

Hof van cassatie - Cour de cassation

TRADCAS

2021

(Vertaalde) samenvattingen van arresten van het hof van cassatie, geordend volgens rolnummer.

Résumés (traduits) des arrêts de la Cour de cassation, classés en fonction de numéro de rôle.

C.17.0306.N

18 oktober 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211018.3N.5](#)

AC nr. ...

Het personeelslid aan wie de tuchtstraf terugzetting in weddeschaal wordt opgelegd, bouwt gedurende de termijn van de terugzetting wel dienstanciënniteit maar geen loonschaalanciënniteit op in de weddeschaal waaruit het door de tuchtstraf van de terugzetting tijdelijk is verwijderd; na afloop van die tuchtstraf zal het personeelslid de oorspronkelijke weddeschaal herwinnen met de vóór de tuchtstraf in die weddeschaal verworven loonschaalanciënniteit en de intussen verworven dienstanciënniteit.

POLITIE - Rechtspositie - Tuchtstraf - Loonanciënniteit - Dienstanciënniteit - Onderscheid

- Artt II.I.1, II.I.2, § 3, II.I.3 en VII.II.24, eerste en tweede lid KB 30 maart 2001 tot regeling van de rechtspositie van het personeel van de politiediensten

- Art. 13, eerste en tweede lid Wet 13 mei 1999 houdende het tuchtstatuut van de personeelsleden van de politiediensten

Le membre du personnel auquel est infligée la sanction disciplinaire de rétrogradation dans l'échelle de traitement acquiert, pendant la période de rétrogradation, de l'ancienneté dans le service mais non dans l'échelle de traitement dont il a été temporairement écarté en raison de la sanction disciplinaire de rétrogradation; au terme de cette sanction disciplinaire, le membre du personnel regagne l'échelle de traitement initiale avec l'ancienneté d'échelle de traitement acquise dans cette échelle de traitement avant la sanction disciplinaire et l'ancienneté de service acquise dans l'intervalle.

POLICE - Position juridique - Peine disciplinaire - Ancienneté de traitement - Ancienneté de service - Distinction

- Artt II.I.1, II.I.2, § 3, II.I.3 et VII.II.24, al. 1er et 2 A.R du 30 mars 2001 portant la position juridique du personnel des services de police.

- Art. 13, al. 1er et 2 L. du 13 mai 1999

C.17.0407.N

8 maart 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210308.3N.6](#)

AC nr. ...

Artikel 30, § 2 tot § 6, Wet Bescherming Persoon Geesteszieke neemt de regels niet over die vermeld zijn in de artikelen 7, § 2 en § 3, en 13 van deze wet; de voorwaarden waaronder de laatstvermelde twee artikelen de verdere ziekenhuisopname van de zieke regelen, zijn niet van toepassing zijn in hoger beroep.

GEESTESZIEKE - Ziekenhuisopname - Handhaving - Hoger beroep - Procedure

- Artt. 7, §§ 2 en 3, 13 en 30, §§ 2 tot 6 Wet 26 juni 1990 betreffende de bescherming van de persoon van de geesteszieke

L'article 30, § 2 à 6, de la loi du 26 juin 1990 relative à la protection de la personne des malades mentaux ne reprend pas les règles énoncées aux articles 7, § 2 et 3, et 13 de cette loi; les conditions dans lesquelles ces deux derniers articles régissent la suite de l'hospitalisation du malade ne sont pas applicables en degré d'appel.

MALADE MENTAL - Hospitalisation - Maintien - Appel - Procédure

- Art. 7, § 2 et 3, 13 et 30, § 2 à 6 L. du 26 juin 1990 relative à la protection de la personne des malades mentaux

Uit de artikel 30, § 3, tweede lid, en vierde lid Wet Bescherming Persoon Geesteszieke en de wetsgeschiedenis volgt dat wanneer de zieke in de beroepsprocedure gebruik wil maken van zijn recht zich te laten bijstaan door een geneesheer-psiater, hieruit niet voortvloeit dat deze laatste een bijkomende termijn moet worden verleend om hem een schriftelijk advies te verstrekken.

Il suit de l'article 30, § 3, alinéas 2 et 4, de la loi du 26 juin 1990 relative à la protection de la personne des malades mentaux et des travaux préparatoires de cette loi que, lorsque le patient, dans le cadre de la procédure de recours, souhaite faire usage de son droit d'être assisté par un médecin psychiatre, il ne découle pas que ce dernier doive bénéficier d'un délai supplémentaire pour lui fournir un avis écrit.

GEESTESZIEKE - Ziekenhuisopname - Handhaving - Hoger beroep - Recht op tegenspraak - Procedure

- Art. 30, § 3, tweede lid, en vierde lid Wet 26 juni 1990 betreffende de bescherming van de persoon van de geesteszieke

MALADE MENTAL - Hospitalisation - Maintien - Appel - Droit à des débats contradictoires - Procédure

- Art. 30, § 3, al. 2 et 4 L. du 26 juin 1990 relative à la protection de la personne des malades mentaux

C.17.0412.N

11 juni 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210611.1N.9](#)

AC nr. ...

De rechter die een voorafgaande maatregel beveelt om de toestand van partijen voorlopig te regelen, zonder daarbij een beslissing te nemen over de ontvankelijkheid of de grond van de vordering, neemt een beslissing alvorens recht te doen waartegen geen onmiddellijk hoger beroep openstaat ook al bestond over die maatregel tussen de partijen betwisting en hebben zij hierover het debat gevoerd (1). (1) Zie concl. OM.

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Gevorderde voorafgaande maatregel - Betwisting tussen partijen - Beslissing van de rechter - Appellabiliteit

- Art. 19, derde lid, en 1050 eerste lid Gerechtelijk Wetboek VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Gevorderde voorafgaande maatregel - Betwisting tussen partijen - Beslissing van de rechter - Aard
- Art. 19, derde lid, en 1050 eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Le juge qui ordonne une mesure préliminaire pour régler provisoirement la situation des parties, sans se prononcer à cette occasion sur la recevabilité ou le fondement de la demande, prend une décision avant dire droit qui ne peut faire l'objet d'un appel immédiat, bien que cette mesure ait fait l'objet d'une contestation entre les parties et que celles-ci en aient débattu (1). (1) Voir les concl. du MP. publiées à leur date dans AC.

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Décisions et parties - Mesure préliminaire demandée - Contestation entre parties - Décision du juge - Appellabilité

- Art. 19, 3^ealinéa et Art. 1050, 1^{er}alinéa Code judiciaire JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Mesure préliminaire demandée - Contestation entre parties - Décision du juge - Nature
- Art. 19, 3^ealinéa et Art. 1050, 1^{er}alinéa Code judiciaire

C.17.0511.F

20 mei 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210520.1F.1](#)

AC nr. ...

De artikelen 144 en 146 Grondwet beletten de partijen niet overeen te komen dat zij een derde zullen belasten met de beslechting van een geschil over rechten waarover zij kunnen beschikken en dat de beslissing van die derde jegens hen verbindende kracht zal hebben.

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 144 - Artikel 146 - Derde belast met de beslechting, naar recht, van een geschil - Voorwaarden

- Artt. 144 en 146 De gecoördineerde Grondwet 1994

Les articles 144 et 146 de la Constitution ne font pas obstacle à ce que les parties conviennent de confier à un tiers la mission de trancher en droit un litige portant sur des droits dont elles peuvent disposer et que la décision de ce tiers ait la force de la chose décidée à leur égard.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 144 - Article 146 - Mission confiée à un tiers de trancher un litige en droit - Conditions

- Art. 144 et 146 La Constitution coordonnée 1994

C.17.0582.N

26 februari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210226.1N.7](#)

AC nr. ...

De nieuwe verjaringsregels doen geen afbreuk aan het karakter van openbare orde van artikel 100 Wet Rijkscomptabiliteit.

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Schuldvordering - Artikel 100 wet

3/10/2023

Les nouvelles règles de prescription sont sans incidence sur le caractère d'ordre public de l'article 100 des lois coordonnées du 17 juillet 1991 sur la comptabilité de l'État.

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Créance - Lois coordonnées sur la

P. 3/502

Rijkscomptabiliteit - Openbare orde - Inwerkingtreding van nieuwe verjaringsregels

- Artt. 15 en 16 Wet 16 mei 2003 tot vaststelling van de algemene bepalingen die gelden voor de begrotingen, de controle op de subsidies en voor de boekhouding van de gemeenschappen en de gewesten, alsook voor de organisatie van de controle door het Rekenhof
- Artt. 113 tot 116 Wet 22 mei 2003 houdende organisatie van de begroting en van de comptabiliteit van de federale Staat

comptabilité de l'État, article 100 - Ordre public - Introduction de nouvelles règles de prescription

- Art. 15 et 16 L. du 16 mai 2003

- Art. 113 à 116 L. du 22 mai 2003

De omstandigheid dat de overheid niet onverwijld overgaat tot de verificatieprocedure voor de vorderingsstaat of nalaat om de ingediende vorderingsstaat te betwisten binnen de in artikel 15, § 1, 3° Algemene Aannemingsvoorwaarden bepaalde betalingstermijnen leidt niet van rechtswege tot het verval van het recht op verificatie in hoofde van de overheid of tot een stilzwijgende aanvaarding van de vorderingsstaat door de overheid.

OVERHEIDSOPDRACHTEN (WERKEN, LEVERINGEN, DIENSTEN) - Indienen van een vorderingsstaat - Gebrek aan onmiddellijke verificatie door de overheid

- Art. 15, § 1, 3° Algemene aannemingsvoorwaarden voor de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten en voor de concessies voor openbare werken

- bijlage bij KB 26 september 1996 tot bepaling van de algemene uitvoeringsregels van de overheidsopdrachten en van de concessies voor openbare werken

MARCHES PUBLICS (TRAVAUX. FOURNITURES. SERVICES) - Introduction d'un état d'avancement - Absence de vérification immédiate par l'autorité

- Art. 15, § 1er, 3° Cahier général des charges des marchés publics de travaux, de fournitures et de services et des concessions de travaux publics

- annexe à l' A.R. du 26 septembre 1996

Een loutere indiening van een vorderingsstaat door de aannemer levert niet het bewijs op van het verschuldigd zijn van het bedrag dat hiermee wordt geëist en dat er voor de procedure tot verificatie van de vorderingsstaat geen vervalt termijn wordt opgelegd.

OVERHEIDSOPDRACHTEN (WERKEN, LEVERINGEN, DIENSTEN) - Indienen van een vorderingsstaat - Bewijs

- Art. 15, § 1 Algemene aannemingsvoorwaarden voor de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten en voor de concessies voor openbare werken

- bijlage bij KB 26 september 1996 tot bepaling van de algemene uitvoeringsregels van de overheidsopdrachten en van de concessies voor openbare werken

La simple introduction d'un état d'avancement par l'entrepreneur n'apporte pas la preuve de la débiteur du paiement demandé et qu'aucun délai de déchéance n'est imposé pour la procédure de vérification de l'état d'avancement.

MARCHES PUBLICS (TRAVAUX. FOURNITURES. SERVICES) - Introduction d'un état d'avancement - Preuve

- Art. 15, § 1er Cahier général des charges des marchés publics de travaux, de fournitures et de services et des concessions de travaux publics

- annexe à l' A.R. du 26 septembre 1996

Een schuldvordering op de Staat, gemeenschappen en gewesten, die wegens het verstrijken van de termijnen bedoeld in artikel 100 Wet Rijkscomptabiliteit is verjaard, is voorgoed vervallen en tenietgegaan en geeft bijgevolg geen aanleiding tot het ontstaan van een natuurlijke verbintenis in hoofde van de overheidsinstantie; evenmin laat het openbare orde karakter van artikel 100 Wet Rijkscomptabiliteit toe dat de overheid afstand doet van de ingetreden verjaring en de definitief vervallen vordering laat herleven.

GEMEENSCHAP EN GEWEST - Schuldvordering op de Staat, gemeenschappen en gewesten - Andere dan vaste uitgave - Wet Rijkscomptabiliteit - Verjaring

- Art. 100 Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit

VERJARING - Algemeen - Schuldvordering op de Staat, gemeenschappen en gewesten - Andere dan vaste uitgave - Wet Rijkscomptabiliteit - Verjaring

- Art. 100 Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit

Inzake de verjaring van vorderingen tegen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, zijn tot 1 januari 2006 de bepalingen van de Wet Rijkscomptabiliteit van toepassing en zijn pas vanaf 1 januari 2006 de gemeenschappelijke termijnen van de nieuwe wet van toepassing op toekomstige en lopende termijnen.

GEMEENSCHAP EN GEWEST - Schuldvordering - Vordering tegen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest - Verjaring - Termijnen - Toepasselijke wet - Toepassing in de tijd

- Artt. 50, § 2, en 71, § 1 Bijzondere wet betreffende de financiering van de Gemeenschappen en Gewesten

- Art. 15 Wet 16 mei 2003 tot vaststelling van de algemene bepalingen die gelden voor de begrotingen, de controle op de subsidies en voor de boekhouding van de gemeenschappen en de gewesten, alsook voor de organisatie van de controle door het Rekenhof

- Art. 1 KB 18 maart 2004 houdende, voor wat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreft, uitstel van de inwerkingtreding van de wet van 16 mei 2003 tot vaststelling van de algemene bepalingen die gelden voor de begrotingen, de controle op de subsidies en voor de

VERJARING - Algemeen - Schuldvordering - Vordering tegen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest - Verjaring - Termijnen - Toepasselijke wet - Toepassing in de tijd

- Artt. 50, § 2, en 71, § 1 Bijzondere wet betreffende de financiering van de Gemeenschappen en Gewesten

Une créance sur l'État, les communautés et régions qui, du fait de l'expiration des délais visés à l'article 100 des lois coordonnées du 17 juillet 1991 sur la comptabilité de l'État, est prescrite, est définitivement éteinte et anéantie et ne donne pas lieu, par conséquent, à la naissance d'une obligation naturelle à charge de l'autorité publique ; le caractère d'ordre public de l'article 100 de ces lois coordonnées ne permet pas davantage à l'autorité de renoncer à la prescription acquise et de ressusciter la créance définitivement éteinte.

COMMUNAUTE ET REGION - Créance sur l'État, les communautés et régions - Dépenses autres que dépenses fixes - Lois coordonnées sur la comptabilité de l'Etat - Prescription

- Art. 100 Lois coordonnées du 17 juillet 1991 sur la comptabilité de l'Etat

PRESCRIPTION - Généralités - Créance sur l'État, les communautés et régions - Dépenses autres que dépenses fixes - Lois coordonnées sur la comptabilité de l'Etat - Prescription

- Art. 100 Lois coordonnées du 17 juillet 1991 sur la comptabilité de l'Etat

S'agissant de la prescription des demandes dirigées contre la Région de Bruxelles-Capitale, les dispositions des lois coordonnées du 17 juillet 1991 sur la comptabilité de l'État s'appliquent jusqu'au 1er janvier 2006 et ce n'est qu'à partir du 1er janvier 2006 que les délais de droit commun prévus par la nouvelle loi s'appliquent aux délais en cours et futurs.

COMMUNAUTE ET REGION - Créance - Créance contre la Région de Bruxelles-Capitale - Prescription - Délais - Loi applicable - Application dans le temps

- Art. 50, § 2, et 71, § 1er Loi spéciale relative au financement des Communautés et des Régions

- Art. 15 L. du 16 mai 2003

- Art. 1er A.R. du 18 mars 2004

PRESCRIPTION - Généralités - Créance - Créance contre la Région de Bruxelles-Capitale - Prescription - Délais - Loi applicable - Application dans le temps

- Art. 50, § 2, et 71, § 1er Loi spéciale relative au financement des Communautés et des Régions

- Art. 15 Wet 16 mei 2003 tot vaststelling van de algemene bepalingen die gelden voor de begrotingen, de controle op de subsidies en voor de boekhouding van de gemeenschappen en de gewesten, alsook voor de organisatie van de controle door het Rekenhof

- Art. 1 KB 18 maart 2004 houdende, voor wat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreft, uitstel van de inwerkingtreding van de wet van 16 mei 2003 tot vaststelling van de algemene bepalingen die gelden voor de begrotingen, de controle op de subsidies en voor de

- Art. 15 L. du 16 mai 2003

- Art. 1er A.R. du 18 mars 2004

Voor andere schuldvorderingen dan die welke voor de Staat een vaste uitgave uitmaken, dient de belanghebbende, om de betaling van de vordering te verkrijgen, een aangifte, staat of rekening over te leggen, waarbij de verjaringstermijn van vijf jaar geldt voor de schuldvorderingen die door de ministers niet zijn geordonnanceerd binnen een termijn van vijf jaar te rekenen vanaf de eerste januari van het jaar gedurende hetwelk ze werden overgelegd.

GEMEENSCHAP EN GEWEST - Andere dan vaste uitgave - Wet Rijkscomptabiliteit - Schuldvordering op de Staat, gemeenschappen en gewesten - Verjaring

- Art. 100 Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit

- Artt. 68 en 100 KB 10 december 1868 houdende algemeen reglement op Rijkscomptabiliteit

VERJARING - Algemeen - Schuldvordering op de Staat, gemeenschappen en gewesten - Andere dan vaste uitgave - Wet Rijkscomptabiliteit - Verjaring

- Art. 100 Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit

- Artt. 68 en 100 KB 10 december 1868 houdende algemeen reglement op Rijkscomptabiliteit

S'agissant des créances autres que celles qui constituent un dépense fixe pour l'État, l'intéressé doit, pour obtenir le paiement de la créance, produire une déclaration, un état ou un compte, le délai de prescription quinquennal valant pour les créances qui n'ont pas été ordonnancées par les ministres dans le délai de cinq ans à partir du premier janvier de l'année pendant laquelle elles ont été produites.

COMMUNAUTE ET REGION - Dépenses autres que dépenses fixes - Lois coordonnées sur la comptabilité de l'Etat - Créance sur l'État, les communautés et régions - Prescription

- Art. 100 Lois coordonnées du 17 juillet 1991 sur la comptabilité de l'Etat

- Art. 68 et 100 A.R du 10 décembre 1868

PRESCRIPTION - Généralités - Créance sur l'État, les communautés et régions - Dépenses autres que dépenses fixes - Lois coordonnées sur la comptabilité de l'Etat - Prescription

- Art. 100 Lois coordonnées du 17 juillet 1991 sur la comptabilité de l'Etat

- Art. 68 et 100 A.R du 10 décembre 1868

Wanneer een vordering reeds verjaard is volgens de oude wet, blijft deze ook na de inwerkingtreding van de nieuwe verjaringswet verjaard, ook al zou de vordering bij toepassing van de nieuwe wet nog niet verjaard zijn, zijn de nieuwe verjaringsregels die worden ingevoerd door de nieuwe wet, niet van toepassing op een schuldvordering waarvan de verjaring is verworven onder de oude wet en die niet blijft verder bestaan als een natuurlijke verbintenis, en moet de rechtsgeldigheid van de afstand aan de definitief verworven verjaring van die vordering beoordeeld worden volgens de oude wet, zelfs indien de afstand zou worden afgeleid uit feiten die dateren van na de inwerkingtreding van de nieuwe wet.

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - *Werking in de tijd en in de ruimte - Schuldvordering - Verjaring volgens de oude wet - Inwerkingtreding van de nieuwe wet*

- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek

Lorsqu'une action est déjà prescrite selon la loi ancienne, elle demeure prescrite après l'entrée en vigueur de la nouvelle loi de prescription, quand bien même elle ne serait pas encore prescrite sous l'empire de la loi nouvelle, les nouvelles règles de prescription introduites par la loi nouvelle ne s'appliquent pas à une créance dont la prescription est acquise sous le régime de la loi ancienne et qui ne subsiste pas en tant qu'obligation naturelle, et la validité de la renonciation à la prescription définitivement acquise de cette créance doit s'apprécier selon la loi ancienne, même si la renonciation se déduit de faits postérieurs à l'entrée en vigueur de la loi nouvelle.

LOIS, DECRETS, ORDONNANCES, ARRETES - *Application dans le temps et dans l'espace - Créance - Prescription selon la loi ancienne - Entrée en vigueur de la loi nouvelle*

- Art. 2 Ancien Code civil

C.17.0608.F

21 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210121.1F.5](#)

AC nr. ...

Het arrest dat naar rechtspraak verwijst, zonder verdere precisering of enige vermelding van de redenen waarop het is gegrond, laat het Hof niet toe zijn wettigheidstoezicht te verrichten en schendt artikel 149 Grondwet.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - *Algemeen - Op conclusie - Algemeen - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Rechtspraak - Verwijzing - Geen precisering of vermelding van de redenen waarop het is gegrond - Wettigheidscontrole - Onmogelijkheid*

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

Viola l'article 149 de la Constitution l'arrêt qui, en se référant à une jurisprudence, sans autre précision ni indication des motifs qui la fondent, ne permet pas à la Cour d'exercer son contrôle de légalité.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - *Généralités - En cas de dépôt de conclusions - Généralités - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Jurisprudence - Référence - Absence de précision ou d'indication des motifs qui la fondent - Contrôle de légalité - Impossibilité*

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

C.17.0649.N

6 september 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210906.3N.6](#)

AC nr. ...

De rechter is niet gebonden door de regels die vervat liggen in de code van geneeskundige plichtenleer, die geen kracht van wet hebben aangezien de code niet verbindend is verklaard (1). (1) Cass. 31 mei 2017, AR P.17.0388.F, AC 2017, nr. 362.

ARTS - *Orde van Geneesheren - Code van geneeskundige plichtenleer - Beroepsorden - Geen verbindende kracht*

- Art. 15, § 1, tweede lid KB nr. 79 van 10 november 1967

Le juge n'est pas lié par les règles contenues dans le code de déontologie médicale, qui n'ont pas force de loi puisque ce code n'a pas été rendu obligatoire (1). (1) Cass. 31 mai 2017, RG P.17.0388.F, Pas. 2017, n° 362.

MEDECIN; VOIR AUSSI: 163/03 ART DE GUERIR - *Ordre des médecins - Code de déontologie médicale - Ordres professionnels - Absence de force obligatoire*

- Art. 15, § 1er, al. 2 A.R. n° 79 du 10 novembre 1967 relatif à

betreffende de Orde der Geneesheren
GENEESKUNDE - Beroepsorden - Orde van Geneesheren - Code van geneeskundige plichtenleer - Geen verbindende kracht

- Art. 15, § 1, tweede lid KB nr. 79 van 10 november 1967
betreffende de Orde der Geneesheren

Overeenkomsten tussen artsen waarbij wordt overeengekomen dat door de ene infrastructuur en diensten ter beschikking worden gesteld en dat de ander een bepaald percentage van zijn ereloon afstaat als forfaitaire gebruiksvergoeding, zijn als dusdanig niet verboden door de artikelen 17, eerste lid, en 18 Wet Gezondheidsberoepen op voorwaarde dat het bedrag van het ereloon dat wordt afgestaan in een redelijke verhouding staat ten opzichte van de verleende tegenprestaties (1). (1) Artt. 17 en 18 Wet Gezondheidsberoepen zoals van toepassing voor het Koninklijk Besluit van 10 mei 2015 houdende coördinatie van het koninklijk besluit nr. 78 van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen.

GENEESKUNDE - Algemeen - Overeenkomst - Ereloon - Afstand - Forfaitaire gebruiksvergoeding
- Art. 17, al. 1er et 18 KB nr. 78 van 10 november 1967
betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen

l'Ordre des Médecins
ART DE GUERIR - Ordres professionnels; voir aussi: 723 medecin - Ordre des médecins - Code de déontologie médicale - Absence de force obligatoire

- Art. 15, § 1er, al. 2 A.R. n° 79 du 10 novembre 1967 relatif à l'Ordre des Médecins

Les conventions par lesquelles des médecins conviennent que l'un fournira une infrastructure et des services et que l'autre cédera une certain pourcentage de ses honoraires au titre d'indemnisation d'utilisation forfaitaire ne sont pas interdites en tant que telles par les articles 17, alinéa 1er, et 18 de l'arrêté royal n° 78 du 10 novembre 1967 relatif à l'exercice des professions des soins de santé à condition que le montant des honoraires cédés soit raisonnablement proportionnel aux contreparties fournies (1). (1) Art. 17 et 18 de l'arrêté royal n° 78 du 10 novembre 1967 relatif à l'exercice des professions des soins de santé tels qu'applicables avant l'arrêté royal du 10 mai 2015 portant coordination de l'arrêté royal n° 78 du 10 novembre 1967 relatif à l'exercice des professions des soins de santé.

ART DE GUERIR - Généralités - Convention - Honoraires - Cession - Indemnité d'utilisation forfaitaire
- Artt. 17, eerste lid, en 18 A.R. n° 78 du 10 novembre 1967
relatif à l'exercice des professions des soins de santé

C.18.0055.N

25 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210125.3N.6](#)

AC nr. ...

De bevoegdheid van de ambtenaar van de burgerlijke stand om het huwelijk te voltrekken overeenkomstig artikel 167, derde lid, Oud Burgerlijk Wetboek heeft een gebonden karakter.

HUWELIJK - Ambtenaar van de burgerlijke stand - Huwelijksvoltrekking - Uitsstel - Termijn - Verstrijken - Voltrekking van het huwelijk - Aard van bevoegdheid

Le pouvoir conféré à l'officier de l'état civil de célébrer le mariage conformément à l'article 167, alinéa 3, de l'ancien Code civil est une compétence liée.

MARIAGE - Officier de l'état civil - Célébration du mariage - Sursis - Délai - Expiration - Célébration du mariage - Nature de la compétence

De rechterlijke macht is bevoegd om een door het bestuur begane onrechtmatige aantasting van een subjectief recht zowel te voorkomen als te herstellen; krachtens het algemeen rechtsbeginsel van de scheiding der machten vermag de rechter daarbij aan het bestuur zijn beleidsvrijheid niet te ontnemen en zich in de plaats van het bestuur te stellen.

MACHTEN - Rechterlijke macht - Bevoegdheid - Bestuurshandeling - Subjectief recht - Aantasting

- Art. 144 De gecoördineerde Grondwet 1994

SCHEIDING VAN DE MACHTEN [ZIE: 727/05 MACHTEN] - Administratieve rechtshandeling - Huwelijksvoltrekking - Bevoegdheid ambtenaar van de burgerlijke stand - Toetsing - Rechterlijke macht

- Art. 144 De gecoördineerde Grondwet 1994

De weigeringsbeslissing van de ambtenaar van de burgerlijke stand om een huwelijk te voltrekken is een administratieve rechtshandeling.

HUWELIJK - Ambtenaar van de burgerlijke stand - Huwelijksvoltrekking - Uitstel - Termijn - Verstrijken - Weigering - Aard van de rechtshandeling

- Art. 167, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 860 Gerechtelijk Wetboek

Uit artikel 167, eerste, tweede en derde lid, Oud Burgerlijk Wetboek volgt dat indien de ambtenaar van de burgerlijke stand nog geen definitieve beslissing heeft genomen binnen de door hem verlengde termijn van maximum twee maanden vanaf de huwelijksdatum, gebeurlijk verlengd door de procureur des Konings met een periode van maximum drie maanden, hij verplicht is om het huwelijk onverwijld te voltrekken, zelfs indien de in artikel 165, § 3, Oud Burgerlijk Wetboek bedoelde termijn van zes maanden reeds is verstreken; de ambtenaar van de burgerlijke stand die na het verstrijken van de voormelde termijn alsnog weigert het huwelijk te voltrekken, begaat machtsoverschrijding.

HUWELIJK - Ambtenaar van de burgerlijke stand - Huwelijksvoltrekking - Uitstel - Termijn - Verstrijken - Weigering

Le pouvoir judiciaire a tant le pouvoir de prévenir que de réparer toute atteinte illicitement portée à un droit subjectif; en vertu du principe général du droit de la séparation des pouvoirs, le juge ne peut, à cette occasion, priver l'administration de sa liberté politique ni se substituer à celle-ci.

POUVOIRS - Pouvoir judiciaire - Compétence - Acte administratif - Droit subjectif - Atteinte

- Art. 144 La Constitution coordonnée 1994

SEPARATION DES POUVOIRS [VOIR: 727/05 POUVOIRS - Acte administratif - Célébration du mariage - Compétence de l'officier de l'état civil - Contrôle - Pouvoir judiciaire

- Art. 144 La Constitution coordonnée 1994

La décision de refus de l'officier de l'état civil de célébrer un mariage est un acte administratif.

MARIAGE - Officier de l'état civil - Célébration du mariage - Sursis - Délai - Expiration - Refus - Nature de l'acte juridique

- Art. 167, al. 1er Ancien Code civil

- Art. 860 Code judiciaire

Il suit de l'article 167, alinéas 1er, 2 et 3, de l'ancien Code civil que, si l'officier de l'état civil n'a pas pris de décision définitive dans le délai de deux mois au plus prorogé par lui à partir de la date du mariage, et éventuellement prolongé par le procureur du Roi d'une période de trois mois au maximum, il est tenu de célébrer le mariage sans délai, même dans les cas où le délai de six mois visé à l'article 165, § 3, du Code civil est expiré; l'officier de l'état civil qui persiste dans son refus de célébrer le mariage après l'expiration du délai précité commet un excès de pouvoir.

MARIAGE - Officier de l'état civil - Célébration du mariage - Sursis - Délai - Expiration - Refus

De rechter kan na de beëindiging van de wettelijke samenwoning geen dringende en voorlopige maatregel opleggen die gesteund is op de hulpplicht (1). (1) Zie concl. OM.

LEVENSONDERHOUD - Wettelijke samenwoning - Beëindiging - Dringende en voorlopige maatregelen
- Artt. 1477, §§ 2 en 3, en 1479, derde lid Oud Burgerlijk Wetboek

WETTELIJKE SAMENWONING - Beëindiging - Dringende en voorlopige maatregelen
- Artt. 1477, §§ 2 en 3, en 1479, derde lid Oud Burgerlijk Wetboek

Wanneer een partij in hoger beroep aangeeft het niet eens te zijn met de, in overeenstemming met het voorstel van de andere partij, in eerste aanleg aangewezen notaris oordeelt de rechter onaantastbaar over de aanwijzing van de notaris, met in achtname van de belangen van de partijen en de vereisten van onpartijdigheid en objectiviteit van de notaris (1). (1) Zie concl. OM.

NOTARIS - Gevorderde boedelbeschrijving - Aanstelling door de eerste rechter van de door een partij voorgestelde notaris - Geen akkoord van de tegenpartij - Taak van de rechter in hoger beroep

- Art. 1178 Gerechtelijk Wetboek

Après la cessation de la cohabitation légale, le juge ne peut imposer de mesure urgente et provisoire fondée sur le devoir de secours (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

ALIMENTS - Cohabitation légale - Cessation - Mesures urgentes et provisoires

- Art. 1477, § 2 et 3, et 1479, al. 3 Ancien Code civil

COHABITATION LEGALE - Cessation - Mesures urgentes et provisoires

- Art. 1477, § 2 et 3, et 1479, al. 3 Ancien Code civil

Lorsqu'une partie indique en degré d'appel être en désaccord avec la désignation du notaire en première instance conformément à la proposition de la partie adverse, le juge apprécie souverainement cette désignation, en tenant compte des intérêts des parties et des exigences d'impartialité et d'objectivité qui s'imposent au notaire (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

NOTAIRE - Demande d'inventaire - Désignation par le premier juge d'un notaire proposé par une partie - Désaccord de la partie adverse - Mission du juge en degré d'appel

- Art. 1178 Code judiciaire

C.18.0062.F

18 maart 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210318.1F.6](#)

AC nr. ...

Uit artikel 23 Grondwet volgt dat de juridische bijstand een openbare dienst is die door de eiser gefinancierd en georganiseerd moet worden en dat de eiser de verhuis- en inrichtingskosten van de lokalen van het bureau voor juridische bijstand niet voor zijn rekening dient te nemen, maar de verweerder wel lokalen ter beschikking moet stellen die geschikt zijn voor de uitoefening van die openbare dienst (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 204.

ADVOCAAT - Tweedelijnsbijstand - Openbare dienst - Belgische Staat - Verplichting tot financiering en organisatie - Inhoud

- Art. 23 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 508/19bis Gerechtelijk Wetboek

GRONDWET - Art. 23 - Tweedelijnsbijstand - Openbare dienst - Belgische Staat - Verplichting tot financiering en organisatie - Inhoud

- Art. 23 De gecoördineerde Grondwet 1994

Il suit de l'article 23 de la Constitution que l'aide juridique constitue un service public que le demandeur a l'obligation de financer et d'organiser et qu'est mise à la charge du demandeur non les frais de déménagement et d'aménagement des locaux servant à l'aide juridique mais la mise à la disposition du défendeur de locaux aptes à l'exercice de ce service public (1). (1) Voir les concl. du MP.

AVOCAT - Aide juridique de seconde ligne - Service public - Etat belge - Obligation de financement et d'organisation - Contenu

- Art. 23 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 508/19bis Code judiciaire

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 23 - Aide juridique de seconde ligne - Service public - Etat belge - Obligation de financement et d'organisation - Contenu

- Art. 23 La Constitution coordonnée 1994

C.18.0089.N

7 mei 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210507.1N.8](#)

AC nr. ...

De Verordeningen (EEG) nr. 857/84 en 764/89, die, in overeenstemming met artikel 288, tweede lid VWEU, bepalen dat zij verbindend zijn in al hun onderdelen en rechtstreeks toepasselijk zijn in de lidstaten, zijn, wat hun respectievelijke bepalingen betreft onder de artikelen 2, 3 en 3bis, 4, eerste lid, c), 6 eerste lid, en 12, c) voldoende duidelijk, bepaald en onvoorwaardelijk, hebben aldus rechtstreekse gevolgen in de Belgische rechtsorde en scheppen voor de rechtzoekenden individuele rechten die door de nationale rechtbanken moeten worden beschermd (1). (1) Zie concl. OM.

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Beginselen - Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie - Verordening - Verordeningen (EEG) nr. 857/84 en 764/89 - Verbindend en rechtstreeks toepasselijk

Het is enkel vereist dat een melkproducent landbouwer in hoofdberoep is opdat hij in aanmerking komt voor de toekenning van een extra referentiehoeveelheid maar niet voor de toekenning van een referentiehoeveelheid of een specifieke referentiehoeveelheid (1). (1) Zie concl. OM.

EUROPESE UNIE - Algemeen - Verordening - Verordening (EEG) nr. 857/84 - Melkproducent - Toekenning referentiehoeveelheid - Toekenning specifieke referentiehoeveelheid - Toekenning extra referentiehoeveelheid

- Artt. 2, 3, 3bis en 4, eerste lid, c Verordening 857/84/EEG van de Raad van 31 maart 1984 houdende algemene voorschriften voor de toepassing van de in artikel 5quater van verordening (EEG) nr. 804/68 bedoelde heffing in de sector melk en zuivelprodukten

- Art. 2 Verordening (EEG) Nr. 764/89 van de Raad van 20 maart 1989 tot wijziging van Verordening (EEG) nr. 857/84 houdende algemene voorschriften voor de toepassing van de in artikel 5 quater van Verordening (EEG) nr. 804/68 bedoelde heffing in de sector melk en

Les règlements (CEE) n° 857/84 et 764/89, qui, conformément à l'article 288, alinéa 2, du Traité sur le fonctionnement de l'Union européenne, prévoient qu'ils sont obligatoires dans tous leurs éléments et directement applicables dans les États membres et qui sont, en ce qui concerne leurs dispositions figurant respectivement aux articles 2, 3 et 3bis, 4, alinéa 1er, sous c), 6, alinéa 1er, et 12, sous c), inconditionnels, suffisamment clairs et précis, ont donc des effets directs dans l'ordre juridique belge et créent pour les justiciables des droits individuels qui doivent être protégés par les juridictions nationales (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Principes - Traité sur le fonctionnement de l'Union européenne - Règlement - Règlements (CEE) n° 857/84 et 764/89 - Application obligatoire et directe

Il est requis qu'un producteur laitier exerce l'activité agricole à titre principal seulement pour pouvoir prétendre à l'octroi à d'une quantité de référence supplémentaire mais pas pour l'octroi d'une quantité de référence ou d'une quantité de référence spécifique (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

UNION EUROPEENNE - Généralités - Règlement - Règlement (CEE) n° 857/84 - Producteur laitier - Octroi d'une quantité de référence - Octroi d'une quantité de référence spécifique - Octroi d'une quantité de référence supplémentaire

- Art. 2, 3, 3bis en 4, al. 1er, c Règlement 857/84/CEE du Conseil du 31 mars 1984 portant règles générales pour l'application du prélèvement visé à l'article 5quater du règlement (CEE) n° 804/68 dans le secteur du lait et des produits laitiers

- Art. 2 Règlement C.E.E. n° 764/89 du Conseil du 20 mars 1989

Het is niet vereist dat een melkproducent landbouwer in hoofdberoep is, opdat hij als producent in de zin van artikel 12, c) Verordening (EEG) nr. 857/84, zoals uitgelegd door het Hof van Justitie, kan worden aangemerkt (1). (1) Zie concl. OM.

EUROPESE UNIE - Algemeen - Verordening - Verordening (EEG) nr. 857/84 - Melkproducent

Il n'est pas requis qu'un producteur laitier exerce l'activité agricole à titre principal pour pouvoir être qualifié de producteur au sens de l'article 12, sous c), du règlement (CEE) n° 857/84, tel qu'il est interprété par la Cour de justice de l'Union européenne (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

UNION EUROPEENNE - Généralités - Règlement - Règlement (CEE) n° 857/84 - Producteur laitier

C.18.0306.F

21 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210121.1F.4](#)

AC nr. ...

Artikel 1, eerste lid, van de wet van 29 augustus 1988 is ook van toepassing op de nalatenschappen die goederen bevatten die behoren tot een landbouwbedrijf dat niet meer door de overledene werd geëxploiteerd op de dag van zijn overlijden, maar dat op dat ogenblik door een of meerdere van zijn erfgenamen in de rechte nederdalende lijn werd geëxploiteerd.

LANDBOUW - Landbouwbedrijf - Geen exploitatie door de overledene op de dag van zijn overlijden - Exploitatie door een of meerdere erfgenamen in de rechte nederdalende lijn - Toepasselijke wet

- Art. 1, eerste lid Wet 29 augustus 1988 op de erfregeling inzake landbouwbedrijven met het oog op het bevorderen van de continuïteit

L'article 1er, alinéa 1er, de la loi du 29 août 1988 est également applicable aux successions qui comprennent des biens constituant une exploitation agricole qui n'était plus exploitée par le défunt au jour de son décès mais qui l'était alors par un ou plusieurs de ses héritiers en ligne directe descendante.

AGRICULTURE - Exploitation agricole - Absence d'exploitation par le défunt au jour de son décès - Exploitation par un ou plusieurs héritiers en ligne directe descendante - Loi applicable

- Art. 1er, al. 1er L. du 29 août 1988

C.18.0314.N

16 december 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211216.1N.8](#)

AC nr. ...

Behoudens wanneer de wet uitdrukkelijk anders bepaalt, kan het gebruik van onrechtmatig verkregen bewijs in burgerlijke zaken slechts worden geweerd indien de bewijsverkrijging de betrouwbaarheid van het bewijs aantast of indien hierdoor het recht op een eerlijk proces in gevaar wordt gebracht; de rechter dient hierbij rekening te houden met al de omstandigheden van de zaak, waaronder de wijze waarop het bewijs werd verkregen, de omstandigheden waarin de onrechtmatigheid werd begaan, de ernst van de onrechtmatigheid en de mate waarin hierdoor het recht van de wederpartij werd geschonden, de bewijsnood van de partij die de onrechtmatigheid beging en de houding van de wederpartij (1). (1) Cass. 14 juni 2021, AR C.20.0418.N, AC 2021, nr. 437, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210614.3N.2.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Bewijsvoering - Onrechtmatig verkregen bewijs - Gebruik in burgerlijke zaken - Taak van de rechter

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Gebruik van onrechtmatig verkregen bewijs in burgerlijke zaken - Taak van de rechter

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Opdat de rechter kan overgaan tot beëindiging van de onderhoudsverplichting is het voldoende dat hij vaststelt dat de uitkeringsgerechtigde samenleeft met een andere persoon als waren zij gehuwd en moet daarnaast niet aangetoond zijn dat deze samenleving daadwerkelijk de economische situatie van de uitkeringsgerechtigde heeft verbeterd.

LEVENSONDERHOUD - Samenwoont uitkeringsgerechtigde met nieuwe partner - Beëindiging van de onderhoudsverplichting - Beoordeling door de rechter

- Art. 301, § 10, derde lid Oud Burgerlijk Wetboek

Sauf disposition contraire expressément prévue par la loi, l'utilisation d'une preuve obtenue illégalement en matière civile ne peut être écartée que si son obtention entache sa fiabilité ou si elle compromet le droit à un procès équitable ; le juge doit tenir compte, à cet égard, de toutes les circonstances de la cause, notamment la manière dont la preuve a été obtenue, les circonstances dans lesquelles l'illégalité a été commise, la gravité de l'illégalité et la mesure dans laquelle le droit de la partie adverse a été violé, le besoin de preuve de la part de la partie qui a commis l'illégalité et l'attitude de la partie adverse (1). (1) Cass. 14 juin 2021, RG C.20.0418.N, Pas. 2021, n° 437.

PREUVE - Matière civile - Administration de la preuve - Preuve obtenue illégalement - Utilisation en matière civile - Mission du juge

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Utilisation d'une preuve obtenue illégalement en matière civile - Mission du juge

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Pour que le juge puisse mettre fin à l'obligation alimentaire, il suffit qu'il constate que le créancier d'aliments vit maritalement avec une autre personne et il ne doit pas avoir été démontré par ailleurs que cette cohabitation a effectivement amélioré la situation économique du créancier d'aliments.

ALIMENTS - Cohabitation du créancier d'aliments avec un nouveau partenaire - Fin de l'obligation alimentaire - Appréciation par le juge

- Art. 301, § 10, al. 3 Ancien Code civil

Het verlies van een kans is een specifieke schade die bestaat in het zeker verlies van een waarschijnlijk voordeel; wie een zeker voordeel verliest, kan niet de vergoeding vorderen van andere schade dan die welke het verlies van een kans uitmaakt (1). (1) Zie Cass. 6 december 2013, AR C.10.0245.F, AC 2013, nr. 662; Cass. 22 juni 2017, AR C.13.0151.F, AC 2017, nr. 412, met concl. OM op datum in Pas.

HUUR VAN GOEDEREN - Handelshuur - Einde (opzegging, huurhervorming, enz.) - Hervorming - Nietig verzoek tot huurhervorming - Veroordeling van de huurder tot teruggave van het pand - Contractuele aansprakelijkheid - Fout van de advocaat van de huurder - Schade - Voorwerp

- Artt. 1147, 1149, 1150 en 1151 Oud Burgerlijk Wetboek
ADVOCAAT - Hervorming - Nietig verzoek tot huurhervorming - Veroordeling van de huurder tot teruggave van het pand - Contractuele aansprakelijkheid - Handelshuur - Fout van de advocaat van de huurder - Schade - Voorwerp

- Artt. 1147, 1149, 1150 en 1151 Oud Burgerlijk Wetboek
OVEREENKOMST - Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Contractuele aansprakelijkheid - Schade - Verlies van een kans

- Artt. 1147, 1149, 1150 en 1151 Oud Burgerlijk Wetboek
OVEREENKOMST - Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Contractuele aansprakelijkheid - Schade - Verlies van een zeker voordeel - Gevolg - Geen verlies van een kans

- Artt. 1147, 1149, 1150 en 1151 Oud Burgerlijk Wetboek

La perte d'une chance est un dommage spécifique qui consiste en la perte certaine d'un avantage probable ; celui qui perd un avantage certain ne peut réclamer la réparation du dommage distinct que constitue la perte d'une chance (1). (1) Voir Cass. 6 décembre 2013, RG C.10.0245.F, Pas. 2013, n° 662 ; Cass. 22 juin 2017, RG C.13.0151.F, Pas. 2017, n° 412, avec concl. MP.

LOUAGE DE CHOSES - Bail commercial - Fin (congé. renouvellement. etc) - Renouvellement - Demande de renouvellement nulle - Condamnation du preneur à restituer les lieux - Responsabilité contractuelle - Faute de l'avocat du preneur - Dommage - Objet

- Art. 1147, 1149, 1150 et 1151 Ancien Code civil
AVOCAT - Renouvellement - Demande de renouvellement nulle - Condamnation du preneur à restituer les lieux - Responsabilité contractuelle - Bail commercial - Faute de l'avocat du preneur - Dommage - Objet

- Art. 1147, 1149, 1150 et 1151 Ancien Code civil
CONVENTION - Force obligatoire (inexécution) - Responsabilité contractuelle - Dommage - Perte d'une chance

- Art. 1147, 1149, 1150 et 1151 Ancien Code civil
CONVENTION - Force obligatoire (inexécution) - Responsabilité contractuelle - Dommage - Perte d'un avantage certain - Conséquence - Pas de perte de chance

- Art. 1147, 1149, 1150 et 1151 Ancien Code civil

C.18.0417.F

18 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210118.3F.1](#)

AC nr. ...

De betaling van de bij de ZIV-wet voorgeschreven prestaties vormt geen schade voor de verzekeringsinstelling die, overeenkomstig artikel 2, i), ZIV-wet, een landsbond is van ziekenfondsen die krachtens artikel 3 van de wet van 6 augustus 1990 betreffende de ziekenfondsen en de landsbonden van ziekenfondsen zijn opgericht voor en belast met de deelname aan die verzekering (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 31.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Algemeen - Verzekeringsinstelling - Verplichte verzekering - Wettelijke of reglementaire verplichtingen - Geneeskundige verzorging en uitkeringen - Betaling van de prestaties

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

ZIEKTE- EN INVALIDITEITSVERZEKERING - Algemeen - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Schade -

Le paiement des prestations prévues par la loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités, coordonnée le 14 juillet 1994, ne constitue pas un dommage pour l'organisme assureur qui est, conformément à l'article 2, i), de cette loi, une union nationale de mutualités instituées pour et chargées de participer à cette assurance en vertu de l'article 3 de la loi du 6 août 1990 relative aux mutualités et aux unions nationales de mutualités (1). (1) Voir les concl. du MP.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Généralités - Organisme assureur - Assurance obligatoire - Obligations légales ou réglementaires - Soins de santé et indemnités - Paiement des prestations

- Art. 1382 Ancien Code civil

ASSURANCE MALADIEINVALIDITE - Généralités - Responsabilité hors contrat - Dommage - Organisme assureur - Assurance obligatoire - Obligations légales ou réglementaires - Soins de santé et

Verzekeringsinstelling - Verplichte verzekering - Wettelijke of reglementaire verplichtingen - Geneeskundige verzorging en uitkeringen - Betaling van de prestaties
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

indemnités - Paiement des prestations
- Art. 1382 Ancien Code civil

C.18.0464.N

8 februari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210208.3N.6](#)

AC nr. ...

Het door de wet van 6 juli 2017 ingevoegde artikel 1110, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek dat de gevolgen regelt van een door het Hof uitgesproken vernietigingsarrest, is slechts van toepassing op arresten van het Hof die zijn geweest na de inwerkingtreding van die bepaling.

CASSATIE - Vernietiging - Omvang - Algemeen - Vernietigingsarrest - Gevolgen - Wet 6 juli 2017 - Inwerkingtreding
- Art. 1110, vierde lid Gerechtelijk Wetboek

L'article 1110, alinéa 4, du Code judiciaire inséré par la loi du 6 juillet 2017 portant simplification, harmonisation, informatisation et modernisation de dispositions de droit civil et de procédure civile ainsi que du notariat, et portant diverses mesures en matière de justice, qui règle les conséquences d'un arrêt de cassation prononcé par la Cour, ne s'applique qu'aux arrêts rendus par la Cour après l'entrée en vigueur de cette disposition.

CASSATION - Etendue - Généralités - Arrêt de cassation - Conséquences - Loi du 6 juillet 2017 - Entrée en vigueur
- Art. 1110, al. 4 Code judiciaire

C.18.0487.N

26 maart 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210326.1N.6](#)

AC nr. ...

De omstandigheid dat het verslag van vaststelling bedoeld in artikel 8, § 1, eerste lid, Decreet van 27 november 2015 betreffende lage-emissiezones niet is ondertekend levert een onregelmatigheid op, maar heeft niet tot gevolg dat de rechter de inhoud ervan buiten beschouwing dient te laten en deze inhoud niet kan gelden als inlichting (1). (1) Zie concl. OM.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Geschriften - Algemeen - Lage-emissiezone - Verslag van vaststelling - Niet-ondertekend verslag
- Art. 8, § 1, eerste, vierde en vijfde lid Decreet 27 november 2015 betreffende lage emissiezones
GEMEENTE - Lage-emissiezone - Verslag van vaststelling - Niet-ondertekend verslag
- Art. 8, § 1, eerste, vierde en vijfde lid Decreet 27 november 2015 betreffende lage emissiezones

La circonstance que le rapport de constat visé à l'article 8, § 1er, alinéa 1er, du décret du Conseil flamand du 27 novembre 2015 relatif aux zones à basses émissions n'est pas signé constitue une irrégularité mais n'a pas pour effet que le juge doit faire abstraction de son contenu et que ce contenu ne peut valoir à titre de renseignement (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

PREUVE - Matière civile - Preuve littérale - Généralités - Zone de basses émissions - Rapport de constat - Rapport non signé
- Art. 8, § 1er, al. 1er, 4 et 5 Décret du 27 novembre 2015 relatif aux zones de basses émissions
COMMUNE - Zone de basses émissions - Rapport de constat - Rapport non signé
- Art. 8, § 1er, al. 1er, 4 et 5 Décret du 27 novembre 2015 relatif aux zones de basses émissions

C.18.0552.F

11 maart 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210311.1F.8](#)

AC nr. ...

Het zakelijk karakter van de leningsovereenkomst verhindert niet dat de partijen zich vooraf, via een wederkerige belofte, ertoe verbinden de zaak te leveren en te aanvaarden, waarbij die belofte, door afgifte van de zaak, resulteert in een lening (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 179.

LENING - Zakelijk karakter

- Art. 1892 Oud Burgerlijk Wetboek

De lening onderscheidt zich van de kredietopeningsovereenkomst, waarbij de kredietgever zich ertoe verbindt aan de kredietnemer geldsommen of een persoonlijk krediet ter beschikking te stellen, terwijl de kredietnemer het recht, maar niet de verplichting, heeft die geldsommen op te nemen of op dat krediet een beroep te doen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 179.

LENING - Kredietopening

- Art. 1892 Oud Burgerlijk Wetboek

Le caractère réel du contrat de prêt ne fait pas obstacle à ce que les parties s'engagent préalablement par une promesse réciproque à livrer la chose et à l'accepter, laquelle se dénoue en un prêt par la remise de la chose (1). (1) Voir les concl. MP.

PRET - Caractère réel

- Art. 1892 Ancien Code civil

Le prêt se distingue du contrat d'ouverture de crédit, par lequel le créancier s'engage à mettre à la disposition du débiteur ses fonds ou son crédit personnel tandis que ce dernier a le droit, mais non l'obligation, de prélever les fonds ou de faire appel à ce crédit (1). (1) Voir les concl. du MP.

PRET - Ouverture de crédit

- Art. 1892 Ancien Code civil

C.18.0606.F

18 februari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210218.1F.1](#)

AC nr. ...

Noch artikel 7 noch enig ander artikel WAM wijkt af van het recht dat artikel 14 Wet Landverzekeringsovereenkomst aan de verzekeraar toekent om de dekking te schorsen en de overeenkomst op te zeggen wegens niet-betaling van de premie; hieruit volgt dat artikel 5, derde lid, van het koninklijk besluit van 13 februari 1991, dat van dat recht afwijkt zonder daartoe door een bijzondere wet gerechtigd te zijn, onwettig is (1). (1) Art. 5, derde lid, KB van 13 februari 1991, vóór de wijziging ervan door het KB van 22 december 2017.

MACHTEN - Rechterlijke macht - Grondwet - Artikel 159 - Niet-betaling van de premie - Afgifte door de verzekeraar van het verzekeringsbewijs, de zogenaamde "groene kaart" - Uitwerking - Afstand van het recht om de dekking te schorsen en de overeenkomst op te zeggen - Wettigheid van artikel 5, derde lid, van het koninklijk besluit van 13 februari 1991

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Artt. 2 en 14 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst
- Artt. 2 en 14 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

Ni l'article 7 ni aucun autre article de la loi du 21 novembre 1989 ne déroge au droit que l'article 14 de la loi du 25 juin 1992 reconnaît à l'assureur de suspendre la garantie et de résilier le contrat pour défaut de paiement de la prime; il s'ensuit que l'article 5, alinéa 3, de l'arrêté royal du 13 février 1991, qui déroge à ce droit sans y être habilité par aucune loi particulière, est illégal (1). (1) A.R. du 13 février 1991, art. 5, al. 3, avant sa modification par l'A.R. du 22 décembre 2017.

POUVOIRS - Pouvoir judiciaire - Constitution - Article 159 - Non-paiement de la prime - Délivrance par l'assureur du certificat dit « carte verte » - Effet - Renonciation à suspendre la garantie et à résilier le contrat - Légalité de l'article 5, alinéa 3, de l'arrêté royal du 13 février 1991

- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 2 et 14 L. du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre
- Art. 2 et 14 L. du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre

- Art. 7 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

- Art. 7 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

- Art. 5, derde lid KB 13 februari 1991 houdende de inwerkingtreding en uitvoering van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

- Art. 5, derde lid KB 13 februari 1991 houdende de inwerkingtreding en uitvoering van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

.....

Noch artikel 7 noch enig ander artikel WAM wijkt af van het recht dat artikel 14 Wet Landverzekeringsovereenkomst aan de verzekeraar toekent om de dekking te schorsen en de overeenkomst op te zeggen wegens niet-betaling van de premie; hieruit volgt dat artikel 5, derde lid, van het koninklijk besluit van 13 februari 1991, dat van dat recht afwijkt zonder daartoe door een bijzondere wet gerechtigd te zijn, onwettig is (1). (1) Art. 5, derde lid, KB van 13 februari 1991, vóór de wijziging ervan door het KB van 22 december 2017.

—————

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Niet-betaling van de premie - Afgifte door de verzekeraar van het verzekeringsbewijs, de zogenaamde "groene kaart" - Uitwerking - Afstand van het recht om de dekking te schorsen en de overeenkomst op te zeggen - Wettigheid van artikel 5, derde lid, van het koninklijk besluit van 13 februari 1991

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 2 en 14 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

- Art. 7 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

- Art. 5, derde lid KB 13 februari 1991 houdende de inwerkingtreding en uitvoering van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

MACHTEN - Rechterlijke macht - Grondwet - Artikel 159 - Niet-betaling van de premie - Afgifte door de verzekeraar van het verzekeringsbewijs, de zogenaamde "groene kaart" - Uitwerking - Afstand van het recht om de dekking te schorsen en de overeenkomst op te zeggen - Wettigheid van artikel 5, derde lid, van het koninklijk besluit van 13 februari 1991

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 2 en 14 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

3/10/2023

- Art. 7 L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs

- Art. 7 L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs

- Art. 5, al. 3 A.R. du 13 février 1991 portant mise en vigueur et exécution de la loi du 21 novembre 1989

- Art. 5, al. 3 A.R. du 13 février 1991 portant mise en vigueur et exécution de la loi du 21 novembre 1989

.....

Ni l'article 7 ni aucun autre article de la loi du 21 novembre 1989 ne déroge au droit que l'article 14 de la loi du 25 juin 1992 reconnaît à l'assureur de suspendre la garantie et de résilier le contrat pour défaut de paiement de la prime; il s'ensuit que l'article 5, alinéa 3, de l'arrêté royal du 13 février 1991, qui déroge à ce droit sans y être habilité par aucune loi particulière, est illégal (1). (1) A.R. du 13 février 1991, art. 5, al. 3, avant sa modification par l'A.R. du 22 décembre 2017.

—————

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 159 - Non-paiement de la prime - Délivrance par l'assureur du certificat dit « carte verte » - Effet - Renonciation à suspendre la garantie et à résilier le contrat - Légalité de l'article 5, alinéa 3, de l'arrêté royal du 13 février 1991

- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 2 et 14 L. du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre

- Art. 7 L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs

- Art. 5, al. 3 A.R. du 13 février 1991 portant mise en vigueur et exécution de la loi du 21 novembre 1989

POUVOIRS - Pouvoir judiciaire - Constitution - Article 159 - Non-paiement de la prime - Délivrance par l'assureur du certificat dit « carte verte » - Effet - Renonciation à suspendre la garantie et à résilier le contrat - Légalité de l'article 5, alinéa 3, de l'arrêté royal du 13 février 1991

- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 2 et 14 L. du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre

P. 17/502

- Artt. 2 en 14 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

- Art. 7 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

- Art. 7 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

- Art. 5, derde lid KB 13 februari 1991 houdende de inwerkingtreding en uitvoering van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

- Art. 5, derde lid KB 13 februari 1991 houdende de inwerkingtreding en uitvoering van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

VERZEKERING - WAM- verzekering - Niet-betaling van de premie - Afgifte door de verzekeraar van het verzekeringsbewijs, de zogenaamde "groene kaart" - Uitwerking - Afstand van het recht om de dekking te schorsen en de overeenkomst op te zeggen - Wettigheid van artikel 5, derde lid, van het koninklijk besluit van 13 februari 1991

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 2 en 14 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

- Art. 7 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

- Art. 5, derde lid KB 13 februari 1991 houdende de inwerkingtreding en uitvoering van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Wettigheid van besluiten en verordeningen - Grondwet - Artikel 159 - Niet-betaling van de premie - Afgifte door de verzekeraar van het verzekeringsbewijs, de zogenaamde "groene kaart" - Uitwerking - Afstand van het recht om de dekking te schorsen en de overeenkomst op te zeggen - Wettigheid van artikel 5, derde lid, van het koninklijk besluit van 13 februari 1991

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 2 en 14 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

- Art. 7 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

- Art. 5, derde lid KB 13 februari 1991 houdende de inwerkingtreding en uitvoering van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

- Art. 2 et 14 L. du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre

- Art. 7 L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs

- Art. 7 L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs

- Art. 5, al. 3 A.R. du 13 février 1991 portant mise en vigueur et exécution de la loi du 21 novembre 1989

- Art. 5, al. 3 A.R. du 13 février 1991 portant mise en vigueur et exécution de la loi du 21 novembre 1989

ASSURANCES - Assurance automobile obligatoire - Non-paiement de la prime - Délivrance par l'assureur du certificat dit « carte verte » - Effet - Renonciation à suspendre la garantie et à résilier le contrat - Légalité de l'article 5, alinéa 3, de l'arrêté royal du 13 février 1991

- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 2 et 14 L. du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre

- Art. 7 L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs

- Art. 5, al. 3 A.R. du 13 février 1991 portant mise en vigueur et exécution de la loi du 21 novembre 1989

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Légalité des arrêtes et reglements - Constitution - Article 159 - Non-paiement de la prime - Délivrance par l'assureur du certificat dit « carte verte » - Effet - Renonciation à suspendre la garantie et à résilier le contrat - Légalité de l'article 5, alinéa 3, de l'arrêté royal du 13 février 1991

- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 2 et 14 L. du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre

- Art. 7 L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs

- Art. 5, al. 3 A.R. du 13 février 1991 portant mise en vigueur et exécution de la loi du 21 novembre 1989

Uit de samenhang tussen artikelen 16, eerste lid, 62 en 72 Faillissementswet volgt dat de buitenbezitstelling alle goederen van de gefailleerde treft die een boedel uitmaken waarvan de curator het beheer verzorgt en dat de met een bijzondere zekerheid bezwaarde goederen deel uitmaken van die boedel (1). (1) Faillissementswet, vóór de wijziging ervan door de wet van 11 augustus 2017.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTS-AKkoord EN GERECHTELIJ - Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Goederen - Buitenbezitstelling

- Artt. 16, eerste lid, 62, en 72 Wet 8 augustus 1997

De vordering tot niet-tegenstelbaarverklaring van de akte die leidt tot de onttrekking van een met een bijzondere zekerheid bezwaard goed of de rechtsvordering tot herstel van de aantasting voortvloeiend uit het ontbreken van een dergelijk goed in het actief van het faillissement, strekt niet tot de vergoeding van een eigen schade van de bevoorrechte schuldeiser maar van een schade die aan de boedel van goederen is toegebracht; enkel de curator heeft bijgevolg de hoedanigheid om die vordering in te stellen (1). (1) Faillissementswet, vóór de wijziging ervan door de wet van 11 augustus 2017.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTS-AKkoord EN GERECHTELIJ - Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Goederen - Met een bijzondere zekerheid bezwaard goed - Vordering tot niet-tegenstelbaarverklaring van de akte die leidt tot de onttrekking ervan aan het actief van het faillissement - Rechtsvordering tot herstel van de aantasting voortvloeiend uit het ontbreken van een dergelijk goed in het actief van het faillissement - Onderwerp - Persoon met de hoedanigheid om in rechte op te treden

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 16 tot 20, 26, 40, 49, 51, 57, 75 en 99 Wet 8 augustus 1997

VORDERING IN RECHTE - Faillissement, faillissementsakkoord en gerechtelijk akkoord - Met een bijzondere zekerheid bezwaard goed - Vordering tot niet-tegenstelbaarverklaring van de akte die leidt tot de onttrekking ervan aan het actief van het faillissement - Rechtsvordering tot herstel van de aantasting voortvloeiend uit het ontbreken van een dergelijk goed in het actief van het faillissement - Onderwerp - Persoon met de hoedanigheid om in rechte op te treden

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

Il suit de la combinaison des articles 16, alinéa 1er, 62 et 72 de la loi du 8 août 1997 que le dessaisissement frappe l'ensemble des biens du failli qui constituent une masse dont le curateur a la gestion et que les biens grevés d'une sûreté spéciale font partie de cette masse (1). (1) L. du 8 août 1997, avant sa modification par la loi du 11 août 2017.

FAILLITE ET CONCORDATS - Effets (personnes, biens, obligations) - Biens - Dessaisissement

- Art. 16, al. 1er, 62, et 72 L. du 8 août 1997 sur les faillites

L'action en inopposabilité de l'acte ayant pour effet de soustraire à l'actif de la faillite un bien grevé d'une sûreté spéciale ou l'action en réparation de l'atteinte résultant de l'absence, dans l'actif de la faillite, d'un tel bien, ne vise pas l'indemnisation d'un préjudice propre au créancier privilégié, mais celle d'un dommage causé à la masse des biens; le curateur a, partant, seul qualité pour l'intenter (1). (1) L. du 8 août 1997, avant sa modification par la loi du 11 août 2017.

FAILLITE ET CONCORDATS - Effets (personnes, biens, obligations) - Biens - Bien grevé d'une sûreté spéciale - Action en inopposabilité de l'acte ayant pour effet de le soustraire à l'actif de la faillite - Action en réparation de l'atteinte résultant de l'absence, dans l'actif de la faillite, d'un tel bien - Objet - Personne ayant qualité pour agir

- Art. 17 Code judiciaire

- Art. 16 à 20, 26, 40, 49, 51, 57, 75 et 99 L. du 8 août 1997 sur les faillites

DEMANDE EN JUSTICE - Faillite et concordats - Bien grevé d'une sûreté spéciale - Action en inopposabilité de l'acte ayant pour effet de le soustraire à l'actif de la faillite - Action en réparation de l'atteinte résultant de l'absence, dans l'actif de la faillite, d'un tel bien - Objet - Personne ayant qualité pour agir

- Art. 17 Code judiciaire

- Artt. 16 tot 20, 26, 40, 49, 51, 57, 75 en 99 Wet 8 augustus 1997

- Art. 16 à 20, 26, 40, 49, 51, 57, 75 et 99 L. du 8 août 1997 sur les faillites

De schuldvordering van de schuldenaar op een derde die hij aan zijn schuldeiser in pand geeft, blijft deel uitmaken van zijn vermogen, zelfs als die derde de pandhouder rechtstreeks moet betalen op de vervaldag.

La créance dont le débiteur est titulaire sur un tiers et qu'il affecte en gage au profit de son créancier continue à faire partie de son patrimoine, lors même que ce tiers devrait à l'échéance payer directement au créancier gagiste.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTS-AKOORD EN GERECHTELIJ - Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Goederen - Overdracht van schuldvorderingen als waarborg door de schuldenaar aan zijn schuldeiser - Titularis van de schuldvordering

- Artt. 2073 en 2079 Oud Burgerlijk Wetboek

PAND - Faillissement, faillissementsakkoord en gerechtelijk akkoord - Overdracht van schuldvorderingen als waarborg door de schuldenaar aan zijn schuldeiser - Titularis van de schuldvordering

- Artt. 2073 en 2079 Oud Burgerlijk Wetboek

FAILLITE ET CONCORDATS - Effets (personnes, biens, obligations) - Biens - Remise de créances à titre de garantie par le débiteur au profit de son créancier - Titulaire du droit de créance

- Art. 2073 et 2079 Ancien Code civil

GAGE - Faillite et concordats - Remise de créances à titre de garantie par le débiteur au profit de son créancier - Titulaire du droit de créance

- Art. 2073 et 2079 Ancien Code civil

De algemene opdracht van de curator bestaat erin de activa van het faillissement te gelde te maken en de eventuele opbrengst uit die tegeldemaking te verdelen (1). (1) Cass. 2 oktober 2014, AR C.13.0288.F, AC 2014, nr. 570, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 6 december 2012, AR C.11.0654.F, AC 2011, nr. 671, met concl. van advocaat-generaal GENICOT op datum in Pas.; Faillissementswet, vóór de wijziging ervan door de wet van 11 augustus 2017.

La mission générale du curateur est de réaliser l'actif de la faillite et de distribuer les deniers qui proviendraient de la réalisation de cet actif (1). (1) Cass. 2 octobre 2014, RG C.13.0288.F, Pas. 2014, n° 570, avec concl. MP ; Cass. 6 décembre 2012, RG C.11.0654.F, Pas. 2012, n° 671, avec concl. de M. Génicot, avocat général ; L. du 8 août 1997, avant sa modification par la loi du 11 août 2017.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTS-AKOORD EN GERECHTELIJ - Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Goederen - Curator - Opdracht

- Artt. 16 tot 20, 26, 40, 49, 51, 57, 75 en 99 Wet 8 augustus 1997

FAILLITE ET CONCORDATS - Effets (personnes, biens, obligations) - Biens - Curateur - Mission

- Art. 16 à 20, 26, 40, 49, 51, 57, 75 et 99 L. du 8 août 1997 sur les faillites

Enkel de curator heeft de hoedanigheid om namens de boedel in rechte op te treden en de gemeenschappelijke rechten van de schuldeisers uit te oefenen; hieruit volgt dat een schuldenaar enkel de hoedanigheid heeft om in rechte op te treden als hij zich kan beroepen op individuele schade (1). (1) Zie Cass. 2 oktober 2014, AR C.13.0288.F, AC 2014, nr. 570, met concl. OM op datum in Pas.

Le curateur a seul qualité pour agir en justice au nom de la masse et exercer les droits qui sont communs à l'ensemble des créanciers; il s'ensuit qu'un créancier n'a qualité pour agir en justice que s'il peut se prévaloir d'un préjudice individuel (1). (1) Voir Cass. 2 octobre 2014, RG C.13.0288.F, Pas. 2014, n° 570, avec concl. MP.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTS-AKOORD EN GERECHTELIJ - Rechtspleging - Curator - Vordering in rechte - Hoedanigheid - Schuldeiser - Hoedanigheid

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

FAILLITE ET CONCORDATS - Procédure - Curateur - Demande en justice - Qualité - Créancier - Qualité

- Art. 17 Code judiciaire

- Artt. 16 tot 20, 26, 40, 49, 51, 57, 75 en 99 Wet 8 augustus 1997

VORDERING IN RECHTE - Faillissement, faillissementsakkoord en gerechtelijk akkoord - Curator - Hoedanigheid - Schuldeiser - Hoedanigheid

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 16 tot 20, 26, 40, 49, 51, 57, 75 en 99 Wet 8 augustus 1997

- Art. 16 à 20, 26, 40, 49, 51, 57, 75 et 99 L. du 8 août 1997 sur les faillites

DEMANDE EN JUSTICE - Faillite et concordats - Curateur - Qualité - Créancier - Qualité

- Art. 17 Code judiciaire

- Art. 16 à 20, 26, 40, 49, 51, 57, 75 et 99 L. du 8 août 1997 sur les faillites

De gemeenschappelijke rechten van de schuldeisers zijn de rechten die voortvloeien uit de schade ten gevolge van eender wiens fout waardoor het passief van het faillissement wordt verzaamd of het actief wordt verminderd; wegens de schade die aldus wordt toegebracht aan de boedel van goederen en rechten die de gemeenschappelijke waarborg van de schuldeisers vormen, is die fout voor die schuldeisers de oorzaak van een collectieve schade en tast ze de rechten aan die zij, gelet op de aard van de rechten, gezamenlijk uitoefenen (1). (1) Faillissementswet, vóór de wijziging ervan door de wet van 11 augustus 2017.

Les droits communs à l'ensemble des créanciers sont les droits résultant de dommages causés par la faute de toute personne qui a eu pour effet d'aggraver le passif de la faillite ou d'en diminuer l'actif; en raison du dommage qui est ainsi causé à la masse des biens et droits qui constituent le gage commun des créanciers, cette faute est la cause d'un préjudice collectif pour ces créanciers et elle porte atteinte aux droits que ceux-ci, eu égard à leur nature, ont en commun (1). (1) L. du 8 août 1997, avant sa modification par la loi du 11 août 2017.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTS AKKOORD EN GERECHTELIJ - Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Goederen - Curator - Hoedanigheid - Gemeenschappelijke rechten van alle schuldeisers

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 16 tot 20, 26, 40, 49, 51, 57, 75 en 99 Wet 8 augustus 1997

VORDERING IN RECHTE - Faillissement, faillissementsakkoord en gerechtelijk akkoord - Curator - Hoedanigheid - Gemeenschappelijke rechten van alle schuldeisers

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 16 tot 20, 26, 40, 49, 51, 57, 75 en 99 Wet 8 augustus 1997

FAILLITE ET CONCORDATS - Effets (personnes, biens, obligations) - Biens - Curateur - Qualité - Droits communs à l'ensemble des créanciers

- Art. 17 Code judiciaire

- Art. 16 à 20, 26, 40, 49, 51, 57, 75 et 99 L. du 8 août 1997 sur les faillites

DEMANDE EN JUSTICE - Faillite et concordats - Curateur - Qualité - Droits communs à l'ensemble des créanciers

- Art. 17 Code judiciaire

- Art. 16 à 20, 26, 40, 49, 51, 57, 75 et 99 L. du 8 août 1997 sur les faillites

Hoewel het onderzoek van het bestaan en de omvang van de schade verband houdt met de gegrondheid van de rechtsvordering, bepaalt de beoordeling van het individueel karakter van die schade of de schuldenaar de hoedanigheid heeft om in rechte op te treden, en houdt die beoordeling bijgevolg verband met de ontvankelijkheid van de rechtsvordering (1). (1) Zie Cass. 17 januari 2008, AR F.06.0079.N, AC 2008, nr. 33.

Si l'examen de l'existence et de l'étendue du préjudice relève du fondement de l'action, l'appréciation du caractère individuel de celui-ci détermine la qualité à agir du créancier, partant, relève de la recevabilité (1). (1) Voir Cass. 17 janvier 2008, RG F.06.0079.N, Pas. 2008, n° 33.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTS AKKOORD EN GERECHTELIJ - Rechtspleging - Schuldeiser - Vordering in rechte -

FAILLITE ET CONCORDATS - Procédure - Créancier - Demande en justice - Qualité - Recevabilité

Hoedanigheid - Ontvankelijkheid

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 16 tot 20, 26, 40, 49, 51, 57, 75 en 99 Wet 8 augustus 1997
- Artt. 16 tot 20, 26, 40, 49, 51, 57, 75 en 99 Wet 8 augustus 1997

VORDERING IN RECHTE - Faillissement, faillissementsakkoord en gerechtelijk akkoord - Schuldeiser - Vordering in rechte - Hoedanigheid - Ontvankelijkheid

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 16 tot 20, 26, 40, 49, 51, 57, 75 en 99 Wet 8 augustus 1997
- Artt. 16 tot 20, 26, 40, 49, 51, 57, 75 en 99 Wet 8 augustus 1997

Hoewel het onderzoek van het bestaan en de omvang van de schade verband houdt met de gegrondheid van de rechtsvordering, bepaalt de beoordeling van het individueel karakter van die schade of de schuldenaar de hoedanigheid heeft om in rechte op te treden, en houdt die beoordeling bijgevolg verband met de ontvankelijkheid van de rechtsvordering (1). (1) Zie Cass.17 januari 2008, AR F.06.0079.N, AC 2008, nr. 33.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAKOORD EN GERECHTELIJ - Rechtspleging - Schuldeiser - Vordering in rechte - Hoedanigheid - Ontvankelijkheid

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 16 tot 20, 26, 40, 49, 51, 57, 75 en 99 Wet 8 augustus 1997
- Artt. 16 tot 20, 26, 40, 49, 51, 57, 75 en 99 Wet 8 augustus 1997

VORDERING IN RECHTE - Faillissement, faillissementsakkoord en gerechtelijk akkoord - Schuldeiser - Vordering in rechte - Hoedanigheid - Ontvankelijkheid

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 16 tot 20, 26, 40, 49, 51, 57, 75 en 99 Wet 8 augustus 1997
- Artt. 16 tot 20, 26, 40, 49, 51, 57, 75 en 99 Wet 8 augustus 1997

- Art. 17 Code judiciaire
 - Art. 17 Code judiciaire
 - Art. 16 à 20, 26, 40, 49, 51, 57, 75 et 99 L. du 8 août 1997 sur les faillites
 - Art. 16 à 20, 26, 40, 49, 51, 57, 75 et 99 L. du 8 août 1997 sur les faillites
- DEMANDE EN JUSTICE - Faillite et concordats - Créancier - Demande en justice - Qualité - Recevabilité*

- Art. 17 Code judiciaire
- Art. 17 Code judiciaire
- Art. 16 à 20, 26, 40, 49, 51, 57, 75 et 99 L. du 8 août 1997 sur les faillites
- Art. 16 à 20, 26, 40, 49, 51, 57, 75 et 99 L. du 8 août 1997 sur les faillites

Si l'examen de l'existence et de l'étendue du préjudice relève du fondement de l'action, l'appréciation du caractère individuel de celui-ci détermine la qualité à agir du créancier, partant, relève de la recevabilité (1). (1) Voir Cass.17 janvier 2008, RG F.06.0079.N, Pas. 2008, n° 33.

FAILLITE ET CONCORDATS - Procédure - Créancier - Demande en justice - Qualité - Recevabilité

- Art. 17 Code judiciaire
 - Art. 17 Code judiciaire
 - Art. 16 à 20, 26, 40, 49, 51, 57, 75 et 99 L. du 8 août 1997 sur les faillites
 - Art. 16 à 20, 26, 40, 49, 51, 57, 75 et 99 L. du 8 août 1997 sur les faillites
- DEMANDE EN JUSTICE - Faillite et concordats - Créancier - Demande en justice - Qualité - Recevabilité*

- Art. 17 Code judiciaire
- Art. 17 Code judiciaire
- Art. 16 à 20, 26, 40, 49, 51, 57, 75 et 99 L. du 8 août 1997 sur les faillites
- Art. 16 à 20, 26, 40, 49, 51, 57, 75 et 99 L. du 8 août 1997 sur les faillites

Artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, dat onder de daarin bepaalde voorwaarden de schorsing van de uitoefening van de burgerlijke rechtsvordering voorschrijft zolang niet definitief is beslist over de strafvordering, houdt geen verband met de uitoefening van de tuchtvordering, zelfs al kan die ertoe leiden dat aan de vervolgte persoon de uitoefening van een recht met civielrechtelijk karakter wordt ontnomen (1). (1) Zie Cass. 17 oktober 1996, AR D.95.0022.F, AC 1996, nr. 387.

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Notaris - Strafvordering - Tuchtvordering - Schorsing - Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Artikel 4 - Toepassingsgebied

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

NOTARIS - Strafvordering - Tuchtvordering - Schorsing - Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Artikel 4 - Toepassingsgebied

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Noch artikel 6 EVRM noch de algemene rechtsbeginselen van het gezag van gewijsde in strafzaken, of van het vermoeden van onschuld, of van het recht op een eerlijk proces, die de tuchtrechter in acht moet nemen, gebieden aan het voormelde artikel 4 een andere uitlegging te geven (1). (1) Zie Cass. 17 oktober 1996, AR D.95.0022.F, AC 1996, nr. 387.

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Notaris - Strafvordering - Tuchtvordering - Schorsing - Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Artikel 4 - Toepassingsgebied

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

NOTARIS - Strafvordering - Tuchtvordering - Schorsing - Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Artikel 4 - Toepassingsgebied

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Notaris - Strafvordering - Tuchtvordering - Schorsing - Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Artikel 4 - Toepassingsgebied

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de

L'article 4 de la loi du 17 avril 1878, qui, dans les conditions qu'il précise, impose la suspension de l'exercice de l'action civile tant qu'il n'a pas été prononcé définitivement sur l'action publique, est étranger à l'exercice de l'action disciplinaire, lors même que celle-ci peut aboutir à priver la personne poursuivie de l'exercice d'un droit à caractère civil (1). (1) Voir Cass. 17 octobre 1996, RG D.95.0022.F, Pas. 1996, n° 387.

ACTION CIVILE - Notaire - Instruction pénale - Action disciplinaire - Suspension - Loi du 17 avril 1878 - Article 4 - Champ d'application

- Art. 4 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

NOTAIRE - Instruction pénale - Action disciplinaire - Suspension - Loi du 17 avril 1878 - Article 4 - Champ d'application

- Art. 4 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

Ni l'article 6 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales ni le principe général du droit relatif à l'autorité de la chose jugée en matière répressive, ni celui relatif à la présomption d'innocence, ni celui relatif au procès équitable, qu'il incombe au juge disciplinaire d'observer, ne commandent de donner dudit article 4 une autre interprétation (1). (1) Voir Cass. 17 octobre 1996, RG D.95.0022.F, Pas. 1996, n° 387.

ACTION CIVILE - Notaire - Instruction pénale - Action disciplinaire - Suspension - Loi du 17 avril 1878 - Article 4 - Champ d'application

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

NOTAIRE - Instruction pénale - Action disciplinaire - Suspension - Loi du 17 avril 1878 - Article 4 - Champ d'application

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Notaire - Instruction pénale - Action disciplinaire - Suspension - Loi du 17 avril 1878 - Article 4 - Champ d'application

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de

mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Algemeen rechtsbeginsel van het vermoeden van onschuld - Notaris - Strafonderzoek - Tuchtvoeding - Schorsing - Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Artikel 4 - Toepassingsgebied

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Algemeen rechtsbeginsel van het recht op een eerlijk proces - Notaris - Strafonderzoek - Tuchtvoeding - Schorsing - Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Artikel 4 - Toepassingsgebied

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Algemeen rechtsbeginsel van het gezag van gewijsde in strafzaken - Notaris - Strafonderzoek - Tuchtvoeding - Schorsing - Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Artikel 4 - Toepassingsgebied

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Principe général du droit relatif à la présomption d'innocence - Notaire - Instruction pénale - Action disciplinaire - Suspension - Loi du 17 avril 1878 - Article 4 - Champ d'application

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Principe général du droit relatif au procès équitable - Notaire - Instruction pénale - Action disciplinaire - Suspension - Loi du 17 avril 1878 - Article 4 - Champ d'application

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Principe général du droit relatif à l'autorité de la chose jugée en matière répressive - Notaire - Instruction pénale - Action disciplinaire - Suspension - Loi du 17 avril 1878 - Article 4 - Champ d'application

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

C.19.0112.F

8 oktober 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211008.1F.4](#)

AC nr. ...

Uit artikel 3 van het koninklijk besluit van 28 april 2005 blijkt dat de subsidie die gedurende één jaar, het subsidiejaar, wordt uitgetrokken en uitbetaald, naar rato van de prestatiedagen wordt toegekend die tijdens het voorgaande jaar, de referentieperiode, door de gerechtigden zijn verricht, en niet hoger mag zijn dan tien euro per prestatiedag; noch uit die bepaling noch uit enige andere bepaling volgt dat het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn dat in de loop van het subsidiejaar van een lager aantal prestatiedagen zou doen blijken dan in de loop van het referentiejaar, de voor de subsidie vereiste toekenningsvoorwaarden niet zou naleven, deze niet zou aanwenden voor de doeleinden waarvoor zij werd verleend of in gebreke zou blijven de verantwoording van de ontvangen bedragen te verstrekken, zodat het die bedragen met toepassing van de artikelen 55 en 57 Wet Rijkscomptabiliteit zou moeten terugbetalen.

MAATSCHAPPELIJK WELZIJN (OPENBARE CENTRA VOOR) - Tewerkstelling met een arbeidsovereenkomst door of op

3/10/2023

Il ressort de l'article 3 de l'arrêté du 28 avril 2005 que la subvention engagée et liquidée au cours d'une année, l'année de subvention, est allouée au prorata des jours de prestations accomplis par les ayants droit au cours de l'année précédente, la période de référence, et ne peut excéder 10 euros pour chacun de ces jours de prestations; il ne ressort ni de cette disposition ni d'aucune autre que le centre public d'action sociale qui justifierait d'un nombre de jours de prestations moindre au cours de l'année de subvention qu'au cours de l'année de référence ne respecterait pas les conditions d'octroi de la subvention, ne l'utiliserait pas aux fins pour lesquelles elle est accordée ou resterait en défaut de fournir les justifications de l'utilisation des sommes reçues, de sorte qu'il devrait la rembourser en application des articles 55 et 57 des lois sur la comptabilité de l'État.

AIDE SOCIALE (CENTRES PUBLICS D') - Emploi sous contrat de travail par ou à l'initiative du CPAS - Subventionnement régional - Allocation

P. 24/502

initiatief van het OCMW - Gewestelijke subsidiëring - Toekenning

- Art. 3 Besluit van de Waalse Regering 28 april 2005
- Art. 3 Besluit van de Waalse Regering 28 april 2005
- Artt. 55 en 57 Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit
- Artt. 55 en 57 Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit

MAATSCHAPPELIJK WELZIJN (OPENBARE CENTRA VOOR) - Tewerkstelling met een arbeidsovereenkomst door of op initiatief van het OCMW - Gewestelijke subsidiëring - Toekenning

- Art. 3 Besluit van de Waalse Regering 28 april 2005
- Art. 3 Besluit van de Waalse Regering 28 april 2005
- Artt. 55 en 57 Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit
- Artt. 55 en 57 Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit

- Art. 3 Arrêté du Gouvernement wallon du 28 avril 2005
 - Art. 3 Arrêté du Gouvernement wallon du 28 avril 2005
 - Art. 55 et 57 Lois coordonnées du 17 juillet 1991 sur la comptabilité de l'Etat
 - Art. 55 et 57 Lois coordonnées du 17 juillet 1991 sur la comptabilité de l'Etat
- AIDE SOCIALE (CENTRES PUBLICS D') - Emploi sous contrat de travail par ou à l'initiative du CPAS - Subventionnement régional - Allocation*

- Art. 3 Arrêté du Gouvernement wallon du 28 avril 2005
- Art. 3 Arrêté du Gouvernement wallon du 28 avril 2005
- Art. 55 et 57 Lois coordonnées du 17 juillet 1991 sur la comptabilité de l'Etat
- Art. 55 et 57 Lois coordonnées du 17 juillet 1991 sur la comptabilité de l'Etat

C.19.0121.N

22 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.32](#)

AC nr. ...

Artikel 3, § 3, tweede lid, Kaderbesluit Sociale huur krachtens hetwelk een persoon in het register kan worden ingeschreven indien zijn inkomen van het referentiejaar de grens vermeld in paragraaf 2 overschrijdt maar in het jaar van aanvraag daaronder is gedaald, is van toepassing bij een aanvraag tot inschrijving in het register maar niet bij een actualisatie van het register. (1) Artt. 1, eerste lid, 6°, en 9, eerste lid, 6° B.VI.Reg. 4 mei 2012 in zijn versie voor de wijziging ervan bij B.VI.Reg. 5 april 2019.

HUISVESTING - Kaderbesluit Sociale Huur - Sociale huurmaatschappij - Inschrijvingsregister - Kandidaat-huurder - In aanmerking te nemen inkomen

- Artt. 1, eerste lid, 6°, en 9, eerste lid, 6° Besluit van de Vlaamse Regering van 4 mei 2012 tot instelling van een tegemoetkoming voor kandidaat-huurders
- Artt. 1, 25°, 3, § 1, eerste lid, 2°, 3, § 3, tweede lid, en 8 Besluit van de Vlaamse Regering 12 oktober 2007 tot reglementering van het sociale huurstelsel ter uitvoering van titel VII van de Vlaamse Wooncode

L'article 3, § 3, alinéa 2, de l'arrêté du Gouvernement flamand du 12 octobre 2007 réglementant le régime de location sociale en exécution du titre VII du Code flamand du Logement en vertu duquel une personne peut être inscrite dans le registre si son revenu de l'année de référence dépasse le plafond visé au paragraphe 2 mais a descendu en dessous au cours de l'année de la demande s'applique à une demande d'inscription dans le registre mais pas lors d'une actualisation du registre. (1) A. Gouv. fl. du 4 mai 2012, dans sa version avant sa modification par l'A. Gouv. fl. du 5 avril 2019, art. 1er, al. 1er, 6°, et 9, al. 1er, 6°.

LOGEMENT - Arrêté du Gouvernement flamand du 12 octobre 2007 - Société de logement social - Registre d'inscription - Candidat locataire - Revenu à prendre en considération

- Art. 1er, al. 1er, 6°, et 9, al. 1er, 6° Arrêté du Gouvernement flamand du 4 mai 2012 instaurant une subvention aux candidats-locataires
- Art. 1er, 25°, 3, § 1er, al. 1er, 2°, 3, § 3, al. 2, et 8 Arrêté du Gouvernement flamand du 12 octobre 2007 réglementant le régime de location sociale et portant exécution du titre VII du Code flamand du Logement (TRADUCTION)

Het besluit van 4 mei 2012 verwijst voor het stopzetten van de tegemoetkoming enkel naar het "maximumbedrag" zoals gehanteerd in het Huursubsidiebesluit en niet ook naar de mogelijkheid voor de huurder om aan de hand van een recenter aanslagbiljet aan te tonen dat het inkomen van een recenter kalenderjaar onder dat maximum is gedaald. (1) Artt. 2, derde lid, 3°, en 9, eerste lid, 6° B.VI.Reg. 4 mei 2012 in zijn versie voor de wijziging ervan bij B.VI.Reg. 5 april 2019.

HUISVESTING - Sociale huurmaatschappij - Tegemoetkoming in de huurprijs voor woonbehoeftige huurders - Stopzetting - Maximumbedrag

- Artt. 2, derde lid, 3°, en 9, eerste lid, 6° Besluit van de Vlaamse Regering van 4 mei 2012 tot instelling van een tegemoetkoming voor kandidaat-huurders

- Art. 5, § 1, eerste lid Besluit van de Vlaamse Regering 2 februari 2007 tot instelling van een tegemoetkoming in de huurprijs voor woonbehoeftige huurders

L'arrêté du 4 mai 2012 renvoie uniquement, pour l'arrêt de l'intervention, au "montant maximal" utilisé par arrêté du Gouvernement flamand du 2 février 2007 instaurant une intervention dans le loyer pour les locataires nécessiteux d'un logement, et non également pour la possibilité pour le locataire de démontrer, à l'aide d'une feuille d'imposition plus récente, que le revenu d'une année civile plus récente a baissé en dessous de ce maximum. (1) A. Gouv. fl. du 4 mai 2012, dans sa version avant sa modification par l'A. Gouv. fl. du 5 avril 2019, art 2, al. 3, 3°, et 9, al. 1er, 6°.

LOGEMENT - Société de logement social - Intervention dans le loyer pour les locataires nécessiteux d'un logement - Arrêt - Montant maximum

- Art. 2, al. 3, 3°, et 9, al. 1er, 6° Arrêté du Gouvernement flamand du 4 mai 2012 instaurant une subvention aux candidats-locataires

- Art. 5, § 1er, al. 1er Arrêté du Gouvernement flamand 2 février 2007 instaurant une intervention dans le loyer pour les locataires nécessiteux d'un logement

C.19.0134.F

18 maart 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210318.1F.1](#)

AC nr. ...

De daadwerkelijke uitoefening van het recht op voorziening waarover een andere partij bij het vonnis van faillietverklaring dan de gefailleerde beschikt, komt niet in het gedrang doordat de beroepstermijn ingaat vanaf de bekendmaking bij uittreksel van dat vonnis in het Belgisch Staatsblad, zonder dat het haar vooraf in zijn integrale vorm ter kennis werd gebracht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 205.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ - Rechtspleging - Vonnis van faillietverklaring - Andere partij dan de gefailleerde - Hoger beroep - Daadwerkelijke uitoefening van het beroep - Aantasting

- Artt. XX.106, XX.107 en XX.108 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

L'exercice effectif du droit de recours ouvert à une partie à un jugement déclaratif de faillite, autre que le failli, n'est pas compromis par le fait que le délai d'appel prend cours à partir de la publication par extrait de ce jugement au moniteur belge, sans que celui-ci lui ait été préalablement notifié dans sa forme intégrale (1). (1) Voir les concl. du MP.

FAILLITE ET CONCORDATS - Procédure - Jugement déclaratif de faillite - Partie autre que le failli - Appel - Exercice effectif du recours - Atteinte

- Art. XX.106, XX.107 et XX.108 Code de droit économique

C.19.0205.N

8 februari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210208.3N.9](#)

AC nr. ...

Krachtens artikel 50, eerste lid, Potpourri I, zoals gewijzigd bij artikel 2 van de wet van 18 december 2015, zijn de artikelen 14 tot 17 van deze wet, die betrekking hebben op de mededeling van vorderingen aan het openbaar ministerie, van toepassing op de zaken die aanhangig worden gemaakt of, met toepassing van artikel 1253ter/7, § 1, Gerechtelijk Wetboek opnieuw voor de rechtbank worden gebracht vanaf 1 januari 2016 (1). (1) Zie concl. OM.

OPENBAAR MINISTERIE - Mededeling - Potpourri I - Overgangsbepalingen

- Artt. 14 tot 17, 50, eerste lid Wet 19 oktober 2015 houdende wijziging van het burgerlijk procesrecht en houdende diverse bepalingen inzake justitie

- Art. 1253ter/7, § 1 Gerechtelijk Wetboek

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Openbaar ministerie - Verplichte mededeling - Advies - Potpourri I - Overgangsbepalingen

- Artt. 14 tot 17, 50, eerste lid Wet 19 oktober 2015 houdende wijziging van het burgerlijk procesrecht en houdende diverse bepalingen inzake justitie

- Art. 1253ter/7, § 1 Gerechtelijk Wetboek

En vertu de l'article 50, § 1er, de la loi du 19 octobre 2015, dite « Pot-pourri I », tel que modifié par l'article 2 de la loi du 18 décembre 2015, les articles 14 à 17 de cette loi, qui concernent la communication des demandes au ministère public, s'appliquent aux affaires dont la juridiction est saisie, ou qui, en application de l'article 1253ter/7, § 1er, sont ramenées devant le tribunal à partir du 1er janvier 2016 (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

MINISTERE PUBLIC - Communication - Pot-pourri I - Dispositions transitoires

- Art. 14 à 17, 50, al. 1er L. du 19 octobre 2015 modifiant le droit de la procédure civile et portant des dispositions diverses en matière de justice

- Art. 1253ter/7, § 1er Code judiciaire

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Ministère public - Communication obligatoire - Avis - Pot-pourri I - Dispositions transitoires

- Art. 14 à 17, 50, al. 1er L. du 19 octobre 2015 modifiant le droit de la procédure civile et portant des dispositions diverses en matière de justice

- Art. 1253ter/7, § 1er Code judiciaire

C.19.0255.N

18 juni 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210618.1N.11](#)

AC nr. ...

Uit de algemene opdracht van de curator, die erin bestaat de activa van de gefailleerde te gelde te maken en het provenu te verdelen, en uit het gegeven dat de curator de gemeenschappelijke rechten van de schuldeisers uitoefent wanneer hij namens de boedel optreedt, volgt dat de kwijting niet aan de curator kan worden tegengeworpen wanneer hij ten behoeve van de gezamenlijke schuldeisers een vordering in bestuurdersaansprakelijkheid op grond van artikel 528 Wetboek van Vennootschappen instelt.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTS-AKOORD EN GERECHTELIJ - Algemeen - Curator - Opdracht - Gemeenschappelijke rechten van de schuldeisers - Bestuurdersaansprakelijkheidsvordering - Kwijting - Tegenstelbaarheid

- Artt. 528, eerste lid en 554, eerste en tweede lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

VENNOOTSCHAPPEN - Handelsvennootschappen - Naamloze vennootschappen - Bestuurdersaansprakelijkheidsvordering - Kwijting - Tegenstelbaarheid - Curator

Il s'agit de la mission générale du curateur, qui consiste à réaliser l'actif du failli et à partager le produit obtenu, et de la circonstance que le curateur exerce les droits communs des créanciers lorsqu'il agit au nom de la masse, que la décharge ne peut être opposée au curateur lorsqu'il intente, au profit de la masse des créanciers, une action en responsabilité des administrateurs sur la base de l'article 528 du Code des sociétés.

FAILLITE ET CONCORDATS - Généralités - Curateur - Mission - Droits communs des créanciers - Action en responsabilité des administrateurs - Décharge - Opposabilité

- Art. 528, al. 1er et 554, al. 1er et 2 Code des sociétés

SOCIETES - Sociétés commerciales - Sociétés anonymes - Action en responsabilité des administrateurs - Décharge - Opposabilité - Curateur

- Artt. 528, eerste lid en 554, eerste en tweede lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

- Art. 528, al. 1er et 554, al. 1er et 2 Code des sociétés

C.19.0303.N

22 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.38](#)

AC nr. ...

De rechter die moet oordelen over het bestaan van een oorzakelijk verband tussen de fout en de schade zoals die zich heeft voorgedaan, moet bepalen wat de verweerder had moeten doen om rechtmatig te handelen, abstractie maken van het foutieve element in de historiek van het schadegeval zonder de andere omstandigheden ervan te wijzigen, en nagaan of de schade zich ook in dat geval zou hebben voorgedaan (1). (1) Zie concl. OM.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Oorzaak - Begrip - Beoordeling door de rechter - Oorzakelijk verband - Beoordeling - Taak van de rechter

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

Le juge qui doit statuer sur l'existence d'un lien de causalité entre la faute et le dommage tel qu'il s'est réalisé doit déterminer ce que le défendeur aurait dû faire pour agir sans commettre de faute, faire abstraction de l'élément fautif dans l'historique du sinistre, sans en modifier les autres circonstances, et vérifier si le dommage se serait également produit dans ce cas (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Cause - Notion. appréciation par le juge - Lien de causalité - Appréciation - Tâche du juge

- Art. 1382 Ancien Code civil

Een overeenkomst waarin een aanbestedende dienst van een lidstaat rechtstreeks en dus met miskenning van het gelijkheids- en transparantiebeginsel vervat in de artikelen 49 en 56 VWEU, aan een marktdeelnemer uit dezelfde lidstaat een dienstenconcessie gunt met een duidelijk grensoverschrijdend belang, doet een toestand ontstaan die in strijd is met de openbare orde; dergelijke overeenkomst is bijgevolg volstrekt nietig bij gebrek aan geoorloofd voorwerp, behoudens wanneer wordt vastgesteld dat er geen enkele potentieel geïnteresseerde marktspeler was, of indien de rechter beslist om de overeenkomst niet te vernietigen wegens dwingende redenen van algemeen belang die het noodzakelijk maken dat de opdracht of de concessie voortgang vindt (1). (1) Zie concl. OM.

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Grondslagen - Gelijkheids- en transparantiebeginsel - Concessieovereenkomst voor diensten - Miskening van het gelijkheids- en transparantiebeginsel - Nietigheid

- Artt. 49, eerste lid, en 56, eerste lid Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

- Artt. 6 en 1108 Oud Burgerlijk Wetboek

OVEREENKOMST - Bestanddelen - Voorwerp - Concessieovereenkomst voor diensten - Miskening van het gelijkheids- en transparantiebeginsel - Nietigheid

- Artt. 49, eerste lid, en 56, eerste lid Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

Une convention par laquelle un pouvoir adjudicateur d'un État membre attribue, directement et en méconnaissance des principes d'égalité et de transparence consacrés aux articles 49 et 56 TFUE, à un opérateur économique du même État membre une concession de services présentant un intérêt transfrontalier certain crée une situation contraire à l'ordre public; pareille convention est par conséquent frappée de nullité absolue à défaut d'objet licite, à moins de constater qu'il n'y avait aucun acteur du marché potentiellement intéressé, ou si le juge décide de ne pas annuler la convention pour des raisons impérieuses d'intérêt général imposant la poursuite du marché ou de la concession (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Fondements - Principes d'égalité et de transparence - Convention de concession de services - Violation des principes d'égalité et de transparence - Nullité

- Art. 49, al. 1er, en 56, al. 1er Traité du 25 mars 1957 sur le fonctionnement de l'Union européenne (TFUE)

- Art. 6 et 1108 Ancien Code civil

CONVENTION - Éléments constitutifs - Objet - Convention de concession de services - Violation des principes d'égalité et de transparence - Nullité

- Art. 49, al. 1er, en 56, al. 1er Traité du 25 mars 1957 sur le fonctionnement de l'Union européenne (TFUE)

C.19.0307.F

1 oktober 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211001.1F.1](#)

AC nr. ...

De materiële schade die de getroffene heeft geleden wegens de blijvende vermindering van zijn arbeidsgeschiktheid, bestaat in de vermindering van zijn economische waarde op de arbeidsmarkt en ook, eventueel, in de noodzaak meerinspanningen te leveren om zijn normale beroepswerkzaamheden te volbrengen (1). (1) Cass. 22 juni 2017, AR C.16.0282.F, AC 2017, nr. 415.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Arbeidsongeval - Overheidssector - Blijvende vermindering van de arbeidsgeschiktheid

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

Le dommage matériel subi par la victime en raison de la réduction permanente de sa capacité de travail consiste en la diminution de sa valeur économique sur le marché du travail et aussi, éventuellement, en la nécessité de fournir des efforts accrus pour accomplir ses tâches professionnelles normales (1). (1) Cass. 22 juin 2017, RG C.16.0282.F, Pas. 2017, n° 415.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Dommage matériel. éléments et étendue - Accident du travail - Secteur public - Réduction permanente de la capacité de travail

- Art. 1382 et 1383 Ancien Code civil

De blijvende schade als gevolg van het verlies van inkomen of van een kans om inkomen te verwerven uit een beroepsactiviteit buiten de openbare sector is niet door de Arbeidsongevallenwet Overheidspersoneel gedekt.

ARBEIDSONGEVAL - Overheidspersoneel - Bijzondere regels - Schadevergoeding krachtens de Arbeidsongevallenwet Overheidspersoneel - Toepassingsgebied - Beroepsactiviteit buiten de overheidssector - Verlies van inkomen of van een kans om inkomen te verwerven

- Artt. 14, § 2, tweede lid, en 14bis, § 2 Wet van 3 juli 1967 betreffende (de preventie van of) de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector

Le dommage permanent résultant de la perte de revenus ou d'une chance de revenus d'une activité professionnelle en dehors du secteur public n'est pas couvert par la loi du 3 juillet 1967.

ACCIDENT DU TRAVAIL - Secteur public. règles particulières - Indemnisation dans le régime de la loi sur les accidents du travail - Champ d'application - Activité professionnelle en dehors du secteur public - Perte de revenus ou d'une chance de revenus

- Art. 14, § 2, al. 2, et 14bis, § 2 L. du 3 juillet 1967 sur (la prévention ou) la réparation des dommages résultant des accidents du travail, des accidents survenus sur le chemin du travail et des maladies professionnelles dans le secteur public

De artikelen 14, § 2, tweede lid, en 14bis, § 2, Arbeidsongevallenwet Overheidspersoneel verbieden de cumulatie van de vergoedingen inzake arbeidsongevallen, tot beloop van hun bedrag, met de naar gemeen recht of in het artikel 29bis WAM bepaalde vergoedingen voor dezelfde schade; dit cumulatieverbod geldt niet voor schade waarvan de vergoeding niet door de Arbeidsongevallenwet Overheidspersoneel is gedekt (1). (1) Cass. 2 november 2018, AR C.17.0393.N, AC 2018, nr. 601, met concl. van advocaat-generaal MORTIER.

Les articles 14, § 2, alinéa 2, et 14bis, § 2, de la loi du 3 juillet 1967 interdisent le cumul des indemnités en matière d'accident du travail, jusqu'à concurrence de leur montant, avec les réparations prévues par le droit commun ou l'article 29bis de la loi du 21 novembre 1989 pour le même dommage; cette interdiction de cumul ne s'étend pas au dommage dont la réparation n'est pas couverte par la loi du 3 juillet 1967 (1). (1) Cass. 2 novembre 2018, RG C.17.0393.N, Pas. 2018, n° 601, avec concl. de Mme Mortier, avocat général, publiées à leur date dans AC.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - *Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Arbeidsongeval - Overheidssector - Schadevergoeding krachtens de Arbeidsongevallenwet Overheidspersoneel - Schadevergoeding in het gemeenrechtelijk stelsel - Cumulatieverbod - Omvang - Beroepsactiviteit buiten de overheidssector*

- Artt. 14, § 2, tweede lid, en 14bis, § 2 Wet van 3 juli 1967 betreffende (de preventie van of) de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector

ARBEIDSONGEVAL - *Overheidspersoneel - Bijzondere regels - Schadevergoeding krachtens de Arbeidsongevallenwet Overheidspersoneel - Schadevergoeding in het gemeenrechtelijk stelsel - Cumulatieverbod - Omvang - Beroepsactiviteit buiten de overheidssector*

- Artt. 14, § 2, tweede lid, en 14bis, § 2 Wet van 3 juli 1967 betreffende (de preventie van of) de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - *Domage - Dommage matériel. éléments et étendue - Accident du travail - Secteur public - Indemnisation dans le régime de la loi sur les accidents du travail - Indemnisation dans le régime du droit commun - Interdiction de cumul - Etendue - Activité professionnelle en dehors du secteur public*

- Art. 14, § 2, al. 2, et 14bis, § 2 L. du 3 juillet 1967 sur (la prévention ou) la réparation des dommages résultant des accidents du travail, des accidents survenus sur le chemin du travail et des maladies professionnelles dans le secteur public

ACCIDENT DU TRAVAIL - *Secteur public. règles particulières - Indemnisation dans le régime de la loi sur les accidents du travail - Indemnisation dans le régime du droit commun - Interdiction de cumul - Etendue - Activité professionnelle en dehors du secteur public*

- Art. 14, § 2, al. 2, et 14bis, § 2 L. du 3 juillet 1967 sur (la prévention ou) la réparation des dommages résultant des accidents du travail, des accidents survenus sur le chemin du travail et des maladies professionnelles dans le secteur public

De wegens blijvende arbeidsongeschiktheid op basis van de Arbeidsongevallenwet Overheidspersoneel toegekende vergoedingen mogen, zelfs wanneer ze zijn berekend zonder rekening te houden met de noodzaak om meerinspanningen te leveren, niet worden samengevoegd, tot beloop van hun bedrag, met de vergoedingen die naar gemeen recht of op basis van artikel 29bis WAM verschuldigd zijn wegens de blijvende materiële schade die deze meerinspanningen opleveren (1). (1) Zie Cass. 11 juni 2007, AR C.06.0255.N, AC 2007, nr. 315.

VERZEKERING - *WAM- verzekering - Arbeidsongeval - Overheidssector - Schadevergoeding krachtens de Arbeidsongevallenwet Overheidspersoneel - Schadevergoeding op basis van de WAM - Meerinspanningen - Cumulatieverbod*

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

ARBEIDSONGEVAL - *Overheidspersoneel - Bijzondere regels - Schadevergoeding krachtens de Arbeidsongevallenwet Overheidspersoneel - Schadevergoeding in het gemeenrechtelijk stelsel - Meerinspanningen - Cumulatieverbod*

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - *Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Arbeidsongeval - Overheidssector - Meerinspanningen om zijn normale beroepswerkzaamheden te volbrengen - Cumulatieverbod*

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

Même lorsqu'elles ont été calculées sans tenir compte de la nécessité de fournir des efforts accrus, les indemnités d'incapacité permanente de travail reconnues sur la base de la loi du 3 juillet 1967 ne peuvent être cumulées, jusqu'à concurrence de leur montant, avec les réparations dues en droit commun ou sur la base de l'article 29bis de la loi du 21 novembre 1989 pour le dommage matériel permanent consistant en ces efforts accrus (1). (1) Voir Cass. 11 juin 2007, RG C.06.0255.N, Pas. 2007, n° 315.

ASSURANCES - *Assurance automobile obligatoire - Accident du travail - Secteur public - Indemnisation dans le régime de la loi sur les accidents du travail - Indemnisation sur la base de la loi du 21 novembre 1989 - Efforts accrus - Interdiction de cumul*

- Art. 1382 et 1383 Ancien Code civil

ACCIDENT DU TRAVAIL - *Secteur public. règles particulières - Indemnisation dans le régime de la loi sur les accidents du travail - Indemnisation dans le régime du droit commun - Efforts accrus - Interdiction de cumul*

- Art. 1382 et 1383 Ancien Code civil

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - *Domage - Dommage matériel. éléments et étendue - Accident du travail - Secteur public - Efforts accrus pour accomplir ses tâches professionnelles normales - Interdiction de cumul*

- Art. 1382 et 1383 Ancien Code civil

C.19.0315.N 2 april 2021 [ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210402.1N.1](#) AC nr. ...

Uit de parlementaire voorbereiding van het decreet van 21 december 2012 en uit het gebruik van de woorden "verminderd met" in artikel 35vicies, §4, Oppervlaktewaterenwet, volgt dat de in deze bepaling uitgewerkte overgangsregeling, die ertoe strekte te vermijden dat bedrijven zouden worden geconfronteerd met een plotse stijging van de heffingskost en hen de mogelijkheid te bieden zich aan te passen aan de nieuwe regeling, slechts van toepassing is wanneer de vuilvracht berekend volgens de nieuwe regels hoger is dan de vuilvracht berekend volgens de vroegere regels.

GEMEENSCHAPS- EN GEWESTBELASTING - Vlaams Gewest - Heffing op de waterverontreiniging - Overgangsregeling van artikel 35vicies, § 4 oppervlaktewaterenwet - Berekening van de vuilvracht

- Art. 35vicies, § 4 Wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging

Il résulte des travaux préparatoires du décret du 21 décembre 2012 et de l'utilisation des termes « réduite de » à l'article 35vicies, § 4, de la loi du 26 mars 1971 sur la protection des eaux de surface contre la pollution que le régime transitoire élaboré par cette disposition, qui visait à éviter que les entreprises soient confrontées à une augmentation soudaine du coût de la redevance et à leur permettre de s'adapter au nouveau régime, ne s'applique que lorsque la charge polluante calculée selon les nouvelles règles est supérieure à la charge polluante calculée selon les règles précédentes.

IMPOTS COMMUNAUTAIRES ET REGIONAUX - Région flamande - Redevance sur la pollution de l'eau - Régime transitoire de l'article 35vicies, § 4 de la loi du 26 mars 1971 - Calcul de la charge polluante

- Art. 35vicies, § 4 L. du 26 mars 1971 sur la protection des eaux de surface contre la pollution

C.19.0350.N 26 maart 2021 [ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210326.1N.9](#) AC nr. ...

Indien er een reden van onverenigbaarheid bestaat, kan zij enkel de weglating van de advocaat tot gevolg hebben (1). (1) Zie concl. OM.

ADVOCAAT - Drijven van handel of nijverheid - Onverenigbaarheid

- Art. 437, eerste lid, 3°, en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

KOOPHANDEL, KOOPMAN - Advocaat - Drijven van handel of nijverheid - Onverenigbaarheid

- Art. 437, eerste lid, 3°, en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

VORDERING IN RECHTE - Handelsvennootschap - Advocaat - Drijven van handel of nijverheid - Onverenigbaarheid

- Art. 437, eerste lid, 3°, en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

S'il existe une cause d'incompatibilité, celle-ci ne peut entraîner que l'omission de l'avocat du tableau ou des listes (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

AVOCAT - Exercice d'une industrie ou d'un négoce - Incompatibilité

- Art. 437, al. 1er, 3°, et al. 2 Code judiciaire

COMMERCE. COMMERCANT - Avocat - Exercice d'une industrie ou d'un négoce - Incompatibilité

- Art. 437, al. 1er, 3°, et al. 2 Code judiciaire

DEMANDE EN JUSTICE - Société commerciale - Avocat - Exercice d'une industrie ou d'un négoce - Incompatibilité

- Art. 437, al. 1er, 3°, et al. 2 Code judiciaire

C.19.0356.N 7 oktober 2021 [ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211007.1N.1](#) AC nr. ...

Het bevel tot staking moet de handeling waaraan het een einde wenst te stellen, op duidelijke wijze omschrijven en alle kenmerkende gegevens vermelden, zodat er bij de verweerder geen redelijke twijfel kan ontstaan over de draagwijdte van het bevel (1). (1) Zie concl. OM.

VORDERING IN RECHTE - Bevel tot staking - Omschrijving - Taak van de rechter

- Art. XVII.1, eerste lid Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

Wanneer de nationale regelgevende instantie binnen de drie jaar volgend op de aanneming van een voorafgaand besluit betreffende die markt, geen nieuwe marktanalyse heeft uitgevoerd, blijven de reglementaire verplichtingen die in het kader van een vorige marktanalyse op een relevante markt werden opgelegd aan een operator met sterke machtspositie, van toepassing tot de volgende marktanalyse wordt aangenomen (1). (1) Zie concl. OM.

COMMUNICATIE TELECOMMUNICATIE - Besluit van het Instituut voor postdiensten en telecommunicatie - Analyse van de relevante markten - Gebrek aan nieuwe marktanalyse binnen de driejarige termijn - Reglementaire verplichtingen - Operator met sterke machtspositie

- Art. 5, § 1, a) Wet 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie

Wanneer de rechter aan de nakoming van de hoofdveroordeling een dwangsom verbindt, dient de hoofdveroordeling voldoende nauwkeurig te worden bepaald (1). (1) Zie concl. OM.

DWANGSOM - Verbonden aan de nakoming van een hoofdveroordeling - Taak van de rechter

- Art. 1385bis Gerechtelijk Wetboek

L'ordre de cessation doit définir clairement l'acte auquel il entend mettre fin et en énoncer tous les éléments déterminants, de sorte que la portée de cet ordre ne puisse susciter pour le défendeur aucun doute raisonnable (1). (1) Voir les concl. du MP, publiées à leur date dans AC.

DEMANDE EN JUSTICE - Ordre de cessation - Définition - Mission du juge

- Art. XVII.1, al. 1er Code de droit économique

Lorsque l'autorité de régulation nationale n'a pas effectué une nouvelle analyse de marché dans les trois ans dans les trois ans suivant l'adoption d'une précédente décision concernant ce marché, les obligations réglementaires imposées dans le cadre d'une analyse de marché antérieure à un opérateur disposant d'une puissance significative sur un marché pertinent continuent à s'appliquer jusqu'à l'adoption de la prochaine analyse de marché (1). (1) Voir les concl. du MP, publiées à leur date dans AC.

COMMUNICATION TELECOMMUNICATION - Décision de l'Institut des services postaux et des télécommunications - Analyse des marchés pertinents - Défaut d'une nouvelle analyse de marché dans le délai de trois ans - Obligations réglementaires - Opérateur disposant d'une puissance significative

- Art. 55, § 1, a) L. du 13 juin 2005 relative aux communications électroniques

Lorsque le juge assortit le respect d'une condamnation principale d'une astreinte, la condamnation principale doit être formulée de manière suffisamment précise (1). (1) Voir les concl. du MP, publiées à leur date dans AC.

ASTREINTE - Liée au respect d'une condamnation principale - Mission du juge

- Art. 1385bis Code judiciaire

De rechter die vaststelt dat de vordering tot boedelbeschrijving niet wordt gesteld in het kader van een gerechtelijke vereffening verdeling maar dat de eiseres verwijst naar artikel 1175 Gerechtelijk Wetboek zodat zij een boedelbeschrijving vordert overeenkomstig het gemeen recht en oordeelt dat de vordering van de eiseres die ertoe strekt rechterlijke machtiging te bekomen zonder voorwerp is nu overeenkomstig artikel 1177, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek geen rechterlijke machtiging vereist is wanneer het gaat om goederen van een nalatenschap, miskent het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging wanneer de vordering wordt afgewezen op een juridische grond die door geen van de partijen werd aangevoerd en waarvan de partijen, gelet op het verloop van het debat, niet dienden te verwachten dat de appelrechters deze in hun beoordeling zouden betrekken (1). (1) Zie Cass. 24 februari 2017, AR C.16.0327.N, AC 2017, nr. 136; Cass. 27 februari 2014, AR C.13.0292.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 30 januari 2014, AR C.13.0266.N, arrest niet gepubliceerd.

NOTARIS - Vordering tot boedelbeschrijving - Verzoek tot rechterlijke machtiging - Vordering overeenkomstig gemeen recht - Verzoek tot machtiging zonder voorwerp - Ambtshalve aanvoering van rechtsgrond

- Artt. 1175 en 1177 Oud Burgerlijk Wetboek

RECHT VAN VERDEDIGING - Burgerlijke zaken - Vordering tot boedelbeschrijving - Verzoek tot rechterlijke machtiging - Vordering overeenkomstig gemeen recht - Verzoek tot machtiging zonder voorwerp - Ambtshalve aanvoering van rechtsgrond

- Artt. 1175 en 1177 Oud Burgerlijk Wetboek

VREDERECHTER - Vordering tot boedelbeschrijving - Verzoek tot rechterlijke machtiging - Vordering overeenkomstig gemeen recht - Verzoek tot machtiging zonder voorwerp - Ambtshalve aanvoering van rechtsgrond

- Artt. 1175 en 1177 Oud Burgerlijk Wetboek

Le juge qui constate que la demande d'inventaire n'est pas faite dans le care d'une liquidation-partage judiciaire mais que la demanderesse se réfère à l'article 1175 du Code judiciaire de sorte qu'elle demande un inventaire conformément au droit commun et considère que la demande de la demanderesse tendant à en obtenir l'autorisation est sans objet dès lors que, conformément à l'article 1177, alinéa 2, du Code judiciaire, aucune autorisation n'est requise lorsqu'il s'agit de biens successoraux, viole le principe général du droit relatif au respect des droits de la défense lorsque la demande est rejetée sur un fondement juridique qui n'a été invoqué par aucune des parties et dont, eu égard au déroulement des débats, les parties ne devaient pas s'attendre à ce que les juges d'appel en tiendraient compte dans leur appréciation (1). (1) Voir Cass. 24 février 2017, RG C.16.0327.N, Pas. 2017, n° 136; Cass. 27 février 2014, RG C.13.0292.N, inédit; Cass. 30 janvier 2014, RG C.13.0266.N, inédit.

NOTAIRE - Demande d'inventaire - Demande d'autorisation judiciaire - Demande conformément au droit commun - Demande d'autorisation sans objet - Invocation d'office d'un fondement juridique

- Art. 1175 et 1177 Ancien Code civil

DROITS DE LA DEFENSE - Matière civile - Demande d'inventaire - Demande d'autorisation judiciaire - Demande conformément au droit commun - Demande d'autorisation sans objet - Invocation d'office d'un fondement juridique

- Art. 1175 et 1177 Ancien Code civil

JUGE DE PAIX - Demande d'inventaire - Demande d'autorisation judiciaire - Demande conformément au droit commun - Demande d'autorisation sans objet - Invocation d'office d'un fondement juridique

- Art. 1175 et 1177 Ancien Code civil

Door de devolutieve kracht van het hoger beroep die in artikel 1068 Gerechtelijk Wetboek is vastgelegd, neemt de appelrechter, binnen de grenzen van het door de partijen ingestelde hoger beroep, kennis van de gehele zaak, met inbegrip van de feiten die zich in het geding in hoger beroep hebben voorgedaan, en hij dient, in de regel, de in hoger beroep aangevoerde middelen te onderzoeken die niet voor de eerste rechter zijn aangevoerd.

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter - Devolutieve kracht - Appelrechter - Verplichting
- Art. 1068, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Par l'effet dévolutif de l'appel que l'article 1068 du Code judiciaire consacre, le juge d'appel est dans les limites de l'appel formé par les parties saisi du jugement de l'ensemble de la cause, y compris des faits survenus au cours de l'instance d'appel, et il est tenu, en règle, d'examiner les moyens invoqués en degré d'appel qui ne l'avaient pas été devant le premier juge.

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Effets. compétence du juge - Effet dévolutif - Juge d'appel - Obligation
- Art. 1068, al. 1er Code judiciaire

C.19.0393.N

22 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.40](#)

AC nr. ...

De rechters die zonder voorafgaand advies van het openbaar ministerie een valsheidsvordering gegrond verklaren, verantwoord hun beslissing niet naar recht. (1) Art. 764, eerste lid, 5° Gerechtelijk Wetboek, in zijn versie voor de wijziging ervan bij wet 19 oktober 2015.

OPENBAAR MINISTERIE - Valsheidsvordering - Gegrondverklaring - Afwezigheid van voorafgaand advies van het openbaar ministerie
- Art. 764, eerste lid, 5° Wet 19 oktober 2015 houdende wijziging van het burgerlijk procesrecht en houdende diverse bepalingen inzake justitie
- Artt. 780, eerste lid, 1° en 4°, en 1042 Gerechtelijk Wetboek

Les juges qui ont déclaré fondée une demande en faux sans avis préalable du ministère public n'ont pas légalement justifié leur décision. (1) C. jud., art. 764, al. 1er, 5°, dans sa version antérieure à la loi du 19 octobre 2015.

MINISTERE PUBLIC - Demande en faux - Demande déclarée fondée - Absence d'avis préalable du ministère public
- Art. 764, al. 1er, 5° L. du 19 octobre 2015 modifiant le droit de la procédure civile et portant des dispositions diverses en matière de justice
- Art. 780, al. 1er, 1° et 4°, et 1042 Code judiciaire

C.19.0399.F

20 mei 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210520.1F.2](#)

AC nr. ...

De architect heeft een advies- en bijstandsplicht ten aanzien van de opdrachtgever, die wettelijk verplicht is op die architect een beroep te doen voor het opmaken van de plannen en de controle op de uitvoering van de werken; hieruit volgt dat de advies- en bijstandsplicht van de architect hem verplicht de opdrachtgever te informeren over de reglementering betreffende de toegang tot het beroep en de mogelijke gevolgen hiervan alsook de toegang tot het beroep van de aannemer na te gaan bij het sluiten van de aannemingsovereenkomst.

ARCHITECT (AANSPRAKELIJKHEID) [ZIE: 198 HUUR VAN - Advies- en bijstandsplicht

L'architecte a le devoir de conseiller et d'assister le maître de l'ouvrage, obligé par la loi de recourir à son concours pour l'établissement des plans et le contrôle des travaux exigeant un permis de bâtir; il s'ensuit que le devoir de conseil et d'assistance de l'architecte l'oblige à informer le maître de l'ouvrage de la réglementation relative à l'accès à la profession et des conséquences qui peuvent en résulter et à vérifier l'accès à la profession de l'entrepreneur lors de la conclusion du contrat d'entreprise.

ARCHITECTE (RESPONSABILITE) [VOIR: 198 LOUAGE D'IN - Devoir de conseil et d'assistance

- Art. 4 Wet 20 februari 1939 op de bescherming van den titel en van het beroep van architect

- Art. 4 L. du 20 février 1939

C.19.0417.N

22 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.41](#)

AC nr. ...

Wanneer een goed wordt verkocht dat behoort tot de post-communautaire onverdeeldheid die ontstaat door de ontbinding van een huwelijksvermogensstelsel met een gemeenschap van goederen en de goederen bevat die deel uitmaakten van de gemeenschap op het ogenblik van de ontbinding van het huwelijk, valt de opbrengst daarvan in de onverdeeldheid om aldaar voorafgaandelijk aan de regels van de vereffening en verdeling van de huwelijksgemeenschap te worden onderworpen (1). (1) Zie concl. OM.

ECHTSCHEIDING EN SCHEIDING VAN TAFEL EN BED - Gevolgen t.a.v. de goederen - Gemeenschap van goederen - Ontbinding - Postcommunautaire onverdeeldheid - Verkoop van een goed - Opbrengst

- Artt. 1427 en 1430, eerste, tweede en derde lid Oud Burgerlijk Wetboek

HUWELIJSVERMOGENSSTELSELS - Wettelijk stelsel - Gemeenschap van goederen - Ontbinding - Postcommunautaire onverdeeldheid - Verkoop van een goed - Opbrengst

- Artt. 1427 en 1430, eerste, tweede en derde lid Oud Burgerlijk Wetboek

Lors de la vente d'un bien appartenant à l'indivision post-communautaire née de la dissolution d'un régime matrimonial de la communauté de biens qui comprend les biens qui faisaient partie de la communauté au moment de la dissolution du mariage, le produit de cette vente tombe dans l'indivision pour y être préalablement soumis aux règles de liquidation et de partage de la communauté (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

DIVORCE ET SEPARATION DE CORPS - Effets du divorce quant aux biens - Communauté de biens - Dissolution - Indivision post-communautaire - Vente d'un bien - Produit

- Art. 1427 et 1430, al. 1er, al. 2 et al. 3 Ancien Code civil

REGIMES MATRIMONIAUX - Régime legal - Communauté de biens - Dissolution - Indivision post-communautaire - Vente d'un bien - Produit

- Art. 1427 et 1430, al. 1er, al. 2 et al. 3 Ancien Code civil

Wanneer het faillissement wordt uitgesproken vooraleer de echtscheiding gevolgen heeft ten aanzien van derden, omvat de faillissementsboedel benevens het eigen vermogen van de echtgenoot-gefaillieerde ook de volledige huwelijksgemeenschap en dienen de tot de huwelijksgemeenschap behorende goederen door de curator te gelde te worden gemaakt ten behoeve van de faillissementsschuldeisers, rekening houdend met de regels in verband met de verhaalbaarheid van schulden ten aanzien van echtgenoten; wanneer het faillissement daarentegen wordt uitgesproken na het ogenblik waarop de echtscheiding gevolgen heeft ten aanzien van derden, moet in eerste instantie de huwelijksgemeenschap worden vereffend en verdeeld, waarna het netto-aandeel van de gefaillieerde echtgenoot aan de curator dient te worden overgemaakt (1). (1) Zie concl. OM.

ECHTSCHIEDING EN SCHEIDING VAN TAFEL EN BED - Gevolgen t.a.v. de personen - Algemeen - Echtscheiding - Gevolgen ten opzichte van derden - Tussenkommend faillissement van één van de echtgenoten - Tijdstip

- Art. 1278, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 96 Wet 8 augustus 1997

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTS-AKOORD EN GERECHTELIJ - Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Echtscheiding - Tussenkommend faillissement van één van de echtgenoten - Tijdstip

- Art. 1278, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 96 Wet 8 augustus 1997

Lorsque la faillite est prononcée avant que le divorce ne produise ses effets à l'égard des tiers, la masse de la faillite comprend, outre le patrimoine propre de l'époux failli, l'ensemble de la communauté et le curateur est tenu de réaliser les biens compris dans la communauté au profit des créanciers de la faillite, en tenant compte des règles de recouvrement des dettes à l'égard des conjoints; lorsque la faillite est par contre prononcée après que le divorce ait produit des effets à l'égard des tiers, la communauté doit d'abord être liquidée et partagée, après quoi la part nette du conjoint failli doit être remise au curateur (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

DIVORCE ET SEPARATION DE CORPS - Effets du divorce quant aux personnes - Généralités - Divorce - Effets à l'égard des tiers - Faillite incidente d'un des conjoints - Moment

- Art. 1278, al. 1er Code judiciaire
 - Art. 96 L. du 8 août 1997 sur les faillites
- FAILLITE ET CONCORDATS - Effets (personnes, biens, obligations) - Divorce - Faillite incidente d'un des conjoints - Moment*

- Art. 1278, al. 1er Code judiciaire
- Art. 96 L. du 8 août 1997 sur les faillites

C.19.0428.N

2 december 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211202.1N.4](#)

AC nr. ...

Een verzoek tot uitlegging bij de rechter die een onduidelijke of dubbelzinnige beslissing heeft gewezen, kan niet meer worden toegelaten indien de beslagrechter die beslissing in het kader van een uitvoeringsgeschil op datzelfde punt reeds heeft uitgelegd (1). (1) Zie Cass. 14 juni 2019, AR C.18.0517.N, AC 2019, nr. 373.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Algemeen - Interpretatie - Toelaatbaarheid verzoekschrift tot uitlegging duidelijke of dubbelzinnige beslissing - Eerdere uitlegging door beslagrechter

- Artt. 793, 796 en 1395 Gerechtelijk Wetboek

Une requête en interprétation présentée auprès du juge qui a rendu une décision obscure ou ambiguë ne peut plus être admise si, dans le cadre d'un litige relatif à l'exécution, le juge des saisies a déjà interprété cette décision en ce même point (1). (1) Voir Cass. 14 juin 2019, RG C.18.0517.N, Pas. 2019, n° 373.

JUGEMENTS ET ARRETS - Généralités - Interprétation - Admissibilité d'une requête en interprétation d'une décision obscure ou ambiguë - Interprétation antérieure par le juge des saisies

- Art. 793, 796 et 1395 Code judiciaire

C.19.0440.F

22 oktober 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211022.1F.5](#)

AC nr. ...

Aangezien de zaak betrekking heeft op een minderjarige, schendt het arrest artikel 765/1, eerste lid, Gerechtelijke Wetboek, wanneer het uitspraak doet zonder die zaak aan het openbaar ministerie te hebben meegedeeld.

OPENBAAR MINISTERIE - Mededeelbare zaak - Minderjarige
- Art. 765/1, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Openbaar ministerie - Mededeelbare zaak - Minderjarige

- Art. 765/1, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Dès lors que la cause concerne un mineur d'âge, l'arrêt viole l'article 765/1, alinéa 1er, du Code judiciaire en statuant sans avoir communiqué cette cause au ministère public.

MINISTERE PUBLIC - Cause communicable - Mineur d'âge

- Art. 765/1, al. 1er Code judiciaire

JUGEMENTS ET ARRESTS - Matière civile - Généralités - Ministère public - Cause communicable - Mineur d'âge

- Art. 765/1, al. 1er Code judiciaire

C.19.0502.N

23 april 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210423.1N.6](#)

AC nr. ...

Belang in de zin van artikel 17 Gerechtelijk wetboek bestaat uit het materieel of moreel voordeel, hoe gering ook, dat degene die de vordering instelt, op het ogenblik van de rechtsingang mag verwachten en waardoor zijn bestaande rechtstoestand gewijzigd en verbeterd kan worden (1). (1) Zie concl. OM.

VORDERING IN RECHTE - Belang

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

L'intérêt au sens de l'article 17 du Code judiciaire consiste en un avantage matériel ou moral, aussi minime soit-il, que celui qui introduit l'action peut escompter au moment de l'introduction de la demande et par lequel sa situation juridique existante peut être modifiée et améliorée (1). (1) Voir les concl. MP publiées à leur date dans AC.

DEMANDE EN JUSTICE - Intérêt

- Art. 17 Code judiciaire

C.19.0544.N

25 november 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211125.1N.1](#)

AC nr. ...

De aangever is aansprakelijk voor de volledigheid en de juistheid van de aangifte en de douaneautoriteiten moeten de aangifte onmiddellijk aanvaarden, voor zover zij beantwoordt aan de wettelijke voorwaarden; in de regel geldt de datum van aanvaarding van de aangifte als de datum die in aanmerking moet worden genomen voor de toepassing van alle bepalingen welke gelden voor de douaneregeling waarvoor de goederen zijn aangegeven (1). (1) Zie concl. OM.

DOUANE EN ACCIJNZEN - Aangifte tot plaatsing onder een douaneregeling - Aanvaarding

- Artt. 59, 62, 63 en 67 EEG-Verordening nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek

Le déclarant répond de l'exhaustivité et de l'exactitude de la déclaration et les autorités douanières doivent accepter immédiatement la déclaration, dans la mesure où elle satisfait aux conditions légales; en règle, la date à prendre en considération pour l'application de toutes les dispositions régissant le régime douanier pour lequel les marchandises sont déclarées est la date d'acceptation de la déclaration par les autorités douanières (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

DOUANES ET ACCISES - Déclaration aux fins du placement sous un régime de douane - Acceptation

- Art. 59, 62, 63 et 67 Règlement (CEE) n° 2913/92 du Conseil du 12 octobre 1992, établissant le code des douanes communautaire

- Art. 199 Verordening 2454/93/EEG van de Commissie van 2 juli 1993 houdende vaststelling van enkele bepalingen ter uitvoering van Verordening (EEG) nr. 2913/92 van de Raad tot vaststelling van het communautair douanewetboek

- Art. 199 Règlement 2454/93/CEE de la Commission, du 2 juillet 1993, fixant certaines dispositions d'application du règlement (CEE) n° 2913/92 du Conseil établissant le code des douanes communautaire

De douaneautoriteiten kunnen afzien van een zekerheidstelling, zelfs indien het een verplichte zekerheidstelling betreft waarvoor de belanghebbende geen vrijstelling kan vragen (1). (1) Zie concl. OM.

Les autorités douanières peuvent dispenser de la constitution d'une garantie, même s'il s'agit d'une garantie obligatoire dont l'intéressé ne peut demander la dispense (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

DOUANE EN ACCIJNZEN - Aangifte tot plaatsing onder een douaneregeling - Zekerheidstelling - Verplichting

DOUANES ET ACCISES - Déclaration aux fins du placement sous un régime de douane - Constitution d'une garantie - Obligation

- Art. 74 EEG-Verordening nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek

- Art. 74 Règlement (CEE) n° 2913/92 du Conseil du 12 octobre 1992, établissant le code des douanes communautaire

- Artt 375 en 376 Verordening 2454/93/EEG van de Commissie van 2 juli 1993 houdende vaststelling van enkele bepalingen ter uitvoering van Verordening (EEG) nr. 2913/92 van de Raad tot vaststelling van het communautair douanewetboek

- Art. 375 et 376 Règlement 2454/93/CEE de la Commission, du 2 juillet 1993, fixant certaines dispositions d'application du règlement (CEE) n° 2913/92 du Conseil établissant le code des douanes communautaire

De douaneautoriteiten zijn niet verplicht de goederen te identificeren door verzegeling (1). (1) Zie concl. OM.

Les autorités douanières ne sont pas tenues d'identifier les marchandises par scellement (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

DOUANE EN ACCIJNZEN - Aangifte tot plaatsing onder een douaneregeling - Identificatie van de goederen - Verzegeling - Verplichting

DOUANES ET ACCISES - Déclaration aux fins du placement sous un régime de douane - Identification des marchandises - Scellement - Obligation

- Art. 349 Verordening 2454/93/EEG van de Commissie van 2 juli 1993 houdende vaststelling van enkele bepalingen ter uitvoering van Verordening (EEG) nr. 2913/92 van de Raad tot vaststelling van het communautair douanewetboek

- Art. 349 Règlement 2454/93/CEE de la Commission, du 2 juillet 1993, fixant certaines dispositions d'application du règlement (CEE) n° 2913/92 du Conseil établissant le code des douanes communautaire

De douaneautoriteiten zijn niet verplicht tot verificatie, controle of analyse van de aangifte en de aangegeven goederen over te gaan (1). (1) Zie concl. OM.

Les autorités douanières ne sont pas tenues de procéder à une vérification, un contrôle ou une analyse de la déclaration et des marchandises déclarées (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

DOUANE EN ACCIJNZEN - Aangifte tot plaatsing onder een douaneregeling - Verificatie - Verplichting

DOUANES ET ACCISES - Déclaration aux fins du placement sous un régime de douane - Vérification - Obligation

- Art. 68 EEG-Verordening nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek

- Art. 68 Règlement (CEE) n° 2913/92 du Conseil du 12 octobre 1992, établissant le code des douanes communautaire

Uit de artikelen 203.1 en 203.3 CDW volgt dat de aangever inzake de douaneregeling extern communautair douanevervoer aansprakelijk kan zijn voor de betaling van de douaneschuld wanneer de goederen niet op het kantoor van bestemming aankomen, ook wanneer dit het gevolg is van diefstal door derden en de aangever hiervoor geen schuld treft (1). (1) Zie concl. OM.

DOUANE EN ACCIJNZEN - Douaneregeling extern communautair douanevervoer - Douaneschuld - Aansprakelijkheid

- Art. 203 EEG-Verordening nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek

Il suit des articles 203.1 et 203.3 du Code des douanes communautaire que le déclarant aux fins du placement sous le régime douanier du transit communautaire externe peut répondre du paiement de la dette douanière lorsque la marchandise n'arrive pas au bureau des douanes de destination, même à la suite d'un vol commis par des tiers et en l'absence de faute du déclarant (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

DOUANES ET ACCISES - Régime douanier du transit communautaire externe - Dette douanière - Responsabilité

- Art. 203 Règlement (CEE) n° 2913/92 du Conseil du 12 octobre 1992, établissant le code des douanes communautaire

C.19.0547.N

22 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.2](#)

AC nr. ...

De omstandigheid dat de schade het gevolg is van een voortdurende fout, verhindert niet dat de schade dag per dag ontstaat en de vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid ontstaat naargelang de schade zich voordoet, zodat de verjaring van een vordering tot schadevergoeding ingeval van een voortdurende fout van de overheid niet pas begint te lopen zodra het foutief handelen van de overheid heeft opgehouden te bestaan (1). (1) Zie concl. OM.

GEESTESZIEKE - Vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid - Voortdurende fout van de overheid - Niet voorzien in een aangepaste en geschikte behandeling - Ontstaan van de schade - Verjaring van de vordering - Aanvang

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

VERJARING - Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid - Voortdurende fout van de overheid - Ontstaan van de schade - Verjaring van de vordering - Aanvang

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

Le fait que le dommage résulte d'une faute continue n'empêche pas le dommage de naître jour après jour ni la demande en responsabilité extracontractuelle de naître au fur et à mesure que le dommage se produit, de sorte que le délai de prescription d'une demande en réparation d'un dommage dans le cas d'une faute continue des autorités ne commence pas à courir seulement dès que les agissements fautifs des autorités ont cessé d'exister (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

MALADE MENTAL - Demande fondée sur la responsabilité extracontractuelle - Faute continue des autorités - Traitement adapté et approprié non prévu - Naissance du dommage - Prescription de la demande - Point de départ

- Art. 1382 Ancien Code civil

PRESCRIPTION - Matière civile - Délais (nature, durée, point de départ, fin) - Demande fondée sur la responsabilité extracontractuelle - Faute continue des autorités - Naissance du dommage - Prescription de la demande - Point de départ

- Art. 1382 Ancien Code civil

Een vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid ontstaat op het ogenblik dat alle constitutieve bestanddelen van deze aansprakelijkheid verenigd zijn, dit is op het ogenblik waarop de schade tot stand komt of haar toekomstige verwezenlijking naar redelijke verwachtingen vaststaat (1). (1) Zie concl. OM.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Begrip - Vormen - Vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid - Ontstaan - Tijdstip
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

Une demande fondée sur la responsabilité extracontractuelle naît lorsque tous les éléments constitutifs de cette responsabilité sont réunis, à savoir dès que le dommage survient ou que, suivant des prévisions raisonnables, sa réalisation future est établie (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Fait - Faute - Demande fondée sur la responsabilité extracontractuelle - Naissance - Moment
- Art. 1382 Ancien Code civil

C.19.0555.F

4 maart 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210304.1F.6](#)

AC nr. ...

Uit de overlevering van een persoon die het voorwerp uitmaakt van een verzoek tot uitlevering van het Koninkrijk België aan de Verenigde Staten van Amerika, volgt niet dat die persoon zich ten aanzien van de eiser niet kan beroepen op een ogenschijnlijk recht dat hij ontleent aan het algemeen rechtsbeginsel non bis in idem, vastgelegd in artikel 5.1 van de uitleveringsovereenkomst (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 157.

UITLEVERING - Overlevering van de uitgeleverde persoon voltrokken - Ogenschijnlijk recht van de uitgeleverde persoon - Beginsel "non bis in idem"

De ce que la remise d'une personne qui fait l'objet d'une extradition du Royaume de Belgique vers les États-Unis d'Amérique est accomplie, il ne suit pas que cette personne ne dispose d'aucun droit apparent envers le demandeur tiré du principe général du droit non bis in idem consacré par l'article 5.1 de la Convention d'extradition (1). (1) Voir les concl. du MP.

EXTRADITION - Remise de la personne extradée accomplie - Droit apparent de la personne extradée - Principe "non bis in idem"

Artikel 5.1 van de overeenkomst inzake uitlevering tussen het Koninkrijk België en de Verenigde Staten van Amerika, ondertekend te Brussel op 27 april 1987, dat bepaalt dat de uitlevering geweigerd wordt indien het verzoek betrekking heeft op een misdrijf waarvoor de opgeëiste persoon reeds in de aangezochte Staat werd berecht, vereist aldus dat het feit en niet de kwalificatie ervan identiek is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 157.

UITLEVERING - Weigeringsgrond - Opgeëiste persoon - Eerdere veroordeling - Misdrijf - Identiek feit

En disposant que l'extradition est refusée lorsque la demande vise une infraction pour laquelle l'individu réclamé a déjà été jugé dans l'État requis, l'article 5.1 de la Convention d'extradition entre le Royaume de Belgique et les États-Unis d'Amérique, signée à Bruxelles le 27 avril 1987, vise l'identité du fait et non l'identité de la qualification (1). (1) Voir les concl. du MP.

EXTRADITION - Cause de refus - Individu réclamé - Condamnation antérieure - Infraction - Identité de fait

Wanneer de rechter de eiser gelast aan de Amerikaanse autoriteiten langs officiële weg kennis te geven van een afschrift van het bestreden arrest en die autoriteiten te verzoeken van de daarin besloten juridische analyse te willen kennisnemen, geeft hij geen juridisch advies maar beslecht hij een geschilpunt tussen de partijen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 157.

RECHTBANKEN - Strafzaken - Allerlei - Rechter - Juridische analyse - Verzoek om hiervan kennis te nemen - Juridisch advies

- Art. 828, 9° Gerechtelijk Wetboek

En enjoignant, sous peine d'astreinte, au demandeur de notifier par la voie officielle aux autorités américaines une copie de l'arrêt attaqué en invitant ces autorités à prendre connaissance de l'analyse juridique qui y figure, le juge ne donne pas de consultation juridique mais tranche une question, contentieuse entre les parties (1). (1) Voir les concl. du MP.

TRIBUNAUDX - Matière répressive - Divers - Juge - Analyse juridique - Injonction d'en prendre connaissance - Consultation juridique

- Art. 828, 9° Code judiciaire

C.19.0605.N

22 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.42](#)

AC nr. ...

De niet-ontvankelijkheid van de vordering op grond van artikel III.26, §2, Wetboek van Economisch Recht geldt voor alle rechtsvorderingen die gebaseerd zijn op de overeenkomst tussen partijen.

VENNOOTSCHAPPEN - Algemeen - gemeenschappelijke regels - Kruispuntbank van Ondernemingen - Inschrijvingsplichtige onderneming - Gebrek aan inschrijving

- Art. III.26, § 2 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

VORDERING IN RECHTE - Kruispuntbank van Ondernemingen - Inschrijvingsplichtige onderneming - Gebrek aan inschrijving - Vordering in rechte

- Art. III.26, § 2 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

L'irrecevabilité de l'action formée par la demanderesse en vertu de l'article III.26, § 2 du Code de droit économique s'applique à toutes les actions en justice de la demanderesse fondées sur la convention entre les parties.

SOCIETES - Généralités. règles communes - Banque-Carrefour des entreprises - Entreprise soumise à l'inscription - Défaut d'inscription

- Art. III.26, § 2 Code de droit économique

DEMANDE EN JUSTICE - Banque-Carrefour des entreprises - Entreprise soumise à l'inscription - Défaut d'inscription - Demande en justice

- Art. III.26, § 2 Code de droit économique

Een overeenkomst heeft een ongeoorloofde oorzaak wanneer fiscale fraude minstens één van de doorslaggevende beweegredenen is van een van de partijen.

OVEREENKOMST - Bestanddelen - Oorzaak - Ongeoorloofde oorzaak - Fiscale fraude - Toepassing

- Art. 1108 Oud Burgerlijk Wetboek

Une convention a une cause illicite si la fraude fiscale est au moins l'un des mobiles déterminants de l'une des parties.

CONVENTION - Éléments constitutifs - Cause - Cause illicite - Fraude fiscale - Application

- Art. 1108 Ancien Code civil

C.19.0606.F

18 februari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210218.1F.6](#)

AC nr. ...

Het opeisbare loon voor de uitvoering van de handelingen van de hypothecaire bekendmaking, die vóór het verrichten van die handelingen door een voldoende hoge provisie moet worden gedekt, komt toe aan de hypotheekbewaarder die de registers van de neergelegde titels heeft gehouden waarin de aanbiedingen zijn aangetekend van de titels waarvan de inschrijving of de overschrijving wordt gevorderd (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2021, nr. 126.

VOORRECHTEN EN HYPOTHEKEN - Hypotheken - Hypotheekbewaarder - Recht op loon - Te verrichten hypothecaire formaliteiten - Aanbieding van de titels aan een bewaarder - Vermelding in het register van de neergelegde titels - Vervulling van de vereiste formaliteit door een andere bewaarder

- Artt. 123, 124, 1°, en 126 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheeken. - Hypotheekwet
- Artt. 1 en 7, eerste lid KB 18 september 1962 tot vaststelling van de lonen der hypotheekbewaarders

Le salaire exigible pour l'accomplissement des actes de la publicité hypothécaire, qui doit être couvert par une provision suffisante avant l'accomplissement de ces actes, revient au conservateur des hypothèques qui a tenu les registres des dépôts où sont constatées les remises des titres dont l'inscription ou la transcription est demandée (1). (1) Voir les concl. du MP.

PRIVILEGES ET HYPOTHEQUES - Hypothèques - Conservateur des hypothèques - Droit au salaire - Formalités hypothécaires à accomplir - Remise de titre à un conservateur - Mention dans le registre des dépôts - Accomplissement de la formalité requise par un autre conservateur

- Art. 123, 124, 1°, et 126 Code civil - Livre III - Titre XVIII: Des privilèges et hypothèquesL. Loi hypothécaire
- Art. 1er et 7, al. 1er A.R. du 18 septembre 1962

C.19.0624.N

22 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.43](#)

AC nr. ...

De bijzondere rechtspleging van gerechtelijke vereffening-verdeling houdt onder meer in dat, na de behandeling door de notaris-vereffenaar en de beslechting door de vereffeningrechter van bezwaren in het raam van een bezwarenprocedure met betrekking tot een notariële staat van vereffening-verdeling, specifiek wat betreft de reeds behandelde en beslechte bezwaren, enkel bijkomende bezwaren kunnen worden aangebracht over de wijze waarop de notaris-vereffenaar gevolg heeft gegeven aan de rechterlijke beslissing in het raam van de verdere notariële werkzaamheden.

ECHTSCHIEDING EN SCHEIDING VAN TAFEL EN BED - Gevolgen t.a.v. de goederen - Gerechtelijke vereffening-verdeling - Beslechte bezwaren door de vereffeningrechter - Bijkomende bezwaren - Rechtsmacht van de vereffeningrechter

- Artt. 1207 e.v. Gerechtelijk Wetboek
NOTARIS - Gerechtelijke vereffening-verdeling - Beslechte bezwaren door de vereffeningrechter - Bijkomende bezwaren - Rechtsmacht van de vereffeningrechter
- Artt. 1207 e.v. Gerechtelijk Wetboek
VERDELING - Gerechtelijke vereffening-verdeling - Beslechte bezwaren door de vereffeningrechter - Bijkomende bezwaren - Rechtsmacht van de vereffeningrechter

3/10/2023

La procédure spéciale de liquidation-partage judiciaire implique notamment qu'après le traitement par le notaire-liquidateur et le règlement par le juge de la liquidation des contredits relatifs à un état notarié de liquidation-partage, seuls puissent, en ce qui concerne spécifiquement les contredits déjà traités et réglés, être formulés des contredits supplémentaires sur la manière dont le notaire-liquidateur a donné suite à la décision judiciaire dans le cadre de la poursuite des travaux notariés.

DIVORCE ET SEPARATION DE CORPS - Effets du divorce quant aux biens - Liquidation-partage judiciaire - Contredits tranchés par le juge de la liquidation - Contredits supplémentaires - Pouvoir de juridiction du juge de la liquidation

- Art. 1207 s. Code judiciaire
NOTAIRE - Liquidation-partage judiciaire - Contredits tranchés par le juge de la liquidation - Contredits supplémentaires - Pouvoir de juridiction du juge de la liquidation
- Art. 1207 s. Code judiciaire
PARTAGE - Liquidation-partage judiciaire - Contredits tranchés par le juge de la liquidation - Contredits supplémentaires - Pouvoir de juridiction du juge de la liquidation

P. 42/502

C.19.0625.N

22 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.12](#)

AC nr. ...

Uit artikel 13 WAM volgt niet dat de verzekeraar of haar schaderegelaar verplicht is een met redenen omkleed antwoord te geven omtrent de aansprakelijkheid en de schade binnen de termijn van drie maanden, indien de aansprakelijkheid of de toepassing van artikel 29bis niet wordt betwist en de schade niet wordt betwist en werd gekwantificeerd (1). (1) Zie concl. OM.

VERZEKERING - WAM- verzekering - Verzoek tot schadeloosstelling - Met redenen omkleed antwoord van de verzekeraar

- Artt. 13 en 29bis Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

Il ne suit pas de l'article 13 de la loi du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs que l'assureur ou son représentant chargé du règlement des sinistres est tenu de fournir une réponse motivée concernant la responsabilité et le dommage dans le délai de trois mois, si la responsabilité ou l'application de l'article 29bis n'est pas contestée et si le dommage n'est pas contesté et a été quantifié (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

ASSURANCES - Assurance automobile obligatoire - Demande d'indemnisation - Réponse motivée de l'assureur

- Art. 13 en 29bis L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs

C.19.0644.N

9 december 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211209.1N.2](#)

AC nr. ...

Een beslissing of verrichting die behoort tot de bevoegdheid van de raad van bestuur kan worden nietig verklaard indien de schending van de belangenconflictregering de totstandkoming ervan heeft kunnen beïnvloeden, wat het geval is wanneer de naleving van het voorschrift kon hebben geleid tot het afwijzen van de voorgenomen beslissing of verrichting of tot de aanvaarding ervan onder sterk verschillende voorwaarden.

VENNOOTSCHAPPEN - Algemeen - gemeenschappelijke regels - Beslissing of verrichting van de raad van bestuur - Schending van de belangenconflictregering - Vordering tot nietigverklaring

- Art. 523, §§ 1 en 2 Wetboek van Vennootschappen 7 mei 1999

Une décision ou opération peut être annulée si la violation de la règle de conflit d'intérêts a pu influencer son élaboration, ce qui est le cas lorsque le respect de la prescription aurait pu conduire au rejet de la décision ou de l'opération envisagée ou à son acceptation dans des conditions fort différentes.

SOCIETES - Généralités. règles communes - Décision ou opération du Conseil d'administration - Violation de la règle de la règle de conflit d'intérêts - Demande d'annulation

- Art. 523, § 1 et 2 Code des sociétés

Het recht op bewijs is geen onbeperkt recht, en schakelt bijgevolg de beoordelingsvrijheid van de rechter niet uit (1). (1) Cass. 15 juni 2012, AR C.11.0721.F, AC 2012, nr. 390; zie Cass. 17 november 1988, AR 7848, AC 1988-89, nr. 160 en Cass. 9 mei 2005, AR S.04.0183.N, AC 2005, nr. 268; O. MIGNOLET, "L'expertise judiciaire, tiré à part du Répertoire notarial", Brussel, Larcier 2009, 36, nr. 27 en voetnoten.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Recht op bewijs - Omvang - Beoordelingsvrijheid van de rechter

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 962, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Het recht op bewijs is het recht van elke procespartij om de bewijselementen over te leggen waarover zij zelf beschikt en om aan de rechter te vragen dat de bewijselementen waarover zij niet beschikt, zouden worden verzameld door de uitvoering van bepaalde onderzoeksmaatregelen, waarover de rechter oordeelt (1). (1) Cass. 15 juni 2012, AR C.11.0721.F, AC 2012, nr. 390; zie Cass. 17 november 1988, AR 7848, AC 1988-89, nr. 160 en Cass. 9 mei 2005, AR S.04.0183.N, AC 2005, nr. 268; O. MIGNOLET, "L'expertise judiciaire, tiré à part du Répertoire notarial", Brussel, Larcier 2009, 36, nr. 27 en voetnoten.

RECHT VAN VERDEDIGING - Algemeen - Recht op bewijs

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 962, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Krachtens artikel 962 kan de rechter weigeren om een deskundigenonderzoek te bevelen wanneer de eiser zijn vordering tot deskundigenonderzoek op geen enkel gegeven grondt dat de tot staving van zijn vordering aangevoerde feiten aannemelijk kan maken of wanneer er geen dienstige reden is om die maatregel te bevelen.

DESKUNDIGENONDERZOEK - Vordering tot deskundigenonderzoek - Weigering

- Art. 962, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 962, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 962, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

3/10/2023

Le droit à la preuve n'est pas un droit illimité et, par conséquent, n'efface pas la liberté d'appréciation du juge (1). (1) Cass. 15 juin 2012, RG C.11.0721.F, Pas 2012, n° 390; v. Cass. 17 novembre 1988, RG 7848, Pas 1988-1989, n° 160 et Cass. 9 mai 2005, RG S.04.0183.N, Pas. 2005, n° 268; O. MIGNOLET, "L'expertise judiciaire", Rép. not., Bruxelles, Larcier 2009, 36, n° 27 et notes infrapaginales.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Droit à la preuve - Etendue - Liberté d'appréciation du juge

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 962, al. 1er Code judiciaire

Le droit à la preuve est le droit de toute partie au procès de produire les éléments de preuve dont elle dispose elle-même et de demander au juge que les éléments de preuve dont elle ne dispose pas soient recueillis par la mise en œuvre de mesures d'instruction déterminées, que le juge apprécie (1). (1) Cass. 15 juin 2012, RG C.11.0721.F, Pas 2012, n° 390; v. Cass. 17 novembre 1988, RG 7848, Pas 1988-1989, n° 160 et Cass. 9 mai 2005, RG S.04.0183.N, Pas. 2005, n° 268; O. MIGNOLET, "L'expertise judiciaire", Rép. not., Bruxelles, Larcier 2009, 36, n° 27 et notes infrapaginales.

DROITS DE LA DEFENSE - Généralités - Droit à la preuve

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 962, al. 1er Code judiciaire

En vertu de l'article 962 du Code judiciaire, le juge peut refuser d'ordonner une expertise lorsque le demandeur ne fonde sa demande d'expertise sur aucun élément rendant vraisemblables les faits avancés à l'appui de sa demande ou que cette mesure ne peut être ordonnée de manière utile.

EXPERTISE - Demande d'expertise - Refus

- Art. 962, al. 1er Code judiciaire
- Art. 962, al. 1er Code judiciaire
- Art. 962, al. 1er Code judiciaire

- Art. 962, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 962, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 962, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 962, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 962, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
RECHT VAN VERDEDIGING - Algemeen - Vordering tot deskundigenonderzoek - Weigering
- Art. 962, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 962, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 962, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 962, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 962, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 962, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 962, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 962, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 962, al. 1er Code judiciaire
- Art. 962, al. 1er Code judiciaire
- Art. 962, al. 1er Code judiciaire
- Art. 962, al. 1er Code judiciaire
- Art. 962, al. 1er Code judiciaire
DROITS DE LA DEFENSE - Généralités - Demande d'expertise - Refus
- Art. 962, al. 1er Code judiciaire
- Art. 962, al. 1er Code judiciaire
- Art. 962, al. 1er Code judiciaire
- Art. 962, al. 1er Code judiciaire
- Art. 962, al. 1er Code judiciaire
- Art. 962, al. 1er Code judiciaire
- Art. 962, al. 1er Code judiciaire
- Art. 962, al. 1er Code judiciaire

C.20.0001.N

18 juni 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210618.1N.6](#)

AC nr. ...

De uitlegging door de rechter van een onduidelijke of dubbelzinnige beslissing die hij heeft gewezen, zonder evenwel de daarin bevestigde rechten uit te breiden, te beperken of te wijzigen, heeft noodzakelijk betrekking op een beslissing die deel uitmaakt van het beschikkend gedeelte van de uitspraak, dit is elke beslissing van de rechter over een geschilpunt waardoor hij zijn rechtsmacht heeft uitgeput.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Onduidelijke of dubbelzinnige beslissing - Uitlegging - Beschikkend gedeelte
- Artt. 19, eerste lid en 793, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

L'interprétation que fait le juge d'une décision obscure ou ambiguë qu'il a rendue, sans cependant étendre, restreindre ou modifier les droits qu'elle a consacrés, concerne nécessairement une décision qui fait partie du dispositif, à savoir chaque décision que le juge prend sur une question litigieuse, par laquelle il épuise sa juridiction.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Décision obscure ou ambiguë - Interprétation - Dispositif
- Art. 19, al. 1er et 793, al. 1er Code judiciaire

C.20.0007.F

28 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210128.1F.6](#)

AC nr. ...

Door de termijn voor hoger beroep tegen de geadresseerde te doen ingaan vanaf de afgifte van de akte van betekening van de beslissing aan de postdienst, dus vanaf een tijdstip waarop de geadresseerde nog geen weet kan hebben van de inhoud van de beslissing, zonder dat bovendien met zekerheid kan worden bepaald wanneer de te betekenen akte op de woonplaats van de geadresseerde werd aangeboden of wanneer de betrokkene deze daadwerkelijk heeft ontvangen, beperken de artikelen 40, eerste lid, en 57 Gerechtelijk Wetboek op onevenredige wijze het recht van die geadresseerde om een dergelijk rechtsmiddel in te stellen (1). (1) Zie Cass. 21 december 2007, AR C.06.0155.F, AC 2007, nr. 660, met concl. OM op datum in Pas.

BETEKENINGEN EN KENNISGEVINGEN - In het buitenland - Burgerlijke zaken - Termijn van hoger beroep - Aanvang - Betekening van een rechterlijke beslissing - Tijdstip

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Artt. 40, eerste lid, en 57 Gerechtelijk Wetboek

Er bestaat geen algemeen rechtsbeginsel van de loyale procesvoering (1). (1) Cass. 31 januari 2020, AR F.18.0025.F, AC 2020, nr. 90; Cass. 13 december 2019, AR C.19.0054.F, AC 2019, nr. 669.

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Aangevoerde miskennning van een algemeen rechtsbeginsel van de loyale procesvoering - Ontvankelijkheid

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Burgerlijke zaken - Geen algemeen rechtsbeginsel van de procedurele loyaliteit

De afstand van het recht op cassatieberoep moet strikt worden uitgelegd en kan enkel worden afgeleid uit feiten die niet voor een andere uitlegging vatbaar zijn (1). (1) Cass. 15 april 2016, AR C.14.0460.F, AC 2016, nr. 257.

AFSTAND VAN RECHT - Voorwaarde - Cassatieberoep CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Algemeen - Afstand van het recht om cassatieberoep in te stellen

En faisant courir le délai d'appel à l'égard du destinataire à partir de la remise de l'acte de la signification de la décision aux services de la poste, soit à partir d'un moment où le destinataire ne peut pas encore avoir connaissance du contenu de la décision, sans qu'il soit en outre possible de déterminer avec certitude quand l'acte à signifier a été présenté au domicile du destinataire ou quand l'intéressé l'a effectivement reçu, les articles 40, alinéa 1er, et 57 du Code judiciaire restreignent de manière disproportionnée le droit de ce destinataire à introduire un tel recours (1). (1) Voir Cass. 21 décembre 2007, RG C.06.0155.F, Pas. 2007, n° 660, avec concl. MP.

SIGNIFICATIONS ET NOTIFICATIONS - Etranger - Matière civile - Délai d'appel - Prise de cours - Signification d'une décision judiciaire - Moment

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 40, al. 1er, et 57 Code judiciaire

Il n'existe pas de principe général du droit de loyauté procédurale (1). (1) Cass. 31 janvier 2020, RG F.18.0025.F, Pas. 2020, n° 90; Cass. 13 décembre 2019, RG C.19.0054.F, Pas. 2019, n° 669.

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Indications requises - Violation invoquée d'un principe général du droit relatif à la loyauté procédurale - Recevabilité

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Matière civile - Pas de principe général du droit relatif à la loyauté procédurale

La renonciation au droit de se pourvoir en cassation est de stricte interprétation et ne peut se déduire que de faits qui ne sont susceptibles d'aucune autre interprétation (1). (1) Cass. 15 avril 2016, RG C.14.0460.F, Pas. 2016, n° 257.

RENONCIATION - Condition - Pourvoi en cassation POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Généralités - Renonciation au droit de se pourvoir en cassation

Het middel dat niet aan de feitenrechter werd voorgelegd, waarvan laatstgenoemde niet op eigen initiatief heeft kennisgenomen en dat ook niet diende te doen, is nieuw en derhalve niet ontvankelijk (1). (1) Cass. 13 december 2019, AR C.19.0141.F, AC 2019, nr. 670.

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Nieuw middel - Begrip - Ontvankelijkheid

Le moyen qui n'a pas été soumis au juge du fond, dont celui-ci ne s'est pas saisi de sa propre initiative et dont il n'était pas tenu de se saisir, est nouveau, partant, irrecevable (1). (1) Cass. 13 décembre 2019, RG C.19.0141.F, Pas. 2019, n° 670.

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Moyen nouveau - Notion - Recevabilité

C.20.0012.N

22 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.14](#)

AC nr. ...

Wettige verdediging vereist dat het strafbaar feit dat kan worden gerechtvaardigd, werd gepleegd met het opzet te schaden, ook al leidt dit tot schade die niet werd beoogd (1). (1) Zie concl. OM.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Daad - Opzet - Wettige verdediging - Opzet om te schaden

- Art. 416 Strafwetboek
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

MISDRIJF - Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaardiging - Wettige verdediging - Opzet om te schaden

- Art. 416 Strafwetboek
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

La défense légitime exige que l'infraction susceptible d'être justifiée ait été commise avec le dessein de nuire, même si elle entraîne un préjudice qui n'était pas prévu (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Fait - Dol - Légitime défense - Dessein de nuire

- Art. 416 Code pénal
- Art. 1382 Ancien Code civil

INFRACTION - Justification et excuse - Justification - Légitime défense - Dessein de nuire

- Art. 416 Code pénal
- Art. 1382 Ancien Code civil

C.20.0019.F

27 mei 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210527.1F.1](#)

AC nr. ...

De hoven en rechtbanken nemen kennis van de vordering die ertoe strekt de verjaring van een buurtweg te doen vaststellen bij gebrek aan openbaar gebruik gedurende dertig jaar vóór 1 september 2012.

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 144 - Wetten. Decreten. Ordonnanties. Besluiten - Werking in de tijd - Wegen - Buurtwegen - Artikel 12, Wet 10 april 1841 - Onverjaarbaarheid zolang ze tot het openbaar gebruik dienen - Opheffing van de bevrijdende verjaring door het decreet van het Waals Gewest van 3 juni 2011, in werking getreden op 1 september 2012 - Opheffing van de wet van 10 april 1841 door het decreet van 6 februari 2014, in werking getreden op 1 april 2014 - Bevestiging van de opheffing van de bevrijdende verjaring - Dagvaarding om te verschijnen bij exploit van 23 november 2015 - Vordering tot opheffing van een buurtweg wegens niet-gebruik gedurende dertig jaar vóór 1 september 2012 - Bevoegdheid van de hoven en rechtbanken

- Art. 144 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 556, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Les cours et tribunaux connaissent de la demande de constater la prescription d'un sentier vicinal en raison de son non-usage public pendant trente années avant le 1er septembre 2012.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 144 - Lois. Décrets. Ordonnances. Arrêtés - Application dans le temps - Voirie - Chemins vicinaux - Loi du 10 avril 1841, article 12 - Imprescriptibilité aussi longtemps qu'il servent à l'usage public - Suppression de la prescription extinctive par le décret régional wallon du 3 juin 2011, entré en vigueur le 1er septembre 2012 - Abrogation de la loi du 10 avril 1841 par le décret du 6 février 2014, entré en vigueur le 1er avril 2014 - Confirmation de la suppression de la prescription extinctive - Citation à comparaître par exploit du 23 novembre 2015 - Demande de suppression d'un sentier vicinal pour cause de non-utilisation pendant trente années avant le 1er septembre 2012 - Compétence des cours et tribunaux

- Art. 144 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 2 Ancien Code civil
- Art. 556, al. 1er Code judiciaire

- Art. 12 Wet 10 april 1841
- Artt. 1 en 3 Decreet tot wijziging van de wet van 10 april 1841 op de buurtwegen
- Artt. 7, eerste lid, 30, 80 en 93 Decreet betreffende de gemeentewegen
MACHTEN - Rechterlijke macht - Bevoegdheid van de hoven en rechtbanken - Wegen - Buurtwegen - Artikel 12, Wet 10 april 1841 - Onverjaarbaarheid zolang ze tot het openbaar gebruik dienen - Opheffing van de onverjaarbaarheid door het decreet van het Waals Gewest van 3 juni 2011, in werking getreden op 1 september 2012 - Opheffing van de wet van 10 april 1841 door het decreet van 6 februari 2014, in werking getreden op 1 april 2014 - Bevestiging van de opheffing van de bevrijdende verjaring - Dagvaarding om te verschijnen bij exploit van 23 november 2015 - Vordering tot opheffing van een buurtweg wegens niet-gebruik gedurende dertig jaar vóór 1 september 2012
- Art. 144 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 556, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 12 Wet 10 april 1841
- Artt. 1 en 3 Decreet tot wijziging van de wet van 10 april 1841 op de buurtwegen
- Artt. 7, eerste lid, 30, 80 en 93 Decreet betreffende de gemeentewegen
VERJARING - Burgerlijke zaken - Algemeen - Wetten. Decreten. Ordonnanties. Besluiten - Werking in de tijd - Wegen - Buurtwegen - Artikel 12, Wet 10 april 1841 - Onverjaarbaarheid zolang ze tot het openbaar gebruik dienen - Opheffing van de bevrijdende verjaring door het decreet van het Waals Gewest van 3 juni 2011, in werking getreden op 1 september 2012 - Opheffing van de wet van 10 april 1841 door het decreet van 6 februari 2014, in werking getreden op 1 april 2014 - Bevestiging van de opheffing van de bevrijdende verjaring - Dagvaarding om te verschijnen bij exploit van 23 november 2015 - Vordering tot opheffing van een buurtweg wegens niet-gebruik gedurende dertig jaar vóór 1 september 2012 - Bevoegdheid van de hoven en rechtbanken
- Art. 144 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 556, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 12 Wet 10 april 1841
- Artt. 1 en 3 Decreet tot wijziging van de wet van 10 april 1841 op de buurtwegen
- Artt. 7, eerste lid, 30, 80 en 93 Decreet betreffende de gemeentewegen
WEGEN - Buurtwegen - Artikel 12, Wet 10 april 1841 - Onverjaarbaarheid zolang ze tot het openbaar gebruik dienen - Opheffing van de onverjaarbaarheid door het decreet van het Waals Gewest van 3 juni 2011, in werking getreden op 1 september 2012 - Opheffing van de wet van 10 april 1841 door het decreet van 6 februari 2014, in werking getreden op 1 april 2014 - Bevestiging van de opheffing van de bevrijdende

- Art. 12 L. du 10 avril 1841
- Art. 1er et 3 Décret de la Région wallonne du 3 juin 2011 visant à modifier la loi du 10 avril 1841 sur les chemins vicinaux
- Art. 7, al. 1er, 30, 80 et 93 Décret de la Région Wallonne du 6 février 2014 relatif à la voirie communale
POUVOIRS - Pouvoir judiciaire - Compétence des cours et tribunaux - Voirie - Chemins vicinaux - Loi du 10 avril 1841, article 12 - Imprescriptibilité aussi longtemps qu'il servent à l'usage public - Suppression de cette imprescriptibilité par le décret régional wallon du 3 juin 2011, entré en vigueur le 1er septembre 2012 - Abrogation de la loi du 10 avril 1841 par le décret du 6 février 2014, entré en vigueur le 1er avril 2014 - Confirmation de la suppression de la prescription extinctive - Citation à comparaître par exploit du 23 novembre 2015 - Demande de suppression d'un sentier vicinal pour cause de non-utilisation pendant trente années avant le 1er septembre 2012
- Art. 144 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 556, al. 1er Code judiciaire
- Art. 12 L. du 10 avril 1841
- Art. 1er et 3 Décret de la Région wallonne du 3 juin 2011 visant à modifier la loi du 10 avril 1841 sur les chemins vicinaux
- Art. 7, al. 1er, 30, 80 et 93 Décret de la Région Wallonne du 6 février 2014 relatif à la voirie communale
PRESCRIPTION - Matière civile - Généralités - Lois. Décrets. Ordonnances. Arrêtés - Application dans le temps - Voirie - Chemins vicinaux - Loi du 10 avril 1841, article 12 - Imprescriptibilité aussi longtemps qu'il servent à l'usage public - Suppression de la prescription extinctive par le décret régional wallon du 3 juin 2011, entré en vigueur le 1er septembre 2012 - Abrogation de la loi du 10 avril 1841 par le décret du 6 février 2014, entré en vigueur le 1er avril 2014 - Confirmation de la suppression de la prescription extinctive - Citation à comparaître par exploit du 23 novembre 2015 - Demande de suppression d'un sentier vicinal pour cause de non-utilisation pendant trente années avant le 1er septembre 2012 - Compétence des cours et tribunaux
- Art. 144 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 2 Ancien Code civil
- Art. 556, al. 1er Code judiciaire
- Art. 12 L. du 10 avril 1841
- Art. 1er et 3 Décret de la Région wallonne du 3 juin 2011 visant à modifier la loi du 10 avril 1841 sur les chemins vicinaux
- Art. 7, al. 1er, 30, 80 et 93 Décret de la Région Wallonne du 6 février 2014 relatif à la voirie communale
VOIRIE - Chemins vicinaux - Loi du 10 avril 1841, article 12 - Imprescriptibilité aussi longtemps qu'il servent à l'usage public - Suppression de cette imprescriptibilité par le décret régional wallon du 3 juin 2011, entré en vigueur le 1er septembre 2012 - Abrogation de la loi du 10 avril 1841 par le décret du 6 février 2014, entré en vigueur le 1er avril 2014 - Confirmation de la suppression de la prescription extinctive - Citation à comparaître par exploit du 23 novembre 2015 - Demande de suppression d'un sentier vicinal pour

verjaring - Dagvaarding om te verschijnen bij exploit van 23 november 2015 - Vordering tot opheffing van een buurtweg wegens niet-gebruik gedurende dertig jaar vóór 1 september 2012 - Bevoegdheid van de hoven en rechtbanken

- Art. 144 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 556, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 12 Wet 10 april 1841
- Artt. 1 en 3 Decreet tot wijziging van de wet van 10 april 1841 op de buurtwegen

- Artt. 7, eerste lid, 30, 80 en 93 Decreet betreffende de gemeentewegen

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Wegen - Buurtwegen - Artikel 12, Wet 10 april 1841 - Onverjaarbaarheid zolang ze tot het openbaar gebruik dienen - Opheffing van de bevrijdende verjaring door het decreet van het Waals Gewest van 3 juni 2011, in werking getreden op 1 september 2012 - Opheffing van de wet van 10 april 1841 door het decreet van 6 februari 2014, in werking getreden op 1 april 2014 - Bevestiging van de opheffing van de bevrijdende verjaring - Dagvaarding om te verschijnen bij exploit van 23 november 2015 - Vordering tot opheffing van een buurtweg wegens niet-gebruik gedurende dertig jaar vóór 1 september 2012 - Bevoegdheid van de hoven en rechtbanken

- Art. 144 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 556, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 12 Wet 10 april 1841
- Artt. 1 en 3 Decreet tot wijziging van de wet van 10 april 1841 op de buurtwegen

- Artt. 7, eerste lid, 30, 80 en 93 Decreet betreffende de gemeentewegen

cause de non-utilisation pendant trente années avant le 1er septembre 2012 - Compétence des cours et tribunaux

- Art. 144 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 2 Ancien Code civil
- Art. 556, al. 1er Code judiciaire
- Art. 12 L. du 10 avril 1841
- Art. 1er et 3 Décret de la Région wallonne du 3 juin 2011 visant à modifier la loi du 10 avril 1841 sur les chemins vicinaux
- Art. 7, al. 1er, 30, 80 et 93 Décret de la Région Wallonne du 6 février 2014 relatif à la voirie communale

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Application dans le temps - Voirie - Chemins vicinaux - Loi du 10 avril 1841, article 12 - Imprescriptibilité aussi longtemps qu'il servent à l'usage public - Suppression de la prescription extinctive par le décret régional wallon du 3 juin 2011, entré en vigueur le 1er septembre 2012 - Abrogation de la loi du 10 avril 1841 par le décret du 6 février 2014, entré en vigueur le 1er avril 2014 - Confirmation de la suppression de la prescription extinctive - Citation à comparaître par exploit du 23 novembre 2015 - Demande de suppression d'un sentier vicinal pour cause de non-utilisation pendant trente années avant le 1er septembre 2012 - Compétence des cours et tribunaux

- Art. 144 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 2 Ancien Code civil
- Art. 556, al. 1er Code judiciaire
- Art. 12 L. du 10 avril 1841
- Art. 1er et 3 Décret de la Région wallonne du 3 juin 2011 visant à modifier la loi du 10 avril 1841 sur les chemins vicinaux
- Art. 7, al. 1er, 30, 80 et 93 Décret de la Région Wallonne du 6 février 2014 relatif à la voirie communale

C.20.0026.F

11 maart 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210311.1F.7](#)

AC nr. ...

Artikel L 2213-3 van het Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie onderwerpt het bindend karakter van de provinciereglementen en -verordeningen enkel aan de bekendmaking ervan in het provinciaal Bulletin (1). (1) Zie GwH, arrest nr. 146/2020 van 20 november 2020.

GEMEENTE-, PROVINCIE- EN PLAATSELIJKE BELASTINGEN - Provinciebelastingen - Bindend karakter van de reglementen en verordeningen

- Artt. L 2213-2, tweede lid, en L 2213-3, tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Algemeen - Provinciebelastingen - Bindend karakter van de

L'article L2213-3 du Code de la démocratie locale et de la décentralisation ne subordonne le caractère obligatoire des règlements et ordonnances provinciaux qu'à leur seule publication dans le Bulletin provincial (1). (1) Voir C. const., arrêt n°146/2020 du 20 novembre 2020.

TAXES COMMUNALES, PROVINCIALES ET LOCALES - Taxes provinciales - Caractère obligatoire des règlements et ordonnances

- Art. L 2213-2, al. 2, et L 2213-3, al. 2 Code de la démocratie locale et de la décentralisation

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Généralités - Taxes provinciales - Caractère obligatoire des règlements et ordonnances

reglementen en verordeningen

- Artt. L 2213-2, tweede lid, en L 2213-3, tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

- Art. L 2213-2, al. 2, et L 2213-3, al. 2 Code de la démocratie locale et de la décentralisation

C.20.0032.F

4 februari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210204.1F.5](#)

AC nr. ...

Artikel 8 EVRM kan dus toepassing vinden in milieuzaken, of de Staat nu aansprakelijk wordt gesteld omdat hij rechtstreeks de verontreiniging heeft veroorzaakt dan wel omdat hij heeft verzuimd een passende reglementering van het particuliere bedrijfsleven in te voeren (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 97.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Milieu - Toepassing - Geluidshinder die gepaard gaat met de exploitatie van een luchthaven - Aansprakelijkheid van de Staat - Wettelijke bevoegdheden - Geen uitvoering

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De geluidshinder die gepaard gaat met de exploitatie van een luchthaven kan een aantasting vormen van het recht op eerbiediging van het privé- en gezinsleven zoals vastgelegd in artikel 8 EVRM (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 97.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Geluidshinder die gepaard gaat met de exploitatie van een luchthaven - Aantasting van het recht op eerbiediging van het privé- en gezinsleven

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

L'article 8 peut donc trouver à s'appliquer dans les affaires d'environnement, que la pollution soit directement causée par l'État ou que la responsabilité de ce dernier découle de l'absence de réglementation adéquate de l'industrie privée (1). (1) Voir les concl. du MP.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 8 - Environnement - Application - Nuisances sonores liées à l'exploitation d'un aéroport - Responsabilité de l'Etat - Pouvoirs légaux - Absence de mise en oeuvre

- Art. 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Les nuisances sonores liées à l'exploitation d'un aéroport peuvent constituer une atteinte au droit au respect de la vie privée et familiale, tel que consacré par l'article 8 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales (1). (1) Voir les concl. du MP.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 8 - Nuisances sonores liées à l'exploitation d'un aéroport - Atteinte au droit au respect de la vie privée et familiale

- Art. 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

C.20.0039.N

22 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.28](#)

AC nr. ...

Bij de samenstelling van de fictieve massa wordt de waarde van de geschonken goederen geraamd volgens hun staat ten tijde van de schenking en hun waarde ten tijde van het overlijden, waarbij rekening kan worden gehouden met de toekomstige ontwikkelingsmogelijkheden van het goed op voorwaarde dat deze voldoende zeker en niet hypothetisch zijn.

ERFENISSEN - Fictieve massa - Samenstelling - Schenking - 3/10/2023

Lors de la composition de la masse fictive, la valeur des libéralités est estimée en fonction de leur état au moment de la donation et de leur valeur au moment du décès, les possibilités de développement futures du bien pouvant être prises en compte à condition qu'elles soient suffisamment certaines et non hypothétiques.

SUCCESSION - Masse fictive - Composition - Donation - Estimation

Raming van de waarde - Toekomstige ontwikkelingsmogelijkheden

- Art. 922 Oud Burgerlijk Wetboek

SCHENKINGEN EN TESTAMENTEN - Fictieve massa - Samenstelling - Schenking - Raming van de waarde - Toekomstige ontwikkelingsmogelijkheden

- Art. 922 Oud Burgerlijk Wetboek

de la valeur - Possibilités de développement futures

- Art. 922 Ancien Code civil

DONATIONS ET TESTAMENTS - Masse fictive - Composition - Donation - Estimation de la valeur - Possibilités de développement futures

- Art. 922 Ancien Code civil

C.20.0040.N

14 oktober 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211014.1N.3](#)

AC nr. ...

De inwerkingtreding op 1 januari 2007 van het gewijzigde artikel 28, § 3, Gasordonnantie belet niet dat de toepassing van dat artikel onderworpen is aan nadere regels die door de regering moeten worden uitgewerkt en die moeten vaststellen hoe de maximumbegrenzing van artikel 28, § 3, eerste lid, Gasordonnantie in de diverse gemeentelijke belastingreglementen moet worden geïmplementeerd; zolang de regering die nadere regels niet heeft vastgesteld, kan het gewijzigde artikel 28, § 3, Gasordonnantie niet worden toegepast, ook al is deze ordonnantie reeds in werking getreden (1). (1) Zie concl. OM.

GEMEENTE-, PROVINCIE- EN PLAATSELIJKE BELASTINGEN - Gemeentebelastingen - Vergoeding voor wegenisrecht - Begrenzing in de Gasordonnantie - Implementatie in de gemeentelijke belastingreglementen - Uitvoeringsbesluit - Vereiste

- Art. 28 Ordonnantie 1 april 2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, betreffende wegenisretributies inzake gas en elektriciteit en houdende wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van

Het feit dat tussen partijen discussie bestond over de verschuldigdheid van de wegenisbijdrage en er daarom gewacht werd met de betaling van de facturen vormt op zich geen rechtsgrond om de toekenning van interest bij toepassing van artikel 15, § 4, AAV weigeren.

INTEREST - Moratoire interest - Artikel 15 Algemene Aannemingsvoorwaarden - Rechtsgrond tot weigering toekenning interest

3/10/2023

L'entrée en vigueur, le 1er janvier 2007, de l'article 28, § 3, modifié de l'ordonnance du 1er avril 2004 relative à l'organisation du marché du gaz en Région de Bruxelles-Capitale, concernant des redevances de voiries en matière de gaz et d'électricité et portant modification de l'ordonnance du 19 juillet 2001 relative à l'organisation du marché de l'électricité en Région de Bruxelles-Capitale ne s'oppose pas à ce que son application soit soumise à des modalités qui sont à élaborer par le gouvernement et qui doivent fixer le mode de mise en œuvre du plafonnement de l'article 28, § 3, alinéa 1er, dans les différents règlements-taxes communaux; tant que le gouvernement n'aura pas arrêté ces modalités, l'article 28, § 3, modifié ne peut être appliqué, même si l'ordonnance est déjà entrée en vigueur (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

TAXES COMMUNALES, PROVINCIALES ET LOCALES - Taxes communales - Rémunération du droit de voirie - Plafonnement prévu dans l'ordonnance du 1er avril 2004 - Mise en œuvre dans les règlements-taxes communaux - Arrêté d'exécution - Condition

- Art. 28 Ordonnance du Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale du 1er avril 2004 relative à l'organisation du marché du gaz

Le fait que les parties se querellaient quant à la déduction de la redevance de voirie et que le paiement des factures a été différé pour cette raison ne constitue pas en soi un fondement juridique justifiant le refus d'octroi d'intérêts en application de l'article 15, § 4, du Cahier général des charges.

INTERETS - Intérêts moratoires - Cahier général des charges, article 15 - Fondement juridique du refus d'octroi des intérêts

P. 51/502

- Art. 15 Algemene aannemingsvoorwaarden voor de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten en voor de concessies voor openbare werken

- Art. 15 Cahier général des charges des marchés publics de travaux, de fournitures et de services et des concessions de travaux publics

Ook al geniet een contractspartij een vrijstelling van een cijns, belasting of taks, zelfs voor verstrekte diensten, door de provincie Vlaams-Brabant, de stad Brussel of de Brusselse gemeenten opgelegd uit hoofde van de concessies of vergunningen welke zij zal verkregen hebben, dan kan die contractspartij aan de leveranciers die haar bevoorraden, niettemin de terugbetaling niet weigeren van een gemeentelijke belasting die opgelegd is aan de netbeheerders als vergoeding voor het wegenisrecht van die netbeheerders en die de netbeheerders aan de leveranciers hebben doorgerekend, wanneer de leveringsovereenkomsten tussen die contractspartij en de leveranciers bepalen dat aan die contractspartij alle belastingen worden doorgerekend (1). (1) Zie concl. OM.

Même si une partie contractante bénéficie d'une exonération de redevance, impôt ou taxe, même rémunératoire, imposée par la province du Brabant flamand, la ville de Bruxelles ou les communes bruxelloises du chef de concessions ou autorisations qu'elle aura obtenues, elle ne peut refuser de rembourser aux fournisseurs qui l'approvisionnent une taxe communale imposée aux gestionnaires de réseau en tant que rémunération de leur droit de voirie, et que ces derniers ont répercutée sur les fournisseurs, lorsque les contrats de fourniture entre cette partie contractante et les fournisseurs prévoient que toutes les taxes sont répercutées sur cette partie contractante (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

GEMEENTE-, PROVINCIE- EN PLAATSELIJKE BELASTINGEN - Gemeentebelastingen - Vergoeding voor wegenisrecht - Doorrekening wegenisbijdrage aan een contractspartij met fiscale immuniteit

- Art. 11 Wet 17 juni 1953 op de inrichting van het gemeenschappelijk vervoer in de streek van Brussel

TAXES COMMUNALES, PROVINCIALES ET LOCALES - Taxes communales - Rémunération du droit de voirie - Répercussion de la redevance de voirie sur une partie contractante bénéficiant de l'immunité fiscale

- Art. 11 L. du 17 juin 1953

C.20.0043.F

8 oktober 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211008.1F.1](#)

AC nr. ...

Krachtens artikel 1592, eerste tot derde lid, Gerechtelijk Wetboek heeft eenieder het recht een hoger bod te doen gedurende vijftien dagen na de toewijzing, door het bedrag van het hoger bod op het kantoor van de notaris in consignatie te geven en dat bij deurwaardersexploot, dat de koper wordt aangezegd, aan die notaris te betekenen.

BESLAG OP ONROEREND GOED [ZIE: 065 BESLAG] - Allerlei - Recht een hoger bod te doen

- Art. 1592, eerste tot derde lid Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 1592, eerste tot derde lid Oud Burgerlijk Wetboek

BESLAG OP ONROEREND GOED [ZIE: 065 BESLAG] - Allerlei - Recht een hoger bod te doen

- Art. 1592, eerste tot derde lid Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 1592, eerste tot derde lid Oud Burgerlijk Wetboek

En vertu de l'article 1592 du Code judiciaire, alinéas 1er à 3, toute personne a le droit de surenchérir pendant les quinze jours qui suivent l'adjudication, en consignant le montant légal de la surenchère en l'étude du notaire et en notifiant celle-ci à ce notaire par exploit d'huissier, lequel est dénoncé à l'adjudicataire.

SAISIE IMMOBILIERE [VOIR: 065 SAISIE - Divers - Droit de surenchérir

- Art. 1592, al. 1er à 3 Ancien Code civil

- Art. 1592, al. 1er à 3 Ancien Code civil

SAISIE IMMOBILIERE [VOIR: 065 SAISIE - Divers - Droit de surenchérir

- Art. 1592, al. 1er à 3 Ancien Code civil

- Art. 1592, al. 1er à 3 Ancien Code civil

C.20.0048.N

12 februari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210212.1N.4](#)

AC nr. ...

De dwangsom is een indirect executiemiddel dat dient als financiële prikkel tot nakoming van de hoofdveroordeling en kan slechts accessoir aan die hoofdveroordeling worden opgelegd, zodat slechts samen met het hoger beroep tegen het eindvonnis hoger beroep kan worden ingesteld tegen een beslissing om accessoir aan een beslissing alvorens recht te doen een dwangsom op te leggen waarover betwisting bestaat (1). (1) Zie concl. OM.

DWANGSOM - Voorafgaande maatregel - Accessoir opgelegde dwangsom - Betwisting - Vonnis - Aard - Hoger beroep

- Artt. 19, eerste en derde lid, 875bis, tweede lid, 1050, tweede lid, en 1385bis Gerechtelijk Wetboek

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Voorafgaande maatregel - Accessoir opgelegde dwangsom - Betwisting - Vonnis - Aard - Hoger beroep

- Artt. 19, eerste en derde lid, 875bis, tweede lid, 1050, tweede lid, en 1385bis Gerechtelijk Wetboek

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Aard - Voorafgaande maatregel - Accessoir opgelegde dwangsom - Betwisting - Vonnis - Hoger beroep

- Artt. 19, eerste en derde lid, 875bis, tweede lid, 1050, tweede lid, en 1385bis Gerechtelijk Wetboek

De rechter die een voorafgaande maatregel beveelt om de vordering te onderzoeken of om een tussengeschied omtrent een dergelijke maatregel te regelen, neemt een beslissing alvorens recht te doen, ook al beslecht hij daarbij definitief een betwisting omtrent de voorafgaande maatregel (1). (1) Zie concl. OM.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Voorafgaande maatregel - Betwisting - Vonnis - Aard

- Artt. 19, eerste en derde lid, en 875bis, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

L'astreinte est un moyen indirect d'exécution qui sert d'incitation financière à se conformer à la condamnation principale et ne peut être imposée qu'accessoirement à cette condamnation, de sorte qu'un appel contre la décision d'infliger accessoirement à une décision avant dire droit une astreinte faisant l'objet d'une contestation ne peut être formé qu'avec l'appel contre le jugement définitif (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

ASTREINTE - Mesure préalable - Astreinte infligée accessoirement - Contestation - Jugement - Nature - Appel

- Art. 19, al. 1er et 3, 875bis, al. 2, 1050, al. 2, et 1385bis Code judiciaire

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Décisions et parties - Mesure préalable - Astreinte infligée accessoirement - Contestation - Jugement - Nature - Appel

- Art. 19, al. 1er et 3, 875bis, al. 2, 1050, al. 2, et 1385bis Code judiciaire

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Décisions et parties - Nature - Mesure préalable - Astreinte infligée accessoirement - Contestation - Jugement - Appel

- Art. 19, al. 1er et 3, 875bis, al. 2, 1050, al. 2, et 1385bis Code judiciaire

Le juge qui ordonne une mesure préalable destinée à instruire la demande ou à régler un incident portant sur une telle mesure prend une décision avant dire droit, même si, ce faisant, il tranche définitivement une contestation concernant la mesure préalable (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Mesure préalable - Contestation - Jugement - Nature

- Art. 19, al. 1er et 3, et 875bis, al. 2 Code judiciaire

C.20.0051.N

18 juni 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210618.1N.2](#)

AC nr. ...

De appelrechters die aan de betwiste overeenkomst de gevolgen toekennen die zij, volgens hun uitleg ervan, wettelijk tussen de partijen heeft, miskennen de verbindende kracht van de overeenkomst niet.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Geschriften - Bewijskracht - Bewijskracht van een overeenkomst - Draagwijdte - Taak van de rechter

- Art. 1134, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek

Les juges d'appel, qui ont conféré au contrat contesté les effets qu'il a légalement entre les parties dans l'interprétation qu'ils en donnent, n'ont pas méconnu la force obligatoire du contrat.

PREUVE - Matière civile - Preuve littérale - Foi due aux actes - Foi due à une convention - Portée - Mission du juge

- Art. 1134, al. 1er Ancien Code civil

C.20.0062.N

19 maart 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210319.1N.4](#)

AC nr. ...

De syndicus is gemachtigd een procedure tot betaling van voorschotten en achterstallen van lasten van de mede-eigendom in te stellen, zoals die door de algemene vergadering van de mede-eigenaars werden vastgesteld, zonder dat hij daartoe van die algemene vergadering toestemming of bekrachtiging moet verkrijgen en kan ook zonder die toestemming of bekrachtiging hoger beroep instellen tegen het vonnis waarbij de vordering tot betaling van voorschotten en achterstallen van lasten van de mede-eigendom geheel of gedeeltelijk werd afgewezen.

EIGENDOM - Mede-eigendom - Procedure tot betaling van voorschotten en achterstallen - Syndicus - Bevoegdheid

- Art. 577-8, § 4, 3°, 5° en 6° Oud Burgerlijk Wetboek

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Mede-eigendom - Procedure tot betaling van voorschotten en achterstallen - Hoger beroep - Syndicus - Ontvankelijkheid

- Art. 577-8, § 4, 3°, 5° en 6° Oud Burgerlijk Wetboek

Le syndic est autorisé à engager une action en paiement des avances et des arriérés des charges de la copropriété, fixées par l'assemblée générale des copropriétaires, sans avoir à obtenir le consentement ou la ratification de cette assemblée générale et 'il peut également, sans le consentement ou la ratification de l'assemblée générale, interjeter appel du jugement rejetant tout ou partie de cette demande.

PROPRIETE - Copropriété - Procédure en paiement des avances et des arriérés - Syndic - Compétence

- Art. 577-8, § 4, 3°, 5° et 6° Ancien Code civil

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Appel principal. forme. délai. litige indivisible - Copropriété - Procédure en paiement des avances et des arriérés - Appel - Syndic - Recevabilité

- Art. 577-8, § 4, 3°, 5° et 6° Ancien Code civil

C.20.0066.N

12 februari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210212.1N.1](#)

AC nr. ...

De bijzondere aansprakelijkheid van architect en aannemer voor ernstige gebreken die de stevigheid van het gebouw of van een van zijn hoofdbestanddelen aantasten of in gevaar brengen raakt de openbare orde en kan bijgevolg contractueel niet worden uitgesloten of beperkt, zodat een beding tot beperking van deze aansprakelijkheid dat ertoe strekt, in geval van samenlopende fouten van architect en aannemer, hun aansprakelijkheid te beperken tot hun aandeel in de totstandkoming van de schade, bijgevolg nietig is, ongeacht de al dan niet aanvaarding van de werken (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

AANNEMING VAN WERK - Architect en aannemer - Bijzondere aansprakelijkheid voor ernstige gebreken - Aard - Afwijkend contractueel beding

- Artt. 1792 en 2270 Oud Burgerlijk Wetboek

HUUR VAN DIENSTEN - Architect en aannemer - Bijzondere aansprakelijkheid voor ernstige gebreken - Aard - Afwijkend contractueel beding

- Artt. 1792 en 2270 Oud Burgerlijk Wetboek

La responsabilité particulière de l'architecte et de l'entrepreneur pour les vices graves affectant ou mettant en péril la solidité du bâtiment ou de l'un de ses principaux éléments est d'ordre public et, par conséquent, ne peut être exclue ou limitée contractuellement, de sorte qu'une clause tendant, en cas de fautes concurrentes de l'architecte et de l'entrepreneur, à limiter leur responsabilité à leur part dans la réalisation du dommage est donc nulle, que les travaux aient été réceptionnés ou non (1). (1) Voir les concl. contraires du MP publiées à leur date dans AC.

ENTREPRISE DE TRAVAUX - Architecte et entrepreneur - Responsabilité particulière pour les vices graves - Nature - Clause contractuelle dérogatoire

- Art. 1792 et 2270 Ancien Code civil

LOUAGE D'INDUSTRIE - Architecte et entrepreneur - Responsabilité particulière pour les vices graves - Nature - Clause contractuelle dérogatoire

- Art. 1792 et 2270 Ancien Code civil

C.20.0073.F

24 juni 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210624.1F.6](#)

AC nr. ...

Het verhaalrecht van de borg, ontstaan uit een verbintenis die dagtekent van vóór de faillietverklaring van de hoofdschuldenaar, kan tegen laatstgenoemde niet meer worden uitgeoefend wanneer hij verschoonbaar is verklaard, ook al heeft de borg zijn verbintenis pas na de faillietverklaring uitgevoerd.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTS-AKOORD EN GERECHTELIJ - Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Borgtocht - Borg - Verhaalsrecht - Verbintenis die dagtekent van vóór de faillietverklaring van de hoofdschuldenaar - Uitvoering van de verbintenis na het faillissement - Verschoonbaar verklaarde hoofdschuldenaar

- Art. 82, eerste lid Wet 8 augustus 1997

- Art. 2032 Oud Burgerlijk Wetboek

Le droit de recours de la caution né d'un engagement antérieur à la déclaration de faillite du débiteur principal ne peut plus être exercé contre ce dernier déclaré excusable, lors même que l'exécution par la caution de son engagement est postérieur à la déclaration de faillite.

FAILLITE ET CONCORDATS - Effets (personnes, biens, obligations) - Cautionnement - Caution - Droit de recours - Engagement antérieur à la déclaration de faillite du débiteur principal - Exécution de l'engagement postérieur à la faillite - Débiteur principal déclaré excusable

- Art. 82, al. 1er L. du 8 août 1997 sur les faillites

- Art. 2032 Ancien Code civil

Hoewel het verhaalrecht van de borg op de hoofdschuldenaar in de regel pas opeisbaar wordt op het ogenblik dat hij de verbintenis van laatstgenoemde voldoet, bestaat dit recht zodra de verbintenis van de borg ontstaat.

BORGTOCHT - Borg - Verhaalrecht jegens de hoofdschuldenaar - Ontstaan van het recht

- Artt. 2011, 2028, eerste lid, en 2032 Oud Burgerlijk Wetboek

Si le droit de recours de la caution à l'égard du débiteur principal ne devient, en règle, exigible que lorsqu'elle satisfait à l'obligation de ce dernier, ce droit existe dès la naissance de l'engagement de la caution.

CAUTIONNEMENT - Caution - Droit de recours à l'égard du débiteur principal - Naissance du droit

- Art. 2011, 2028, al. 1er, et 2032 Ancien Code civil

C.20.0085.F 27 mei 2021 [ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210527.1F.3](#) AC nr. ...

De voorzitter van de rechtbank die bij voorraad uitspraak doet met toepassing van artikel 584 Gerechtelijk Wetboek, kan de in het ongelijk gestelde partij tot de kosten veroordelen wanneer hij zijn rechtsmacht uitput.

GERECHTSKOSTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Voorzitter die bij voorraad uitspraak doet - Veroordeling tot de kosten

- Artt. 19, eerste lid en 1017, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Le président du tribunal statuant au provisoire en application de l'article 584 du Code judiciaire peut condamner la partie succombante aux dépens lorsqu'il épuise sa juridiction.

FRAIS ET DEPENS - Matière civile - Généralités - Président statuant au provisoire - Condamnation aux dépens

- Art. 19, al. 1er et 1017, al. 1er Code judiciaire

C.20.0086.N 12 februari 2021 [ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210212.1N.5](#) AC nr. ...

De aanwijzing, in een cassatiemiddel, van een wettelijke bepaling, zonder verdere precisering, verwijst naar die bepaling zoals zij is gewijzigd of vervangen.

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Cassatiemiddel - Wettelijke bepaling - Aanwijzing zonder precisering

- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Wettelijke bepaling - Aanwijzing zonder precisering

- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek

L'indication, dans un moyen de cassation, d'une disposition légale, sans autre précision, se réfère à cette disposition telle que modifiée ou remplacée.

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Formes - Forme du pourvoi et indications - Moyen de cassation - Disposition légale - Indication sans précision

- Art. 1080 Code judiciaire

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Indications requises - Disposition légale - Indication sans précision

- Art. 1080 Code judiciaire

Een partij is enkel gedaagde in hoger beroep in de zin van deze bepaling wanneer een hoofd- of incidenteel beroep tegen haar wordt ingesteld, wat impliceert dat een partij voor de appelrechter een vordering heeft ingesteld, waardoor zij in haar belangen kan worden geschaad.

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Incidenteel beroep - Gedaagde in hoger beroep

- Art. 1054, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Une partie n'est intimée au sens de cette disposition que si un appel principal ou incident est formé contre elle, ce qui implique qu'une partie a introduit devant le juge d'appel une prétention susceptible de porter atteinte à ses intérêts.

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Appel incident - Partie intimée

- Art. 1054, al. 1er Code judiciaire

C.20.0088.F 22 april 2021 [ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210422.1F.6](#) AC nr. ...

Bestemming door de huisvader is slechts aanwezig wanneer is bewezen dat twee thans van elkaar gescheiden erven aan dezelfde eigenaar hebben toebehoord en dat hij degene is die de zaken heeft gesteld in de toestand waaruit de erfdiensbaarheid voortvloeit; behoudens andersluidende wil van de partijen bij de akte van verdeling blijven de uitzichten die aanwezig zijn op het ogenblik dat de eigenaar zijn erf splitst, ten laste van een van de gesplitste erven behouden in het voordeel van het andere erf (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 290

ERFDIENSTBAARHEID - Bestemming door de huisvader - Vestiging - Thans van elkaar gescheiden erven die aan dezelfde eigenaar hebben toebehoord - Zaken gesteld in de toestand waaruit de erfdiensbaarheid voortvloeit - Uitzichten aanwezig op het ogenblik van de splitsing
- Art. 693 Oud Burgerlijk Wetboek

Il n'y a destination du père de famille que lorsqu'il est prouvé que les deux fonds actuellement divisés ont appartenu au même propriétaire, et que c'est par lui que les choses ont été mises dans l'état duquel résulte la servitude; sauf volonté contraire des parties à l'acte de division, les vues existant au moment où le propriétaire divise son fonds continuent de grever un des fonds divisés au profit de l'autre (1). (1) Voir les concl. du MP.

SERVITUDE - Destination du père de famille - Etablissement - Fonds actuellement divisés appartenant au même propriétaire - Choses mises dans l'état duquel résulte la servitude - Vues existant au moment de la division

- Art. 693 Ancien Code civil

C.20.0092.N

18 juni 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210618.1N.4](#)

AC nr. ...

Een gerechtsdeurwaardersexploot moet vermelden welke akten het voorwerp zijn van de betekening zodat het louter toevoegen van een akte die niet als een te betekenen stuk wordt vermeld in het betekeningsexploot onvoldoende is opdat er sprake is van een rechtsgeldige betekening van die akte.

BETEKENINGEN EN KENNISGEVINGEN - Exploot - Inhoud van de akte - Te betekenen stuk - Niet-vermelding
- Art. 32, 1° Gerechtelijk Wetboek

Un exploit d'huissier de justice doit indiquer les actes qui font l'objet de la signification, de sorte que le simple fait d'y annexer un acte qui n'est pas mentionné comme un acte à signifier dans l'exploit de signification ne suffit pas pour qu'il y ait signification valable de cet acte.

SIGNIFICATIONS ET NOTIFICATIONS - Exploit - Contenu de l'acte - Acte à signifier - Défaut de mention
- Art. 32, 1° Code judiciaire

Een stuk dat louter ter kennis wordt gebracht naar aanleiding van de betekening van een andere akte conform de Betekeningsverordening, maar dat niet in het betekeningsexploot als een te betekenen stuk wordt vermeld en waarop noch de aanvraag tot betekening middels het modelformulier in bijlage I noch het aan het betekeningsexploot gehechte modelformulier in bijlage II afzonderlijk betrekking hebben, kan niet als daadwerkelijk en doeltreffend ontvangen worden beschouwd in de zin van artikel 7 van de verordening, nu in het licht van het doel om het recht van verdediging te beschermen van degene voor wie het stuk bestemd is, deze slechts ten aanzien van het stuk dat daadwerkelijk het voorwerp en het doel van de betekening vormt, zijn rechten kan kennen op een wijze die hem toelaat een nuttig verweer te voeren (1). (1) HvJ (EU) 19 december 2012, C-325/11, Alder, r.o.41; HvJ (EU) 16 september 2015, C-519/13, Alpha Bank Cyprus Ltd., r.o. 32 en 55; HvJ (EU) 28 april 2016, C-384/14, Alta Realitat SL, r.o. 50 en 68; HvJ (EU) 2 maart 2017, C-354/15, Henderson, r.o. 52 en 56; HvJ (EU) 6 september 2018, C-21/17, Caitlin Europe SE, r.o. 34 en 38.

BETEKENINGEN EN KENNISGEVINGEN - In het buitenland - Verordening (EG) nr. 1393/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 13 november 2007 - Rechtsgeldigheid

- Artt. 4, eerste en derde lid, 7, eerste lid, en 8, eerste lid Verordening (EG) nr. 1393/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 13 november 2007

EUROPESE UNIE - Allerlei - Betekening gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken - Betekeningsverordening (EG) nr. 1393/2007 van 13 november 2007 - Daadwerkelijke en doeltreffende ontvangst - Doel

- Artt. 4, eerste en derde lid, 7, eerste lid, en 8, eerste lid Verordening (EG) nr. 1393/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 13 november 2007

Un acte simplement porté à la connaissance à l'occasion de la notification d'un autre acte conformément au règlement n° 1393/2007, mais non mentionné comme un acte à signifier dans l'exploit de signification ni concerné spécialement tant par la demande de signification au moyen du formulaire type figurant à l'annexe I que par le formulaire type de l'annexe II joint à l'exploit de signification ne peut être réputé avoir été reçu réellement et effectivement au sens de l'article 7 du règlement, dès lors qu'au regard de l'objectif consistant à protéger les droits de défense du destinataire de l'acte, celui-ci ne peut connaître ses droits d'une manière lui permettant de se défendre utilement qu'en ce qui concerne la pièce qui constitue réellement l'objet et le but de la signification (1). (1) C.J.U.E., arrêt Alder, 19 décembre 2012, C-325/11, point 41 ; C.J.U.E., arrêt Alpha Bank Cyprus Ltd, 16 septembre 2015, C-519/13, point 32 et 55 ; C.J.U.E., arrêt Alta Realitat SL, 28 avril 2016, C-384/14, points 50 et 68 ; C.J.U.E., arrêt Henderson, 2 mars 2017, C-354/15, points 52 et 56 ; C.J.U.E., arrêt Caitlin Europe SE, 6 septembre 2018, C-21/17, points 34 et 38.

SIGNIFICATIONS ET NOTIFICATIONS - Etranger - Règlement (CE) n° 1393/2007 du Parlement européen et du Conseil du 13 novembre 2007 - Validité

- Art. 4, al. 1er et 3, 7, al. 1er, et 8, al. 1er Règlement (CE) n° 1393/2007 du Parlement européen et du Conseil du 13 novembre 2007

UNION EUROPEENNE - Divers - Signification d'actes judiciaires et extrajudiciaires - Règlement (CE) n° 1393/2007 du 13 novembre 2007 - Réception réelle et effective - But

- Art. 4, al. 1er et 3, 7, al. 1er, et 8, al. 1er Règlement (CE) n° 1393/2007 du Parlement européen et du Conseil du 13 novembre 2007

Uitsluitend de stukken waarvan de verzendende instantie de betekening aanvraagt middels het modelformulier in bijlage I, krachtens artikel 4, lid 3 Betekeningsverordening, en die de ontvangende instantie in het betekeningsexploot als voorwerp van de betekening vermeldt, met de mededeling middels het modelformulier in bijlage II dat de bestemming kan weigeren die stukken in ontvangst te nemen, krachtens artikel 8, lid 1, van de verordening, worden geacht daadwerkelijk en doeltreffend te zijn ontvangen in de zin van artikel 7 Betekeningsverordening (1). (1) HvJ (EU) 19 december 2012, C-325/11, Alder, r.o.35-37.

Seuls les actes dont l'entité d'origine demande la signification en utilisant le formulaire type figurant à l'annexe I, en vertu de l'article 4, alinéa 3, du règlement n° 1393/2007, et que l'entité requise mentionne comme étant l'objet de la signification dans l'exploit de signification, avec l'information, au moyen du formulaire type figurant à l'annexe II, que le destinataire peut refuser de recevoir ces actes, en vertu de l'article 8, alinéa 1er, du règlement, sont réputés avoir été réellement et effectivement reçus au sens de l'article 7 de ce règlement (1). (1) C.J.U.E., arrêt Alder, 19 décembre 2012, C-325/11, points 35 à 37.

EUROPESE UNIE - Allerlei - Betekening gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken - Betekeningsverordening (EG) nr. 1393/2007 van 13 november 2007 - Stukken - Daadwerkelijke en doeltreffende ontvangst

UNION EUROPEENNE - Divers - Signification d'actes judiciaires et extrajudiciaires - Règlement (CE) n° 1393/2007 du 13 novembre 2007 - Actes - Réception réelle et effective

C.20.0095.N

12 februari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210212.1N.2](#)

AC nr. ...

De ontvankelijkheid van een vordering inzake pacht en het recht van voorkoop is afhankelijk van een voorafgaande poging tot minnelijke schikking die ertoe strekt procedures te vermijden, zodat een louter verzoek tot oproeping met het oog op een minnelijke schikking niet volstaat en de eiser het resultaat van de poging tot minnelijke schikking dient af te wachten vooraleer tot dagvaarding over te gaan (1). (1) Zie concl. OM.

La recevabilité d'une action en matière de bail à ferme et de droit de préemption est subordonnée à un préliminaire de conciliation, qui tend à éviter les procédures, de sorte qu'une simple demande de convocation en vue d'une conciliation ne suffit pas et que le demandeur doit attendre le résultat du préliminaire de conciliation avant de procéder à une citation (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

HUUR VAN GOEDEREN - Pacht - Begrip - Aard van wetgeving - Vordering inzake pacht en het recht van voorkoop - Verplichte voorafgaande oproeping met oog op een minnelijke schikking

LOUAGE DE CHOSES - Bail à ferme - Notion. nature de la législation - Action en matière de bail à ferme et de droit de préemption - Convocation préalable obligatoire en vue d'une conciliation

- Art. 1345, eerste, tweede en derde lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1345, al. 1er, 2 et 3 Code judiciaire

C.20.0108.N

8 november 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211108.3N.10](#)

AC nr. ...

De werkgever kan zijn burgerrechtelijke immuniteit ten aanzien van de getroffene van het arbeidsongeval en diens rechthebbenden uit artikel 46, § 1, Arbeidsongevallenwet tegenwerpen aan de derde, door wiens fout het arbeidsongeval mede is ontstaan en die ingevolge zijn betaling aan de getroffene, diens rechthebbenden of de arbeidsongevallenverzekeraar op hem verhaal tracht uit te oefenen; dit geldt zelfs indien de derde zijn verhaal steunt op artikel 1382 Oud Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM.

ARBEIDSONGEVAL - Aansprakelijkheid - Werknemer - Werkgever - Derde aansprakelijke - Regresvordering lastens werkgever - Artikel 1382 Oud Burgerlijk Wetboek - Immunitéit

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek
- Artt. 46, § 1, en 47 Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971
- Artt. 46, § 1, en 47 Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971

ARBEIDSONGEVAL - Aansprakelijkheid - Werknemer - Werkgever - Derde aansprakelijke - Regresvordering lastens werkgever - Artikel 1382 Oud Burgerlijk Wetboek - Immunitéit

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek
- Artt. 46, § 1, en 47 Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971
- Artt. 46, § 1, en 47 Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971

L'employeur peut opposer l'immunité civile résultant de l'article 46, § 1er de la loi du 10 avril 1971 sur les accidents du travail, dont il jouit envers la victime de l'accident du travail et ses ayants droits, au tiers par la faute duquel l'accident du travail est en partie arrivé et qui, à la suite du paiement qu'il a fait à la victime, à ses ayants droits ou à l'assureur-loi, tente d'exercer un recours contre lui; ceci vaut même si le tiers fonde son recours sur l'article 1382 de l'ancien Code civil (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

ACCIDENT DU TRAVAIL - Responsabilité - Travailleur. employeur - Tiers responsable - Action récursoire à charge de l'employeur - Ancien Code civil, article 1382 - Immunité

- Art. 1382 Ancien Code civil
- Art. 1382 Ancien Code civil
- Art. 46, § 1er, et 47 L. du 10 avril 1971 sur les accidents du travail
- Art. 46, § 1er, et 47 L. du 10 avril 1971 sur les accidents du travail

ACCIDENT DU TRAVAIL - Responsabilité - Travailleur. employeur - Tiers responsable - Action récursoire à charge de l'employeur - Ancien Code civil, article 1382 - Immunité

- Art. 1382 Ancien Code civil
- Art. 1382 Ancien Code civil
- Art. 46, § 1er, et 47 L. du 10 avril 1971 sur les accidents du travail
- Art. 46, § 1er, et 47 L. du 10 avril 1971 sur les accidents du travail

C.20.0116.F

28 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210128.1F.3](#)

AC nr. ...

De vernietiging van het eerste arrest van het hof van beroep te Brussel leidt tot de nietigverklaring van een arrest van het hof van beroep te Luik dat wegens samenhang het onderzoek van andere vorderingen naar voormeld hof van beroep had verwezen, en van het tweede arrest van dat hof, die het gevolg zijn van het vernietigde arrest; aangezien de vernietiging niet beperkt is tot de zaak waarvan de rechtbank van eerste aanleg moet kennisnemen, wordt de zaak naar een ander hof van beroep verwezen.

VERWIJZING NA CASSATIE - Burgerlijke zaken - Hof van beroep te Brussel - Vernietiging van het eerste arrest dat de devolutieve werking van het hoger beroep aanneemt -

La cassation du premier arrêt de la cour d'appel de Bruxelles entraîne l'annulation d'un arrêt de la cour d'appel de Liège qui avait renvoyé à celle-là l'examen d'autres demandes en raison de leur connexité et du second arrêt de cette cour, qui sont la suite de l'arrêt cassé; dès lors que la cassation n'est pas limitée à la cause dont doit connaître le tribunal de première instance, le renvoi a lieu devant une autre cour d'appel.

RENVOI APRES CASSATION - Matière civile - Cour d'appel de Bruxelles - Cassation du premier arrêt admettant l'effet dévolutif de l'appel - Annulation d'un arrêt de la cour d'appel de Liège renvoyant à la cour d'appel de Bruxelles l'examen d'autres demandes en

Nietigverklaring van een arrest van het hof van beroep te Luik dat het onderzoek van andere vorderingen wegens hun samenhang naar het hof van beroep te Brussel verwijst - Nietigverklaring van het tweede arrest dat het houden van de verrichtingen van vereffening-verdeling van het huwelijksvermogensstelsel en van de nalatenschap beveelt - Verwijzing naar een ander hof van beroep

- Art. 1110, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

raison de leur connexité - Annulation du second arrêt qui ordonne la tenue des opérations de liquidation-partage du régime matrimonial et de la succession - Renvoi à une autre cour d'appel

- Art. 1110, al. 1er Code judiciaire

De omstandigheid dat de eiseres zich, in haar latere geschriften, zij het zonder enig voorbehoud, heeft gevoegd naar de andersluidende beslissing van het hof van beroep om haar vorderingen in te stellen, ontzegt haar niet het recht om die voor haar nadelige beslissing voor te leggen aan het Hof of hierin te berusten (1). (1) Cass. 23 maart 2018, AR F.17.0112.F, AC 2018, nr. 203; Cass. 4 oktober 2012, AR C.11.0686.F, AC 2012, nr. 512, met concl. OM op datum in Pas.; zie Cass. 30 juni 2016, AR F.15.0014.N, AC 2016, nr. 437.

BERUSTING - Middel van de eiseres dat de devolutive werking van het hoger beroep betwist - Eerste arrest dat die devolutive werking aanneemt - Betekening van dat arrest door de eiseres - Latere geschriften van de eiseres in overeenstemming met de beslissing van dat arrest - Tweede arrest dat uitspraak doet over de grond van de zaak - Cassatieberoep tegen beide arresten

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Belang - Hof van beroep te Brussel - Middel van de eiseres dat de devolutive werking van het hoger beroep betwist - Eerste arrest dat die devolutive werking aanneemt - Betekening van dat arrest door de eiseres - Latere geschriften van de eiseres in overeenstemming met de beslissing van dat arrest - Tweede arrest dat uitspraak doet over de grond van de zaak - Cassatieberoep tegen beide arresten

La circonstance que la demanderesse se soit, dans ses écritures ultérieures, conformée, fût-ce sans exprimer de réserve, à la décision contraire de la cour d'appel pour formuler ses demandes ne saurait la priver du droit de déférer à la censure de la Cour cette décision qui lui inflige grief ou emporter acquiescement à cette décision (1). (1) Cass. 23 mars 2018, RG F.17.0112.F, Pas. 2018, n° 203; Cass. 4 octobre 2012, RG C.11.0686.F, Pas. 2012, n° 512, avec concl. MP; voir Cass. 30 juin 2016, RG F.15.0014.N, Pas. 2016, n° 437;

ACQUIESCEMENT - Moyen de la demanderesse contestant l'effet dévolutif de l'appel - Premier arrêt admettant cet effet dévolutif - Signification de cet arrêt par la demanderesse - Ecritures ultérieures de la demanderesse conformes à la décision de cet arrêt - Second arrêt statuant au fond - Pourvoi en cassation contre les deux arrêts

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Intérêt - Cour d'appel de Bruxelles - Moyen de la demanderesse contestant l'effet dévolutif de l'appel - Premier arrêt admettant cet effet dévolutif - Signification de cet arrêt par la demanderesse - Ecritures ultérieures de la demanderesse conformes à la décision de cet arrêt - Second arrêt statuant au fond - Pourvoi en cassation contre les deux arrêts

De in artikel 1224/2 Gerechtelijk Wetboek bepaalde afwijking van de devolutive werking van het hoger beroep is van toepassing op het hoger beroep tegen elk vóór de opening van de notariële fase van rechtspleging geweest vonnis (1). (1) Cass. 16 november 2018, AR C.18.0112.N, AC 2018, nr. 643.

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter - Uitwerking - Gerechtelijke verdeling - Afwijking van de devolutive werking - Toepassingsgebied

- Art. 1224/2 Gerechtelijk Wetboek

VERDELING - Gerechtelijke verdeling - Vonnis - Hoger beroep - Afwijking van de devolutive werking - Toepassingsgebied

- Art. 1224/2 Gerechtelijk Wetboek

La dérogation à l'effet dévolutif de l'appel que l'article 1224/2 du Code judiciaire prévoit, s'applique à l'appel de tout jugement rendu avant l'ouverture de la phase notariale de la procédure (1). (1) Cass. 16 novembre 2018, RG C.18.0112.N, Pas. 2018, n° 643.

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Effets. compétence du juge - Effet - Partage judiciaire - Dérogation à l'effet dévolutif - Champ d'application

- Art. 1224/2 Code judiciaire

PARTAGE - Partage judiciaire - Jugement - Appel - Dérogation à l'effet dévolutif - Champ d'application

- Art. 1224/2 Code judiciaire

De betekening aan de verweerster van het arrest van het hof van beroep dat de devolutieve werking van het hoger beroep aanneemt, en aldus het middel verwerpt van de eiseres dat die werking betwist, ontzegt laatstgenoemde niet het recht op cassatieberoep.

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Gemis aan belang of bestaansreden - Geen belang - Middel van de eiseres dat de devolutieve werking van het hoger beroep betwist - Eerste arrest dat die devolutieve werking aanneemt - Betekening van dat arrest door de eiseres - Latere geschriften van de eiseres in overeenstemming met de beslissing van dat arrest - Tweede arrest dat uitspraak doet over de grond van de zaak - Cassatieberoep tegen beide arresten

La signification à la défenderesse de l'arrêt de la cour d'appel admettant l'effet dévolutif de l'appel, rejetant ainsi le moyen de la demanderesse qui contestait cet effet, n'ôte pas à celle-ci le droit de se pourvoir contre cet arrêt.

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoi - Défaut d'intérêt ou défaut d'objet - Défaut d'intérêt - Moyen de la demanderesse contestant l'effet dévolutif de l'appel - Premier arrêt admettant cet effet dévolutif - Signification de cet arrêt par la demanderesse - Ecritures ultérieures de la demanderesse conformes à la décision de cet arrêt - Second arrêt statuant au fond - Pourvoi en cassation contre les deux arrêts

C.20.0118.F

20 mei 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210520.1F.3](#)

AC nr. ...

Het arrest dat verzuimt de aard te preciseren van de voordelen die de eiser moest verkrijgen uit de activiteiten van de vennootschap waarvoor hij zich borg had gesteld, schendt artikel 149 Grondwet omdat voornoemd arrest het Hof niet in staat stelt zijn wettigheidstoezicht op de beslissing uit te oefenen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 366.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Algemeen - Handelszaken - Faillissement, faillissementsakkoord en gerechtelijk akkoord - Borgstelling - Persoonlijkezekerheidstelling - Aard van de voordelen - Geen vermelding - Toezicht door de rechter - Motiveringsgebrek

- Art. 80, derde lid Wet 8 augustus 1997

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTS AKOORD EN GERECHTELIJ - Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Persoonlijkezekerheidstelling - Aard van de voordelen - Geen vermelding - Borgstelling

- Art. 80, derde lid Wet 8 augustus 1997

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

Viole l'article 149 de la Constitution l'arrêt qui n'indique pas la nature des avantages dont le demandeur devait bénéficier grâce aux activités de la société pour laquelle il s'était porté caution, dès lors qu'il ne permet pas à la Cour de contrôler la légalité de la décision (1). (1) Voir les concl. du MP.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Généralités - Matière commerciale - Faillites et Concordats - Cautionnement - Sûreté personnelle - Nature des avantages - Absence d'indication - Contrôle par le juge - Défaut de motivation

- Art. 80, al. 3 L. du 8 août 1997 sur les faillites

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

FAILLITE ET CONCORDATS - Effets (personnes, biens, obligations) - Sûreté personnelle - Nature des avantages - Absence d'indication - Cautionnement

- Art. 80, al. 3 L. du 8 août 1997 sur les faillites

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

C.20.0122.N

23 april 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210423.1N.3](#)

AC nr. ...

Het gezag van het rechterlijk gewijsde strekt zich uit tot wat de rechter over een geschilpunt heeft beslist en tot wat, gelet op het geschil dat voor de rechter is gebracht en waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren, de noodzakelijke of impliciete grondslag van zijn beslissing vormt (1). (1) Zie Cass. 9 januari 2020, AR C.19.0188.N, AC 2020, nr. 26.

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Gezag van het rechterlijk gewijsde

- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek

Uit het feit dat het voorwerp en de oorzaak van een vordering waarover definitief is beslist niet dezelfde zijn als die van een latere vordering tussen dezelfde partijen, volgt niet noodzakelijk dat geen enkele aanspraak of betwisting die een partij in een van beide gedingen opwerpt identiek kan zijn en evenmin dat de rechter een aanspraak kan aannemen waarvan de grondslag onverenigbaar is met het eerdere gewijsde (1). (1) Zie Cass. 9 januari 2020, AR C.19.0188.N, AC 2020, nr. 26.

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Gezag van het rechterlijk gewijsde - Vordering waarover definitief werd beslist - Latere vordering tussen dezelfde partijen - Niet-identieke oorzaak en voorwerp

- Art. 25 Gerechtelijk Wetboek

L'autorité de la chose jugée s'attache à ce que le juge a décidé sur une question litigieuse et à ce qui, en raison de la contestation portée devant le juge et soumise à la contradiction des parties constitue le fondement nécessaire, fût-il implicite, de la décision (1). (1) Voir Cass. 9 janvier 2020, RG C.19.0188.N, Pas 2020, n° 26.

CHOSE JUGEE - Autorité de chose jugée - Matière civile - Autorité de la chose jugée

- Art. 23 Code judiciaire

De ce qu'il n'y a pas identité entre l'objet et la cause d'une action définitivement jugée et ceux d'une autre action ultérieurement exercée entre les mêmes parties, il ne suit pas nécessairement que pareille identité n'existe à l'égard d'aucune prétention ou contestation élevée par une partie dans l'une ou l'autre instance ni davantage que le juge puisse accueillir une prétention dont le fondement est inconciliable avec la chose antérieurement jugée (1). (1) Voir Cass. 9 janvier 2020, RG C.19.0188.N, Pas 2020, n° 26.

CHOSE JUGEE - Autorité de chose jugée - Matière civile - Autorité de la chose jugée - Action définitivement jugée - Action ultérieure entre les mêmes parties - Cause et objet non identiques

- Art. 25 Code judiciaire

C.20.0127.F

28 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210128.1F.4](#)

AC nr. ...

De uitzondering op de geheimhoudingsplicht betreffende de mededeling van attestaten of bevestigingen verbiedt de bedrijfsrevisor om dergelijke inlichtingen aan derden door te geven, en staat hem alleen toe om de juistheid van de reeds in het bezit van de ontvanger zijnde inlichtingen te waarborgen; de toestemming om bepaalde inlichtingen te attesteren of te bevestigen heeft alleen betrekking op de inlichtingen die worden bedoeld in de door de betrokken onderneming verleende schriftelijke toestemming, met uitsluiting van alle andere inlichtingen.

BEDRIJFSREVISOR - Beroepsgeheim - Uitzondering op de geheimhoudingsplicht betreffende de mededeling van attestaten of bevestigingen - Omvang

- Art. 79 Wet 22 juli 1953 houdende oprichting van een

3/10/2023

L'exception à l'obligation du secret professionnel relative à la communication d'attestations ou de confirmations n'autorise pas le réviseur d'entreprises à transmettre de telles informations à des tiers mais uniquement à garantir l'exactitude d'informations déjà en possession du destinataire; l'autorisation d'attester ou de confirmer certaines informations ne porte que sur les informations visées par l'accord écrit donné par l'entreprise concernée, à l'exclusion de toute autre information.

REVISEUR D'ENTREPRISE - Secret professionnel - Exception à l'obligation du secret relative à la communication d'attestations ou de confirmations - Etendue

- Art. 79 L. du 22 juillet 1953

P. 63/502

Instituut van de Bedrijfsrevisoren en tot organisatie van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor

- Art. 458 Strafwetboek

BEROEPSGEHEIM - Bedrijfsrevisor - Uitzondering betreffende de mededeling van attesten of bevestigingen - Omvang

- Art. 79 Wet 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut van de Bedrijfsrevisoren en tot organisatie van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor

- Art. 458 Strafwetboek

Het beroepsgeheim heeft betrekking op alle feiten en inlichtingen van vertrouwelijke aard waarvan de bedrijfsrevisor uit hoofde van zijn beroep of tijdens de uitoefening van zijn beroep kennis heeft genomen; dit geldt met name voor inlichtingen over een bedrijf waar hij zijn opdracht van commissaris van de rekeningen vervult.

BEDRIJFSREVISOR - Beroepsgeheim - Voorwerp

- Art. 79 Wet 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut van de Bedrijfsrevisoren en tot organisatie van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor

- Art. 458 Strafwetboek

BEROEPSGEHEIM - Bedrijfsrevisor - Voorwerp van het beroepsgeheim

- Art. 79 Wet 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut van de Bedrijfsrevisoren en tot organisatie van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor

- Art. 458 Strafwetboek

- Art. 458 Code pénal

SECRET PROFESSIONNEL - Réviseur d'entreprises - Exception relative à la communication d'attestations ou de confirmations - Etendue

- Art. 79 L. du 22 juillet 1953

- Art. 458 Code pénal

Le secret professionnel couvre tous les faits et informations de nature confidentielle dont le réviseur d'entreprises a connaissance du fait de sa profession ou à l'occasion de l'exercice de celle-ci; tel est le cas des informations relatives à une société au sein de laquelle il assume la mission de commissaire aux comptes.

REVISEUR D'ENTREPRISE - Secret professionnel - Objet

- Art. 79 L. du 22 juillet 1953

- Art. 458 Code pénal

SECRET PROFESSIONNEL - Réviseur d'entreprises - Objet du secret professionnel

- Art. 79 L. du 22 juillet 1953

- Art. 458 Code pénal

C.20.0129.N

22 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.30](#)

AC nr. ...

De buitengerechtelijke bekentenis onderstelt in hoofde van de partij die een verklaring aflegt de bedoeling of de toerekenbare schijn hiervan om de juistheid van de beweerde feiten te bevestigen, hetgeen door de rechter onaantastbaar in feite wordt beoordeeld, die daartoe de omstandigheden controleert waarin zij is afgelegd zonder rekening te houden met de inhoudelijke geloofwaardigheid van de verklaring (1). (1) Zie concl. OM.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Bekentenis - Buitengerechtelijke bekentenis - Beoordeling - Taak van de rechter

- Art. 1354 Oud Burgerlijk Wetboek

L'aveu extrajudiciaire suppose, dans le chef de la partie qui fait une déclaration, l'intention ou l'apparence imputable d'une telle intention de confirmer l'exactitude des faits allégués, ce qui est apprécié souverainement en fait par le juge, qui à cette fin, vérifie les circonstances dans lesquelles elle a été faite sans tenir compte à cette occasion de la crédibilité de la déclaration sur le fond (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

PREUVE - Matière civile - Aveu - Aveu extrajudiciaire - Appréciation - Mission du juge

- Art. 1354 Ancien Code civil

Ingeval van verbruiklening kunnen zowel de wilsovereenstemming over de terugbetalingsverbintenis als de overdracht van de geleende zaak het voorwerp uitmaken van een buitengerechtelijke bekentenis, waarbij niet is vereist dat de verklaring wordt afgelegd na de totstandkoming van de wilsovereenstemming over de terugbetalingsverbintenis om als bekentenis van de overdracht van een geleende zaak in aanmerking te kunnen komen (1). (1) Zie concl. OM.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Bekentenis - Buitengerechtelijke bekentenis - Verbruiklening - Overdracht van de geleende zaak - Verklaring

- Art. 1354 Oud Burgerlijk Wetboek

Dans le cas d'un prêt de consommation, tant l'accord de volontés sur le remboursement que le transfert de la chose empruntée peuvent faire l'objet d'un aveu extrajudiciaire, cependant qu'il n'est pas requis que la déclaration soit faite après la conclusion de l'accord de volontés sur l'obligation de remboursement pour qu'elle puisse être prise en considération comme aveu du transfert d'une chose prêtée (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

PREUVE - Matière civile - Aveu - Aveu extrajudiciaire - Prêt de consommation - Transfert de la chose empruntée - Déclaration

- Art. 1354 Ancien Code civil

C.20.0136.F

24 juni 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210624.1F.1](#)

AC nr. ...

Het vonnis dat oordeelt dat een partij haar schade bewijst door de factuur die zij overlegt, zonder dat de beweringen van de tegenpartij zijn aangetoond, keert de bewijslast niet om maar verwerpt de gegevens die laatstgenoemde als verweer heeft aangevoerd om de omvang van de schade van de andere partij te betwisten.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Verweerder - Schade - Bewijs door factuur - Beweringen van de tegenpartij - Verwerping

- Artt. 2011, en 1315 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek

Le jugement qui considère que le défendeur prouve son dommage par la facture qu'il produit sans que les allégations de la demanderesse soient établies ne renverse pas la charge de la preuve mais rejette les éléments opposés par la demanderesse comme moyen de défense pour contester l'étendue du dommage du défendeur.

PREUVE - Matière civile - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Défendeur - Dommage - Preuve par facture - Allégations de la partie adverse - Rejet

- Art. 2011, et 1315 Ancien Code civil

- Art. 870 Code judiciaire

C.20.0138.F

10 september 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210910.1F.5](#)

AC nr. ...

Het arrest dat een staatloze het recht van verblijf in België weigert op grond dat hij geen stappen meer heeft ondernomen om een verblijfstitel te verkrijgen in een andere Staat dan België waarmee hij banden zou hebben, zonder vast te stellen dat hij met die andere Staat banden heeft, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 542.

VREEMDELINGEN - Recht van verblijf in België - Weigering - Band met een andere Staat - Geen band

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

Viola les articles 10 et 11 de la Constitution l'arrêt qui dénie le droit au séjour en Belgique à un apatride au motif qu'il n'a plus accompli de démarches en vue d'obtenir un titre de séjour dans un autre Etat que la Belgique avec lequel il aurait des liens pays sans constater qu'il a des liens avec cet autre Etat (1). (1) Voir les concl. du MP.

ETRANGERS - Droit au séjour en Belgique - Refus - Lien avec un autre État - Absence

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994

C.20.0139.F

5 november 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211105.1F.7](#)

AC nr. ...

Zonder belang en, derhalve, niet ontvankelijk is het cassatiemiddel dat zich beroept op de miskenning van de bewijskracht van de conclusie van een partij wanneer de rechter over het in die conclusie aangevoerde middel uitspraak heeft gedaan zoals hij dat had moeten doen indien hij de aangevoerde miskenning niet had begaan (1). (1) Cass. 21 september 2007, AR C.05.0590.F, AC 2007, nr. 425.

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Belang - Middel dat zich beroept op de miskenning van de bewijskracht van een conclusie van een partij - Rechter die over dat middel uitspraak doet zoals hij dat had moeten doen indien hij de aangevoerde miskenning van de bewijskracht van die conclusie niet had begaan - Ontvankelijkheid

Est dénué d'intérêt, partant irrecevable, le moyen de cassation pris de la violation de la foi due aux conclusions d'une partie lorsque le juge a statué sur le moyen présenté en conclusions comme il eût dû le faire s'il n'avait pas commis la violation dénoncée (1). (1) Cass. 21 septembre 2007, RG C.05.0590.F, Pas. 2007, n° 425.

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Intérêt - Moyen pris de la violation de la foi due aux conclusions d'une partie - Juge qui statue sur ce moyen comme il dû le faire s'il n'avait pas commis la violation alléguée de la foi due à ces conclusions - Recevabilité

Niet ontvankelijk is het middel dat zich beroept op de schending van de gewijzigde tekst van een wettelijke bepaling, terwijl de oorspronkelijke tekst van die bepaling op het geschil toepasselijk is en de wijziging invloed kan hebben op de gegrondheid van het middel (1). (1) Cass. 12 januari 2006, AR C.04.0151.N, AC 2006, nr. 31; Cass. 22 april 2010, AR C.09.0270.N, AC 2010, nr. 274.

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Geschonden wetsbepaling - Gewijzigde wettelijke bepaling - Ontvankelijkheid

Est irrecevable le moyen qui invoque la violation du texte modifié d'une disposition légale, alors que c'est le texte original de la disposition qui s'applique au litige et que la modification peut influencer le bien-fondé du moyen (1). (1) Cass. 12 janvier 2006, RG C.04.0151.N, Pas. 2006, n° 31 ; voir Cass. 22 avril 2010, RG C.09.0270.N, Pas. 2010, n° 274.

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Indications requises - Disposition légale violée - Disposition légale ayant été modifiée - Recevabilité

Het gezag van gewijsde van een beslissing moet worden beoordeeld in het licht van de wet die van kracht was op het ogenblik waarop ze werd uitgesproken.

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Beoordeling van het gezag van gewijsde - Toepasselijke wet

- Art. 1 Oud Burgerlijk Wetboek

- Artt. 3 en 24 Gerechtelijk Wetboek

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Beoordeling van het gezag van gewijsde - Toepasselijke wet

- Art. 1 Oud Burgerlijk Wetboek

- Artt. 3 en 24 Gerechtelijk Wetboek

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking

L'autorité de la chose jugée qui s'attache à une décision s'apprécie au regard de la loi en vigueur au moment de sa prononciation.

CHOSE JUGÉE - Autorité de chose jugée - Matière civile - Appréciation de l'autorité de chose jugée - Loi applicable

- Art. 1er Ancien Code civil

- Art. 3 et 24 Code judiciaire

JUGEMENTS ET ARRESTS - Matière civile - Généralités - Appréciation de l'autorité de chose jugée - Loi applicable

- Art. 1er Ancien Code civil

- Art. 3 et 24 Code judiciaire

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRESTES - Application dans le

in de tijd en in de ruimte - Rechterlijke beslissing - Beoordeling van het gezag van gewijsde - Toepasselijke wet

- Art. 1 Oud Burgerlijk Wetboek
- Artt. 3 en 24 Gerechtelijk Wetboek

temps et dans l'espace - Décision judiciaire - Appréciation de l'autorité de chose jugée - Loi applicable

- Art. 1er Ancien Code civil
- Art. 3 et 24 Code judiciaire

Hoewel artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek elke partij toestaat te antwoorden op de conclusie van het openbaar ministerie, staat het geen van hen toe te antwoorden op de noot die een andere partij met toepassing van dat artikel heeft neergelegd.

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Noot van antwoord van de eiser op de conclusie van het openbaar ministerie - Noot van antwoord van de verweerder op die noot - Ontvankelijkheid

- Art. 1107, derde lid Gerechtelijk Wetboek

S'il autorise chacune des parties à répondre aux conclusions du ministère public, l'article 1107, alinéa 3, du Code judiciaire ne permet à aucune d'elles de répondre à la note d'une autre déposée en application de celle-ci.

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Note en réponse du demandeur aux conclusions du ministère public. - Note en réponse du défendeur à cette note - Recevabilité

- Art. 1107, al. 3 Code judiciaire

Een middel dat schending aanvoert van een artikel van een wet waarvan de tekst door een latere wet werd gewijzigd, verwijst naar dat artikel zoals het werd gewijzigd (1). (1) Cass. 27 september 2018, AR C.16.0346.F, AC 2018, nr. 505.

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Vermelding van een wetsartikel - Wijziging door een latere wet

Un moyen qui indique comme violé un article d'une loi dont le texte a été modifié par une loi ultérieure vise cet article tel qu'il a été modifié (1). (1) Cass. 27 septembre 2018, RG C.16.0346.F, Pas. 2018, n° 505.

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Indications requises - Indication d'un article d'une loi - Modification par une loi ultérieure

C.20.0143.N

22 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.29](#)

AC nr. ...

Indien de titel van diegene die de hypotheek heeft verleend met terugwerkende kracht tenietgaat, gaat ook de hypotheek teniet, onder het voorbehoud van de bescherming van derden die te goeder trouw en onder bezwarende titel beperkte zakelijke rechten hebben verkregen, zodat het tenietgaan van de titel aldus geen afbreuk doet aan de hypothecaire rechten van de derde die zijn rechten verkreeg van diegene wiens titel was overgeschreven en die het gewettigd vertrouwen mocht hebben met de ware gerechtigde te hebben gehandeld (1). (1) Zie concl. OM.

KOOP - Onroerend goed - Vernietiging van de koopovereenkomst - Terugwerkende kracht - Hypothecaire schuldeiser - Gewettigd vertrouwen

- Art. 74 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheekwet

VOORRECHTEN EN HYPOTHEKEN - Hypotheken - Onroerend

Si le titre de celui qui a conféré l'hypothèque s'éteint avec effet rétroactif, l'hypothèque s'éteint par conséquent aussi, sous réserve de la protection de tiers qui ont acquis, de bonne foi et à titre onéreux, des droits réels limités, de sorte que l'extinction du titre n'affecte pas les droits hypothécaires du tiers qui a acquis ses droits de la personne dont le titre avait été transcrit et qui pouvait légitimement croire avoir traité avec le véritable ayant droit (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

VENTE - Bien immobilier - Annulation du contrat de vente - Effet rétroactif - Créancier hypothécaire - Confiance légitime

- Art. 74 Code civil - Livre III - Titre XVIII: Des privilèges et hypothèquesL. Loi hypothécaire
- PRIVILEGES ET HYPOTHEQUES - Hypothèques - Bien immobilier -*

goed - Hypotheek - Tenietgaan van de onderliggende titel - Terugwerkende kracht - Hypothecaire schuldeiser - Gewettigd vertrouwen

- Art. 74 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet

Hypothèque - Extinction du titre sous-jacent - Effet rétroactif - Créancier hypothécaire - Confiance légitime

- Art. 74 Code civil - Livre III - Titre XVIII: Des privilèges et hypothèquesL. Loi hypothécaire

C.20.0144.N

19 maart 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210319.1N.8](#)

AC nr. ...

Het recht van terugkoop, dat kan worden uitgeoefend indien de koper niet voldoet aan de voorwaarden omtrent de economische bestemming van de gronden en de gebruiksmodaliteiten, strekt tot vrijwaring van de belangrijke financiële inspanningen die de overheid heeft moeten doen voor de aankoop, de aanleg of de uitrusting van de gronden, zodat de termijn van vijf jaar waartoe artikel 1660 Oud Burgerlijk Wetboek het in artikel 1659 Oud Burgerlijk Wetboek bedoelde recht van wederinkoop beperkt, hierop niet van toepassing is (1). (1) Zie Cass. 22 februari 2018, AR C.13.0095.N, AC 2018, nr. 115; Cass. 3 december 2015, AR C.14.0428.N, AC 2015, nr. 728, met gelijklopende concl. van advocaat-generaal A. Van Ingelgem; Cass. 18 maart 2004, AR C.03.0099.N, AC 2004, nr. 154.

ECONOMIE - Economische expansie - Verkoop van gronden - Recht van terugkoop - Aard

- Art. 32, § 1 Wet 30 december 1970 betreffende de economische expansie

- Art. 76 Decreet 19 december 2003 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2004

VERJARING - Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Economische expansie - Verkoop van gronden - Recht van terugkoop - Duur

- Art. 32, § 1 Wet 30 december 1970 betreffende de economische expansie

- Art. 76 Decreet 19 december 2003 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2004

La faculté de rachat, qui peut être exercée si l'acheteur ne satisfait pas aux conditions relatives à la destination économique des terrains et aux modalités d'utilisation, tend à sauvegarder les efforts financiers importants consentis par les autorités pour l'achat, l'aménagement ou l'équipement des terrains, de sorte que le délai de cinq ans auquel l'article 1660 du Code civil limite la faculté de réméré visée à l'article 1659 de ce code ne s'y applique pas (1). (1) Voir Cass. 22 février 2018, RG C.13.0095.N, AC 2018, n°115 ; Cass. 3 décembre 2015, RG C.14.0428.N, AC 2015, n° 728, avec concl. conformes de M. VAN INGELGEM, avocat général publiées à leur date dans AC ; Cass. 18 mars 2004, RG C.03.0099.N, AC 2004, n° 154.

ECONOMIE - Expansion économique - Vente de terrains - Faculté de rachat - Nature

- Art. 32, § 1er L. du 30 décembre 1970

- Art. 76 Décret du 19 décembre 2003

PRESCRIPTION - Matière civile - Délais (nature, durée, point de départ, fin) - Expansion économique - Vente de terrains - Faculté de rachat - Durée

- Art. 32, § 1er L. du 30 décembre 1970

- Art. 76 Décret du 19 décembre 2003

C.20.0151.N

16 april 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210416.1N.5](#)

AC nr. ...

De verzekeraar dient de verzekeringnemer of verzekerde die niet de verzekeringnemer is kennis te geven van zijn voornemen om verhaal in te stellen zodra hij op de hoogte is van de feiten waarop dat besluit gegrond is om hen toe te laten hun rechten te vrijwaren met het oog op een mogelijk verhaal door de verzekeraar van zijn uitgaven ten voordele van de benadeelde.

VERZEKERING - WAM- verzekering - Kennisgevingsverplichting

- Art. 152, tweede lid Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

L'assureur doit notifier au preneur d'assurance ou à l'assuré autre que le preneur d'assurance son intention d'exercer un recours aussitôt qu'il a connaissance des faits justifiant cette décision pour permettre au preneur d'assurance et à l'assuré de sauvegarder leurs droits en vue d'un éventuel recours par l'assureur en récupération de ses débours au profit de la personne lésée.

ASSURANCES - Assurance automobile obligatoire - Obligation de notification

- Art. 152, al. 2 L. du 4 avril 2014 relative aux assurances, entrée en vigueur le 1er novembre 2014

Het recht van verhaal kan niet worden uitgeoefend op een andere grond dan deze waarvan de verzekeraar de verzekeringnemer of de verzekerde die niet de verzekeringnemer is tijdig kennis heeft gegeven.

VERZEKERING - WAM- verzekering - Recht van verhaal - Grond

- Art. 152, tweede lid Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

Le droit de recours ne peut être exercé pour un motif autre que celui que celui que l'assureur a notifié en temps utile au preneur d'assurance ou à l'assuré qui n'est pas le preneur d'assurance.

ASSURANCES - Assurance automobile obligatoire - Droit de recours - Motif

- Art. 152, al. 2 L. du 4 avril 2014 relative aux assurances, entrée en vigueur le 1er novembre 2014

C.20.0162.N

23 september 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210923.1N.5](#)

AC nr. ...

De Haviltex-rechtspraak naar Nederlands recht die inhoudt dat de verhouding tussen contractspartijen in een schriftelijke overeenkomst niet alleen op grond van een zuiver taalkundige uitleg van de contractsbepalingen moet bepaald worden maar veeleer op grond van de zin die de contractspartijen in de gegeven omstandigheden aan de contractsbepalingen mochten toekennen en op grond van wat zij redelijkerwijs van elkaar mochten verwachten, geldt ook voor huwelijksovereenkomsten (1). (1) Zie HR, 6 oktober 2006 (ECLI:NL:HR:2006:AX8847); HR, 28 november 2003 (ECLI:NL:HR:2003:AK3697); HR, 13 maart 1981 (ECLI:NL:HR:1981:AG4158).

HUWELIJKSVERMOGENSSTELSELS - Algemeen - Nederlands recht - Huwelijksovereenkomst - Uitlegging - Haviltex rechtspraak - Toepassing

- Art. 6:248 Nederlands Burgerlijk Wetboek

OVEREENKOMST - Uitlegging - Huwelijksovereenkomst - Nederlands recht - Haviltex rechtspraak - Toepassing

La jurisprudence Haviltex de droit néerlandais selon laquelle les rapports entre les parties contractantes dans un contrat écrit ne doivent pas être déterminés en se basant exclusivement sur une interprétation de la lettre des dispositions contractuelles, mais plutôt en s'interrogeant sur le sens que les parties contractantes pouvaient, dans les circonstances données, attribuer à ces dispositions contractuelles et sur ce qu'elles pouvaient raisonnablement prévoir l'une l'autre, s'applique également aux contrats de mariage (1). (1) Voir HR, 6 octobre 2006 (ECLI:NL:HR:2006:AX8847); HR, 28 novembre 2003 (ECLI:NL:HR:2003:AK3697); HR, 13 mars 1981 (ECLI:NL:HR:1981:AG4158).

REGIMES MATRIMONIAUX - Généralités - Droit néerlandais - Contrat de mariage - Interprétation - Jurisprudence Haviltex - Application

- Art. 6:248 Nederlands Burgerlijk Wetboek

CONVENTION - Interprétation; voir aussi: 077/03 preuve - Contrat de mariage - Droit néerlandais - Jurisprudence Haviltex - Application

C.20.0163.N 15 januari 2021 [ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210115.1N.7](#) AC nr. ...

De regel dat de ontbinding van een wederkerige overeenkomst krachtens artikel 1184 Oud Burgerlijk Wetboek, tot gevolg heeft dat de overeenkomst, in beginsel, met terugwerkende kracht wordt ongedaan gemaakt, sluit niet uit dat contractuele bedingen die tot voorwerp hebben de gevolgen van de ontbinding tussen partijen te regelen, verder uitwerking krijgen (1). (1) Cass. 23 oktober 2017, AR C.17.0234.N, AC 2017, nr. 581.

OVEREENKOMST - Einde - Wederkerige overeenkomst - Ontbinding

La règle que la résolution d'un contrat synallagmatique en vertu de l'article 1184 de l'ancien Code civil entraîne, en principe, l'anéantissement du contrat avec effet rétroactif n'exclut pas que les clauses contractuelles qui ont pour objet de régler les conséquences de la résolution entre les parties continuent à produire leur effet (1). (1) Cass. 23 octobre 2017, RG C.17.0234.N, Pas. 2017, n° 581.

CONVENTION - Fin - Contrat synallagmatique - Résolution

C.20.0166.N 5 maart 2021 [ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210305.1N.3](#) AC nr. ...

De rechter die het bestaan aanneemt van schade, veroorzaakt door een fout in de zin van artikel 1382 Oud Burgerlijk Wetboek, kan de vordering tot vergoeding van die schade niet afwijzen op de enkele grond dat de benadeelde het gevorderde bedrag niet bewijst.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Algemeen - Bestaan van de schade - Geen bewijs van de omvang - Taak van de rechter

Le juge qui admet l'existence d'un dommage causé par une faute au sens de l'article 1382 de l'ancien Code civil ne peut rejeter la demande de réparation de ce dommage au seul motif que la partie lésée n'apporte pas la preuve du montant demandé.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Généralités - Existence du dommage - Absence de preuve de son étendue - Mission du juge

C.20.0174.N 15 januari 2021 [ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210115.1N.17](#) AC nr. ...

Ingevolge de vernietiging van artikel 577, 50° Decreet Lokaal Bestuur voor zover het artikel 194 Gemeentedecreet opheft, blijft het mogelijk dat, indien het college van burgemeester en schepenen of de gemeenteraad nalaten in rechte op te treden, een of meer inwoners in rechte kunnen optreden namens de gemeente, mits zij onder zekerheidstelling aanbieden om persoonlijk de kosten van het geding te dragen en in te staan voor de veroordeling tot schadevergoeding of boete wegens tergend en roekeloos geding of hoger beroep die kan worden uitgesproken (1). (1) Art. 577, 50° Decreet Lokaal Bestuur zoals vernietigd bij Uittreksel uit arrest nr. 129/2019 van 10 oktober 2019.

VORDERING IN RECHTE - Vernietiging - Arrest van het Grondwettelijk Hof - Bekendmaking in het Belgisch Staatsblad

- Art. 194 Gemeentedecreet 15 juli 2005
 - Art. 577, 50° Decr. 22 december 20147 over het lokaal bestuur
 - zoals vernietigd bij Uittreksel uit arrest nr. 129/2019 van 10 oktober 2019
 - Art. 9, § 1 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN -
Wettigheid van besluiten en verordeningen -
Gemeentedecreet - Optreden van inwoners namens de
gemeente - Vernietiging opheffingsbepaling*
- Art. 194 Gemeentedecreet 15 juli 2005
 - Art. 577, 50° Decr. 22 december 20147 over het lokaal bestuur
 - zoals vernietigd bij Uittreksel uit arrest nr. 129/2019 van 10 oktober 2019
 - Art. 9, § 1 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
-

À la suite de l'annulation de l'article 577, 50°, du décret sur l'administration locale du 22 décembre 2017, dans la mesure où il abroge l'article 194, alinéa 1er, du décret du 15 juillet 2005, si le collège des bourgmestre et échevins ou le conseil communal omet d'agir en droit, un ou plusieurs habitants conservent la faculté d'agir en droit au nom de la commune, à condition qu'ils garantissent de supporter personnellement les frais de procédure ainsi que d'assurer la condamnation à des dommages et intérêts ou une amende pour procédure téméraire et vexatoire ou pour un recours qui pourrait être prononcé (1). (1) Décr. du 22 décembre 2017, art. 577, 50°, tel qu'il a été annulé par extrait de l'arrêt n° 129/2019 du 10 octobre 2019 de la Cour constitutionnelle.

DEMANDE EN JUSTICE - Annulation - Arrêt de la Cour constitutionnelle - Publication au Moniteur belge

- Art. 194 Décret communal du 15 juillet 2005
 - Art. 577, 50° Décret du 22 décembre 1197 sur l'administration locale
 - en annulation de l' Extrait de l'arrêt n° 129/2019 du 10 octobre 2019
 - Art. 9, § 1er Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage
- LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Légalité des arrêtes et
reglements - Décret communal - Habitants agissant au nom de la
commune - Annulation de la disposition abrogatoire*
- Art. 194 Décret communal du 15 juillet 2005
 - Art. 577, 50° Décret du 22 décembre 1197 sur l'administration locale
 - en annulation de l' Extrait de l'arrêt n° 129/2019 du 10 octobre 2019
 - Art. 9, § 1er Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage
-

De overtreding van de verplichtingen opgelegd in de artikelen 5, 6 en 7 van de Passagiersverordening maakt het misdrijf vervat in artikel 32, 1ste lid van de wet van 27 juni 1937 uit.

VERVOER - Goederenvervoer - Luchtvervoer - Wet 27 juni 1937 - Artikel 32, eerste lid - Misdrijf

- Artt. 5, 6 en 7 Verordening (EG) nr. 261/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 11 februari 2004 tot vaststelling van gemeenschappelijke regels inzake compensatie en bijstand aan luchtreizigers bij instapweigering en annulering of langdurige vertraging van vluchten

- Art. 32, eerste lid Wet van 27 juni 1937 houdende herziening van de wet van 16 november 1919, betreffende de regeling der luchtvaart

De vordering tot betaling van de in artikel 7 Passagiersverordening bedoelde compensatie is gebaseerd op een overeenkomst van personenvervoer zodat de passagiers die vordering evenals een eventueel voorafgaand verzoek tot compensatie moeten instellen binnen een termijn van 1 jaar te rekenen vanaf de dag van de vertraging, welke de contractuele wanprestatie uitmaakt die aanleiding geeft tot de vordering.

VERVOER - Goederenvervoer - Luchtvervoer - Passagiersverordening - Artikel 7 - Compensatie - Vordering tot betaling - Termijn - Aanvang

- Art. 7 Verordening (EG) nr. 261/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 11 februari 2004 tot vaststelling van gemeenschappelijke regels inzake compensatie en bijstand aan luchtreizigers bij instapweigering en annulering of langdurige vertraging van vluchten

- Art. 9, vierde lid Wet van 25 augustus 1891 houdende herziening van de titel van het Handelswetboek betreffende de vervoerovereenkomsten - Wetboek van koophandel: Boek I - Titel VII bis - Vervoerovereenkomst

La violation des obligations imposées aux articles 5, 6 et 7 du règlement (CE) n° 261/2004 du Parlement européen et du Conseil du 11 février 2004 établissant des règles communes en matière d'indemnisation et d'assistance des passagers en cas de refus d'embarquement et d'annulation ou de retard important d'un vol, et abrogeant le règlement (CEE) n° 295/91 constitue l'infraction visée à l'article 32, alinéa 1er, de la loi du 27 juin 1937 portant révision de la loi du 16 novembre 1919 relative à la réglementation de la navigation aérienne.

TRANSPORT - Transport de biens - Transport par air - Loi du 27 juin 1937 - Article 32, alinéa 1er - Infraction

- Art. 5, 6 et 7 Règlement (CE) n° 261/2004 du Parlement européen et du Conseil du 11 février 2004

- Art. 32, al. 1er L. du 27 juin 1937 portant révision de la loi du 16 novembre 1919 relative à la réglementation de la navigation aérienne

L'action en paiement de l'indemnité visée à l'article 7 du règlement (CE) n° 261/2004 du Parlement européen et du Conseil du 11 février 2004 établissant des règles communes en matière d'indemnisation et d'assistance des passagers en cas de refus d'embarquement et d'annulation ou de retard important d'un vol, et abrogeant le règlement (CEE) n° 295/91 se fonde sur un contrat de transport de personnes, de sorte que les passagers doivent introduire cette action, de même que, le cas échéant, une demande préalable d'indemnisation dans un délai d'un an à compter du jour du retard, qui constitue le manquement contractuel donnant lieu à l'action.

TRANSPORT - Transport de biens - Transport par air - Règlement (CE) n° 261/2004 du Parlement européen et du Conseil du 11 février 2004 - Article 7 - Indemnisation - Action en paiement - Délai - Point de départ

- Art. 7 Règlement (CE) n° 261/2004 du Parlement européen et du Conseil du 11 février 2004

- Art. 9, al. 4 L. du 25 août 1891 portant révision du titre du Code de commerce concernant les contrats de transport - Code de commerce: Livre I - Titre VIIIbis - Du contrat de transport

Er is sprake van een overtreding waarop de gemeenrechtelijke verjaringstermijn inzake misdrijven van toepassing is wanneer de luchtvaartmaatschappij ten onrechte weigert in te gaan op een door de passagier tijdig ingediend verzoek tot compensatie van de annulering of vertraging van de vlucht.

VERVOER - Goederenvervoer - Luchtvervoer - Misdrijven - Gemeenrechtelijke verjaringstermijn - Toepassing - Overtreding

- Art. 7 Verordening (EG) nr. 261/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 11 februari 2004 tot vaststelling van gemeenschappelijke regels inzake compensatie en bijstand aan luchtreizigers bij instapweigering en annulering of langdurige vertraging van vluchten

- Art. 32, eerste lid Wet van 27 juni 1937 houdende herziening van de wet van 16 november 1919, betreffende de regeling der luchtvaart

Il est question de violation, à laquelle s'applique la prescription de droit commun en matière d'infractions, lorsque le transporteur aérien refuse à tort, en cas de vol annulé ou retardé, de donner suite à une demande d'indemnisation introduite en temps utile par le passager.

TRANSPORT - Transport de biens - Transport par air - Infractions - Délai de prescription de droit commun - Application - Violation

- Art. 7 Règlement (CE) n° 261/2004 du Parlement européen et du Conseil du 11 février 2004

- Art. 32, al. 1er L. du 27 juin 1937 portant révision de la loi du 16 novembre 1919 relative à la réglementation de la navigation aérienne

C.20.0187.N

22 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.19](#)

AC nr. ...

De omstandigheid dat de schade het gevolg is van een voortdurende fout, verhindert niet dat de schade dag per dag ontstaat en de vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid ontstaat naargelang de schade zich voordoet, zodat de verjaring van een vordering tot schadevergoeding ingeval van een voortdurende fout van de overheid niet pas begint te lopen zodra het foutief handelen van de overheid heeft opgehouden te bestaan (1). (1) Zie concl. OM in Cass. 22 januari 2021 AR C.19.0547.N, AC 2021, nr. 53.

GEESTESZIEKE - Vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid - Voortdurende fout van de overheid - Niet voorzien in een aangepaste en geschikte behandeling - Ontstaan van de schade - Verjaring van de vordering - Aanvang

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

VERJARING - Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid - Voortdurende fout van de overheid - Ontstaan van de schade - Verjaring van de vordering - Aanvang

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

La circonstance que le dommage résulte d'une faute continue n'empêche pas le dommage de naître jour après jour ni la demande en responsabilité extracontractuelle de naître au fur et à mesure que le dommage se produit, de sorte que le délai de prescription d'une demande en réparation d'un dommage dans le cas d'une faute continue des autorités ne commence pas seulement à courir dès que les agissements fautifs des autorités ont cessé d'exister (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC in Cass. 22 janvier 2021, RG C.19.0547.N, Pas. 2021, n° 53.

MALADE MENTAL - Demande fondée sur la responsabilité extracontractuelle - Faute continue des autorités - Traitement adapté et adéquat non prévu - Naissance du dommage - Prescription de l'action - Point de départ

- Art. 1382 Ancien Code civil

PRESCRIPTION - Matière civile - Délais (nature, durée, point de départ, fin) - Demande fondée sur la responsabilité extracontractuelle - Faute continue des autorités - Naissance du dommage - Prescription de l'action - Point de départ

- Art. 1382 Ancien Code civil

De verjaring is slechts geschorst in geval van onbekwaamverklaring van degene tegen wie de verjaring loopt, ongeacht of deze in staat was om gedurende een periode van internering zijn wil met zekerheid kenbaar te maken (1). (1) Cass. 2 maart 2017, AR F.12.0056.F, AC 2017, nr. 149; Cass. 12 december 2013, AR C.12.0138.N, AC 2013, nr. 680; Cass. 15 februari 2013, AR F.11.0128.N, AC 2013, nr. 111; Zie ook: T. VANSWEEVELT en B. WEYTS, Handboek Verbintenissenrecht, Antwerpen, Intersentia, 2019, 976.

GEESTESZIEKE - Internering - Onbekwaamverklaring - Verjaring van de buitencontractuele vordering - Schorsing - Toepassing

VERJARING - Burgerlijke zaken - Schorsing - Onbekwaamverklaring - Schorsing van de verjaring - Toepassing

Een vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid ontstaat op het ogenblik dat alle constitutieve bestanddelen van deze aansprakelijkheid verenigd zijn, dit is op het ogenblik waarop de schade tot stand komt of haar toekomstige verwezenlijking naar redelijke verwachtingen vaststaat (1). (1) Zie concl. OM in Cass. 22 januari 2021 AR C.19.0547.N, AC 2021, nr. 53.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Begrip - Vormen - Vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid - Ontstaan - Tijdstip
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

La prescription n'est suspendue qu'en cas d'interdiction de la personne contre laquelle la prescription court, que cette personne ait ou non été en mesure de faire connaître sa volonté avec certitude pendant une période d'internement (1). (1) Cass. 2 mars 2017, RG F.12.0056.F, Pas. 2017, n° 149; Cass. 12 décembre 2013, RG C.12.0138.N, Pas 2013, n° 680; Cass. 15 février 2013, RG F.11.0128.N, Pas 2013, n° 111; voir également : T. VANSWEEVELT et B. WEYTS, Handboek Verbintenissenrecht, Anvers, Intersentia, 2019, 976.

MALADE MENTAL - Internement - Interdiction - Prescription de la demande en responsabilité extracontractuelle - Suspension - Application

PRESCRIPTION - Matière civile - Suspension - Interdiction - Suspension de la prescription - Application

Une demande fondée sur la responsabilité extracontractuelle naît lorsque tous les éléments constitutifs de cette responsabilité sont réunis, à savoir dès que le dommage survient ou que, suivant des précisions raisonnables, sa réalisation future est établie (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC in Cass. 22 janvier 2021, RG C.19.0547.N, Pas. 2021, n° 53.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Fait - Faute - Demande fondée sur la responsabilité extracontractuelle - Naissance - Moment

- Art. 1382 Ancien Code civil

C.20.0195.N

11 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210111.3N.2](#)

AC nr. ...

De schuldvordering tot betaling van de gerechtskosten ontstaat op het ogenblik van het ontstaan van de procesverhouding en de veroordeling tot de gerechtskosten geldt als "schuldvordering in de opschorting" indien de procesverhouding bestond vóór de opening van de procedure van gerechtelijke reorganisatie.

GERECHTSKOSTEN - Burgerlijke zaken - Allerlei - Continuïteit van de ondernemingen - Voorafgaande gerechtelijke procedure - Kosten - Aard

- Art. 1017 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 2, c) Wet 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen

La créance en paiement des dépens naît au moment de la naissance du lien d'instance et la condamnation aux dépens constitue une « créance sursitaire » si le lien d'instance existait avant l'ouverture de la procédure de réorganisation judiciaire.

FRAIS ET DEPENS - Matière civile - Divers - Continuïteit des entreprises - Procédure judiciaire préalable - Dépens - Nature

- Art. 1017 Code judiciaire

- Art. 2, c) L. du 31 janvier 2009 relative à la continuïteit des entreprises

*FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ -
Gerechtigd akkoord - Continuïteit van de ondernemingen -
Voorafgaande gerechtelijke procedure - Gerechtskosten - Aard*

- Art. 1017 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 2, c) Wet 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen

Een schuldvordering wordt geacht te zijn ontstaan vóór de procedure van gerechtelijke reorganisatie wanneer zij haar grondslag vindt in een reeds bestaande rechtsverhouding.

*FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ -
Gerechtigd akkoord - Continuïteit van de ondernemingen -
Schuldvordering - Ontstaan - Ogenblik*

- Art. 2, c) Wet 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen

*FAILLITE ET CONCORDATS - Concordats - Continuïteit des entreprises -
Procédure judiciaire préalable - Dépens - Nature*

- Art. 1017 Code judiciaire
- Art. 2, c) L. du 31 janvier 2009 relative à la continuité des entreprises

Une créance est réputée être née avant la procédure de réorganisation judiciaire lorsqu'elle trouve son origine dans une relation juridique existante.

*FAILLITE ET CONCORDATS - Concordats - Continuïteit des entreprises -
Créance - Naissance - Moment*

- Art. 2, c) L. du 31 janvier 2009 relative à la continuité des entreprises

C.20.0201.N

12 april 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210412.3N.1](#)

AC nr. ...

De brandverzekering die een mede-eigenaar van een onverdeeld goed in eigen naam heeft gesloten, dekt in de regel slechts zijn aandeel in de eigendom en strekt niet tot voordeel van de overige mede-eigenaars, tenzij uit de verzekering blijkt dat de verzekeringnemer voor hun rekening heeft gehandeld (1) (2). (1) Zie andersluidende concl. OM. (2) De artikelen 22, 38 en 39 van de wet landverzekeringsovereenkomst voor de opheffing ervan bij wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen.

VERZEKERING - Landverzekering - Brandverzekering - Mede-eigendom - Derdenbeding

- Artt. 1122 en 1165 Oud Burgerlijk Wetboek
- Artt. 1, B, a), 22 en 38, eerste lid Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

L'assurance incendie qu'un copropriétaire d'un bien indivis a souscrite en son nom personnel ne couvre, en règle, que sa part dans la copropriété et ne profite pas aux autres copropriétaires, sauf s'il ressort de l'assurance que le preneur d'assurance a agi pour leur compte (1) (2). (1) Voir les concl. contraires du MP publiées à leur date dans AC. (2) Les articles 22, 38 et 39 de la loi du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre avant leur abrogation par la loi du 4 avril 2014 relative aux assurances.

ASSURANCES - Assurances terrestres - Assurance incendie - Copropriété - Stipulation pour autrui

- Art. 1122 et 1165 Ancien Code civil
- Art. 1, B, a), 22 et 38, al 1er L. du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre

Uit de omstandigheid dat een mede-eigenaar van een onverdeeld onroerend goed in het kader van een in zijn eigen naam afgesloten brandverzekeringsovereenkomst met betrekking tot het geheel van dit goed, premies betaalt die berekend zijn op de volledige waarde van dit goed, volgt dat de partijen niet alleen dekking voor deze mede-eigenaar hebben bedongen maar ook voor de andere mede-eigenaars (1) (2). (1) Zie andersluidende concl. OM. (2) De artikelen 22, 38 en 39 van de wet landverzekeringsovereenkomst voor de opheffing ervan bij wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen.

VERZEKERING - Landverzekering - Brandverzekering - Mede-eigendom - Omvang van de dekking

- Artt. 1122 en 1165 Oud Burgerlijk Wetboek
- Artt. 1, B, a), 22 en 38, eerste lid Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

Il suit de la circonstance qu'un copropriétaire d'un bien immobilier indivis paie, dans le cadre d'un contrat d'assurance incendie couvrant l'ensemble de ce bien, qu'il a conclu en son nom personnel, des primes qui ont été calculées sur la valeur totale de ce bien, que les parties sont convenues d'une assurance non seulement pour ce copropriétaire mais également pour les autres copropriétaires (1) (2). (1) Voir les concl. contraires du MP publiées à leur date dans AC. (2) Les articles 22, 38 et 39 de la loi du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre avant leur abrogation par la loi du 4 avril 2014 relative aux assurances.

ASSURANCES - Assurances terrestres - Assurance incendie - Copropriété - Etendue de la garantie

- Art. 1122 et 1165 Ancien Code civil
- Art. 1, B, a), 22 et 38, al 1er L. du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre

C.20.0203.N

12 februari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210212.1N.9](#)

AC nr. ...

Waar de koper die een niet conforme levering afkeurt zo spoedig als mogelijk de ontbinding van de koop dient te vorderen, kan de koper die de geleverde zaak aanvaardt niet meer de ontbinding van de koop vorderen op grond van het gebrek aan overeenstemming van de geleverde zaak, onder voorbehoud van de vordering op grond van een koopvernietigend gebrek overeenkomstig artikel 1648 Oud Burgerlijk wetboek, die binnen een korte termijn moet worden ingesteld.

KOOP - Niet conforme levering door de verkoper - Aanvaarding door de koper

- Artt. 1604, eerste lid, 1610, en 1648 Oud Burgerlijk Wetboek

Si l'acquéreur qui refuse la livraison doit le faire aussi rapidement que possible, l'acquéreur qui accepte la chose livrée ne peut plus demander la résolution de la vente pour cause de défaut de conformité de la chose livrée, sous réserve de l'action résultant des vices rédhibitoires conformément à l'article 1648 de l'ancien Code civil, qui doit être intentée dans un bref délai.

VENTE - Livraison non conforme par le vendeur - Acceptation par l'acquéreur

- Art. 1604, al. 1er, 1610, et 1648 Ancien Code civil

C.20.0205.F

1 april 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210401.1F.2](#)

AC nr. ...

Het arrest dat, om tot de overtuiging te komen dat een aangetekende zending een opzeggingsbrief bevatte, een geheel van met elkaar overeenstemmende gegevens als vermoedens aanneemt omdat het oordeelt dat de verklaringen die de verweerster tegen de door de eiseres als tegenbewijs aangevoerde gegevens inbrengt, geloofwaardig zijn, ontslaat de verweerster niet van haar plicht om het bewijs van dit feit te leveren door zich op loutere waarschijnlijkheden te verlaten.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Vermoedens - Geloofwaardige verklaringen van de verweerster

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek

En tenant pour vraisemblables les explications élevées par la défenderesse contre les éléments avancés par la demanderesse à titre de preuve contraire, l'arrêt, qui retient, à titre de présomptions, un ensemble d'éléments concordants pour asseoir sa conviction qu'un envoi recommandé contenait une lettre de préavis, ne dispense pas la défenderesse d'établir la preuve de ce fait en s'en remettant à de simples vraisemblances.

PREUVE - Matière civile - Présomptions - Explications vraisemblables de la défenderesse

- Art. 870 Code judiciaire

Uit de artikelen 1315 en 1349 Oud Burgerlijk Wetboek volgt niet en uit artikel 870 Gerechtelijk Wetboek evenmin dat de partij op wie de bewijslast van een feit rust, moet bewijzen dat de gegevens die als tegenbewijs worden aangevoerd, ongegrond zijn.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Partij op wie de bewijslast rust - Verplichting

- Artt. 1315 en 1349 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek

Il ne se déduit pas des articles 1315 et 1349 de l'ancien Code civil ainsi que de l'article 870 du Code judiciaire que la partie qui supporte la charge de la preuve d'un fait supporte celle de prouver que les éléments invoqués en sens contraire sont sans fondement.

PREUVE - Matière civile - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Partie qui supporte la charge - Obligation

- Art. 1315 et 1349 Ancien Code civil

- Art. 870 Code judiciaire

C.20.0211.F

22 april 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210422.1F.1](#)

AC nr. ...

De toekenning van een afwijking aan de eigenaar die het onroerend goed verkoopt na minder dan vijf jaar volgend op het schrijven dat hem, krachtens het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 4 oktober 2007, van de toekenning van de premie in kennis stelt, veronderstelt dat hij de woning vanaf het einde van de werken heeft bewoond en dat hij vervolgens het goed tot het einde van die termijn via een sociaal verhuurkantoor heeft verhuurd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 291.

HUISVESTING - Renovatie - Premies voor de renovatie van de woning - Brussels Hoofdstedelijk Gewest - Verkoop van het onroerend goed - Afwijking

- Art. 22 Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering betreffende de toekenning van premies voor de renovatie van het woonmilieu

L'octroi d'une dérogation au propriétaire qui vend l'immeuble moins de cinq années après le courrier annonçant l'octroi de la prime à la rénovation de l'habitat en vertu de l'arrêté du 4 octobre 2007 du gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale suppose qu'il ait occupé le logement à la fin des travaux et, par la suite, mis le bien en location auprès d'une agence immobilière sociale jusqu'à l'expiration de ce délai (1). (1) Voir les concl. du MP.

LOGEMENT - Rénovation - Primes à la rénovation de l'habitat - Région de Bruxelles-Capitale - Vente de l'immeuble - Dérogation

- Art. 22 Arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale relatif à l'octroi de primes à la rénovation de l'habitat

C.20.0212.N

8 maart 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210308.3N.1](#)

AC nr. ...

Wanneer de eigenaar zelf de huurschade herstelt en vervolgens het goed verkoopt, ontvangt hij de koopprijs van de koper als tegenprestatie voor de eigendomsoverdracht en de betaling van de koopprijs strekt niet tot vergoeding van de huurschade; de koopprijs die de eigenaar ontvangt, kan bijgevolg niet worden toegerekend op de vergoeding die de huurder verschuldigd is omwille de huurschade.

HUUR VAN GOEDEREN - Huishuur - Einde (opzegging, verlenging, enz.) - Huurschade - Herstelling - Verkoop van het pand

- Artt. 1582 en 1732 Oud Burgerlijk Wetboek

Lorsque le propriétaire répare lui-même les dommages locatifs et vend ensuite le bien, il reçoit de l'acheteur le prix d'achat en contrepartie du transfert de propriété et le paiement du prix de vente ne tend pas à indemniser les dégâts locatifs; par conséquent, le prix de vente perçu par le propriétaire ne peut être imputé sur l'indemnité dont le preneur est redevable en raison des dégâts locatifs.

LOUAGE DE CHOSES - Bail a loyer - Fin (congé. prolongation. etc) - Dégâts locatifs - Réparation - Vente de l'immeuble

- Art. 1582 et 1732 Ancien Code civil

C.20.0228.N

22 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.33](#)

AC nr. ...

Aan de vereiste van een voorafgaand eensluitend advies van de Hoge Raad voor het Herstelbeleid op straffe van niet-ontvankelijkheid van de herstellvordering die vanaf 16 december 2005 wordt ingeleid bij hetzij de burgerlijke rechter, hetzij de strafrechter, mag slechts worden voorbijgegaan wanneer de Hoge Raad voor het Herstelbeleid geen advies heeft verleend binnen de 60 dagen na de aangetekende adviesaanvraag; een dreigende verjaring van de herstellvordering doet hieraan niet af. (1) Artt. 198bis, eerste lid, en 149, § 1, eerste lid, Stedenbouwdecreet 1999, zoals dit moet worden gelezen ingevolge de vernietiging van de woorden "voor 1 mei 2000" door het arrest nr. 14/2005 van het Arbitragehof, thans Grondwettelijk Hof, van 19 januari 2005.

STEDENBOUW - Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Inleiden van de herstellvordering - Voorafgaand eensluitend advies van de Hoge Raad voor het Herstelbeleid - Dreigende verjaring

- Artt. 198bis, eerste lid, en 149, § 1, eerste lid Decr. van de Vlaamse Raad 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening

Il ne peut être passé outre à l'exigence d'un avis conforme préalable à peine d'irrecevabilité de la demande de remise en état qui est introduite à compter du 16 décembre 2005 soit devant le juge civil, soit devant le juge pénal, que lorsque le Conseil supérieur de la Politique de Réparation n'a pas émis d'avis dans les 60 jours après la demande d'avis envoyée en recommandé; une prescription imminente de la demande de remise en état n'y change rien (1)(2). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC. (2) Décr. Comm. fl. du 18 mai 1999, tel qu'applicable en l'espèce et tel qu'il doit être lu ensuite de l'annulation des mots des mots "avant le 1er mai 2000" par l'arrêt n° 14/2005 de la Cour d'arbitrage, désormais Cour constitutionnelle, du 19 janvier 2005, art. 198bis, al. 1er, et 149, § 1er, al. 1er.

URBANISME - Remise en état des lieux. paiement d'une plusvalue - Introduction d'une demande de remise en état - Avis conforme préalable du Conseil supérieur de la Politique de Réparation - Prescription imminente

- Art. 198bis, al. 1er, et 149, § 1, al. 1er Décret de la Communauté flamande du 18 mai 1999 portant organisation de l'aménagement du territoire

C.20.0237.F

7 juni 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.3](#)

AC nr. ...

Het cassatieberoep dat gericht is tegen het openbaar ministerie dat enkel advies heeft uitgebracht over de zaak waarin het geen partij is geweest, is niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM.

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Eisers en verweerders - Verweerders - Cassatieberoep gericht tegen het openbaar ministerie - Ontvankelijkheid

- Art. 1097 Gerechtelijk Wetboek

OPENBAAR MINISTERIE - Cassatieberoep - Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Verweerders - Cassatieberoep gericht tegen het openbaar ministerie - Ontvankelijkheid

- Art. 1097 Gerechtelijk Wetboek

Er bestaat geen algemeen rechtsbeginsel van de uitlegging van de interne rechtsnorm in overeenstemming met de internationale rechtsnorm die op de eerstgenoemde rechtsnorm voorrang geniet (1). (1) Zie concl. OM.

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Algemeen rechtsbeginsel van de uitlegging van de interne rechtsnorm in overeenstemming met de internationale rechtsnorm die op de eerstgenoemde rechtsnorm voorrang geniet - Ontvankelijkheid

Artikel 146bis Oud Burgerlijk Wetboek vermeldt een geldigheidsvoorwaarde van het huwelijk (1). (1) Zie concl. OM.

BURGERLIJKE STAAT - Buitenlandse authentieke akte - Huwelijk - Begrip - Voorwaarde - Aard - Geen totstandbrenging van een duurzame levensgemeenschap - Intentie van minstens een van de echtgenoten om een voordeel te verkrijgen van verblijf dat aan de staat van gehuwde is verbonden.

- Artt. 18, 21, 27, § 1, al. 1, en 31, § 1, al. 1 Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

- Art. 146bis Oud Burgerlijk Wetboek

HUWELIJK - Buitenlandse authentieke akte - Huwelijk - Begrip - Voorwaarde - Aard - Geen totstandbrenging van een duurzame levensgemeenschap - Intentie van minstens een van de echtgenoten om een voordeel te verkrijgen van verblijf dat aan de staat van gehuwde is verbonden.

- Artt. 18, 21, 27, § 1, al. 1, en 31, § 1, al. 1 Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

- Art. 146bis Oud Burgerlijk Wetboek

Est irrecevable le pourvoi en cassation dirigé contre le ministère public qui s'est borné à donner un avis sur la cause, à laquelle il n'a pas été partie (1). (1) Voir les concl. du MP.

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Personnes ayant qualité pour se pourvoir ou contre lesquelles on peut ou on doit se pourvoir - Demandeurs et défendeurs - Demandeurs et défendeurs - Défendeurs - Pourvoi dirigé contre le ministère public - Recevabilité

- Art. 1097 Code judiciaire

MINISTERE PUBLIC - Pourvoi en cassation - Matière civile - Personnes ayant qualité pour se pourvoir ou contre lesquelles on peut ou on doit se pourvoir - Demandeurs et défendeurs - Défendeurs - Pourvoi dirigé contre le ministère public - Recevabilité

- Art. 1097 Code judiciaire

Il n'existe pas de principe général du droit de l'interprétation conforme de la norme de droit interne à la norme de droit international ayant primauté sur elle (1). (1) Voir les concl. du MP.

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Principe général du droit de l'interprétation conforme de la norme de droit interne à la norme de droit international ayant primauté sur elle - Recevabilité

L'article 146bis de l'ancien Code civil énonce une condition de validité du mariage (1). (1) Voir les concl. du MP.

ETAT CIVIL - Acte authentique étranger - Mariage - Notion - Condition - Nature - Pas de création d'une communauté de vie durable - Intention de l'un au moins des époux d'obtenir un avantage en matière de séjour lié au statut d'époux

- Art. 18, 21, 27, § 1er, al. 1er, et 31, § 1er, al. 1er L. du 16 juillet 2004 portant le Code de droit international privé

- Art. 146bis Ancien Code civil

MARIAGE - Acte authentique étranger - Mariage - Notion - Condition - Nature - Pas de création d'une communauté de vie durable - Intention de l'un au moins des époux d'obtenir un avantage en matière de séjour lié au statut d'époux

- Art. 18, 21, 27, § 1er, al. 1er, et 31, § 1er, al. 1er L. du 16 juillet 2004 portant le Code de droit international privé

- Art. 146bis Ancien Code civil

De mededeling van de zaak aan het openbaar ministerie verantwoordt niet dat het tot bindendverklaring van het arrest wordt opgeroepen in het cassatiegeding (1). (1) Cass. 12 oktober 2007, AR C.06.0545.F, AC 2007, nr. 480.

CASSATIE - Bindendverklaring - Hoger beroep van het openbaar ministerie tot bindendverklaring van het arrest - Ontvankelijkheid

OPENBAAR MINISTERIE - Cassatie - Hoger beroep van het openbaar ministerie tot bindendverklaring van het arrest - Ontvankelijkheid

De vordering van een echtgenoot die opkomt tegen de weigering, gegrond op artikel 146bis Oud Burgerlijk Wetboek, van de ambtenaar van de burgerlijke stand om een in het buitenland voltrokken huwelijk over te schrijven, moet worden ingesteld door een eenzijdig verzoekschrift en worden behandeld volgens de daarvoor bepaalde procedure (1). (1) Zie concl. OM.

BURGERLIJKE STAAT - Buitenlandse authentieke akte - Huwelijk - Weigering van de ambtenaar van de burgerlijke stand om de akte over te schrijven - Beroep - Wijze van instelling - Procedure

- Artt. 23, § 3, 27, § 1, eerste en vierde lid, en 31, § 1, eerste lid Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

- Art. 146bis Oud Burgerlijk Wetboek

HUWELIJK - Buitenlandse authentieke akte - Weigering van de ambtenaar van de burgerlijke stand om de akte over te schrijven - Beroep - Wijze van instelling - Procedure

- Artt. 23, § 3, 27, § 1, eerste en vierde lid, en 31, § 1, eerste lid Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

- Art. 146bis Oud Burgerlijk Wetboek

VORDERING IN RECHTE - Burgerlijke staat - Buitenlandse authentieke akte - Huwelijk - Weigering van de ambtenaar van de burgerlijke stand om de akte over te schrijven - Beroep - Wijze van instelling - Procedure

- Artt. 23, § 3, 27, § 1, eerste en vierde lid, en 31, § 1, eerste lid Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

- Art. 146bis Oud Burgerlijk Wetboek

La communication de la cause au ministère public ne justifie pas que celui-ci soit appelé en déclaration d'arrêt commun dans l'instance en cassation (1). (1) Cass. 12 octobre 2007, RG C.06.0545.F, Pas. 2007, n° 480.

CASSATION - Appel en déclaration d'arrêt commun - Appel du ministère public en déclaration d'arrêt commun - Recevabilité

MINISTERE PUBLIC - Cassation - Appel du ministère public en déclaration d'arrêt commun - Recevabilité

La demande d'un époux contestant le refus de l'officier de l'état civil, fondé sur l'article 146bis de l'ancien Code civil, de transcrire l'acte d'un mariage célébré à l'étranger doit être introduite par une requête unilatérale et instruite suivant la procédure prévue en ce cas (1). (1) Voir les concl. du MP.

ETAT CIVIL - Acte authentique étranger - Mariage - Refus de transcription de l'officier de l'état civil - Recours - Mode d'introduction - Procédure

- Art. 23, § 3, 27, § 1er, al. 1er et 4, et 31, § 1er, al. 1er L. du 16 juillet 2004 portant le Code de droit international privé

- Art. 146bis Ancien Code civil

MARIAGE - Acte authentique étranger - Refus de transcription de l'officier de l'état civil - Recours - Mode d'introduction - Procédure

- Art. 23, § 3, 27, § 1er, al. 1er et 4, et 31, § 1er, al. 1er L. du 16 juillet 2004 portant le Code de droit international privé

- Art. 146bis Ancien Code civil

DEMANDE EN JUSTICE - Etat civil - Acte authentique étranger - Mariage - Refus de transcription de l'officier de l'état civil - Recours - Mode d'introduction - Procédure

- Art. 23, § 3, 27, § 1er, al. 1er et 4, et 31, § 1er, al. 1er L. du 16 juillet 2004 portant le Code de droit international privé

- Art. 146bis Ancien Code civil

De bepalingen van het tweede en derde lid van artikel 792 Gerechtelijk Wetboek zijn niet van toepassing op de kennisgeving bij gerechtsbrief van een beschikking gewezen op een vordering tot betwisting van de weigering van de ambtenaar van de burgerlijke stand om de akte van een in het buitenland voltrokken huwelijk over te schrijven (1).

(1) Zie concl. OM.

BETEKENINGEN EN KENNISGEVINGEN - Gerechtsbrief - Huwelijk - Buitenlandse authentieke akte - Weigering van de ambtenaar van de burgerlijke stand om de akte over te schrijven - Beroep - Procedure - Eenzijdig verzoekschrift - Kennisgeving van de beschikking - Termijn - Aanvang - Vermeldingen

- Artt. 792, tweede en derde lid, 1030, eerste lid, en 1031 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 23, § 3 Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

HUWELIJK - Buitenlandse authentieke akte - Weigering van de ambtenaar van de burgerlijke stand om de akte over te schrijven - Beroep - Kennisgeving van de beschikking - Termijn - Aanvang - Vermeldingen

- Artt. 792, tweede en derde lid, 1030, eerste lid, en 1031 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 23, § 3 Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Huwelijk - Buitenlandse authentieke akte - Weigering van de ambtenaar van de burgerlijke stand om de akte over te schrijven - Beroep - Kennisgeving van de beschikking - Termijn - Aanvang - Vermeldingen

- Artt. 792, tweede en derde lid, 1030, eerste lid, en 1031 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 23, § 3 Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

De bepalingen van de artikelen 1031 en 1051, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek staan niet met elkaar in verband en hun enige gemeenschappelijk kenmerk bestaat erin de beroepstermijn te doen ingaan vanaf de kennisgeving van de beroepen beslissing, waarbij de eerstgenoemde bepaling die termijn doet ingaan in het geval bedoeld in artikel 1030, en de laatstgenoemde bepaling in de gevallen bedoeld in artikel 792, tweede en derde lid; de bepalingen van het tweede lid van die bepaling en de volgende twee leden zijn enkel van toepassing voor de aangelegenheden opgesomd in artikel 704, § 2, alsook inzake adoptie (1). (1) Zie concl. OM.

BETEKENINGEN EN KENNISGEVINGEN - Gerechtsbrief -

Les dispositions des alinéas 2 et 3 de l'article 792 du Code judiciaire ne s'appliquent pas à la notification sous pli judiciaire d'une ordonnance rendue sur une demande contestant le refus de l'officier de l'état civil de transcrire l'acte d'un mariage célébré à l'étranger (1). (1) Voir les concl. du MP.

SIGNIFICATIONS ET NOTIFICATIONS - Pli judiciaire - Mariage - Acte authentique étranger - Refus de transcription de l'officier de l'état civil - Recours - Procédure - Requête unilatérale - Notification de l'ordonnance - Délai - Prise de cours - Mentions

- Art. 792, al. 2 et 3, 1030, al. 1er, et 1031 Code judiciaire

- Art. 23, § 3 L. du 16 juillet 2004 portant le Code de droit international privé

MARIAGE - Acte authentique étranger - Refus de transcription de l'officier de l'état civil - Recours - Notification de l'ordonnance - Délai - Prise de cours - Mentions

- Art. 792, al. 2 et 3, 1030, al. 1er, et 1031 Code judiciaire

- Art. 23, § 3 L. du 16 juillet 2004 portant le Code de droit international privé

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Mariage - Acte authentique étranger - Refus de transcription de l'officier de l'état civil - Recours - Notification de l'ordonnance - Délai - Prise de cours - Mentions

- Art. 792, al. 2 et 3, 1030, al. 1er, et 1031 Code judiciaire

- Art. 23, § 3 L. du 16 juillet 2004 portant le Code de droit international privé

Les dispositions des articles 1031 et 1051, alinéa 1er, du Code judiciaire sont indépendantes l'une de l'autre, et ont pour seul point commun de donner cours au délai d'appel à partir de la notification de la décision entreprise, la première, dans le cas visé à l'article 1030, la seconde, dans les cas visés à l'article 792, alinéas 2 et 3 ; les dispositions de l'alinéa 2 de cette disposition et les deux suivants ne s'appliquent que dans les matières énumérées à l'article 704, § 2, ainsi qu'en matière d'adoption (1). (1) Voir les concl. du MP.

SIGNIFICATIONS ET NOTIFICATIONS - Pli judiciaire - Requête

Eenzijdig verzoekschrift - Kennisgeving van een beschikking op eenzijdig verzoekschrift - Hoger beroep - Termijn - Aanvang - Toepasselijke bepaling

- Artt. 1031 et 1051, al. 1 Gerechtelijk Wetboek

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Termijn - Kennisgeving van een beschikking op eenzijdig verzoekschrift - Kennisgeving van een vonnis gewezen in de aangelegenheden opgesomd in artikel 704, § 2, Gerechtelijk Wetboek, alsook inzake adoptie - Hoger beroep - Termijn - Aanvang - Toepasselijke bepalingen

- Artt. 1031 et 1051, al. 1 Gerechtelijk Wetboek

Noch de artikelen 6.1 EVRM en 14.1 IVBPR, noch de algemene rechtsbeginselen van het recht van verdediging, van de legaliteit en van de hiërarchie van de normen en van de voorrang van een norm van een internationaal verdrag met rechtstreekse werking in de interne rechtsorde op alle interne rechtsnormen kunnen leiden tot een uitbreiding van de toepassing van artikel 792, tweede en derde lid, Gerechtelijk Wetboek tot andere dan de daarin bedoelde zaken (1). (1) Zie concl. OM.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Betekeningen en kennisgevingen - Gerechtsbrief - Huwelijk - Buitenlandse authentieke akte - Weigering van de ambtenaar van de burgerlijke stand om de akte over te schrijven - Beroep - Procedure - Eenzijdig verzoekschrift - Kennisgeving van de beschikking - Termijn - Aanvang - Vermeldingen

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 14, § 1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

RECHTEN VAN DE MENS - Internationaal verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14, § 1 - Betekeningen en kennisgevingen - Gerechtsbrief - Huwelijk - Buitenlandse authentieke akte - Weigering van de ambtenaar van de burgerlijke stand om de akte over te schrijven - Beroep - Procedure - Eenzijdig verzoekschrift - Kennisgeving van de beschikking - Termijn - Aanvang - Vermeldingen

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 14.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Vermeldingen - Burgerlijke zaken - Algemeen rechtsbeginsel inzake het recht van

unilatérale - Notification d'une ordonnance sur requête unilatérale - Appel - Délai - Prise de cours - Disposition applicable

- Art. 1031 et 1051, al. 1er Code judiciaire

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Appel principal. forme. délai. litige indivisible - Délai - Notification d'une ordonnance sur requête unilatérale - Notification d'un jugement rendu dans les matières énumérées à l'article 704, § 2, du Code judiciaire, ainsi qu'en matière d'adoption - Appel - Délai - Prise de cours - Dispositions applicables

- Art. 1031 et 1051, al. 1er Code judiciaire

Ni les articles 6, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales et 14, § 1er, du Pacte international sur les droits civils et politiques, ni les principes généraux du droit relatif au respect des droits de la défense, de la légalité et de la hiérarchie des normes et de la primauté de la norme de droit international conventionnel ayant des effets directs dans l'ordre juridique interne sur toute norme de droit interne, ne sauraient avoir pour effet d'étendre le champ d'application de l'article 792, alinéas 2 et 3, du Code judiciaire à d'autres matières que celles qu'il vise (1). (1) Voir les concl. MP.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Significations et notifications - Pli judiciaire - Mariage - Acte authentique étranger - Refus de transcription de l'officier de l'état civil - Recours - Procédure - Requête unilatérale - Notification de l'ordonnance - Délai - Prise de cours - Mentions

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14, § 1er Pacte international relatif aux droits civils et politiques

DROITS DE L'HOMME - Pacte international relatif aux droits civils et politiques - Article 14, § 1er - Significations et notifications - Pli judiciaire - Mariage - Acte authentique étranger - Refus de transcription de l'officier de l'état civil - Recours - Procédure - Requête unilatérale - Notification de l'ordonnance - Délai - Prise de cours - Mentions

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14, § 1er Pacte international relatif aux droits civils et politiques

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Mentions - Matière civile - Principe général du droit relatif aux

verdediging - Betekeningen en kennisgevingen - Gerechtsbrief - Huwelijk - Buitenlandse authentieke akte - Weigering van de ambtenaar van de burgerlijke stand om de akte over te schrijven - Beroep - Procédure - Eenzijdig verzoekschrift - Kennisgeving van de beschikking - Termijn - Aanvang

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 14.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Burgerlijke zaken - Algemeen rechtsbeginsel van de grondwettelijke waarde van de legaliteit en van de hiërarchie van de normen - Betekeningen en kennisgevingen - Gerechtsbrief - Huwelijk - Buitenlandse authentieke akte - Weigering van de ambtenaar van de burgerlijke stand om de akte over te schrijven - Beroep - Procédure - Eenzijdig verzoekschrift - Kennisgeving van de beschikking - Termijn - Aanvang - Vermeldingen

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 14.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Burgerlijke zaken - Niet-vermelding van het algemeen rechtsbeginsel van de voorrang van het gemeenschapsrecht op alle nationale normen - Betekeningen en kennisgevingen - Gerechtsbrief - Huwelijk - Buitenlandse authentieke akte - Weigering van de ambtenaar van de burgerlijke stand om de akte over te schrijven - Beroep - Procédure - Eenzijdig verzoekschrift - Kennisgeving van de beschikking - Termijn - Aanvang - Vermeldingen

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 14.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

droits de la défense - Significations et notifications - Pli judiciaire - Mariage - Acte authentique étranger - Refus de transcription de l'officier de l'état civil - Recours - Procédure - Requête unilatérale - Notification de l'ordonnance - Délai - Prise de cours

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14, § 1er Pacte international relatif aux droits civils et politiques

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Matière civile - Principe général du droit de valeur constitutionnelle de la légalité et de la hiérarchie des normes - Significations et notifications - Pli judiciaire - Mariage - Acte authentique étranger - Refus de transcription de l'officier de l'état civil - Recours - Procédure - Requête unilatérale - Notification de l'ordonnance - Délai - Prise de cours - Mentions

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14, § 1er Pacte international relatif aux droits civils et politiques

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Matière civile - Défaut d'indication du principe général du droit de la primauté du droit communautaire sur toutes les normes nationales - Significations et notifications - Pli judiciaire - Mariage - Acte authentique étranger - Refus de transcription de l'officier de l'état civil - Recours - Procédure - Requête unilatérale - Notification de l'ordonnance - Délai - Prise de cours - Mentions

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14, § 1er Pacte international relatif aux droits civils et politiques

C.20.0238.N

23 april 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210423.1N.7](#)

AC nr. ...

De rechter oordeelt in feite of de handelingen van de onteigenaar redelijkerwijze een erkenning inhouden dat het onteigende goed niet zal worden aangewend voor de realisatie van het onteigeningsdoel en kan bij de beoordeling hiervan rekening houden met de specifieke aard en de omvang van dat doel, de concrete omstandigheden van de zaak en het gebrek aan begin van realisatie van het onteigeningsdoel binnen een bepaalde termijn (1). (1) Zie concl. OM.

ONTEIGENING TEN ALGEMENE NUTTE - *Onteigende goed* -

3/10/2023

Pour apprécier si les actes de l'expropriant constituent raisonnablement une reconnaissance que le bien exproprié ne sera pas utilisé pour la réalisation de l'objectif de l'expropriation, le juge peut tenir compte de la nature spécifique et de l'ampleur de cet objectif, des circonstances concrètes de la cause et de l'absence de commencement de réalisation de l'objectif de l'expropriation dans un délai déterminé (1). (1) Voir les concl. MP publiées à leur date dans AC.

EXPROPRIATION POUR CAUSE D'UTILITE PUBLIQUE - *Bien*

P. 83/502

Geen aanwending voor de realisatie van het onteigeningsdoel - Beoordeling door de rechter

- Art. 23, eerste en tweede lid Wet van 26 juli 1962 betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake de onteigeningen ten algemenen nutte

exproprié - Pas d'utilisation pour la réalisation de l'objectif de l'expropriation - Appréciation par le juge

- Art. 23, al. 1er et 2 L. du 26 juillet 1962 relative à la procédure d'extrême urgence en matière d'expropriation pour cause d'utilité publique

De verjaringstermijn van de vordering tot wederoverdracht begint slechts te lopen vanaf het ogenblik dat de onteigenaar heeft erkend, hetzij door middel van een uitdrukkelijke beslissing hetzij door handelingen die redelijkerwijze een dergelijke erkenning inhouden, dat het onteigende goed niet zal worden aangewend voor de realisatie van het onteigeningsdoel (1). (1) Zie concl. OM.

Le délai de prescription de l'action en rétrocession ne commence à courir qu'à partir du moment où l'expropriant a reconnu, soit par une décision expresse, soit par des actes impliquant raisonnablement cette reconnaissance, que le bien exproprié ne sera pas utilisé pour la réalisation de l'objectif de l'expropriation (1). (1) Voir les concl. MP publiées à leur date dans AC.

ONTEIGENING TEN ALGEMENE NUTTE - Onteigende goed - Vordering tot wederoverdracht - Verjaringstermijn - Aanvang

- Art. 23, eerste en tweede lid Wet van 26 juli 1962 betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake de onteigeningen ten algemenen nutte

EXPROPRIATION POUR CAUSE D'UTILITE PUBLIQUE - Bien exproprié - Action en rétrocession - Délai de prescription - Point de départ

- Art. 23, al. 1er et 2 L. du 26 juillet 1962 relative à la procédure d'extrême urgence en matière d'expropriation pour cause d'utilité publique

C.20.0241.N

15 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210115.1N.13](#)

AC nr. ...

De rechter oordeelt in feite of een verkoper als een gespecialiseerde verkoper kan worden beschouwd en hanteert daarbij als onderscheidingscriterium de specialisatiegraad en de technische competenties van de verkoper (1). (1) Cass. 7 april 2017, AR C.16.0311.N, AC 2017, nr. 254.

Le juge apprécie en fait si un vendeur peut être considéré comme un vendeur spécialisé et il utilise à cette fin, comme critère de distinction, le degré de spécialisation et les compétences techniques du vendeur (1). (1) Cass. 7 avril 2017, RG C.16.0311.N, Pas. 2017, n° 254.

KOOP - Gespecialiseerde verkoper - Draagwijdte - Taak van de rechter

VENTE - Vendeur spécialisé - Portée - Mission du juge

De resultaatsverbintenis van de verkoper om de zaak zonder gebrek te leveren en daartoe alle maatregelen te nemen om alle mogelijke gebreken op te sporen zodat hij, indien het bestaan van een gebrek wordt aangetoond, de door de koper geleden schade moet vergoeden, tenzij hij bewijst dat het gebrek onmogelijk kon worden opgespoord, rust niet op elke professionele verkoper, maar op de fabrikant en op de gespecialiseerde verkoper ongeacht of deze laatste een professionele verkoper is (1). (1) Cass. 7 april 2017, AR C.16.0311.N, AC 2017, nr. 254; Zie Cass. 18 oktober 2001, AR C.99.0326.N, AC 2001, nr. 556; Cass. 19 september 1997, AR C.96.0207.F, AC 1997, nr. 362; Cass. 7 december 1990, AR 6754, AC 1990-91, nr. 182; Cass. 27 juni 1985, AR 7207, AC 1984-85, nr. 657; Cass. 17 mei 1984, AR 7056, AC 1983-84, nr. 529; Cass. 6 mei 1977, AC 1977, 915.

KOOP - Levering - Resultaatsverbintenis van de verkoper
- Artt. 1641, 1643 en 1645 Oud Burgerlijk Wetboek

L'obligation de résultat du vendeur de fournir la chose sans vice et de prendre à cette fin toutes les mesures nécessaires pour déceler tous les vices possibles, de sorte que, si l'existence d'un vice est démontrée, il est tenu à la réparation du dommage subi par l'acheteur, à moins d'établir le caractère indécélable du vice, n'incombe pas à chaque vendeur professionnel, mais au fabricant et au vendeur spécialisé, que celui-ci soit ou non un vendeur professionnel (1). (1) Cass. 7 avril 2017, RG C.16.0311.N, Pas. 2017, n° 254; voir Cass. 18 octobre 2001, RG C.99.0326.N, Pas. 2001, n° 556; Cass. 19 septembre 1997, RG C.96.0207.F, Pas. 1997, n° 362; Cass. 7 décembre 1990, RG 6754, 1990-1991, n° 182; Cass. 27 juin 1985, RG 7207, 1984-1985, n° 657; Cass. 17 mai 1984, RG 7056, 1983-1984, n° 529; Cass. 6 mai 1977, Bull. et Pas. 1977, 907.

VENTE - Livraison - Obligation de résultat du vendeur
- Art. 1641, 1643 et 1645 Ancien Code civil

C.20.0242.N

30 september 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210930.1N.4](#)

AC nr. ...

Artikel 2277 Oud Burgerlijk Wetboek strekt ertoe de schuldenaar te beschermen tegen een aangroei van achterstallen van termijnschulden uit een en dezelfde rechtsverhoudingen; de vermeerderingen bedoeld in artikel 11, § 1, eerste lid, van de wet van 9 december 2004 betreffende de financiering van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen en de verdubbelingen van die vermeerderingen bedoeld in artikel 11, § 1, derde lid, zijn geen termijnschulden uit een en dezelfde rechtsverhouding zoals bedoeld bij artikel 2277 Oud Burgerlijk Wetboek; de verkorte verjaringstermijn van artikel 2277 Oud Burgerlijk Wetboek is bijgevolg niet van toepassing op voormelde heffingen (1). (1) Zie Cass. 3 december 2015, AR C.13.0576.N, AC 2015, nr. 723 met concl. van advocaat-generaal Vandewal; Cass. 25 januari 2010, AR C.09.0410.F, AC 2010, nr. 59; Cass. 13 maart 2008, AR C.07.0132N, AC 2008, nr. 175.

INTEREST - Moratoire interest - Termijnschulden
- Art. 2277 Oud Burgerlijk Wetboek

3/10/2023

L'article 2277 de l'ancien Code civil tend à protéger le débiteur contre l'accumulation des arriérés de dettes périodiques nées d'un même rapport juridique ; les majorations visées à l'article 11, § 1er, alinéa 1er, de la loi du 9 décembre 2004 relative au financement de l'Agence fédérale pour la Sécurité de la Chaîne alimentaire et les doublements de ces majorations visés à l'article 11, § 1er, alinéa 3, ne sont pas des dettes périodiques nées d'un même rapport juridique au sens de l'article 2277 de l'ancien Code civil ; par conséquent, la prescription abrégée de l'article 2277 de l'ancien Code civil ne s'applique pas aux contributions susvisées (1). (1) Voir Cass. 3 décembre 2015, RG C.13.0576.N, Pas. 2015, n° 723, avec concl. de M. Vandewal, avocat général, publiées à leur date dans AC ; Cass. 25 janvier 2010, RG C.09.0410.F, Pas. 2010, n° 59 ; Cass. 13 mars 2008, RG C.07.0132N, Pas. 2008, n° 175.

INTERETS - Intérêts moratoires - Dettes périodiques
- Art. 2277 Ancien Code civil

P. 85/502

Een administratieve rechtshandeling is een door een administratieve overheid genomen uitvoerbare rechtshandeling bekleed met het vermoeden van wettigheid die doelbewust wordt gesteld om rechtsgevolgen in het leven te roepen of om te beletten dat rechtsgevolgen tot stand komen; de aanmaning en de ingebrekestelling bedoeld in artikel 11, § 1, tweede en vierde lid, van de wet van 9 december 2004 betreffende de financiering van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen, zijn geen administratieve rechtshandelingen maar loutere uitvoeringshandelingen (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Administratieve rechtshandeling

- Art. 11, § 1, tweede en vierde lid Wet 9 december 2004 betreffende de financiering van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen

Un acte administratif est un acte juridique exécutoire pris par une autorité administrative, revêtu de la présomption de légalité, qui est destiné à créer des effets juridiques ou à empêcher que des effets juridiques ne se produisent ; le rappel de paiement et la mise en demeure visés à l'article 11, § 1er, alinéas 2 et 4, de la loi du 9 décembre 2004 relative au financement de l'Agence fédérale pour la Sécurité de la Chaîne alimentaire ne sont pas des actes administratifs mais de simples actes d'exécution (1). (1) Voir les concl. contraires du MP publiées à leur date dans AC.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 159 - Acte administratif

- Art. 11, § 1er, al. 2 et 4 L. du 9 décembre 2004

C.20.0244.N

7 mei 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210507.1N.2](#)

AC nr. ...

Hoewel een vernietiging door het Hof in de regel is beperkt tot de draagwijdte van het middel dat de grondslag ervan vormt, moet de verwijzingsrechter uitspraak doen over een hem voorgelegd geschilpunt dat is beslecht door een ander dictum van de vernietigde beslissing dan het dictum dat met het cassatiemiddel is betreden wanneer het andere dictum, uit het oogpunt van de omvang van de vernietiging, niet is onderscheiden van het bestreden dictum.

CASSATIE - Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Vernietiging - Dictum dat door het cassatiemiddel is bestreden - Geschilpunt beslecht door een ander dictum - Taak van de verwijzingsrechter

- Artt. 1082, eerste lid, 1095 en 1110 Gerechtelijk Wetboek

Si une cassation prononcée par la Cour est, en règle, limitée à la portée du moyen qui en est le fondement, le juge de renvoi est tenu de statuer sur une question litigieuse, élevée devant lui, qui a été tranchée par un dispositif de la décision annulée autre que celui qu'attaquait le moyen de cassation lorsque, du point de vue de l'étendue de la cassation, cet autre dispositif n'est pas distinct du dispositif attaqué.

CASSATION - Etendue - Matière civile - Cassation - Dispositif attaqué par le moyen de cassation - Question litigieuse tranchée par un autre dispositif - Mission du juge de renvoi

- Art. 1082, al. 1er, 1095 et 1110 Code judiciaire

In civiele zaken is het dictum waartegen geen enkele partij een ontvankelijk cassatiemiddel kan aanvoeren, wat het geval is voor een dictum dat de eiser tot cassatie niet benadeelt en de verweerder in cassatie enkel zou benadelen bij vernietiging van het bestreden dictum, uit het oogpunt van de omvang van de vernietiging, niet onderscheiden van het bestreden dictum.

En matière civile, n'est pas, du point de vue de l'étendue de la cassation, un dispositif distinct du dispositif attaqué celui qui ne peut être l'objet d'un pourvoi recevable d'aucune des parties, ce qui est le cas d'un dispositif qui, n'infligeant pas grief à la partie demanderesse en cassation, n'infligerait grief à la partie défenderesse en cette instance que si le dispositif attaqué était cassé.

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Gemis aan belang of bestaansredenen - Bestreden dictum - Ander dictum waartegen geen ontvankelijk cassatiemiddel kan worden aangevoerd - Omvang van de vernietiging

- Artt. 1082, eerste lid, 1095 en 1110 Gerechtelijk Wetboek

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Défaut d'intérêt ou défaut d'objet - Dispositif attaqué - Dispositif autre que celui qui ne peut être l'objet d'un pourvoi recevable - Etendue de la cassation

- Art. 1082, al. 1er, 1095 et 1110 Code judiciaire

C.20.0245.F

7 juni 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.1](#)

AC nr. ...

Uit artikel 19bis-11, § 2, WAM volgt niet dat de eigenaar van een van de bij het ongeval betrokken voertuigen enkel als benadeelde kan worden vergoed als hij aantoont dat de bestuurder van dat voertuig niet aansprakelijk is voor het ongeval (1). (1) Zie Cass. 24 november 2016, AR C.15.0517.F, AC 2016, nr. 673; Cass. 26 april 2018, AR C.17.0578.N, AC 2018, nr. 273.

VERZEKERING - WAM- verzekering - Verkeersongeval - Betrokkenheid van meerdere voertuigen - Onmogelijkheid om te bepalen welk voertuig het ongeval heeft veroorzaakt - Vergoeding van de benadeelde - Eigenaar van een van de voertuigen

- Art. 19bis-11, § 2 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

Il ne suit pas de l'article 19bis-11, § 2, de la loi du 21 novembre 1989 que le propriétaire d'un des véhicules impliqués dans l'accident ne puisse être indemnisé comme personne lésée qu'à la condition de prouver que le conducteur de ce véhicule n'est pas responsable de l'accident (1). (1) Voir Cass. 24 novembre 2016, RG C.15.0517.F, Pas. 2016, n° 673; Cass. 26 avril 2018, RG C.170578.N, Pas. 2018, n° 273.

ASSURANCES - Assurance automobile obligatoire - Accident de la circulation - Implication de plusieurs véhicules - Impossibilité de déterminer quel véhicule a causé l'accident - Indemnisation de la personne lésée - Propriétaire d'un des véhicules

- Art. 19bis-11, § 2 L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs

C.20.0248.N

7 mei 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210507.1N.7](#)

AC nr. ...

Het openbare orde karakter van artikel 748bis Gerechtelijk Wetboek houdt in dat de rechter in de regel enkel de laatste syntheseconclusie in aanmerking mag nemen.

OPENBARE ORDE - Syntheseconclusie - Aard RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Syntheseconclusie - Aard - Taak van de rechter

Le caractère d'ordre public de l'article 748bis du Code judiciaire implique que le juge ne peut, en règle, avoir égard qu'aux dernières conclusions de synthèse.

ORDRE PUBLIC - Conclusions de synthèse - Nature TRIBUNAUX - Matière civile - Généralités - Conclusions de synthèse - Nature - Mission du juge

C.20.0253.F

7 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210107.1F.2](#)

AC nr. ...

Het vonnis dat oordeelt dat de loutere vaststelling dat het onmogelijk is om verder samen te leven, de beëindiging "onder voorbehoud van alle rechten" [van de betwiste huurovereenkomst] verantwoordt, zonder dat hierbij het bestaan van eventuele verrekeningen tussen de partijen in aanmerking hoeft te worden genomen die de niet-betaling van de huur kunnen verklaren, schendt artikel 1134 Burgerlijk Wetboek.

Viole l'article 1134 du Code civil, le jugement qui considère que le seul constat de l'impossibilité de poursuivre la cohabitation justifie la résiliation « tous droits saufs » [du bail litigieux] sans considérer l'existence d'éventuels décomptes entre parties de nature à expliquer le non-paiement de loyers.

OVEREENKOMST - Einde - Herroeping - Huurovereenkomst - Samenwoning - Onmogelijkheid - Beëindiging - Verantwoording

CONVENTION - Fin - Révocation - Contrat de bail - Cohabitation - Impossibilité - Résiliation - Justification

- Art. 1134 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 1134 Ancien Code civil

C.20.0254.F

17 september 2021 [ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210917.1F.4](#)

AC nr. ...

Wie door zijn schuld anderen schade berokkent, is verplicht deze schade te vergoeden en de getroffene heeft, in de regel, recht op de gehele vergoeding van zijn schade; die getroffene moet worden teruggeplaatst in de toestand waarin hij zich zou hebben bevonden indien de fout niet was begaan (1). (1) Cass. 25 april 2019, AR C.18.0569.F, nr. 562, met concl. van advocaat-generaal Génicot op datum in Pas.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Begrip - Vormen - Noot van antwoord van de eiser op de conclusie van het openbaar ministerie - Noot van antwoord van de verweerder op die noot - Ontvankelijkheid

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

Celui qui, par sa faute, a causé un dommage à autrui est tenu de le réparer et la victime a droit, en règle, à la réparation intégrale du préjudice qu'elle a subi; celle-ci doit être replacée dans la situation qui aurait été la sienne si la faute n'avait pas été commise (1). (1) Cass. 25 avril 2019, RG C.18.0569.F, Pas. 2019, n° 562, avec concl. de M. Génicot, avocat général.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Fait - Faute - Note en réponse du demandeur aux conclusions du ministère public. - Note en réponse du défendeur à cette note - Recevabilité

- Art. 1382 Ancien Code civil

De vergoeding kan erin bestaan dat de pleger van de fout de benadeelde tot beloop van zijn aandeel in de aansprakelijkheid vrijwaart voor de veroordeling van de benadeelde ten aanzien van een derde; hieruit volgt dat de vrijwaring zich tot beloop van dat aandeel uitstrekt tot elk bedrag dat de benadeelde ter uitvoering van de veroordeling heeft betaald, zelfs als het totaalbedrag van de geldsommen die hij heeft betaald het bedrag van zijn eigen aandeel niet te boven gaat.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Herstelplicht - Verscheidene daders - Hoofdelijkheid - Verkeersongeval - Regresvordering van de verzekeraar tegen zijn verzekerde - Rechtsvordering tot vrijwaring van de verzekerde tegen zijn makelaar - Beroepsfout van de makelaar - Bijdragevordering tot beloop van 50 pct. van de schade

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Begrip - Vormen - Vormen - Verkeersongeval - Regresvordering van de verzekeraar tegen zijn verzekerde - Rechtsvordering tot vrijwaring van de verzekerde tegen zijn makelaar - Beroepsfout van de makelaar - Bijdragevordering tot beloop van 50 pct. van de schade

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

La réparation peut consister en la garantie de l'auteur de la faute, jusqu'à concurrence de sa part de responsabilité, pour la condamnation de la personne lésée à l'égard d'un tiers; il s'ensuit que la garantie s'exerce, jusqu'à concurrence de cette part, sur toute somme payée par la personne lésée en exécution de la condamnation, lors même que le montant total des sommes payées par celle-ci ne dépasse pas le montant de sa propre part.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Obligation de réparer - Pluralité d'auteurs. solidarité - Accident de roulage - Action récursoire de l'assureur contre son assuré - Action en garantie de l'assuré contre son courtier - Faute professionnelle du courtier - Recours contributoire à concurrence de 50 pc du dommage

- Art. 1382 Ancien Code civil

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Fait - Faute - Formes - Accident de roulage - Action récursoire de l'assureur contre son assuré - Action en garantie de l'assuré contre son courtier - Faute professionnelle du courtier - Recours contributoire à concurrence de 50 pc du dommage

- Art. 1382 Ancien Code civil

C.20.0258.F

7 januari 2021 [ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210107.1F.5](#)

AC nr. ...

De partij die, behalve bij grove tekortkoming van een van de partijen aan haar verplichtingen, het recht op eenzijdige beëindiging uitoefent van een verkoopconcessie van onbepaalde duur, hoeft dat niet te verantwoorden en de uitoefening van dat recht op beëindiging verhindert niet dat ze de ontbinding ervan kan vorderen wegens foutieve niet-uitvoering door de schuldenaar van zijn verplichtingen, zelfs indien ze tot staving van haar eenzijdige beëindiging dezelfde foutieve niet-uitvoering heeft aangevoerd (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2021, nr. 11.

OVEREENKOMST - Einde - Verkoopconcessie van onbepaalde duur - Eenzijdige beëindiging - Verantwoording - Gebrek aan motivering - Vordering tot ontbinding wegens foutieve niet-uitvoering

- Art. 1184 Oud Burgerlijk Wetboek

La partie qui met en œuvre, hors le manquement grave d'une des parties à ses obligations, le droit de résiliation unilatérale d'une concession de vente accordée pour une durée indéterminée ne doit justifier d'aucun motif et l'exercice de ce droit de résiliation ne fait pas obstacle à ce qu'elle demande sa résolution pour inexécution fautive par le débiteur de ses obligations, lors même que, à l'appui de sa résiliation unilatérale, elle a invoqué cette même inexécution fautive (1). (1) Voir les concl. du MP.

CONVENTION - Fin - Concession de vente à durée indéterminée - Résiliation unilatérale - Justification - Absence de motif - Action en résolution pour inexécution fautive

- Art. 1184 Ancien Code civil

C.20.0259.N

30 september 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210930.1N.1](#)

AC nr. ...

Tenzij de wet anders bepaalt, staat het de partijen vrij de gevallen te bepalen waarin een overeenkomst kan worden opgezegd; de enkele omstandigheid dat het intreden van een als opzeggingsgrond bedongen objectieve omstandigheid tevens een wanprestatie kan uitmaken, sluit de kwalificatie als opzeggingsbeding niet uit (1). (1) Zie Cass. 3 februari 1950, AC 1950, 355.

OVEREENKOMST - Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Opzeggingsbeding - Ontbinding - Wanprestatie - Kwalificeren

- Artt. 1134 en 1184 Oud Burgerlijk Wetboek

Sauf si la loi en dispose autrement, il est loisible aux parties de déterminer les cas dans lesquels une convention peut être résiliée ; le seul fait que la survenance d'une circonstance objective retenue comme cause de résiliation puisse également constituer une inexécution n'exclut pas la qualification de cette circonstance en tant que clause de résiliation (1). (1) Voir Cass. 3 février 1950, Bull et Pas., 1950, I, 380.

CONVENTION - Droits et obligations des parties - Entre parties - Clause de résiliation - Résolution - Inexécution - Qualification

- Art. 1134 et 1184 Ancien Code civil

C.20.0261.F

18 maart 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210318.1F.3](#)

AC nr. ...

Artikel 25 van de wet van 19 juli 1930 tot oprichting van de Regie van Telegraaf en Telefoon, dat in de tweede zin bepaalt dat die Regie is vrijgesteld van alle belastingen of taksen ten gunste van de provincies en de gemeenten, is van openbare orde; hieruit volgt dat de eiseres zich ten aanzien van een gemeente niet rechtsgeldig ertoe kan verbinden haar te vergoeden voor de derving van de belastingen of taksen waarvan ze is vrijgesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 207.

L'article 25 de la loi du 19 juillet 1930 créant la Régie des Télégraphes et Téléphones, qui prévoit en sa deuxième phrase que cette Régie est exempte de tous impôts ou taxes au profit des provinces et des communes, est d'ordre public; il s'ensuit que la demanderesse ne peut licitement s'engager à l'égard d'une commune à l'indemniser pour la perte des impôts ou taxes dont elle est exemptée (1). (1) Voir les concl. du MP.

OPENBARE ORDE - Wet 19 juli 1930 - Regie van telegraaf en telefoon - Vrijstelling van belastingen of taken

- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 25 Wet 19 juli 1930 tot oprichting van de BELGACOM

ORDRE PUBLIC - Loi du 19 juillet 1930 - Régie des Télégraphes et Téléphones - Exemption d'impôts ou taxes

- Art. 2 Ancien Code civil

- Art. 25 L. du 19 juillet 1930

Het voorwerp van een verbintenis is ongeoorloofd wanneer ze strekt tot het behoud van een toestand die in strijd is met de openbare orde of tot het verkrijgen van een onrechtmatig voordeel; de geldelijke aard van de verbintenis van de schuldenaar sluit niet uit dat die verbintenis kan strekken tot het behoud van een onrechtmatige toestand of tot het verkrijgen van een onrechtmatig voordeel (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 207.

OVEREENKOMST - Bestanddelen - Voorwerp - Ongeoorloofd voorwerp - Behoud van een toestand die in strijd is met de openbare orde - Geldelijke aard van de verbintenis

- Art. 1108 Gerechtelijk Wetboek

L'objet d'une obligation est illicite lorsqu'elle tend au maintien une situation contraire à l'ordre public ou à l'obtention d'un avantage illicite; la nature pécuniaire de l'engagement du débiteur n'exclut pas que cette obligation tende au maintien d'une situation ou à l'obtention d'un avantage, illicite (1). (1) Voir les concl. du MP.

CONVENTION - Eléments constitutifs - Objet - Objet illicite - Maintien d'une situation contraire à l'ordre public - Nature pécuniaire de l'engagement

- Art. 1108 Code judiciaire

C.20.0262.F

17 september 2021 [ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210917.1F.5](#)

AC nr. ...

De bepalingen van de Wet Financiële Zekerheden bepalen de voorwaarden waarin de overeenkomst tot schuldvergelijking aan derden kan worden tegengeworpen wanneer samenloop zich voordoet; ze hebben, behalve in geval van overdracht, noch als voorwerp noch tot gevolg dat er afgeweken wordt van de voorwaarden zelf van de schuldvergelijking, waaronder met name de voorwaarde dat de op dat ogenblik bestaande schulden wederkerig moeten zijn.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTS-AKOORD EN GERECHTELIJ - Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Verbintenissen - Nettingovereenkomst - Overeengekomen schuldvergelijking - Samenloop - Wet Financiële Zekerheden - Voorwerp - Gevolg - Voorwaarden van de schuldvergelijking

OVEREENKOMST - Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - T.a.v. derden - Nettingovereenkomst - Overeengekomen schuldvergelijking - Samenloop - Wet Financiële Zekerheden - Voorwerp - Gevolg - Voorwaarden van de schuldvergelijking

SCHULDVERGELIJKING - Nettingovereenkomst - Overeengekomen schuldvergelijking - Samenloop - Wet Financiële Zekerheden - Voorwerp - Gevolg - Voorwaarden van de schuldvergelijking

Les dispositions de la loi du 15 décembre 2004 déterminent les conditions de l'opposabilité aux tiers de la convention de compensation lors de la survenance d'une situation de concours; elles n'ont, sauf en cas de cession, ni pour objet ni pour effet de déroger aux conditions mêmes de la compensation, dont celle que les dettes existant à ce moment soient réciproques.

FAILLITE ET CONCORDATS - Effets (personnes, biens, obligations) - Obligations - Convention de netting - Processus de compensation conventionnelle - Situation de concours - Loi du 15 décembre 2004 - Objet - Conséquence - Conditions de la compensation

CONVENTION - Droits et obligations des parties - Entre parties - Envers les tiers - Convention de netting - Processus de compensation conventionnelle - Situation de concours - Loi du 15 décembre 2004 - Objet - Conséquence - Conditions de la compensation

COMPENSATION - Convention de netting - Processus de compensation conventionnelle - Situation de concours - Loi du 15 décembre 2004 - Objet - Conséquence - Conditions de la compensation

C.20.0264.N

11 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210111.3N.4](#)

AC nr. ...

Diegene die over een uitvoerbare titel beschikt die voldoet aan de vereisten van artikel 1494 Gerechtelijk Wetboek dient zijn aanspraken niet nader te bewijzen en het staat aan de schuldenaar die tegen de tenuitvoerlegging zwaarigheden aanvoert om de gegrondheid hiervan te bewijzen; indien aldus de schuldenaar een schorsingsgrond aanvoert, draagt deze de bewijslast dat deze schorsingsgrond voorhanden is en nog steeds voortduurt.

BESLAG - Algemeen - Beslag en executie - Zwaarigheden - Omvang bewijslast

Celui qui dispose d'un titre exécutoire satisfaisant aux conditions de l'article 1494 du Code judiciaire ne doit pas prouver plus amplement ses prétentions et il appartient au débiteur de prouver le fondement des difficultés qu'il oppose à l'exécution; ainsi, s'il invoque une cause de suspension, le débiteur supporte la charge de la preuve de l'existence et de la persistance de celle-ci.

SAISIE - Généralités - Saisie et exécution - Difficultés - Étendue de la charge de la preuve

C.20.0265.F

22 oktober 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211022.1F.6](#)

AC nr. ...

Rechtsmisbruik bestaat in het uitoefenen van een recht op een wijze die kennelijk de grenzen te buiten gaat van de normale uitoefening van dat recht door een voorzichtig en zorgvuldig persoon (1); dat is inzonderheid het geval wanneer het veroorzaakte nadeel buiten verhouding staat tot het voordeel dat de houder van dat recht nastreeft of heeft verkregen; bij de beoordeling van alle belangen in het geding, moet de rechter rekening houden met alle omstandigheden van de zaak (2). (1) Cass. 4 maart 2021, AR C.20.0404.F, AC 2021, nr. 158. (2) Cass. 27 april 2020, AR C.19.0435.N, AC 2020, nr. 247.

RECHTSMISBRUIK - Verbintenissen - Nettingovereenkomst - Overeengekomen schuldvergelijking - Samenloop - Wet Financiële Zekerheden - Voorwerp - Gevolg - Voorwaarden van de schuldvergelijking

- Art. 1134, derde lid Oud Burgerlijk Wetboek

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Verbod op rechtsmisbruik

- Art. 1134, derde lid Oud Burgerlijk Wetboek

L'abus de droit consiste à exercer un droit d'une manière qui excède manifestement les limites de l'exercice normal de ce droit par une personne prudente et diligente (1); tel est le cas spécialement lorsque le préjudice causé est sans proportion avec l'avantage recherché ou obtenu par le titulaire du droit; dans l'appréciation des intérêts en présence, le juge doit tenir compte de toutes les circonstances de la cause (2). (1) Cass. 4 mars 2021, RG C.20.0404.F, Pas. 2021, n° 158. (2) Cass. 27 avril 2020, RG C.19.0435.N, Pas. 2020, n° 247.

ABUS DE DROIT - Obligations - Convention de netting - Processus de compensation conventionnelle - Situation de concours - Loi du 15 décembre 2004 - Objet - Conséquence - Conditions de la compensation

- Art. 1134, al. 3 Ancien Code civil

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Interdiction de l'abus de droit

- Art. 1134, al. 3 Ancien Code civil

Wanneer een privépersoon zich tegenover een andere privépersoon beroept op een recht, kan de rechter de evenredigheid van de uitoefening van dat recht niet beoordelen in het licht van een collectief belang dat verschilt van hun respectieve belangen (1). (1) Zie Cass. 16 november 1961, Bull. et Pas. 1962, I, p. 332.

RECHTSMISBRUIK - Beoordeling van de evenredigheid - Geschil tussen privépersonen

- Art. 1134, derde lid Oud Burgerlijk Wetboek

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Rechtsmisbruik - Beoordeling van de evenredigheid - Geschil tussen privépersonen

- Art. 1134, derde lid Oud Burgerlijk Wetboek

Lorsqu'une personne privée invoque un droit à l'encontre d'une autre personne privée, le juge ne peut apprécier la proportionnalité de l'exercice qu'elle fait de ce droit à l'aune d'un intérêt collectif distinct de leurs intérêts respectifs (1). (1) Voir Cass. 16 novembre 1961 (Bull. et Pas. 1962, I, 332).

ABUS DE DROIT - Appréciation de la proportionnalité - Litige entre personnes privées

- Art. 1134, al. 3 Ancien Code civil

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Abus de droit - Appréciation de la proportionnalité - Litige entre personnes privées

- Art. 1134, al. 3 Ancien Code civil

C.20.0267.N

25 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210125.3N.5](#)

AC nr. ...

Artikel 838, eerste lid, Wetboek van Vennootschappen strekt ertoe de pachter toe te laten zijn landbouwbedrijf in een landbouwvennootschap uit te baten zonder daartoe te moeten terugvallen op een pachtoverdracht of een onderpacht aan deze vennootschap, waarvoor de toestemming van de verpachter vereist is, en zonder dat aan de pachter een gebrek aan persoonlijke exploitatie kan worden verweten; zij regelt bijgevolg de situatie waar de exploitatie van de pachtgoederen door een landbouwvennootschap geschiedt zonder pachtoverdracht of onderverpachting aan deze vennootschap (1). (1) Artikel 838, eerste lid, Wetboek van Vennootschappen opgeheven bij wet van 23 maart 2019 tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen. Thans artikel 8.3, eerste lid, Wetboek van vennootschappen en verenigingen.

HUUR VAN GOEDEREN - Pacht - Verplichtingen van partijen - Persoonlijke exploitatie - Landbouwvennootschap - Beherend vennoot

- Art. 838, eerste lid Wetboek van Vennootschappen 7 mei 1999

L'article 838, alinéa 1er, du Code des sociétés vise à permettre au preneur d'exploiter son entreprise agricole au sein d'une société agricole sans qu'il soit obligé, à cette fin, de recourir à une cession du bail ou à une sous-location à cette société, lesquelles exigent l'autorisation du bailleur, et sans qu'il puisse être reproché au preneur une absence d'exploitation personnelle; il règle, par conséquent, la situation dans laquelle l'exploitation des biens faisant l'objet du bail à ferme est assurée par une société agricole sans cession du bail ni sous-location à cette société (1). (1) Article 838, alinéa 1er, du Code des sociétés, abrogé par la loi du 23 mars 2019 introduisant le Code des sociétés et des associations et portant des dispositions diverses. Actuellement article 8.3, alinéa 1er, du Code des sociétés et des associations.

LOUAGE DE CHOSES - Bail a ferme - Obligations entre parties - Exploitation personnelle - Société agricole - Associé gérant

- Art. 838, al. 1er Code des sociétés

C.20.0271.N

26 februari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210226.1N.9](#)

AC nr. ...

In geval van vernietiging van een reglement van de Orde van Vlaamse Balies of van de Ordre des Barreaux francophones et germanophone op grond van artikel 611 Gerechtelijk Wetboek, verdwijnt het vernietigde reglement uit de rechtsorde en wordt het geacht nooit te hebben bestaan zodat het geen rechtsgrond kan opleveren tot het opleggen van de maatregelen die erin zijn opgenomen (1). (1) Zie Cass. 18 september 2020, AR C.18.0353.N, AC 2020, nr. 555.

ADVOCAAT - Orde - Reglement van de Orde - Nietigverklaring

- Art. 611 Gerechtelijk Wetboek

En cas d'annulation d'un règlement de l'Ordre des barreaux francophones et germanophone ou de l'Ordre des barreaux flamands sur la base de article 611 du Code judiciaire, le règlement annulé disparaît de l'ordre juridique et est réputé n'avoir jamais existé, de sorte qu'il ne peut servir de fondement à l'imposition des mesures qui y sont contenues (1). (1) Voir Cass. 18 septembre 2020, RG C.18.0353.N, Pas. 2020, n° 555.

AVOCAT - Ordre - Règlement de l'Ordre - Annulation

- Art. 611 Code judiciaire

C.20.0273.F

7 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210107.1F.8](#)

AC nr. ...

Krachtens zowel artikel 1728, 1°, Oud Burgerlijk Wetboek, vóór de opheffing ervan, wat betreft de woninghuurovereenkomst in het Waals Gewest, door het decreet van het Waals Gewest betreffende de woninghuurovereenkomst van 15 maart 2018, als artikel 14, 1°, van dat decreet, is de huurder gehouden het verhuurde te gebruiken als een goede huisvader (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2021, nr. 12.

HUUR VAN GOEDEREN - Huishuur - Verplichtingen van partijen - Huurder - Gebruik van het verhuurde

- Art. 1728, 1° Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 14, 1° Decreet betreffende de woninghuurovereenkomst

En vertu tant de l'article 1728, 1°, du Code civil, avant son abrogation, en ce qui concerne le bail d'habitation en Région wallonne, par le décret de la Région wallonne relatif au bail d'habitation du 15 mars 2018, qu'en vertu de l'article 14, 1°, de ce décret, le preneur est tenu d'user de la chose louée en bon père de famille (1). (1) Voir les concl. du MP.

LOUAGE DE CHOSES - Bail a loyer - Obligations entre parties - Preneur - Usage de la chose louée

- Art. 1728, 1° Ancien Code civil

- Art. 14, 1° Décret relatif au bail d'habitation

C.20.0274.N

15 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210115.1N.18](#)

AC nr. ...

De rechtsvordering van een of meer inwoners namens de gemeente is slechts ontvankelijk wanneer de gemeente in gebreke blijft om in rechte op te treden, hetgeen door de rechter beoordeeld wordt in feite, rekening houdend met de omstandigheden van de zaak.

VORDERING IN RECHTE - Beoordeling in feite

- Art. 194 Gemeentedecreet 15 juli 2005

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Allerlei - Gemeentedecreet - In rechte optreden van inwoners namens de Gemeente - Voorwaarden - Taak van de rechter

- Art. 194 Gemeentedecreet 15 juli 2005

L'action en justice introduite par un ou plusieurs habitants au nom de la commune n'est recevable que lorsque la commune néglige d'agir en justice, ce que le juge apprécie en fait, compte tenu des circonstances de la cause.

DEMANDE EN JUSTICE - Appréciation en fait

- Art. 194 Décret communal du 15 juillet 2005

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Divers - Décret communal - Habitants agissant en justice au nom de la commune - Conditions - Mission du juge

- Art. 194 Décret communal du 15 juillet 2005

C.20.0275.N

7 mei 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210507.1N.9](#)

AC nr. ...

De stuitende werking van een beroepsakte vangt aan vanaf de datum van de neerlegging ervan en duurt voort tot de datum van de nietigverklaring ervan; ze verhindert dat de beroepstermijn voor een nieuw beroep (dat is) neergelegd vóór de nietigverklaring, is verstreken.

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Algemeen - Beroepsakte - Nietigheid wegens schending van de Taalwet Gerechtszaken - Stuitende werking

TAALGEBRUIK - Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Burgerlijke zaken - Beroepsakte - Nietigheid wegens schending van de Taalwet Gerechtszaken - Stuitende werking

L'effet interruptif attaché à un acte d'appel s'opère à la date de son dépôt et persiste jusqu'à la date de son annulation; il fait obstacle à l'expiration du délai d'appel pour un nouvel appel déposé avant l'annulation.

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Généralités - Acte d'appel - Nullité pour violation de la loi du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire - Effet interruptif

LANGUES (EMPLOI DES) - Matière judiciaire (loi du 15 juin 1935) - En appel - Matière civile - Acte d'appel - Nullité pour violation de la loi du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire - Effet interruptif

Uit artikel 40, derde lid, Taalwet volgt niet dat een beroepsakte die strijdig is met de Taalwet Gerechtszaken pas een stuitende werking heeft nadat de rechter de nietigheid heeft uitgesproken; derhalve heeft ze ook gevolgen voor de nieuwe beroepsakte die wordt neergelegd vóór de nietigverklaring van de eerste beroepsakte wegens schending van de Taalwet Gerechtszaken.

TAALGEBRUIK - Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Burgerlijke zaken - Beroepsakte - Nietigheid wegens schending van de Taalwet Gerechtszaken - Stuitende werking

- Art. 40, derde lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

Il ne suit pas de l'article 40, alinéa 3, de la loi du 15 juin 1935 sur l'emploi des langues en matière judiciaire que l'effet interruptif d'un acte d'appel contraire à la loi du 15 juin 1935 sur l'emploi des langues en matière judiciaire ne s'opère pas seulement après que le juge a prononcé la nullité; par conséquent, il a également des conséquences pour le nouvel acte d'appel déposé avant l'annulation du premier acte d'appel pour violation de cette loi.

LANGUES (EMPLOI DES) - Matière judiciaire (loi du 15 juin 1935) - En appel - Matière civile - Acte d'appel - Nullité pour violation de la loi du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire - Effet interruptif

- Art. 40, al. 3 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

C.20.0277.N

11 juni 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210611.1N.2](#)

AC nr. ...

De Pachtwet legt geen algemene verplichting tot beroepsbekwaamheid van de overnemer op waaruit zou volgen dat de pacht met toepassing van artikel 38 Pachtwet niet zou overgaan op de erfgenaam of rechtverkrijgende die op het ogenblik van de pachtoverdracht niet over de vereiste beroepsbekwaamheid beschikt.

HUUR VAN GOEDEREN - Pacht - Algemeen - Pachtovername - Overnemer - Beroepsbekwaamheid

- Artt. 1, 1°, 34, 37, § 1, 5°, en 38 Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders

La loi du 4 novembre 1969 sur les baux à ferme n'impose pas d'obligation générale de capacité professionnelle du cessionnaire d'où il résulterait qu'en application de l'article 38 de ladite loi, le bail ne serait pas transmis à l'héritier ou à l'ayant droit qui n'a pas la capacité professionnelle requise au moment de la cession du bail.

LOUAGE DE CHOSES - Bail à ferme - Généralités - Cession du bail - Cessionnaire - Capacité professionnelle

- Art. 1er, 1°, 34, 37, § 1er, 5°, et 38 L. du 4 novembre 1969 modifiant la législation sur le bail à ferme et sur le droit de préemption en faveur des preneurs de biens ruraux

van landeigendommen

De Pachtwet voorziet dat de pacht in geval van overlijden van de pachter zonder meer doorloopt ten voordele van diens erfgenamen of rechtverkrijgenden; er wordt niet vereist dat zij ook het landbouwbedrijf van de pachter overnemen.

HUUR VAN GOEDEREN - Pacht - Algemeen - Pachtovername

- Art. 38 Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

La loi du 4 novembre 1969 sur les baux à ferme prévoit que, en cas de décès du preneur d'un bien rural, le bail continue simplement au profit de ses héritiers ou ayants droit; il n'est pas requis qu'ils reprennent également l'entreprise agricole du preneur.

LOUAGE DE CHOSES - Bail a ferme - Généralités - Cession du bail

- Art. 38 L. du 4 novembre 1969 modifiant la législation sur le bail à ferme et sur le droit de préemption en faveur des preneurs de biens ruraux

C.20.0288.F

4 februari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210204.1F.1](#)

AC nr. ...

Artikel 3, 1°, tweede lid, Pachtwet ontslaat degene die een landeigendom exploiteert niet van de verplichting om het bestaan van de pacht te bewijzen, maar staat hem toe dat bewijs te leveren door alle rechtsmiddelen, met inbegrip van getuigen en vermoedens.

HUUR VAN GOEDEREN - Pacht - Algemeen - Bestaan van de pachtovereenkomst - Bewijs

- Art. 3, 1°, al. 2 Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

L'article 3, 1°, alinéa 2, de la loi du 4 novembre 1969 portant les règles particulières aux baux à ferme ne dispense pas celui qui exploite un bien rural de faire la preuve de l'existence du bail, mais l'autorise à établir cette preuve par toutes voies de droit, témoins et présomptions compris.

LOUAGE DE CHOSES - Bail a ferme - Généralités - Existence du bail - Preuve

- Art. 3, 1°, al. 2 L. du 4 novembre 1969 modifiant la législation sur le bail à ferme et sur le droit de préemption en faveur des preneurs de biens ruraux

C.20.0297.N

23 april 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210423.1N.2](#)

AC nr. ...

Wanneer van de rechterlijke beschikking tot bepaling van het tijdsverloop van de rechtspleging regelmatig aan de partijen kennis is gegeven, verloopt de rechtspleging op tegenspraak en mag de rechter, bij gebrek aan een hem te kennen gegeven betwisting, ervan uitgaan dat de conclusies die regelmatig zijn neergelegd, ook tegelijk regelmatig tussen de partijen zijn meegedeeld; de omstandigheid dat een partij zelf geen conclusie heeft genomen en op de haar ter kennis gegeven rechtsdag niet is verschenen, doet daaraan niet af.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Beschikking tot bepaling van het tijdsverloop van de rechtspleging - Regelmatige kennisgeving aan partijen

Lorsque l'ordonnance judiciaire de fixation du calendrier de la procédure a été régulièrement notifiée aux parties, la procédure est contradictoire et, à défaut de contestation portée à sa connaissance, le juge peut présumer que les conclusions régulièrement déposées ont également été régulièrement communiquées en même temps entre les parties; la circonstance qu'une partie n'a pas déposé de conclusions et ne se soit pas présentée au jour fixé pour l'audience qui lui a été notifié est sans incidence à cet égard.

JUGEMENTS ET ARRESTS - Matière civile - Généralités - Ordonnance de fixation du calendrier de la procédure - Notification régulière aux parties

C.20.0298.N

22 maart 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210322.3N.4](#)

AC nr. ...

Wanneer omwille van gesignaleerde werken de rechterijstrook van de in dezelfde rijrichting bestaande rijstroken wegvalt en de in de rechterijstrook rijdende bestuurder ingevolge de aangebrachte signalisatie verplicht is zich met zijn voertuig in de voor hem links gelegen rijstrook te begeven, geniet deze meest rechts rijdende bestuurder overeenkomstig artikel 12.3.1 Wegverkeersreglement voorrang van doorgang; in die omstandigheden maakt het uitwijken naar links van de meest rechts rijdende bestuurder, geen verandering van rijstrook of manoeuvre uit in de zin van artikel 12.4 Wegverkeersreglement.

WEGVERKEER - Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 12 - Art. 12.3 - Artikel 12.4 - Werken - Signalisatie - Verandering van rijstrook

- Artt. 12.3.1 en 12.4 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

Lorsque, en raison de travaux signalés, la bande de droite des bandes de circulation existant dans la même direction est condamnée et que le dispositif de signalisation oblige le conducteur circulant sur la bande de droite à déporter son véhicule vers la bande de circulation située à sa gauche, ce conducteur, qui circule le plus à droite, bénéficie de la priorité de passage conformément à l'article 12.3.1 du code de la route; dans ces circonstances, le déboîtement vers la gauche du conducteur circulant le plus à droite ne constitue ni un changement de bande de circulation ni une manoeuvre au sens de l'article 12.4 du code de la route.

ROULAGE - Code de la route du 01121975 - Dispositions réglementaires - Article 12 - Article 12, # 3 - Article 12, § 4 - Travaux - Signalisation - Changement de bande de circulation

- Art. 12, § 3.1 et 4 A.R. du 1er décembre 1975 portant règlement général sur la police de la circulation routière et de l'usage de la voie publique

C.20.0299.N

7 mei 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210507.1N.5](#)

AC nr. ...

Met de rechtsvorderingen waartoe een aan het CMR-Verdrag onderworpen vervoer aanleiding geeft en die verjaren door verloop van een jaar, wordt elke rechtsvordering bedoeld die voortvloeit uit een vervoer dat onder het toepassingsgebied van het Verdrag valt en dit ongeacht de grondslag ervan, met inbegrip van de vordering van de geadresseerde strekkende tot vergoeding van andere schade dan deze aan de vervoerde goederen wanneer zij voortvloeit uit het vervoer.

VERVOER - Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - CMR-Verdrag - Verjaring - Rechtsvordering

- Art. 32.1 Verdrag van 19 mei 1956 betreffende de overeenkomst tot internationaal vervoer van goederen over de weg (C.M.R.)

L'action à laquelle donne lieu un transport régi par la Convention du 19 mai 1956 relative au contrat de transport international de marchandises par route et qui se prescrit par un an s'entend de chaque action résultant d'un transport qui entre dans le champ d'application de la Convention et ce, quel que soit son fondement, y compris l'action du destinataire visant à obtenir la réparation de dommages autres que ceux qui ont été causés aux marchandises transportées, lorsqu'elle découle du transport.

TRANSPORT - Transport de biens - Transport par terre. transport par route - Convention CMR du 19 mai 1956 - Prescription - Action en justice

- Art. 32, § 1er Convention du 19 mai 1956 relative au contrat de transport international de marchandises par route (C.M.R.)

C.20.0300.N

26 februari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210226.1N.10](#)

AC nr. ...

Een factuur is een schriftelijke bevestiging van een contractuele schuldvordering die strekt tot het bewijs van de overeenkomst waarop zij is gesteund, zodat de grondslag voor de betaling van een factuur niet berust op de factuur maar op de overeenkomst.

BETALING - Factuur - Grondslag voor betaling

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Geschriften - Algemeen - Grondslag voor betaling - Factuur

Une facture est la confirmation écrite d'une créance contractuelle qui vise à apporter la preuve du contrat sur lequel elle se fonde, de telle sorte que le fondement du paiement d'une facture ne repose pas sur la facture mais sur le contrat.

PAYEMENT - Facture - Base de paiement

PREUVE - Matière civile - Preuve littérale - Généralités - Fondement du paiement - Facture

Hetgeen krachtens een overeenkomst werd betaald kan niet worden teruggevorderd wanneer de vordering tot nietigverklaring van de overeenkomst verjaard is.

VERJARING - Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Overeenkomst - Nietigverklaring - Terugvordering van het betaalde

- Artt. 1235, eerste lid, en 2262bis, § 1, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek

Ce qui a été payé en vertu d'un contrat ne peut être sujet à répétition lorsque l'action en annulation du contrat est prescrite.

PRESCRIPTION - Matière civile - Délais (nature, durée, point de départ, fin) - Convention - Annulation - Répétition de ce qui a été payé

- Art. 1235, al. 1er, et 2262bis, § 1er, al. 1er Ancien Code civil

C.20.0303.F

28 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210128.1F.5](#)

AC nr. ...

Aangezien de cassatie in burgerlijke zaken de proceshandelingen die de partijen vóór de vernietigde beslissing hebben verricht, laat voortbestaan en er bijgevolg nog uitspraak moet worden gedaan over de gegrondheid van het verzoek tot verbetering, bestaat grond tot verwijzing van de zaak (1). (1) Cass. 15 oktober 2020, AR F.19.0124.F, AC 2020, nr. 641, met concl. van procureur-generaal HENKES op datum in Pas.; Cass. 19 september 1994, AR S.94.0005.F, AC 1994, nr. 387, met concl. van procureur-generaal LECLERCQ, toen advocaat-generaal, op datum in Pas.; zie Cass. 27 juni 2013, AR C.13.0053.F, AC 2013, nr. 403.

CASSATIE - Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Proceshandelingen die de partijen vóór de vernietigde beslissing hebben verricht

- Art. 1110, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

VERWIJZING NA CASSATIE - Burgerlijke zaken - Verzoek tot verbetering van een arrest - Verbeterend arrest - Vernietiging - Verwijzing

- Art. 1110, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Dès lors que, en matière civile, la cassation laisse subsister les actes de procédure accomplis par les parties avant la décision annulée et qu'il reste partant à statuer sur le fondement de la demande en rectification, il y a lieu au renvoi de la cause (1). (1) Cass. 15 octobre 2020, RG F.19.0124.F, Pas. 2020, n° 641, avec concl. de M. Henkes, procureur général; Cass. 19 septembre 1994, RG S.94.0005.F, Pas. 1994, n° 387, avec concl. de M. Leclercq, procureur général alors avocat général; Voir Cass. 27 juin 2013, RG C.13.0053.F, Pas. 2013, n° 403.

CASSATION - Etendue - Matière civile - Actes de procédure accomplis par les parties avant la décision annulée

- Art. 1110, al. 1er Code judiciaire

RENOI APRES CASSATION - Matière civile - Demande en rectification d'un arrêt - Arrêt rectificatif - Cassation - Renvoi

- Art. 1110, al. 1er Code judiciaire

De geschiktheid van het middel om tot cassatie te leiden, kan niet worden beoordeeld op grond van de veronderstelde gevolgen van de rechtspleging, behalve in het geval dat een wet die tijdens het cassatiegeding in werking is getreden en op het hangende geding van toepassing is, de verwijzingsrechter zou verplichten dezelfde beslissing als de bestreden beslissing te nemen (1). (1) Zie Cass. 21 april 2017, AR C.16.0418.N, AC 2017, nr. 275, met concl. van advocaat-generaal VANDEWAL; Cass. 5 maart 2015, AR C.13.0358.F, AC 2015, nr. 161, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 30 september 2009, AR P.08.1102.F, AC 2009, nr. 535, met concl. OM op datum in Pas.

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Belang - Beoordeling t.a.v. de bestreden beslissing en niet t.a.v. de beslissing van de rechter op verwijzing - Uitzondering

De vergissing die wordt begaan bij de uitwerking of de keuze van een wiskundige formule die de functie ervan wijzigt, namelijk het omzetten in cijfers van de feitelijke en de juridische gegevens waarop de rechter zijn beslissing over een vordering tot betaling van geldsommen baseert, vormt geen kennelijke rekenfout of verschriving in de zin van artikel 794, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, zelfs al zijn de uitkomsten van de rekenkundige bewerkingen die deze formule oplevert, wel juist (1). (1) Zie Cass. 20 februari 2002, AR P.01.0969.F-P.01.1356.F, AC 2002, nr. 121.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Verzoek tot verbetering van een arrest - Vergissing bij de uitwerking of de keuze van een wiskundige formule

- Art. 794, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

L'aptitude du moyen à entraîner la cassation ne peut, hors le cas où une loi entrée en vigueur durant l'instance en cassation et applicable aux procès en cours obligerait le juge de renvoi à prendre la même décision que celle qui est attaquée, être appréciée en fonction des suites supputées de la procédure (1). (1) Voir Cass. 21 avril 2017, RG C.16.0418.N, Pas. 2017, n° 275, avec concl. de M. Vandewal, avocat général publiées à leur date dans AC ; Cass. 5 mars 2015, RG C.13.0358.F, Pas. 2015, n° 161, avec concl. MP ; Cass. 30 septembre 2009, RG P.08.1102.F, Pas. 2009, n° 535, avec concl. MP.

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Intérêt - Appréciation par rapport à la décision attaquée et non par rapport à la décision du juge de renvoi - Exception

L'erreur commise dans l'élaboration ou le choix d'une formule mathématique, qui altère sa fonction de traduire en chiffres les éléments de fait et de droit retenus par le juge pour fonder sa décision sur une demande de condamnation de sommes, ne constitue pas, lors même que les résultats des opérations arithmétiques que cette formule met en œuvre sont exacts, une erreur manifeste de calcul ou matérielle au sens de l'article 794, alinéa 1er, du Code judiciaire (1). (1) Voir Cass. 20 février 2002, RG P.01.0969.F-P.01.1356.F, Pas. 2002, n° 121.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Demande en rectification d'un arrêt - Erreur dans l'élaboration ou le choix d'une formule mathématique

- Art. 794, al. 1er Code judiciaire

Krachtens artikel 1398, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek geschiedt de voorlopige tenuitvoerlegging van het vonnis alleen op risico van de partij die daartoe last geeft; hieruit volgt dat de verplichting, voor die partij, om de verkregen geldsommen terug te geven, uit de tenuitvoerlegging ontstaat, maar dat die verplichting pas opeisbaar wordt door de hervorming van het vonnis.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Allerlei - Voorlopige tenuitvoerlegging - Uitvoering op risico van de vervolgende partij - Verplichting tot teruggave van de verkregen geldsommen - Ontstaan - Opeisbaarheid - Tijdstippen

- Art. 1398, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

En vertu de l'article 1398, alinéa 2, du Code judiciaire, l'exécution provisoire du jugement n'a lieu qu'aux risques et périls de la partie qui la poursuit ; il en résulte que l'obligation, pour cette partie de restituer les sommes obtenues naît de l'exécution mais que cette obligation ne deviendra exigible que par la réformation du jugement.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Divers - Exécution provisoire - Exécution aux risques et périls de la partie poursuivante - Obligation de restitution des sommes obtenues - Naissance - Exigibilité - Moments

- Art. 1398, al. 2 Code judiciaire

C.20.0306.F

7 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210107.1F.6](#)

AC nr. ...

De besprekingen tussen de benadeelde en de verzekeringsonderneming naar aanleiding van het verzoek om bijstand vormen onderhandelingen, tenzij de benadeelde uit de verklaringen van de verzekeringsonderneming moet afleiden dat ze elke regeling van het schadegeval uitsluit.

VERZEKERING - Landverzekering - Onderhandelingen tussen de benadeelde en de verzekeringsonderneming

- Art. 8bis, § 5, al. 4 Wet 30 juli 1979 betreffende de radioberichtgeving

Les échanges entre le personne lésée et l'entreprise d'assurances qui font suite à la demande d'intervention constituent des pourparlers, à moins que la personne lésée ne doive inférer des déclarations de l'entreprise d'assurances qu'elle exclut tout règlement du sinistre.

ASSURANCES - Assurances terrestres - Pourparlers entre la personne lésée et l'entreprise d'assurance

- Art. 8bis, § 5, al. 4 L. du 30 juillet 1979

C.20.0308.N

9 september 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210909.1N.4](#)

AC nr. ...

Een partij kan niet rechtmatig vorderen dat een aandeelhoudersregister wordt aangepast op een manier dat het fouten bevat.

VENNOOTSCHAPPEN - Handelsvennootschappen - Algemeen - Aandeelhoudersregister - Gevorderde aanpassing

- Art. 574, 1° Gerechtelijk Wetboek

Une partie ne peut légitimement demander qu'un registre des actionnaires soit modifié de manière à ce qu'il contienne des erreurs.

SOCIETES - Sociétés commerciales - Généralités - Registre des actionnaires - Demande d'adaptation

- Art. 574, 1° Code judiciaire

Een vordering tegen een deelgenoot tot betaling van de prijs van de aandelen die deze door optielichting van de nalatenschap heeft verkregen, kan in een afzonderlijke procedure worden ingesteld en niet enkel in het kader van de procedure van vereffening en verdeling, ook al heeft een dergelijke vordering een weerslag op de omvang van de te vereffenen en verdelen boedel.

ERFENISSEN - Gerechtelijke vereffening-verdeling - Vordering tot betalen van de prijs van aandelen - Te volgen procedure

- Art. 1209, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Une demande formée contre un copartageant en paiement du prix des actions que celui-ci a reçues par une levée d'option dans le cadre de la succession peut être introduite par une procédure distincte et pas uniquement dans le cadre de la procédure de liquidation-partage, même si une telle demande a une incidence sur l'étendue de la masse à liquider et à partager.

SUCCESSION - Liquidation-partage judiciaire - Demande en paiement du prix des actions - Procédure à suivre

- Art. 1209, al. 1er Code judiciaire

C.20.0310.N

23 september 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210923.1N.3](#)

AC nr. ...

De rechter die een beperking van de vrijheid van meningsuiting oplegt moet in zijn beslissing dit recht afwegen tegen de andere rechten bedoeld in artikel 10.2 EVRM zoals het recht op goede naam, maar ook nagaan of, in de gegeven omstandigheden, de opgelegde beperking beantwoordt aan een dwingende sociale noodzakelijkheid en pertinent is, en dat door de opgelegde beperking de evenredigheid wordt geëerbiedigd tussen het aangewende middel en het beoogde doel (1). (1) Zie Cass. 20 maart 2015, AR D.13.0022.N, AC 2015, nr. 212; Cass. 9 november 2012, AR D.12.0013.N, AC 2012, nr. 608; Cass. 12 januari 2012, AR C.10.0610.N, AC 2012, nr. 29; Cass. 23 mei 2011, AR C.09.0216.F, AC 2011, nr. 336.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 10 - Artikel 10.2 - Vrijheid van meningsuiting - Opleggen van een beperking - Taak van de rechter

- Art. 10.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Le juge qui impose une restriction de la liberté d'expression doit, dans sa décision, examiner ce droit à la lumière des autres droits visés à l'article 10, § 2, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, comme le droit à la réputation, mais également vérifier si, dans les circonstances données, la restriction imposée répond à une nécessité sociale impérieuse et est pertinente, et si elle respecte la proportionnalité entre le moyen utilisé et l'objectif poursuivi (1). (1) Voir Cass. 20 mars 2015, RG D.13.0022.N, Pas. 2015, n° 212; Cass. 9 novembre 2012, RG D.12.0013.N, Pas. 2012, n° 608; Cass. 12 janvier 2012, RG C.10.0610.N, Pas. 2012, n° 29; Cass. 23 mai 2011, RG C.09.0216.F, Pas. 2011, n° 336.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 10 - Article 10, § 2 - Liberté d'expression - Imposition d'une restriction - Mission du juge

- Art. 10, § 2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Hoewel de vrijheid om inlichtingen en denkbeelden te verspreiden in de commerciële sfeer valt onder de bescherming van artikel 10 EVRM, komt aan de rechter een ruime beoordelingsmarge toe om beperkingen op te leggen wanneer het de verhouding betreft tussen concurrerende ondernemingen die onderworpen zijn aan het mededingingsrecht dat de openbare orde raakt.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 10 - Vrijheid van meningsuiting - Concurrerende ondernemingen - Vrijheid om inlichtingen en denkbeelden te verspreiden - Beperking - Taak van de rechter

- Art. 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. VI.104, VI.105, 1°, c), XVII.9 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

Bien que la liberté de diffuser des informations ou des idées dans la sphère commerciale relève de la protection offerte par l'article 10 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, le juge bénéficie d'une vaste marge d'appréciation pour imposer des restrictions lorsqu'il s'agit des rapports entre entreprises concurrentes qui sont soumises au droit de la concurrence, lequel intéresse l'ordre public.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 10 - Liberté d'expression - Entreprises concurrentes - Liberté de diffuser des informations et des idées - Restriction - Mission du juge

- Art. 10 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. VI.104, VI.105, 1°, c), XVII.9 Code de droit économique

C.20.0311.N

26 maart 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210326.1N.8](#)

AC nr. ...

Stilzwijgende berusting in een voorlopig uitvoerbare rechterlijke beslissing kan niet worden afgeleid uit de betaling van de kosten, bij ontstentenis van bijzondere omstandigheden die op vaststaande en ondubbelzinnige wijze de afstand van het uitoefenen van een rechtsmiddel aantonen (1). (1) Zie Cass. 4 juni 2020, AR C.19.0360.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 19 december 2019, AR C.19.0092.N, AC 2019, nr. 681 met concl. van advocaat-generaal A. VAN INGELGEM; Cass. 26 april 2018, AR C.17.0417.N, arrest niet gepubliceerd.

BERUSTING - Stilzwijgende berusting - Voorlopig uitvoerbare rechterlijke beslissing - Betaling van de kosten

- Artt. 1044, eerste lid, en 1045, eerste en derde lid Gerechtelijk Wetboek

L'acquiescement tacite à une décision judiciaire exécutoire par provision ne peut se déduire du paiement des dépens, à défaut de circonstances particulières établissant de manière certaine et sans équivoque la renonciation à l'exercice de la voie de recours (1). (1) Voir Cass. 4 juin 2020, RG C.19.0360.N, inédit; Cass. 19 décembre 2019, RG C.19.0092.N, Pas. 2019, n° 681, avec concl. de M. VAN INGELGEM, avocat général, publiées à leur date dans AC; Cass. 26 avril 2018, RG C.17.0417.N, inédit.

ACQUIESCEMENT - Acquiescement tacite - Décision judiciaire exécutoire par provision - Paiement des frais

- Art. 1044, al. 1er, et 1045, al. 1er et 3 Code judiciaire

C.20.0317.N

12 februari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210212.1N.8](#)

AC nr. ...

Artikel 2.4.3, §1, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening stelt een weerlegbaar vermoeden van algemeen nut in voor elke onteigening ter uitvoering van een ruimtelijk uitvoeringsplan maar stelt geen vermoeden in dat een onteigening ter uitvoering van een ruimtelijk uitvoeringsplan noodzakelijk is voor het realiseren van het met dat plan nagestreefde doel van algemeen nut (1). (1) Zie concl. OM.

ONTEIGENING TEN ALGEMENE NUTTE - Verwezenlijking van ruimtelijk uitvoeringsplan - Onteigening van algemeen nut - Weerlegbaar vermoeden

STEDENBOUW - Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Verwezenlijking van ruimtelijk uitvoeringsplan - Onteigening van algemeen nut - Weerlegbaar vermoeden

L'article 2.4.3, § 1er, du Code flamand de l'aménagement du territoire établit une présomption réfragable d'utilité publique pour toute expropriation en exécution d'un plan d'exécution spatial mais n'établit pas une présomption selon laquelle une expropriation en exécution d'un plan d'exécution spatial est nécessaire pour la réalisation de l'objectif d'utilité publique poursuivi par ce plan (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

EXPROPRIATION POUR CAUSE D'UTILITE PUBLIQUE - Réalisation du plan d'exécution spatial - Expropriation d'utilité publique - Présomption réfragable

URBANISME - Aménagement du territoire. plan d'aménagement - Réalisation du plan d'exécution spatial - Expropriation d'utilité publique - Présomption réfragable

C.20.0321.N

18 juni 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210618.1N.5](#)

AC nr. ...

Dat de rechter ambtshalve de plicht heeft de rechtsgronden op te werpen waarvan de toepassing geboden is door de feiten die de partijen in het bijzonder hebben aangevoerd ter staving van hun vorderingen, betekent niet dat de rechter is gehouden alle in het licht van de vaststaande feiten van het geschil mogelijke doch niet-aangevoerde rechtsregels op hun mogelijkheid te onderzoeken, maar enkel dat hij, met eerbiediging van het recht van verdediging, de toepasselijkheid moet onderzoeken van de niet-aangevoerde rechtsregels die zich door de feiten zoals zij in het bijzonder worden aangevoerd, onmiskenbaar aan hem opdringen.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Ambtshalve opwerpen van rechtsgronden - Taak van de rechter

- Artt. 774 en 1138, 2° en 3° Gerechtelijk Wetboek

L'obligation pour le juge de relever d'office les fondements juridiques dont l'application est commandée par les faits spécialement invoqués par les parties à l'appui de leurs prétentions n'implique pas qu'il est tenu d'examiner à la lumière des faits constants du litige l'applicabilité de toutes les règles de droit possibles qui n'ont pas été invoquées mais uniquement que, moyennant le respect des droits de la défense, il doit examiner l'applicabilité des règles de droit qui n'ont pas été invoquées et qui s'imposent incontestablement à lui en raison des faits tels qu'ils ont été spécialement invoqués.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Fondements juridiques soulevés d'office - Mission du juge

- Art. 774 et 1138, 2° et 3° Code judiciaire

C.20.0322.N

11 juni 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210611.1N.1](#)

AC nr. ...

De verarmde dient voldoende aanwijzingen te verstrekken die waarschijnlijk maken dat iedere rechtsgrond voor de vermogensverschuiving ontbreekt alvorens van de verrijkte kan gevraagd worden alsnog het bestaan van een rechtsgrond hiervoor aan te tonen.

L'appauvri doit fournir des indices suffisants qui rendent vraisemblable l'absence de tout fondement juridique au glissement de patrimoine avant qu'il puisse être demandé à l'enrichi de démontrer l'existence d'un fondement juridique à cet égard.

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Verbod van ongerechtvaardigde verrijking - Vermogensverschuiving - Rechtsgrond - Afwezigheid - Bewijslast

VERRIJKING ZONDER OORZAAK - Verbod van ongerechtvaardigde verrijking - Vermogensverschuiving - Rechtsgrond - Afwezigheid - Bewijslast

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Interdiction de l'enrichissement sans cause - Glissement de patrimoine - Fondement juridique - Absence - Charge de la preuve

ENRICHISSEMENT SANS CAUSE - Interdiction de l'enrichissement sans cause - Glissement de patrimoine - Fondement juridique - Absence - Charge de la preuve

C.20.0323.N

7 oktober 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211007.1N.4](#)

AC nr. ...

De Gegevensbeschermingsautoriteit die na onderzoek van een klacht vaststelt dat een praktijk daadwerkelijk aanleiding geeft tot een inbreuk op de grondbeginselen van de bescherming van de persoonsgegevens is bevoegd om corrigerende maatregelen te nemen ook al werden de persoonsgegevens van de klager zelf niet verwerkt (1). (1) Zie concl. OM.

PRIVÉLEVEN (BESCHERMING VAN) - Inbreuk op grondbeginselen van bescherming van persoonsgegevens - Gegevensbeschermingsautoriteit - Klacht - Geen verwerking van persoonsgegevens van de klager

- Artt. 4, § 1, eerste lid, 63, 72 en 100, § 1 Wet 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit

L'Autorité de protection des données qui, après examen d'une plainte, constate qu'une pratique entraîne effectivement une violation des principes fondamentaux de la protection des données à caractère personnel, a le pouvoir d'adopter des mesures correctrices même si les données à caractère personnel du plaignant n'ont pas été traitées (1). (1) Voir les concl. du MP, publiées à leur date dans AC.

VIE PRIVÉ (PROTECTION) - Infraction aux principes fondamentaux de la protection des données à caractère personnel - Autorité de protection des données - Plainte - Pas de traitement des données à caractère personnel du plaignant

- Art. 4, § 1er, al. 1er, 63, 72 et 100, § 1er L. du 3 décembre 2017

Een betrokkene heeft het recht om een klacht in te dienen bij de Gegevensbeschermingsautoriteit tegen een verwerkingspraktijk waarvan hij meent dat deze inbreuk maakt op zijn rechten uit hoofde van de Algemene Verordening Gegevensbescherming, zelfs wanneer de persoonsgegevens van de betrokkene zelf niet worden verwerkt maar hij het voordeel of de dienst niet heeft verkregen doordat hij zijn toestemming met de verwerking heeft geweigerd (1). (1) Zie concl. OM.

PRIVÉLEVEN (BESCHERMING VAN) - Algemene verordening gegevensbescherming - Verwerking van persoonsgegevens - Weigering toestemming - Verlies van voordeel of dienst

- Artt. 2, eerste lid, 4, 2), 5, eerste lid, c), en 57 Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking va

Une personne concernée a le droit d'introduire une réclamation auprès de l'Autorité de protection des données contre une pratique de traitement dont elle estime qu'elle porte atteinte à ses droits du chef du Règlement général sur la protection des données, même lorsque les données à caractère personnel de la personne concernée elles-mêmes n'ont pas été traitées, mais qu'elle n'a pas obtenu l'avantage ou le service parce qu'elle a refusé de donner son consentement au traitement (1). (1) Voir les concl. du MP, publiées à leur date dans AC.

VIE PRIVÉ (PROTECTION) - Règlement général sur la protection des données - Traitement des données à caractère personnel - Refus de consentement - Perte d'un avantage ou d'un service

- Art. 2, al. 1er, 4, 2), 5, al. 1er, c), et 57 Règlement (UE) 2016/679 du Parlement européen et du Conseil du 27 avril 2016

- Preambule, punt 141 Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking va

- Préambule, point 141 Règlement (UE) 2016/679 du Parlement européen et du Conseil du 27 avril 2016

Het verlies van een voordeel of dienst bij weigering van toestemming kan de mogelijkheid van een echte vrije keuze doen ontbreken en een nadelig gevolg uitmaken in de zin van punt 42 van de preambule bij de Algemene Verordening Gegevensbescherming (1). (1) Zie concl. OM.

La perte d'un avantage ou d'un service en cas de refus de consentement peut supprimer la possibilité d'une véritable liberté de choix et constituer un préjudice au sens du point 42 du préambule au Règlement général sur la protection des données (1). (1) Voir les concl. du MP, publiées à leur date dans AC.

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Beginselen - Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie - Rechtstreeks toepasselijk - Algemene verordening gegevensbescherming - Verwerking van persoonsgegevens - Weigering toestemming - Verlies van voordeel of dienst

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Principes - Traité sur le fonctionnement de l'Union européenne - Directement applicable - Règlement général sur la protection des données - Traitement des données à caractère personnel - Refus de consentement - Perte d'un avantage ou d'un service

- Art. 288, tweede lid Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

- Art. 288, al. 2 Traité du 25 mars 1957 sur le fonctionnement de l'Union européenne (TFUE)

- Artt. 4, 11), en 6, eerste lid Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking va

- Art. 4, 11), et 6, al. 1er Règlement (UE) 2016/679 du Parlement européen et du Conseil du 27 avril 2016

PRIVÉLEVEN (BESCHERMING VAN) - Verwerking van persoonsgegevens - Weigering toestemming - Verlies van voordeel of dienst

VIE PRIVÉ (PROTECTION) - Traitement des données à caractère personnel - Refus de consentement - Perte d'un avantage ou d'un service

- Art. 288, tweede lid Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

- Art. 288, al. 2 Traité du 25 mars 1957 sur le fonctionnement de l'Union européenne (TFUE)

- Artt. 4, 11), en 6, eerste lid Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking va

- Art. 4, 11), et 6, al. 1er Règlement (UE) 2016/679 du Parlement européen et du Conseil du 27 avril 2016

C.20.0328.N

2 december 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211202.1N.7](#)

AC nr. ...

Uit artikel 16.2bis Wegverkeersreglement volgt niet dat motorfietsers die tussen 2 rijstroken of files sneller rijden dan de voertuigen die stoppen of traag rijden in die rijstroken of files, gebruik mogen maken van een overrijdbare berm tussen die rijstroken of files.

Il ne suit pas de l'article 16.2bis du code de la route que les motocyclistes qui circulent entre deux bandes de circulation ou files à une vitesse supérieure à celle des véhicules qui sont immobilisés ou qui circulent lentement sur ces bandes de circulation ou files puissent emprunter une berme carrossable située entre ces bandes de circulation ou files.

WEGVERKEER - Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 16 - Art. 16.2 - Artikel 16.2bis - Motorfietsen - Overrijdbare berm

ROULAGE - Code de la route du 01121975 - Dispositions réglementaires - Article 16 - Article 16, # 2 - Article 16, § 2bis - Motocyclottes - Berme carrossable

- Art. 16.2bis KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

- Art. 16.2bis A.R. du 1er décembre 1975 portant règlement général sur la police de la circulation routière et de l'usage de la voie publique

C.20.0329.F

1 april 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210401.1F.6](#)

AC nr. ...

De rechter beoordeelt in feite of de niet-ontvankelijkheid van de strafvervolgning de schade die voor de vervolgte persoon voortvloeit uit het feit dat hij gedurende een onredelijke termijn op een beslissing van het gerecht heeft moeten wachten, integraal herstelt (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas 2021, nr. 243.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafvervolgning - Redelijke termijn - Overschrijding - Niet-ontvankelijkheid van de vervolging - Volledige vergoeding van de schade - Feitelijke beoordeling

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Le juge apprécie en fait si l'irrecevabilité des poursuites pénales répare intégralement le dommage résultant pour la personne poursuivie de ce qu'elle a été maintenue dans l'attente d'une décision de justice pendant un délai déraisonnable (1). (1) Voir les concl. contraires du MP.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Poursuites pénales - Délai raisonnable - Dépassement - Irrecevabilité des poursuites - Réparation intégrale du dommage - Appréciation en fait

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

C.20.0331.N

26 februari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210226.1N.3](#)

AC nr. ...

De rechter dient niet opnieuw het geschil te beoordelen in het licht van de bepalingen die de openbare orde raken en waarvan toepassing wordt gemaakt in de arbitrale uitspraak, maar is enkel verplicht te controleren of hetzij de arbitrale uitspraak, hetzij haar erkenning of tenuitvoerlegging, in strijd is met de openbare orde.

ARBITRAGE - Openbare orde - Beoordeling - Taak van de rechter

- Artt. 1717, 1717, § 3, b), ii), en 1721, § 1, b), ii) Gerechtelijk Wetboek

De uitvoering van een in tijd en ruimte en op het vlak van de geïsoleerde activiteiten beperkt niet-concurrentiebeding beperkt niet steeds op onevenredige wijze de vrijheid van ondernemen wanneer de overeenkomst die het beding bevat, onrechtmatig werd beëindigd door de partij in wiens voordeel de niet-concurrentie was bedongen.

ECONOMIE - Vrijheid van koophandel en nijverheid - Overeenkomst - Onrechtmatige beëindiging - Niet-concurrentiebeding

- Art. II.3 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

Le juge ne doit pas apprécier à nouveau le litige à l'aune des dispositions qui touchent à l'ordre public et dont il est fait application dans la sentence arbitrale, mais est uniquement tenu de vérifier si, soit la sentence arbitrale, soit sa reconnaissance ou son exécution, est contraire à l'ordre public.

ARBITRAGE - Ordre public - Appréciation - Mission du juge

- Art. 1717, 1717, § 3, b), ii), et 1721, § 1er, b), ii) Code judiciaire

L'exécution d'une clause de non-concurrence limitée dans le temps, dans l'espace et quant aux activités visées ne restreint pas toujours d'une manière disproportionnée la liberté d'entreprendre lorsque le contrat qui comporte la clause a été résilié illégalement par la partie en faveur de laquelle la non-concurrence était stipulée.

ECONOMIE - Liberté de commerce et d'industrie - Convention - Résiliation illégale - Clause de non-concurrence

- Art. II.3 Code de droit économique

C.20.0333.N

19 maart 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210319.1N.2](#)

AC nr. ...

De voor het eerst in hoger beroep ingestelde tegenvordering moet, omwille van de wapengelijkheid van de procespartijen en hun verplichting tot loyale procesvoering, feitelijk verband houden met een voor de eerste rechter ingestelde vordering (1). (1) Zie Cass. 5 december 2014, AR C.14.0061.N, AC 2014, nr. 755, met concl. van advocaat-generaal A. VAN INGELGEM; Cass. 23 februari 2006, AR C.04.0048.N, AC 2006, nr. 106; Cass. 14 oktober 2005, AR C.04.0408.F, AC 2005, nr. 513; Cass. 10 september 1982, AR 3444, AC 1982-83, nr. 29.

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Algemeen - Tegenvordering - Voor het eerst gesteld in hoger beroep

- Artt. 14, 807, 1042 en 1068, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

La demande reconventionnelle introduite pour la première fois en degré d'appel doit, afin d'assurer l'égalité des armes des parties et de respecter leur devoir de loyauté, présenter un rapport de fait avec une demande introduite devant le premier juge (1). (1) Voir Cass. 5 décembre 2014, RG C.14.0061.N, Pas 2014, n° 755, avec concl. de M. VAN INGELGEM, avocat général publiées à leur date dans AC ; Cass. 23 février 2006, RG C.04.0048.N, AC 2006, nr. 106 ; Cass. 14 octobre 2005, RG C.04.0408.F, AC 2005, n° 513; Cass. 10 septembre 1982, RG 3444, Pas 1983, n° 29.

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Généralités - Demande reconventionnelle - Pour la première fois en degré d'appel

- Art. 14, 807, 1042 et 1068, al. 1er Code judiciaire

Een tegenvordering heeft een autonoom karakter in die zin dat ze niet moet voldoen aan de toelaatbaarheidsvoorwaarden van artikel 870 Gerechtelijk Wetboek, die als zodanig enkel gelden voor de eiser die zijn vordering uitbreidt of wijzigt.

VORDERING IN RECHTE - Tegenvordering - Aard

- Artt. 14 en 807 Gerechtelijk Wetboek

Une demande reconventionnelle présente un caractère autonome en ce sens qu'elle ne doit pas satisfaire aux conditions d'admissibilité de l'article 807 du Code judiciaire, qui ne s'appliquent en tant que telles qu'au demandeur qui étend ou modifie sa demande.

DEMANDE EN JUSTICE - Demande reconventionnelle - Nature

- Art. 14 et 807 Code judiciaire

C.20.0334.N

26 februari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210226.1N.2](#)

AC nr. ...

Een inschrijving in het bevolkingsregister is niet vereist om een huwelijksaangifte te kunnen indienen.

HUWELIJK - Huwelijksaangifte - Bevolkingsregister - Inschrijving

- Artt. 63, § 1, eerste en tweede lid, en 64, § 1, 5° Oud Burgerlijk Wetboek

Une inscription dans le registre de la population n'est pas requise pour pouvoir introduire une déclaration de mariage.

MARIAGE - Déclaration de mariage - Registre de la population - Inscription

- Art. 63, § 1er, al. 1er et 2, et 64, § 1er, 5° Ancien Code civil

C.20.0338.F

19 april 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210419.3F.7](#)

AC nr. ...

° Het arrest dat oordeelt dat, enerzijds, het Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie geen andere gegevens aanbrengt die de ernst van de inbreuk verantwoorden dan die welke het reeds in aanmerking had genomen bij de keuze voor de geldboete, met uitzondering van de duur van het tijdvak waarbinnen de inbreuken zijn gepleegd, en dat, anderzijds, de door het Instituut aangevoerde verzwarende omstandigheden noch relevant noch bewezen zijn, en besluit dat, bij gebrek aan richtlijnen, coherentie in de ten aanzien van de operatoren genomen beslissingen en van andere objectieve gegevens, het bedrag van de geldboete enkel ex aequo et bono kan worden vastgesteld, baseert zijn beslissing niet op opportuniteitsredenen of subjectieve overwegingen, maar op een onderzoek in feite en in rechte dat rekening houdt met alle omstandigheden van de zaak in het licht van de criteria van evenredigheid, objectiviteit, transparantie en non-discriminatie.

COMMUNICATIE TELECOMMUNICATIE - Uitspraak van een boete door het Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie - Betwisting van de keuze voor de boete en het bedrag van de boete - Marktenhof - Bevoegdheid van de rechter - Aard

- Artt. 2, § 1, en 21, § 5 Wet 17 januari 2003 met betrekking tot het statuut van de regulator van de Belgische post- en telecommunicatiesector

- Art. 5 Wet 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie

RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Communicatie en telecommunicatie - Uitspraak van een boete door het Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie - Betwisting van de keuze voor de boete en het bedrag van de boete - Marktenhof - Bevoegdheid van de rechter - Aard

- Artt. 2, § 1, en 21, § 5 Wet 17 januari 2003 met betrekking tot het statuut van de regulator van de Belgische post- en telecommunicatiesector

- Art. 5 Wet 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie

RECHTERLIJKE ORGANISATIE - Algemeen - Uitspraak van een boete door het Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie - Betwisting van de keuze voor de boete en het bedrag van de boete - Bevoegdheid van de rechter - Aard

- Artt. 2, § 1, en 21, § 5 Wet 17 januari 2003 met betrekking tot het statuut van de regulator van de Belgische post- en telecommunicatiesector

L'arrêt qui considère, d'une part, que l'Institut Belge des Services Postaux et des Télécommunications n'avance pas d'autres éléments justifiant la gravité de l'infraction que ceux déjà retenus pour le choix d'infliger une amende, si ce n'est la durée de la période infractionnelle, d'autre part, que les circonstances aggravantes invoquées par lui ne sont pas pertinentes ou établies, et conclut qu'en l'absence de lignes directrices, de cohérence dans les décisions prises envers les opérateurs et de tout autre élément objectif, le montant de l'amende ne peut être fixé qu'ex aequo et bono, fonde sa décision, non sur des considérations d'opportunité ou subjectives, mais sur une recherche en fait et en droit prenant en compte l'ensemble des circonstances de la cause au regard des critères de proportionnalité, d'objectivité, de transparence et de non-discrimination.

COMMUNICATION TELECOMMUNICATION - Prononcé d'une amende par l'Institut Belge des Services Postaux. - Contestation du choix de l'amende et de son montant - Cour des Marchés - Pouvoir du juge - Nature

- Art. 2, § 1, et 21, § 5 L. du 17 janvier 2003

- Art. 5 L. du 13 juin 2005 relative aux communications électroniques

TRIBUNAUX - Matière civile - Généralités - Communications et télécommunications - Prononcé d'une amende par l'Institut Belge des Services Postaux. - Contestation du choix de l'amende et de son montant - Cour des Marchés - Pouvoir du juge - Nature

- Art. 2, § 1, et 21, § 5 L. du 17 janvier 2003

- Art. 5 L. du 13 juin 2005 relative aux communications électroniques

ORGANISATION JUDICIAIRE - Généralités - Prononcé d'une amende par l'Institut Belge des Services Postaux. - Contestation du choix de l'amende et de son montant - Pouvoir du juge - Nature

- Art. 2, § 1, et 21, § 5 L. du 17 janvier 2003

- Art. 5 Wet 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie

TELEGRAAF EN TELEFOON - Uitspraak van een boete door het Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie - Betwisting van de keuze voor de boete en het bedrag van de boete - Marktenhof - Bevoegdheid van de rechter - Aard

- Artt. 2, § 1, en 21, § 5 Wet 17 januari 2003 met betrekking tot het statuut van de regulator van de Belgische post- en telecommunicatiesector

- Art. 5 Wet 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie

- Art. 5 L. du 13 juin 2005 relative aux communications électroniques

TELEGRAPHES ET TELEPHONES - Prononcé d'une amende par l'Institut Belge des Services Postaux. - Contestation du choix de l'amende et de son montant - Cour des Marchés - Pouvoir du juge - Nature

- Art. 2, § 1, et 21, § 5 L. du 17 janvier 2003

- Art. 5 L. du 13 juin 2005 relative aux communications électroniques

C.20.0341.N

16 december 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211216.1N.3](#)

AC nr. ...

Wanneer de partij die de procedure eerst bij een gerecht van een lidstaat aanhangig heeft gemaakt, zich er in een later aanhangig gemaakte procedure voor het gerecht van een andere lidstaat toe verbindt om afstand te doen van het geding in de lidstaat van het eerst aangezochte gerecht, maar zij vervolgens nalaat die afstand van geding uit te voeren, zodat geen einde komt aan de procedure in de lidstaat van het eerst aangezochte gerecht, blijven de aanhangigheidsregels krachtens artikel 19 Brussel IIbis-Verordening gelden en blijft de situatie van litispending voortbestaan zodat het laatst aangezochte gerecht de partijen naar het eerst aangezochte gerecht moet verwijzen, wanneer de bevoegdheid van dit gerecht vaststaat, zoniet zou dit leiden tot parallelle procedures met mogelijk tegenstrijdige beslissingen (1). (1) Zie concl. OM.

AANHANGIG GEDING - Aanhangige procedure in een Lidstaat - Later aanhangig gemaakte procedure in een andere Lidstaat - Voorgenomen afstand van de eerste procedure - Geen uitvoering van de afstand

- Art. 19, tweede en derde lid EG-Verordening nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid

AFSTAND (RECHTSPLEGING) - Afstand van geding - Aanhangige procedure in een Lidstaat - Later aanhangig gemaakte procedure in een andere Lidstaat - Voorgenomen

3/10/2023

Lorsque la partie qui a d'abord saisi une juridiction d'un État membre s'engage, dans une procédure portée ultérieurement devant la juridiction d'un autre État membre, à se désister de l'instance dans l'État membre de la juridiction première saisie mais omet ensuite d'exécuter ce désistement d'instance, de sorte que la procédure menée dans l'État membre de la juridiction première saisie ne s'éteint pas, les règles de litispendance prévues à l'article 19 du règlement (CE) n° 2201/2003 du 27 novembre 2003 relatif à la compétence, la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière matrimoniale et en matière de responsabilité parentale abrogeant le règlement (CE) n° 1347/2000, dit règlement Bruxelles IIbis, continuent de s'appliquer et la situation de litispendance persiste, de telle manière que la juridiction saisie en deuxième lieu doit renvoyer les parties devant la juridiction première saisie lorsque la compétence de cette juridiction est établie, au risque, dans le cas contraire, de voir apparaître des procédures parallèles susceptibles d'entraîner une contrariété de décisions (1). (1) Voir les concl. du MP.

LITISPENDANCE - Procédure pendante dans un État membre - Procédure engagée ultérieurement dans un autre État membre - Intention de désistement de la première procédure - Absence d'exécution du désistement

- Art. 19, al. 2 et 3 Règlement CE n° 2201/2003 du Conseil du 27 novembre 2003 relatif à la compétence, la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière matrimoniale et en matière de responsabilité parentale

DESISTEMENT (PROCEDURE) - Désistement d'instance - Procédure pendante dans un État membre - Procédure engagée ultérieurement dans un autre État membre - Intention de

P. 108/502

afstand van de eerste procedure - Geen uitvoering van de afstand

- Art. 19, tweede en derde lid EG-Verordening nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid

EUROPESE UNIE - Algemeen - Brussel IIbis-verordening - Regels van aanhangigheid - Aanhangige procedure in een Lidstaat - Later aanhangig gemaakte procedure in een andere Lidstaat - Voorgenomen afstand van de eerste procedure - Geen uitvoering van de afstand

- Art. 19, tweede en derde lid EG-Verordening nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid

INTERNATIONALE RECHTSHULP - Brussel IIbis-verordening - Regels van aanhangigheid - Aanhangige procedure in een Lidstaat - Later aanhangig gemaakte procedure in een andere Lidstaat - Voorgenomen afstand van de eerste procedure - Geen uitvoering van de afstand

- Art. 19, tweede en derde lid EG-Verordening nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid

désistement de la première procédure - Absence d'exécution du désistement

- Art. 19, al. 2 et 3 Règlement CE n° 2201/2003 du Conseil du 27 novembre 2003 relatif à la compétence, la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière matrimoniale et en matière de responsabilité parentale

UNION EUROPEENNE - Généralités - Règlement Bruxelles IIbis - Règles de litispendance - Procédure pendante dans un État membre - Procédure engagée ultérieurement dans un autre État membre - Intention de désistement de la première procédure - Absence d'exécution du désistement

- Art. 19, al. 2 et 3 Règlement CE n° 2201/2003 du Conseil du 27 novembre 2003 relatif à la compétence, la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière matrimoniale et en matière de responsabilité parentale

ENTRAIDE JUDICIAIRE INTERNATIONALE - Règlement Bruxelles IIbis - Règles de litispendance - Procédure pendante dans un État membre - Procédure engagée ultérieurement dans un autre État membre - Intention de désistement de la première procédure - Absence d'exécution du désistement

- Art. 19, al. 2 et 3 Règlement CE n° 2201/2003 du Conseil du 27 novembre 2003 relatif à la compétence, la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière matrimoniale et en matière de responsabilité parentale

C.20.0342.N

26 maart 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210319.1N.7](#)

AC nr. ...

De partij die tijdens een strafproces is veroordeeld en vervolgens is betrokken in een burgerlijk proces, kan voor de burgerlijke rechter het bewijs genieten dat door een derde ten aanzien van het strafproces wordt geleverd tot weerlegging van een element dat aan de strafrechtelijke veroordeling ten grondslag ligt (1). (1) GwH 14 februari 2019, nr.24/19.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Bewijsvoering - Strafrechtelijk veroordeelde - Daaropvolgend burgerlijk proces - Genot van strafrechtelijk bewijs voor de burgerlijke rechter

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Bewijsvoering - Strafrechtelijk veroordeelde - Daaropvolgend burgerlijk proces - Genot van strafrechtelijk bewijs voor de burgerlijke rechter

La partie qui est condamnée à l'issue d'une instance pénale et est ensuite partie à une instance civile peut bénéficier, devant le juge civil, de la preuve rapportée par un tiers à l'instance pénale réfutant un élément qui fonde la condamnation pénale (1). (1) C. const., 14 février 2019, n° 24/2019.

PREUVE - Matière civile - Administration de la preuve - Personne pénalement condamnée - Procès civil subséquent - Bénéfice de la preuve pénale devant le juge civil

PREUVE - Matière civile - Administration de la preuve - Personne pénalement condamnée - Procès civil subséquent - Bénéfice de la preuve pénale devant le juge civil

Een abusieve invordering van de dwangsom kan voorhanden zijn zowel van bij de aanvang als vanaf een later tijdstip; in dat laatste geval kan het herleiden van het misbruikte recht tot zijn normale uitoefening slechts vanaf dat tijdstip gebeuren.

DWANGSOM - Abusieve invordering - Herleiding - Tijdstip

- Art. 1385quinquies Gerechtelijk Wetboek

Le recouvrement de l'astreinte peut être abusif aussi bien dès l'origine qu'à un moment ultérieur ; dans ce dernier cas, la réduction du droit dont il a été abusé à son exercice normal ne peut avoir lieu qu'à partir de ce moment.

ASTREINTE - Recouvrement abusif - Réduction - Moment

- Art. 1385quinquies Code judiciaire

DWANGSOM - Abusieve invordering - Herleiding - Tijdstip

- Art. 1385quinquies Gerechtelijk Wetboek

RECHTSMISBRUIK - Dwangsom - Abusieve invordering - Herleiding - Tijdstip

- Art. 1385quinquies Gerechtelijk Wetboek

RECHTSMISBRUIK - Dwangsom - Abusieve invordering - Herleiding - Tijdstip

- Art. 1385quinquies Gerechtelijk Wetboek

ASTREINTE - Recouvrement abusif - Réduction - Moment

- Art. 1385quinquies Code judiciaire

ABUS DE DROIT - Astreinte - Recouvrement abusif - Réduction - Moment

- Art. 1385quinquies Code judiciaire

ABUS DE DROIT - Astreinte - Recouvrement abusif - Réduction - Moment

- Art. 1385quinquies Code judiciaire

Het algemeen rechtsbeginsel tot eerbiediging van het gezag van gewijsde in strafzaken verbiedt de rechter bij wie de latere burgerrechtelijke vordering aanhangig is gemaakt, om hetgeen de strafrechter zeker en noodzakelijk heeft beslist over een element dat aan zowel de strafvordering als de burgerrechtelijke vordering ten grondslag ligt, ter betwisting te stellen (1). (1) Zie Cass. 4 mei 2017, AR C.16.0187.F, AC 2017, nr. 310; Cass. 24 april 2009, AR C.07.0120.N, AC 2009, nr. 275; Cass. 14 juni 2006, AR P.06.0073.F., AC 2006, nr. 330.

Le principe général du droit de l'autorité de la chose jugée en matière pénale interdit au juge saisi de l'action civile ultérieure de remettre en question ce qui a été certainement et nécessairement jugé par le juge pénal sur l'existence d'un fait qui forme la base commune de l'action civile et de l'action publique (1). (1) Voir Cass. 4 mai 2017, RG C.16.0187.F, Pas. 2017, n° 310 ; Cass. 24 avril 2009, RG C.07.0120.N, Pas. 2009, n° 275; Cass. 14 juin 2006, RG P.06.0073.F, Pas. 2006, n° 330.

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Strafzaken - Eerbiediging - Element ten grondslag aan zowel de strafvordering als de burgerrechtelijke vordering - Taak van de rechter

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Strafzaken - Eerbiediging - Element ten grondslag aan zowel de strafvordering als de burgerrechtelijke vordering - Taak van de rechter

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Algemeen rechtsbeginsel tot eerbiediging van het gezag van gewijsde in strafzaken - Element ten grondslag aan zowel de strafvordering als de burgerrechtelijke vordering - Taak van de rechter

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Algemeen rechtsbeginsel tot eerbiediging van het gezag van gewijsde in strafzaken - Element ten grondslag aan zowel de strafvordering als de burgerrechtelijke vordering - Taak van de rechter

CHOSE JUGEE - Autorité de chose jugée - Matière répressive - Respect - Élément formant la base commune de l'action publique et de l'action civile - Mission du juge

CHOSE JUGEE - Autorité de chose jugée - Matière répressive - Respect - Élément formant la base commune de l'action publique et de l'action civile - Mission du juge

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Principe général du droit de l'autorité de la chose jugée en matière répressive - Élément formant la base commune de l'action publique et de l'action civile - Mission du juge

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Principe général du droit de l'autorité de la chose jugée en matière répressive - Élément formant la base commune de l'action publique et de l'action civile - Mission du juge

C.20.0343.F

5 november 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211105.1F.3](#)

AC nr. ...

Wie een zeker voordeel verliest, kan niet de vergoeding vorderen van andere schade dan die welke het verlies van een kans uitmaakt v(1). (1) Cass. 6 december 2013, AR C.10.0204.F, AC 2013, nr. 661; inzake overeenkomsten: Cass. 6 december 2013, AR C.10.0245.F, AC 2013, nr. 662.

Celui qui perd un avantage certain ne peut réclamer la réparation du dommage distinct que constitue la perte d'une chance (1). (1) Cass. 6 décembre 2013, RG C.10.0204.F, Pas. 2013, n° 661, avec concl. MP; en matière contractuelle: Cass. 6 décembre 2013, RG C.10.0245.F, Pas. 2013, n° 662.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade -

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Fait - Faute - Perte d'un avantage certain

Begrip - Vormen - Verlies van een zeker voordeel

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 1382 et 1383 Ancien Code civil

Het verlies van een kans is een specifieke schade die bestaat in het zeker verlies van een waarschijnlijk voordeel (1). (1) Cass. 10 september 2020, AR C.19.0357.F, AC 2020, nr. 518; inzake overeenkomsten: Cass. 28 januari 2021, AR C.18.0341.F, AC 2021, nr. 75.

La perte d'une chance est un dommage spécifique qui consiste en la perte certaine d'un avantage probable (1). (1) Cass. 10 septembre 2020, RG C.19.0357.F, Pas. 2020, n° 518; en matière contractuelle: Cass. 28 janvier 2021, RG C.18.0341.F, Pas. 2021, n° 75.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Begrip - Vormen - Verlies van een kans

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Fait - Faute - Perte d'une chance

- Art. 1382 et 1383 Ancien Code civil

C.20.0346.F

1 april 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210401.1F.3](#)

AC nr. ...

Artikel 12.7 Pachtwet dat in het derde lid bepaalt dat de Koning bij in ministerraad overlegd besluit, op voorstel van de bevoegde provinciale landbouwkamer en op eensluidend advies van de nationale landbouwwaad, de maximale rendabiliteitsoppervlakten vaststelt, en, in het vierde lid, dat deze oppervlakten ten minste om de vijf jaar worden herzien, verbiedt de Koning niet om de uitwerking van een uitvoeringsbesluit te beperken tot vijf jaar.

L'article 12.7 de la loi sur les baux à ferme qui dispose, en son alinéa 3, que le Roi fixe par arrêté délibéré en conseil des ministres les superficies maximales de rentabilité sur proposition de la chambre provinciale d'agriculture compétente et sur avis conforme du conseil national de l'agriculture, et, en son alinéa 4, que ces superficies sont revues au moins tous les cinq ans n'interdit pas au Roi de limiter à cinq années les effets d'un arrêté d'exécution.

PACHT [ZIE: 199/03 HUUR VAN GOEDEREN] - Maximale rendabiliteitsoppervlakten - Vaststelling bij koninklijk besluit - Gevolgen - Beperking in de tijd - Wettigheid

- Art. 12.7 Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

BAIL A FERME [VOIR: 199/03 LOUAGE DE CHOSES - Superficies maximales de rentabilité - Fixation par arrêté royal - Effets - Limite dans le temps - Légalité

- Art. 12.7 L. du 4 novembre 1969 modifiant la législation sur le bail à ferme et sur le droit de préemption en faveur des preneurs de biens ruraux

C.20.0351.N

14 mei 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210514.1N.6](#)

AC nr. ...

De omstandigheid dat er nog geen voorlopige oplevering heeft plaatsgevonden, staat niet er aan in de weg dat de eigendom van de grond en de opstallen reeds is overgegaan op de kopers ervan, met inbegrip van de rechten van de verkoper die nauw verbonden zijn met het gebouw (1). (1) Zie concl. OM.

La circonstance que la réception provisoire n'ait pas encore eu lieu n'empêche pas que la propriété du terrain et des constructions ait déjà été transférée aux acheteurs de ceux-ci, y compris les droits du vendeur qui sont étroitement liés à l'immeuble (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

HUUR VAN DIENSTEN - Woningbouwwet - Gebrek aan voorlopige oplevering

- Art. 1615 Oud Burgerlijk Wetboek

- Artt. 4 en 5, eerste lid Wet 9 juli 1971 tot regeling van de woningbouw en de verkoop van te bouwen of in aanbouw zijnde woningen

LOUAGE D'INDUSTRIE - Loi du 9 juillet 1971 - Défaut de réception provisoire

- Art. 1615 Ancien Code civil

- Art. 4 et 5, al. 1er L. du 9 juillet 1971

KOOP - Woningbouwwet - Gebrek aan voorlopige oplevering

- Art. 1615 Oud Burgerlijk Wetboek
- Artt. 4 en 5, eerste lid Wet 9 juli 1971 tot regeling van de woningbouw en de verkoop van te bouwen of in aanbouw zijnde woningen

VENTE - Loi du 9 juillet 1971 - Défaut de réception provisoire

- Art. 1615 Ancien Code civil
- Art. 4 et 5, al. 1er L. du 9 juillet 1971

C.20.0352.F

19 april 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210419.3F.5](#)

AC nr. ...

Het recht op vrijheid van meningsuiting, dat de vrijheid om inlichtingen te ontvangen of te verstrekken omvat met als logisch gevolg hiervan het recht van het publiek op informatie, maakt deel uit van de rechten en vrijheden van anderen die, mits de in het artikel 8.2 EVRM bepaalde voorwaarden strikt worden nageleefd, een inmenging in het privé- en gezinsleven kunnen verantwoorden; een dergelijke inmenging moet aan een dwingende maatschappelijke noodwendigheid beantwoorden en de evenredigheid tussen het aangewende middel en het beoogde doel moet worden geëerbiedigd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 276.

DRUKPERS (POLITIE OVER DE) - Rechten van de mens - Verdrag Rechten van de Mens - Artikel 8 - Recht op eerbiediging van het privé- en gezinsleven - Drukpers - Verspreiding van artikelen en foto's - Artikel 10 - Recht op vrijheid van meningsuiting - Inmenging in de uitoefening van het recht op eerbiediging van het privé- en gezinsleven

- Artt. 8, § 1 en 2, en 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

DRUKPERS (POLITIE OVER DE) - Rechten van de mens - Verdrag Rechten van de Mens - Artikel 10 - Recht op vrijheid van meningsuiting - Drukpers - Verspreiding van artikelen en foto's - Artikel 8 - Recht op eerbiediging van het privé- en gezinsleven - Inmenging in de uitoefening van het recht op eerbiediging van het privé- en gezinsleven

- Artt. 8, § 1 en 2, en 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

GRONDWET - Algemeen (oud) - Art. 22 (oud) - Recht op eerbiediging van het privé- en gezinsleven - Drukpers - Verspreiding van artikelen en foto's - Inmenging in de uitoefening van het recht op eerbiediging van het privé- en gezinsleven

- Artt. 8, § 1 en 2, en 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

Le droit à la liberté d'expression, qui comprend la liberté de communiquer ou de recevoir des informations et a pour corollaire le droit du public à l'information, s'inscrit parmi les droits et libertés d'autrui qui peuvent, dans la stricte observation des conditions visées à l'article 8, § 2, de la Convention de sauvegarde des Droits de l'Homme et des libertés fondamentales, justifier une ingérence dans la vie privée et familiale; pareille ingérence doit répondre à une nécessité sociale impérieuse et respecter les exigences de la proportionnalité entre les moyens employés et le but poursuivi (1). (1) Voir les concl. du MP.

PRESSE - Droits de l'homme - Convention de sauvegarde des Droits de l'Homme et des libertés fondamentales - Article 8 - Droit au respect de la vie privée et familiale - Presse - Diffusion d'articles et de photos - Article 10 - Droit à la liberté d'expression - Ingérence dans l'exercice du droit à la vie privée et familiale

- Art. 8, § 1er et 2, et 10 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 22 La Constitution coordonnée 1994

PRESSE - Droits de l'homme - Convention de sauvegarde des Droits de l'Homme et des libertés fondamentales - Article 10 - Droit à la liberté d'expression - Presse - Diffusion d'articles et de photos - Article 8 - Droit au respect de la vie privée et familiale - Ingérence dans l'exercice du droit à la vie privée et familiale

- Art. 8, § 1er et 2, et 10 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 22 La Constitution coordonnée 1994

CONSTITUTION - Constitution 1831 (articles 1 a 99) - Article 22 - Droit au respect de la vie privée et familiale - Presse - Diffusion d'articles et de photos - Ingérence dans l'exercice du droit à la vie privée et familiale

- Art. 8, § 1er et 2, et 10 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 22 La Constitution coordonnée 1994

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 10 - Recht op vrijheid van meningsuiting - Drukpers - Verspreiding van artikelen en foto's - Artikel 8 - Inmenging in de uitoefening van dat recht

- Artt. 8, § 1 en 2, en 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Recht op eerbiediging van het privé- en gezinsleven - Drukpers - Verspreiding van artikelen en foto's - Artikel 10 - Recht op vrijheid van meningsuiting - Inmenging in de uitoefening van het recht op eerbiediging van het privé- en gezinsleven

- Artt. 8, § 1 en 2, en 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 10 - Droit à la liberté d'expression - Presse - Diffusion d'articles et de photos - Article 8 - Ingérence dans l'exercice de ce droit

- Art. 8, § 1er et 2, et 10 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 22 La Constitution coordonnée 1994

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 8 - Droit au respect de la vie privée et familiale - Presse - Diffusion d'articles et de photos - Article 10 - Droit à la liberté d'expression - Ingérence dans l'exercice du droit à la vie privée et familiale

- Art. 8, § 1er et 2, et 10 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 22 La Constitution coordonnée 1994

C.20.0354.N

11 juni 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210611.1N.8](#)

AC nr. ...

Bij de berekening van de uitwinningsvergoeding dient niet enkel rekening te worden gehouden met de in België bemiddelde zaken maar ook met de in het buitenland bemiddelde zaken.

OVEREENKOMST - Allerlei - Handelsagentuurovereenkomst - Uitwinningsvergoeding - Berekening

- Art. 20 Wet 13 april 1995 betreffende de handelsagentuurovereenkomst
- Art. 4.1, b) Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

Tenzij het een vergoeding van uitzonderlijke kosten betreft, moeten de bedragen betaald ter vergoeding van de eigen kosten van de handelsagent verbonden aan de uitvoering van de handelsagentuurovereenkomst, opgenomen worden in de berekeningsbasis van de uitwinningsvergoeding.

OVEREENKOMST - Allerlei - Handelsagentuurovereenkomst - Handelsagent - Eigen kosten - Vergoeding

- Art. 20 Wet 13 april 1995 betreffende de handelsagentuurovereenkomst

Le calcul de l'indemnité d'éviction doit tenir compte non seulement des affaires commissionnées en Belgique, mais également de celles commissionnées à l'étranger.

CONVENTION - Divers - Contrat d'agence commerciale - Indemnité d'éviction - Calcul

- Art. 20 L. du 13 avril 1995 relative au contrat d'agence commerciale
- Art. 4.1, b) Convention concernant la compétence judiciaire, la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière civile et commerciale

Sauf s'il s'agit d'une indemnisation de frais exceptionnels, les montants versés pour indemniser les frais propres de l'agent commercial liés à l'exécution du contrat d'agence commerciale doivent être inclus dans la base de calcul de l'indemnité d'éviction.

CONVENTION - Divers - Contrat d'agence commerciale - Agent commercial - Frais propres - Indemnisation

- Art. 20 L. du 13 avril 1995 relative au contrat d'agence commerciale

C.20.0359.F

20 mei 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210520.1F.4](#)

AC nr. ...

Zowel uit de doelstelling van het enige artikel van het decreet van het Waalse Gewest van 15 maart 2018 als uit de parlementaire voorbereiding van die bepaling volgt dat de wetgever de toepassing van artikel D.VII.22 van het Waalse Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling heeft willen voorbehouden voor zaken waarin een proces-verbaal was betekend vanaf de inwerkingtreding van dat wetboek en de toepassing van artikel 157 WWROSPE heeft willen behouden voor zaken waarin een proces-verbaal was betekend vóór de inwerkingtreding van dat wetboek.

STEDENBOUW - Sancties - Artikel D.VII.22 Waals Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling - Artikel 157 WWROSPE - Werking in de tijd

- Art. 157 Waals Wetboek van Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw en Patrimonium en Energie

- Art. D.VII.22 Waalse Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling (2016)

STEDENBOUW - Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Artikel D.VII.22 Waals Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling - Artikel 157 WWROSPE - Werking in de tijd

- Art. 157 Waals Wetboek van Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw en Patrimonium en Energie

- Art. D.VII.22 Waalse Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling (2016)

Il résulte tant de l'objectif de l'article unique du décret de la Région wallonne du 15 mars 2018 que des travaux préparatoires de cette disposition que le législateur a entendu réserver l'application de l'article D.VII.22 du Code wallon du développement territorial aux causes dans lesquelles un procès-verbal avait été notifié à partir de l'entrée en vigueur de ce code et de maintenir celle de l'article 157 du Code wallon de l'aménagement du territoire, de l'urbanisme et du patrimoine aux causes dans lesquelles un procès-verbal avait été notifié avant cette entrée en vigueur.

URBANISME - Sanctions - Code wallon du développement, article D.VII.22 - C.W.A.T.U.P.E, article 157 - Application dans le temps

- Art. 157 Arrêté de l'Exécutif régional wallon du 14 mai 1984, Code wallon de l'aménagement du territoire, de l'urbanisme et du patrimoine et de l'énergie

- Art. D.VII.22 Code du Développement territorial - Partie décrétable

URBANISME - Remise en état des lieux. paiement d'une plusvalue - Code wallon du développement, article D.VII.22 - C.W.A.T.U.P.E, article 157 - Application dans le temps

- Art. 157 Arrêté de l'Exécutif régional wallon du 14 mai 1984, Code wallon de l'aménagement du territoire, de l'urbanisme et du patrimoine et de l'énergie

- Art. D.VII.22 Code du Développement territorial - Partie décrétable

C.20.0360.N

30 september 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210930.1N.2](#)

AC nr. ...

De subrogatoire vordering uit artikel 47 Arbeidsongevallenwet heeft betrekking op vergoedingen die de arbeidsongevallenverzekeraar aan het slachtoffer en zijn rechthebbenden uitbetaalt krachtens de Arbeidsongevallenwet en niet op vergoedingen die hij hen boven voormelde vergoedingen uitbetaalt in het kader van een aanvullende verzekeringspolis (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

ARBEIDSONGEVAL - Verzekering - Indeplaatsstelling

- Art. 47 Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971

L'action subrogatoire résultant de l'article 47 de la loi du 10 avril 1971 sur les accidents du travail concerne les indemnités que l'assureur-loi verse à la victime et à ses ayants droit en vertu de la loi du 10 avril 1971 sur les accidents du travail, et non pas les indemnités qu'il leur verse en sus des indemnités précitées dans le cadre d'une police d'assurance complémentaire (1). (1) Voir les concl. contraires du MP publiées à leur date dans AC.

ACCIDENT DU TRAVAIL - Assurance - Subrogation

- Art. 47 L. du 10 avril 1971 sur les accidents du travail

C.20.0362.F

25 maart 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210325.1F.2](#)

AC nr. ...

De feitenrechter beoordeelt in feite het bestaan van het gebrek van de zaak, voor zover hij het wettelijk begrip "gebrek" niet miskent (1). (1) Cass. 17 januari 2014, AR C.12.0510.F, AC 2014, nr. 39, met concl. van procureur-generaal LECLERCQ op datum in Pas.; Cass. 30 oktober 2009, AR C.08.0353.F, AC 2009, nr. 630.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Bijzondere aansprakelijkheid - Allerlei - Gebrek van de zaak - Begrip - Bevoegdheid van de rechter - Hof van Cassatie - Toezicht

- Art. 1384, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Herstelplicht - Zaken - Gebrek van de zaak - Begrip - Bevoegdheid van de rechter - Hof van Cassatie - Toezicht

- Art. 1384, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek

Een zaak is gebrekkig in de zin van artikel 1384, eerste lid, Oud Burgerlijk Wetboek wanneer ze een abnormaal kenmerk vertoont waardoor ze in bepaalde omstandigheden schade kan veroorzaken (1). (1) Cass. 8 maart 2018, AR C.17.0248.N, AC 2018, nr. 162.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Bijzondere aansprakelijkheid - Allerlei - Gebrek van de zaak

- Art. 1384, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Herstelplicht - Zaken - Gebrek van de zaak

- Art. 1384, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek

Le juge apprécie en fait l'existence d'un vice de la chose, pour autant qu'il ne viole pas la notion légale de vice (1). (1) Cass. 17 janvier 2014, RG C.12.0510.F, Pas. 2014, n° 39, avec concl. de M. LECLERCQ, procureur général ; Cass. 30 octobre 2009, RG C.08.0353.F, Pas. 2009, n° 630.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Responsabilités particulières - Divers - Vice de la chose - Notion - Pouvoir du juge - Cour de cassation - Contrôle

- Art. 1384, al. 1er Ancien Code civil

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Obligation de réparer - Choses - Vice de la chose - Notion - Pouvoir du juge - Cour de cassation - Contrôle

- Art. 1384, al. 1er Ancien Code civil

Une chose est affectée d'un vice, au sens de l'article 1384, alinéa 1er, de l'ancien Code civil, lorsqu'elle présente une caractéristique anormale qui la rend, en certaines circonstances, susceptible de causer un dommage (1). (1) Cass. 8 mars 2018, RG C.17.0248.N, Pas. 2018, n° 162.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Responsabilités particulières - Divers - Vice de la chose

- Art. 1384, al. 1er Ancien Code civil

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Obligation de réparer - Choses - Vice de la chose

- Art. 1384, al. 1er Ancien Code civil

C.20.0371.N

9 september 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210909.1N.10](#)

AC nr. ...

Gelet op het doel van het vormvoorschrift van artikel 1326 Oud Burgerlijk Wetboek, wordt het bewijs van de door de schuldenaar opgenomen verbintenis eveneens geleverd wanneer zij is opgenomen in een wederkerige overeenkomst die voldoet aan artikel 1325 Oud Burgerlijk Wetboek.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Geschriften - Bewijswaarde - Onderhandse akte - Bewijs van de opgenomen verbintenis - Vormvoorwaarden

- Artt. 1325 en 1326 Oud Burgerlijk Wetboek

Eu égard à la finalité de la formalité prévue à l'article 1326 de l'ancien Code civil, la preuve de l'obligation assumée par le débiteur est également rapportée lorsque cette obligation est consignée dans une convention synallagmatique qui satisfait à l'article 1325 de l'ancien Code civil.

PREUVE - Matière civile - Preuve littérale - Valeur probante - Acte sous seing privé - Preuve de l'obligation assumée - Formalités

- Art. 1325 et 1326 Ancien Code civil

Of partijen eenzelfde of een onderscheiden belang hebben, in de zin van artikel 1325, eerste en tweede lid, Oud Burgerlijk Wetboek, moet worden beoordeeld op het ogenblik waarop de overeenkomst wordt gesloten.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Geschriften - Bewijswaarde - Onderscheiden belangen - Tijdstip beoordeling - Taak van de rechter

- Art. 1325, eerste en tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek

La question de savoir si les parties ont un intérêt identique ou distinct au sens de l'article 1325, alinéas 1er et 2, de l'ancien Code civil s'apprécie au moment de la conclusion de la convention.

PREUVE - Matière civile - Preuve littérale - Valeur probante - Intérêts distincts - Epoque d'appréciation - Mission du juge

- Art. 1325, al. 1er et 2 Ancien Code civil

C.20.0374.N

14 mei 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210514.1N.5](#)

AC nr. ...

De overeenkomst tussen bedinger en belover is de bron en de maat van de rechten van de derde-begunstigde, zodat deze rechten onderworpen zijn aan de in de overeenkomst bepaalde modaliteiten en beperkingen (1). (1) Zie concl. OM.

OVEREENKOMST - Bestanddelen - Toestemming - Derde - Begunstigde - Rechten

- Art. 1121 Oud Burgerlijk Wetboek

La convention entre le stipulant et le promettant est la source et la mesure des droits du tiers bénéficiaire, de sorte que ces droits sont soumis aux modalités et aux limitations prévues par la convention (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

CONVENTION - Eléments constitutifs - Consentement - Tiers - Bénéficiaire - Droits

- Art. 1121 Ancien Code civil

C.20.0383.N

6 september 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210906.3N.5](#)

AC nr. ...

Een ziekenhuis is, voorafgaand aan de tussenkomst van een bij hem werkzame arts, ertoe gehouden uit eigen beweging aan een patiënt, met het oog op het verlenen van diens toestemming, informatie te verstrekken over het al dan niet geconventioneerde statuut van de arts en de financiële gevolgen van diens tussenkomst, zonder dat van de patiënt een specifiek optreden mag worden vereist om kennis te nemen van die informatie.

ARTS - Ziekenhuis - Ziekenhuisgeneesheer - Informatieplicht - Patiënten - Rechten - Conventieoning

- Art. 8, § 2 Wet 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt

- Art. 30 Gecoördineerde wet op de ziekenhuizen 7 augustus 1987

GENEESKUNDE - Algemeen - Arts - Ziekenhuis - Ziekenhuisgeneesheer - Informatieplicht - Patiënten - Rechten - Conventieoning

- Art. 8, § 2 Wet 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt

- Art. 30 Gecoördineerde wet op de ziekenhuizen 7 augustus 1987

Préalablement à l'intervention d'un médecin exerçant dans ses locaux, un hôpital est tenu de fournir, de sa propre initiative, à un patient, en vue de l'obtention de son consentement, des informations sur le statut de conventionné ou non du médecin, ainsi que sur les répercussions financières de son intervention, sans que le patient soit tenu d'accomplir une démarche spécifique pour prendre connaissance de ces informations.

MEDECIN; VOIR AUSSI: 163/03 ART DE GUERIR - Hôpital - Médecin hospitalier - Devoir d'information - Patients - Droits - Conventieonnement

- Art. 8, § 2 L. du 22 août 2002 relative aux droits du patient

- Art. 30 L. sur les hôpitaux coordonnée le 7 août 1987

ART DE GUERIR - Généralités - Médecin - Hôpital - Médecin hospitalier - Devoir d'information - Patients - Droits - Conventieonnement

- Art. 8, § 2 L. du 22 août 2002 relative aux droits du patient

- Art. 30 L. sur les hôpitaux coordonnée le 7 août 1987

De exceptie van onbevoegdheid van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, zetelend in kort geding, omwille van de bevoegdheid van de vrederechter op grond van artikel 43, § 2, eerste lid Vlaams Woninghuurdecreet, moet vóór alle exceptie of verweer worden aangevoerd.

KORT GEDING - Woninghuurdecreet - Overgangsregeling - Kortgedingbevoegdheid vrederechter - Voorwaardelijke volheid van bevoegdheid voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg zetelend in kort geding - Exceptie van materiële onbevoegdheid

- Art. 584, eerste lid en 854 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 43, § 2, eerste lid Decreet 9 november 2018 houdende bepalingen betreffende de huur van voor bewoning bestemde goederen of delen ervan

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Woninghuurdecreet - Overgangsregeling - Kortgedingbevoegdheid vrederechter - Voorwaardelijke volheid van bevoegdheid voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg zetelend in kort geding - Exceptie van materiële onbevoegdheid

- Art. 584, eerste lid en 854 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 43, § 2, eerste lid Decreet 9 november 2018 houdende bepalingen betreffende de huur van voor bewoning bestemde goederen of delen ervan

De kortgedingbevoegdheid van de vrederechter voor woninghuurgeschillen op grond van artikel 43, § 2, eerste lid, Vlaams Woninghuurdecreet is van toepassing op kortgedingprocedures over woninghuurgeschillen die worden ingeleid vanaf 1 januari 2019, ook ingeval de schriftelijke woninghuurovereenkomst werd gesloten vóór die datum (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Woninghuurdecreet - Overgangsregeling - Kortgedingbevoegdheid vrederechter - Toepassing

L'exception d'incompétence du président du tribunal de première instance siégeant en référé, en raison de la compétence du juge de paix en vertu de l'article 43, § 2, alinéa 1er, du décret du Conseil flamand du 9 novembre 2018 contenant des dispositions relatives à la location de biens destinés à l'habitation ou de parties de ceux-ci, doit être soulevée avant toute défense ou exception.

REFERE - Décret du Conseil flamand du 9 novembre 2018 contenant des dispositions relatives à la location de biens destinés à l'habitation ou de parties de ceux-ci - Régime transitoire - Compétence en référé du juge de paix - Plénitude de compétence conditionnelle du président du tribunal de première instance siégeant en référé - Exception d'incompétence matérielle

- Art. 584, al. 1er et 854 Code judiciaire
- Art. 43, § 2, al. 1er Décr. du parlement flamand du 9 novembre 2018 contenant des dispositions relatives à la location de biens destinés à l'habitation ou de parties de ceux-ci

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Décret du Conseil flamand du 9 novembre 2018 contenant des dispositions relatives à la location de biens destinés à l'habitation ou de parties de ceux-ci - Régime transitoire - Compétence en référé du juge de paix - Plénitude de compétence conditionnelle du président du tribunal de première instance siégeant en référé - Exception d'incompétence matérielle

- Art. 584, al. 1er et 854 Code judiciaire
- Art. 43, § 2, al. 1er Décr. du parlement flamand du 9 novembre 2018 contenant des dispositions relatives à la location de biens destinés à l'habitation ou de parties de ceux-ci

La compétence du juge de paix de statuer en référé en matière de baux d'habitation sur la base de l'article 43, § 2, alinéa 1er, du décret du Conseil flamand du 9 novembre 2018 contenant des dispositions relatives à la location de biens destinés à l'habitation ou de parties de ceux-ci s'applique aux procédures en référé en matière de litiges de baux d'habitation introduites à partir du 1er janvier 2019, même dans le cas où le bail écrit a été conclu avant cette date (1). (1) Voir les concl. contraires du MP publiées à leur date dans AC.

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Décret du Conseil flamand du 9 novembre 2018 contenant des dispositions relatives à la location de biens destinés à l'habitation ou de parties de ceux-ci - Régime transitoire - Compétence en référé du juge de paix - Application

- Artt. 43, § 2, eerste lid, en 83 Decreet 9 november 2018 houdende bepalingen betreffende de huur van voor bewoning bestemde goederen of delen ervan

- Art. 43, § 2, al. 1er, et 83 Décr. du parlement flamand du 9 novembre 2018 contenant des dispositions relatives à la location de biens destinés à l'habitation ou de parties de ceux-ci

C.20.0399.F

4 februari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210204.1F.2](#)

AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 1 Oud Burgerlijk Wetboek, volgens hetwelk de wet enkel beschikt voor het toekomstige en geen terugwerkende kracht heeft, en het algemeen rechtsbeginsel van de onmiddellijke toepassing van de nieuwe wet, is de nieuwe wet niet alleen van toepassing op de toestanden die na haar inwerkingtreding ontstaan maar ook op de toekomstige gevolgen van de onder de vroegere wet ontstane toestanden die zich voordoen of voortduren onder vigeur van de nieuwe wet, voor zover die toepassing geen afbreuk doet aan reeds onherroepelijk vastgestelde rechten; inzake overeenkomsten blijft evenwel de oude wet van toepassing, tenzij de nieuwe wet van openbare orde of van dwingend recht is of uitdrukkelijk de toepassing ervan op de lopende overeenkomsten bepaalt; hieruit volgt dat de toelaatbaarheid van het bewijsmiddel van een overeenkomst in de regel wordt bepaald door de wet die van toepassing is op de datum waarop die overeenkomst werd gesloten.

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Nieuwe wet - Onmiddellijke toepassing - Uitzondering - Overeenkomst - Bewijs van een overeenkomst - Toepassing van de oude wet

- Art. 1 Oud Burgerlijk Wetboek

Conformément à l'article 1er de l'ancien Code civil, suivant lequel la loi ne dispose que pour l'avenir et n'a point d'effet rétroactif, et au principe général du droit de l'application immédiate de la loi nouvelle, une loi nouvelle s'applique non seulement aux situations qui naissent à partir de son entrée en vigueur mais aussi aux effets futurs des situations nées sous le régime de la loi antérieure qui se produisent ou se prolongent sous l'empire de la loi nouvelle, pour autant que cette application ne porte pas atteinte à des droits déjà irrévocablement fixés; toutefois, en matière de convention, l'ancienne loi demeure applicable, à moins que la loi nouvelle soit d'ordre public ou impérative ou qu'elle en prévoie expressément l'application aux conventions en cours; il s'ensuit que l'admissibilité du mode de preuve d'un contrat est régie, en règle, par la loi en vigueur au jour où il a été conclu.

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Loi nouvelle - Application immédiate - Exception - Convention - Preuve d'un contrat - Application de la loi ancienne

- Art. 1er Ancien Code civil

C.20.0404.F

4 maart 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210304.1F.1](#)

AC nr. ...

Rechtsmisbruik bestaat in de uitoefening van een recht op een wijze die kennelijk de grenzen te buiten gaat van de normale uitoefening van dat recht door een voorzichtige en bedachtzame persoon; de rechter moet onderzoeken of het voordeel dat de houder van het recht heeft nagestreefd of verkregen in verhouding staat tot de schade die de andere partij hierdoor heeft geleden.

RECHTSMISBRUIK - Rechter - Beoordeling - Criteria - Verhouding tussen het nagestreefde voordeel en de

3/10/2023

L'abus de droit consiste à exercer un droit d'une manière qui excède manifestement les limites de l'exercice normal de ce droit par une personne prudente et diligente; le juge est tenu d'examiner la proportion entre l'avantage recherché ou obtenu par le titulaire du droit et le dommage causé à l'autre partie.

ABUS DE DROIT - Juge - Appréciation - Critères - Proportion entre l'avantage recherché et le dommage causé

P. 118/502

veroorzaakte schade

- Art. 1134, derde lid Oud Burgerlijk Wetboek

RECHTSMISBRUIK - Woninghuurdecreet - Overgangsregeling - Kortgedingbevoegdheid vrederechter - Voorwaardelijke volheid van bevoegdheid voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg zetelend in kort geding - Exceptie van materiële onbevoegdheid

- Art. 1134, derde lid Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 1134, al. 3 Ancien Code civil

ABUS DE DROIT - Décret du Conseil flamand du 9 novembre 2018 contenant des dispositions relatives à la location de biens destinés à l'habitation ou de parties de ceux-ci - Régime transitoire - Compétence en référé du juge de paix - Plénitude de compétence conditionnelle du président du tribunal de première instance siégeant en référé - Exception d'incompétence matérielle

- Art. 1134, al. 3 Ancien Code civil

C.20.0411.N

26 februari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210226.1N.6](#)

AC nr. ...

De regel dat het verzet tegen de bevoorrechte overdracht, in geval van meerdere verpachters, door alle verpachters moet worden gedaan, houdt niet in dat, wanneer tot staving van het verzet het voornemen tot exploitatie wordt aangevoerd, elk van de verpachters het voornemen moet hebben tot exploitatie van zijn deel van het verpachte goed door de in artikel 37, §1, 2°, Pachtwet aangeduide persoon; Het is voldoende dat één van de verpachters dat voornemen heeft opdat de bevoorrechte pachtoverdracht met betrekking tot het gehele pachtgoed geen pachtvernieuwing doet ontstaan.

HUUR VAN GOEDEREN - Pacht - Onderverhuring en overdracht van huur - Meerdere verpachters - Verzet - Voornemen tot exploitatie - Pachtvernieuwing

- Artt. 30, eerste lid, 34, eerste lid, 35, eerste lid, 36, eerste lid, en 37, §§ 1, 2°, en 2 Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

La règle son laquelle, en cas de pluralité de bailleurs, l'opposition à la cession privilégiée doit être formée par tous les bailleurs n'implique pas que, lorsque l'intention d'exploitation est invoquée à l'appui de l'opposition, chacun des bailleurs doit avoir l'intention de faire exploiter sa partie du bien loué par les personnes désignées à l'article 37, § 1er, 2°, de la loi du 4 novembre 1969 sur les baux à ferme ; il suffit que l'un des bailleurs ait cette intention pour que la cession privilégiée du bail relative au bien loué dans son ensemble fasse obstacle au renouvellement du bail.

LOUAGE DE CHOSSES - Bail à ferme - Souslocation et cession du bail - Pluralités de bailleurs - Opposition - Intention d'exploitation - Renouvellement du bail

- Art. 30, al. 1er, 34, al. 1er, 35, al. 1er, 36, al. 1er, et 37, § 1er, 2°, et 2 L. du 4 novembre 1969 modifiant la législation sur le bail à ferme et sur le droit de préemption en faveur des preneurs de biens ruraux

C.20.0413.F

25 maart 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210325.1F.6](#)

AC nr. ...

De uitlegging die de rechter van een akte geeft, is onaantastbaar, mits ze niet onverenigbaar is met de bewoordingen ervan; hieruit volgt dat de appelrechter beoordeelt of het beroepen vonnis uitspraak doet over een geschilpunt, voor zover zijn uitlegging van dat vonnis niet onverenigbaar is met de bewoordingen ervan.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Geschriften - Bewijskracht - Uitlegging van een akte - Omschrijving van het beroepen vonnis - Bevoegdheid van de rechter

- Artt. 1319, 1320 en 1322 Oud Burgerlijk Wetboek

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Uitlegging van een akte - Omschrijving van het beroepen

L'interprétation que le juge donne d'un acte est souveraine pourvu qu'elle ne soit pas inconciliable avec ses termes ; il s'ensuit que le juge d'appel apprécie si le jugement entrepris statue sur une question litigieuse, pour autant qu'il ne donne pas de ce jugement une interprétation inconciliable avec ses termes.

PREUVE - Matière civile - Preuve littérale - Foi due aux actes - Interprétation d'un acte - Qualification du jugement entrepris - Pouvoir du juge

- Art. 1319, 1320 et 1322 Ancien Code civil

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Interprétation d'un acte - Qualification du jugement entrepris -

C.20.0414.F

1 oktober 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211001.1F.4](#)

AC nr. ...

Uit de artikelen 32.1, 41 en 46.1 EVRM volgt, enerzijds, dat een arrest van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens dat een schending van het Verdrag of van de Protocolen daarbij vaststelt, de lidstaat die hiervoor terechtstaat, verplicht om een einde te maken aan de schending en om de gevolgen ervan te herstellen op een zodanige wijze dat zoveel mogelijk wordt teruggekeerd naar de toestand van voor de schending, en, anderzijds, dat het Hof, indien het nationale recht geen of slechts gedeeltelijk rechtsherstel toelaat, indien nodig, aan de benadeelde de passend geachte genoegdoening toekent (1). (1) Zie concl. OM.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Schending van een bepaling van het Verdrag of van de Protocolen daarbij

- Artt. 32, eerste lid, 41 en 46.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De verplichting voor een verdragsluitende Staat om zich te houden aan een arrest van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens dat een schending van het Verdrag of van de protocollen daarbij vaststelt, moet worden onderscheiden van de verplichtingen die krachtens het nationale recht op die Staat kunnen rusten (1). (1) Zie concl. OM.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Schending van een bepaling van het Verdrag of van de Protocolen daarbij - Verplichting voor een verdragsluitende Staat om zich te houden aan een arrest - Rol van het nationale recht

- Artt. 32, eerste lid, 41 en 46.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Il suit des articles 32, alinéa 1er, 41 et 46, § 1er, de la Convention, d'une part, qu'un arrêt de la Cour européenne des droits de l'homme qui constate une violation d'une disposition de la Convention ou de ses protocoles oblige l'État qui doit en répondre à mettre un terme à la violation et à en effacer les conséquences de manière à rétablir autant que faire se peut la situation antérieure à celle-ci, d'autre part, que, si le droit national ne permet pas ou ne permet qu'imparfaitement d'effacer les conséquences de la violation, la Cour a la faculté d'accorder à la partie lésée, s'il y a lieu, la satisfaction qui lui semble appropriée (1). (1) Voir les concl. du MP.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Divers - Violation d'une disposition de la Convention ou de ses protocoles

- Art. 32, al. 1er, 41 et 46, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

L'obligation d'un État contractant de se conformer à un arrêt par lequel la Cour européenne des droits de l'homme constate une violation d'une disposition de la Convention ou de ses protocoles ne se confond pas avec les obligations que peut lui imposer le droit national (1). (1) Voir les concl. du MP.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Divers - Violation d'une disposition de la Convention ou de ses protocoles - Obligation d'un Etat contractant de se conformer à l'arrêt - Rôle du droit national

- Art. 32, al. 1er, 41 et 46, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

De omstandigheid dat het Europees Hof voor de Rechten van de Mens een arrest heeft gewezen waarin het een schending van het Verdrag of van de protocollen daarbij vaststelt en aan de benadeelde de bij artikel 41 EVRM bepaalde billijke genoegdoening toekent, belet niet dat de nationale overheden van de verdragsluitende Staat aan die partij een bijkomende vergoeding toekennen die niet gegrond is op de artikelen 41 en 46 EVRM, maar op internrechtelijke bepalingen die, zoals de artikelen 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek, de volledige vergoeding van de schade die aan een ander is toegebracht door de fout van de Staat opleggen (1). (1) Zie concl. OM.

La circonstance que la Cour européenne des droits de l'homme ait rendu un arrêt constatant une violation d'une disposition de la Convention ou de ses protocoles et allouant à la partie lésée la satisfaction équitable prévue à l'article 41 de la Convention ne fait pas obstacle à ce que les autorités nationales de l'État contractant accordent à cette partie une indemnisation supplémentaire qui ne trouve pas son fondement dans les articles 41 et 46 de la Convention mais dans des dispositions du droit interne qui, tels les articles 1382 et 1383 de l'ancien Code civil, imposent la réparation intégrale du dommage causé à autrui par une faute de l'État (1). (1) Voir les concl. du MP.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Herstelplicht - Staat - Overheid - Schending van een bepaling van het Verdrag of van de Protocollen daarbij - Toekenning van een billijke genoegdoening - Bijkomende vergoeding op grond van het interne recht

- Artt. 41 en 46.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Schending van een bepaling van het Verdrag of van de Protocollen daarbij - Toekenning van een billijke genoegdoening - Bijkomende vergoeding op grond van het interne recht

- Artt. 41 en 46.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Obligation de réparer - Etat. pouvoirs publics - Violation d'une disposition de la Convention ou de ses protocoles - Octroi d'une satisfaction équitable - Indemnisation supplémentaire fondée sur le droit interne

- Art. 41 et 46, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 1382 et 1383 Ancien Code civil

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Divers - Violation d'une disposition de la Convention ou de ses protocoles - Octroi d'une satisfaction équitable - Indemnisation supplémentaire fondée sur le droit interne

- Art. 41 et 46, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 1382 et 1383 Ancien Code civil

Behoudens wanneer de wet uitdrukkelijk anders bepaalt, kan het gebruik van onrechtmatig verkregen bewijs in burgerlijke zaken slechts worden geweerd indien de bewijsverkrijging de betrouwbaarheid van het bewijs aantast of indien hierdoor het recht op een eerlijk proces in gevaar wordt gebracht; de rechter dient hierbij rekening te houden met al de omstandigheden van de zaak, waaronder de wijze waarop het bewijs werd verkregen, de omstandigheden waarin de onrechtmatigheid werd begaan, de ernst van de onrechtmatigheid en de mate waarin hierdoor het recht van de wederpartij werd geschonden, de bewijsnood van de partij die de onrechtmatigheid beging en de houding van de wederpartij (1). (1) Cass. 9 november 2018, AR C.17.0220.N-C.17.0318.N, AC 2018, nr. 620.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Onrechtmatig verkregen bewijs - Beoordeling toelaatbaarheid door de rechter - Wijze - Wering

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 14 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

BURGERLIJKE RECHTEN - POLITIEKE RECHTEN - Artikel 14, IVBPR - Onrechtmatig verkregen bewijs - Beoordeling toelaatbaarheid door de rechter - Wijze - Wering

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 14 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Onrechtmatig verkregen bewijs - Beoordeling toelaatbaarheid door de rechter - Wijze - Wering

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 14 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

Sauf disposition contraire expressément prévue par la loi, l'utilisation d'une preuve obtenue illégalement en matière civile ne peut être écartée que si son obtention entache sa fiabilité ou si elle compromet le droit à un procès équitable ; à cet égard, le juge doit tenir compte de toutes les circonstances de la cause, notamment la manière dont la preuve a été obtenue, les circonstances dans lesquelles l'illégalité a été commise, la gravité de l'illégalité et la mesure dans laquelle le droit de la partie adverse a été violé, le besoin de preuve de la part de la partie qui a commis l'illégalité et l'attitude de la partie adverse (1). (1) Cass. 9 novembre 2018, RG C.17.0220.N-C.17.0318.N, Pas. 2018, n 620.

PREUVE - Matière civile - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Preuve obtenue illégalement - Appréciation de l'admissibilité par le juge - Modalités - Ecartement

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14 Pacte international relatif aux droits civils et politiques

DROITS CIVILS. DROITS POLITIQUES; VOIR AUSSI: 364/ - P.I.D.C.P., article 14 - Preuve obtenue illégalement - Appréciation de l'admissibilité par le juge - Modalités - Ecartement

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14 Pacte international relatif aux droits civils et politiques

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Preuve obtenue illégalement - Appréciation de l'admissibilité par le juge - Modalités - Ecartement

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14 Pacte international relatif aux droits civils et politiques

Wie een verweermiddel over de zaak zelf aanvoert, moet van een persoonlijk en rechtstreeks belang doen blijken; het feit dat een verweerder de hoedanigheid van overgedragen schuldenaar heeft, volstaat niet om van een persoonlijk en rechtstreeks belang bij de nietigverklaring van de overdracht van schuldvordering te doen blijken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 673; Cass. 13 december 2018, AR C.15.0405.F, AC 2018, nr. 709 met concl. van advocaat-generaal DE KOSTER op datum in Pas.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Rechtsvordering - Verweermiddel over de zaak zelf - Ontvankelijkheid - Belang - Voorwaarde - Hoedanigheid van overgedragen schuldenaar

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

VORDERING IN RECHTE - Verweermiddel over de zaak zelf - Ontvankelijkheid - Belang - Voorwaarde - Hoedanigheid van overgedragen schuldenaar

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

OVEREENKOMST - Rechten en verplichtingen van partijen - Voor derden - Rechtsvordering - Verweermiddel over de zaak zelf - Ontvankelijkheid - Belang - Voorwaarde - Hoedanigheid van overgedragen schuldenaar

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

Het middel dat steunt op bepalingen die noch van openbare orde, noch van dwingend recht zijn, dat niet aan de feitenrechter is voorgelegd, waarvan hij niet op eigen initiatief heeft kennisgenomen en dat ook niet hoorde te doen, is nieuw en bijgevolg niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 673.

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Nieuw middel - Middel dat noch van openbare orde noch van dwingend recht is - Ontvankelijkheid

Celui qui invoque une défense au fond doit avoir un intérêt personnel et direct pour la former; le fait qu'un défendeur ait la qualité de débiteur cédé ne suffit pas à justifier d'un intérêt personnel et direct à invoquer la nullité de la cession de créance (1). (1) Voir les concl. du MP. Cass. 13 décembre 2018, RG C.15.0405.F, Pas. 2018, n° 709, avec concl. de M. de Koster, avocat général.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Demande en justice - Défense au fond - Recevabilité - Intérêt - Condition - Qualité de débiteur cédé

- Art. 17 Code judiciaire

DEMANDE EN JUSTICE - Défense au fond - Recevabilité - Intérêt - Condition - Qualité de débiteur cédé

- Art. 17 Code judiciaire

CONVENTION - Droits et obligations des parties - Envers les tiers - Demande en justice - Défense au fond - Recevabilité - Intérêt - Condition - Qualité de débiteur cédé

- Art. 17 Code judiciaire

Est nouveau, partant, irrecevable, le moyen fondé sur des dispositions, qui ne sont ni d'ordre public ni impératifs, qui n'a pas été soumis au juge du fond, dont celui-ci ne s'est pas saisi de sa propre initiative et dont il n'était pas tenu de se saisir (1). (1) Voir les concl. du MP.

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Moyen nouveau - Moyen qui n'est ni d'ordre public ni impératif - Recevabilité

Het belang is een ontvankelijkheidsvereiste voor zowel de rechtsvordering als voor een verweermiddel met betrekking tot de grond van de zaak; een verweerder doet slechts van het vereiste belang blijken om zich, als verweer, te beroepen op de nietigheid van de overeenkomst die een eiser tegen hem aanvoert, als hij een vordering tot nietigverklaring van die overeenkomst had kunnen instellen (1). (1) Cass. 4 januari 2019, AR C.18.0045.N, AC 2019, nr. 9, met concl. van advocaat-generaal VAN INGELGEM; Cass. 22 april 2010, AR C.09.0253.N, AC 2010, nr. 272; Cass. 23 oktober 2009, AR C.08.0010.F, AC 2009, nr. 611; Cass. 29 mei 2008, AR C.07.0321.

OVEREENKOMST - Rechten en verplichtingen van partijen - Voor derden - Rechtsvordering - Verweerder - Exceptie van nietigheid van een overeenkomst - Ontvankelijkheid

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Rechtsvordering - Belang - Toepassingsgebied - Verweerder - Exceptie van nietigheid van een overeenkomst - Ontvankelijkheid

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

VORDERING IN RECHTE - Ontvankelijkheid - Belang - Toepassingsgebied - Verweerder - Exceptie van nietigheid van een overeenkomst - Ontvankelijkheid

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

De uitlegging die de rechter van een akte geeft, is onaantastbaar, mits ze niet onverenigbaar is met de bewoordingen ervan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 673; Zie Cass. 25 maart 2021, AR C.20.0413.F, AC 2021, nr. 223.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Geschriften - Bewijskracht - Uitlegging van een akte - Onaantastbare uitlegging

- Artt. 1319, 1320 en 1322 Oud Burgerlijk Wetboek

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Burgerlijke zaken - Uitlegging van een akte - Onaantastbare uitlegging

- Artt. 1319, 1320 en 1322 Oud Burgerlijk Wetboek

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Uitlegging van een akte - Onaantastbare uitlegging

- Artt. 1319, 1320 en 1322 Oud Burgerlijk Wetboek

De verplichting tot motivering van de vonnissen en arresten is een vormvereiste (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 673.

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Motiveringsplicht - Vormvereiste - Ontvankelijkheid

L'intérêt est une condition de recevabilité de l'action comme de la défense au fond; un défendeur ne justifie de l'intérêt requis pour invoquer en défense la nullité d'une convention qu'un demandeur lui oppose que s'il eût pu agir par la voie d'une action en nullité de cette convention (1). (1) Voir les concl. du MP. Voir Cass. 3 avril 2017, RG S.15.0009.N, Pas. 2017, n° 237.

CONVENTION - Droits et obligations des parties - Envers les tiers - Demande en justice - Défendeur - Exception de nullité d'une convention - Recevabilité

- Art. 17 Code judiciaire

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Demande en justice - Intérêt - Champ d'application - Défendeur - Exception de nullité d'une convention - Recevabilité

- Art. 17 Code judiciaire

DEMANDE EN JUSTICE - Recevabilité - Intérêt - Champ d'application - Défendeur - Exception de nullité d'une convention - Recevabilité

- Art. 17 Code judiciaire

L'interprétation que le juge donne d'un acte est souveraine pourvu qu'elle ne soit pas inconciliable avec ses termes (1). (1) Voir les concl. du MP; voir Cass. 25 mars 2021, RG C.20.0413.F, Pas. 2021, n° 223.

PREUVE - Matière civile - Preuve littérale - Foi due aux actes - Interprétation d'un acte - Interprétation souveraine

- Art. 1319, 1320 et 1322 Ancien Code civil

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Matière civile - Interprétation d'un acte - Interprétation souveraine

- Art. 1319, 1320 et 1322 Ancien Code civil

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Interprétation d'un acte - Interprétation souveraine

- Art. 1319, 1320 et 1322 Ancien Code civil

L'obligation de motiver les jugements et arrêts est une règle de forme (1). (1) Voir les concl. du MP.

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Généralités - Obligation de motivation - Règle de forme - Recevabilité

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994
GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Motiveringsplicht - Vormvereiste - Ontvankelijkheid

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994
REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Motiveringsplicht - Vormvereiste - Ontvankelijkheid

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

De rechter dient het geschil te beslechten overeenkomstig de daarop toepasselijke rechtsregel; hieruit volgt evenwel niet dat hij de redenen van de partijen moet aanvullen door de middelen van openbare orde aan te voeren die zij, bij gebrek aan belang, niet zelf hadden kunnen aanvoeren (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 673; Zie Cass. 3 april 2017, AR S.15.0009.N, AC 2017, nr. 237.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Taak van de rechter - Omvang

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Burgerlijke zaken - Taak van de rechter - Beschikkingbeginsel - Omvang

De artikelen 1582, eerste lid, 1591 en 1650 Oud Burgerlijk Wetboek zijn noch van openbare orde, noch dwingende bepalingen.

OPENBARE ORDE - Artikelen 1582, eerste lid, 1591 en 1650 Oud Burgerlijk Wetboek

- Artt. 1582, eerste lid, 1591 en 1650 Oud Burgerlijk Wetboek

De rechter die aan een overeenkomst de gevolgen toekent die ze, in de uitlegging die hij ervan geeft, tussen de partijen wettig heeft, miskent de verbindende kracht van die overeenkomst niet (1). (1) Cass. 4 januari 2019, AR C.18.0045.N, AC 2019, nr. 9, met concl. van advocaat-generaal VAN INGELGEM; Cass. 22 april 2010, AR C.09.0253.N, AC 2010, nr. 272; Cass. 23 oktober 2009, AR C.08.0010.F, AC 2009, nr. 611; Cass. 29 mei 2008, AR C.07.0321.N, AC 2008, nr. 332.

OVEREENKOMST - Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Uitlegging - Beoordeling door de rechter

- Art. 1134 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994
CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 149 - Obligation de motivation - Règle de forme - Recevabilité

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994
MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Obligation de motivation - Règle de forme - Recevabilité

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

Le juge est tenu de trancher le litige conformément à la règle de droit qui lui est applicable; il ne s'ensuit en revanche pas qu'il doive suppléer aux motifs des parties en relevant les moyens d'ordre public que celles-ci n'auraient pu, à défaut d'intérêt, soulever elles-mêmes (1). (1) Voir les concl. du MP. Voir Cass. 3 janvier 2019, RG C.18.0141.F, Pas. 2019, n° 5; Cass. 23 février 2017, RG C.13.0129.F, Pas. 2017, n° 128.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Office du juge - Etendue

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Matière civile - Office du juge - Principe dispositif - Etendue

Les articles 1582, alinéa 1er, 1591 et 1650 de l'ancien Code civil ne sont ni d'ordre public ni impératifs.

ORDRE PUBLIC - Ancien Code civil, articles 1582, alinéa 1er, 1591 et 1650

- Art. 1582, al. 1er, 1591 et 1650 Ancien Code civil

Ne méconnaît pas la force obligatoire d'une convention, le juge qui reconnaît à la convention les effets que, dans l'interprétation qu'il en donne, cette convention a légalement entre les parties (1). (1) Cass. 4 janvier 2019, RG C.18.0045.N, Pas. 2019, n° 9, avec concl. de M. Van Ingelgem, avocat général publiées à leur date dans AC; Cass. 22 avril 2010, RG C.09.0253.N, Pas. 2010, n° 272; Cass. 23 octobre 2009, RG C.08.0010.F, Pas. 2009, n° 611; Cass. 29 mai 2008, RG C.07.0321.N, Pas. 2008, n° 332.

CONVENTION - Force obligatoire (inexécution) - Interprétation - Appréciation par le juge

- Art. 1134 Ancien Code civil

Hoewel in burgerlijke zaken het gezag van gewijsde relatief is en enkel tussen de partijen geldt, kan de bewijswaarde van de beslissing worden aangevoerd als een weerlegbaar vermoeden tegen derden die geen derdenverzet hebben aangetekend; derden kunnen zich eveneens beroepen op de bewijswaarde van een vonnis ten aanzien van de partijen bij die beslissing

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Persoonlijk toepassingsgebied - Derden - Geen derdenverzet - Tegenstelbaarheid van het vonnis - Draagwijdte - Bevoegdheid van derden

- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek

DERDENVERZET - Burgerlijke zaken - Rechterlijke beslissing - Gezag van gewijsde - Derden - Geen derdenverzet - Tegenstelbaarheid van de rechterlijke beslissing - Draagwijdte - Bevoegdheid van derden

- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Vermoedens - Rechterlijke beslissing - Gezag van gewijsde - Tussen partijen - Derden - Geen derdenverzet - Tegenstelbaarheid van de rechterlijke beslissing - Draagwijdte - Bevoegdheid van derden

- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek

Een derde dient het bestaan en de gevolgen te erkennen van een overeenkomst die een van de contracterende partijen tegen hem aanvoert en die tegenstelbaarheid is ondeelbaar; hieruit volgt dat, wanneer de derde de nietigheid van die overeenkomst aanvoert om de uitvoering ervan te verhinderen, de daaruit voortvloeiende niet-tegenstelbaarheid betrekking heeft op alle gevolgen van de overeenkomst (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 673.

OVEREENKOMST - Rechten en verplichtingen van partijen - Voor derden - Verplichting van de derde - Tegenstelbaarheid - Draagwijdte - Exceptie van nietigheid van een overeenkomst - Gevolg - Draagwijdte

- Artt. 1165 en 1221 Oud Burgerlijk Wetboek

Si, en matière civile, l'autorité de la chose jugée est relative et n'a lieu qu'entre les parties, la force probante de la décision peut, à titre de présomption valant jusqu'à preuve contraire, être opposée aux tiers qui n'ont pas exercé de tierce opposition; les tiers peuvent de même se prévaloir de la force probante d'un jugement à l'égard des parties à cette décision (1). (1) Voir les concl. du MP.

CHOSE JUGÉE - Autorité de chose jugée - Matière civile - Champ d'application personnel - Tiers - Pas de tierce opposition - Opposabilité du jugement - Portée - Pouvoir des tiers

- Art. 23 Code judiciaire

TIERCE OPPOSITION - Matière civile - Décision judiciaire - Autorité de chose jugée - Tiers - Pas de tierce opposition - Opposabilité de la décision judiciaire - Portée - Pouvoir des tiers

- Art. 23 Code judiciaire

PREUVE - Matière civile - Présomptions - Décision judiciaire - Autorité de chose jugée - Entre parties - Tiers - Pas de tierce opposition - Opposabilité de la décision judiciaire - Portée - Pouvoir des tiers

- Art. 23 Code judiciaire

Un tiers est tenu de reconnaître l'existence et les effets d'une convention que lui oppose l'une des parties contractantes et cette opposabilité est indivisible; il s'ensuit que, lorsque, pour y faire échec, le tiers invoque la nullité de cette convention, l'inopposabilité qui en résulte porte sur l'intégralité des effets de la convention (1). (1) Voir les concl. du MP.

CONVENTION - Droits et obligations des parties - Envers les tiers - Obligation du tiers - Opposabilité - Portée - Exception de nullité d'une convention - Effet - Portée

- Art. 1165 et 1221 Ancien Code civil

De rechter is gehouden het geschil te beslechten overeenkomstig de daarop toepasselijke rechtsregels; hij heeft de verplichting, mits eerbiediging van het recht van verdediging, ambtshalve de rechtsgronden op te werpen waarvan de toepassing geboden is door de feiten die door de partijen in het bijzonder worden aangevoerd tot staving van hun eisen; hiermee moeten worden gelijkgesteld de feiten die de rechter zelf naar voor heeft gebracht uit de elementen die hem regelmatig door de partijen werden voorgelegd.

RECHT VAN VERDEDIGING - Burgerlijke zaken - Gerechtelijk recht - Taak van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen

- Art. 774 Gerechtelijk Wetboek

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Algemeen - Recht van verdediging - Taak van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen)

- Art. 774 Gerechtelijk Wetboek

Miskent het algemeen rechtsbeginsel dat de rechter gehouden is het geschil te beslechten overeenkomstig de daarop van toepassing zijnde rechtsregels, de rechter die, na een vermogensoverdracht te hebben vastgesteld zonder dat hiervoor enige grond lijkt te bestaan, de vordering afwijst zonder ambtshalve, met eerbiediging van het recht van verdediging, de mogelijke toepassing op te werpen van de ongerechtvaardigde verrijking.

RECHT VAN VERDEDIGING - Burgerlijke zaken - Gerechtelijk recht - Taak van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen - Verrijking zonder oorzaak

- Art. 774 Gerechtelijk Wetboek

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Algemeen - Recht van verdediging - Taak van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Verrijking zonder oorzaak

- Art. 774 Gerechtelijk Wetboek

VERRIJKING ZONDER OORZAAK - Recht van verdediging - Taak van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen

- Art. 774 Gerechtelijk Wetboek

Le juge est tenu de trancher le litige conformément aux règles de droit qui lui sont applicables ; il a l'obligation, en respectant les droits de la défense, de relever d'office les moyens de droit dont l'application est commandée par les faits spécialement invoqués par les parties au soutien de leurs prétentions ; il y a lieu d'y assimiler les faits que le juge a lui-même dégagés des éléments qui lui ont été régulièrement soumis par les parties. (Principe général du droit relatif au respect des droits de la défense.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière civile - Droit judiciaire - Mission du juge - Suppléance d'office des motifs

- Art. 774 Code judiciaire

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Généralités - Droits de la défense - Mission du juge - Suppléance d'office des motifs - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale)

- Art. 774 Code judiciaire

Méconnaît le principe général du droit suivant lequel le juge est tenu de trancher le litige conformément aux règles de droit qui lui sont applicables, le juge qui, après avoir constaté un transfert de richesse, sans qu'il semble exister le moindre fondement à cet égard, rejette la demande sans relever d'office, en respectant les droits de la défense, l'application éventuelle de l'enrichissement sans cause.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière civile - Droit judiciaire - Mission du juge - Suppléance d'office des motifs - Enrichissement sans cause

- Art. 774 Code judiciaire

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Généralités - Droits de la défense - Mission du juge - Suppléance d'office des motifs - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Enrichissement sans cause

- Art. 774 Code judiciaire

ENRICHISSEMENT SANS CAUSE - Droits de la défense - Mission du juge - Suppléance d'office des motifs

- Art. 774 Code judiciaire

Wie de bezitsvordering instelt, ziet af van de eigendomsvordering (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 415.

BEZIT - Cumulatie van eigendomsvordering en bezitsvordering - Gevolg - Ontvankelijkheid van de eigendomsvordering

- Art. 1371 Gerechtelijk Wetboek

Celui qui intente l'action pétitoire renonce à agir au possessoire (1). (1) Voir les concl. du MP.

POSSESSION - Cumul du possessoire et du pétitoire - Conséquence - Recevabilité de l'action possessoire

- Art. 1371 Code judiciaire

C.20.0443.F

4 maart 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210304.1F.3](#)

AC nr. ...

Het arrest dat geen melding maakt van de waarde die het toekent aan de bijdrage in natura die de verweerder levert door de kinderen te huisvesten, stelt het Hof niet in staat te onderzoeken of het bedrag van het aan de verweerder opgelegde aandeel in de opvoedings- en onderhoudskosten is vastgesteld in verhouding tot zijn aandeel in de samengevoegde middelen van de partijen en schendt bijgevolg artikel 149 Grondwet.

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Redenen van de vonnissen en arresten - Geen motivering

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Algemeen - Burgerlijke zaken - Kinderen - Opvoedings- en onderhoudskosten - Huisvesting - Bijdrage in natura - Toezicht door de rechter - Geen motivering

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

Viola l'article 149 de la Constitution l'arrêt qui n'indique pas la valeur qu'il attribue à la contribution en nature du défendeur par l'hébergement des enfants dès lors qu'il ne permet pas à la Cour de contrôler si le montant de la part contributive dans les frais d'éducation et d'entretien des enfants mise à la charge du défendeur est fixée jusqu'à concurrence de sa part dans les facultés cumulées des parties.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 149 - Motifs des jugements et arrêts - Défaut de motivation

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Généralités - Matière civile - Enfants - Frais d'éducation et d'entretien - Hébergement - Contribution en nature - Contrôle par le juge - Défaut de motivation

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

C.20.0445.F

17 september 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210917.1F.3](#)

AC nr. ...

De grief van miskennen van de bewijskracht van een akte veronderstelt een geschrift waarvan wordt aangevoerd dat de rechter hiervan een uitlegging heeft gegeven die niet verenigbaar is met de bewoordingen ervan; aangezien een foto geen geschrift is, is het middel dat het arrest verwijt de bewijskracht van de foto's te miskennen niet ontvankelijk.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Geschriften - Bewijskracht - Miskennen van de bewijskracht van de akten - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Foto

- Artt. 1319, 1320 en 1322 Oud Burgerlijk Wetboek

Le grief de violation de la foi due suppose un écrit dont il est allégué que le juge a donné une interprétation inconciliable avec ses termes; dès lors qu'une photographie n'est pas un écrit, le moyen qui fait grief à l'arrêt de violer la foi due aux photographies est irrecevable.

PREUVE - Matière civile - Preuve littérale - Foi due aux actes - Violation de la foi due aux actes - Recevabilité - Condition - Photographie

- Art. 1319, 1320 et 1322 Ancien Code civil

C.20.0446.F

27 mei 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210527.1F.7](#)

AC nr. ...

Het vonnis dat de vordering van de eiser verwerpt op grond van een laatste bladzijde van de oorspronkelijke versie van een geneeskundig deskundigenverslag die het in het Nederlands aanhaalt, zonder hiervan de vertaling of de inhoud in het Frans weer te geven, is nietig (1). (1) Cass. 28 juni 2019, AR C.18.0331.N, AC 2019, nr. 411; Cass. 16 september 2004, AR C.04.0132.F, AC 2004, nr. 414; zie Cass. 26 mei 2015, AR P.13.0864.N, AC 2015, nr. 339, dat beslist dat een partij geen rechtmatig belang heeft om een schending van de Taalwet Gerechtszaken aan te voeren, welke hierin bestaat dat een bestreden beslissing citeert uit een stuk dat is opgemaakt in een andere taal dan die van de rechtspleging, indien dat stuk door die partij zelf werd overgelegd tot staving van haar verweer en zijzelf geen vertaling van dat stuk heeft bijgevoegd of aangevraagd en evenmin aanvoert dat de bewijskracht ervan wordt miskend. De omstandigheid dat de eiser het deskundigenverslag heeft neergelegd zonder de vertaling ervan bij te voegen of de vertaling ervan te vragen en evenmin voor het Hof de miskenning van de bewijskracht van dat verslag heeft aangevoerd, laat echter niet toe te oordelen dat het middel niet ontvankelijk is bij gebrek aan rechtmatig belang, aangezien het aanvoert dat een beslissing die de eiser in cassatie benadeelt, de wet schendt: indien het beoogde belang bestaat in het subjectief belang van de eiser in de zin van artikel 17 Gerechtelijk Wetboek, kan dat belang onmogelijk onrechtmatig zijn, aangezien het ertoe strekt een onwettigheid te sanctioneren; indien het gaat om het objectief belang van het middel, dat bestaat in zijn geschiktheid om tot de vernietiging van de benadelende beslissing te leiden, kan het aan geen enkele legitimizeitsvoorwaarde worden onderworpen; raadpl. in dat verband de noot Th. W. onder Cass. 26 januari 2017, AR C.16.0291.F, AC 2017, nr. 60.

Est nul le jugement qui fonde sa décision de débouter le demandeur d'une demande sur une page de la version originale d'un rapport d'expertise médicale qu'il reproduit en langue néerlandaise sans en donner de traduction ni en restituer la teneur en langue française (1). (1) Cass. 28 juin 2019, RG C.18.0331.N, Pas. 2019, n° 411 ; Cass.16 septembre 2004, RG C.04.0132.F, Pas. 2004, n° 414 ; voir Cass. 26 mai 2015, RG P.13.0864.N, Pas. 2015, n° 339, qui décide qu'une partie n'a pas d'intérêt légitime à invoquer une violation de la loi du 15 mars 1935 consistant en ce qu'une décision attaquée comporte une citation d'une pièce rédigée dans une langue autre que celle de la procédure lorsque ladite pièce a été produite par cette partie à l'appui de sa défense, qu'elle n'en a elle-même ni joint ni demandé la traduction, et qu'elle n'invoque pas la violation de la foi qui lui est due. Or, la circonstance que le demandeur ait déposé le rapport d'expertise sans joindre ni solliciter sa traduction et qu'il n'ait pas invoqué devant la Cour la violation de la foi qui lui est due, ne permet pas de considérer que le moyen est irrecevable à défaut d'intérêt légitime dès lors qu'il fait valoir qu'une décision infligeant grief au demandeur en cassation est entachée d'une violation de la loi : si l'intérêt visé est l'intérêt subjectif du demandeur au sens de l'article 17 du Code judiciaire, il ne saurait être illégitime dès lors qu'il tend à la sanction d'une illégalité ; s'il s'agit de l'intérêt objectif du moyen, qui s'entend de son aptitude à entraîner la cassation de la décision qui lui cause grief, il ne saurait être soumis à une quelconque condition de légitimité : cons. à cet égard la note signée Th. W. sous Cass. 26 janvier 2017, RG C.16.0291.F, Pas. 2017, n° 60.

TAALGEBRUIK - Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - Vonnissen en arresten - nietigheden - Burgerlijke zaken - Overlegging door de eiser van een Franse vertaling van een bladzijde van een in het Nederlands opgemaakt deskundigenverslag - Vraag van de rechter om de oorspronkelijke versie van het deskundigenverslag te overleggen - Verwijping van een vordering van de eiser op grond van deze versie - Geen

3/10/2023

LANGUES (EMPLOI DES) - Matière judiciaire (loi du 15 juin 1935) - Jugements et arrêts. nullités - Matière civile - Production par le demandeur d'une traduction en français d'une page d'un rapport d'expertise rédigé en langue néerlandaise - Demande du juge de la production de la version originale du rapport d'expertise - Rejet d'une demande du demandeur sur la base de cette version - Pas de traduction - Pas de restitution de sa teneur en langue française

P. 129/502

vertaling - Geen weergave van de inhoud ervan in het Frans
- Artt. 24 en 37 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

- Art. 24 et 37 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

Hoewel de overtreding van de Taalwet Gerechtszaken, krachtens artikel 40, eerste lid, van die wet, zowel de vorm als de inhoud van de akte aantast, zodat het bestreden vonnis in zijn geheel nietig is, is de vernietiging niettemin beperkt tot die beslissing van het vonnis waartegen het cassatieberoep is gericht en tot de beslissing over de kosten, die hiervan het gevolg is (1). (1) Cass. 20 januari 1992, AR 7607, 7683 en 7740, AC 1991-92, nr. 256.

Si, en vertu de l'article 40, alinéa 1er, de la loi du 15 juin 1935, la violation de celle-ci entache tant la forme que le contenu de l'acte, de sorte que le jugement attaqué est entièrement nul, la cassation n'en est pas moins limitée à la seule décision de ce jugement contre laquelle le pourvoi est dirigé et à la décision sur les dépens, qui en est la suite (1). (1) Cass. 20 janvier 1992, RG 7607, 7683 et 7740, Pas. 1992, n° 256.

TAALGEBRUIK - Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - Vonnissen en arresten - nietigheden - Burgerlijke zaken - Overlegging door de eiser van een Franse vertaling van een bladzijde van een in het Nederlands opgemaakt deskundigenverslag - Vraag van de rechter om de oorspronkelijke versie van het deskundigenverslag te overleggen - Verwerping van een vordering van de eiser op grond van deze versie - Geen vertaling - Geen weergave van de inhoud ervan in het Frans - Gevolg - Nietigheid - Grens

LANGUES (EMPLOI DES) - Matière judiciaire (loi du 15 juin 1935) - Jugements et arrêts. nullités - Matière civile - Production par le demandeur d'une traduction en français d'une page d'un rapport d'expertise rédigé en langue néerlandaise - Demande du juge de la production de la version originale du rapport d'expertise - Rejet d'une demande du demandeur sur la base de cette version - Pas de traduction - Pas de restitution de sa teneur en langue française - Conséquence - Nullité - Limite

- Artt. 1082 en 1095 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 24, 37 en 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

- Art. 1082 et 1095 Code judiciaire
- Art. 24, 37 et 40 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

CASSATIE - Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Taalzaken - Gerechtszaken - Vonnissen en arresten - Nietigheden - Overlegging door de eiser van een Franse vertaling van een bladzijde van een in het Nederlands opgemaakt deskundigenverslag - Vraag van de rechter om de oorspronkelijke versie van het deskundigenverslag te overleggen - Verwerping van een vordering van de eiser op grond van deze versie - Geen vertaling - Geen weergave van de inhoud ervan in het Frans - Gevolg - Nietigheid - Grens

CASSATION - Etendue - Matière civile - Langues (Emploi des) - Matière judiciaire - Jugements et arrêts - Nullités - Production par le demandeur d'une traduction en français d'une page d'un rapport d'expertise rédigé en langue néerlandaise - Demande du juge de la production de la version originale du rapport d'expertise - Rejet d'une demande du demandeur sur la base de cette version - Pas de traduction - Pas de restitution de sa teneur en langue française - Conséquence - Nullité - Limite

- Artt. 1082 en 1095 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 24, 37 en 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

- Art. 1082 et 1095 Code judiciaire
- Art. 24, 37 et 40 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

De regel van openbare orde krachtens welke de behandeling van de burgerlijke vordering die niet tegelijk met de strafvordering door dezelfde rechter gebeurt, moet worden geschorst zolang niet definitief is beslist over de strafvordering, wordt verantwoord door het feit dat de strafrechtelijke beslissing, ten aanzien van de afzonderlijk ingestelde burgerlijke vordering, in de regel gezag van gewijsde heeft met betrekking tot de punten die de strafvordering en de burgerlijke vordering met elkaar gemeen hebben en geldt enkel wanneer er gevaar bestaat voor onverenigbaarheid of tegenstrijdigheid tussen de beslissing van de strafrechter en die van de burgerlijke rechter, wat ook het geval kan zijn wanneer niet alle partijen in de burgerlijke zaak tevens partij zijn in de strafzaak (1). (1) Zie Cass. 7 september 2020, AR C.18.0316.N, AC 2020, nr. 494.

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Naast elkaar behandelde strafvordering en burgerlijke vordering - Schorsing van de burgerlijke vordering

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

La règle d'ordre public selon laquelle l'examen de l'action civile qui n'est pas effectué en même temps que l'action publique par le même juge doit être suspendu tant que l'action publique n'a pas été définitivement jugée se justifie par le fait qu'en règle, à l'égard de l'action civile formée séparément, la décision pénale a l'autorité de la chose jugée sur les points communs à l'action publique et à l'action civile et ne s'applique que s'il existe un risque d'incompatibilité ou de contradiction entre la décision du juge pénal et celle du juge civil, ce qui peut aussi être le cas si toutes les parties à la cause civile ne sont pas également parties à la cause publique (1). (1) Voir Cass. 7 septembre 2020, RG C.18.0316.N, Pas. 2020, n° 494.

ACTION CIVILE - Action publique et action civile examinées côté à côté - Suspension de l'action civile

- Art. 4 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

C.20.0450.N

7 mei 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210507.1N.4](#)

AC nr. ...

Uit de relatieve werking van de niet-tegenwerpelijkheid die slechts in het voordeel strekt van de schuldeiser die bewarend beslag heeft gelegd, volgt dat indien een schuldeiser beslag op een onroerend goed heeft gelegd en heeft overgeschreven, een latere overdracht van dat goed hem niet tegenwerpelijk is en een daaropvolgend faillissement van de schuldenaar niet eraan in de weg staat dat het beslag wordt verdergezet.

BESLAG - Bewarend beslag - Onroerend goed - Overschrijving - Latere overdracht - Faillissement

- Art. 25 Wet 8 augustus 1997

- Art. 1444 Gerechtelijk Wetboek

Il suit de l'effet relatif de l'inopposabilité qui ne profite qu'au créancier saisissant à titre conservatoire que, si un créancier fait procéder à la saisie d'un bien immobilier et a transcrit cette saisie, la cession ultérieure de ce bien ne lui est pas opposable et que la faillite subséquente du débiteur ne fait pas obstacle au maintien de la saisie.

SAISIE - Saisie conservatoire - Bien immobilier - Transcription - Cession ultérieure - Faillite

- Art. 25 L. du 8 août 1997 sur les faillites

- Art. 1444 Code judiciaire

C.20.0452.N

28 mei 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210528.1N.4](#)

AC nr. ...

De uitvoerbare titel die strekt tot ontruiming van een onroerend goed door de in de titel aangeduide executieplichtige "en de zijnen", kan ook worden tenuitvoergelegd tegen diegenen die het goed bezetten en hun recht ontlenen aan de executieplichtige, met in achtneming van hun rechtmatige belangen en de vereiste zorgvuldigheid.

BESLAG - Gedwongen tenuitvoerlegging - Uitvoerbare titel - Executieplichtige "en de zijnen" - Draagwijdte
- Artt. 1386 en 1494 Gerechtelijk Wetboek

Een uitvoerbare titel wegens zekere en vaststaande zaken kan worden tenuitvoergelegd tegen degene die uit de titel als executieplichtige blijkt.

BESLAG - Gedwongen tenuitvoerlegging - Uitvoerbare titel - Tenuitvoerlegging
- Artt. 1386 en 1494 Gerechtelijk Wetboek

Le titre exécutoire qui tend à l'évacuation d'un immeuble par le débiteur de l'exécution désigné dans le titre "et les siens" peut également être exécuté contre ceux qui occupent l'immeuble et qui tirent leur droit du débiteur de l'obligation, en tenant compte de leurs intérêts légitimes et de la diligence requise.

SAISIE - Saisie exécution - Titre exécutoire - Débiteur de l'exécution "et les siens" - Portée
- Art. 1386 et 1494 Code judiciaire

Un titre exécutoire pour choses liquides et certaines peut être exécuté contre celui que le titre fait apparaître comme débiteur de l'exécution.

SAISIE - Saisie exécution - Titre exécutoire - Exécution
- Art. 1386 et 1494 Code judiciaire

C.20.0458.F

15 maart 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210315.3F.5](#)

AC nr. ...

De volledige uitoefening van het recht van de huurder om de huurhernieuwing te vragen sluit niet uit dat hem een verlenging kan worden toegestaan; een dergelijke verlenging vereist dat de partijen hiermee opnieuw instemmen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 185.

HUUR VAN GOEDEREN - Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Volledige uitoefening van het recht van de huurder om de huurhernieuwing te vragen - Verlenging van de huur

- Art. 13, eerste lid Wet van 30 april 1951 BURGERLIJK WETBOEK. - BOEK III - TITEL VIII - HOOFDSTUK II, Afdeling 2bis : Regels betreffende de handelshuur in het bijzonder

De uitwinningsvergoeding waarop de huurder recht heeft op grond van artikel 25 Handelshuurwet veronderstelt dat de huurder het recht heeft de huurhernieuwing te vragen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 185.

HUUR VAN GOEDEREN - Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Uitwinningsvergoeding

- Art. 25 Wet van 30 april 1951 BURGERLIJK WETBOEK. - BOEK III - TITEL VIII - HOOFDSTUK II, Afdeling 2bis : Regels betreffende de handelshuur in het bijzonder

L'épuisement du droit du preneur de demander le renouvellement du bail n'exclut pas qu'une prorogation puisse lui être consentie; une telle prorogation exige un nouveau consentement des parties (1). (1) Voir les concl. du MP.

LOUAGE DE CHOSSES - Bail commercial - Fin (congé. renouvellement. etc) - Epuisement du droit du preneur de demander le renouvellement du bail - Prorogation du bail

- Art. 13, al. 1er L. du 30 avril 1951 CODE CIVIL. - LIVRE III - TITRE VIII - CHAPITRE II, Section 2bis : Des règles particulières aux baux commerciaux

L'indemnité d'éviction à laquelle le preneur a droit sur la base de l'article 25 de la loi du 30 avril 1951 suppose que le preneur dispose du droit de solliciter le renouvellement de son bail (1). (1) Voir les concl. du MP.

LOUAGE DE CHOSSES - Bail commercial - Fin (congé. renouvellement. etc) - Indemnité d'éviction

- Art. 25 L. du 30 avril 1951 CODE CIVIL. - LIVRE III - TITRE VIII - CHAPITRE II, Section 2bis : Des règles particulières aux baux commerciaux

De omstandigheid dat de huurder geen uitwinningsvergoeding kan genieten, sluit niet uit dat hij de vergoeding van de door een fout van de verhuurder veroorzaakte schade kan vorderen op grond van het gemeen recht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 185.

HUUR VAN GOEDEREN - Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Geen recht op een uitwinningsvergoeding - Fout van de verhuurder

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Algemeen rechtsbeginsel dat rechtsmisbruik verbiedt - Huur van goederen - Handelshuur - Einde (Opzegging. Huurhernieuwing. Enz) - Geen recht op een uitwinningsvergoeding - Fout van de verhuurder

RECHTSMISBRUIK - Algemeen rechtsbeginsel dat rechtsmisbruik verbiedt - Huur van goederen - Handelshuur - Einde (Opzegging. Huurhernieuwing. Enz) - Geen recht op een uitwinningsvergoeding - Fout van de verhuurder

Hoewel de verhuurder de huurder uit het gehuurde goed kan zetten zonder hem een uitwinningsvergoeding te moeten betalen wanneer de huurder niet langer het recht heeft de huurhernieuwing te vragen en hem geen enkele verlenging werd toegestaan, heeft de verhuurder niet het recht zich de door de huurder in de gehuurde locatie uitgebatede handelszaak toe te eigenen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 185.

HUUR VAN GOEDEREN - Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Volledige uitoefening van het recht van de huurder om de huurhernieuwing te vragen - Geen verlenging van de huur - Gevolg voor de huurder - Lot van de door de huurder uitgebatede handelszaak

- Artt. 13, eerste lid, en 25 Wet van 30 april 1951 BURGERLIJK WETBOEK. - BOEK III - TITEL VIII - HOOFDSTUK II, Afdeling 2bis : Regels betreffende de handelshuur in het bijzonder

La circonstance que le preneur ne puisse bénéficier d'une indemnité d'éviction n'exclut pas que le preneur puisse réclamer la réparation du dommage causé par une faute du bailleur sur la base du droit commun (1). (1) Voir les concl. du MP.

LOUAGE DE CHOSES - Bail commercial - Fin (congé. renouvellement. etc) - Pas de droit à une indemnité d'éviction - Faute du bailleur

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Principe général du droit qui prohibe l'abus de droit - Louage de choses - Bail commercial - Fin (Congé. Renouvellement. Etc) - Pas de droit à une indemnité d'éviction - Faute du bailleur

ABUS DE DROIT - Principe général du droit qui prohibe l'abus de droit - Louage de choses - Bail commercial - Fin (Congé. Renouvellement. Etc) - Pas de droit à une indemnité d'éviction - Faute du bailleur

S'il peut évincer le preneur sans devoir lui payer une indemnité d'éviction lorsque celui-ci ne dispose plus du droit de solliciter le renouvellement de son bail et qu'aucune prorogation ne lui a été consentie, le bailleur ne dispose pas du droit de s'approprier le fonds de commerce exploité par le preneur dans les lieux loués (1). (1) Voir les concl. du MP.

LOUAGE DE CHOSES - Bail commercial - Fin (congé. renouvellement. etc) - Epuisement du droit du preneur de demander le renouvellement du bail - Pas de prorogation du bail - Conséquence pour le preneur - Sort du fonds de commerce exploité par le preneur

- Art. 13, al. 1er, et 25 L. du 30 avril 1951 CODE CIVIL. - LIVRE III - TITRE VIII - CHAPITRE II, Section 2bis : Des règles particulières aux baux commerciaux

C.20.0463.F

3 juni 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210603.1F.3](#)

AC nr. ...

Wanneer het onmogelijk blijkt om de inhoud van de door de verwijzingsregel aangewezen buitenlandse wet met zekerheid vast te stellen, kan de rechter, krachtens de regel van de vervanging door de lex fori, zelfs op definitieve wijze, toepassing maken van de Belgische wet om het geschil te beslechten indien hij vaststelt dat de oplossing ervan niet kan worden uitgesteld (1). (1) Zie concl. OM.

Lorsqu'il est impossible de déterminer avec certitude la teneur de la loi étrangère désignée par la règle de conflit, le juge peut, en vertu de la règle de la suppléance de la loi du for, faire application, même à titre définitif, de la loi belge pour trancher le litige s'il constate que la solution de celui-ci ne peut être différée (1). (1) Voir les concl. du MP.

VREEMDE WET - Inhoud van de buitenlandse wet - Onmogelijk vast te stellen - Toepassing van de Belgische wet

LOI ETRANGERE - Teneur de la loi étrangère - Détermination impossible - Application de la loi belge

C.20.0465.N

21 oktober 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211021.1N.2](#)

AC nr. ...

Hoewel de opheffing van artikel III.26, § 2, WER bij artikel 2 van de wet van 2 mei 2019, en in werking getreden op 27 mei 2019 onmiddellijk van toepassing is, blijft op de vordering die werd ingesteld vòòr 27 mei 2019 en waarover de rechter op die datum nog geen uitspraak heeft gedaan het op het ogenblik van het instellen van die vordering geldende artikel III.26, § 2, WER van toepassing.

VENNOOTSCHAPPEN - Algemeen - gemeenschappelijke regels - Handels- of ambachtsonderneming - Inschrijving in de Kruispuntbank van Ondernemingen - Vordering gebaseerd op niet-ingeschreven activiteit - Niet-ontvankelijkheid - Opheffing wetsbepaling - Werking in de tijd - Taak van de rechter

- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek
- Art. III.26, § 2 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Handels- of ambachtsonderneming - Inschrijving in de Kruispuntbank van Ondernemingen - Vordering gebaseerd op niet-ingeschreven activiteit - Niet-ontvankelijkheid - Opheffing wetsbepaling - Werking in de tijd - Taak van de rechter

- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek
- Art. III.26, § 2 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

Bien que l'abrogation de l'article III.26, § 2, du Code de droit économique par l'article 2 de la loi du 2 mai 2019, entrée en vigueur le 27 mai 2019, soit d'application immédiate, l'action introduite avant le 27 mai 2019 et sur laquelle le juge n'a pas encore statué à cette date continue de relever de l'article III.26, § 2 en vigueur au moment de l'introduction de cette action.

SOCIETES - Généralités. règles communes - Entreprise commerciale ou artisanale - Inscription à la Banque-Carrefour des entreprises - Action basée sur une activité non inscrite - Irrecevabilité - Abrogation d'une disposition légale - Effet dans le temps - Mission du juge

- Art. 3 Code judiciaire
- Art. III.26, § 2 Code de droit économique

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Entreprise commerciale ou artisanale - Inscription à la Banque-Carrefour des entreprises - Action basée sur une activité non inscrite - Irrecevabilité - Abrogation d'une disposition légale - Effet dans le temps - Mission du juge

- Art. 3 Code judiciaire
- Art. III.26, § 2 Code de droit économique

C.20.0478.F

24 september 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210924.1F.4](#)

AC nr. ...

Het in aanmerking nemen van een door een onderzoeksrechter bevolen deskundigenverslag waaraan een partij bij die procedure niet heeft deelgenomen, om het bestaan te onderzoeken van een feit dat wordt aangevoerd in een aan een burgerlijk rechtscollege voorgelegde procedure, houdt noch een schending van artikel 6 EVRM noch een miskennis van het recht van verdediging in.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Burgerlijke rechtspleging - Feitelijk bestaan - Beoordeling - Inaanmerkingneming van een door een onderzoeksrechter bevolen deskundigenverslag - Andere procedure - Bij die procedure afwezige partij

Le fait de prendre en considération, pour apprécier l'existence d'un fait allégué dans une procédure diligente devant une juridiction civile, une expertise ordonnée par un juge d'instruction et à laquelle une partie à cette procédure n'a pas pris part n'implique la violation ni de l'article 6 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, ni des droits de la défense.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Procédure civile - Existence de fait - Appréciation - Prise en considération d'une expertise ordonnée par un juge d'instruction - Autre procédure - Partie absente à cette procédure

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHT VAN VERDEDIGING - Burgerlijke zaken - Burgerlijke rechtspleging - Feitelijk bestaan - Beoordeling - Inaanmerkingneming van een door een onderzoeksrechter bevolen deskundigenverslag - Andere procedure - Bij die procedure afwezige partij

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière civile - Procédure civile - Existence de fait - Appréciation - Prise en considération d'une expertise ordonnée par un juge d'instruction - Autre procédure - Partie absente à cette procédure

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

C.20.0506.N

14 mei 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210514.1N.10](#)

AC nr. ...

De gebondenheid aan algemene contractvoorwaarden vereist dat de wederpartij voor of bij de contractsluiting kennis had van deze voorwaarden of ten minste de mogelijkheid had om hiervan effectief kennis te nemen en zij hiermee heeft ingestemd zodat de loutere verwijzing naar deze contractvoorwaarden voor of bij de contractsluiting daartoe, in beginsel, ontoereikend is (1). (1) Zie concl. OM.

OVEREENKOMST - Bestanddelen - Toestemming - Algemene contractvoorwaarden - Gebondenheid

- Art. 1108 Oud Burgerlijk Wetboek

Pour être liée par les conditions générales d'un contrat, il faut que l'autre partie ait eu connaissance de ces conditions avant ou au moment de la conclusion du contrat ou qu'elle ait eu au moins la possibilité d'en prendre effectivement connaissance et qu'elle y ait consenti. de sorte que le simple renvoi à ces conditions contractuelles avant ou lors de la conclusion du contrat est, en principe, insuffisante à cette fin (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

CONVENTION - Eléments constitutifs - Consentement - Conditions générales du contrat - Être lié par elles

- Art. 1108 Ancien Code civil

C.20.0520.F

6 mei 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210506.1F.1](#)

AC nr. ...

De opschortende voorwaarde beïnvloedt het bestaan van de overeenkomst niet maar leidt tot de opschorting van de uitvoering van de hiermee gepaard gaande verbintenis (1). (1) Zie concl. OM op datum in Pas. 2021, nr. 329.

OVEREENKOMST - Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Opschortende voorwaarde

- Artt. 1168 en 1180 Oud Burgerlijk Wetboek

VERBINTENIS - Opschortende voorwaarde

- Artt. 1168 en 1180 Oud Burgerlijk Wetboek

La condition suspensive n'affecte pas l'existence de la convention mais a pour effet de suspendre l'exécution de l'obligation qui en est assortie (1). (1) Voir les concl. du MP.

CONVENTION - Droits et obligations des parties - Entre parties - Condition suspensive

- Art. 1168 et 1180 Ancien Code civil

OBLIGATION - Condition suspensive

- Art. 1168 et 1180 Ancien Code civil

Wanneer de eigenaar van een onroerend goed dat het voorwerp uitmaakt van een pachtovereenkomst, dat goed aan een derde-verkrijger verkoopt onder de opschortende voorwaarde dat de eigenaar door de vrederechter gemachtigd wordt om het goed te verkopen zonder dat het recht van voorverkoop van de pachter kan worden uitgeoefend, heeft de derde-verkrijger, net als die eigenaar, het vereiste belang en de hoedanigheid om de rechtsvordering ter vervulling van die voorwaarde in te stellen (1). (1) Zie concl. OM op datum in Pas. 2021, nr. 329.

VORDERING IN RECHTE - Belang en hoedanigheid - Pacht - Voorkooprecht - Verkoop aan iemand anders dan de pachter - Opschortende voorwaarde van de machtiging van de vrederechter - Rechtsvordering ter vervulling van die voorwaarde - Belang en hoedanigheid van de derde-verkrijger

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 1168 en 1180 Oud Burgerlijk Wetboek
- Artt. 48 en 52, 7° en 8° Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorverkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

HUUR VAN GOEDEREN - Pacht - Voorkooprecht - Verkoop aan iemand anders dan de pachter - Opschortende voorwaarde van de machtiging van de vrederechter - Rechtsvordering ter vervulling van die voorwaarde - Belang en hoedanigheid van de derde-verkrijger

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 1168 en 1180 Oud Burgerlijk Wetboek
- Artt. 48 en 52, 7° en 8° Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorverkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

Lorsque le propriétaire d'un bien immeuble faisant l'objet d'un bail à ferme vend ce bien à un tiers acquéreur sous la condition suspensive de l'obtention de l'autorisation du juge de paix de vendre ce bien sans que le droit de préemption du preneur à ferme puisse être exercé, le tiers acquéreur dispose, à l'instar de ce propriétaire, de l'intérêt et de la qualité requis pour mener l'action visant à l'accomplissement de cette condition (1). (1) Voir les concl. du MP.

DEMANDE EN JUSTICE - Intérêt et qualité - Bail à ferme - Droit de préemption - Vente à une personne autre que le preneur - Condition suspensive de l'autorisation du juge de paix - Action en justice visant à l'accomplissement de cette condition - Intérêt et qualité du tiers acquéreur

- Art. 17 Code judiciaire
- Art. 1168 et 1180 Ancien Code civil
- Art. 48 et 52, 7° et 8° L. du 4 novembre 1969 modifiant la législation sur le bail à ferme et sur le droit de préemption en faveur des preneurs de biens ruraux

LOUAGE DE CHOSES - Bail à ferme - Droit de préemption - Vente à une personne autre que le preneur - Condition suspensive de l'autorisation du juge de paix - Action en justice visant à l'accomplissement de cette condition - Intérêt et qualité du tiers acquéreur

- Art. 17 Code judiciaire
- Art. 1168 et 1180 Ancien Code civil
- Art. 48 et 52, 7° et 8° L. du 4 novembre 1969 modifiant la législation sur le bail à ferme et sur le droit de préemption en faveur des preneurs de biens ruraux

De ambtshalve vordering kan door het openbaar ministerie worden ingesteld telkens als er sprake is van een schending van een bepaling van openbare orde of van een bepaling die de openbare orde raakt; de vereisten van de openbare orde die een dergelijke tussenkomst kunnen verantwoorden, impliceren dat de openbare orde in het gedrang wordt gebracht door een feitelijke toestand die verholpen moet worden (1). (1) Cass. 22 mei 2019, AR P.19.0252.F, Pas. 2019, nr. 311, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal Nolet de Brauwere op datum in Pas.; Cass. 28 januari 2016, AR C.14.0237.N, Pas. 2016, nr. 63.

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Openbaar ministerie - Rechtsvordering van ambtswege

- Art. 138bis Gerechtelijk Wetboek

NATIONALITEIT - Erkenning van staatloosheid - Openbaar ministerie - Rechtsvordering van ambtswege

- Art. 138bis Gerechtelijk Wetboek

OPENBAAR MINISTERIE - Burgerlijke zaken - Rechtsvordering van ambtswege

- Art. 138bis Gerechtelijk Wetboek

OPENBARE ORDE - Openbaar ministerie - Burgerlijke zaken - Rechtsvordering van ambtswege - Openbare orde

- Art. 138bis Gerechtelijk Wetboek

L'action d'office appartient au ministère public chaque fois qu'une disposition d'ordre public ou concernant l'ordre public a été violée; les exigences de l'ordre public qui peuvent justifier pareille intervention impliquent que l'ordre public soit mis en péril par un état de choses auquel il importe de remédier (1). (1) Cass. 22 mai 2019, RG P.19.0252.F, Pas. 2019, n° 311, avec concl. « dit en substance » de M. Nolet de Brauwere, avocat général; Cass. 28 janvier 2016, RG C.14.0237.N, Pas. 2016, n° 63.

ACTION CIVILE - Ministère public - Action d'office

- Art. 138bis Code judiciaire

NATIONALITE - Reconnaissance de l'apatridie - Ministère public - Action d'office

- Art. 138bis Code judiciaire

MINISTERE PUBLIC - Matière civile - Action d'office

- Art. 138bis Code judiciaire

ORDRE PUBLIC - Ministère public - Matière civile - Action d'office - Ordre public

- Art. 138bis Code judiciaire

C.20.0528.F

22 april 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210422.1F.3](#)

AC nr. ...

In geval van verwijzing met het oog op voeging van de vorderingen wegens aanhangigheid, heeft de rechtbank die over de zaak een ander vonnis heeft gewezen dan een beschikking van inwendige orde altijd voorrang; onder vonnis over de zaak moet een vonnis worden begrepen dat uitspraak doet over een van de vorderingen die gevoegd moeten worden wegens aanhangigheid.

AANHANGIG GEDING - Verwijzing met het oog op voeging van de vorderingen - Rechtbank op verwijzing - Rechtbank die over de zaak een vonnis heeft gewezen

- Art. 565, tweede lid, 3° Gerechtelijk Wetboek

AANHANGIG GEDING - Rechtbank die over de zaak een vonnis heeft gewezen

- Art. 565, tweede lid, 3° Gerechtelijk Wetboek

En cas de renvoi pour jonction des demandes en raison d'une situation de litispendance, le tribunal qui a rendu sur l'affaire un jugement autre qu'une disposition d'ordre intérieur est toujours préféré; par jugement rendu sur l'affaire, il y a lieu d'entendre un jugement statuant sur une des demandes devant être jointe en raison de la situation de litispendance.

LITISPENDANCE - Renvoi pour jonction des demandes - Tribunal de renvoi - Tribunal qui a rendu sur l'affaire un jugement

- Art. 565, al. 2, 3° Code judiciaire

LITISPENDANCE - Tribunal qui a rendu sur l'affaire un jugement

- Art. 565, al. 2, 3° Code judiciaire

C.20.0537.F

24 juni 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210624.1F.4](#)

AC nr. ...

Artikel 544 Oud Burgerlijk Wetboek bepaalt dat de eigendom het recht is om op de meest volstreekte wijze van een zaak het genot te hebben en daarover te beschikken, mits men er geen gebruik van maakt dat strijdig is met de wetten of met de verordeningen; hieruit volgt dat wanneer de schuldenaar dat genot aantast door de foutieve niet-uitvoering van een contractuele verbintenis, de schuldeiser het bestaan aantoonde van schade die door de schuldenaar moet worden vergoed, zonder dat hij daarenboven moet aantonen dat die aantasting hem andere schade dan die aantasting heeft berokkend (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 477.

OVEREENKOMST - Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Eigendomsrecht van de schuldeiser - Aantasting door de schuldenaar - Schade - Bestaan

- Artt. 544, en 1149 Oud Burgerlijk Wetboek

L'article 544 de l'ancien Code civil dispose que la propriété est le droit de jouir et de disposer des choses de la manière la plus absolue, pourvu qu'on n'en fasse pas un usage prohibé par les lois ou par les règlements; il s'ensuit que, lorsque le débiteur porte atteinte, par l'inexécution fautive d'une obligation contractuelle, à cette jouissance, le créancier justifie de l'existence d'un dommage dont la débiteur doit réparation, sans être tenu d'établir que cette atteinte lui cause un préjudice autre que cette atteinte (1). (1) Voir les concl. du MP.

CONVENTION - Force obligatoire (inexécution) - Droit de propriété du créancier - Atteinte portée par le débiteur - Dommage - Existence

- Art. 544, et 1149 Ancien Code civil

C.20.0539.N

30 september 2021 [ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210930.1N.11](#)

AC nr. ...

Er is sprake van een gebruik in de zin van de artikelen 1135 en 1160 Oud Burgerlijk Wetboek wanneer het ingeroepen gebruik als algemeen geldend wordt beschouwd in een bepaalde streek of beroepskring derwijze dat wordt vermoed dat de partijen dat gebruik kennen en zij geacht worden, door het niet uit hun overeenkomst uit te sluiten, het erin op te nemen (1). (1) Cass. 11 september 2008, AR C.06.0684.F, AC 2008, nr. 462; Cass. 9 december 1999, AR C.96.0209.N, AC 1999, nr. 672; Cass. 24 februari 1966, AC 1966, 818; Cass. 29 mei 1947, AC 1947, 171.

OVEREENKOMST - Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Gebruik

- Artt. 1135 en 1160 Oud Burgerlijk Wetboek
- Artt. 1135 en 1160 Oud Burgerlijk Wetboek
- Artt. 1135 en 1160 Oud Burgerlijk Wetboek
- Artt. 1135 en 1160 Oud Burgerlijk Wetboek
- Artt. 1135 en 1160 Oud Burgerlijk Wetboek
- Artt. 1135 en 1160 Oud Burgerlijk Wetboek
- Artt. 1135 en 1160 Oud Burgerlijk Wetboek
- Artt. 1135 en 1160 Oud Burgerlijk Wetboek
- Artt. 1135 en 1160 Oud Burgerlijk Wetboek
- Artt. 1135 en 1160 Oud Burgerlijk Wetboek
- Artt. 1135 en 1160 Oud Burgerlijk Wetboek
- Artt. 1135 en 1160 Oud Burgerlijk Wetboek

Il est question d'usage au sens des articles 1135 et 1160 de l'ancien Code civil lorsque l'usage invoqué est généralement reconnu applicable dans une région déterminée ou dans un milieu professionnel déterminé, de telle sorte que les parties sont présumées avoir connaissance de cet usage et qu'en ne l'excluant pas de leur contrat, elles sont réputées l'incorporer dans celui-ci (1). (1) Cass. 11 septembre 2008, RG C.06.0684.F, Pas. 2008, n° 462 ; Cass. 9 décembre 1999, RG C.96.0209.N, Pas. 1999, n° 672 ; Cass. 24 février 1966, Bull et Pas. 1966, I, 818 ; Cass. 29 mai 1947, Bull et Pas. 1947, I, 217.

CONVENTION - Droits et obligations des parties - Entre parties - Usage

- Art. 1135 et 1160 Ancien Code civil
- Art. 1135 et 1160 Ancien Code civil
- Art. 1135 et 1160 Ancien Code civil
- Art. 1135 et 1160 Ancien Code civil
- Art. 1135 et 1160 Ancien Code civil
- Art. 1135 et 1160 Ancien Code civil
- Art. 1135 et 1160 Ancien Code civil
- Art. 1135 et 1160 Ancien Code civil
- Art. 1135 et 1160 Ancien Code civil
- Art. 1135 et 1160 Ancien Code civil
- Art. 1135 et 1160 Ancien Code civil
- Art. 1135 et 1160 Ancien Code civil

- Artt. 1135 en 1160 Oud Burgerlijk Wetboek
 - Artt. 1135 en 1160 Oud Burgerlijk Wetboek
 OVEREENKOMST - Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Gebruik
 - Artt. 1135 en 1160 Oud Burgerlijk Wetboek
 - Artt. 1135 en 1160 Oud Burgerlijk Wetboek
 - Artt. 1135 en 1160 Oud Burgerlijk Wetboek
 - Artt. 1135 en 1160 Oud Burgerlijk Wetboek
 - Artt. 1135 en 1160 Oud Burgerlijk Wetboek
 - Artt. 1135 en 1160 Oud Burgerlijk Wetboek
 - Artt. 1135 en 1160 Oud Burgerlijk Wetboek
 - Artt. 1135 en 1160 Oud Burgerlijk Wetboek
 - Artt. 1135 en 1160 Oud Burgerlijk Wetboek
 - Artt. 1135 en 1160 Oud Burgerlijk Wetboek
 - Artt. 1135 en 1160 Oud Burgerlijk Wetboek
 - Artt. 1135 en 1160 Oud Burgerlijk Wetboek
 - Artt. 1135 en 1160 Oud Burgerlijk Wetboek
 OVEREENKOMST - Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Gebruik
 - Artt. 1135 en 1160 Oud Burgerlijk Wetboek
 - Artt. 1135 en 1160 Oud Burgerlijk Wetboek
 OVEREENKOMST - Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Gebruik
 - Artt. 1135 en 1160 Oud Burgerlijk Wetboek
 - Artt. 1135 en 1160 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 1135 et 1160 Ancien Code civil
 - Art. 1135 et 1160 Ancien Code civil
 CONVENTION - Droits et obligations des parties - Entre parties - Usage
 - Art. 1135 et 1160 Ancien Code civil
 - Art. 1135 et 1160 Ancien Code civil
 - Art. 1135 et 1160 Ancien Code civil
 - Art. 1135 et 1160 Ancien Code civil
 - Art. 1135 et 1160 Ancien Code civil
 - Art. 1135 et 1160 Ancien Code civil
 - Art. 1135 et 1160 Ancien Code civil
 - Art. 1135 et 1160 Ancien Code civil
 - Art. 1135 et 1160 Ancien Code civil
 - Art. 1135 et 1160 Ancien Code civil
 - Art. 1135 et 1160 Ancien Code civil
 - Art. 1135 et 1160 Ancien Code civil
 - Art. 1135 et 1160 Ancien Code civil
 - Art. 1135 et 1160 Ancien Code civil
 - Art. 1135 et 1160 Ancien Code civil
 CONVENTION - Droits et obligations des parties - Entre parties - Usage
 - Art. 1135 et 1160 Ancien Code civil
 - Art. 1135 et 1160 Ancien Code civil
 CONVENTION - Droits et obligations des parties - Entre parties - Usage
 - Art. 1135 et 1160 Ancien Code civil
 - Art. 1135 et 1160 Ancien Code civil

C.20.0543.F

7 juni 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.4](#)

AC nr. ...

De vijfjarige verjaringstermijn van een rechtsvordering tot vergoeding van schade op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid gaat in de dag na de datum, die door de rechter in feite moet worden vastgesteld, waarop de benadeelde daadwerkelijk kennis heeft gekregen van alle gegevens die hij nodig heeft om een aansprakelijkheidsvordering te kunnen instellen (1). (1) Cass. 5 december 2019, AR C.19.0245.N, AC 2019, nr. 649.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Algemeen - Verjaring - Aanvang van de termijn - Tijdstip

- Art. 2262 bis, § 1er, al. 2 Oud Burgerlijk Wetboek
 VERJARING - Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Rechtsvordering tot vergoeding van schade - Aanvang van de verjaringstermijn - Tijdstip
 - Art. 2262 bis, § 1er, al. 2 Oud Burgerlijk Wetboek

La prescription de cinq ans d'une demande en réparation d'un dommage fondée sur une responsabilité extracontractuelle prend cours le lendemain du jour, qu'il revient au juge de déterminer en fait, où la personne lésée a effectivement connaissance de tous les éléments nécessaires pour pouvoir former une demande en responsabilité (1). (1) Cass. 5 décembre 2019, RG C.19.0245.N, Pas. 2019, n° 649.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Généralités - Prescription - Prise de cours du délai - Moment

- Art. 2262 bis, § 1er, al. 2 Ancien Code civil
 PRESCRIPTION - Matière civile - Délais (nature, durée, point de départ, fin) - Responsabilité hors contrat - Demande en réparation d'un dommage - Prise de cours du délai de prescription - Moment
 - Art. 2262 bis, § 1er, al. 2 Ancien Code civil

C.20.0546.N

21 oktober 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211021.1N.7](#)

AC nr. ...

Onrechtstreekse schenkingen, zoals de betaling door een derde een onrechtstreekse schenking kan uitmaken wanneer die betaling gebeurt met het inzicht om te schenken, gebeuren niet onder de vorm van een schenkingsakte maar onder de vorm van een andere rechtshandeling die eveneens een vermogensverschuiving bewerkstelligt en neutraal is in die zin dat ze zowel onder bezwarende titel als om niet kan zijn (1). (1) Zie Cass. 25 januari 2010, AR C.09.0093.F, AC 2010, nr. 57; Cass. 11 februari 2000, AR C.98.0196.F, AC 2000, nr. 108.

SCHENKINGEN EN TESTAMENTEN - Onrechtstreekse schenking - Betaling door een derde met inzicht om te schenken - Vorm

- Art. 931 Oud Burgerlijk Wetboek

Voor het bewijs van het bestaan van een onrechtstreekse schenking moet een onderscheid worden gemaakt tussen enerzijds het bewijs van de neutrale rechtshandeling als drager van de onrechtstreekse schenking, dat onderworpen is aan het vereiste van een geschrift indien zij de waarde van 375 euro te boven gaat, en anderzijds het bewijs van het inzicht om te schenken dat van die rechtshandeling een schenking maakt en dat kan worden geleverd met alle middelen van recht, met inbegrip van getuigenissen en vermoedens, zonder dat daartoe een geschrift of een begin van bewijs door geschrift is vereist (1). (1) Zie Cass. 26 oktober 2006, AR C.05.0167.F, AC 2006, nr. 516; Cass. 6 december 2002, AR C.00.0099.N, AC 2002, nr. 654.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Algemeen - Betaling door een derde met inzicht om te schenken - Onrechtstreekse schenking - Bewijs van het bestaan - Bewijsregels - Toepassing

- Artt. 931 en 1341 Oud Burgerlijk Wetboek

Les donations indirectes, à l'instar du paiement par un tiers qui peut constituer une donation indirecte lorsque ce paiement a lieu dans l'intention de faire une donation, ne s'effectuent pas sous la forme d'un acte de donation mais sous la forme d'un autre acte qui réalise également un transfert de richesse et est neutre en ce sens qu'il peut être tant à titre onéreux qu'à titre gratuit (1). (1) Voir Cass. 25 janvier 2010, RG C.09.0093.F, Pas. 2010, n° 57 ; Cass. 11 février 2000, RG C.98.0196.F, Pas. 2000, n° 108.

DONATIONS ET TESTAMENTS - Donation indirecte - Paiement par un tiers dans l'intention de faire une donation - Forme

- Art. 931 Ancien Code civil

S'agissant de la preuve de l'existence d'une donation indirecte, il y a lieu de distinguer, d'une part, la preuve de l'acte neutre en tant que support de la donation indirecte, qui est soumise à la condition d'un écrit s'il excède la valeur de 375 euros, d'autre part, la preuve de l'intention de donner qui fait de cet acte une donation et qui peut être rapportée par tous moyens de preuve, y compris par témoignages et présomptions, sans qu'un écrit ou un commencement de preuve par écrit soit requis à cette fin (1). (1) Voir Cass. 26 octobre 2006, RG C.05.0167.F, Pas. 2006, n° 516 ; Cass. 6 décembre 2002, RG C.00.0099.N, Pas. 2002, n° 654.

PREUVE - Matière civile - Généralités - Paiement par un tiers dans l'intention de faire une donation - Donation indirecte - Preuve d'existence - Règles de la preuve - Application

- Art. 931 et 1341 Ancien Code civil

C.20.0547.N

18 juni 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210618.1N.3](#)

AC nr. ...

De werking van het algemeen rechtsbeginsel *fraus omnia corrumpit*, dat strekt tot het tenietdoen van de rechtgevolgen die uit een bedrieglijke gedraging voortvloeien, reikt niet verder dan nodig is om te verhinderen dat het door bedrog beoogde doel wordt bereikt.

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Algemeen rechtsbeginsel
3/10/2023

L'effet du principe général du droit *Fraus omnia corrumpit*, qui vise à mettre à néant les effets juridiques découlant d'un comportement dolosif n'excède pas ce qui est nécessaire pour empêcher la réalisation de l'objectif poursuivi par dol.

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Principe
P. 140/502

*"fraus omnia corrumpit" - Werking - Doel**général du droit "fraus omnia corrumpit" - Effet - But*

Een verbintenis heeft een ongeoorloofd voorwerp wanneer zij ertoe strekt een toestand te doen ontstaan of in stand te houden die in strijd is met de openbare orde of met dwingende wetsbepalingen en kan om die reden geen gevolg hebben (1). (1) Cass. 22 januari 2021, AR C.19.0303.N, AC 2021, nr. 49, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.38; Cass. 8 maart 2018, AR C.17.0390.N, AC 2018, nr.163; ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180308.3.

Une obligation a un objet illicite lorsqu'elle vise à créer ou à maintenir une situation contraire à l'ordre public ou à des dispositions légales impératives et ne peut, dès lors, n'avoir aucun effet (1). (1) Cass. 22 janvier 2021, RG C.19.0303.N, Pas. 2021, n° 49, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.38 ; Cass. 8 mars 2018, RG C.17.0390.N, Pas. 2018, n° 163 ; ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180308.3.

VERBINTENIS - Ongeoorloofd voorwerp - Draagwijdte
- Artt. 6 en 1108 Oud Burgerlijk Wetboek

OBLIGATION - Objet illicite - Portée
- Art. 6 et 1108 Ancien Code civil

C.20.0549.F

5 november 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211105.1F.4](#)

AC nr. ...

In burgerlijke zaken is, uit het oogpunt van de omvang van de vernietiging, het dictum waartegen geen enkele partij in het cassatiegeding een ontvankelijk cassatieberoep kan instellen, niet onderscheiden van het bestreden dictum (1). (1) Cass. 6 december 2013, AR C.12.0567.F, AC 2013, nr. 665, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 13 januari 2005, AR C.04.0280.F, AC 2005, nr. 22.

En matière civile, n'est, du point de vue de l'étendue de la cassation, pas un dispositif distinct du dispositif attaqué celui qui ne peut être l'objet d'un pourvoi recevable d'aucune des parties à l'instance en cassation (1). (1) Cass. 6 décembre 2013, RG C.12.0567.F, Pas. 2013, n° 665, avec concl. MP; Cass. 13 janvier 2005, C.04.0280.F, Pas. 2005, n° 22.

CASSATIE - Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Niet-afzonderlijk dictum

CASSATION - Etendue - Matière civile - Dispositif non distinct

Een partij in het geding voor de feitenrechter die niet in het cassatiegeding werd opgeroepen door de eiser of door de verweerder en wier vrijwillige tussenkomst in dit geding niet-ontvankelijk wordt verklaard, is voor de toepassing van de regels inzake de omvang van de cassatie geen partij in het cassatiegeding (1). (1) Zie Cass. 18 maart 2016, AR C.15.0181.F, AC 2016, nr. 194; Cass. 6 december 2013, AR C.12.0567.F, AC 2013, nr. 665, met concl. OM op datum in Pas..

Une partie en cause devant le juge du fond qui n'a pas été appelée dans l'instance en cassation par la partie demanderesse ou la partie défenderesse et dont l'intervention volontaire dans cette instance est déclarée irrecevable n'est, pour l'application des règles relatives à l'étendue de la cassation, pas une partie à l'instance en cassation (1). (1) Voir Cass. 18 mars 2016, RG C.150181.F, Pas. 2016, n° 194; Cass. 6 décembre 2013, RG C.12.0567.F, Pas. 2013, n° 665, avec concl. MP.

CASSATIE - Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Partij in het geding voor de feitenrechter - Niet in het cassatiegeding opgeroepen partij - Noch door de eiser noch door de verweerder - Vrijwillige tussenkomst in het cassatiegeding - Niet-ontvankelijk verklaard - Gevolg ten aanzien van de regels inzake de omvang van de cassatie

CASSATION - Etendue - Matière civile - Partie en cause devant le juge du fond - Non appelée dans l'instance en cassation - Ni par la partie demanderesse ni par la partie défenderesse - Intervention volontaire dans l'instance en cassation - Déclarée irrecevable - Conséquence au regard des règles relatives à l'étendue de la cassation

C.20.0550.F

10 september 2021 [ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210910.1F.6](#)

AC nr. ...

Het bestaan van een oorzakelijk verband tussen de fout en de schade, zoals deze zich concreet heeft voorgedaan, veronderstelt dat, zonder de fout, de schade niet was ontstaan zoals ze zich heeft voorgedaan; wanneer de rechter het bestaan van een dergelijk verband beoordeelt, moet hij het verloop van de gebeurtenissen reconstrueren zonder de fout in aanmerking te nemen, maar ook zonder de andere voorwaarden te wijzigen waaronder de schade is ontstaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 544.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Oorzaak - Begrip - Beoordeling door de rechter - Oorzakelijk verband - Opdracht van de rechter

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

L'existence d'un lien de causalité entre la faute et le dommage tel qu'il s'est réalisé suppose que, sans la faute, le dommage n'eût pu se produire tel qu'il s'est produit; le juge, qui apprécie l'existence d'un tel lien, doit reconstruire le cours des événements en omettant la faute, mais sans modifier les autres conditions dans lesquelles le dommage est survenu (1). (1) Voir les concl. du MP.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Cause - Notion. appréciation par le juge - Lien de causalité - Mission du juge

- Art. 1382 et 1383 Ancien Code civil

C.20.0552.F

20 september 2021 [ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210920.3F.3](#)

AC nr. ...

Het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen wettig heeft kunnen afleiden dat de schriftelijke kennisgeving van de verzekeraar de benadeelde toelaat met zekerheid vast te stellen of de verzekeraar zijn schade zal vergoeden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 567.

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Landverzekering - Eigen recht van de benadeelde tegen de verzekeraar - Verjaring van de vordering - Stuiting - Beëindiging - Schriftelijke kennisgeving van de verzekeraar aan de benadeelde - Bevoegdheid van het Hof

- Art. 89, § 5 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

Il appartient à la Cour de vérifier si, de ses constatations, le juge a pu légalement déduire que la communication écrite de l'assureur à la personne lésée permet à cette dernière de déterminer, avec certitude, si l'assureur indemniserà son préjudice (1). (1) Voir les concl. du MP.

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Appréciation souveraine par le juge du fond - Assurances terrestres - Droit propre de la personne lésée contre l'assureur - Prescription de l'action - Interruption - Cessation - Communication écrite de l'assureur à la personne lésée - Pouvoir de la Cour

- Art. 89, § 5 L. du 4 avril 2014 relative aux assurances, entrée en vigueur le 1er novembre 2014

De stuiting van de verjaring van de vordering die voortvloeit uit het eigen recht dat de benadeelde heeft tegen de verzekeraar eindigt wanneer de benadeelde, bij de ontvangst van de schriftelijke kennisgeving van de verzekeraar, met zekerheid kan vaststellen of laatstgenoemde zijn schade zal vergoeden (1). (1) OM in Pas. 2021, nr. 567.

VERJARING - Burgerlijke zaken - Stuiting - Landverzekering - Eigen recht van de benadeelde tegen de verzekeraar - Verjaring van de vordering - Stuiting - Beëindiging

L'interruption de la prescription de l'action résultant du droit propre de la personne lésée contre l'assureur prend fin lorsque celle-ci peut déterminer avec certitude, à la réception de la communication écrite de l'assureur, si ce dernier indemniserà son préjudice (1). (1) Voir les concl. du MP.

PRESCRIPTION - Matière civile - Interruption - Assurances terrestres - Droit propre de la personne lésée contre l'assureur - Prescription de l'action - Interruption - Cessation

- Art. 89, § 5 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

VERZEKERING - Landverzekering - Eigen recht van de benadeelde tegen de verzekeraar - Verjaring van de vordering - Stuiting - Beëindiging

- Art. 89, § 5 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

De feitenrechter beoordeelt in feite of de kennisgeving van de verzekeraar aan die voorwaarde voldoet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 567.

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Stuiting - Beëindiging - Schriftelijke kennisgeving van de verzekeraar aan de benadeelde - Burgerlijke zaken - Landverzekering - Eigen recht van de benadeelde tegen de verzekeraar - Verjaring van de vordering

- Art. 89, § 5 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

VERJARING - Burgerlijke zaken - Stuiting - Landverzekering - Eigen recht van de benadeelde tegen de verzekeraar - Verjaring van de vordering - Stuiting - Beëindiging - Schriftelijke kennisgeving van de verzekeraar aan de benadeelde - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 89, § 5 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

VERZEKERING - Landverzekering - Eigen recht van de benadeelde tegen de verzekeraar - Verjaring van de vordering - Stuiting - Beëindiging - Schriftelijke kennisgeving van de verzekeraar aan de benadeelde - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 89, § 5 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

- Art. 89, § 5 L. du 4 avril 2014 relative aux assurances, entrée en vigueur le 1er novembre 2014

ASSURANCES - Assurances terrestres - Droit propre de la personne lésée contre l'assureur - Prescription de l'action - Interruption - Cessation

- Art. 89, § 5 L. du 4 avril 2014 relative aux assurances, entrée en vigueur le 1er novembre 2014

Le juge du fond apprécie en fait si la communication de l'assureur remplit cette condition (1). (1) Voir les concl. du MP.

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Interruption - Cessation - Communication écrite de l'assureur à la personne lésée - Matière civile - Assurances terrestres - Droit propre de la personne lésée contre l'assureur - Prescription de l'action

- Art. 89, § 5 L. du 4 avril 2014 relative aux assurances, entrée en vigueur le 1er novembre 2014

PRESCRIPTION - Matière civile - Interruption - Assurances terrestres - Droit propre de la personne lésée contre l'assureur - Prescription de l'action - Interruption - Cessation - Communication écrite de l'assureur à la personne lésée - Pouvoir du juge

- Art. 89, § 5 L. du 4 avril 2014 relative aux assurances, entrée en vigueur le 1er novembre 2014

ASSURANCES - Assurances terrestres - Droit propre de la personne lésée contre l'assureur - Prescription de l'action - Interruption - Cessation - Communication écrite de l'assureur à la personne lésée - Pouvoir du juge

- Art. 89, § 5 L. du 4 avril 2014 relative aux assurances, entrée en vigueur le 1er novembre 2014

C.20.0553.N

18 juni 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210618.1N.10](#)

AC nr. ...

De werkelijk geleden schade waarvoor de handelsagent van de principaal een bijkomende schadevergoeding kan verkrijgen, die verschilt van de schade die gedekt wordt door de uitwinningsvergoeding, kan slechts betrekking hebben op kosten die de handelsagent op grond van een contractuele verplichting of op advies van de principaal ten behoeve van de uitvoering van de overeenkomst op zich heeft genomen en niet op de kosten die hij vrijwillig en op eigen initiatief heeft gemaakt.

COMMISSIE - Handelsagent - Werkelijk geleden schade - Bijkomende schadevergoeding - Gemaakte kosten

- Art. X.19 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

Le préjudice réellement subi pour lequel l'agent commercial peut obtenir du commettant des dommages et intérêts complémentaires, lequel préjudice est distinct du celui que répare l'indemnité d'éviction, ne peut concerner que des frais que l'agent commercial a personnellement engagés en vertu d'une obligation contractuelle ou sur les recommandations du commettant dans l'intérêt de l'exécution du contrat, et non les frais qu'il a faits volontairement et de sa propre initiative.

COMMISSION - Agent commercial - Préjudice réellement subi - Dommages et intérêts complémentaire - Frais engagés

- Art. X.19 Code de droit économique

Een uitwinningvergoeding zoals bepaald in artikel X.18 WER kan worden gecumuleerd met een bijkomende schadevergoeding zoals bedoeld in artikel X.19 WER, voor zover die andere dan de door de uitwinningvergoeding gedekte schade vergoedt (1). (1) HvJ (EU) 3 december 2015, C-338/14, Quenon.

COMMISSIE - Handelsagent - Uitwinningvergoeding - Bijkomende schadevergoeding - Cumul

- Artt. 17.1 en 17.2, c) Richtlijn 86/653/EEG van de Raad van 18 december 1986 inzake de coördinatie van de wetgevingen van de Lid-Staten inzake zelfstandige handelsagenten

- Artt. X.18 en X.19 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

Une indemnité d'éviction, telle qu'elle est visée à l'article X.18 du Code de droit économique peut être cumulée avec des dommages et intérêts complémentaires visés à l'article X.19 de ce code, pour autant qu'ils réparent un préjudice distinct de celui couvert par l'indemnité d'éviction (1). (1) C.J.U.E., arrêt Quenon, 3 décembre 2015, C-338-14.

COMMISSION - Agent commercial - Indemnité d'éviction - Dommages et intérêts complémentaire - Cumul

- Art. 17, § 1er, et 17, § 2, c) Directive du Conseil n° 86/653/CEE du 18 décembre 1986 relative à la coordination des droits des États membres concernant les agents commerciaux indépendants

- Art. X.18 et X.19 Code de droit économique

C.20.0555.N

2 december 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211202.1N.6](#)

AC nr. ...

De rechter die de genotswaarde en de opbrengstwaarde van het goed evalueert, bepaalt de eventuele vergoeding die bijkomend moet worden ingebracht; de omstandigheid dat de inbrengwaarde van het goed zelf wordt bepaald dan wel geactualiseerd naar het tijdstip van de verdeling van de nalatenschap, sluit niet uit dat bijkomend een vergoeding moet worden ingebracht van hetzij de genotswaarde, hetzij de opbrengstwaarde van het goed voor de periode vanaf het overlijden van de erflater tot de verdeling van diens nalatenschap (1). (1) Zie concl. OM.

ERFENISSEN - – Vergoeding van genotswaarde of opbrengstwaarde geschonken goed

- Art. 856 Oud Burgerlijk Wetboek

ERFENISSEN - Waardering geschonken goed

- Art. 856 Oud Burgerlijk Wetboek

Le juge, qui évalue la valeur de jouissance et la valeur de rapport du bien, détermine l'indemnité complémentaire qui doit éventuellement être rapportée. La circonstance que la valeur de rapport du bien lui-même est déterminée ou actualisée en fonction du moment du partage de la succession n'exclut pas qu'une indemnité complémentaire soit de la valeur de jouissance, soit de la valeur de rapport du bien doive être rapportée pour la période comprise entre le décès du testateur et le partage de sa succession (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

SUCCESSION - Indemnisation de la valeur de jouissance et de la valeur de rapport du bien donné

- Art. 856 Ancien Code civil

SUCCESSION - Évaluation du bien donné

- Art. 856 Ancien Code civil

Wanneer de erflater een onroerend goed heeft geschonken met vrijstelling van inbreng in natura en de begiftigde erfgenaam bijgevolg het goed in waarde moet inbrengen, kunnen op grond van artikel 856 Oud Burgerlijk Wetboek op het in te brengen bedrag, dat in de plaats komt van de inbreng in natura, vruchten dan wel interest worden toegekend; die vruchten of interest strekken tot vergoeding van hetzij de genotswaarde, hetzij de opbrengstwaarde van het goed voor de periode vanaf het overlijden van de erflater tot de verdeling van diens nalatenschap (1). (1) Zie concl. OM.

ERFENISSEN - Schenkingen - Inbreng - Inbreng in waarde - Interesten

- Art. 856 Oud Burgerlijk Wetboek

SCHENKINGEN EN TESTAMENTEN - Schenkingen - Inbreng - Inbreng in waarde - Interesten

- Art. 856 Oud Burgerlijk Wetboek

Lorsque le testateur a donné un bien immobilier avec dispense de rapport en nature et que, par conséquent, l'héritier donataire est tenu de rapporter le bien en valeur, des fruits ou des intérêts peuvent, sur la base de l'article 856 de l'ancien Code civil, être accordés sur le montant à rapporter, qui se substitue au rapport en nature; ces fruits ou intérêts tendent à compenser soit la valeur de jouissance, soit la valeur de rapport du bien pour la période comprise entre le décès du testateur et le partage de sa succession (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

SUCCESSION - Donations - Rapport - Rapport en valeur - Intérêts

- Art. 856 Ancien Code civil

DONATIONS ET TESTAMENTS - Donations - Rapport - Rapport en valeur - Intérêts

- Art. 856 Ancien Code civil

C.20.0560.F

3 juni 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210603.1F.1](#)

AC nr. ...

Wanneer het voornemen op grond waarvan de verhuurder de uitzetting van de huurder heeft verkregen bestaat in de in artikel 16, I, 3°, Handelshuurwet bedoelde afbraak en wederopbouw van de lokalen en de huurder een uitzettingsvergoeding, eventueel vermeerderd met schadevergoeding, vordert omdat de verhuurder zonder van een gewichtige reden te doen blijken dit voornemen niet heeft uitgevoerd binnen de in artikel 25, eerste lid, 3° bepaalde termijn, op grond dat de kosten van de wederopbouw geen drie jaar huur te boven gaan of de werken de ruwbouw van het handelspand niet raken, valt het feit waarop de in artikel 28 van die wet bedoelde rechtsoverdracht is gegrond in de regel samen met de voltooiing van de door de verhuurder uitgevoerde werken.

HUUR VAN GOEDEREN - Handelshuur - Einde (opzegging, huurhervorming, enz.) - Uitzetting van de huurder - Oorzaak - Afbraak en wederopbouw van de lokalen - Overschrijding van de wettelijke termijn - Uitzettingsvergoeding - Feit waarop de rechtsoverdracht is gegrond

- Art. 16, I, 3° Wet van 30 april 1951 BURGERLIJK WETBOEK. - BOEK III - TITEL VIII - HOOFDSTUK II, Afdeling 2bis : Regels betreffende de handelshuur in het bijzonder

Lorsque l'intention pour laquelle le bailleur a pu évincer le preneur consiste en la démolition et la reconstruction des locaux visée à l'article 16, I, 3°, de la loi sur les baux commerciaux et que le preneur réclame une indemnité d'éviction, majorée éventuellement de dommages-intérêts, au motif que le bailleur, sans justifier d'un motif grave, n'a pas réalisé cette intention dans le délai déterminé à l'article 25, alinéa 1er, 3°, au motif que le coût de la reconstruction ne dépasse pas trois années de loyer, ou au motif que les travaux n'affectent pas le gros œuvre de l'immeuble commercial, le fait donnant ouverture à l'action, visé à l'article 28 de cette loi, coïncide, en règle, avec l'achèvement des travaux effectués par le bailleur.

LOUAGE DE CHOSSES - Bail commercial - Fin (congé. renouvellement. etc) - Eviction du preneur - Cause - Démolition et reconstruction des locaux - Dépassement du délai légal - Indemnité d'éviction - Fait donnant ouverture à l'action

- Art. 16, I, 3° L. du 30 avril 1951 CODE CIVIL. - LIVRE III - TITRE VIII - CHAPITRE II, Section 2bis : Des règles particulières aux baux commerciaux

C.20.0562.F

24 juni 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210624.1F.5](#)

AC nr. ...

Krachtens artikel 19, eerste lid, Overheidsopdrachtenwet 1993, dat op het geschil van toepassing is, kan de gezamenlijke uitvoering van werken, leveringen of diensten voor rekening van verschillende aanbestedende overheden in het algemeen belang worden samengevoegd in één enkele opdracht en artikel 19, tweede lid, van die wet, dat bepaalt dat de betrokken personen de overheid aanwijzen die of het orgaan dat, in hun gezamenlijke naam, bij de gunning en de uitvoering van de opdracht zal optreden, is van openbare orde; hieruit volgt dat, in geval van een gezamenlijke opdracht, enkel de aangewezen overheid de hoedanigheid van medecontractant heeft en, bijgevolg, de totaalprijs van die gezamenlijke werken verschuldigd is, zonder dat hiervan mag worden afgeweken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 478.

OVERHEIDSOPDRACHTEN (WERKEN, LEVERINGEN, DIENSTEN) - Gezamenlijke uitvoering van werken, leveringen of diensten - Verschillende aanbestedende overheden - Eén enkele opdracht - Gunning - Aanwijzing van de optredende overheid - Hoedanigheid van medecontractant van de aannemer

- Art. 19, eerste en tweede lid Wet 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten

OVERHEIDSOPDRACHTEN (WERKEN, LEVERINGEN, DIENSTEN) - Artikel 19, tweede lid, Overheidsopdrachtenwet - Bepaling van openbare orde

- Art. 19, eerste en tweede lid Wet 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten

En vertu de l'article 19, alinéa 1er, de la loi du 24 décembre 1993 relative aux marchés publics et à certains marchés de travaux de fournitures et de services, applicable au litige, l'exécution conjointe de travaux, de fournitures ou de services pour compte de pouvoirs adjudicateurs différents peut, dans l'intérêt général, faire l'objet d'un marché unique et, dès lors que l'article 19, alinéa 2, de cette loi, qui dispose que les personnes intéressées désignent l'autorité ou l'organe qui interviendra, en leur nom collectif, à l'attribution et à l'exécution du marché, est d'ordre public; il s'ensuit qu'en cas de marché conjoint, l'autorité désignée a seule la qualité de cocontractant de l'adjudicataire, partant, est le débiteur du prix de l'ensemble de ces travaux conjoints, sans qu'il soit permis d'y déroger (1). (1) Voir les concl. du MP.

MARCHES PUBLICS (TRAVAUX. FOURNITURES. SERVICES) - Exécution conjointe de travaux, de fournitures et de services - Pouvoirs adjudicateurs différents - Marché unique - Attribution - Désignation de l'autorité intervenante - Qualité de cocontractant de l'adjudicataire

- Art. 19, al. 1er et 2 L. du 24 décembre 1993 relative aux marchés publics et à certains marchés de travaux, de fourniture et de services

MARCHES PUBLICS (TRAVAUX. FOURNITURES. SERVICES) - Loi du 24 décembre 1993, article 19, alinéa 2 - Disposition d'ordre public

- Art. 19, al. 1er et 2 L. du 24 décembre 1993 relative aux marchés publics et à certains marchés de travaux, de fourniture et de services

C.20.0563.N

2 september 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210902.1N.3](#)

AC nr. ...

De plicht tot bijdrage in de gemeenschappelijke lasten veronderstelt dat de gemeenschappelijke delen kunnen worden gebruikt overeenkomstig hun bestemming; in principe is dat het geval vanaf de voorlopige oplevering van de gemeenschappelijke delen.

EIGENDOM - Mede-eigendom - Plicht tot bijdrage in de gemeenschappelijke lasten - Voorlopige oplevering

L'obligation de contribution aux charges communes suppose que les parties communes peuvent être utilisées conformément à leur destination; tel est le cas, en principe, à partir de la réception provisoire des parties communes.

PROPRIETE - Copropriété - Obligation de contribution aux charges communes - Réception provisoire

C.20.0567.N

21 oktober 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211021.1N.1](#)

AC nr. ...

Uit de verplichting voor de verzekeringnemer om in de loop van de overeenkomst en onder de voorwaarden van artikel 5 de nieuwe omstandigheden aan te geven die van aard zijn om een aannemelijke en blijvende verzwaring van het risico dat het verzekerde voorval zich voordoet te bewerkstelligen, volgt dat de verzekeringnemer de verzekeraar spontaan, volledig en correct moet inlichten van de bedoelde omstandigheden en de verzekeraar in de regel niet tot verificatie ervan gehouden is (1). (1) Zie Cass. 27 april 2018, AR C.16.0292.F, AC 2018, nr. 274; Cass. 20 juni 1983, AR 6818, AC 1983, nr. 582; Cass. 17 mei 1978, AC 1978, 1077.

VERZEKERING - Landverzekering - Verzekeringsovereenkomst - Nieuwe omstandigheden - Verzwaring van het risico - Informatieplicht verzekeringnemer

- Art. 26, § 1, eerste lid Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

Il suit de l'obligation incombant au preneur d'assurance de déclarer, en cours de contrat, dans les conditions de l'article 5, les circonstances nouvelles qui sont de nature à entraîner une aggravation sensible et durable du risque de survenance de l'événement assuré que le preneur d'assurance doit informer spontanément, complètement et correctement l'assureur des circonstances visées et que l'assureur n'est pas tenu, en règle, d'en opérer la vérification (1). (1) Voir Cass. 27 avril 2018, RG C.16.0292.F, Pas. 2018, n° 274 ; Cass. 20 juin 1983, RG 6818 (Bull. et Pas., 1983, I, n° 582) ; Cass. 17 mai 1978 (Bull et Pas. 1978, I, 1047).

ASSURANCES - Assurances terrestres - Contrat d'assurance - Circonstances nouvelles - Aggravation du risque - Obligation d'information du preneur d'assurance

- Art. 26, § 1er, al. 1er L. du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre

C.20.0577.N

18 juni 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210618.1N.7](#)

AC nr. ...

Behoudens wanneer het gaat om contractvoorwaarden die ongebruikelijk of buitensporig zijn, mag de consument, in de regel, geacht worden de redelijke mogelijkheid te hebben om kennis te nemen van algemene contractvoorwaarden wanneer deze op de keerzijde van een contractdocument voorkomen waarnaar wordt verwezen op de voorzijde.

OVEREENKOMST - Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Consument - Algemene contractvoorwaarden - Kennisname - Redelijke mogelijkheid

- Art. VI.2, 7° Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

Sauf en cas de clauses contractuelles inhabituelles ou excessives, il peut, en règle, être considéré que le consommateur a la possibilité raisonnable de prendre connaissance des conditions générales du contrat lorsque celles-ci figurent au verso d'un document contractuel et que le recto y renvoie.

CONVENTION - Droits et obligations des parties - Entre parties - Consommateur - Conditions générales du contrat - Prise de connaissance - Possibilité raisonnable

- Art. VI.2, 7° Code de droit économique

C.20.0579.N

18 juni 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210618.1N.8](#)

AC nr. ...

De rechter kan een partij niet veroordelen om aan de tegenpartij een rechtsplegingsvergoeding te betalen die hoger is dan het door de Koning vastgestelde basisbedrag zonder die beslissing met bijzondere redenen te omkleden, zelfs als de veroordeelde partij het door de tegenpartij gevorderde bedrag van de vergoeding niet heeft betwist en voor zichzelf een rechtsplegingsvergoeding heeft gevorderd die hoger is dan het basisbedrag.

RECHTSPLEGINGSVERGOEDING - Verhoogde rechtsplegingsvergoeding - Geen betwisting door partijen - Taak van de rechter

- Art. 1022, derde lid Gerechtelijk Wetboek

Le juge ne peut condamner une partie à payer à la partie adverse une indemnité de procédure supérieure au montant de base fixé par le Roi sans motiver spécialement cette décision, même si la partie condamnée n'a pas contesté le montant de l'indemnité réclamée par la partie adverse et a sollicité, pour elle-même, une indemnité de procédure supérieure au montant de base.

INDEMNITE DE PROCEDURE - Indemnité de procédure majorée - Absence de contestation par les parties - Mission du juge

- Art. 1022, al. 3 Code judiciaire

C.20.0582.F

3 juni 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210603.1F.4](#)

AC nr. ...

De uitoefening van de burgerlijke rechtsvordering die niet tezelfdertijd als de strafvordering voor dezelfde rechter wordt vervolgd, wordt geschorst zolang niet definitief is beslist over de strafvordering, voor zover er gevaar bestaat voor onverenigbaarheid tussen de beslissing van de strafrechter en die van de burgerlijke rechter.

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Strafvordering - Afzonderlijk voor de burgerlijke rechter ingestelde burgerlijke rechtsvordering - Schorsing van de burgerlijke rechtsvordering

- Art. 4, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 4, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Strafvordering - Afzonderlijk voor de burgerlijke rechter ingestelde burgerlijke rechtsvordering - Schorsing van de burgerlijke rechtsvordering

- Art. 4, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 4, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

L'exercice de l'action civile qui n'est pas poursuivie devant le même juge simultanément à l'action publique est suspendu tant qu'il n'a pas été prononcé définitivement sur l'action publique, pour autant qu'il existe un risque de contradiction entre les décisions du juge pénal et du juge civil.

ACTION CIVILE - Loi du 17 avril 1878, article 4 - Action publique - Action civile introduite séparément devant le juge civil - Suspension de l'action civile

- Art. 4, al. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 4, al. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

ACTION CIVILE - Loi du 17 avril 1878, article 4 - Action publique - Action civile introduite séparément devant le juge civil - Suspension de l'action civile

- Art. 4, al. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 4, al. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

Het arrest dat, om te bepalen of de aansprakelijkheid van een van de partijen in het gedrang is gebracht, een beoordeling maakt van de feiten die bij een strafgerecht aanhangig zijn gemaakt ten gevolge van de klacht met burgerlijke partijstelling, heeft niet naar recht kunnen beslissen om de uitspraak over de rechtsvorderingen niet op te schorten.

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Strafvordering - Afzonderlijk voor de burgerlijke rechter ingestelde burgerlijke rechtsvordering - Schorsing van de burgerlijke rechtsvordering - Beslissing - Wettigheid

- Art. 4, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 4, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Strafvordering - Afzonderlijk voor de burgerlijke rechter ingestelde burgerlijke rechtsvordering - Schorsing van de burgerlijke rechtsvordering - Beslissing - Wettigheid

- Art. 4, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 4, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

N'a pas pu légalement décider de ne pas surseoir à statuer sur les actions l'arrêt qui, pour déterminer si la responsabilité d'une des parties est engagée, porte une appréciation sur les faits dont une juridiction pénale est saisie à la suite de la plainte avec constitution de partie civile.

ACTION CIVILE - Loi du 17 avril 1878, article 4 - Action publique - Action civile introduite séparément devant le juge civil - Suspension de l'action civile - Décision - Légalité

- Art. 4, al. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 4, al. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

ACTION CIVILE - Loi du 17 avril 1878, article 4 - Action publique - Action civile introduite séparément devant le juge civil - Suspension de l'action civile - Décision - Légalité

- Art. 4, al. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 4, al. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

C.20.0591.N

30 september 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210930.1N.6](#)

AC nr. ...

Wanneer de schade veroorzaakt is door de opzettelijk begane samenlopende fouten van verschillende personen, staat het algemeen rechtsbeginsel *fraus omnia corrumpit* er niet aan in de weg dat de rechter oordeelt in welke mate de fout van ieder van hen heeft bijgedragen tot de schade en op basis daarvan het aandeel in de schade bepaalt dat de aansprakelijke die de benadeelde heeft vergoed van de anderen kan terugvorderen (1). (1) Zie Cass. 16 mei 2011, AR C.10.0214.N, AC 2011, nr. 319; Cass. 2 oktober 2009, AR C.08.0168.F, AC 2009, nr. 548; Cass. 6 november 2002, AR P.01.1108.F, AC 2002, nr. 584.

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - "Fraus omnia corrumpit" - Burgerlijke zaken - Overeenkomst - Toestemming - Bedrog - Nietigverklaring

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

Lorsque le dommage a été causé par les fautes concurrentes intentionnelles de plusieurs personnes, le principe général du droit *fraus omnia corrumpit* ne fait pas obstacle à ce que le juge apprécie dans quelle mesure la faute de chacun a contribué à causer le dommage et détermine, sur ce fondement, la part du dommage que le responsable qui a indemnisé la victime peut récupérer contre les autres (1). (1) Voir Cass. 16 mai 2011, RG C.10.0214.N, Pas. 2011, n° 319 ; Cass. 2 octobre 2009, RG C.08.0168.F, Pas. 2009, n° 548 ; Cass. 6 novembre 2002, RG P.01.1108.F, Pas. 2002, n° 584.

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - "Fraus omnia corrumpit" - Matière civile - Convention - Consentement - Dol - Annulation

- Art. 1382 Ancien Code civil

C.21.0002.N

30 september 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210930.1N.10](#)

AC nr. ...

Een overeenkomst is slechts nietig wegens strijdigheid met de openbare orde of met dwingende wetsbepalingen wanneer zij een ongeoorloofd voorwerp of een ongeoorloofde oorzaak heeft.

OVEREENKOMST - Bestanddelen - Toestemming - Bedrog

- Artt. 2, 1108 en 1131 Oud Burgerlijk Wetboek

OVEREENKOMST - Bestanddelen - Oorzaak - Nietigheid

- Artt. 2, 1108 en 1131 Oud Burgerlijk Wetboek

OVEREENKOMST - Bestanddelen - Voorwerp - Nietigheid

- Artt. 2, 1108 en 1131 Oud Burgerlijk Wetboek

Het algemeen rechtsbeginsel *fraus omnia corrumpit* sluit uit dat een contractpartij die bedrog heeft gepleegd bij de totstandkoming van een overeenkomst, met het oogmerk de wederpartij te schaden of uit winstbejag, of aan wie dit bedrog toerekenbaar is, na vernietiging van de overeenkomst aanspraak kan maken op restitutie door de wederpartij van de in uitvoering van de overeenkomst reeds geleverde prestaties, indien hij hierdoor voordeel zou kunnen halen uit zijn bedrog (1) (2). (1) Zie andersluidende concl. OM. (2) Zie Cass. 3 oktober 2019, AR C.18.0438.N, AC 2019, nr. 499; Cass. 3 maart 2011, AR C.07.0312.F, AC 2011, nr. 177.

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - "Fraus omnia corrumpit"

- Art. 1116 Oud Burgerlijk Wetboek

Une convention n'est nulle pour contrariété à l'ordre public ou à des dispositions légales impératives que lorsque son objet ou sa cause est illicite.

CONVENTION - Eléments constitutifs - Consentement - Dol

- Art. 2, 1108 et 1131 Ancien Code civil

CONVENTION - Eléments constitutifs - Cause - Nullité

- Art. 2, 1108 et 1131 Ancien Code civil

CONVENTION - Eléments constitutifs - Objet - Nullité

- Art. 2, 1108 et 1131 Ancien Code civil

Le principe général du droit *Fraus omnia corrumpit* exclut qu'une partie contractante qui a commis un dol lors de la formation d'une convention, dans le but de nuire à l'autre partie ou dans un but de lucre, ou à qui ce dol est imputable, puisse, après annulation de la convention, prétendre à la restitution par l'autre partie des prestations déjà fournies en exécution de la convention, si elle devait, de la sorte, tirer avantage de son dol (1) (2). (1) Voir les concl. contraires du MP publiées à leur date dans AC. (2) Voir Cass. 3 octobre 2019, RG C.18.0438.N, Pas. 2019, n° 499 ; Cass. 3 mars 2011, RG C.07.0312.F, Pas. 2011, n° 177.

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - "Fraus omnia corrumpit"]

- Art. 1116 Ancien Code civil

C.21.0005.N

2 september 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210902.1N.8](#)

AC nr. ...

De ontvankelijkheid van het hoger beroep raakt de openbare orde zodat de appelrechter ambtshalve moet nagaan of het hoger beroep, gelet op het voorwerp ervan, gericht is tegen alle partijen wier belang in strijd is met dat van de appellant, ongeacht de kwalificatie van die partijen door de appellant in zijn akte tot hoger beroep (1). (1) Cass. 8 juni 2015, AR S.14.0094.F, AC 2015, nr. 379; Cass. 27 mei 2011, AR C.10.0197.N-C.10.0205.N, AC 2011, nr. 358; Cass. 2 februari 1989, AR 6064-6065, AC 1988-89, nr. 324.

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Onsplitsbaar geschil - Openbare orde

La recevabilité de l'appel intéressant l'ordre public, le juge d'appel est tenu d'examiner d'office si l'appel, eu égard à son objet, est dirigé contre toutes les parties dont l'intérêt est opposé à celui de l'appelant, quelle que soit la qualification que l'appelant a donnée à ces parties dans son acte d'appel (1). (1) Cass. 8 juin 2015, RG S.14.0094.F, Pas. 2015, n° 379 ; Cass. 27 mai 2011, RG C.10.0197.N- C.10.0197.N, Pas. 2011, n° 358 ; Cass. 2 février 1989, RG 6064-6065, Bull et Pas. 1988-1989, n° 324.

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Décisions et parties - Litige indivisible - Ordre public

- Artt. 1053, eerste en derde lid, en 1057, eerste lid, 3°
Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1053, al. 1er et 3, et 1057, al. 1er, 3° Code judiciaire

C.21.0008.F

3 juni 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210603.1F.5](#)

AC nr. ...

De bepaling van het bestreden arrest waartegen het cassatieberoep is gericht, beslecht geen enkel geschil en is een beslissing alvorens recht te doen waartegen slechts na de eindbeslissing cassatieberoep openstaat.

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Bepaling van het bestreden arrest die geen enkel geschil beslecht - Beslissing alvorens recht te doen

- Art. 1077 Gerechtelijk Wetboek

La disposition de l'arrêt contre laquelle le pourvoi est dirigé ne tranche aucune contestation et est une décision avant dire droit contre laquelle le recours en cassation n'est ouvert qu'après la décision définitive.

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Décisions contre lesquelles on ne peut pas se pourvoir en raison de leur nature - Disposition de l'arrêt attaqué ne tranchant aucune contestation - Décision avant dire droit

- Art. 1077 Code judiciaire

C.21.0011.N

8 november 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211108.3N.1](#)

AC nr. ...

De artikelen 34, §2, en 35, §4 Wet Landverzekeringsovereenkomst zijn van dwingend recht ter bescherming van de belangen van de benadeelde; hieruit volgt dat de stuiting van de verjaring slechts eindigt op het ogenblik dat de verzekeraar zijn wil om de schade te vergoeden duidelijk en ondubbelzinnig ter kennis brengt van de benadeelde (1). (1) Zie Cass. 18 juni 2012, AR C.11.0399.F, AC 2012, nr. 394.

VERZEKERING - Landverzekering - Eigen vordering van de getroffene tegen de verzekeraar - Verjaringstermijn - Stuiting - Verzekeraar - Beslissing om te vergoeden of weigering - Ogenblik

- Artt. 34, § 2, en 35, § 4 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

- Artt. 34, § 2, en 35, § 4 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

VERZEKERING - Landverzekering - Eigen vordering van de getroffene tegen de verzekeraar - Verjaringstermijn - Stuiting - Verzekeraar - Beslissing om te vergoeden of weigering - Ogenblik

- Artt. 34, § 2, en 35, § 4 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

- Artt. 34, § 2, en 35, § 4 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

Les articles 34, § 2, et 35, § 4, de la loi du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre sont impératifs aux fins de protection des intérêts de la personne lésée; il s'ensuit que l'interruption de la prescription ne prend fin qu'au moment où l'assureur informe, clairement et de manière non équivoque, la personne lésée de sa volonté de réparer le dommage (1). (1) Voir Cass. 18 juin 2012, RG C.11.0399.F, Pas. 2012, n° 394.

ASSURANCES - Assurances terrestres - Action propre de la victime contre l'assureur - Délai de prescription - Interruption - Assureur - Décision d'indemnisation ou de refus - Moment

- Art. 34, § 2, et 35, § 4 L. du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre

- Art. 34, § 2, et 35, § 4 L. du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre

ASSURANCES - Assurances terrestres - Action propre de la victime contre l'assureur - Délai de prescription - Interruption - Assureur - Décision d'indemnisation ou de refus - Moment

- Art. 34, § 2, et 35, § 4 L. du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre

- Art. 34, § 2, et 35, § 4 L. du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre

Hoewel de rechter onaantastbaar de feiten vaststelt waaruit hij afleidt of de verzekeraar zijn wil om de schade te vergoeden duidelijk en ondubbelzinnig ter kennis heeft gebracht van de benadeelde, gaat het Hof niettemin na of de rechter uit zijn vaststellingen naar recht zijn beslissing heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie Cass. 18 juni 2012, AR C.11.0399.F, AC 2012, nr. 394.

VERZEKERING - Landverzekering - Eigen vordering van de getroffene tegen de verzekeraar - Verjaringstermijn - Stuiting - Verzekeraar - Beslissing om te vergoeden of weigering - Beoordeling

- Artt. 34, § 2, en 35, § 4 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

- Artt. 34, § 2, en 35, § 4 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

VERZEKERING - Landverzekering - Eigen vordering van de getroffene tegen de verzekeraar - Verjaringstermijn - Stuiting - Verzekeraar - Beslissing om te vergoeden of weigering - Beoordeling

- Artt. 34, § 2, en 35, § 4 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

- Artt. 34, § 2, en 35, § 4 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

Bien que le juge constate souverainement les faits dont il déduit si l'assureur a informé, clairement et de manière non équivoque, la personne lésée de sa volonté de réparer le dommage, la Cour vérifie néanmoins si le juge a pu légalement déduire sa décision de ses constatations (1). (1) Voir Cass. 18 juin 2012, RG C.11.0399.F, Pas. 2012, n° 394.

ASSURANCES - Assurances terrestres - Action propre de la victime contre l'assureur - Délai de prescription - Interruption - Assureur - Décision d'indemnisation ou de refus - Appréciation

- Art. 34, § 2, et 35, § 4 L. du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre

- Art. 34, § 2, et 35, § 4 L. du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre

ASSURANCES - Assurances terrestres - Action propre de la victime contre l'assureur - Délai de prescription - Interruption - Assureur - Décision d'indemnisation ou de refus - Appréciation

- Art. 34, § 2, et 35, § 4 L. du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre

- Art. 34, § 2, et 35, § 4 L. du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre

C.21.0013.N

2 september 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210902.1N.5](#)

AC nr. ...

De banken die zich voor de nietigverklaring van artikel 15, § 1, eerste lid, 1° van het KB van 22 mei 2014 hebben borg gesteld voor een vervoeronderneming, blijven er contractueel toe gehouden de in deze bepaling bedoelde schuldvorderingen te waarborgen.

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Incorporatie van een wetsartikel in de overeenkomst - Wetswijziging

- Art. 15, § 1, eerste lid KB 22 mei 2014 betreffende het goederenvervoer over de weg

° Les banques qui se sont portées caution pour une entreprise de transport avant l'annulation de l'article 15, § 1er, alinéa 1er, 1°, de l'arrêté royal du 22 mai 2014 restent contractuellement tenues de garantir les créances visées dans cette disposition.

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Incorporation d'un article de loi dans le contrat - Modification de loi

- Art. 15, § 1er, al. 1er A.R. du 22 mai 2014

De verbintenis van de bank die zich op verzoek van een transportonderneming borg heeft gesteld voor de in artikel 15, §1, eerste lid van het KB van 22 mei 2014 bedoelde schuldvorderingen, vloeit voort uit de borgstellingsovereenkomst en heeft aldus geen wettelijke maar een contractuele grondslag.

OVEREENKOMST - Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Incorporatie van een wetsartikel in de overeenkomst - Aard (of gevolg)

- Art. 15, § 1, eerste lid KB 22 mei 2014 betreffende het

L'obligation de la banque qui s'est portée caution à la demande d'une entreprise de transport pour les créances visées à l'article 15, § 1er, alinéa 1er, de l'arrêté royal du 22 mai 2014 résulte du contrat de cautionnement et n'a donc pas de fondement légal mais contractuel.

CONVENTION - Droits et obligations des parties - Entre parties - Incorporation d'un article de loi dans le contrat - Nature (ou conséquence)

- Art. 15, § 1er, al. 1er A.R. du 22 mai 2014

C.21.0016.N 2 december 2021 [ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211202.1N.8](#) AC nr. ...

Het is aan de zaakvoerder en niet aan de curator om te bewijzen dat de in artikel 265, tweede lid Wetboek van Vennootschappen bedoelde drempels niet zijn overschreden zodat artikel 265, eerste lid Wetboek van Vennootschappen niet op de zaakvoerder kan worden toegepast.

VENNOOTSCHAPPEN - Handelsvennootschappen - Besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid - Aansprakelijkheid bestuurders - Verdeling van de bewijslast

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 265, eerste en tweede lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

Il appartient au gérant et non au curateur de prouver que les seuils visés à l'article 265, alinéa 2, du Code des sociétés n'ont pas été dépassés, de sorte que l'article 265, alinéa 1er, de ce code ne peut pas être appliqué au gérant.

SOCIETES - Sociétés commerciales - Sociétés privées à responsabilité limitée - Responsabilité des dirigeants - Répartition de la charge de la preuve

- Art. 870 Code judiciaire
- Art. 265, al. 1er et 2 Code des sociétés

C.21.0017.N 9 september 2021 [ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210909.1N.11](#) AC nr. ...

De verrijking van het eigen vermogen door arbeid van een echtgenoot buiten een professionele context en in die zin zonder inkomstenderving brengt geen verarming van het gemeenschappelijk vermogen mee en kan bijgevolg geen aanleiding geven tot vergoeding.

HUWELIJKSVERMOGENSSTELSELS - Wettelijk stelsel - Verrijking van het eigen vermogen - Vergoeding aan het gemeenschappelijk vermogen

- Artt. 221, eerste lid, 1405.1 en 4, 1432, en 1435 Oud Burgerlijk Wetboek

L'enrichissement du patrimoine propre par le travail d'un conjoint en dehors d'un contexte professionnel, et en ce sens sans perte de revenus, n'entraîne pas un appauvrissement du patrimoine commun et ne peut, en conséquence, donner lieu à récompense.

REGIMES MATRIMONIAUX - Régime legal - Enrichissement du patrimoine propre - Récompense due au patrimoine commun

- Art. 221, al. 1er, 1405.1 et 4, 1432, et 1435 Ancien Code civil

C.21.0018.N 14 juni 2021 [ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210614.3N.7](#) AC nr. ...

Het subsidiaire karakter van de rechtsvordering wegens ongerechtvaardigde verrijking belet dat de vordering wordt aangenomen wanneer de eiser over een andere rechtsvordering beschikte, die hij heeft laten teloorgaan; de vordering wegens ongerechtvaardigde verrijking kan dus niet worden ingewilligd wanneer zij tot doel heeft een wettelijk beletsel met betrekking tot een aan de eiser ter beschikking staande rechtsvordering te omzeilen (1). (1) Cass. 9 juni 2017, AR C.16.0382.N, AC 2017, nr. 379.

Le caractère subsidiaire de l'action fondée sur l'enrichissement sans cause empêche que cette action soit admise lorsque le demandeur dispose d'une autre action qu'il a laissé dépérir ; l'action fondée sur l'enrichissement sans cause ne peut donc être accueillie lorsqu'elle a pour but de contourner un empêchement légal à l'exercice d'une action dont le demandeur disposait (1). (1) Cass. 9 juin 2017, RG C.16.0382.N, Pas. 2017, n° 379.

VERRIJKING ZONDER OORZAAK - Rechtsvordering uit verrijking zonder oorzaak - Subsidiair karakter
VERRIJKING ZONDER OORZAAK - Rechtsvordering uit verrijking zonder oorzaak - Subsidiair karakter - Wettelijk beletsel met betrekking tot een andere ter beschikking staande vordering
VORDERING IN RECHTE - Verrijking zonder oorzaak - Rechtsvordering uit verrijking zonder oorzaak - Subsidiair karakter

ENRICHISSEMENT SANS CAUSE - Action résultant de l'enrichissement sans cause - Caractère subsidiaire
ENRICHISSEMENT SANS CAUSE - Action résultant de l'enrichissement sans cause - Caractère subsidiaire - Obstacle légal relatif à une autre action disponible
DEMANDE EN JUSTICE - Enrichissement sans cause - Action résultant de l'enrichissement sans cause - Caractère subsidiaire

Het subsidiaire karakter van de rechtsvordering wegens ongerechtvaardigde verrijking staat niet eraan in de weg dat de eiser in hoofdorde zijn vordering steunt op een of meer rechtsgronden en subsidiair op de ongerechtvaardigde verrijking voor het geval de rechter oordeelt dat de in hoofdorde bedoelde rechtsgronden niet voorhanden zijn (1). (1) Cass. 9 juni 2017, AR C.16.0382.N, AC 2017, nr. 379.

Le caractère subsidiaire de l'action fondée sur l'enrichissement sans cause n'empêche pas que le demandeur fonde, en ordre principal, son action sur un ou plusieurs fondements et, en ordre subsidiaire, sur l'enrichissement sans cause au cas où le juge considérerait que les premiers fondements sont en réalité inexistantes (1). (1) Cass. 9 juin 2017, RG C.16.0382.N, Pas. 2017, n° 379.

VERRIJKING ZONDER OORZAAK - Rechtsvordering uit verrijking zonder oorzaak - Subsidiair karakter - Niet voorhanden zijn van een andere rechtsgrond

ENRICHISSEMENT SANS CAUSE - Action résultant de l'enrichissement sans cause - Caractère subsidiaire - Inexistence d'un autre fondement juridique

C.21.0019.N

14 juni 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210614.3N.10](#)

AC nr. ...

De appelrechters die, in het kader van Artikel 1 van het Verdrag van 28 september 1954 betreffende de Status van Staatlozen, oordelen dat er "een niet weerlegd vermoeden" bestaat "van een formeel juridisch verband tussen [de eiser] en de Palestijnse Staat", terwijl zij vaststellen dat de eiser in Libanon is geboren, in dat land heeft verbleven, beschikt over identiteitspapieren uitgegeven door de Organisatie van de Verenigde Naties voor Hulpverlening aan Palestijnse vluchtelingen (UNRWA), zonder uitsluitel te geven of de eiser nog steeds van de bescherming van de UNRWA geniet en op welke wijze hieraan desgevallend een einde is gekomen, laten het Hof niet toe de wettigheid van hun beslissing te toetsen.

En considérant qu'il existe, dans le cadre de la Convention du 28 septembre 1954 relative au statut des apatrides, une « présomption non renversée » d'un lien juridique formel entre [le demandeur] et l'État palestinien », mais en constatant par ailleurs que le demandeur est né au Liban, a séjourné dans ce pays, dispose de documents d'identité délivrés par l'Office de secours et de travaux pour les réfugiés de Palestine dans le Proche-Orient (UNRWA), sans trancher la question de savoir si le demandeur bénéficie toujours de la protection de l'UNRWA et de quelle manière celle-ci a éventuellement pris fin, l'arrêt ne permet pas à la Cour d'exercer son contrôle de légalité.

NATIONALITEIT - Staatlozen - Verdrag - Erkennung - Weigering - Reden

NATIONALITE - Apatrides - Convention - Reconnaissance - Refus - Motif

VREEMDELINGEN - Staatlozen - Verdrag - Erkennung - Weigering - Reden

ETRANGERS - Apatrides - Convention - Reconnaissance - Refus - Motif

C.21.0025.N

14 juni 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210614.3N.9](#)

AC nr. ...

De zakelijk aard van de lening komt niet in het gedrang wanneer de partijen vooraf een consensuele overeenkomst tot lening sluiten die uitmondt in een lening zodra het geldbedrag aan de lener wordt ter beschikking gesteld (1). (1) Cass. 11 maart 2021, AR C.18.552.F, AC 2021, nr. 179.

LENING - Zakelijke aard

- Art. 1892 Oud Burgerlijk Wetboek

.....

Een geldlening is een overeenkomst waarbij de uitlener aan de lener een bepaald geldbedrag ter beschikking stelt onder de verplichting dit bedrag terug te geven, vermeerderd met interest indien die is bedongen; het is een zakelijke overeenkomst die ontstaat door de afgifte van het geldbedrag; een kredietopening is een consensuele en wederkerige overeenkomst waarbij de kredietgever aan de kredietnemer tijdelijk en tot beloop van een bepaald bedrag hetzij geld hetzij kredietwaardigheid ter beschikking stelt zonder dat de kredietnemer verplicht is om van het krediet gebruik te maken; het staat aan de feitenrechter te oordelen of de kredietnemer in werkelijkheid over de vrijheid beschikt om het krediet al dan niet op te nemen (1). (1) Cass. 11 maart 2021, AR C.18.552.F, AC 2021, nr. 179; Cass. 27 april 2020, AR C.19.0602.N, AC 2020, nr. 250.

BANKWEZEN - KREDIETWEZEN - SPAARWEZEN - Allerlei - Geldlening - Kredietopening - Onderscheid - Voorwaarden - Overhandiging - Opneming

- Artt. 1892, 1902 en 1907 Oud Burgerlijk Wetboek

LENING - Geldlening - Kredietopening - Onderscheid - Voorwaarden - Overhandiging - Opneming

- Artt. 1892, 1902 en 1907 Oud Burgerlijk Wetboek

Le caractère réel du prêt ne fait pas obstacle à ce que les parties concluent préalablement une promesse consensuelle de prêt, laquelle se dénoue en un prêt dès que la somme est mise à la disposition de l'emprunteur (1). (1) Cass. 11 mars 2021, RG C.18.0552.F, Pas. 2021, n° 179.

PRET - Caractère réel

- Art. 1892 Ancien Code civil

.....

Le prêt d'argent est un contrat par lequel le prêteur met à la disposition de l'emprunteur une somme d'argent déterminée sous la condition de restituer ce montant, majoré d'intérêts s'il en est convenu ; il s'agit d'un contrat réel qui naît de la remise de la somme d'argent ; l'ouverture de crédit est un contrat synallagmatique et consensuel par lequel le dispensateur de crédit met à la disposition du preneur de crédit soit des fonds, soit un crédit, à titre temporaire et jusqu'à concurrence d'un certain montant, sans que le preneur de crédit soit obligé d'utiliser le crédit ; il appartient au juge du fond d'apprécier si le preneur de crédit dispose réellement ou non de la liberté de prélever le crédit (1). (1) Cass. 11 mars 2021, RG C.18.0552.F, Pas. 2021, n° 179 ; Cass. 27 avril 2020, RG C.19.0602.N, Pas. 2020, n° 250.

BANQUE. CREDIT. EPARGNE - Divers - Prêt d'argent - Ouverture de crédit - Distinction - Conditions - Remise - Prélèvement

- Art. 1892, 1902 et 1907 Ancien Code civil

PRET - Prêt d'argent - Ouverture de crédit - Distinction - Conditions - Remise - Prélèvement

- Art. 1892, 1902 et 1907 Ancien Code civil

De eigenaar van een privatieve scheidsmuur kan de prijs voor het gemeen maken van die muur van zijn nabuur vorderen indien en voor zover deze laatste van deze muur een zodanig gebruik maakt dat hij zich het mede-bezit daarvan aanmatigt, aldus inbreuk pleegt op het uitsluitend eigendomsrecht van zijn nabuur en daarmee redelijkerwijze niet kan voortgaan zonder de impliciete wil de muur voor gemeen te houden.

EIGENDOM - Privatieve scheidsmuur - Gemeen maken - Vordering prijs van de nabuur
- Art. 661 Oud Burgerlijk Wetboek

Le propriétaire d'un mur de séparation privatif peut réclamer le prix de la mitoyenneté de ce mur à son voisin lorsque et dans la mesure où celui-ci l'utilise d'une manière telle qu'il en usurpe la copossession, violant ainsi le droit de propriété exclusif de son voisin, et qu'il ne peut raisonnablement poursuivre pareille utilisation sans avoir la volonté implicite de conserver la mitoyenneté du mur.

PROPRIETE - Mur séparatif privatif - Mitoyenneté - Réclamation du prix au voisin
- Art. 661 Ancien Code civil

De enkele omstandigheid dat de nabuur uit het bestaan van de scheidsmuur voordeel haalt, houdt geen bezitsaanmatiging van de scheidsmuur in.

EIGENDOM - Privatieve scheidsmuur - Voordeel voor de nabuur
- Art. 661 Oud Burgerlijk Wetboek

La seule circonstance que le voisin tire un avantage de l'existence d'un mur de séparation ne constitue pas cette usurpation de possession.

PROPRIETE - Mur séparatif privatif - Avantage pour le voisin
- Art. 661 Ancien Code civil

C.21.0028.F

25 maart 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210325.1F.7](#)

AC nr. ...

De omstandigheid dat de zaak krachtens artikel 765bis Gerechtelijk Wetboek kan leiden tot een advies van het parket, waartoe de niet-verzoekende partij behoort, is evenmin van dien aard dat het de geschiktheid van de magistraten om in alle onafhankelijkheid en onpartijdigheid uitspraak te doen, aantast.

VERWIJZING VAN EEN RECHTBANK NAAR EEN ANDERE - Burgerlijke zaken - Vordering tot onttrekking - Gewettigde verdenking - Hof van beroep - Ambt van de niet-verzoekende partij - Substituut-generaal - Mogelijk advies van het parket

- Art. 650 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 650 Gerechtelijk Wetboek

VERWIJZING VAN EEN RECHTBANK NAAR EEN ANDERE - Burgerlijke zaken - Vordering tot onttrekking - Gewettigde verdenking - Hof van beroep - Ambt van de niet-verzoekende partij - Substituut-generaal - Mogelijk advies van het parket

- Art. 650 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 650 Gerechtelijk Wetboek

La circonstance que la cause puisse, en vertu de l'article 765bis du Code judiciaire, donner lieu à un avis du parquet, auquel appartient la partie non requérante, n'est pas davantage de nature à affecter l'aptitude de ces magistrats à statuer en toute indépendance et impartialité.

RENVOI D'UN TRIBUNAL A UN AUTRE - Matière civile - Demande en dessaisissement - Suspicion légitime - Cour d'appel - Fonction de la partie non requérante - Substitut général - Avis possible du parquet

- Art. 650 Code judiciaire
- Art. 650 Code judiciaire

RENVOI D'UN TRIBUNAL A UN AUTRE - Matière civile - Demande en dessaisissement - Suspicion légitime - Cour d'appel - Fonction de la partie non requérante - Substitut général - Avis possible du parquet

- Art. 650 Code judiciaire
- Art. 650 Code judiciaire

Het gevoelig karakter van een zaak heeft geen weerslag op de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de magistraten die van de zaak moeten kennisnemen.

VERWIJZING VAN EEN RECHTBANK NAAR EEN ANDERE - Burgerlijke zaken - Vordering tot onttrekking - Gewettigde verdenking - Hof van beroep - Ambt van de niet-verzoekende partij - Substituut-generaal - Gevoelig karakter van een zaak

- Art. 650 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 650 Gerechtelijk Wetboek

VERWIJZING VAN EEN RECHTBANK NAAR EEN ANDERE - Burgerlijke zaken - Vordering tot onttrekking - Gewettigde verdenking - Hof van beroep - Ambt van de niet-verzoekende partij - Substituut-generaal - Gevoelig karakter van een zaak

- Art. 650 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 650 Gerechtelijk Wetboek

Op grond van het groot aantal magistraten dat het hof van beroep te Brussel telt en van het feit dat de niet-verzoekende partij enkel voor de strafrechtelijke dienst van het parket bij dat hof werkt, kan worden uitgesloten dat er tussen die partij en de overige leden van dat hof nauwe banden bestaan die gewettigde verdenking kunnen doen ontstaan.

VERWIJZING VAN EEN RECHTBANK NAAR EEN ANDERE - Burgerlijke zaken - Vordering tot onttrekking - Gewettigde verdenking - Hof van beroep - Ambt van de niet-verzoekende partij - Substituut-generaal - Werkzaam bij de strafrechtelijke dienst van het parket

- Art. 650 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 650 Gerechtelijk Wetboek

VERWIJZING VAN EEN RECHTBANK NAAR EEN ANDERE - Burgerlijke zaken - Vordering tot onttrekking - Gewettigde verdenking - Hof van beroep - Ambt van de niet-verzoekende partij - Substituut-generaal - Werkzaam bij de strafrechtelijke dienst van het parket

- Art. 650 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 650 Gerechtelijk Wetboek

Le caractère sensible d'une cause est sans incidence sur l'indépendance et l'impartialité des magistrats appelés à en connaître.

RENVOI D'UN TRIBUNAL A UN AUTRE - Matière civile - Demande en dessaisissement - Suspicion légitime - Cour d'appel - Fonction de la partie non requérante - Substitut général - Caractère sensible d'une cause

- Art. 650 Code judiciaire
- Art. 650 Code judiciaire

RENVOI D'UN TRIBUNAL A UN AUTRE - Matière civile - Demande en dessaisissement - Suspicion légitime - Cour d'appel - Fonction de la partie non requérante - Substitut général - Caractère sensible d'une cause

- Art. 650 Code judiciaire
- Art. 650 Code judiciaire

Le nombre important de magistrats que compte la cour d'appel de Bruxelles et le fait que la partie non requérante n'est affectée qu'au service pénal du parquet près cette cour permettent d'exclure qu'il existe entre cette partie et tous les membres de ladite cour des liens étroits pouvant éveiller une suspicion légitime.

RENVOI D'UN TRIBUNAL A UN AUTRE - Matière civile - Demande en dessaisissement - Suspicion légitime - Cour d'appel - Fonction de la partie non requérante - Substitut général - Affectation au service pénal du parquet

- Art. 650 Code judiciaire
- Art. 650 Code judiciaire

RENVOI D'UN TRIBUNAL A UN AUTRE - Matière civile - Demande en dessaisissement - Suspicion légitime - Cour d'appel - Fonction de la partie non requérante - Substitut général - Affectation au service pénal du parquet

- Art. 650 Code judiciaire
- Art. 650 Code judiciaire

Uit de samenhang tussen de artikelen 1251,3°, Oud Burgerlijk Wetboek en 29bis WAM volgt dat, wanneer de verzekeraar die het zelf foutieve slachtoffer vergoedt de verzekeraar van de aansprakelijke derde is, hij weliswaar niet kan worden gesubrogeerd in de rechten van het slachtoffer ten aanzien van de aansprakelijke derde, maar tot beloop van het bedrag waarvoor dat slachtoffer naar gemeen recht zelf had moeten instaan een bijdragevordering, elk voor een gelijk deel, kan instellen tegen de verzekeraars van de andere bij het ongeval betrokken voertuigen (1). (1) Zie concl. OM vóór Cass. 22 juni 2017, AR C.15.0080.F, Pas. 2017, nr. 413; zie Cass. 28 september 2017, AR C.17.0006.N, AC 2017, nr. 508.

VERZEKERING - WAM- verzekering - Verkeersongeval - Betrokkenheid van verschillende voertuigen - Fout van het slachtoffer in oorzakelijk verband met de eigen schade - Vergoeding van het slachtoffer door de verzekeraar van een van de voertuigen - Bijdragevordering van de verzekeraar tegen de andere verzekeraars

- Art. 1251, 3° Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 29bis Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

Wanneer het slachtoffer een fout heeft begaan die in een oorzakelijk verband staat tot zijn schade, treedt de verzekeraar van een van de betrokken voertuigen die het slachtoffer vergoedt, slechts in zijn rechten ten aanzien van de aansprakelijke derde of van diens verzekeraar tot beloop van het bedrag waarop dat slachtoffer in gemeen recht aanspraak had kunnen maken, gelet op de verdeling van de aansprakelijkheid tussen het slachtoffer en de aansprakelijke derde (1). (1) Zie concl. OM vóór Cass. 22 juni 2017, AR C.15.0080.F, Pas. 2017, nr. 413.

VERZEKERING - WAM- verzekering - Verkeersongeval - Betrokkenheid van verschillende voertuigen - Fout van het slachtoffer in oorzakelijk verband met de eigen schade - Vergoeding van het slachtoffer door de verzekeraar van een van de voertuigen - Indeplaatsstelling van de verzekeraar in de rechten van het slachtoffer

Il suit de la combinaison des articles 1251,3° de l'ancien Code civil et 29bis de la loi du 21 novembre 1989 que, lorsque l'assureur qui indemnise la victime elle-même fautive est l'assureur du tiers responsable, il ne peut certes être subrogé dans les droits de la victime à l'égard du tiers responsable, mais il peut exercer, jusqu'à concurrence du montant que cette victime eût dû supporter selon le droit commun, un recours contributoire, par part égale, contre les assureurs des autres véhicules impliqués dans l'accident (1). (1) Voir concl. du MP avant Cass. 22 juin 2017, RG C.15.0080.F, Pas. 2017, n°413; voir. Cass. 28 septembre 2017, RG C.17.0006.N, Pas. 2017, n° 508.

ASSURANCES - Assurance automobile obligatoire - Accident de la circulation - Implication de plusieurs véhicules - Faute de la victime en relation causale avec son dommage - Indemnisation de la victime par l'assureur d'un des véhicules - Recours contributoire de l'assureur contre les autres assureurs

- Art. 1251, 3° Ancien Code civil
- Art. 29bis L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs

Lorsque la victime a commis une faute en relation causale avec son dommage, l'assureur d'un des véhicules impliqués qui indemnise la victime n'est subrogé dans ses droits à l'égard du tiers responsable ou de son assureur que jusqu'à concurrence du montant auquel elle aurait pu prétendre en droit commun, compte tenu du partage de responsabilité avec le tiers responsable (1). (1) Voir concl. du MP avant Cass. 22 juin 2017, RG C.15.0080.F, Pas. 2017, n°413.

ASSURANCES - Assurance automobile obligatoire - Accident de la circulation - Implication de plusieurs véhicules - Faute de la victime en relation causale avec son dommage - Indemnisation de la victime par l'assureur d'un des véhicules - Subrogation de l'assureur dans les droits de la victime

Wanneer meerdere voertuigen bij een verkeersongeval betrokken zijn, moeten de respectieve verzekeraars het slachtoffer vergoeden en moeten zij, in de regel, elk voor een gelijk deel de last dragen; de verzekeraar van een van de betrokken voertuigen die het slachtoffer vergoedt, heeft dus een regresvordering tegen de andere hoofdelijk gehouden verzekeraars voor wat hij boven zijn deel heeft betaald (1). (1) Zie concl. OM vóór Cass. 22 juni 2017, AR C.15.0080.F, Pas. 2017, nr. 413; zie Cass. 28 september 2017, AR C.17.0006.N, AC 2017, nr. 508.

VERZEKERING - WAM- verzekering - Verkeersongeval - Betrokkenheid van verschillende voertuigen - Vergoeding van het slachtoffer door de verzekeraar van een van de voertuigen - Bijdragevordering van de verzekeraar tegen de andere verzekeraars

- Art. 1251, 3° Oud Burgerlijk Wetboek

Lorsque plusieurs véhicules sont impliqués dans un accident de la circulation, les assureurs respectifs sont tenus d'indemniser la victime et de supporter, en règle, sur le plan contributoire, chacun une part égale; l'assureur d'un des véhicules impliqués qui indemnise la victime dispose ainsi d'un recours contre les autres assureurs solidairement tenus jusqu'à concurrence de ce qu'il a payé au-delà de sa part (1). (1) Voir concl. du MP avant Cass. 22 juin 2017, RG C.15.0080.F, Pas. 2017, n°413; voir. Cass. 28 septembre 2017, RG C.17.0006.N, Pas. 2017, n° 508.

ASSURANCES - Assurance automobile obligatoire - Accident de la circulation - Implication de plusieurs véhicules - Indemnisation de la victime par l'assureur d'un des véhicules - Recours contributoire de l'assureur contre les autres assureurs

- Art. 1251, 3° Ancien Code civil

C.21.0034.N

18 november 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211118.1N.6](#)

AC nr. ...

Indien de in het ongelijk gestelde partij van de tweedelijns juridische bijstand geniet, moet de rechter de rechtsplegingsvergoeding bepalen op het toepasselijke minimumbedrag, met dien verstande dat hij, mits bijzondere motivering omwille van een kennelijk onredelijke situatie, de rechtsplegingsvergoeding kan verlagen onder het minimumbedrag (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Art. 1022, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek, zoals van toepassing voor en na de wijziging bij wet van 21 februari 2010 tot wijziging van de artikelen 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en 162bis van het Wetboek van strafvordering.

RECHTSPLEGINGSVERGOEDING - Tweedelijns juridische bijstand - Minimumbedrag - Kennelijk onredelijke situatie - Gevolg - Taak van de rechter

- Art. 1022, vierde lid Gerechtelijk Wetboek

Si la partie succombante bénéficie de l'aide juridique de deuxième ligne, le juge doit fixer l'indemnité de procédure au montant minimal applicable, étant entendu que, sous réserve d'une motivation spéciale en raison d'une situation manifestement déraisonnable, il peut réduire l'indemnité de procédure en deçà du montant minimal (1) (2). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC. (2) Art. 1022, al. 4, C. jud., tel qu'applicable avant et après sa modification par la loi du 21 février 2010 modifiant les articles 1022 du Code judiciaire et 162bis du Code d'instruction criminelle.

INDEMNITE DE PROCEDURE - Aide juridique de deuxième ligne - Montant minimal - Situation manifestement déraisonnable - Effet - Mission du juge

- Art. 1022, al. 4 Code judiciaire

C.21.0039.N

18 november 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211118.1N.4](#)

AC nr. ...

Wanneer de rechter het tijdsverloop van de rechtspleging bepaalt en de partijen hiervan in onderlinge overeenstemming afwijken, kan de rechter die kennis heeft van dit akkoord, geen conclusie uit het debat weren zonder dit akkoord in aanmerking te nemen.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Door de rechter bepaalde conclusietermijnen - Afwijking door partijen - Kennis door de rechter van dit akkoord

- Art. 747, §§ 1, 2 en 4 Gerechtelijk Wetboek

Lorsque le juge arrête le calendrier de procédure et que les parties y dérogent d'un commun accord, le juge ayant connaissance de cet accord ne peut écarter des conclusions des débats sans prendre en considération cet accord.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Délais pour conclure arrêtés par le juge - Dérogation par les parties - Connaissance de cet accord par le juge

- Art. 747, § 1, 2 et 4 Code judiciaire

C.21.0043.N

9 september 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210909.1N.2](#)

AC nr. ...

Artikel XX.108, §2, WER betreft een afwijking van het gemene procesrecht doordat het derdenverzet tegen een faillissementsvonnis openstelt voor elke belanghebbende in de zin van de artikelen 17 en 18 Gerechtelijk Wetboek, zo ook voor elke belanghebbende schuldeiser buiten de beperkende voorwaarden van artikel 1122, tweede lid, 3°, Gerechtelijk Wetboek.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ - Rechtspleging - Derdenverzet tegen faillissementsvonnis - Belanghebbende

- Art. XX.108, § 2 Wetboek van economisch recht
- Artt. 17, 18 en 122, tweede lid, 3° Gerechtelijk Wetboek

L'article XX.108, § 2, du Code de droit économique déroge au droit commun de la procédure en ouvrant la tierce opposition à un jugement de faillite à tout intéressé au sens des articles 17 et 18 du Code judiciaire, et donc également à tout créancier intéressé sous réserve des conditions restrictives de l'article 1122, alinéa 2, 3°, du Code judiciaire.

FAILLITE ET CONCORDATS - Procédure - Tierce opposition au jugement de faillite - Intéressé

- Art. XX.108, § 2 Code de droit économique
- Art. 17, 18 et 122, al. 2, 3° Code judiciaire

De bepalingen van boek XX WER, wijken niet af van de regel dat de termijn om zich in cassatie te voorzien begint te lopen vanaf de betekening van een in laatste aanleg gewezen vonnis of arrest.

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Termijnen van cassatieberoep en betekening - Duur, begin en einde - Faillietverklaring - Termijn voor het instellen van cassatieberoep - Aanvang

- Artt. 57, eerste lid, en 1073, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Les dispositions du livre XX du Code de droit économique ne dérogent pas à la règle selon laquelle le délai pour se pourvoir en cassation prend cours à partir de la signification d'un jugement ou arrêt rendu en dernier ressort.

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Durée, point de départ et fin - Déclaration de faillite - Délai dans lequel il faut se pourvoir - Point de départ

- Art. 57, al. 1er, et 1073, al. 1er Code judiciaire

C.21.0046.N

22 november 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211122.3N.13](#)

AC nr. ...

Inzake overeenkomsten blijft de oude wet van toepassing, tenzij de nieuwe wet van openbare orde is of uitdrukkelijk de toepassing ervan voorschrijft op de lopende overeenkomsten; indien de geldigheid van de overeenkomst dient te worden beoordeeld op grond van de op het ogenblik van haar totstandkoming toepasselijke wet, dan is de uitvoering ervan slechts mogelijk binnen de perken gesteld door een latere dwingende wet; indien een latere wet de geldigheidsvoorwaarden van de vroegere wet afschaft of versoepelt, dan kan de nietigheid op grond van de vroegere wet niet meer worden gevorderd (1). (1) Zie Cass. 17 september 2004, AR C.02.0282.N, AC 2004, nr. 418.

OVEREENKOMST - Algemeen - Geldigheid - Nieuwe wet

- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek

OVEREENKOMST - Algemeen - Geldigheid - Nieuwe wet

- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Overeenkomst - Nieuwe wet

- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Overeenkomst - Nieuwe wet

- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek

En matière de conventions, la loi ancienne demeure applicable, à moins que la loi nouvelle ne soit d'ordre public ou n'en prescrive expressément l'application aux conventions en cours ; si la validité de la convention doit être appréciée sur la base de la loi applicable au moment de sa formation, son exécution n'est possible que dans les limites fixées par une loi impérative ultérieure ; si une loi ultérieure supprime ou assouplit les conditions de validité de la loi antérieure, la nullité ne peut plus être poursuivie sur la base de la loi antérieure (1). (1) Voir Cass. 17 septembre 2004, RG C.02.0282.N, Pas. 2004, n° 418.

CONVENTION - Généralités - Validité - Loi nouvelle

- Art. 2 Ancien Code civil

- Art. 2 Ancien Code civil

CONVENTION - Généralités - Validité - Loi nouvelle

- Art. 2 Ancien Code civil

- Art. 2 Ancien Code civil

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Effet dans le temps - Convention - Loi nouvelle

- Art. 2 Ancien Code civil

- Art. 2 Ancien Code civil

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Effet dans le temps - Convention - Loi nouvelle

- Art. 2 Ancien Code civil

- Art. 2 Ancien Code civil

C.21.0048.N

18 juni 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210618.1N.12](#)

AC nr. ...

De betekening van de beschikking die partneralimentatie oplegt stuit de vijfjarige verjaringstermijn van artikel 3:324, lid 1, Nederlands Burgerlijk Wetboek, voor wat betreft hetgeen ingevolge de uitspraak bij het jaar of kortere termijn moet worden betaald.

BETEKENINGEN EN KENNISGEVINGEN - In het buitenland - Exequatur - Betekening - Tenuitvoerlegging - Verjaringstermijn - Stuiting

- Artt. 3:324, eerste lid, en 3:325, tweede lid Nederlands Burgerlijk Wetboek

- Artt. 3:324, eerste lid, en 3:325, tweede lid Nederlands Burgerlijk Wetboek

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Vreemde wet

- Artt. 3:324, eerste lid, en 3:325, tweede lid Nederlands

- Artt. 3:324, eerste lid, en 3:325, tweede lid Nederlands

3/10/2023

La signification de l'ordonnance qui impose une pension alimentaire interrompt le délai de prescription quinquennal prévu à l'article 3:324, alinéa 1er, du Code civil néerlandais en ce qui concerne ce qui doit, ensuite de la décision, être payé par année ou à des termes périodiques plus courts.

SIGNIFICATIONS ET NOTIFICATIONS - Etranger - Exequatur - Signification - Exécution - Délai de prescription - Interruption

- Art. 3:324, al. 1er, et 3:325, al. 2 Nederlands Burgerlijk Wetboek

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Formes - Forme du pourvoi et indications - Loi étrangère

- Art. 3:324, al. 1er, et 3:325, al. 2 Nederlands Burgerlijk

- Art. 3:324, al. 1er, et 3:325, al. 2 Nederlands Burgerlijk

P. 161/502

C.21.0050.N 21 oktober 2021 [ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211021.1N.3](#) AC nr. ...

De artikelen 91, eerste lid, 92, § 1/1, en 779 Gerechtelijk wetboek raken de openbare orde niet zodat met instemming van de partijen kan worden afgeweken van het beginsel van de continuïteit van de zetelsamenstelling met één of drie rechters (1). (1) Zie Cass. 22 februari 2013, AR C.12.0309.N, AC 2013, nr. 124.

RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Zetelsamenstelling - Beginsel van de continuïteit van de zetelsamenstelling - Aard

- Artt. 91, eerste lid, 92, § 1/1, en 779 Gerechtelijk Wetboek

Les articles 91, alinéa 1er, 92, § 1er/1, et 779 du Code judiciaire n'intéressant pas l'ordre public, il peut être dérogé, avec l'accord des parties, au principe de continuité de la composition du siège à un ou à trois juges (1). (1) Voir Cass. 22 février 2013, RG C.12.0309.N, Pas. 2013, n° 124.

TRIBUNAUX - Matière civile - Généralités - Composition du siège - Principe de continuité de la composition du siège - Nature

- Art. 91, al. 1er, 92, § 1/1, et 779 Code judiciaire

C.21.0052.N 2 december 2021 [ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211202.1N.3](#) AC nr. ...

De beslagrechter beschikt over de rechtsmacht om te oordelen over de rechtsgeldigheid van een bevel tot betalen en hetgeen krachtens een dergelijk bevel werd betaald.

BESLAG - Algemeen - Beslagrechter - Rechtsmacht - Bevel tot betalen - Rechtsgeldigheid

- Artt. 1395, eerste lid, en 1498 Gerechtelijk Wetboek

Le juge des saisies dispose du pouvoir juridictionnel de statuer sur la validité d'un commandement de payer et sur ce qui a été payé en vertu d'un tel commandement.

SAISIE - Généralités - Juge des saisies - Juridiction - Commandement de payer - Validité

- Art. 1395, al. 1er, et 1498 Code judiciaire

De vernietiging in cassatie leidt tot de vernietiging van al de uitvoeringshandelingen die op de vernietigde beslissing zijn gesteund zodat er restitutie plaatsvindt van al hetgeen krachtens die beslissing werd betaald; indien de veroordeling echter betrekking heeft op een verbintenis iets te doen of niet te doen, levert het cassatie-arrest geen titel tot restitutie op en dient de bodemrechter de omvang van de restitutie te bepalen.

CASSATIE - Vernietiging - Omvang - Algemeen - Gevolgen - Uitvoerbare titel - Restitutie

- Art. 1494 Gerechtelijk Wetboek

° La cassation entraîne l'annulation de tous les actes d'exécution fondés sur la décision mise à néant, de sorte qu'il y a restitution de tout ce qui a été payé en vertu de cette décision; toutefois, si la condamnation a trait à un engagement à faire ou à ne pas faire quelque chose, l'arrêt de cassation ne constitue pas un titre permettant de poursuivre la restitution et le juge du fond est tenu de déterminer l'étendue de celle-ci.

CASSATION - Etendue - Généralités - Conséquences - Titre exécutoire - Restitution

- Art. 1494 Code judiciaire

C.21.0054.N 7 oktober 2021 [ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211007.1N.7](#) AC nr. ...

Wie een contractuele fout begaat, kan buitencontractueel aansprakelijk zijn ten aanzien van derden, indien de tekortkoming aan de contractuele verplichtingen tevens een schending oplevert van de voor eenieder geldende algemene zorgvuldigheidsplicht (1). (1) Cass. 25 oktober 2012, AR C.12.0079.F, AC 2012, nr. 568; Cass. 21 oktober 2010, AR C.08.0558.F, AC 2010, nr. 620; Cass. 29 september 2006, AR C.04.0427.N-C.05.0192.N, AC 2006, nr. 449; Cass. 1 juni 2001, AR C.98.0540, AC 2001, nr. 330; Cass. 20 juni 1997, AR C.94.0324.N-C.95.0042.N, AC 1997, nr. 286; Cass. 26 maart 1992, AR nr. 9261, AC 1991-92, 722; Cass. 25 oktober 1990, AR nr. 8728, AC 1990-91, 237; Cass. 21 januari 1988, AR nr. 7960, AC 1988, nr. 312; Cass. 11 juni 1981, AR nr. 2982, AC 1980-81, 1168; Zie ook Cass. 12 maart 2020, AR C.19.0408.N, AC 2020, nr. 188; Cass. 24 maart 2016, AR C.14.0329.N, AC 2016, nr. 215.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Samenloop van aansprakelijkheid - Aansprakelijkheid uit en buiten overeenkomst - Derde aansprakelijke - Samenlopende fouten - Integrale vergoeding - Subrogatie
- Artt. 1134, 1135, 1165 en 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

Celui qui commet une faute contractuelle peut être responsable extracontractuellement à l'égard des tiers, si le manquement aux obligations contractuelles constitue également une violation de l'obligation générale de prudence applicable à tous (1). (1) Cass. 25 octobre 2012, RG C.12.0079.F, Pas 2012, n° 568; Cass. 21 octobre 2010, RG C.08.0558.F, Pas 2010, n° 620; Cass. 29 septembre 2006, RG C.04.0427.N-C.05.0192.N, Pas 2006, n° 449; Cass. 1er juin 2001, RG C.98.0540, Pas 2001, n° 330; Cass. 20 juin 1997, RG C.94.0324.N-C.95.0042.N, Pas 1997, n° 286; Cass. 26 mars 1992, RG n° 9261, Pas 1991-92, n° 400; Cass. 25 octobre 1990, RG n° 8728, Pas 1990-91, n° 107; Cass. 21 janvier 1988, RG n° 7960, Pas 1988, n° 312; Cass. 11 juin 1981, RG n° 2982, Pas 1980-81, 1168; Voir également Cass. 12 mars 2020, RG C.19.0408.N, Pas 2020, n° 188; Cass. 24 mars 2016, RG C.14.0329.N, Pas 2016, n° 215.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Concours de responsabilités - Responsabilités contractuelle et extracontractuelle - Tiers responsable - Fautes concurrentes - Réparation intégrale - Subrogation
- Art. 1134, 1135, 1165 et 1382 Ancien Code civil

C.21.0062.F

19 april 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210419.3F.8](#)

AC nr. ...

Degene die een wraking wil voordragen, moet dit doen vóór de aanvang van de pleidooien, tenzij de redenen van wraking later zijn ontstaan en, indien de zaak bij verzoekschrift is ingeleid, alvorens op het verzoekschrift een beschikking is gegeven (1). (1) Cass. 28 maart 2019, AR C.19.0105.F, AC 2019, nr. 193; Cass. 12 september 2016, AR S.16.0020.N, AC 2016, nr. 478.

WRAKING - Burgerlijke zaken - Ontvankelijkheid - Grond van gewettigde verdenking - Tijdstip om het voor te dragen
- Art. 833 Gerechtelijk Wetboek

Celui qui veut récuser doit le faire avant le commencement de la plaidoirie, à moins que les causes de la récusation ne soient survenues postérieurement, et, si la cause a été introduite par requête, avant que la requête ait été appointée (1). (1) Cass. 28 mars 2019, RG C.19.0105.F, Pas. 2019, n° 193; Cass. 12 septembre 2016, RG S.16.0020.N, Pas. 2016, n° 478.

RECUSATION - Matière civile - Recevabilité - Cause de suspicion légitime - Moment pour la proposer
- Art. 833 Code judiciaire

Het onderzoek dat na een eerste rechtszitting door de magistraat van het openbaar ministerie werd verricht, gaat de grenzen niet te buiten van de hem voor de arbeidsgerechten toebedeelde rol van toegevoegde partij die de partijen en de rechter moet voorlichten, wanneer de bewoordingen waarin die magistraat de door hem ingewonnen inlichtingen heeft medegedeeld niet van die aard zijn dat ze bij partijen of derden een gewettigde verdenking kunnen wekken omtrent zijn bekwaamheid om, na een debat op tegenspraak over die inlichtingen, in alle onafhankelijkheid en onpartijdigheid zijn advies over de zaak te verlenen, en evenmin blijkt geven van een hoge graad van vijandschap jegens de wrakende partij.

OPENBAAR MINISTERIE - Wraking - Gewettigde verdenking - Hoge graad van vijandschap - Inwinnen van inlichtingen - Mededeling van de inlichtingen - Gebruikte bewoordingen

- Art. 828 Gerechtelijk Wetboek

WRAKING - Gewettigde verdenking - Hoge graad van vijandschap - Openbaar ministerie - Inwinnen van inlichtingen - Mededeling van de inlichtingen - Gebruikte bewoordingen

- Art. 828 Gerechtelijk Wetboek

De eiser is de bijdrage aan het begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand verschuldigd aangezien hij voor het Hof niet is bijgestaan door advocaat die hem is toegewezen in de beslissing die hem de juridische tweedelijnsbijstand heeft toegekend en het verzoek tot wraking bovendien geen vordering uitmaakt zoals bedoeld in artikel 4, § 2, tweede lid, 3°, van de wet van 19 maart 2017 tot oprichting van een begrotingsfonds.

GERECHTSKOSTEN - Allerlei - Juridische tweedelijnsbijstand - Begrotingsfonds - Bijdrage aan het fonds - Inning

- Art. 4, § 2, al. 2, 3° Wet 19 maart 2017 tot oprichting van een Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand

L'information à laquelle a procédé, après une première audience, le magistrat du ministère public n'excède pas les limites assignées, devant les juridictions du travail, à son rôle de partie jointe chargée d'éclairer les parties et le juge, si les termes dont ce magistrat a usé en communiquant les renseignements qu'il avait recueillis ne sont pas de nature à inspirer aux parties ou aux tiers une suspicion légitime quant à son aptitude à donner, après que ces éléments d'information auront été soumis au débat contradictoire, son avis en la cause en toute indépendance et impartialité, et ne révèlent pas d'inimitié capitale envers le récusant.

MINISTERE PUBLIC - Récusation - Suspicion légitime - Inimitié capitale - Recueil de renseignements - Communication des renseignements - Termes utilisés

- Art. 828 Code judiciaire

RECUSATION - Suspicion légitime - Inimitié capitale - Ministère public - Recueil de renseignements - Communication des renseignements - Termes utilisés

- Art. 828 Code judiciaire

La contribution au fonds budgétaire relatif à l'aide juridique de deuxième ligne est due par le demandeur dès lors qu'il n'est pas assisté devant la Cour par l'avocat qui a été désigné par la décision qui lui a accordé l'aide juridique de deuxième ligne et que, d'autre part, une demande de récusation n'est pas une demande visée à l'article 4, § 2, alinéa 2, 3°, de la loi du 19 mars 2017 instituant un fonds budgétaire.

FRAIS ET DEPENS - Divers - Aide juridique de deuxième ligne - Fonds budgétaire - Contribution au fonds - Perception

- Art. 4, § 2, al. 2, 3° L. du 19 mars 2017 instituant un fonds budgétaire relatif à l'aide juridique de deuxième ligne

Wanneer de wrakende partij noch een schriftelijk bewijs noch een begin van bewijs levert van de uitlatingen die hij aan de gewraakte rechter toeschrijft en die laatstgenoemde betwist, bestaat er geen grond om het getuigenbewijs hiervan te bevelen, maar om die wrakingsgronden te verwerpen.

WRAKING - Gewettigde verdenking - Geen bewijs of begin van bewijs

- Art. 839 Gerechtelijk Wetboek

Lorsque le récusant n'apporte ni preuve par écrit ni commencement de preuve des propos qu'il prête au juge récusé et que celui-ci conteste, il n'y a pas lieu d'en ordonner la preuve testimoniale mais de rejeter les causes de la récusation.

RECUSATION - Suspicion légitime - Absence de preuve ou commencement de preuve

- Art. 839 Code judiciaire

C.21.0066.N

9 december 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211209.1N.1](#)

AC nr. ...

In een geschil voor de gerechten van eerste aanleg waarvan de zetel in het arrondissement Brussel is gevestigd, heeft de verweerder van wie niet blijkt dat hij een toereikende kennis heeft van de taal van de gedinginleidende akte, een rechtmatig belang bij een tijdige vraag tot taalwijziging en moet de rechter op die tijdige vraag ingaan.

TAALGEBRUIK - Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In eerste aanleg - Burgerlijke zaken - Gerechten van eerste aanleg met zetel in het arrondissement Brussel - Rechtspleging in betwiste zaken - Verweerder - Geen toereikende kennis van de taal van de gedinginleidende akte - Vraag tot taalwijziging

- Art. 4, §§ 1 en 2, tweede lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

Dans un litige devant les juridictions de première instance dont le siège est établi dans l'arrondissement de Bruxelles, un défendeur dont il n'apparaît pas qu'il a une connaissance suffisante de la langue de l'acte introductif d'instance a un intérêt légitime à une demande de changement de langue et le juge doit faire droit à cette demande.

LANGUES (EMPLOI DES) - Matière judiciaire (loi du 15 juin 1935) - En première instance - Matière civile - Juridictions de première instance dont le siège est dans l'arrondissement de Bruxelles - Procédure en matière contentieuse - Défendeur - Absence de connaissance suffisante de la langue de l'acte introductif d'instance - Demande de changement de langue

- Art. 4, § 1 et 2, al. 2 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

C.21.0070.F

8 oktober 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211008.1F.2](#)

AC nr. ...

De algemene, bijzondere en speciale voorwaarden, de verzekeringsovereenkomsten in hun geheel, evenals alle clausules afzonderlijk, moeten in duidelijke en nauwkeurige bewoordingen worden opgesteld en, in geval van twijfel over de betekenis van een beding, prevaleert in alle gevallen de voor de verzekeringnemer gunstigste interpretatie.

VERZEKERING - Landverzekering - Algemene voorwaarden - Overeenkomsten - Clausules - Opmaak in duidelijke en nauwkeurige bewoordingen - Twijfel over een beding - Voor de verzekeringnemer gunstigste interpretatie

- Art. 23 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

- Art. 23 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

VERZEKERING - Landverzekering - Algemene voorwaarden -

Les conditions générales, particulières et spéciales, les contrats d'assurance dans leur ensemble, ainsi que toutes les clauses prises séparément doivent être rédigées en termes clairs et précis et, en cas de doute sur le sens d'une clause, l'interprétation la plus favorable au preneur d'assurance prévaut dans tous les cas.

ASSURANCES - Assurances terrestres - Conditions générales - Contrats - Clauses - Rédaction en termes clairs et précis - Doute sur une clause - Interprétation la plus favorable au preneur

- Art. 23 L. du 4 avril 2014 relative aux assurances, entrée en vigueur le 1er novembre 2014

- Art. 23 L. du 4 avril 2014 relative aux assurances, entrée en vigueur le 1er novembre 2014

ASSURANCES - Assurances terrestres - Conditions générales - Contrats - Clauses - Rédaction en termes clairs et précis - Doute sur

Overeenkomsten - Clausules - Opmaak in duidelijke en nauwkeurige bewoordingen - Twijfel over een beding - Voor de verzekeringnemer gunstigste interpretatie

- Art. 23 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

- Art. 23 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

une clause - Interprétation la plus favorable au preneur

- Art. 23 L. du 4 avril 2014 relative aux assurances, entrée en vigueur le 1er novembre 2014

- Art. 23 L. du 4 avril 2014 relative aux assurances, entrée en vigueur le 1er novembre 2014

Indien alle of bepaalde bedingen van een overeenkomst tussen een onderneming en een consument schriftelijk zijn, moeten deze op een duidelijke en begrijpelijke wijze zijn opgesteld en prevaleert, in geval van twijfel over de betekenis van een beding, de voor de consument gunstigste interpretatie.

OVEREENKOMST - Uitlegging - Overeenkomst tussen een onderneming en een consument - Twijfel over de betekenis van een beding - Voor de consument gunstigste interpretatie

- Art. VI.37 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

- Art. VI.37 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

OVEREENKOMST - Uitlegging - Overeenkomst tussen een onderneming en een consument - Twijfel over de betekenis van een beding - Voor de consument gunstigste interpretatie

- Art. VI.37 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

- Art. VI.37 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

Lorsque toutes ou certaines clauses d'un contrat entre une entreprise et un consommateur sont écrites, ces clauses doivent être rédigées de manière claire et compréhensible et, en cas de doute sur le sens d'une clause, l'interprétation la plus favorable au consommateur prévaut.

CONVENTION - Interprétation; voir aussi: 077/03 preuve - Contrat entre une entreprise et un consommateur - Doute sur le sens d'une clause - Interprétation la plus favorable au consommateur

- Art. VI.37 Code de droit économique

- Art. VI.37 Code de droit économique

CONVENTION - Interprétation; voir aussi: 077/03 preuve - Contrat entre une entreprise et un consommateur - Doute sur le sens d'une clause - Interprétation la plus favorable au consommateur

- Art. VI.37 Code de droit économique

- Art. VI.37 Code de droit économique

C.21.0075.N

9 december 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211209.1N.7](#)

AC nr. ...

Betalingsverbintenissen zijn vanaf hun ontstaan onmiddellijk opeisbaar, zodat betaling in beginsel onmiddellijk dient te geschieden en de verjaring van de rechtsvordering loopt vanaf dat ogenblik.

VERBINTENIS - Betalingsverbintenis - Opeisbaarheid - Tijdstip

- Art. 2257 Oud Burgerlijk Wetboek

VERJARING - Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Rechtsvordering gegrond op een betalingsverbintenis - Aanvang van de verjaringstermijn

- Art. 2257 Oud Burgerlijk Wetboek

Les obligations de paiement sont exigibles immédiatement dès leur naissance, de sorte que le paiement doit en principe avoir lieu immédiatement et le délai de prescription de l'action court à partir de ce moment.

OBLIGATION - Obligation de paiement - Exigibilité - Moment

- Art. 2257 Ancien Code civil

PRESCRIPTION - Matière civile - Délais (nature, durée, point de départ, fin) - Action fondée sur une obligation de paiement - Point de départ du délai de prescription

- Art. 2257 Ancien Code civil

De verjaring, die een verweer vormt tegen een te laat ingestelde vordering in rechte, kan niet beginnen lopen vóór het ontstaan van de rechtsvordering (1). (1) Cass. 20 februari 2020, AR C.18.0575.N, AC 2020, nr. 148, met concl. van eerste advocaat-generaal R. MORTIER.

VERJARING - Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Verweer tegen vordering in rechte - Aanvang van de verjaringstermijn

- Art. 2257 Oud Burgerlijk Wetboek

La prescription, qui est une défense opposée à une action tardive, ne peut prendre cours avant que cette action soit née (1). (1) Cass. 20 février 2020, RG C.18.0575.N, Pas. 2020, n° 148, avec concl. de Mme MORTIER, premier avocat général, publiées à leur date dans AC.

PRESCRIPTION - Matière civile - Délais (nature, durée, point de départ, fin) - Défense contre une action - Point de départ du délai de prescription

- Art. 2257 Ancien Code civil

C.21.0078.N

9 september 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210909.1N.6](#)

AC nr. ...

Iemand kan slechts tot vergoeding van schade ingevolge een abnormale burenhinder gehouden zijn, indien die burenhinder is veroorzaakt door een daad, een verzuim of een gedraging die hem kan worden toegerekend (1). (1) Cass. 17 januari 2020, AR C.19.0115.F, AC 2020, nr. 51; Cass. 24 juni 2019, AR C.18.0609.F, AC 2019, nr. 393; Cass. 16 februari 2017, AR C.16.0115.N, AC 2017, nr. 114; Cass. 3 april 2009, AR C.07.0617.N, AC 2009, nr. 239.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Daad - Algemeen - Burenhinder - Abnormale burenhinder - Schadevergoeding

- Art. 544 Oud Burgerlijk Wetboek

Nul ne peut être obligé de compenser un trouble anormal de voisinage que si ce trouble a été causé par un fait, une omission ou un comportement qui lui est imputable (1). (1) Cass. 17 janvier 2020, RG C.19.0115.F, Pas. 2020, n° 51; Cass. 24 juin 2019, RG C.18.0609.F, Pas. 2019, n° 393; Cass. 16 février 2017, RG C.16.0115.N, Pas. 2017, n° 114; Cass. 3 avril 2009, RG C.07.0617.N, Pas. 2009, n° 239.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Fait - Généralités - Troubles de voisinage - Trouble anormal de voisinage - Dommages-intérêts

- Art. 544 Ancien Code civil

C.21.0095.F

19 november 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211119.1F.13](#)

AC nr. ...

Krachtens een internationale gewoontereg, uitgedrukt in artikel 1 van het Verdrag inzake de rechten en plichten van Staten, ondertekend te Montevideo op 26 december 1933, moet de staat aan de volgende voorwaarden voldoen: een bevolking, een afgebakend gebied, een overheid die een reëel en effectief gezag uitoefent, en het vermogen om met de andere staten relaties aan te gaan; het bestaan van een staat is niet afhankelijk van zijn erkenning door andere staten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 734; Cass. 15 november 2018, AR D.17.0017.F, AC 2018, nr. 639.

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Uitlegging - Internationaal gewoonterecht - Staat - Bestaanscriteria - Erkenning door andere staten

VREEMDELINGEN - Staatloosheid - Voorwaarde - Staat - Bestaanscriteria - Erkenning door andere staten

En vertu d'une règle coutumière internationale, exprimée à l'article 1er de la Convention sur les droits et les devoirs des États, signée à Montevideo le 26 décembre 1933, l'État doit réunir les conditions suivantes: une population, un territoire déterminé, un gouvernement exerçant une autorité réelle et effective, et la capacité d'entrer en relations avec les autres États; l'existence d'un État ne dépend pas de sa reconnaissance par d'autres États (1). (1) Voir les concl. du MP; Cass. 15 novembre 2018, RG D.17.0017.F, Pas. 2018, n° 639.

LOIS, DECRETS, ORDONNANCES, ARRETES - Interprétation - Coutume internationale - Etat - Critères d'existence - Reconnaissance par d'autres Etats

ETRANGERS - Apatridie - Condition - Etat - Critères d'existence - Reconnaissance par d'autres Etats

NATIONALITEIT - Staatloosheid - Voorwaarde - Staat - Bestaanscriteria - Erkenning door andere staten
STAAT - Bestaanscriteria - Erkenning door andere staten

NATIONALITE - Apatridie - Condition - Etat - Critères d'existence - Reconnaissance par d'autres Etats
ETAT - Critères d'existence - Reconnaissance par d'autres Etats

Het middel dat het Hof noopt tot een feitelijke beoordeling waarvoor het niet is bevoegd, is niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 734; Cass. 15 november 2018, AR D.17.0017.F, AC 2018, nr. 639.

Est irrecevable le moyen dont l'examen obligerait la Cour à une vérification de fait, ce qui excède ses pouvoirs (1). (1) Voir les concl. du MP; Cass. 15 novembre 2018, RG D.17.0017.F, Pas. 2018, n° 639.

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Verplichting om een feitelijk onderzoek te verrichten - Bevoegdheid van het Hof

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Généralités - Obligation de procéder à une vérification de fait - Pouvoir de la Cour

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Verplichting om een feitelijk onderzoek te verrichten - Ontvankelijkheid

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Généralités - Obligation de procéder à une vérification de fait - Recevabilité

Het middel dat niet verduidelijkt op welke wijze het arrest de in dat middel bedoelde wettelijke bepalingen schendt, is niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 734; Cass. 15 november 2018, AR D.17.0017.F, AC 2018, nr. 639; Cass. 16 juni 2014, AR S.13.0131.F, AC 2014, nr. 431.

Est irrecevable le moyen qui ne précise pas en quoi l'arrêt viole les dispositions légales qu'il vise (1). (1) Voir les concl. du MP. Cass. 16 juin 2014, RG S.13.0131.F, Pas. 2014, n° 431.

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Onduidelijk middel - Begrip - Ontvankelijkheid

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Moyen imprécis - Notion - Recevabilité

Het arrest leidt uit zijn vaststelling dat voldaan is aan de criteria van artikel 1 van het Montevideo-verdrag, dat een internationale gewoonteregulering uitdrukt, wettig af dat Palestina een Staat vormt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 734.

L'arrêt déduit légalement de sa constatation que les critères énoncés à l'article 1er de la convention de Montevideo, exprimant une règle coutumière internationale, sont réunis que la Palestine constitue un État (1). (1) Voir les concl. du MP.

NATIONALITEIT - Staatloosheid - Staat - Bestaanscriteria - Palestina

NATIONALITE - Apatridie - Etat - Critères d'existence - Palestine

STAAT - Bestaanscriteria - Palestina

ETAT - Critères d'existence - Palestine

VREEMDELINGEN - Staatloosheid - Staat - Bestaanscriteria - Palestina

ETRANGERS - Apatridie - Etat - Critères d'existence - Palestine

Het Montevideo-verdrag, waarbij België zich niet heeft aangesloten, is geen wet in de zin van artikel 608 Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 734.

La convention de Montevideo, à laquelle la Belgique n'est pas partie, n'est pas une loi au sens de l'article 608 du Code judiciaire (1). (1) Voir les concl. du MP.

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Montevideo-verdrag van 26 december 1933 - Ontvankelijkheid

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Indications requises - Convention de Montevideo du 26 décembre 1933 - Recevabilité

- Art. 608 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 608 Code judiciaire

STAAT - Bestaanscriteria - Middel dat schending aanvoert van het Montevideo-verdrag van 26 december 1933 - Ontvankelijkheid

ETAT - Critères d'existence - Moyen invoquant la violation de la convention de Montevideo du 26 décembre 1933 - Recevabilité

- Art. 608 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 608 Code judiciaire

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN -

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Interprétation -

Uitlegging - Montevideo-verdrag van 26 december 1933 - Omschrijving

- Art. 608 Gerechtelijk Wetboek

Convention de Montevideo du 26 décembre 1933 - Qualification

- Art. 608 Code judiciaire

De definitie van de staat op grond van de criteria van een bevolking, een afgebakend gebied, een regering die een reëel en effectief gezag uitoefent, en het vermogen om met andere staten relaties aan te gaan, vormt een internationale gewoonteregel waarvan de draagwijdte niet regionaal gebonden is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 734.

NATIONALITEIT - Staatloosheid - Voorwaarde - Staat - Bestaanscriteria - Grondslag - Internationaal gewoonterecht

STAAT - Bestaanscriteria - Grondslag - Internationaal gewoonterecht

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Uitlegging - Staat - Bestaanscriteria - Grondslag - Internationaal gewoonterecht

La définition de l'État par les critères de population, de territoire déterminé, de gouvernement exerçant une autorité réelle et effective, et de capacité d'entrer en relations avec les autres États constitue une coutume internationale dont la portée n'est pas régionale (1). (1) Voir les concl. du MP.

NATIONALITE - Apatridie - Condition - Etat - Critères d'existence - Fondement - Coutume internationale

ETAT - Critères d'existence - Fondement - Coutume internationale

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Interprétation - Etat - Critères d'existence - Fondement - Coutume internationale

Het begrip "staat" in de zin van artikel 1 van het Verdrag van New York van 28 september 1954 komt voort uit de internationale gewoonteregel en wordt niet anders uitgelegd volgens de rechtsorde van elke staat die bij dat verdrag is aangesloten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 734.

NATIONALITEIT - Staatloosheid - Verdrag van New York van 28 september 1954 - Uitlegging van het begrip "staat" - Impact van de rechtsorde van elke staat die bij het verdrag is aangesloten

- Art. 1 Verdrag betreffende de status van Staatlozen, ondertekend op 28 september 1954, te New York

STAAT - Verdrag van New York van 28 september 1954 - Uitlegging van het begrip "staat" - Impact van de rechtsorde van elke staat die bij het verdrag is aangesloten

- Art. 1 Verdrag betreffende de status van Staatlozen, ondertekend op 28 september 1954, te New York

VREEMDELINGEN - Staatloosheid - Verdrag van New York van 28 september 1954 - Uitlegging van het begrip "staat" - Impact van de rechtsorde van elke staat die bij het verdrag is aangesloten

- Art. 1 Verdrag betreffende de status van Staatlozen, ondertekend op 28 september 1954, te New York

La notion d'État au sens de l'article 1er de la convention de New York du 28 septembre 1954 procède de la coutume internationale et ne s'interprète pas différemment selon l'ordre juridique de chaque État partie à cette dernière convention (1). (1) Voir les concl. du MP.

NATIONALITE - Apatridie - Convention de New York du 28 septembre 1954 - Interprétation de la notion d'Etat - Impact de l'ordre juridique de chaque Etat partie à la convention

- Art. 1er Convention relative au Statut des Apatrides, signée le 28 septembre 1954, à New York

ETAT - Convention de New York du 28 septembre 1954 - Interprétation de la notion d'Etat - Impact de l'ordre juridique de chaque Etat partie à la convention

- Art. 1er Convention relative au Statut des Apatrides, signée le 28 septembre 1954, à New York

ETRANGERS - Apatridie - Convention de New York du 28 septembre 1954 - Interprétation de la notion d'Etat - Impact de l'ordre juridique de chaque Etat partie à la convention

- Art. 1er Convention relative au Statut des Apatrides, signée le 28 septembre 1954, à New York

Het openbaar ministerie kan hoger beroep instellen op grond van artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek, wanneer de openbare orde in gevaar is gebracht door een feitelijke toestand die moet worden verholpen, zelfs in een zaak waarin ze geen partij was (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 734.

Le ministère public peut interjeter appel sur le fondement de l'article 138bis, § 1er, du Code judiciaire lorsque l'ordre public est mis en péril par un état de choses auquel il importe de remédier, même dans une cause à laquelle il n'était pas partie (1). (1) Voir les concl. du MP.

OPENBAAR MINISTERIE - Burgerlijke zaken - Zaak waarin het openbaar ministerie geen partij is - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Ontvankelijkheid

- Art. 138bis Gerechtelijk Wetboek

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Openbaar ministerie - Zaak waarin het openbaar ministerie geen partij is - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Ontvankelijkheid

- Art. 138bis Gerechtelijk Wetboek

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Openbaar ministerie - Zaak waarin het openbaar ministerie geen partij is - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Ontvankelijkheid

- Art. 138bis Gerechtelijk Wetboek

MINISTERE PUBLIC - Matière civile - Cause à laquelle le ministère public n'est pas partie - Appel du ministère public - Recevabilité

- Art. 138bis Code judiciaire

ACTION CIVILE - Ministère public - Cause à laquelle le ministère public n'est pas partie - Appel du ministère public - Recevabilité

- Art. 138bis Code judiciaire

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Décisions et parties - Ministère public - Cause à laquelle le ministère public n'est pas partie - Appel du ministère public - Recevabilité

- Art. 138bis Code judiciaire

De hoven en rechtbanken kunnen, bij de beoordeling van de staatloosheid, bepalen of een collectiviteit een staat vormt, zonder dat de erkenning van die staat door de Koning in dat opzicht een doorslaggevend criterium is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 734; Cass. 15 november 2018, AR D.17.0017.F, AC 2018, nr. 639.

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 144 - Staat - Bestaan - Bepaling - Rechterlijke macht - Bevoegdheid

- Art. 144, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

MACHTEN - Rechterlijke macht - Bestaan - Bepaling - Rechterlijke macht - Bevoegdheid

- Art. 144, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

NATIONALITEIT - Staatloosheid - Voorwaarde - Staat - Bestaan - Bepaling - Rechterlijke macht - Bevoegdheid

- Art. 144, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Staat - Bestaan - Bepaling - Rechterlijke macht - Bevoegdheid

- Art. 144, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

STAAT - Bestaan - Bepaling - Rechterlijke macht - Bevoegdheid

- Art. 144, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

VREEMDELINGEN - Staatloosheid - Voorwaarde - Staat - Bestaan - Bepaling - Rechterlijke macht - Bevoegdheid

- Art. 144, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

Les cours et tribunaux ont le pouvoir de déterminer, pour apprécier une apatridie, si une collectivité constitue un État, sans que la reconnaissance de cet État par le Roi soit déterminante à cet égard (1). (1) Voir les concl. du MP ; Cass. 15 novembre 2018, RG D.17.0017.F, Pas. 2018, n° 639.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 144 - Etat - Existence - Détermination - Pouvoir judiciaire - Compétence

- Art. 144, al. 1er La Constitution coordonnée 1994

POUVOIRS - Pouvoir judiciaire - Existence - Détermination - Pouvoir judiciaire - Compétence

- Art. 144, al. 1er La Constitution coordonnée 1994

NATIONALITE - Apatridie - Condition - Etat - Existence - Détermination - Pouvoir judiciaire - Compétence

- Art. 144, al. 1er La Constitution coordonnée 1994

TRIBUNAUDX - Matière civile - Généralités - Etat - Existence - Détermination - Pouvoir judiciaire - Compétence

- Art. 144, al. 1er La Constitution coordonnée 1994

ETAT - Existence - Détermination - Pouvoir judiciaire - Compétence

- Art. 144, al. 1er La Constitution coordonnée 1994

ETRANGERS - Apatridie - Condition - Etat - Existence - Détermination - Pouvoir judiciaire - Compétence

- Art. 144, al. 1er La Constitution coordonnée 1994

Indien de pachter of zijn erfgenamen of rechtverkrijgenden het gepachte goed niet persoonlijk exploiteren genieten zij toch een recht van voorkoop indien het gepachte goed geëxploiteerd wordt door één van de in artikel 52, 1°, eerste lid, Pachtwet vermelde verwanten.

HUUR VAN GOEDEREN - Pacht - Voorkooprecht - Persoonlijke exploitatie - Begrip

- Artt. 38, 47 en 52, 1° Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

Uit geen enkele bepaling van de Pachtwet volgt dat de pacht niet doorloopt ten voordele van de erfgenamen of rechtverkrijgenden die het gepachte goed niet bedrijfsmatig exploiteren (1). (1) Zie Cass. 18 november 2016, AR C.15.0503.N, AC 2016, nr. 655.

HUUR VAN GOEDEREN - Pacht - Einde (opzegging, verlenging, terugkeer) - Gebrek aan bedrijfsmatige exploitatie - Erfgenamen of rechtverkrijgenden - Voorzetten van de pacht

- Art. 38 Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

Si le preneur ou ses héritiers ou ayants droit n'exploitent pas personnellement le bien loué, ils jouissent néanmoins d'un droit de préemption si le bien loué est exploité par l'une des personnes apparentées mentionnées à l'article 52, alinéa 1er, de la loi du 4 novembre 1969 sur les baux à ferme.

LOUAGE DE CHOSES - Bail a ferme - Droit de préemption - Exploitation personnelle - Notion

- Art. 38, 47 et 52, 1° L. du 4 novembre 1969 modifiant la législation sur le bail à ferme et sur le droit de préemption en faveur des preneurs de biens ruraux

Il ne suit d'aucune disposition de la loi du 4 novembre 1969 sur les baux à ferme que le bail ne continue pas à courir au profit des héritiers ou ayants droit qui n'exploitent pas le bien loué (1). (1) Voir Cass. 18 novembre 2016, RG C.15.0503.N, Pas. 2016, n° 655.

LOUAGE DE CHOSES - Bail a ferme - Fin (congé, prolongation, réintégration, etc) - Absence d'exploitation professionnelle - Héritiers ou ayants droit - Continuation du bail

- Art. 38 L. du 4 novembre 1969 modifiant la législation sur le bail à ferme et sur le droit de préemption en faveur des preneurs de biens ruraux

C.21.0132.N

18 november 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211118.1N.8](#)

AC nr. ...

Wanneer het geschil betrekking heeft op de titel van een uitkering tot onderhoud, wordt het bedrag van de vordering, ter bepaling van de rechtsplegingsvergoeding, berekend op basis van het bedrag van de annuïteit of van twaalf maandelijkse termijnen, zonder vermenigvuldiging van dit bedrag met een factor tien.

RECHTSPLEGINGSVERGOEDING - Geschil met betrekking tot de titel van een uitkering tot onderhoud - Bepaling van de rechtsplegingsvergoeding - Bedrag van de vordering - Wijze van berekening

- Artt. 557 tot 559, 561, 562 en 618, tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 2, tweede lid KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 Wet 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarheid

Lorsque le litige porte sur le titre d'une pension alimentaire, le montant de la demande est calculé, pour la détermination de l'indemnité de procédure, en fonction du montant de l'annuité ou de douze échéances mensuelles, sans multiplier ce montant par un facteur dix.

INDEMNITE DE PROCEDURE - Litige portant sur le titre d'une pension alimentaire - Détermination de l'indemnité de procédure - Montant de la demande - Mode de calcul

- Art. 557 à 559, 561, 562 et 618, al. 2 Code judiciaire
- Art. 2, al. 2 A.R. du 26 octobre 2007

C.21.0146.N

6 december 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211206.3N.6](#)

AC nr. ...

Een zaak is gebrekkig in de zin van artikel 1384, eerste lid, Oud Burgerlijk Wetboek wanneer zij een abnormaal kenmerk vertoont waardoor zij in bepaalde gevallen schade kan veroorzaken (1). (1) Cass. 8 maart 2018, AR C.17.0248.N, AC 2018, nr. 162; Cass. 4 januari 2016, AR C.15.0191.F, AC 2016, nr. 1; Cass. 13 maart 2015, AR C.14.0284.N, AC 2015, nr. 193; Cass. 31 oktober 2013, AR C.12.0628.N, AC 2013, nr. 570.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Herstelplicht - Zaken - Gebrek van de zaak

- Art. 1384 Oud Burgerlijk Wetboek

Het is niet voldoende om een zaak als gebrekkig te beschouwen dat aan de zaak iets wordt toegevoegd waardoor schade ontstaat; vereist is dat de zaak in haar geheel een abnormaal kenmerk vertoont; het abnormaal kenmerk moet geen intrinsiek kenmerk betreffen of een blijvend element zijn dat inherent is aan de zaak (1). (1) Cass. 13 maart 2015, AR C.14.0284.N, AC 2015, nr. 193; Cass. 31 oktober 2013, AR C.12.0628.N, AC 2013, nr. 570.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Herstelplicht - Zaken - Gebrek van de zaak

- Art. 1384 Oud Burgerlijk Wetboek

Une chose est affectée d'un vice au sens de l'article 1384, alinéa 1er, de l'ancien Code civil lorsqu'elle présente une caractéristique anormale qui la rend, dans certains cas, susceptible de causer un préjudice (1). (1) Cass. 8 mars 2018, RG C.17.0248.N, Pas 2018, n° 162; Cass. 4 janvier 2016, RG C.15.0191.F, Pas 2016, n° 1; Cass. 13 mars 2015, RG C.14.0284.N, Pas 2015, n° 193; Cass. 31 octobre 2013, RG C.12.0628.N, Pas 2013, n° 570.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Obligation de réparer - Choses - Vice de la chose

- Art. 1384 Ancien Code civil

Il ne suffit pas pour qu'une chose soit considérée comme étant affectée d'un vice que quelque chose ait été ajouté à la chose, causant ainsi un préjudice ; il est requis que la chose dans son ensemble présente une caractéristique anormale ; la caractéristique anormale ne doit pas concerner une qualité intrinsèque ou être un élément permanent inhérent à la chose (1). (1) Cass. 13 mars 2015, RG C.14.0284.N, Pas 2015, n° 193; Cass. 31 octobre 2013, RG C.12.0628.N, Pas 2013, n° 570.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Obligation de réparer - Choses - Vice de la chose

- Art. 1384 Ancien Code civil

C.21.0159.N

9 december 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211209.1N.5](#)

AC nr. ...

Gelden verkregen in het raam van een contractuele bezetting van een onroerend goed worden, net zoals huur- en pachtgelden, vanaf het beslagexploot voor onroerend gehouden om, samen met de prijs van het onroerend goed, volgens de rang van de hypotheeken te worden verdeeld, ook indien de schuldenaar het voorwerp wordt van een faillissement.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ - Bevoorrechte en hypothecaire schuldeisers - Faillissement - Contractuele bezettingsvergoeding - Bestemming

- Art. 1576, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 45, 2°, tweede lid Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheeken. - Hypotheekwet

Les fonds obtenus dans le cadre d'une occupation contractuelle d'un immeuble sont, tout comme les loyers et fermages, immobilisés à partir de l'exploit de saisie, pour être distribués, avec le prix de l'immeuble, par ordre d'hypothèques, même si le débiteur est déclaré en faillite.

FAILLITE ET CONCORDATS - Creanciers privilégiés et hypothécaires - Faillite - Indemnité d'occupation contractuelle - Destination

- Art. 1576, al. 1er Code judiciaire

- Art. 45, 2°, al. 2 Code civil - Livre III - Titre XVIII: Des privilèges et hypothèques. Loi hypothécaire

C.21.0161.F

1 oktober 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211001.1F.6](#)

AC nr. ...

Het middel dat het arrest verwijt geen feitelijke vaststellingen te bevatten die het Hof toelaten zijn wettigheidstoezicht uit te oefenen, maar deze leemte afleidt uit een uitlegging van wettelijke bepalingen waarvan het arrest toepassing maakt, houdt geen verband met artikel 149 Grondwet.

CASSATIEMIDDELEN - Belastingzaken - Vereiste vermeldingen - Artikel 149 - Geen feitelijke vaststellingen die het Hof toelaten zijn wettigheidstoezicht uit te oefenen - Leemte die wordt afgeleid uit een uitlegging van wettelijke bepalingen waarvan het arrest toepassing maakt - Ontvankelijkheid

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994
GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Geen feitelijke vaststellingen die het Hof toelaten zijn wettigheidstoezicht uit te oefenen - Afgeleid uit een uitlegging van wettelijke bepalingen waarvan het arrest toepassing maakt - Ontvankelijkheid

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

Est étranger à l'article 149 de la Constitution, le moyen qui fait grief à l'arrêt de ne pas comporter les constatations de fait permettant à la Cour d'exercer son contrôle de légalité mais déduit cette lacune d'une interprétation des dispositions légales dont l'arrêt fait application.

MOYEN DE CASSATION - Matière fiscale - Indications requises - Article 149 - Absence de constatations de fait permettant à la Cour d'exercer son contrôle de légalité - Lacune déduite d'une interprétation des dispositions légales dont l'arrêt fait application - Recevabilité

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994
CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 149 - Absence de constatations de fait permettant à la Cour d'exercer son contrôle de légalité - Déduite d'une interprétation des dispositions légales dont l'arrêt fait application - Recevabilité

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

C.21.0181.N

6 december 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211206.3N.5](#)

AC nr. ...

De verplichtingen van de bestuurder die rechts afslaat en die zich in de uitzonderlijke gevallen, wegens de plaatsgesteldheid en de afmetingen van het voertuig of de lading ervan naar links mag begeven, gelden uitsluitend voor die verplaatsing naar links en niet voor de daarop volgende zwenking naar rechts (1) (2). (1) Cass. 26 februari 2008, AR P.07.1583.N, AC 2008, nr. 132; Cass. 15 januari 1990, AR 7682, AC 1989-1990, nr. 301; Cass. 25 januari 1984, AR 3278, AC 1983-1984, nr. 277. (2) Zie Cass. 8 maart 1983, AR 7653, AC 1982-1983, nr. 374.

WEGVERKEER - Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 19 - Art. 19.2 - Faillissement - Contractuele bezettingsvergoeding - Bestemming

- Art. 19.2.2° KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

Les obligations du conducteur qui tourne à droite et qui, dans des cas exceptionnels, peut se porter vers la gauche en raison de la disposition des lieux et des dimensions du véhicule ou de son chargement, ne s'appliquent qu'à ce déplacement vers la gauche et non au virement ultérieur vers la droite (1) (2). (1) Cass. 26 février 2008, RG P.07.1583.N, Pas 2008, n° 132; Cass. 15 janvier 1990, RG 7682, Pas 1989-1990, n° 301; Cass. 25 janvier 1984, RG 3278, Pas 1984, n° 277. (2) Voir Cass. 8 mars 1983, RG 7653, Pas 1983, n° 374.

ROULAGE - Code de la route du 01121975 - Dispositions réglementaires - Article 19 - Article 19, # 2 - Faillite - Indemnité d'occupation contractuelle - Destination

- Art. 19, § 2, 2° A.R. du 1er décembre 1975 portant règlement général sur la police de la circulation routière et de l'usage de la voie publique

C.21.0183.F

7 juni 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.6](#)

AC nr. ...

Er bestaat slechts grond tot onttrekking van de zaak aan een gerecht wegens gewettigde verdenking wanneer de aangevoerde omstandigheden van die aard zijn dat ze twijfel doen ontstaan over de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid van alle leden van dat gerecht (1). (1) Cass. 28 mei 2015, AR C.15.0204.F, AC 2015, nr. 352; Cass. 9 januari 2015, AR C.14.0586.N, AC 2015, nr. 19.

VERWIJZING VAN EEN RECHTBANK NAAR EEN ANDERE - Burgerlijke zaken - Afdeling van een rechtbank van eerste aanleg - Onttrekking - Gewettigde verdenking - Ontvankelijkheid - Voorwaarden
- Art. 650 Gerechtelijk Wetboek

Il n'y a lieu au dessaisissement d'une juridiction pour cause de suspicion légitime que lorsque les circonstances alléguées sont de nature à susciter un doute quant à l'indépendance et à l'impartialité de tous les membres de cette juridiction (1). (1) Cass. 28 mai 2015, RG C.15.0204.F, Pas. 2015, n° 352; Cass. 9 janvier 2015, RG C.14.0586.N, Pas. 2015, n° 19.

RENOI D'UN TRIBUNAL A UN AUTRE - Matière civile - Division d'un tribunal de première instance - Dessaisissement - Suspicion légitime - Recevabilité - Conditions

- Art. 650 Code judiciaire

C.21.0191.F

7 juni 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.7](#)

AC nr. ...

Wie de onttrekking vordert, moet partij zijn in het geding en de rechter moet hiervan hebben kennisgenomen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 418.

VERWIJZING VAN EEN RECHTBANK NAAR EEN ANDERE - Burgerlijke zaken - Onttrekking - Gewettigde verdenking - Ontvankelijkheid - Voorwaarden - Hoedanigheid - Gerecht
- Art. 650 Gerechtelijk Wetboek

Celui qui demande le dessaisissement doit être partie à la cause et le juge doit être saisi de celle-ci (1). (1) Voir les concl. du MP.

RENOI D'UN TRIBUNAL A UN AUTRE - Matière civile - Dessaisissement - Suspicion légitime - Recevabilité - Conditions - Qualité - Jurisdiction

- Art. 650 Code judiciaire

Zelfs als de verklaring van schuldvordering wordt betwist, verleent deze aan degene die ze heeft gedaan niet de hoedanigheid van partij in een geding die het voorwerp kan uitmaken van een vordering tot verwijzing, zolang hij door de curator niet werd opgeroepen voor de rechtbank met het oog op het onderzoek van de betwisting (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 418.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTS-AKOORD EN GERECHTELIJ - Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Onttrekking - Gewettigde verdenking - Ontvankelijkheid - Voorwaarden - Hoedanigheid van een partij in een geding - Faillissement - Betwiste verklaring van schuldvordering

- Art. 650 Gerechtelijk Wetboek

VERWIJZING VAN EEN RECHTBANK NAAR EEN ANDERE - Burgerlijke zaken - Onttrekking - Gewettigde verdenking - Ontvankelijkheid - Voorwaarden - Hoedanigheid van een partij in een geding - Faillissement - Betwiste verklaring van schuldvordering

- Art. 650 Gerechtelijk Wetboek

La déclaration d'une créance ne confère pas, cette créance fût-elle contestée, à celui qui l'a souscrite la qualité de partie à une cause de nature à faire l'objet d'une demande de renvoi aussi longtemps qu'il n'est pas convoqué par le curateur devant le tribunal en vue de l'examen de la contestation (1). (1) Voir les concl. du MP.

FAILLITE ET CONCORDATS - Effets (personnes, biens, obligations) - Dessaisissement - Suspicion légitime - Recevabilité - Conditions - Qualité de partie à une cause - Faillite - Déclaration de créance contestée

- Art. 650 Code judiciaire

RENOI D'UN TRIBUNAL A UN AUTRE - Matière civile - Dessaisissement - Suspicion légitime - Recevabilité - Conditions - Qualité de partie à une cause - Faillite - Déclaration de créance contestée

- Art. 650 Code judiciaire

C.21.0271.N

9 september 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210909.1N.5](#)

AC nr. ...

Gewettigde verdenking veronderstelt dat de ingeroepen omstandigheden van die aard zijn dat er twijfel kan ontstaan over de onpartijdigheid en de objectiviteit van de betrokken rechtbank in haar geheel, en niet van een kamer of afdeling ervan.

VERWIJZING VAN EEN RECHTBANK NAAR EEN ANDERE -
Burgerlijke zaken - Gewettigde verdenking - Rechtbank -
Meerdere afdelingen - Twijfel over onpartijdigheid

- Art. 648, 2° Gerechtelijk Wetboek

- Art. 648, 2° Gerechtelijk Wetboek

VERWIJZING VAN EEN RECHTBANK NAAR EEN ANDERE -
Burgerlijke zaken - Gewettigde verdenking - Rechtbank -
Meerdere afdelingen - Twijfel over onpartijdigheid

- Art. 648, 2° Gerechtelijk Wetboek

- Art. 648, 2° Gerechtelijk Wetboek

La suspicion légitime suppose que les circonstances invoquées sont de nature à faire naître un doute quant à l'impartialité et à l'objectivité de l'ensemble du tribunal intéressé et pas d'une chambre ou d'une division de celui-ci.

RENVOI D'UN TRIBUNAL A UN AUTRE - Matière civile - Suspicion légitime - Tribunal - Pluralité de division - Doute quant à l'impartialité

- Art. 648, 2° Code judiciaire

- Art. 648, 2° Code judiciaire

RENVOI D'UN TRIBUNAL A UN AUTRE - Matière civile - Suspicion légitime - Tribunal - Pluralité de division - Doute quant à l'impartialité

- Art. 648, 2° Code judiciaire

- Art. 648, 2° Code judiciaire

C.21.0289.N

22 november 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211122.3N.14](#)

AC nr. ...

De beslagrechter die in het raam van het onderzoek van de tenuitvoerlegging van een uitvoerbare titel oordeelt dat de betekening ervan rechtsgeldig is, beslecht slechts het gerezen executiegeschil en zijn beslissing bindt de bodemrechter niet (1). (1) Zie Cass. 30 september 2016, AR C.15.0406.N, AC 2016, nr. 535; Cass. 11 mei 1995, AR C.93.0315.F, AC 1995, nr. 233.

BESLAG - Algemeen - Geschillen over regelmatigheid -
Beslagrechter - Bevoegdheid - Omvang - Geschil ten gronde

- Art. 1395 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1395 Gerechtelijk Wetboek

BESLAG - Algemeen - Geschillen over regelmatigheid -
Beslagrechter - Bevoegdheid - Omvang - Geschil ten gronde

- Art. 1395 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1395 Gerechtelijk Wetboek

Le juge des saisies, qui, dans le cadre de l'examen de l'exécution d'un titre exécutoire, considère que la signification de celui-ci est valable, ne tranche que la difficulté d'exécution survenue et sa décision ne lie pas le juge du fond (1). (1) Voir Cass. 30 septembre 2016, RG C.15.0406.N, Pas. 2016, n° 535 ; Cass. 11 mai 1995, RG C.93.0315.F, Pas. 1995, n° 233.

SAISIE - Généralités - Litiges ayant trait à la régularité - Juge des saisies - Compétence - Etendue - Litige sur le fond

- Art. 1395 Code judiciaire

- Art. 1395 Code judiciaire

SAISIE - Généralités - Litiges ayant trait à la régularité - Juge des saisies - Compétence - Etendue - Litige sur le fond

- Art. 1395 Code judiciaire

- Art. 1395 Code judiciaire

C.21.0313.N

9 december 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211209.1N.6](#)

AC nr. ...

Wanneer binnen eenzelfde procesverhouding meerdere partijen door eenzelfde advocaat worden bijgestaan en de rechter de wederpartij in het ongelijk stelt, moet hij de rechtsplegingsvergoeding onder de in het gelijk gestelde partijen verdelen (1). (1) Cass. 16 oktober 2019, AR P.19.0718.F, AC 2019, nr. 526.

RECHTSPLEGINGSVERGOEDING - Eenzelfde procesverhouding - Meerdere partijen met eenzelfde advocaat

- Art. 1, tweede lid KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 Wet 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarheid

Lorsque, dans le cadre d'une même relation procédurale, plusieurs parties sont assistées par le même avocat et que le juge fait succomber la partie adverse, il doit répartir l'indemnité de procédure entre les parties obtenant gain de cause (1). (1) Cass. 16 octobre 2019, RG P.19.0718.F, AC 2019, n° 526.

INDEMNITE DE PROCEDURE - Une même relation procédurale - Plusieurs parties avec un même avocat

- Art. 1er, al. 2 A.R. du 26 octobre 2007

D.18.0009.N 23 september 2021 [ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210923.1N.7](#) AC nr. ...

De Kamer van beroep die, buiten de termijn van 36 maanden na inschrijving van de stagiair op de kolom of kolommen van de lijst van stagiairs, de stagiair weglaat van deze of die kolommen wegens het niet afleggen of niet slagen in de praktische bekwaamheidstest binnen de termijn van 36 maanden, belet de stagiair niet om hangende de procedure zijn beroep uit te oefenen en miskent niet de schorsende kracht van het hoger beroep.

MAKELAAR - Vastgoedmakelaar - Kamer van beroep - Weglating van een stagiair van de lijst van stagiairs - Beslissing buiten de termijn van 36 maanden na inschrijving

- Art. 32 Stagereglement van het Beroepsinstituut voor vastgoedmakelaars

La chambre d'appel, qui omet le stagiaire de la ou des colonnes de la liste des stagiaires en dehors du délai de 36 mois suivant l'inscription du stagiaire sur cette ou ces colonnes, pour ne pas avoir présenté ou réussi le test d'aptitude pratique dans le délai de 36 mois, n'empêche pas le stagiaire d'exercer son recours au cours de la procédure et ne méconnaît pas l'effet suspensif de l'appel.

COURTIER - Agent immobilier - Chambre d'appel - Omission d'un stagiaire de la liste des stagiaires - Décision prise en dehors du délai de 36 mois suivant l'inscription

- Art. 32 Règlement de stage de l'Institut professionnel des agents immobiliers

D.18.0013.N 26 februari 2021 [ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210226.1N.1](#) AC nr. ...

De Raad voert onderzoek en beslist bij het afsluiten van de onderzoeksfase over de verwijzing naar de tuchtcommissie, maar is geen partij in de tuchtprocedure.

HOGER BEROEP - Tuchtzaken - Tuchtprocedure - Raad van het Instituut van de accountants en de belastingconsulenten - Statuut

- Art. 5, § 2 Wet 22 april 1999 betreffende de beroepstucht voor accountants en belastingconsulenten

- Artt. 5, 6 en 7 KB 1 maart 1998 tot vaststelling van het reglement van de plichtenleer der accountants

Le Conseil conduit l'instruction et décide, lors de la clôture de la phase d'instruction, du renvoi à la commission de discipline, mais n'est pas partie à la procédure disciplinaire.

APPEL - Matière disciplinaire - Procédure disciplinaire - Conseil de l'Institut des experts-comptables et des conseils fiscaux - Statut

- Art. 5.2 L. du 22 avril 1999 relative à la discipline professionnelle des experts-comptables et des conseils fiscaux

- Art. 5, 6 et 7 A.R. du 1er mars 1998

De toepassing van artikel 7 van de wet van 22 april 1999 betreffende de beroepstucht voor accountants en belastingconsulenten noch de omstandigheid dat deze wet niet in een incidenteel beroep voorziet, is onverenigbaar met artikel 1068, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek.

HOGER BEROEP - Tuchtzaken - Beroepstucht voor accountants en belastingconsulenten - Devolutieve werking - Toepassing

Ni l'application de l'article 7 de la loi du 22 avril 1999 relative à la discipline professionnelle des experts-comptables et des conseils fiscaux, ni la circonstance que cette loi ne prévoit pas d'appel incident ne sont incompatibles avec l'application de l'article 1068, alinéa 1er, du Code judiciaire.

APPEL - Matière disciplinaire - Discipline professionnelle pour les experts-comptables et les conseils fiscaux - Effet dévolutif - Application

D.18.0015.N

26 maart 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210326.1N.5](#)

AC nr. ...

Artikel 458bis Strafwetboek is niet van toepassing in een geval waarin een hulpverlener enkel met het slachtoffer van een misdrijf in de zin van dat artikel contact heeft gehad (1). (1) Zie concl. OM.

BEROEPSGEHEIM - Hulpverlener - Patiënt - Slachtoffer van een misdrijf zoals bedoeld in artikel 458bis Strafwetboek - Melding aan de Procureur des Konings
- Artt. 458 en 458bis Strafwetboek

L'article 458bis du Code pénal ne s'applique pas au cas dans lequel un prestataire de soins a eu des contacts uniquement avec la victime d'une infraction au sens de cet article (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

SECRET PROFESSIONNEL - Prestataire de soins - Patient - Victime d'un infraction visée à l'article 458bis du Code pénal - Signalement au Procureur du Roi
- Art. 458 et 458bis Code pénal

D.19.0016.N

22 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.35](#)

AC nr. ...

De rechter vermag na te gaan of een tuchtsanctie niet onevenredig is met de overtreding, maar de omstandigheid dat een onevenredige tuchtsanctie zou zijn opgelegd houdt op zich geen schending van artikel 6.1 EVRM of miskenning van het algemeen rechtsbeginsel van de eerbied voor het recht van verdediging in (1). (1) Cass. 9 november 2018, AR D.18.0002.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 26 oktober 2017, AR D.17.0001.N, arrest niet gepubliceerd.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Orde der artsen - Opgelegde tuchtsancties - Taak van de rechter - Onevenredigheid tussen sanctie en overtreding

Le juge peut vérifier si une sanction disciplinaire n'est pas disproportionnée à l'infraction, mais la circonstance qu'une sanction disciplinaire disproportionnée aurait été infligée ne constitue pas en soi une violation de l'article 6, § 1er de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales ou du principe général du droit relatif au respect des droits de la défense (1). (1) Cass. 9 novembre 2018, RG D.18.0002.N, inédit ; Cass. 26 octobre 2017, RG D.17.0001.N, inédit.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Ordre des médecins - Sanctions disciplinaires infligées - Mission du juge - Disproportion entre la sanction et l'infraction

Geen van de sancties bepaald in artikel 16 van de Artsenwet, ook al moeten ze op hun evenredigheid kunnen worden getoetst, zijn te aanzien als behandelingen of straffen in de zin van artikel 3 EVRM (1). (1) Cass. 26 oktober 2017, AR D.17.0001.N, arrest niet gepubliceerd.

ARTS - Orde der artsen - Tucht sancties - Aard

GENEESKUNDE - Beroepsorden - Orde der artsen - Tucht sancties - Aard

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Orde der artsen - Tucht sancties - Aard

Het staat de provinciale raad van de Orde der artsen vrij de geschrapte geneesheer terug in te schrijven op de lijst, zodat de omstandigheid dat een arts wegens bepaalde tuchtrechtelijke inbreuken wordt geschrapt van de lijst der Orde niet belet dat de betrokkene wegens andere tuchtrechtelijke inbreuken wordt geschorst in het recht de geneeskunde uit te oefenen (1). (1) Zie Cass. 31 januari 1986, AR 4929 en 4937, AC 1985-86, nr. 344.

ARTS - Orde der artsen - Tucht sanctie van schrapping - Herinschrijving op de lijst - Tucht sanctie van schorsing

- Artt. 6, 1°, en 16, eerste lid KB nr. 79 van 10 november 1967 betreffende de Orde der Geneesheren

GENEESKUNDE - Beroepsorden - Orde der artsen - Tucht sanctie van schrapping - Herinschrijving op de lijst - Tucht sanctie van schorsing

- Artt. 6, 1°, en 16, eerste lid KB nr. 79 van 10 november 1967 betreffende de Orde der Geneesheren

Aucune des sanctions prévues à l'article 16 de l'arrêté royal n° 79 du 10 novembre 1967 relatif à l'Ordre des médecins, même si leur proportionnalité doit pouvoir faire l'objet d'un contrôle, ne peut être considérée comme un traitement ou une peine au sens de l'article 3 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales (1). (1) Cass. 26 octobre 2017, RG D.17.0001.N, inédit.

MEDECIN; VOIR AUSSI: 163/03 ART DE GUERIR - Ordre des médecins - Sanctions disciplinaires - Nature

ART DE GUERIR - Ordres professionnels; voir aussi: 723 medecin - Ordre des médecins - Sanctions disciplinaires - Nature

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 3 - Ordre des médecins - Sanctions disciplinaires - Nature

Le conseil provincial est libre de réinscrire au tableau le médecin qui a été radié, de sorte que le fait qu'un médecin soit radié du tableau de l'ordre du chef de certaines infractions disciplinaires n'empêche pas que l'intéressé fasse l'objet d'une suspension du droit d'exercer l'art médical (1). (1) Voir Cass. 31 janvier 1986, RG 4929 et 4937, Pas 1985-86, n° 344.

MEDECIN; VOIR AUSSI: 163/03 ART DE GUERIR - Ordre des médecins - Sanction disciplinaire de radiation - Réinscription au tableau - Sanction disciplinaire de suspension

- Art. 6, 1°, et 16, al 1er A.R. n° 79 du 10 novembre 1967 relatif à l'Ordre des Médecins

ART DE GUERIR - Ordres professionnels; voir aussi: 723 medecin - Ordre des médecins - Sanction disciplinaire de radiation - Réinscription au tableau - Sanction disciplinaire de suspension

- Art. 6, 1°, et 16, al 1er A.R. n° 79 du 10 novembre 1967 relatif à l'Ordre des Médecins

De beslissing die uitspraak doet over de vordering nadat het debat dat op een eerdere rechtszitting werd aangevat, op navolgende rechtszittingen werd voortgezet, dient gewezen te worden door de rechters die de vorige zittingen hebben bijgewoond of, indien dit niet mogelijk is, door de rechters voor wie het debat in zijn geheel werd hervat, hetgeen kan blijken uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan (1). (1) Zie Cass. 19 mei 2011, AR C.10.0657.F, AC 2011, nr. 330.

RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Samenstelling van de zetel - Aanvatten van het debat - Voortzetting op een navolgende terechtzitting - Uitspraak

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

RECHTERLIJKE ORGANISATIE - Burgerlijke zaken - Samenstelling van de zetel - Aanvatten van het debat - Voortzetting op een navolgende terechtzitting - Uitspraak

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

La décision statuant sur la demande après que les débats entamés lors d'une audience précédente se sont poursuivis lors d'audiences ultérieures doit être rendue par les juges qui ont assisté aux audiences précédentes ou, si cela n'est pas possible, par les juges devant lesquels les débats ont été repris dans leur intégralité, ce qui peut ressortir des pièces auxquelles la Cour peut avoir égard (1). (1) Voir Cass. 19 mai 2011, RG C.10.0657.F, Pas 2011, n° 330.

TRIBUNAUX - Matière civile - Généralités - Composition du siège - Entame des débats - Poursuite lors d'une audience ultérieure - Prononcé

- Art. 779 Code judiciaire

ORGANISATION JUDICIAIRE - Matière civile - Composition du siège - Entame des débats - Poursuite lors d'une audience ultérieure - Prononcé

- Art. 779 Code judiciaire

D.20.0006.N

23 april 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210423.1N.4](#)

AC nr. ...

Er is geen onwettige beperking van het recht op toegang tot de rechter, dat deel uitmaakt van het recht op een gerecht of een rechter in de zin van artikel 6.1 EVRM, wanneer een hoger beroep niet wordt toegelaten op basis van een voorzienbare ontvankelijkheidsregel die de rechtszekerheid en de goede rechtsbedeling dient en die de appelland op een hem toerekenbare wijze niet heeft nageleefd (1). (1) Zie concl. OM.

HOGER BEROEP - Tuchtzaken - Ontvankelijkheidsregel - Recht op toegang tot de rechter - Beperking - Toepassing

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op toegang tot de rechter - Tuchtzaken - Hoger beroep - Ontvankelijkheidsregel - Beperking van het recht op toegang tot de rechter - Toepassing

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Il n'y a pas de restriction illégale au droit d'accès au juge, qui fait partie du droit à un tribunal ou à un juge au sens de l'article 6.1 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, lorsqu'un appel n'est pas admis sur la base d'une règle prévisible de recevabilité servant les buts de sécurité juridique et de bonne administration de la justice et que l'appelland n'a pas respectée d'une manière qui lui est imputable (1). (1) Voir les concl. MP publiées à leur date dans AC.

APPEL - Matière disciplinaire - Règle de recevabilité - Droit d'accès au juge - Limitation - Application

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit d'accès au juge - Matière disciplinaire - Appel - Règle de recevabilité - Limitation du droit d'accès au juge - Application

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Het hoger beroep wordt gestuurd aan de voorzitter van de provinciale raad die de beslissing heeft gewezen, zodat een hoger beroep dat niet is verstuurd aan de voorzitter van de provinciale raad die de beslissing heeft gewezen, niet voldoet aan die voorwaarde, ook al heeft de voorzitter van de provinciale raad kennis gekregen van het hoger beroep (1). (1) Zie concl. OM.

ARTS - Te richten aan de voorzitter van de provinciale raad - Niet naleving van deze vereiste - Tuchtzaken - Hoger beroep

- Art. 29 KB 6 februari 1970 tot regeling van de organisatie en de werking der raden van de Orde der geneesheren

HOGER BEROEP - Tuchtzaken - Arts - Hoger beroep - Te richten aan de voorzitter van de provinciale raad - Niet naleving van deze vereiste

- Art. 29 KB 6 februari 1970 tot regeling van de organisatie en de werking der raden van de Orde der geneesheren

L'appel est adressé au président du conseil provincial qui a rendu la décision, de sorte qu'un appel qui n'a pas été adressé au président du conseil provincial qui a rendu la décision ne remplit pas cette condition, même si le président du conseil provincial a eu connaissance de cet appel (1). (1) Voir les concl. MP publiées à leur date dans AC.

MEDECIN; VOIR AUSSI: 163/03 ART DE GUERIR - À adresser au président du conseil provincial - Non-respect de cette condition - Matière disciplinaire - Appel

- Art. 29 A.R. du 6 février 1970 réglant l'organisation et le fonctionnement des conseils de l'Ordre des médecins

APPEL - Matière disciplinaire - Médecin - Appel - À adresser au président du conseil provincial - Non-respect de cette condition

- Art. 29 A.R. du 6 février 1970 réglant l'organisation et le fonctionnement des conseils de l'Ordre des médecins

D.20.0007.N

21 oktober 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211021.1N.4](#)

AC nr. ...

De schrapping van de lijst der stagemeesters die de vastgoedmakelaar niet belet het beroep uit te oefenen, is geen tuchtsanctie maar een administratieve maatregel die ertoe strekt te verzekeren dat de stagiairs een kwaliteitsvolle beroepsopleiding krijgen.

MAKELAAR - Vastgoedmakelaar - Stagemeester - Schrapping van de lijst van stagemeesters - Sanctie - Aard

- Art. 14, §§ 1 en 2, eerste en tweede lid Wet 11 februari 2013 houdende organisatie van het beroep van vastgoedmakelaar

- Art. 16, § 3 Stagereglement van het Beroepsinstituut voor vastgoedmakelaars

La radiation de la liste des maîtres de stage, qui n'empêche pas l'agent immobilier d'exercer la profession, n'est pas une sanction disciplinaire mais une mesure administrative tendant à garantir que les stagiaires bénéficient d'une formation professionnelle de qualité.

COURTIER - Agent immobilier - Maître de stage - Radiation de la liste des maîtres de stage - Sanction - Nature

- Art. 14, § 1er et 2, al. 1er et 2 L. du 11 février 2013 organisant la profession d'agent immobilier

- Art. 16, § 3 Règlement de stage de l'Institut professionnel des agents immobiliers

Voor de schrapping van de lijst van de stagemeesters is het niet vereist dat een effectieve schorsing is opgelegd en volstaat het dat de sanctie van schorsing bij definitieve beslissing is opgelegd.

MAKELAAR - Vastgoedmakelaar - Stagemeester - Schrapping van de lijst van stagemeesters - Definitieve sanctie van schorsing of schrapping

- Art. 16, § 1, 4°, en § 3 Stagereglement van het Beroepsinstituut voor vastgoedmakelaars

Pour la radiation de la liste des maîtres de stage, il n'est pas requis qu'une suspension effective ait été imposée et il suffit que la sanction de suspension ait été infligée par une décision définitive.

COURTIER - Agent immobilier - Maître de stage - Radiation de la liste des maîtres de stage - Sanction définitive de suspension ou de radiation

- Art. 16, § 1er, 4°, et § 3 Règlement de stage de l'Institut professionnel des agents immobiliers

D.20.0008.N

26 maart 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210326.1N.3](#)

AC nr. ...

De schrapping van het tableau van de advocaten is een tuchtrechtelijke sanctie die naar intern recht niet wordt gekwalificeerd als een strafrechtelijke sanctie, die enkel geldt voor advocaten en ertoe strekt de eer van de Orde van advocaten op te houden en de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid die aan het beroep van advocaat ten grondslag liggen en een behoorlijke beroepsuitoefening moeten waarborgen, te handhaven, en is bijgevolg geen strafsanctie in de zin van artikel 6 EVRM (1). (1) Zie concl. OM.

ADVOCAAT - Tucht sanctie - Schrapping van het tableau - Aard

- Artt. 455, 456, eerste lid, en 460, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Tucht sanctie - Schrapping van het tableau van de advocaten - Aard

- Artt. 455, 456, eerste lid, en 460, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Wanneer de tuchtprocedure niet de kenmerken vertoont van een strafvervolging, wat wel het geval is wanneer deze vervolging beantwoordt aan een strafrechtelijke kwalificatie volgens het intern recht, de inbreuk volgens haar aard geldt voor alle burgers of de sanctie op de inbreuk volgens haar aard en haar ernst een repressief of preventief oogmerk heeft, staan noch het algemeen rechtsbeginsel non bis in idem, noch de artikelen 14.7 IVBPR en 4.1, Protocol nr. 7 EVRM in de weg aan het opleggen van een tucht sanctie voor feiten die eerder hebben geleid tot een strafrechtelijke veroordeling (1). (1) Zie concl. OM.

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Algemeen rechtsbeginsel "non bis in idem" - Strafrechtelijke veroordeling - Nadien opleggen van een tucht sanctie - Verenigbaarheid

- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

La radiation du tableau des avocats constitue une sanction disciplinaire que le droit interne ne qualifie pas de sanction pénale, qui vaut uniquement pour les avocats et qui vise à maintenir l'honneur de l'Ordre et les principes de dignité, de probité et de délicatesse qui font la base de la profession et doivent garantir un exercice adéquat de celle-ci, et n'est pas, par conséquent, une sanction pénale au sens de l'article 6 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

AVOCAT - Sanction disciplinaire - Radiation du tableau - Nature

- Art. 455, 456, al. 1er, et 460, al. 1er Code judiciaire

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Sanction disciplinaire - Radiation du tableau des avocats - Nature

- Art. 455, 456, al. 1er, et 460, al. 1er Code judiciaire

Lorsque la procédure disciplinaire ne présente pas les caractéristiques d'une poursuite pénale, ce qui est le cas, en revanche, lorsqu'elle répond à une qualification pénale selon le droit interne, lorsque, selon sa nature, l'infraction vaut pour l'ensemble des citoyens ou lorsque, selon sa nature et sa gravité, la sanction de l'infraction poursuit un but répressif ou préventif, ni le principe général du droit non bis in idem, ni les articles 14.7 du Pacte international relatif aux droits civils et politiques et 4.1 du Protocole additionnel n° 7 à la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales ne font obstacle à l'imposition d'une sanction disciplinaire pour des faits ayant conduit précédemment à une condamnation pénale (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Principe général du droit "non bis in idem" - Condamnation pénale - Imposition subséquente d'une sanction disciplinaire - Compatibilité

- Art. 14, § 7 Pacte international relatif aux droits civils et politiques

- Art. 4, § 1er Protocole n° 7 à la Convention de Sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales

D.20.0009.F

4 maart 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210304.1F.2](#)

AC nr. ...

Wanneer de kamer van beroep van het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars uitspraak doet over het beroep tegen de beslissing van de uitvoerende kamer om een stagiair ambtshalve weg te laten van de kolom van de lijst van stagiairs waarop hij is ingeschreven omdat hij voor de tweede maal niet is geslaagd voor de schriftelijke proef van de praktische bekwaamheidstest, kan die kamer nagaan of die proef bestaat in het oplossen van vragen en praktische casussen en of deze de materies betreft die in het door het Instituut vastgelegde examenprogramma worden vermeld; Hieruit volgt echter niet dat de kamer van beroep bevoegd is om uitspraak te doen over de formulering van de gestelde vragen of de kwaliteit van de antwoorden die van de stagiair worden geëist of die hij heeft gegeven (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 160.

RECHTBANKEN - Belastingzaken - Vastgoedmakelaar - Stagiair - Examen - Schriftelijke proef - Niet geslaagd - Weglating van de lijst van stagiairs - Beroep - Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars - Kamer van beroep - Bevoegdheden

- Art. 8, § 1 Kaderwet 3 augustus 2007 betreffende de dienstverlenende intellectuele beroepen
- Art. 60 KB 20 juli 2012 tot bepaling van de regels inzake de organisatie en de werking van het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars

MAKELAAR - Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars - Kamer van beroep - Bevoegdheden - Vastgoedmakelaar - Stagiair - Examen - Schriftelijke proef - Niet geslaagd - Weglating van de lijst van stagiairs - Beroep

- Art. 8, § 1 Kaderwet 3 augustus 2007 betreffende de dienstverlenende intellectuele beroepen
- Art. 60 KB 20 juli 2012 tot bepaling van de regels inzake de organisatie en de werking van het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars

Lorsqu'elle statue sur le recours introduit contre la décision de la chambre exécutive d'omettre d'office un stagiaire de la colonne de la liste des stagiaires sur laquelle il est inscrit en raison d'un second échec lors de l'épreuve écrite du test d'aptitude pratique, la chambre d'appel de l'Institut professionnel des agents immobiliers dispose du pouvoir de vérifier si cette épreuve consiste en la résolution de questions et de cas pratiques et si elle porte sur les matières énoncées dans le programme fixé par l'Institut; il ne s'ensuit en revanche pas que la chambre d'appel a la compétence de se prononcer sur la formulation des questions posées ou la qualité des réponses exigées du ou données par le stagiaire (1). (1) Voir les concl. du MP.

TRIBUNAUX - Matière disciplinaire - Agent immobilier - Stagiaire - Examen - Epreuve écrite - Echec - Omission de la liste des stagiaires - Recours - Institut professionnel des agents immobiliers - Chambre d'appel - Pouvoirs

- Art. 8, § 1er Loi-cadre du 3 août 2007

- Art. 60 A.R. du 20 juillet 2012

COURTIER - Institut professionnel des agents immobiliers - Chambre d'appel - Pouvoirs - Agent immobilier - Stagiaire - Examen - Epreuve écrite - Echec - Omission de la liste des stagiaires - Recours

- Art. 8, § 1er Loi-cadre du 3 août 2007

- Art. 60 A.R. du 20 juillet 2012

D.21.0005.F

20 september 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210920.3F.6](#)

AC nr. ...

Het middel dat het Hof verzoekt zijn eigen beoordeling in de plaats te stellen van de andersluidende beoordeling van de raad van beroep, waartoe het niet bevoegd is, is niet ontvankelijk.

CASSATIEMIDDELEN - Tuchtzaken - Onaantastbare beoordeling

3/10/2023

Est irrecevable le moyen qui invite la Cour à substituer son appréciation à celle contraire du conseil d'appel, ce qui excède ses pouvoirs (1). (1) Cass. 1er mars 2010, Pas. 2010, n° 150.

MOYEN DE CASSATION - Matière disciplinaire - Appréciation

P. 182/502

door feitenrechter - Bevoegdheid van het Hof - Ontvankelijkheid

souveraine par le juge du fond - Pouvoir de la Cour - Recevabilité

Het middel dat het Hof verzoekt zijn eigen beoordeling in de plaats te stellen van de andersluidende beoordeling van de raad van beroep, waartoe het niet bevoegd is, is niet ontvankelijk.

Est irrecevable le moyen qui invite la Cour à substituer son appréciation à celle contraire du conseil d'appel, ce qui excède ses pouvoirs.

CASSATIEMIDDELEN - Tuchtzaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Bevoegdheid van het Hof - Ontvankelijkheid

MOYEN DE CASSATION - Matière disciplinaire - Appréciation souveraine par le juge du fond - Pouvoir de la Cour - Recevabilité

Het middel dat niet opgeeft hoe en waarom de in het middel aangevoerde artikelen zouden geschonden zijn, is niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 568.

Est irrecevable le moyen qui n'indique pas en quoi les articles que vise le moyen auraient été violés (1). (1) Voir les concl. du MP.

CASSATIEMIDDELEN - Tuchtzaken - Onduidelijk middel - Begrip - Ontvankelijkheid

MOYEN DE CASSATION - Matière disciplinaire - Moyen imprécis - Notion - Recevabilité

Zonder belang en derhalve niet ontvankelijk is het middel dat kritiek oefent op een ten overvloede gegeven reden van de bestreden beslissing (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 568; zie ook Cass. 30 november 2000, AR D.00.0023.F, AC 2000, nr. 659. Ze ook Cass. 23 maart 1973, AC 1972, 736; Cass. 18 januari 1974, AC 1973, 555.

Est sans intérêt, partant, irrecevable le moyen qui critique un motif surabondant de la décision attaquée (1). (1) Voir les concl. du MP; voir aussi Cass. 23 mars 1973, Bull. et Pas. 1973, I, 700; Cass. 18 janvier 1974, Bull. et Pas., 1974, I, 526.

CASSATIEMIDDELEN - Tuchtzaken - Belang - Middel dat gericht is tegen een ten overvloede gegeven reden - Ontvankelijkheid

MOYEN DE CASSATION - Matière disciplinaire - Intérêt - Moyen dirigé contre une considération surabondante - Recevabilité

Het behoort tot de onaantastbare beoordeling van de feitenrechter om te onderzoeken of de feiten waarvan hij moet kennisnemen en de feiten waarover eerder uitspraak is gedaan, een geheel vormen van concrete feitelijke omstandigheden welke onlosmakelijk in tijd en ruimte met elkaar verbonden zijn (1). (1) Cass. 4 juni 2019, AR P.18.0407.N, AC 2019, nr. 341.

Il relève de l'appréciation souveraine du juge du fond d'examiner si les faits dont il est saisi et ceux qui ont été précédemment jugés constituent un ensemble de circonstances de fait concrètes indissociablement liées entre elles dans le temps ou dans l'espace (1). (1) Cass. 4 juin 2019, RG P.18.0407.N, Pas. 2019, n° 341.

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Tuchtzaken - "Non bis in idem" - Identieke of substantieel dezelfde feiten

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Matière disciplinaire - "Non bis in idem" - Faits identiques ou substantiellement les mêmes

- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden
- Art. 50 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

- Art. 14.7 Pacte international relatif aux droits civils et politiques
- Art. 4, § 1er Protocole n° 7 à la Convention de Sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales
- Art. 50 Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne du 12 décembre 2007

Het ontbreken van een poging tot verzoening heeft niet tot gevolg dat de rechtspleging en de veroordeling van de eiser die hieruit voortvloeit, door nietigheid zijn aangetast (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 568.

ARTS - Beroepsorde - Tuchtprocedure - Klacht - Geen poging tot verzoening

- Art. 20, § 1, derde lid KB nr. 79 van 10 november 1967 betreffende de Orde der Geneesheren

GENEESKUNDE - Beroepsorden - Arts - Tuchtprocedure - Klacht - Geen poging tot verzoening

- Art. 20, § 1, derde lid KB nr. 79 van 10 november 1967 betreffende de Orde der Geneesheren

RECHT VAN VERDEDIGING - Tuchtzaken - Arts - Tuchtprocedure - Klacht - Geen poging tot verzoening

- Art. 20, § 1, derde lid KB nr. 79 van 10 november 1967 betreffende de Orde der Geneesheren

Een middel dat niet opkomt tegen een motivering die een beslissing op zelfstandige wijze verantwoordt, kan niet tot cassatie leiden en is bij gebrek aan belang niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 568; zie ook Cass. 30 november 2000, AR D.00.0023.F, AC 2000, nr. 659.

CASSATIEMIDDELEN - Tuchtzaken - Belang - Voldoende redenen waartegen het middel niet opkomt - Ontvankelijkheid

CASSATIEMIDDELEN - Tuchtzaken - Belang - Voldoende redenen waartegen het middel niet opkomt - Ontvankelijkheid

Een tweede vervolging wegens identieke of substantieel dezelfde feiten die, na een eerste vervolging, al tot een onherroepelijke beslissing van veroordeling of vrijspraak hebben geleid, is verboden, voor zover die vervolgingen eenzelfde persoon betreffen; onder identieke of substantieel dezelfde feiten moet worden verstaan een geheel van concrete feitelijke omstandigheden welke onlosmakelijk in tijd en ruimte met elkaar verbonden zijn; de feiten als dusdanig moeten identiek of substantieel dezelfde zijn, niet de misdrijven of de kwalificatie van de feiten (1). (1) Cass. 4 juni 2019, AR P.18.0407.N, AC 2019, nr. 341.

Le défaut de tentative de conciliation par le bureau du conseil provincial chargé d'instruire l'affaire, dans les cas de plainte, n'a pas pour effet que la procédure et la condamnation en résultant sont entachées de nullité (1). (1) Voir les concl. du MP.

MEDECIN; VOIR AUSSI: 163/03 ART DE GUERIR - Ordre professionnel - Procédure disciplinaire - Plainte - Défaut de tentative de conciliation

- Art. 20, § 1er, al. 3 A.R. n° 79 du 10 novembre 1967 relatif à l'Ordre des Médecins

ART DE GUERIR - Ordres professionnels; voir aussi: 723 medecin - Médecin - Procédure disciplinaire - Plainte - Défaut de tentative de conciliation

- Art. 20, § 1er, al. 3 A.R. n° 79 du 10 novembre 1967 relatif à l'Ordre des Médecins

DROITS DE LA DEFENSE - Matière disciplinaire - Médecin - Procédure disciplinaire - Plainte - Défaut de tentative de conciliation

- Art. 20, § 1er, al. 3 A.R. n° 79 du 10 novembre 1967 relatif à l'Ordre des Médecins

Un moyen qui ne critique pas une motivation justifiant de manière indépendante une décision, ne saurait entraîner la cassation et est, à défaut d'intérêt, irrecevable (1). (1) Voir les concl. du MP; voir aussi Cass. 30 novembre 2000, RG D.00.0023.F. Pas. 2000, n° 659.

MOYEN DE CASSATION - Matière disciplinaire - Intérêt - Motifs suffisants non critiqués par le moyen - Recevabilité

MOYEN DE CASSATION - Matière disciplinaire - Intérêt - Motifs suffisants non critiqués par le moyen - Recevabilité

Une seconde poursuite est interdite du chef de faits identiques ou substantiellement les mêmes qui, après une première poursuite, ont déjà donné lieu à une décision irrévocable de condamnation ou d'acquiescement, pour autant que ces poursuites concernent une même personne; il est entendu par faits identiques ou substantiellement les mêmes un ensemble de circonstances de fait concrètes indissociablement liées entre elles dans le temps ou dans l'espace; les faits en tant que tels doivent être identiques ou substantiellement les mêmes, non les infractions ou la qualification des faits (1). (1) Cass. 4 juin 2019, RG P.18.0407.N, Pas. 2019, n° 341.

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Beginselen - Tuchtzaken - Handvest Grondrechten EU - Artikel 50 - "Non bis in idem" - Verbod tweede vervolging wegens identieke of substantieel dezelfde feiten na eerste vervolging

- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

- Art. 50 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

RECHTEN VAN DE MENS - International verdrag burgerrechten en politieke recht - Tuchtzaken - Artikel 14.7 - "Non bis in idem" - Verbod tweede vervolging wegens identieke of substantieel dezelfde feiten na eerste vervolging

- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

- Art. 50 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Tuchtzaken - Zevende Aanvullend Protocol EVRM - Artikel 4.1 - "Non bis in idem" - Verbod tweede vervolging wegens identieke of substantieel dezelfde feiten na eerste vervolging

- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

- Art. 50 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Tuchtzaken - "Non bis in idem" - Verbod tweede vervolging wegens identieke of substantieel dezelfde feiten na eerste vervolging

- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

- Art. 50 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Principes - Matière disciplinaire - Charte des droits fondamentaux - Article 50 - "Non bis in idem" - Interdiction de poursuivre une seconde fois du chef de faits identiques ou substantiellement les mêmes que ceux objet d'une première poursuite

- Art. 14.7 Pacte international relatif aux droits civils et politiques

- Art. 4, § 1er Protocole n° 7 à la Convention de Sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales

- Art. 50 Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne du 12 décembre 2007

DROITS DE L'HOMME - Pacte international relatif aux droits civils et politiques - Matière disciplinaire - Article 14, § 7 - "Non bis in idem" - Interdiction de poursuivre une seconde fois du chef de faits identiques ou substantiellement les mêmes que ceux objet d'une première poursuite

- Art. 14.7 Pacte international relatif aux droits civils et politiques

- Art. 4, § 1er Protocole n° 7 à la Convention de Sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales

- Art. 50 Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne du 12 décembre 2007

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Divers - Matière disciplinaire - Septième protocole additionnel à la Conv. D.H. - Article 4, § 1er - "Non bis in idem" - Interdiction de poursuivre une seconde fois du chef de faits identiques ou substantiellement les mêmes que ceux objet d'une première poursuite

- Art. 14.7 Pacte international relatif aux droits civils et politiques

- Art. 4, § 1er Protocole n° 7 à la Convention de Sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales

- Art. 50 Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne du 12 décembre 2007

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Matière disciplinaire - "Non bis in idem" - Interdiction de poursuivre une seconde fois du chef de faits identiques ou substantiellement les mêmes que ceux objet d'une première poursuite

- Art. 14.7 Pacte international relatif aux droits civils et politiques

- Art. 4, § 1er Protocole n° 7 à la Convention de Sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales

- Art. 50 Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne du 12 décembre 2007

Het middel tot staving van een cassatieberoep tegen een beslissing van de raad van beroep van de Orde der Artsen in tuchtzaken dat niet opgeeft welke wettelijke bepaling zou geschonden zijn, is niet ontvankelijk (1). (1) Cass. 15 september 1972, AC 1973, 63.

CASSATIEMIDDELEN - Tuchtzaken - Vereiste vermeldingen - Middel dat niet opgeeft welke bepaling zou geschonden zijn - Ontvankelijkheid

- Artt. 1080 en 1121/5 Gerechtelijk Wetboek

Est irrecevable à l'appui d'un pourvoi formé contre une décision disciplinaire rendue par le conseil d'appel de l'Ordre des médecins, le moyen n'indiquant pas la disposition légale qui aurait été violée (1). (1) Voir Cass. 15 septembre 1972 (Bull. et Pas., 1973, I, 58).

MOYEN DE CASSATION - Matière disciplinaire - Indications requises - Moyen n'indiquant pas la disposition qui aurait été violée - Recevabilité

- Art. 1080 et 1121/5 Code judiciaire

Het middel dat het Hof verplicht tot een onderzoek van feiten waarvoor het niet is bevoegd, is niet ontvankelijk (1). (1) Cass. 19 mei 2000, AR D.99.0006.F, AC 2000, nr. 308.

CASSATIEMIDDELEN - Tuchtzaken - Algemeen - Middel dat het Hof ertoe verplicht feitelijke gegevens na te gaan - Ontvankelijkheid

Est irrecevable le moyen dont l'examen requiert des vérifications de fait qui excèdent les pouvoirs de la Cour (1). (1) Cass. 19 mai 2000, RG D.99.0006.F, Pas. 2000, n° 308.

MOYEN DE CASSATION - Matière disciplinaire - Généralités - Moyen obligeant la Cour à vérifier des éléments de fait - Recevabilité

Het middel dat schending aanvoert van rechtspraak van het Hof van Cassatie die geen wet vormt in de zin van artikel 608 Gerechtelijk Wetboek, is niet ontvankelijk.

CASSATIEMIDDELEN - Tuchtzaken - Vereiste vermeldingen - Opgave van de geschonden wettelijke bepalingen - Rechtspraak van het Hof van Cassatie - Ontvankelijkheid

- Art. 608 Gerechtelijk Wetboek

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Algemeen - Wetten - Rechtspraak van het Hof van Cassatie

- Art. 608 Gerechtelijk Wetboek

Est irrecevable le moyen pris de la violation de la jurisprudence de la Cour de cassation qui ne constitue pas la loi au sens de l'article 608 du Code judiciaire.

MOYEN DE CASSATION - Matière disciplinaire - Indications requises - Indication des dispositions légales violées - Jurisprudence de la Cour de cassation - Recevabilité

- Art. 608 Code judiciaire

LOIS, DECRETS, ORDONNANCES, ARRETES - Généralités - Lois - Jurisprudence de la Cour de cassation

- Art. 608 Code judiciaire

Artikel 52, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek heeft enkel betrekking op de handelingen van rechtsonderhorigen, maar regelt niet het tijdstip waarop een beslissing kan worden uitgesproken en betekend.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Tuchtzaken - Rechtspleging - Procehandelingen - Griffie - Verrichten van een proceshandeling

- Art. 52, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

L'article 52, alinéa 2, du Code judiciaire ne vise que les actes qui émanent des justiciables mais ne règle pas le moment où une décision peut être prononcée et notifiée.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière disciplinaire - Procédure - Actes de procédure - Greffe - Accomplissement d'un acte

- Art. 52, al. 2 Code judiciaire

Artikel 780, eerste lid, 1°, Gerechtelijk Wetboek legt niet op dat het vonnis de voornamen moet bevatten van de rechters die over de zaak hebben geoordeeld en van de griffier die bij de uitspraak tegenwoordig is geweest.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Tuchtzaken - Rechtspleging - Vonnis - Vermeldingen

- Art. 780, eerste lid, 1° Gerechtelijk Wetboek

L'article 780, alinéa 1er, 1°, du Code judiciaire n'impose pas que le jugement mentionne les prénoms des membres du siège et du greffier qui a assisté à la prononciation.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière disciplinaire - Procédure - Jugement - Mentions

- Art. 780, al. 1er, 1° Code judiciaire

Artikel 792, derde lid, Gerechtelijk Wetboek is enkel van toepassing in de zaken als bedoeld in het tweede lid van dat artikel, waartoe de rechtspleging voor de raad van beroep van de Orde der Artsen niet behoort (1). (1) Cass. 7 juni 2021, AR C.20.0237.F, AC 2021, nr. 412.

GENEESKUNDE - Beroepsorden - Orde der Artsen - Tuchtzaken - Rechtspleging - Raad van beroep - Wijze van kennisgeving van de beslissing

- Art. 792, derde lid Gerechtelijk Wetboek

VONNISSEN EN ARRESTEN - Tuchtzaken - Rechtspleging - Raad van beroep - Wijze van kennisgeving van de beslissing

- Art. 792, derde lid Gerechtelijk Wetboek

L'article 792, alinéa 3, du Code judiciaire ne s'applique que dans les matières visées à l'alinéa 2 de cet article, auxquelles la procédure suivie devant le conseil d'appel de l'Ordre des médecins est étrangère (1). (1) Cass. 7 juin 2021, RG C.20.0237.F, Pas. 2021, n° 412.

ART DE GUERIR - Ordres professionnels; voir aussi: 723 medecin - Ordre des médecins - Matière disciplinaire - Procédure - Conseil d'appel - Mode de notification de la décision

- Art. 792, al. 3 Code judiciaire

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière disciplinaire - Procédure - Conseil d'appel - Mode de notification de la décision

- Art. 792, al. 3 Code judiciaire

Van de beslissingen van de raad van beroep van de Orde der Artsen die, krachtens artikel 33 van het koninklijk besluit van 6 februari 1970 tot regeling van de organisatie en de werking der raden van de Orde der geneesheren, aan de betrokken arts moeten worden betekend, moet aan laatstgenoemde geen origineel worden overhandigd.

GENEESKUNDE - Beroepsorden - Orde der Artsen - Tuchtzaken - Rechtspleging - Raad van beroep - Beslissingen - Verplichting tot kennisgeving - Vorm

- Art. 33 KB 16 februari 1970

VONNISSEN EN ARRESTEN - Tuchtzaken - Rechtspleging - Raad van beroep - Beslissingen - Verplichting tot kennisgeving - Vorm

- Art. 33 KB 16 februari 1970

Les décisions du conseil d'appel de l'Ordre des médecins, qui, en vertu de l'article 33 de l'arrêté royal du 6 février 1970, sont notifiées au médecin intéressé, ne doivent pas être remises à celui-ci en original.

ART DE GUERIR - Ordres professionnels; voir aussi: 723 medecin - Ordre des médecins - Matière disciplinaire - Procédure - Conseil d'appel - Décisions - Obligation de notification - Forme

- Art. 33 A.R. du 16 février 1970

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière disciplinaire - Procédure - Conseil d'appel - Décisions - Obligation de notification - Forme

- Art. 33 A.R. du 16 février 1970

Wanneer een opeenvolging van herhaaldelijke wrakingen zonder echte nuttige bewijsvoering getuigt van eenzelfde wil om het verloop van de tuchtprocedure te vertragen of zelfs stelselmatig te verhinderen, heeft de nieuwe vordering tot wraking, ingediend terwijl het Hof al twee vorderingen van dezelfde strekking heeft verworpen, een louter dilatoir karakter en vormt het geen verzoek tot wraking maar een akte die daarvan slechts de schijn heeft met het doel om de rechtsgang te verlammen, zodat een dergelijk verzoekschrift een misbruik van de rechtspleging inhoudt dat niet noopt tot het verrichten van de door de artikelen 836 tot 838 Gerechtelijk Wetboek voorgeschreven vormvereisten (1). (1) Zie Cass. 4 september 2019, AR P.19.0935.F, AC 2019, nr. 434.

Lorsqu'une succession de récusations répétées sans véritable argumentation utile procède d'une même volonté de retarder, voire d'empêcher systématiquement le déroulement de la procédure disciplinaire, la nouvelle demande de récusation, qui intervient alors que la Cour a déjà rejeté deux demandes du même ordre, est purement dilatoire et ne constitue dès lors pas une demande en récusation mais un acte qui n'en revêt que l'apparence à l'effet de paralyser le cours de la justice, de sorte que pareille requête constitue un abus de procédure qui n'appelle l'accomplissement d'aucune des formalités prescrites par les articles 836 à 838 du Code judiciaire (1). (1) Voir Cass. 4 septembre 2019, RG P.19.0935.F, Pas. 2019, n° 434.

GENEESKUNDE - Beroepsorden - Orde der Artsen - Tuchtzaken - Wraking - Opeenvolging van vorderingen tot wraking - Verlamming van de rechtsgang - Rechtsmisbruik

- Art. 828 Gerechtelijk Wetboek

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Tuchtzaken - Wraking - Opeenvolging van vorderingen tot wraking - Verlamming van de rechtsgang

- Art. 828 Gerechtelijk Wetboek

RECHTSMISBRUIK - Tuchtzaken - Wraking - Opeenvolging van vorderingen tot wraking - Verlamming van de rechtsgang

- Art. 828 Gerechtelijk Wetboek

WRAKING - Tuchtzaken - Opeenvolging van vorderingen tot wraking - Verlamming van de rechtsgang - Rechtsmisbruik

- Art. 828 Gerechtelijk Wetboek

ART DE GUERIR - Ordres professionnels; voir aussi: 723 medecin - Ordre des médecins - Matière disciplinaire - Récusation - Succession de demandes en récusation - Paralysie du cours de la justice - Abus de droit

- Art. 828 Code judiciaire

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Matière disciplinaire - Récusation - Succession de demandes en récusation - Paralysie du cours de la justice

- Art. 828 Code judiciaire

ABUS DE DROIT - Matière disciplinaire - Récusation - Succession de demandes en récusation - Paralysie du cours de la justice

- Art. 828 Code judiciaire

RECUSATION - Matière disciplinaire - Succession de demandes en récusation - Paralysie du cours de la justice - Abus de droit

- Art. 828 Code judiciaire

D.21.0014.F

19 november 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211105.1F.1](#)

AC nr. ...

Artikel 456, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek voorziet, ten aanzien van de daarin aangewezen advocaten, een grond tot onttrekking van de zaak aan de tuchtraad, waarvan de berechting wordt toegekend aan de voorzitter van de tuchtraad van beroep.

ADVOCAAT - Tuchtrechtelijke tekortkoming - Territoriale bevoegdheid - Tuchtraad in elk hof van beroep - Beginsel - Advocaten behorend tot de ordes van het rechtsgebied van het betrokken hof van beroep - Exceptie - Advocaten bedoeld in artikel 456, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek - Tuchtraad van een ander rechtsgebied - Kwalificatie van de exceptie

- Art. 456, vierde lid Gerechtelijk Wetboek

VERWIJZING VAN EEN RECHTBANK NAAR EEN ANDERE - Tuchtzaken - Advocaat - Tuchtrechtelijke tekortkoming - Tuchtraad in elk hof van beroep - Territoriale bevoegdheid - Beginsel - Advocaten behorend tot de ordes van het rechtsgebied van het betrokken hof van beroep - Exceptie - Advocaten bedoeld in artikel 456, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek - Tuchtraad van een ander rechtsgebied - Kwalificatie van de exceptie

- Art. 456, vierde lid Gerechtelijk Wetboek

De beslissing van de voorzitter van de tuchtraad van beroep die tot gevolg heeft dat het geschil onttrokken wordt aan de natuurlijke rechter van de betrokken advocaat en aan een andere rechter wordt toegekend, is geen ordemaatregel in de zin van artikel 1046 Gerechtelijk Wetboek.

ADVOCAAT - Tuchtrechtelijke tekortkoming - Territoriale bevoegdheid - Advocaten bedoeld in artikel 456, vierde lid,

3/10/2023

L'article 456, alinéa 4, du Code judiciaire prévoit, à l'égard des avocats qui y sont visés, une cause de dessaisissement du conseil de discipline dont le jugement est confié au président du conseil de discipline d'appel.

AVOCAT - Manquement disciplinaire - Compétence territoriale - Conseil de discipline au sein de chaque cour d'appel - Principe - Avocats appartenant aux ordres du ressort de la cour d'appel concernée - Exception - Avocats visés à l'alinéa 4 de l'article 456 du Code judiciaire - Conseil de discipline d'un autre ressort - Qualification de l'exception

- Art. 456, al. 4 Code judiciaire

RENVOI D'UN TRIBUNAL A UN AUTRE - Matière disciplinaire - Avocat - Manquement disciplinaire - Conseil de discipline au sein de chaque cour d'appel - Compétence territoriale - Principe - Avocats appartenant aux ordres du ressort de la cour d'appel concernée - Exception - Avocats visés à l'alinéa 4 de l'article 456 du Code judiciaire - Conseil de discipline d'un autre ressort - Qualification de l'exception

- Art. 456, al. 4 Code judiciaire

La décision que rend le président du conseil de discipline d'appel, qui a pour effet de soustraire le litige au juge naturel de l'avocat concerné et de l'attribuer à un autre juge, ne constitue pas une mesure d'ordre au sens de l'article 1046 du Code judiciaire.

AVOCAT - Manquement disciplinaire - Compétence territoriale - Avocats visés à l'alinéa 4 de l'article 456 du Code judiciaire - Conseil

P. 188/502

Gerechtigd Wetboek - Tuchtraad van een ander rechtsgebied - Beslissing van de voorzitter van de tuchtraad van beroep - Kwalificatie van die beslissing

- Artt. 456, vierde lid, en 1046 Gerechtigd Wetboek

VERWIJZING VAN EEN RECHTBANK NAAR EEN ANDERE - Tuchtzaken - Advocaat - Tuchrechtelijke tekortkoming - Territoriale bevoegdheid - Advocaten bedoeld in artikel 456, vierde lid, Gerechtigd Wetboek - Tuchtraad van een ander rechtsgebied - Beslissing van de voorzitter van de tuchtraad van beroep - Kwalificatie van die beslissing

- Artt. 456, vierde lid, en 1046 Gerechtigd Wetboek

de discipline d'un autre ressort - Décision prise par le président du conseil de discipline d'appel - Qualification de cette décision

- Art. 456, al. 4, et 1046 Code judiciaire

RENOI D'UN TRIBUNAL A UN AUTRE - Matière disciplinaire - Avocat - Manquement disciplinaire - Compétence territoriale - Avocats visés à l'alinéa 4 de l'article 456 du Code judiciaire - Conseil de discipline d'un autre ressort - Décision prise par le président du conseil de discipline d'appel - Qualification de cette décision

- Art. 456, al. 4, et 1046 Code judiciaire

F.16.0105.N

4 juni 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210604.1N.5](#)

AC nr. 311

Artikel 333, derde lid, WIB92 vereist niet dat de aanwijzingen van belastingontduiking op feiten en vaststellingen moeten steunen die zich binnen het bedoeld tijdperk situeren; feiten die latere aanslagjaren betreffen, kunnen derhalve aanwijzingen van belastingontduiking vormen voor eerdere aanslagjaren; die bepaling vereist evenmin dat de achterliggende redenen waarom de administratie in een bepaald gegeven of element een aanwijzing van belastingontduiking ziet voor het bedoeld tijdperk, expliciet moet worden vermeld; de precieze vermelding van de aanwijzingen van belastingontduiking en de aanduiding van het bedoeld tijdperk volstaan op zich.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Allerlei - Onderzoekstermijn - Verlenging - Voorafgaande kennisgeving - Aanwijzingen van belastingontduiking - Vermelding - Vereisten

- Art. 333 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Art. 333 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Allerlei - Onderzoekstermijn - Verlenging - Voorafgaande kennisgeving - Aanwijzingen van belastingontduiking - Vermelding - Vereisten

- Art. 333 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Art. 333 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

L'article 333, alinéa 3, du Code des impôts sur les revenus 1992 ne requiert pas que les indices de fraude fiscale s'appuient sur des faits et constatations qui se situent dans la période considérée; des faits qui concernent des exercices d'imposition ultérieurs peuvent, dès lors, constituer des indices de fraude fiscale pour des exercices antérieurs; cette disposition ne requiert pas davantage que l'administration mentionne explicitement les raisons pour lesquelles elle voit dans un élément ou dans une donnée déterminée un indice de fraude fiscale pour la période considérée et la mention précise des indices de fraude fiscale et l'indication de la période considérée suffisent en soi.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Divers - Délai d'investigation - Prolongation - Notification préalable - Indices de fraude fiscale - Mention - Conditions

- Art. 333 Code des impôts sur les revenus 1992

- Art. 333 Code des impôts sur les revenus 1992

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Divers - Délai d'investigation - Prolongation - Notification préalable - Indices de fraude fiscale - Mention - Conditions

- Art. 333 Code des impôts sur les revenus 1992

- Art. 333 Code des impôts sur les revenus 1992

Wanneer een middel gegrond is op een wrakingsgrond die niet voor de feitenrechter is opgeworpen, hoewel die grond had kunnen worden opgeworpen, kan het voor het Hof enkel worden aangevoerd als de medewerking van de rechter aan de bestreden beslissing een regel miskent die betrekking heeft op de objectieve vereisten van de rechterlijke organisatie en daarom van essentieel belang is voor de rechtsbedeling; dat is niet het geval wanneer die rechter zijn mening over de oplossing van het geschil reeds te kennen heeft gegeven (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

RECHTERLIJKE ORGANISATIE - Burgerlijke zaken - Samenstelling van het rechtscollege - Wrakingsgrond - Middel dat voor het eerst voor het Hof kan worden voorgedragen

- Art. 292 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 292 Gerechtelijk Wetboek

RECHTERLIJKE ORGANISATIE - Burgerlijke zaken - Samenstelling van het rechtscollege - Wrakingsgrond - Middel dat voor het eerst voor het Hof kan worden voorgedragen

- Art. 292 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 292 Gerechtelijk Wetboek

Un moyen fondé sur une cause de récusation qui n'a pas été invoquée devant le juge du fond, alors qu'il eût pu l'être, ne peut être proposé devant la Cour que si la participation du juge à la décision attaquée viole une règle qui, répondant aux exigences objectives de l'organisation judiciaire, est essentielle à l'administration de la justice; tel n'est pas le cas lorsque ce juge a déjà exprimé son opinion sur la solution de la contestation (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP publiées à leur date dans AC.

ORGANISATION JUDICIAIRE - Matière civile - Composition du siège - Cause de récusation - Moyen susceptible d'être proposé pour la première fois devant la Cour

- Art. 292 Code judiciaire
- Art. 292 Code judiciaire

ORGANISATION JUDICIAIRE - Matière civile - Composition du siège - Cause de récusation - Moyen susceptible d'être proposé pour la première fois devant la Cour

- Art. 292 Code judiciaire
- Art. 292 Code judiciaire

F.17.0016.N

29 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210129.1N.1](#)

AC nr. 426

Bij de beoordeling of bewijsmiddelen werden verkregen op een wijze die zozeer indruist tegen hetgeen van een behoorlijk handelende overheid mag worden verwacht dat dit gebruik onder alle omstandigheden ontoelaatbaar moet worden geacht en of dit gebruik het recht van de belastingplichtige op een eerlijk proces in het gedrang brengt, kan de rechter ook rekening houden met de omstandigheid dat het bewijs ook zou zijn verkregen indien de onregelmatigheid niet werd begaan (1).(1) Het Hof velde op 29 januari 2021 ook arrest in de zaken F.17.0017.N en F.18.0124.N waarin dezelfde rechtsvraag aan bod komt.

BEWIJS - Belastingzaken - Bewijsvoering - Onrechtmatig verkregen bewijs - Toelaatbaarheidsvoorwaarden

BEWIJS - Belastingzaken - Bewijsvoering - Onrechtmatig verkregen bewijs - Toelaatbaarheidsvoorwaarden

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Algemeen - Onrechtmatig verkregen bewijs - Toelaatbaarheidsvoorwaarden

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure -

Pour apprécier si des moyens de preuve ont été obtenus d'une manière tellement contraire à ce qui peut être attendu d'une autorité agissant selon le principe de bonne administration que cette utilisation doit en toutes circonstances être considérée comme inadmissible et si cette utilisation met en péril le droit du contribuable à un procès équitable, le juge peut également tenir compte de la circonstance que la preuve aurait également été obtenue si l'irrégularité n'avait pas été commise (1). (1) Le 29 janvier 2021, la Cour a également rendu un arrêt dans les causes F.17.0017.N et F.18.0124.N qui soulèvent la même question de droit.

PREUVE - Matière fiscale - Administration de la preuve - Preuve obtenue illégalement - Conditions d'admissibilité

PREUVE - Matière fiscale - Administration de la preuve - Preuve obtenue illégalement - Conditions d'admissibilité

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Preuve - Généralités - Preuve obtenue illégalement - Conditions d'admissibilité

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Preuve -

Bewijsvoering - Algemeen - Onrechtmatig verkregen bewijs - Toelaatbaarheidsvoorwaarden

Généralités - Preuve obtenue illégalement - Conditions d'admissibilité

Het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie is niet van toepassing op de vraag of onregelmatig verkregen bewijselementen kunnen worden gebruikt in een fiscaal geding met betrekking tot de personenbelasting.

La Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne ne s'applique pas à la question de savoir si des éléments de preuve obtenus illégalement peuvent être utilisés dans une procédure fiscale ayant trait à l'impôt des personnes physiques.

EUROPESE UNIE - Algemeen - Handvest van de grondrechten van de Europese Unie - Artikel 7 - Bewijselementen verkregen in strijd met het recht op eerbiediging van het privéleven - Fiscaal geding inzake personenbelasting - Toepassing

UNION EUROPEENNE - Généralités - Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne - Article 7 - Éléments de preuve obtenus en violation du droit au respect de la vie privée - Litige fiscal ayant trait à l'impôt des personnes physiques - Application

- Art. 7 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

- Art. 7 Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne du 12 décembre 2007

- Art. 7 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

- Art. 7 Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne du 12 décembre 2007

EUROPESE UNIE - Algemeen - Handvest van de grondrechten van de Europese Unie - Artikel 7 - Bewijselementen verkregen in strijd met het recht op eerbiediging van het privéleven - Fiscaal geding inzake personenbelasting - Toepassing

UNION EUROPEENNE - Généralités - Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne - Article 7 - Éléments de preuve obtenus en violation du droit au respect de la vie privée - Litige fiscal ayant trait à l'impôt des personnes physiques - Application

- Art. 7 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

- Art. 7 Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne du 12 décembre 2007

- Art. 7 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

- Art. 7 Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne du 12 décembre 2007

Uit artikel 8 EVRM, dat het recht op eerbiediging van het privé-, het gezinsleven, de woning en de briefwisseling waarborgt, volgt niet dat bewijs dat met miskennis van dit grondrecht werd verkregen, altijd ontoelaatbaar is.

Il ne suit pas de l'article 8 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, qui garantit le droit au respect de la vie privée et familiale, du domicile et de la correspondance, que la preuve obtenue en méconnaissance de ce droit fondamental est toujours inadmissible.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Bewijselementen verkregen in strijd met het recht op eerbiediging van het privéleven - Fiscaal geding inzake personenbelasting - Toelaatbaarheid

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 8 - Éléments de preuve obtenus en violation du droit au respect de la vie privée - Litige fiscal ayant trait à l'impôt des personnes physiques - Admissibilité

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Bewijselementen verkregen in strijd met het recht op eerbiediging van het privéleven - Fiscaal geding inzake personenbelasting - Toelaatbaarheid

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 8 - Éléments de preuve obtenus en violation du droit au respect de la vie privée - Litige fiscal ayant trait à l'impôt des personnes physiques - Admissibilité

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

F.17.0025.F

14 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210114.1F.17](#)

AC nr. ...

De schuldvordering van de verzoekende lidstaat valt niet onder de toepassing van de in artikel 334 van de programmawet van 27 december 2004 bepaalde afwijkingen en kan bijgevolg niet worden verrekend met een schuld van de Belgische Staat ten aanzien van de schuldenaar van die schuldvordering (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 24.

SCHULDVERGELIJKING - Artikel 334 programmawet 27 december 2004 - Europese richtlijn 2008/55/EG - Europese richtlijn 76/308/EEG - Bijstand inzake de invordering van schuldvorderingen van een Lidstaat - Schuldvordering van de verzoekende lidstaat - Geen gelijkstelling met de schuldvordering van de aangezochte overheid - Gevolg - Geen verrekening met de schuld van de Belgische Staat ten aanzien van de schuldenaar van de schuldvordering

SCHULDVERGELIJKING - Artikel 334 programmawet 27 december 2004 - Europese richtlijn 2008/55/EG - Europese richtlijn 76/308/EEG - Bijstand inzake de invordering van schuldvorderingen van een Lidstaat - Schuldvordering van de verzoekende lidstaat - Geen gelijkstelling met de schuldvordering van de aangezochte overheid - Gevolg - Geen verrekening met de schuld van de Belgische Staat ten aanzien van de schuldenaar van de schuldvordering

Wanneer de Belgische Staat door een andere lidstaat wordt verzocht een schuldvordering in te vorderen, wordt die schuldvordering niet gelijkgesteld met een schuldvordering van de Belgische Staat en moet de opbrengst van de invordering ervan worden overgemaakt aan die buitenlandse autoriteit (1). (1) HvJ, 11 juni 2020, nr. C-19/19.

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Allerlei - Europese richtlijn 2008/55/EG - Europese richtlijn 76/308/EEG - Bijstand inzake de invordering van schuldvorderingen van een Lidstaat - Schuldvordering van de verzoekende lidstaat - Geen gelijkstelling met de schuldvordering van de aangezochte overheid

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Allerlei - Europese richtlijn 2008/55/EG - Europese richtlijn 76/308/EEG - Bijstand inzake de invordering van schuldvorderingen van een Lidstaat - Schuldvordering van de verzoekende lidstaat - Geen gelijkstelling met de schuldvordering van de aangezochte overheid

La créance de l'État membre requérant ne rentre pas dans le champ des dérogations prévues par l'article 334 de la loi-programme du 27 décembre 2004 et ne peut dès lors être compensée avec une dette que l'État belge a envers le débiteur de cette créance (1). (1) Voir les concl. MP.

COMPENSATION - Loi-programme du 27 décembre 2004, article 334 - Directive européenne 2008/55/CE - Directive européenne 76/308/CEE - Assistance au recouvrement des créances d'un Etat membre - Créance de l'autorité requérante - Pas d'assimilation à la créance de l'autorité requise - Conséquence - Pas de compensation avec la dette de l'Etat belge envers le débiteur de la créance

COMPENSATION - Loi-programme du 27 décembre 2004, article 334 - Directive européenne 2008/55/CE - Directive européenne 76/308/CEE - Assistance au recouvrement des créances d'un Etat membre - Créance de l'autorité requérante - Pas d'assimilation à la créance de l'autorité requise - Conséquence - Pas de compensation avec la dette de l'Etat belge envers le débiteur de la créance

Lorsque l'État belge est requis de procéder au recouvrement d'une créance par un autre État membre, cette créance n'est pas assimilée à une créance de l'État belge et le produit de son recouvrement doit être remis à cette autorité étrangère (1). (1) C.J.U.E., 11 juin 2020, n° C-19/19.

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Divers - Directive européenne 2008/55/CE - Directive européenne 76/308/CEE - Assistance au recouvrement des créances d'un Etat membre - Créance de l'autorité requérante - Pas d'assimilation à la créance de l'autorité requise

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Divers - Directive européenne 2008/55/CE - Directive européenne 76/308/CEE - Assistance au recouvrement des créances d'un Etat membre - Créance de l'autorité requérante - Pas d'assimilation à la créance de l'autorité requise

F.17.0029.F

14 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210114.1F.6](#)

AC nr. ...

Hoewel de verdragsluitende Staten kunnen beslissen, met wederzijds akkoord, om de regel van artikel 10.1 van de Overeenkomst van 10 maart 1964 toe te passen op publiekrechtelijke rechtspersonen die een nijverheids- of handelsactiviteit uitoefenen, is, bij ontstentenis van een dergelijk akkoord, artikel 10.1 van toepassing op de in artikel 10.2 opgesomde lichamen of instellingen die geen nijverheids- of handelsactiviteit uitoefenen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 25.

INKOMSTENBELASTINGEN - Internationale verdragen - Overeenkomst tussen België en Frankrijk - Artikelen 10.1 en 10.2 - Autonome openbare lichamen of instellingen die door een van de verdragsluitende Staten of door de provincies en lokale collectiviteiten van die Staat zijn opgericht of gecontroleerd - Geen nijverheids- of handelsactiviteit - Personeel - Lonen - Belasting in de bronstaat

- Artt. 10.1 en 10.2 Overeenkomst van 10 maart 1964 tussen België en Frankrijk tot voorkoming van dubbel belasting en tot regeling van wederzijdse administratieve en juridische bijstand inzake inkomstenbelastingen

Si les États contractants peuvent décider, de commun accord, d'appliquer la règle de l'article 10.1 de la Convention du 10 mars 1964 à des personnes morales de droit public qui se livrent à une activité industrielle ou commerciale, en l'absence d'accord, l'article 10.1 est applicable aux organismes ou établissements énumérés à l'article 10.2 qui ne se livrent pas à une activité industrielle ou commerciale (1). (1) Voir les concl. du MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Conventions internationales - Convention entre la Belgique et la France - Articles 10.1 et 10.2 - Organismes ou établissements publics ou d'établissements juridiquement autonomes constitués ou contrôlés par l'un des États contractants ou par les provinces et collectivités locales de cet État - Absence d'activité industrielle ou commerciale - Personnel - Rémunérations - Imposition dans l'Etat de la source

- Art. 10.1 et 10.2 Convention du 10 mars 1964 entre la Belgique et la France tendant à éviter les doubles impositions et à établir des règles d'assistance administrative et juridique réciproque en matière d'impôts sur les revenus

F.17.0030.F

17 mei 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210517.3F.6](#)

AC nr. ...

Artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM vereist dat de inmenging van de overheid, wegens de fiscale heffing, in het recht op het ongestoord genot van eigendom wettig moet zijn, wat betekent dat ze berust op rechtsnormen die, wat de toepassing ervan betreft, voldoende toegankelijk, duidelijk en voorzienbaar zijn; er mag, op basis van een algemeen aanvaarde uitlegging die zo niet blijkt te zijn, niet worden beslist dat de interne rechtsnormen die hebben geleid tot de weigering om een belastingkrediet van 20 pct. toe te kennen voor de in Korea van bronbelasting vrijgestelde interest van Koreaanse oorsprong, niet "voldoende toegankelijk, nauwkeurig en voorzienbaar" zijn "in hun toepassing in de zin van het EVRM" (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 351.

INKOMSTENBELASTINGEN - Internationale verdragen -
3/10/2023

L'article 1er du Premier Protocole additionnel à la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales exige que l'ingérence de l'autorité publique dans la jouissance du droit au respect des biens que constitue l'imposition fiscale soit légale, c'est-à-dire qu'elle repose sur des normes juridiques suffisamment accessibles, précises et prévisibles dans leur application; il ne peut être décidé que des normes juridiques internes, conduisant au refus d'imputation d'un crédit d'impôt de 20 p.c. pour les intérêts d'origine coréenne exemptés d'impôt à la source en Corée, ne sont pas « suffisamment accessibles, précises et prévisibles dans leur application au sens de la Convention européenne de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales », sur la base d'une unanimité d'interprétation qui n'existe pas (1). (1) Voir les concl. du MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Conventions internationales - Droits de
P. 193/502

Rechten van de mens - Verdrag Rechten van de Mens - Eerste aanvullend protocol - Recht op het ongestoord genot van de eigendom - Inmenging van de overheid - Fiscale heffing - Voorwaarde - Wettigheid - Begrip - Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Republiek Korea - Voorzienbaarheid

- Artt. 11, §§ 1 en 2, en 22, § 1, (b) Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Republiek Korea tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen, ondertekend te Brussel op 29 augustus 1977

- Artt. 11, §§ 1 en 2, en 22, § 1, (b) Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Republiek Korea tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen, ondertekend te Brussel op 29 augustus 1977

INKOMSTENBELASTINGEN - Internationale verdragen - Rechten van de mens - Verdrag Rechten van de Mens - Eerste aanvullend protocol - Recht op het ongestoord genot van de eigendom - Inmenging van de overheid - Fiscale heffing - Voorwaarde - Wettigheid - Begrip - Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Republiek Korea - Voorzienbaarheid

- Artt. 11, §§ 1 en 2, en 22, § 1, (b) Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Republiek Korea tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen, ondertekend te Brussel op 29 augustus 1977

- Artt. 11, §§ 1 en 2, en 22, § 1, (b) Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Republiek Korea tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen, ondertekend te Brussel op 29 augustus 1977

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Eerste aanvullend protocol - Recht op het ongestoord genot van de eigendom - Inmenging van de overheid - Fiscale heffing - Voorwaarde - Wettigheid - Begrip - Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Republiek Korea - Voorzienbaarheid

- Artt. 11, §§ 1 en 2, en 22, § 1, (b) Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Republiek Korea tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen, ondertekend te Brussel op 29 augustus 1977

- Artt. 11, §§ 1 en 2, en 22, § 1, (b) Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Republiek Korea tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen, ondertekend te Brussel op 29 augustus 1977

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Eerste aanvullend protocol - Recht op het ongestoord genot van de eigendom - Inmenging van de overheid - Fiscale heffing - Voorwaarde - Wettigheid - Begrip - Overeenkomst

3/10/2023

l'homme - Convention de sauvegarde des Droits de l'Homme et des libertés fondamentales - Premier protocole additionnel - Droit au respect des biens - Ingérence de l'autorité publique - Imposition fiscale - Condition - Légalité - Notion - Convention entre le Royaume de Belgique et la République de Corée - Prévisibilité

- Art. 11, § 1er et 2, et 22, § 1er, (b) Convention du 29 août 1977 entre le Gouvernement du Royaume de Belgique et le Gouvernement de la République de Corée, tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôt sur les revenus

- Art. 11, § 1er et 2, et 22, § 1er, (b) Convention du 29 août 1977 entre le Gouvernement du Royaume de Belgique et le Gouvernement de la République de Corée, tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôt sur les revenus

IMPOTS SUR LES REVENUS - Conventions internationales - Droits de l'homme - Convention de sauvegarde des Droits de l'Homme et des libertés fondamentales - Premier protocole additionnel - Droit au respect des biens - Ingérence de l'autorité publique - Imposition fiscale - Condition - Légalité - Notion - Convention entre le Royaume de Belgique et la République de Corée - Prévisibilité

- Art. 11, § 1er et 2, et 22, § 1er, (b) Convention du 29 août 1977 entre le Gouvernement du Royaume de Belgique et le Gouvernement de la République de Corée, tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôt sur les revenus

- Art. 11, § 1er et 2, et 22, § 1er, (b) Convention du 29 août 1977 entre le Gouvernement du Royaume de Belgique et le Gouvernement de la République de Corée, tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôt sur les revenus

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Divers - Premier protocole additionnel - Droit au respect des biens - Ingérence de l'autorité publique - Imposition fiscale - Condition - Légalité - Notion - Convention entre le Royaume de Belgique et la République de Corée - Prévisibilité

- Art. 11, § 1er et 2, et 22, § 1er, (b) Convention du 29 août 1977 entre le Gouvernement du Royaume de Belgique et le Gouvernement de la République de Corée, tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôt sur les revenus

- Art. 11, § 1er et 2, et 22, § 1er, (b) Convention du 29 août 1977 entre le Gouvernement du Royaume de Belgique et le Gouvernement de la République de Corée, tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôt sur les revenus

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Divers - Premier protocole additionnel - Droit au respect des biens - Ingérence de l'autorité publique - Imposition fiscale - Condition - Légalité - Notion -

tussen het Koninkrijk België en de Republiek Korea -
Voorzienbaarheid

- Artt. 11, §§ 1 en 2, en 22, § 1, (b) Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Republiek Korea tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen, ondertekend te Brussel op 29 augustus 1977

- Artt. 11, §§ 1 en 2, en 22, § 1, (b) Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Republiek Korea tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen, ondertekend te Brussel op 29 augustus 1977

Convention entre le Royaume de Belgique et la République de Corée - Prévisibilité

- Art. 11, § 1er et 2, et 22, § 1er, (b) Convention du 29 août 1977 entre le Gouvernement du Royaume de Belgique et le Gouvernement de la République de Corée, tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôt sur les revenus

- Art. 11, § 1er et 2, et 22, § 1er, (b) Convention du 29 août 1977 entre le Gouvernement du Royaume de Belgique et le Gouvernement de la République de Corée, tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôt sur les revenus

F.17.0049.F

6 mei 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210506.1F.5](#)

AC nr. ...

De onderneming die tussen twee vervaldagen vastrentende effecten koopt, niet op grond van artikel 19, vierde lid, van het koninklijk besluit van 8 oktober 1976 verplicht is om uit de aankoopprijs van die effecten, die op de actiefzijde van de balans worden geboekt, een bedrag te halen gelijk aan de reeds verlopen interest en het te debiteren op een resultatenrekening van klasse 75 "Financiële opbrengsten", zodat het creditsaldo van die rekening op de volgende vervaldag kan samenvallen met het bedrag van de sinds de koop verlopen interest (1). (1) Art. 27bis, § 3, KB 8 oktober 1976, vóór de wijziging ervan door het KB van 6 november 1987.

BOEKHOUDRECHT - Aankoop van vastrentende effecten tussen twee vervaldagen - Italiaanse obligaties - Belgisch-Italiaans Dubbelbelastingverdrag - Aankoopprijs - Reeds verlopen interest - Boekhoudkundige verwerking

- Artt. 19, al. 4, 20, 21 en 27bis, § 1er, 2 en 3 KB 8 oktober 1976 met betrekking tot de jaarrekening van de ondernemingen

- Art. 23, § 3 Overeenkomst van 19 oktober 1970 tussen België en Italië tot het vermijden van dubbele belasting

INKOMSTENBELASTINGEN - Internationale verdragen - Aankoop van vastrentende effecten tussen twee vervaldagen - Italiaanse obligaties - Belgisch-Italiaans Dubbelbelastingverdrag - Aankoopprijs - Reeds verlopen interest - Boekhoudkundige verwerking - Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Winsten

- Artt. 19, al. 4, 20, 21 en 27bis, § 1er, 2 en 3 KB 8 oktober 1976 met betrekking tot de jaarrekening van de ondernemingen

L'entreprise qui achète des titres à revenu fixe entre deux échéances n'a, sur la base de l'article 19, alinéa 4, de l'arrêté royal du 8 octobre 1976, aucune obligation d'extraire de leur prix d'achat à porter à l'actif du bilan un montant correspondant à celui des intérêts déjà courus pour les comptabiliser au débit d'un compte de résultats de classe 75 « Produits financiers », de manière à faire coïncider le solde créditeur dudit compte au jour de la prochaine échéance avec le montant des intérêts courus depuis l'achat (1). (1) A.R. du 8 octobre 1976, art. 27bis, § 3, avant sa modification par l'A.R. du 6 novembre 1987.

COMPTABILITE - Achat de titres à revenus fixes entre deux échéances - Obligations italiennes - Convention entre la Belgique et l'Italie - Prix d'achat - Intérêts déjà courus - Traitement comptable

- Art. 19, al. 4, 20, 21 et 27bis, § 1er, 2 et 3 A.R. du 8 octobre 1976

- Art. 23, § 3 Convention entre le gouvernement du Royaume de Belgique et le gouvernement d'Italie, signée à Bruxelles, le 19 octobre 1970

IMPOTS SUR LES REVENUS - Conventions internationales - Achat de titres à revenus fixes entre deux échéances - Obligations italiennes - Convention entre la Belgique et l'Italie - Prix d'achat - Intérêts déjà courus - Traitement comptable - Impôt des sociétés - Détermination du revenu global net imposable - Bénéfices

- Art. 19, al. 4, 20, 21 et 27bis, § 1er, 2 et 3 A.R. du 8 octobre 1976

- Art. 23, § 3 Overeenkomst van 19 oktober 1970 tussen België en Italië tot het vermijden van dubbele belasting

INKOMSTENBELASTINGEN - Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Winsten - Aankoop van vastrentende effecten tussen twee vervaldagen - Italiaanse obligaties - Belgisch-Italiaans Dubbelbelastingverdrag - Aankoopprijs - Reeds verlopen interest - Boekhoudkundige verwerking

- Artt. 19, al. 4, 20, 21 en 27bis, § 1er, 2 en 3 KB 8 oktober 1976 met betrekking tot de jaarrekening van de ondernemingen

- Art. 23, § 3 Overeenkomst van 19 oktober 1970 tussen België en Italië tot het vermijden van dubbele belasting

Het enige doel van de boekhoudkundige aanpassingen bestaat erin aan elk opeenvolgend boekjaar van dezelfde onderneming de desbetreffende opbrengsten te verbinden; ze laten niet toe om in de rekeningen van de overnemende onderneming de aanschaffingsprijs van vastrentende effecten te corrigeren wanneer die prijs werd vastgesteld op basis van de reeds sinds de voorgaande vervaldag verlopen interest en kunnen evenmin ertoe leiden dat het gedeelte van de verkoopprijs dat de tegenwaarde van de verlopen interest vertegenwoordigt in de rekeningen van de overdragende onderneming worden gekwalificeerd als financiële opbrengsten (1). (1) Art. 27bis, § 3, KB 8 oktober 1976, vóór de wijziging ervan door het KB van 6 november 1987.

BOEKHOUDRECHT - Aankoop van vastrentende effecten tussen twee vervaldagen - Italiaanse obligaties - Reeds verlopen interest - Belgisch-Italiaans Dubbelbelastingverdrag - Boekhoudkundige aanpassingen - Voorwerp

- Artt. 19, al. 4, 20, 21 en 27bis, § 1er, 2 en 3 KB 8 oktober 1976 met betrekking tot de jaarrekening van de ondernemingen

- Art. 23, § 3 Overeenkomst van 19 oktober 1970 tussen België en Italië tot het vermijden van dubbele belasting

INKOMSTENBELASTINGEN - Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Winsten - Aankoop van vastrentende effecten tussen twee vervaldagen - Italiaanse obligaties - Reeds verlopen interest - Belgisch-Italiaans Dubbelbelastingverdrag - Boekhoudkundige aanpassingen - Voorwerp

- Artt. 19, al. 4, 20, 21 en 27bis, § 1er, 2 en 3 KB 8 oktober 1976 met betrekking tot de jaarrekening van de ondernemingen

- Art. 23, § 3 Convention entre le gouvernement du Royaume de Belgique et le gouvernement d'Italie, signée à Bruxelles, le 19 octobre 1970

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des sociétés - Détermination du revenu global net imposable - Bénéfices - Achat de titres à revenus fixes entre deux échéances - Obligations italiennes - Convention entre la Belgique et l'Italie - Prix d'achat - Intérêts déjà courus - Traitement comptable

- Art. 19, al. 4, 20, 21 et 27bis, § 1er, 2 et 3 A.R. du 8 octobre 1976

- Art. 23, § 3 Convention entre le gouvernement du Royaume de Belgique et le gouvernement d'Italie, signée à Bruxelles, le 19 octobre 1970

Les régularisations comptables ont pour seul objet de rattacher à chaque exercice comptable successif d'une même entreprise les produits qui s'y rapportent; elles ne permettent pas de corriger, dans les comptes de l'entreprise cessionnaire, le prix d'acquisition de titres à revenu fixe lorsque ce prix a été déterminé en fonction des intérêts déjà courus depuis la précédente échéance, pas plus qu'elles ne conduisent à qualifier de produits financiers, dans les comptes de l'entreprise cédante, la quote-part du prix de vente représentant la contrevaletur des intérêts courus (1). (1) A.R. du 8 octobre 1976, art. 27bis, § 3, avant sa modification par l'A.R. du 6 novembre 1987.

COMPTABILITE - Achat de titres à revenus fixes entre deux échéances - Obligations italiennes - Intérêts déjà courus - Convention entre la Belgique et l'Italie - Régularisations comptables - Objet

- Art. 19, al. 4, 20, 21 et 27bis, § 1er, 2 et 3 A.R. du 8 octobre 1976

- Art. 23, § 3 Convention entre le gouvernement du Royaume de Belgique et le gouvernement d'Italie, signée à Bruxelles, le 19 octobre 1970

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des sociétés - Détermination du revenu global net imposable - Bénéfices - Achat de titres à revenus fixes entre deux échéances - Obligations italiennes - Intérêts déjà courus - Convention entre la Belgique et l'Italie - Régularisations comptables - Objet

- Art. 19, al. 4, 20, 21 et 27bis, § 1er, 2 et 3 A.R. du 8 octobre 1976

- Art. 23, § 3 Overeenkomst van 19 oktober 1970 tussen België en Italië tot het vermijden van dubbele belasting

- Art. 23, § 3 Convention entre le gouvernement du Royaume de Belgique et le gouvernement d'Italie, signée à Bruxelles, le 19 octobre 1970

F.17.0117.F

3 september 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210903.1F.3](#)

AC nr. ...

De huurwaarde van de in het buitenland gelegen gebouwde onroerende goederen die niet worden verhuurd, is gelijk aan het totale bedrag van de huurprijs en de huurvoordelen dat, naargelang van de situatie van de plaatselijke huurmarkt, het goed zou kunnen opbrengen indien het werd verhuurd en het forfait van 40 pct. uit hoofde van onderhouds- en herstellingskosten op dat brutobedrag wordt toegepast.

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Inkomsten uit onroerende goederen - In het buitenland gelegen onroerende goederen - Niet verhuurd - Huurwaarde - Begrip - Netto-inkomen - Wijze van vaststelling

- Artt. 7, § 1, 1°, b), en § 1, 2°, d), 13 en 477, §§ 2 en 3 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Artt. 7, § 1, 1°, b), en § 1, 2°, d), 13 en 477, §§ 2 en 3 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Inkomsten uit onroerende goederen - In het buitenland gelegen onroerende goederen - Niet verhuurd - Huurwaarde - Begrip - Netto-inkomen - Wijze van vaststelling

- Artt. 7, § 1, 1°, b), en § 1, 2°, d), 13 en 477, §§ 2 en 3 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Artt. 7, § 1, 1°, b), en § 1, 2°, d), 13 en 477, §§ 2 en 3 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

La valeur locative des biens immobiliers bâtis sis à l'étranger qui ne sont pas donnés en location représente le montant total du loyer et des avantages locatifs qui, selon l'état du marché locatif local, pourrait être tiré du bien s'il était donné en location et le forfait de 40 pc. pour frais d'entretien et de réparation s'applique à ce montant brut.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Revenus de biens immeubles - Biens immobiliers sis à l'étranger - Non donnés en location - Valeur locative - Notion - Revenu net - Mode de détermination

- Art. 7, § 1er, 1°, b), et § 1er, 2°, d), 13 et 477, § 2 et 3 Code des impôts sur les revenus 1992

- Art. 7, § 1er, 1°, b), et § 1er, 2°, d), 13 et 477, § 2 et 3 Code des impôts sur les revenus 1992

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Revenus de biens immeubles - Biens immobiliers sis à l'étranger - Non donnés en location - Valeur locative - Notion - Revenu net - Mode de détermination

- Art. 7, § 1er, 1°, b), et § 1er, 2°, d), 13 et 477, § 2 et 3 Code des impôts sur les revenus 1992

- Art. 7, § 1er, 1°, b), et § 1er, 2°, d), 13 et 477, § 2 et 3 Code des impôts sur les revenus 1992

F.18.0030.N

16 september 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210916.1N.3](#)

AC nr. ...

Een afwijking van de aangegeven belastbare inkomsten en andere gegevens die niet berust op een betwisting door de administratie van deze gegevens, maar op een materiële vergissing van deze laatste bij het bepalen van de belastbare grondslag, verplicht de administratie niet tot het zenden van een bericht van wijziging (1). (1) Zie concl. O.M.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Wijziging door de administratie van een aangifte - Bericht van wijziging - Aanslag op hogere grondslag dan vermeld op bericht van wijziging - Materiële vergissing of onachtzaamheid

Une modification des revenus imposables et autres données déclarés, qui ne repose pas sur une contestation de ces données par l'administration mais sur une erreur matérielle de cette dernière dans la détermination de la base imposable, ne rend pas obligatoire l'envoi par l'administration d'un avis de rectification (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Rectification de la déclaration par l'administration - Avis de rectification - Cotisation sur une base supérieure à celle mentionnée sur l'avis de rectification - Erreur matérielle ou inattention

F.18.0046.N

21 mei 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210521.1N.3](#)

AC nr. ...

Artikel 17, § 2, onder a) van de Zesde richtlijn moet worden uitgelegd dat wanneer een derde voordeel haalt uit de door de belastingplichtige gedane uitgaven, de omstandigheid dat laatstgenoemde een deel van de uitgaven kan doorrekenen aan die derde, een van de elementen vormt, naast alle andere omstandigheden waarin de betrokken handelingen hebben plaatsgevonden, die de rechter in aanmerking dient te nemen om de omvang van het recht op btw-aftrek van de belastingplichtige te bepalen.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Uitgaven die ten goede komen van derden - Recht op aftrek van voorbelasting

- Art. 17 Richtlijn 77/388/EEG van de Raad (zesde richtlijn) van 17 mei 1977 betreffende de harmonisatie van de wetgevingen der Lid-Staten inzake omzetbelasting - Gemeenschappelijk stelsel van belasting over de toegevoegde waarde : uniforme grondslag

- Art. 17 Richtlijn 77/388/EEG van de Raad (zesde richtlijn) van 17 mei 1977 betreffende de harmonisatie van de wetgevingen der Lid-Staten inzake omzetbelasting - Gemeenschappelijk stelsel van belasting over de toegevoegde waarde : uniforme grondslag

- Art. 45, § 1 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

- Art. 45, § 1 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Uitgaven die ten goede komen van derden - Recht op aftrek van voorbelasting

- Art. 17 Richtlijn 77/388/EEG van de Raad (zesde richtlijn) van 17 mei 1977 betreffende de harmonisatie van de wetgevingen der Lid-Staten inzake omzetbelasting - Gemeenschappelijk stelsel van belasting over de toegevoegde waarde : uniforme grondslag

- Art. 17 Richtlijn 77/388/EEG van de Raad (zesde richtlijn) van 17 mei 1977 betreffende de harmonisatie van de wetgevingen der Lid-Staten inzake omzetbelasting - Gemeenschappelijk stelsel van belasting over de toegevoegde waarde : uniforme grondslag

L'article 17, § 2, sous a), de la sixième directive (77/388/CEE) du Conseil, du 17 mai 1977, en matière d'harmonisation des législations des États membres relatives aux taxes sur le chiffre d'affaires - Système commun de taxe sur la valeur ajoutée : assiette uniforme doit être interprété en ce sens que, dans le cas où un tiers tire un avantage de dépenses engagées par l'assujetti, la circonstance que celui-ci a la possibilité de répercuter sur ce tiers une partie des dépenses ainsi engagées constitue l'un des éléments, avec l'ensemble des autres circonstances dans lesquelles se sont déroulées les opérations concernées, qu'il appartient au juge de prendre en considération aux fins de déterminer l'étendue du droit à déduction de la taxe sur la valeur ajoutée dont dispose l'assujetti.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Dépenses bénéficiant à des tiers - Droit à déduction de la taxe payée en amont

- Art. 17 Sixième directive n° 77/388/CEE du Conseil du 17 mai 1977

- Art. 17 Sixième directive n° 77/388/CEE du Conseil du 17 mai 1977

- Art. 45, § 1er Code de la taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 45, § 1er Code de la taxe sur la valeur ajoutée

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Dépenses bénéficiant à des tiers - Droit à déduction de la taxe payée en amont

- Art. 17 Sixième directive n° 77/388/CEE du Conseil du 17 mai 1977

- Art. 17 Sixième directive n° 77/388/CEE du Conseil du 17 mai 1977

- Art. 45, § 1 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde
- Art. 45, § 1 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

- Art. 45, § 1er Code de la taxe sur la valeur ajoutée
- Art. 45, § 1er Code de la taxe sur la valeur ajoutée

Het Hof stelt de vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie of artikel 17 van de richtlijn nr. 77/388/EEG aldus dient te worden geïnterpreteerd dat wanneer een uitgave ook ten goede komt aan een derde - zoals dit het geval is wanneer een promotor bij de verkoop van appartementen publiciteitskosten, administratiekosten en makelaarslonen betaalt die ook ten goede komen aan de grondeigenaren - dit niet eraan in de weg staat dat de op die kosten drukkende btw volledig in aftrek kan worden gebracht, op voorwaarde dat wordt vastgesteld dat er een rechtstreeks en onmiddellijk verband bestaat tussen de uitgave en de economische activiteit van de belastingplichtige en dat het voordeel voor de derde ondergeschikt is aan de behoeften van het bedrijf van de belastingplichtige (1). (1) Zie concl. OM.

La Cour pose à la Cour de justice de l'Union européenne la question de savoir si l'article 17 de la directive n° 77/388/CEE doit être interprété en ce sens que, lorsqu'une dépense profite également à un tiers - comme c'est le cas lorsqu'un promoteur, lors de la vente d'appartements, paie des frais de publicité, des frais d'administration et des courtages qui profitent également aux propriétaires fonciers -, cela ne s'oppose pas à ce que la T.V.A. grevant ces frais puisse être déduite intégralement, à condition qu'il soit établi qu'il existe un lien direct et immédiat entre cette dépense et l'activité économique de l'assujetti et que l'avantage pour le tiers est accessoire aux besoins de l'entreprise de l'assujetti ? (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Uitgaven die ten goede komen van derden - Aftrek van de voorbelasting

- Art. 45, § 1 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde
- Art. 45, § 1 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Uitgaven die ten goede komen van derden - Aftrek van de voorbelasting

- Art. 45, § 1 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde
- Art. 45, § 1 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

EUROPESE UNIE - Prejudiciële geschillen - Hof van Justitie van de Europese Unie - Aanleiding tot het stellen van een prejudiciële vraag - Zesde richtlijn nr. 77/388/EEG van de Raad van 17 mei 1977 - Artikel 17 - Btw - Uitgaven die ten goede komen van derden - Recht op aftrek van voorbelasting

- Art. 45, § 1 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde
- Art. 45, § 1 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

EUROPESE UNIE - Prejudiciële geschillen - Hof van Justitie van de Europese Unie - Aanleiding tot het stellen van een prejudiciële vraag - Zesde richtlijn nr. 77/388/EEG van de Raad van 17 mei 1977 - Artikel 17 - Btw - Uitgaven die ten goede komen van derden - Recht op aftrek van voorbelasting

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Dépenses profitant aux tiers - Déduction de la taxe due en amont

- Art. 45, § 1er Code de la taxe sur la valeur ajoutée
- Art. 45, § 1er Code de la taxe sur la valeur ajoutée

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Dépenses profitant aux tiers - Déduction de la taxe due en amont

- Art. 45, § 1er Code de la taxe sur la valeur ajoutée
- Art. 45, § 1er Code de la taxe sur la valeur ajoutée

UNION EUROPEENNE - Questions préjudicielles - Cour de Justice de l'Union européenne - Question préjudicielle posée à la Cour de justice - Sixième directive n° 77/388/CEE du Conseil du 17 mai 1977 - Article 17 - T.V.A. - Dépenses profitant aux tiers - Droit à déduction de la taxe payée en amont

- Art. 45, § 1er Code de la taxe sur la valeur ajoutée
- Art. 45, § 1er Code de la taxe sur la valeur ajoutée

UNION EUROPEENNE - Questions préjudicielles - Cour de Justice de l'Union européenne - Question préjudicielle posée à la Cour de justice - Sixième directive n° 77/388/CEE du Conseil du 17 mai 1977 - Article 17 - T.V.A. - Dépenses profitant aux tiers - Droit à déduction de la taxe payée en amont

- Art. 45, § 1 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde
- Art. 45, § 1 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

- Art. 45, § 1er Code de la taxe sur la valeur ajoutée
- Art. 45, § 1er Code de la taxe sur la valeur ajoutée

F.18.0060.N

12 maart 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210312.1N.7](#)

AC nr. ...

Op grond van artikel 55, § 4, tweede lid, Btw-wetboek is de aansprakelijke vertegenwoordiger met zijn lastgever hoofdelijk gehouden tot voldoening van de belasting, interesten en geldboeten die laatstgenoemde verschuldigd is krachtens het Btw-wetboek; deze hoofdelijke gehoudenheid beoogt, ook in zoverre zij de aan de btw-plichtige opgelegde administratieve boete betreft, niet de bestraffing van de aansprakelijke vertegenwoordiger en is bijgevolg geen straf in de zin van artikel 6 EVRM (1). (1) Zie concl. OM.

Sur la base de l'article 55, § 4, alinéa 2, du Code de la taxe sur la valeur ajoutée, le représentant responsable est solidairement tenu avec son commettant au paiement de la taxe, des intérêts et des amendes dont ce dernier est redevable en vertu de ce code; même dans la mesure où elle concerne l'amende administrative infligée à l'assujetti à la taxe sur la valeur ajoutée, la responsabilité solidaire ne tend pas à sanctionner le représentant responsable et, par conséquent, ne constitue pas une peine au sens de l'article 6 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Niet in België gevestigde belastingplichtige - Aansprakelijke vertegenwoordiger - Hoofdelijke gehoudenheid voor opgelegde administratieve boete - Aard

- Art. 55 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Assujetti non établi en Belgique - Représentant responsable - Responsabilité solidaire quant à l'amende administrative infligée - Nature

- Art. 55 Code de la taxe sur la valeur ajoutée

F.18.0083.N

25 juni 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210625.1N.13](#)

AC nr. ...

Geschillen over een regularisatieheffing en de bijhorende boete zijn geen geschillen over de toepassing van een belastingwet.

BELASTING - Regularisatieheffing - Aard

- Art. 379 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 121 en 122 Programmawet 27 december 2005

Les contestations relatives à un prélèvement de régularisation et à l'amende y afférente ne sont pas des contestations relatives à l'application d'une loi d'impôt.

IMPOT - Prélèvement de régularisation - Nature

- Art. 379 Code des impôts sur les revenus 1992
- Art. 121 et 122 L.-programme du 27 décembre 2005

Is niet ontvankelijk het cassatieberoep inzake een geschil over de toepassing van de regularisatieheffing en de bijhorende boete dat niet werd ondertekend door een advocaat bij het Hof van Cassatie.

CASSATIEBEROEP - Belastingzaken - Vormen - Algemeen - Verzoekschrift tot cassatie - Regularisatieheffing - Ondertekening door een advocaat bij het Hof van Cassatie - Vereiste

Est irrecevable le pourvoi en cassation introduit dans le cadre d'une contestation relative à l'application d'un prélèvement de régularisation et à l'amende y afférente, qui n'a pas été signé par un avocat à la Cour de cassation.

POURVOI EN CASSATION - Matière fiscale - Formes - Généralités - Requête en cassation - Prélèvement de régularisation - Signature par un avocat à la Cour de cassation - Condition

- Art. 379 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 121 en 122 Programmawet 27 december 2005

- Art. 379 Côte des impôts sur les revenus 1992
- Art. 121 et 122 L.-programme du 27 décembre 2005

F.18.0099.N

29 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210129.1N.4](#)

AC nr. ...

Enkel de tijdens het belastbaar tijdperk vastgestelde vermogensaanroei, en dus niet de vermogenstoestand op een gegeven moment binnen dat belastbaar tijdperk, kan als een indicie worden aangemerkt; wanneer de belastingadministratie een vermogensaanroei als indicie wil aanmerken, dient zij die vermogensaanroei te bewijzen.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Teken en van indicie van goetheid - Indicie - Begrip - Bewijslast

- Art. 341 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Seul l'accroissement d'avoirs constaté au cours de la période imposable? et donc pas la situation patrimoniale à un moment donné pendant cette période imposable? peut être considéré comme un indice; lorsque l'administration fiscale entend considérer un accroissement d'avoirs comme un indice, elle doit prouver cet accroissement d'avoirs.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Preuve - Signes et indices d'aisance - Indice - Notion - Charge de la preuve

- Art. 341 Côte des impôts sur les revenus 1992

F.18.0112.N

25 juni 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210625.1N.11](#)

AC nr. ...

Uit artikel 16, § 1 van het dubbelbelastingverdrag België – Verenigde Arabische Emiraten volgt dat de tantièmes, presentiegelden en andere soortgelijke beloningen die een inwoner van België verkrijgt uit het persoonlijk verrichten van werkzaamheden als lid van de raad van bestuur of als lid van de raad van toezicht c.q. van een gelijkaardig orgaan van een vennootschap gevestigd in de Verenigde Arabische Emiraten, door het laatstgenoemd land mogen worden belast, zonder dat de heffingsbevoegdheid evenwel exclusief aan de Verenigde Arabische Emiraten wordt toegewezen (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Internationale verdragen - Dubbelbelastingverdrag tussen België en de Verenigde Arabische Emiraten - Artikel 16 - Bezoldigingen Vennootschapsleiding - Heffingsbevoegdheid

- Art. 16 Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Verenigde Arabische Emiraten tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, en met het Protocol, onderte

Il suit de l'article 16, § 1er, de la convention préventive de double imposition entre la Belgique et les Émirats arabes unis que les tantièmes, jetons de présence et autres rétributions similaires qu'un résident de la Belgique perçoit dans le cadre de son activité personnelle en tant que membre du conseil d'administration ou de surveillance ou d'un organe analogue d'une société établie aux Émirats arabes unis sont imposables par ce dernier État, sans que le pouvoir d'imposition lui soit exclusivement dévolu (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Conventions internationales - Convention préventive de double imposition entre la Belgique et les Émirats arabes unis - Article 16 - Rémunérations de dirigeant d'entreprise - Pouvoir d'imposition

- Art. 16 Convention entre le Royaume de Belgique et les Emirats Arabes Unis tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu et sur la fortune, et au Protocole, signés à Washington le 30 septembre 1996. (Trad

Uit de artikelen 16, § 1, en 23, §§ 1 en 2, van het dubbelbelastingverdrag België – Verenigde Arabische Emiraten volgt dat de tantièmes, presentiegelden en andere soortgelijke beloningen, die een inwoner van België verkrijgt uit het persoonlijk verrichten van werkzaamheden als lid van de raad van bestuur of als lid van de raad van toezicht c.q. van een gelijkaardig orgaan van een vennootschap gevestigd in de Verenigde Arabische Emiraten, in België slechts vrijgesteld worden van belasting met progressievoorbehoud; indien deze inkomsten in de Verenigde Arabische Emiraten niet zijn belast, wat het geval is wanneer zij aldaar niet worden onderworpen aan enige belastingregeling, mogen zij belast worden in België (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Internationale verdragen - Dubbelbelastingverdrag tussen België en de Verenigde Arabische Emiraten - Artikel 23 - Bezoldigingen Vennootschapsleiding - Belasting in België

- Artt. 16 en 23 Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Verenigde Arabische Emiraten tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, en met het Protocol, onderte

Il suit des articles 16, § 1er, et 23, § 1er et 2, de la convention préventive de double imposition entre la Belgique et les Émirats arabes unis que les tantièmes, jetons de présence et autres rétributions similaires qu'un résident de la Belgique perçoit dans le cadre de son activité personnelle en tant que membre du conseil d'administration ou de surveillance ou d'un organe analogue d'une société établie aux Émirats arabes unis ne sont exemptés de l'impôt en Belgique qu'avec réserve de progressivité ; si ces revenus n'ont pas été imposés aux Émirats arabes unis, ce qui est le cas lorsqu'ils n'y ont été soumis à quelque régime fiscal que ce soit, ils peuvent être imposés en Belgique (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Conventions internationales - Convention préventive de double imposition entre la Belgique et les Émirats arabes unis - Article 23 - Rémunérations de dirigeant d'entreprise - Imposition en Belgique

- Art. 16 et 23 Convention entre le Royaume de Belgique et les Emirats Arabes Unis tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu et sur la fortune, et au Protocole, signés à Washington le 30 septembre 1996. (Trad

F.18.0140.N

29 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210129.1N.17](#)

AC nr. ...

Een akte wordt geacht in de taal van de rechtspleging te zijn gesteld wanneer alle voor de regelmatigheid ervan vereiste vermeldingen in die taal zijn gesteld; hieraan doet niet af het gebruik van in de rechtstaal algemeen gekende en aanvaarde uitdrukkingen of adagia, zoals de uitdrukking "at arm's length" die een algemeen gekende en aanvaarde uitdrukking is in het fiscaal recht en die in een groot aantal landen van de Europese Unie deel uitmaakt van de rechtstaal van die landen (1). (1) Zie concl. OM.

TAAIGEBRUIK - Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Andere zaken - Aanhaling in een andere taal - Uitdrukking "At arm's length" - In de rechtstaal algemeen gekende uitdrukking

- Art. 24 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

Un acte est réputé rédigé dans la langue de la procédure lorsque toutes les mentions requises en vue de sa régularité sont rédigées en cette langue; n'y déroge pas l'usage d'expressions ou d'adages généralement connus et admis dans le langage juridique, tels que l'expression « at arm's length », qui est une expression généralement connue et admise en droit fiscal et qui fait partie du langage juridique d'un grand nombre de pays de l'Union européenne (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

LANGUES (EMPLOI DES) - Matière judiciaire (loi du 15 juin 1935) - En appel - Autres matières - Citation dans une autre langue - Expression "At arm's length" - Expression généralement connue dans le langage juridique

- Art. 24 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

Het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging wordt niet miskend wanneer een rechter zijn beslissing steunt op elementen die door één van de partijen werden aangevoerd of waarvan de partijen, gelet op het verloop van het debat, mochten verwachten dat de rechter ze in zijn oordeel zou betrekken en waarover zij tegenspraak hebben kunnen voeren (1). (1) Zie concl. OM.

RECHT VAN VERDEDIGING - Burgerlijke zaken - Rechtspleging - Taak van de rechter - Beslissing - Redenen - Verwachting van de partijen - Mogelijkheid tot tegenspraak

Le juge, qui fonde sa décision sur des éléments invoqués par l'une des parties ou dont les parties pouvaient s'attendre, eu égard au déroulement des débats, à ce qu'ils forment la conviction du juge, et qu'elles ont pu contredire, ne méconnaît pas le principe général du droit relatif au respect des droits de la défense (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière civile - Procédure - Mission du juge - Décision - Motifs - Attente des parties - Possibilité de contredire

Voor de belastbaarheid van ontvangen gelden als abnormale of goedgunstige voordelen maakt artikel 5, § 1, koninklijk besluit nr. 187 geen onderscheid naargelang de inkomsten al dan niet in een later tijdperk moeten worden terugbetaald; sommen die de belastingplichtige in een belastbaar tijdperk ontvangt en die hij in een later belastbaar tijdperk moet terugbetalen, kunnen bijgevolg als belastbare abnormale of goedgunstige voordelen worden aangemerkt (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Allerlei - Coördinatiecentrum - Abnormale of goedgunstige voordelen

- Art. 5 KB nr. 187 van 30 december 1982 betreffende de oprichting van coördinatiecentra

S'agissant du caractère imposable de sommes perçues en tant qu'avantages anormaux ou bénévoles, l'article 5, § 1er, de l'arrêté royal n 187 du 30 décembre 1982 relatif à la création de centres de coordination n'établit aucune distinction selon que le remboursement des revenus doit avoir lieu ou non au cours d'une période imposable ultérieure; par conséquent, les sommes que le contribuable perçoit au cours d'une période imposable et qu'il doit rembourser au cours d'une période imposable ultérieure peuvent être considérées comme des avantages anormaux ou bénévoles imposables (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des sociétés - Détermination du revenu global net imposable - Divers - Centre de coordination - Avantages anormaux ou bénévoles

- Art. 5 A.R. n° 187 du 30 décembre 1982 relatif à la création de centres de coordination

F.18.0163.N

29 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210129.1N.18](#)

AC nr. ...

Een dienst moet als bijkomend bij een hoofddienst worden beschouwd wanneer hij voor de klanten geen doel op zich is, maar een middel om de hoofddienst van de dienstverrichter zo aantrekkelijk mogelijk te maken.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Samengestelde handelingen - Kwalificatie als één prestatie - Bijkomende dienst

- Art. 18, § 1 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

Une prestation doit être considérée comme accessoire à une prestation principale lorsqu'elle ne constitue pas pour la clientèle une fin en soi, mais le moyen de bénéficier dans les meilleures conditions du service principal du prestataire.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Opérations complexes - Qualification comme prestation unique - Prestation accessoire

- Art. 18, § 1er Code de la taxe sur la valeur ajoutée

Er is sprake van één prestatie wanneer twee of meer elementen of handelingen die de belastingplichtige levert of verricht ten behoeve van de als modaal beschouwde consument, zo nauw met elkaar verbonden zijn dat zij objectief gezien één economische, niet te splitsen, prestatie vormen, waarvan het kunstmatig zou zijn die uit elkaar te halen; er is eveneens sprake van één prestatie wanneer een of meer elementen moeten worden geacht de hoofdprestatie te vormen, terwijl een of meer andere elementen moeten worden beschouwd als een of meer bijkomende prestaties, die het fiscale lot van de hoofdprestatie delen.

*BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE -
Samengestelde handelingen - Kwalificatie als één prestatie*
- Art. 18, § 1 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

Il est question de prestation unique lorsque deux ou plusieurs éléments ou actes fournis par l'assujetti au consommateur, envisagé comme un consommateur moyen, sont si étroitement liés qu'ils forment, objectivement, une seule prestation économique indissociable dont la décomposition revêtirait un caractère artificiel; il est également question de prestation unique lorsqu'un ou plusieurs éléments doivent être considérés comme constituant la prestation principale alors que, à l'inverse, d'autres éléments doivent être regardés comme une ou des prestations accessoires partageant le sort fiscal de la prestation principale.

*TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Opérations complexes -
Qualification comme prestation unique*
- Art. 18, § 1er Code de la taxe sur la valeur ajoutée

F.18.0169.N

29 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210129.1N.6](#)

AC nr. ...

De administratieve beslissing waarmee de administratieve geldboete bedoeld in de artikelen 70, § 1, en 72 Btw-wetboek wordt opgelegd, is noodzakelijk voor de totstandkoming van zulke boete; hieruit volgt dat de rechter die een dwangbevel nietig verklaart omdat het de belastingplichtige onwettig een btw-geldboete oplegde, niet zelf kan oordelen over het verschuldigd zijn van de administratieve geldboete (1). (1) Zie concl. OM.

*BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE -
Administratieve geldboete - Totstandkoming - Administratieve beslissing - Vereiste*
- Artt. 70, § 1, en 72 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde
*BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE -
Administratieve geldboete - Dwangbevel - Nietigverklaring -
Taak van de rechter*
- Artt. 70, § 1, en 72 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

La décision administrative, par laquelle l'amende administrative visée aux articles 70, § 1er, et 72 du Code de la taxe sur la valeur ajoutée est imposée, est nécessaire à la naissance d'une telle amende; il s'ensuit que le juge, qui annule une contrainte au motif qu'elle imposait illégalement à l'assujetti une amende en matière de taxe sur la valeur ajoutée, ne peut statuer lui-même sur la débetion de l'amende administrative (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

*TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Amende administrative -
Naissance - Décision administrative - Condition*
- Art. 70, § 1er, et 72 Code de la taxe sur la valeur ajoutée
*TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Amende administrative -
Contrainte - Annulation - Mission du juge*
- Art. 70, § 1er, et 72 Code de la taxe sur la valeur ajoutée

F.19.0009.N

29 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210129.1N.16](#)

AC nr. ...

Ook in geval van verlegging van de heffing moet voldaan zijn aan de materiële voorwaarden voor het recht op aftrek; wanneer het ontbreken van een regelmatige factuur, als formele vereiste voor de uitoefening van dat recht, verhindert dat het zekere bewijs wordt geleverd dat aan de materiële voorwaarden is voldaan, kan de administratie wettig het recht op aftrek van de voorbelasting weigeren, ook al heeft de belastingplichtige in zijn aangifte de btw als verschuldigd opgegeven.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Verlegging van de heffing - Onregelmatige factuur - Bewijs dat aan de materiële voorwaarden voor recht op aftrek is gedaan - Vereiste

- Art. 20 KB nr. 1 van 29 december 1992 met betrekking tot de regeling voor de voldoening van de belasting over de toegevoegde waarde
- Art. 45, § 1 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

Wanneer de aankoop van een goed of dienst fictief is, kan deze niet gekoppeld worden aan transacties van de belastingplichtige die in een later stadium worden belast; er ontstaat daarom geen recht op aftrek wanneer er geen daadwerkelijke levering van goederen of daadwerkelijke verrichting van diensten plaatsvindt.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Fictieve transactie - Recht op aftrek van voorbelasting

- Art. 20 KB nr. 1 van 29 december 1992 met betrekking tot de regeling voor de voldoening van de belasting over de toegevoegde waarde
- Art. 45, § 1 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

En cas d'autoliquidation, les exigences de fond du droit à déduction doivent également être satisfaites; lorsque l'absence d'une facture régulière, en tant que condition formelle de l'exercice de ce droit, empêche d'apporter la preuve certaine que les exigences de fond ont été satisfaites, l'administration peut légalement refuser le droit à déduction de la taxe sur la valeur ajoutée en amont, même si l'assujetti a indiqué dans sa déclaration que la taxe sur la valeur ajoutée est due.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Autoliquidation - Facture irrégulière - Preuve que les conditions de fond du droit à déduction sont satisfaites - Condition

- Art. 20 A.R. n° 1 du 29 décembre 1992
- Art. 45, § 1er Code de la taxe sur la valeur ajoutée

Lorsque l'achat d'un bien ou d'un service est fictif, il ne peut avoir un quelconque lien de rattachement avec les opérations de l'assujetti taxées en aval; c'est la raison pour laquelle aucun droit à déduction ne peut prendre naissance lorsque la réalisation effective de la livraison de biens ou de la prestation de services fait défaut.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Transaction fictive - Droit à déduction de la taxe payée en amont

- Art. 20 A.R. n° 1 du 29 décembre 1992
- Art. 45, § 1er Code de la taxe sur la valeur ajoutée

F.19.0012.F

1 oktober 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211001.1F.7](#)

AC nr. ...

Uit de artikelen 1, 2, 3 en 9 van het belastingreglement volgt dat de eerste vrijstelling, in tegenstelling tot de drie andere, betrekking heeft op de inrichtingen van de stad of van organismen gecreëerd door de stad, of ondergeschikt aan de stad, zonder enige beperking betreffende de inhoud van de publiciteit of de persoon die ze exploiteert.

GEMEENTE-, PROVINCIE- EN PLAATSELIJKE BELASTINGEN - Gemeentebelastingen - Toepassingsgebied - Belasting geheven op de reclame-inrichtingen in de openbare ruimte of zichtbaar

Il suit des articles 1er, 2, 3 et 9 du règlement-taxe qu'à l'inverse des trois autres, la première exonération vise les dispositifs de la ville ou d'organismes créés par la ville ou subordonnés à celle-ci sans aucune restriction quant au contenu des publicités et à la personne qui les exploite.

TAXES COMMUNALES, PROVINCIALES ET LOCALES - Taxes communales - Champ d'application - Taxe frappant les dispositifs publicitaires dans l'espace public ou visibles depuis l'espace public -

van de openbare ruimte - Vrijstelling - Reclame-inrichtingen van de stad of van organismen gecreëerd door, of ondergeschikt aan de stad

GEMEENTE-, PROVINCIE- EN PLAATSELIJKE BELASTINGEN - Gemeentebelastingen - Vrijstellingen - Verantwoording van het verschil in behandeling - Overige bepalingen van het reglement - Gelijkheidsbeginsel - Onlosmakelijk karakter

Exonération - Dispositifs de la ville ou d'organismes créés par la ville ou subordonnés à celle-ci

TAXES COMMUNALES, PROVINCIALES ET LOCALES - Taxes communales - Exonérations - Justification de la différence de traitement - Autres dispositions du règlement - Principe d'égalité - Caractère indissociable

Hoewel de door een belastingreglement ingevoerde vrijstellingen per definitie een ander doel beogen dan het financieel doel eigen aan alle belastingen, zodat de verantwoording van het non-discriminatoir karakter van die vrijstellingen moet worden beoordeeld op basis van dat doel, en hoewel dat doel uit de aard en de gemeenschappelijke kenmerken van de vrijgestelde feiten of handelingen blijkt, kan enkel op voorwaarde dat die vrijstellingen niet dermate onlosmakelijk verbonden zijn met de andere bepalingen van het reglement, de nietigverklaring van die vrijstellingen de nietigverklaring van het gehele reglement vereisen (1). (1) Cass. 31 januari 2020, AR F.18.0054.F, AC 2020, nr. 91.

Si, par essence, les exonérations prévues par un règlement-taxe poursuivent un objectif distinct du but financier propre à toute taxe, en sorte que la justification de leur caractère non discriminatoire doit s'apprécier en fonction de cet objectif, et si celui-ci est révélé par la nature et les caractéristiques communes des faits ou actes exonérés, c'est à la condition que ces exonérations ne soient pas à ce point indissociables des autres dispositions du règlement que leur annulation commanderait celle du règlement en son intégralité (1). (1) Cass. 31 janvier 2020, RG F.18.0054.F, Pas. 2020, n° 91.

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 172 - Gemeentebelastingen - Gelijkheidsbeginsel - Vrijstellingen - Verantwoording van het verschil in behandeling - Overige bepalingen van het reglement - Onlosmakelijk karakter

- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

GRONDWET - Art. 10 - Gemeentebelastingen - Gelijkheidsbeginsel - Vrijstellingen - Verantwoording van het verschil in behandeling - Overige bepalingen van het reglement - Onlosmakelijk karakter

- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

GRONDWET - Art. 11 - Gemeentebelastingen - Gelijkheidsbeginsel - Vrijstellingen - Verantwoording van het verschil in behandeling - Overige bepalingen van het reglement - Onlosmakelijk karakter

- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 172 - Taxes communales - Principe d'égalité - Exonérations - Justification de la différence de traitement - Autres dispositions du règlement - Caractère indissociable

- Art. 10, 11 et 172 La Constitution coordonnée 1994

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 10 - Taxes communales - Principe d'égalité - Exonérations - Justification de la différence de traitement - Autres dispositions du règlement - Caractère indissociable

- Art. 10, 11 et 172 La Constitution coordonnée 1994

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 11 - Taxes communales - Principe d'égalité - Exonérations - Justification de la différence de traitement - Autres dispositions du règlement - Caractère indissociable

- Art. 10, 11 et 172 La Constitution coordonnée 1994

De uitgaven van een bedrijfsleider zijn slechts aftrekbare beroepskosten van de bedrijfsleider wanneer ze inherent zijn aan zijn activiteiten als bedrijfsleider binnen de vennootschap en niet aan de maatschappelijke activiteit van de vennootschap; daartoe moet worden nagegaan of de uitgaven in hoofdzaak aan de bedrijfsleider dan wel aan de vennootschap ten goede komen (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bedrijfslasten - Bedrijfsleider - Afschrijving gebouw - Aftrekbaarheidsvoorwaarden

- Art. 49 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Les dépenses d'un dirigeant d'entreprise ne constituent des frais professionnels déductibles du dirigeant d'entreprise que lorsqu'elles sont inhérentes à ses activités de dirigeant d'entreprise au sein de la société, et non à l'activité sociale de la société; à cet égard, il y a lieu de vérifier si les dépenses bénéficient principalement au dirigeant d'entreprise ou à la société (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Revenus professionnels - Charges professionnelles - Dirigeant d'entreprise - Amortissement du bâtiment - Conditions de déductibilité

- Art. 49 Code des impôts sur les revenus 1992

F.19.0033.N

29 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210129.1N.9](#)

AC nr. ...

De omstandigheid dat een onroerend goed niet beantwoordt aan een van de in artikel 41 WIB92 opgesomde categorieën van activa, heeft niet tot gevolg dat de met betrekking tot dit goed verwezenlijkte meerwaarde moet worden geacht "buiten het uitoefenen van de beroepswerkzaamheid" in de zin van artikel 90, 1° WIB92 te zijn behaald; het in artikel 41 WIB92 neergelegde vermoeden geldt immers slechts "voor de toepassing van de artikelen 24, eerste lid, 2°, 27, tweede lid, 3°, en 28" en dus niet voor de toepassing van artikel 90, 1° WIB92 (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Meerwaarden - Actiefbestanddeel niet gebruikt voor het uitoefenen van de beroepswerkzaamheid - Belastbaarheid als divers inkomen - Mogelijkheid

- Artt. 37, 41 en 90, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

La circonstance qu'un bien immobilier ne répond pas à une des catégories d'éléments d'actif énumérées à l'article 41 du Code des impôts sur les revenus 1992 n'a pas pour effet que la plus-value réalisée en relation avec ce bien doit être réputée avoir été obtenue « en dehors de l'exercice de l'activité professionnelle » au sens de l'article 90, 1°; la présomption consacrée à l'article 41 ne vaut en effet que « pour l'application des articles 24, alinéa 1er, 2°, 27, alinéa 2, 3° et 28 de ce code », et donc pas pour l'application de l'article 90, 1° (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Revenus professionnels - Plusvalues - Élément d'actif non affecté à l'exercice de l'activité professionnelle - Imposabilité en tant que revenus divers - Possibilité

- Art. 37, 41 en 90, 1° Code des impôts sur les revenus 1992

F.19.0059.N

12 maart 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210312.1N.3](#)

AC nr. ...

De vermindering in de aangifte van de belastingplichtige van de belastbare grondslag met niet-aftrekbare bestanddelen impliceert dat belastbare inkomsten in de zin van artikel 358, § 1, 4°, WIB92 niet werden aangegeven; die belastbare inkomsten omvatten immers de niet-aftrekbare bestanddelen ervan.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Bijzondere aanslagtermijn - Bewijskrachtige gegevens - Niet aangegeven belastbare inkomsten

- Art. 358 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Het gebruik van een woord, tussen aanhalingstekens geplaatst in een directoriale beslissing, schendt de Taalwet Bestuurszaken niet in zover die beslissing verstaanbaar en zinnig is blijkens haar context.

TAALGEBRUIK - Bestuurszaken - Fiscale zaken - Inkomstenbelastingen - Bezwaarprocedure - Directoriale beslissing

- Art. 33 Wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd bij KB 18 juli 1966

La diminution, dans la déclaration du contribuable, de la base imposable par des éléments non déductibles implique que des revenus imposables n'ont pas été déclarés au sens de l'article 358, § 1er, 4°, du Code des impôts sur les revenus 1992; ces revenus imposables comprennent en effet les éléments non déductibles de ceux-ci.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Délais - Délai spécial d'imposition - Eléments probants - Revenus imposables non déclarés

- Art. 358 Code des impôts sur les revenus 1992

L'emploi d'un mot placé entre guillemets dans une décision directoriale ne viole pas les lois sur l'emploi des langues en matière administrative, coordonnées le 18 juillet 1966, dans la mesure où cette décision est compréhensible et sensée selon son contexte.

LANGUES (EMPLOI DES) - Matière administrative - Matière fiscale - Impôts sur les revenus - Procédure de réclamation - Décision directoriale

- Art. 33 Lois sur l'emploi des langues en matière administrative, coordonnées le 18 juillet 1966

F.19.0064.N

29 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210129.1N.21](#)

AC nr. ...

Een gemeentelijk belastingreglement op ongeschikt of onbewoonbaar verklaarde woningen en gebouwen dat als doel heeft het verslechteren van de woonkwaliteit in de gemeente tegen te gaan en de strijd aan te binden tegen de verpaupering van buurten, kan niet op wettige wijze voorzien in een vrijstelling voor de houders van een zakelijk recht die slechts beschikken over een enkele ongeschikte of onbewoonbaar verklaarde woning of gebouw en daarin wonen; een dergelijke vrijstelling doorkruist immers het sturend doel dat met dit belastingreglement wordt nagestreefd.

GEMEENTE-, PROVINCIE- EN PLAATSELIJKE BELASTINGEN - Gemeentebelastingen - Stad Gent - Belasting op ongeschikte of onbewoonbaar verklaarde woningen - Vrijstelling - Gelijkeheidsbeginsel - Verenigbaarheid

- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994
GRONDWET - Art. 10 - Gemeentebelastingen - Stad Gent - Belasting op ongeschikte of onbewoonbaar verklaarde

3/10/2023

Un règlement-taxe communal sur des logements et immeubles déclarés inadaptés ou inhabitables, qui vise à combattre la dégradation de la qualité de vie dans la commune et à faire face à la paupérisation de quartiers, ne peut légalement prévoir d'exonération pour les titulaires d'un droit réel qui ne disposent que d'un seul logement ou immeuble déclaré inadapté ou inhabitable et qui y habitent; une telle exonération fait en effet obstacle au but incitatif que poursuit ce règlement-taxe.

TAXES COMMUNALES, PROVINCIALES ET LOCALES - Taxes communales - Ville de Gand - Taxe sur les logements déclarés inadaptés ou inhabitables - Exonération - Principe d'égalité - Compatibilité

- Art. 10, 11 et 172 La Constitution coordonnée 1994
CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 10 - Taxes communales - Ville de Gand - Taxe sur les logements déclarés

P. 208/502

woningen - Vrijstelling - Gelijkheidsbeginsel - Verenigbaarheid

- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994
GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 172 - Gemeentebelastingen - Stad Gent - Belasting op ongeschikte of onbewoonbaar verklaarde woningen - Vrijstelling - Gelijkheidsbeginsel - Verenigbaarheid
- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994
GRONDWET - Art. 11 - Gemeentebelastingen - Stad Gent - Belasting op ongeschikte of onbewoonbaar verklaarde woningen - Vrijstelling - Gelijkheidsbeginsel - Verenigbaarheid
- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

inadaptés ou inhabitables - Exonération - Principe d'égalité - Compatibilité

- Art. 10, 11 et 172 La Constitution coordonnée 1994
CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 172 - Taxes communales - Ville de Gand - Taxe sur les logements déclarés inadaptés ou inhabitables - Exonération - Principe d'égalité - Compatibilité
- Art. 10, 11 et 172 La Constitution coordonnée 1994
CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 11 - Taxes communales - Ville de Gand - Taxe sur les logements déclarés inadaptés ou inhabitables - Exonération - Principe d'égalité - Compatibilité
- Art. 10, 11 et 172 La Constitution coordonnée 1994

F.19.0071.F

17 juni 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210617.1F.7](#)

AC nr. ...

De persoon die ademhalingsmoeilijkheden ondervindt waarvoor zuurstoftoevoer is vereist tijdens de duur van de ziekte die de voormelde moeilijkheden veroorzaakt, is kennelijk niet, alleen al hierdoor, een persoon die lijdt aan een handicap in de zin van punt 4 van bijlage III van richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Tarief - Verkoop en verhuur van zuurstofconcentrators - Verlaagd tarief - Persoon met een handicap

- Art. 98, §§ 1 en 2, eerste lid, bijlage III, punt 4 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

La personne qui éprouve des difficultés respiratoires nécessitant un apport d'oxygène durant le temps de la maladie qui les provoque n'est manifestement pas, de ce seul fait, une personne atteinte d'un handicap au sens du point 4 de l'annexe III de la directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Taux - Opération de vente et de location d'oxyconcentrateurs - Taux réduit - Personne atteinte d'un handicap

- Art. 98, § 1er et 2, al. 1er, annexe III, point 4 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

F.19.0072.F

5 november 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211105.1F.5](#)

AC nr. ...

De omstandigheid dat de aanslagvoet van 100 pct. het verlies aan belastingen forfaitair vergoedt, zodat die vergoeding, in het ene of het andere bijzondere geval, het exacte bedrag van dat verlies net iets te boven kan gaan of net hieronder kan uitkomen, ontnemt die aanslag zijn vergoedend karakter niet en verleent hieraan geenszins een strafrechtelijk karakter dat, in geval van betwisting, de inleiding van een strafprocedure in de zin van artikel 4.1 van het zevende Protocol bij het EVRM en de artikelen 6 en 7 EVRM zou verantwoorden.

INKOMSTENBELASTINGEN - Vennootschapsbelasting - Afzonderlijke aanslagen - Allerlei - Uitgaven, voordelen van alle aard, verdoken meerwinsten en financiële voordelen van alle

La circonstance que le taux de 100 p.c. compense de manière forfaitaire la perte d'impôts, en sorte que cette compensation pourrait, dans l'un ou l'autre cas particulier, excéder de peu le montant exact de ladite perte ou lui être légèrement inférieure, ne dénature pas cette cotisation, qui reste étrangère à tout caractère punitif justifiant, dans l'hypothèse d'une contestation, l'ouverture d'une procédure pénale au sens des articles 4.1 du Protocole n°7 à la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, 6 et 7 de cette convention.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des sociétés - Impositions distinctes - Divers - Dépenses, avantages de toute nature, bénéfiques dissimulés et avantages financiers de toute nature - Taux de la cotisation distincte - Taux de 100 p.c. - Compensation forfaitaire de

aard - Afzonderlijke aanslagvoet - Aanslagvoet van 100 pct - Forfaitaire vergoeding van het belastingverlies - Vergoeding die het exacte bedrag van het verlies net iets te boven gaat - Vergoeding die net onder het exacte bedrag van het verlies uitkomt

- Art. 219, eerste en tweede lid Wetboek
Inkomstenbelastingen 1992

la perte d'impôts - Compensation excédant de peu le montant exact de la perte - Compensation légèrement inférieure au montant exact de la perte

- Art. 219, al. 1er et 2 Code des impôts sur les revenus 1992

Met de vermindering van de afzonderlijke aanslagvoet van 300 pct. naar 100 pct., voor alle geschillen die nog niet definitief waren afgesloten op de datum van inwerkingtreding van de programmawet van 19 december 2014, heeft die wet elke twijfel willen uitsluiten over de aard van die aanslag in zijn geheel, door hem een vergoedend karakter toe te kennen, die bestaat in de vergoeding van het verlies aan inkomstenbelastingen.

INKOMSTENBELASTINGEN - Vennootschapsbelasting - Afzonderlijke aanslagen - Allerlei - Uitgaven, voordelen van alle aard, verdoken meerwinsten en financiële voordelen van alle aard - Afzonderlijke aanslagvoet - Vermindering van de aanslagvoet van 300 naar 100 pct - Aard van die vermindering

- Art. 219, eerste en tweede lid Wetboek
Inkomstenbelastingen 1992

Par la réduction du taux de 300 p.c. à 100 p.c., avec effet sur tous les litiges non encore définitivement clôturés à la date de son entrée en vigueur, la loi-programme du 19 décembre 2014 a entendu exclure tout doute sur la nature de cette cotisation dans son ensemble, en lui conférant une vocation indemnitaire, celle de compenser la perte d'impôts sur les revenus.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des sociétés - Impositions distinctes - Divers - Dépenses, avantages de toute nature, bénéfiques dissimulés et avantages financiers de toute nature - Taux de la cotisation distincte - Réduction du taux de 300 p.c. à 100 p.c. - Nature de cette réduction

- Art. 219, al. 1er et 2 Code des impôts sur les revenus 1992

F.19.0103.N

29 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210129.1N.24](#)

AC nr. ...

Ter beoordeling van het misbruik kan de rechter het abnormaal of louter artificieel karakter van de verrichte handelingen in aanmerking nemen (1). (1) Zie concl. OM.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Rechtsmisbruik - Begrip - Beoordelingscriteria

- Art. 1, § 10 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

Pour apprécier l'existence d'une pratique abusive, le juge peut prendre en considération le caractère anormal ou purement artificiel des opérations effectuées (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Abus de droit - Notion - Critères d'appréciation

- Art. 1, § 10 Code de la taxe sur la valeur ajoutée

Uit artikel 1, § 10, Btw-wetboek blijkt dat, om te kunnen vaststellen dat inzake btw sprake is van misbruik, ten eerste vereist is dat de betrokken verrichtingen, in weerwil van de formele toepassing van de voorwaarden die worden opgelegd door het Btw-wetboek en de ter uitvoering ervan genomen besluiten, ertoe leiden dat in strijd met het door deze bepalingen beoogde doel een belastingvoordeel wordt toegekend; ten tweede moet uit een geheel van objectieve factoren blijken dat het wezenlijke doel van de betrokken transacties erin bestaat een belastingvoordeel te verkrijgen (1). (1) Zie concl. OM.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Rechtsmisbruik

- Art. 1, § 10 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

Il ressort de l'article 1er, § 10, du Code de la taxe sur la valeur ajoutée que, pour pouvoir constater l'existence d'une pratique abusive en matière de taxe sur la valeur ajoutée, il est requis, en premier lieu, que les opérations en cause, malgré l'application formelle des conditions imposées par le Code de la taxe sur la valeur ajoutée et les arrêtés pris pour son exécution, aient pour résultat l'octroi d'un avantage fiscal contraire à l'objectif poursuivi par ces dispositions; en second lieu, il doit résulter d'un ensemble d'éléments objectifs que le but essentiel des transactions en cause est l'obtention d'un avantage fiscal (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Abus de droit

- Art. 1, § 10 Code de la taxe sur la valeur ajoutée

F.19.0109.F

18 februari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210218.1F.7](#)

AC nr. ...

Door de aftrek van de kosten toe te staan voor het tijdperk waarin ze werkelijk zijn gedaan of gedragen, wijkt artikel 49, tweede lid, WIB92 uitdrukkelijk af van de boekhoudkundige regel die bepaalt dat de lasten die in de loop van een boekjaar zijn gedragen maar betrekking hebben op een of meer latere boekjaren, in hun juiste verhouding moeten worden overgedragen naar de boekjaren waarop ze betrekking hebben (1). (1) Zie Cass. 20 februari 1997, AR F.95.0097.F, AC 1997, nr. 100.

INKOMSTENBELASTINGEN - Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - In het belastbare tijdperk werkelijk betaalde of gedragen kosten - Kosten die betrekking hebben op een of meer latere boekjaren - Aftrekbaarheid

- Art. 49, tweede lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

En autorisant la déduction des frais pour la période pendant laquelle ils ont été effectivement payés ou supportés, l'article 49, alinéa 2, du Code des impôts sur les revenus 1992 déroge expressément à la règle du droit comptable suivant laquelle les charges engagées au cours d'un exercice mais afférentes à un ou plusieurs exercices ultérieurs doivent être reportées jusqu'à due concurrence sur les exercices auxquels elles se rattachent (1). (1) Voir Cass. 20 février 1997, RG F.95.0097.F, Pas. 1997, n° 100.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des sociétés - Détermination du revenu global net imposable - Charges professionnelles - Frais effectivement payés ou supportés pendant la période imposable - Frais afférents à un ou plusieurs exercices ultérieurs - Déductibilité

- Art. 49, al. 2 Code des impôts sur les revenus 1992

F.19.0110.N

2 april 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210402.1N.7](#)

AC nr. ...

De kosten die een vennootschapsbestuurder maakt in het kader van zijn borgstelling voor de schulden van de vennootschap, zijn aftrekbare beroepskosten indien aan de voorwaarden van artikel 49 WIB92 is voldaan, wat veronderstelt dat hij de bedoelde kosten maakte om belastbare inkomsten te verkrijgen of te behouden; wanneer de vennootschapsbestuurder tevens aandeelhouder van de vennootschap is, zijn de kosten niet aftrekbaar wanneer zij zijn gemaakt om zijn persoonlijk vermogen veilig te stellen.

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bedrijfslasten - Schuld van een vennootschap - Borgstelling door de bedrijfsleider - Uitwinning - Aftrekbaarheid

- Art. 49 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Les frais engagés par un dirigeant d'entreprise dans le cadre de son cautionnement des dettes de la société sont des frais professionnels déductibles s'il est satisfait aux conditions de l'article 49 du Code de l'impôt sur les revenus 1992, ce qui suppose qu'il ait engagé lesdites dépenses pour obtenir ou conserver des revenus imposables; lorsque l'administrateur de la société en est également actionnaire, les frais ne sont pas déductibles s'ils ont été engagés pour sauvegarder son patrimoine personnel.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Revenus professionnels - Charges professionnelles - Dette d'une société - Cautionnement par le chef d'entreprise - Éviction - Déductibilité

- Art. 49 Code des impôts sur les revenus 1992

F.19.0111.N

2 april 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210402.1N.10](#)

AC nr. ...

De administratie moet het bewijs leveren van het bestaan van een abnormaal of goedgunstig voordeel, van de omvang ervan en van de band van wederzijdse afhankelijkheid; op de belastingplichtige rust de bewijslast van de economische omstandigheden die hij aanvoert ter verantwoording van de verrichtingen die in beginsel een abnormaal of goedgunstig voordeel uitmaken.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Algemeen - Abnormaal of goedgunstig voordeel - Economische verantwoording van de verrichting - Bewijslast

- Artt. 79, 207 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

L'administration doit prouver l'existence d'un avantage anormal ou bénéficiaire, son étendue et le lien d'interdépendance; la charge de la preuve des circonstances économiques qu'il invoque pour justifier les opérations qui constituent en principe un avantage anormal ou bénéficiaire incombe au contribuable.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Preuve - Généralités - Avantage anormal ou bénéficiaire - Justification économique de l'opération - Charge de la preuve

- Art. 79, 207 Code des impôts sur les revenus 1992

F.19.0125.N

30 april 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210430.1N.1](#)

AC nr. ...

Er is sprake van vertegenwoordiging wanneer een persoon aan een ander de macht geeft om in zijn naam rechtshandelingen te verrichten; de feitenrechter beoordeelt onaantastbaar, in feite, de omvang van een volmacht, mits hij de bewijskracht niet miskent van de akte waarin zij wordt vastgesteld.

LASTGEVING - Vertegenwoordiging - Begrip
- Artt. 1984 en 1989 Oud Burgerlijk Wetboek

Il y a représentation lorsqu'une personne donne à une autre le pouvoir d'accomplir des actes juridiques en son nom; le juge du fond apprécie souverainement, en fait, l'étendue d'une procuration, à condition de ne pas violer la foi due à l'acte qui l'établit.

MANDAT - Représentation - Notion
- Art. 1984 et 1989 Ancien Code civil

Uit de artikelen 420, § 6, eerste en tweede lid, van de Programmawet van 27 december 2004, 1 van het K.B. van 3 juli 2005 houdende maatregelen voor de toepassing van bepaalde verlaagde tarieven inzake accijnzen en 9, § 1, van de Wet van 22 december 2009 betreffende de algemene regeling inzake accijnzen, volgt dat een bedrijf dat voldoet aan de wettelijke grondvoorwaarden om te genieten van het nultarief, zonder evenwel in het bezit te zijn van een vergunning "energieproducten en elektriciteit", recht heeft op terugbetaling van de onterecht betaalde accijnzen.

DOUANE EN ACCIJNZEN - Accijnzen - Energiebijdrage - Nultarief - Vergunning energieproducten en elektriciteit - Vereiste

- Art. 420, § 6, eerste en tweede lid Programmawet 27 december 2004
- Art. 1 KB 3 juli 2005 houdende maatregelen voor de toepassing van bepaalde verlaagde tarieven inzake accijnzen
- Art. 9, § 1 Wet 22 december 2009 betreffende de algemene regeling inzake accijnzen

Il résulte des articles 420, § 6, alinéas 1er et 2, de la loi-programme du 27 décembre 2004, 1er de l'arrêté royal du 3 juillet 2005 fixant les mesures d'application de certains taux réduits d'accise et 9, § 1er, de la loi du 22 décembre 2009 relative au régime général d'accise, qu'une entreprise qui remplit les conditions légales de fond pour bénéficiaire du tarif zéro, mais qui n'est pas titulaire d'une autorisation « produits énergétiques et électricité », a droit au remboursement de l'accise indûment payée.

DOUANES ET ACCISES - Accises - Cotisation sur l'énergie - Tarif zéro - Autorisation produits énergétiques et électricité - Condition

- Art. 420, § 6, al. 1er et 2 L.-programme du 27 décembre 2004
- Art. 1er A.R. du 3 juillet 2005
- Art. 9, § 1er L. du 22 décembre 2009 relative au régime général d'accise

F.19.0130.N

30 april 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210430.1N.8](#)

AC nr. ...

De GS-toelichtingen vormen weliswaar belangrijke middelen ter verzekering van een eenvormige toepassing van het gemeenschappelijk douanetarief door de douaneautoriteiten van de Lidstaten en kunnen als zodanig als waardevolle hulpmiddelen bij de uitleg ervan worden beschouwd, maar zij zijn niettemin rechtens niet bindend, zodat in voorkomend geval moet worden onderzocht of de inhoud ervan met de bepalingen zelf van het gemeenschappelijk douanetarief in overeenstemming is en de draagwijdte ervan niet wijzigt.

DOUANE EN ACCIJNZEN - Gecombineerde nomenclatuur - Uitlegging - GS Toelichtingen - Bindend karakter

Si les notes explicatives SH constituent un moyen important pour assurer l'application uniforme du tarif douanier commun par les autorités douanières des États membres et, à ce titre, peuvent être considérées comme des outils précieux pour leur interprétation, elles n'ont cependant pas force obligatoire, de sorte qu'il convient, le cas échéant, d'examiner si leur contenu est conforme aux dispositions elles-mêmes du tarif douanier commun et n'en altère pas la portée.

DOUANES ET ACCISES - Nomenclature combinée - Interprétation - Notes explicatives SH - Caractère obligatoire

F.19.0133.N

30 april 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210430.1N.3](#)

AC nr. ...

Het uitvoerbaar verklaarde kohier kan in de regel slechts ten uitvoer worden gelegd tegen de bij name in dat kohier vermelde belastingschuldige of belastingschuldigen; de tenuitvoerlegging van het kohier tegen andere personen is slechts mogelijk wanneer zulks voortvloeit uit het systeem van de wet (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Uitvoerbaar verklaard kohier - Tenuitvoerlegging

Inzake inkomstenbelastingen ontstaat de belastingschuld definitief op het tijdstip waarop de periode wordt afgesloten waarin de inkomsten zijn verkregen die de belastbare grondslag vormen (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Algemeen - Belastingenschuld - Definitief ontstaan - Tijdstip

- Art. 360 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Uit de artikelen 204 en 209 Wetboek van Vennootschappen volgt dat de vennoten onder firma die hun deelneming hebben overgedragen, hoofdelijk aansprakelijk zijn voor alle verbintenissen van de vennootschap die vóór de overdracht zijn ontstaan; dit geldt eveneens voor de belastingschuld die ontstaan is voor de overdracht van de aandelen, zodat een ingekohierde aanslag die betrekking heeft op het inkomstenjaar dat voorafgaat aan de overdracht van de aandelen kan worden ten uitvoer gelegd op het vermogen van de vennoot die zijn aandelen heeft overgedragen (1). (1) Zie concl. OM.

HOOFDELIJKHEID - Vennootschappen - Handelsvennootschappen - Vennootschappen onder firma - Vennoten - Aandelenoverdracht - Aansprakelijkheid - Belastingenschuld van de vennootschap - Tijdstip - Ontstaan voor de aandelenoverdrachten

- Artt. 204 en 209 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

VENNOOTSCHAPPEN - Handelsvennootschappen - Vennootschappen onder firma - Vennoten - Hoofdelijke aansprakelijkheid - Belastingenschuld van de vennootschap - Ontstaan voor aandelenoverdracht

- Artt. 204 en 209 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

Le rôle rendu exécutoire ne peut en règle être exécuté qu'à l'égard du ou des contribuables mentionnés dans ce rôle; l'exécution du rôle à l'égard d'autres personnes n'est possible que lorsqu'une telle possibilité découle du régime prévu par la loi (1). (1) Voir les concl. MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Cotisation et enrôlement - Rôle rendu exécutoire - Exécution

En matière d'impôts sur les revenus, la dette d'impôt naît définitivement à la date de clôture de la période au cours de laquelle les revenus qui constituent la base imposable ont été acquis (1). (1) Voir les concl. MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Généralités - Dette fiscale - Naissance définitive - Moment

- Art. 360 Code des impôts sur les revenus 1992

Il résulte des articles 204 et 209 du Code des sociétés que les associés en nom collectif qui ont cédé leur participation sont solidairement responsables de toutes les obligations de la société nées avant la cession; cela s'applique également à l'obligation fiscale née avant la cession des actions, de sorte qu'une cotisation enrôlée au titre de l'année de revenus précédant la cession des actions peut être exécutée sur le patrimoine de l'associé qui a cédé ses actions (1). (1) Voir les concl. MP publiées à leur date dans AC.

SOLIDARITE - Sociétés - Sociétés commerciales - Sociétés en nom collectif - Associés - Cession d'actions - Responsabilité - Dette fiscale de la société - Moment - Naissance de la cession d'actions

- Art. 204 est 209 Code des sociétés

SOCIETES - Sociétés commerciales - Sociétés en nom collectif - Associés - Responsabilité solidaire - Dette fiscale de la société - Naissance de la cession d'actions

- Art. 204 est 209 Code des sociétés

Krachtens het algemeen rechtsbeginsel van de non-retroactiviteit van de wet, dat vervat is in artikel 1 (oud artikel 2) Oud Burgerlijk Wetboek, is de nieuwe wet in de regel niet alleen van toepassing op toestanden die na haar inwerkingtreding ontstaan, maar ook op de toekomstige gevolgen van onder de oude wet ontstane toestanden die zich voordoen of voortduren onder de gelding van de nieuwe wet, voor zover die toepassing geen afbreuk doet aan reeds onherroepelijk vastgestelde rechten; behoudens wanneer de aanslagtermijnen onder de oude wet verstreken zijn, is de nieuwe wet in verband met de termijn binnen dewelke een belastingaanslag kan worden gevestigd onmiddellijk van toepassing op de na haar inwerkingtreding gevestigde aanslagen, ook al is de belastingschuld reeds voor de inwerkingtreding van de nieuwe wet ontstaan (1). (1) Zie concl. OM.

BELASTING - Allerlei - Algemene rechtsbeginselen - Werking in de tijd - Niet-terugwerkende kracht van een wet

- Art. 1 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 354 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 3.3.3.0.1, § 1 Decreet 13 december 2013 houdende de Vlaamse Codex Fiscaliteit

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Niet-terugwerkende kracht van een wet - Belastingwet

- Art. 1 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 354 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 3.3.3.0.1, § 1 Decreet 13 december 2013 houdende de Vlaamse Codex Fiscaliteit

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Belastingwet - Niet-terugwerkende kracht

- Art. 1 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 354 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 3.3.3.0.1, § 1 Decreet 13 december 2013 houdende de Vlaamse Codex Fiscaliteit

En vertu du principe général du droit de non-rétroactivité de la loi, consacré à l'article 1er (anciennement article 2) de l'ancien Code civil, la loi nouvelle s'applique, en règle, non seulement aux situations qui naissent après son entrée en vigueur, mais également aux effets futurs des situations nées sous le régime de la loi antérieure qui se produisent ou se prolongent sous l'empire de la loi nouvelle, pour autant que cette application ne porte pas atteinte à des droits déjà irrévocablement fixés ; sauf lorsque les délais d'imposition sont expirés sous l'empire de la loi ancienne, la loi nouvelle, en ce qui concerne le délai dans lequel une cotisation à l'impôt peut être établie, s'applique immédiatement aux cotisations établies après son entrée en vigueur, même si la dette d'impôt est née avant l'entrée en vigueur de la loi nouvelle (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOT - Divers - Principes généraux du droit - Effet dans le temps - Effet non-rétroactif de la loi

- Art. 1 Ancien Code civil
- Art. 354 Code des impôts sur les revenus 1992
- Art. 3.3.3.0.1, § 1er Décret du 13 décembre 2013 portant le Code flamand de la Fiscalité

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Effet non-rétroactif de la loi - Loi fiscale

- Art. 1 Ancien Code civil
- Art. 354 Code des impôts sur les revenus 1992
- Art. 3.3.3.0.1, § 1er Décret du 13 décembre 2013 portant le Code flamand de la Fiscalité

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Effet dans le temps - Loi fiscale - Effet non-rétroactif

- Art. 1 Ancien Code civil
- Art. 354 Code des impôts sur les revenus 1992
- Art. 3.3.3.0.1, § 1er Décret du 13 décembre 2013 portant le Code flamand de la Fiscalité

In afwijking van het principe van de belastingvrijdom van goederen van het openbaar domein van de Staat en die van het privaats domein die bestemd zijn voor een openbare dienst of voor het algemeen belang, zijn dergelijke goederen slechts vrijgesteld van de onroerende voorheffing wanneer aan de voorwaarden van artikel 253, eerste lid, 3°, WIB92 is voldaan, waaronder het onproductief zijn van de goederen (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Voorheffingen en belastingkrediet - Belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Nationale domeingooderen - Vrijstellingsvoorwaarden

- Art. 253 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Par dérogation au principe de l'immunité fiscale des biens du domaine public de l'État et de ceux de son domaine privé affectés à un service public ou d'intérêt général, pareils biens ne sont exonérés du précompte immobilier que lorsque les conditions prévues à l'article 253, alinéa 1er, 3° du Code des impôts sur les revenus 1992, notamment l'improductivité des biens, sont remplies (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Précomptes et crédit d'impôts - Crédit d'impôt - Précompte immobilier - Domaines nationaux - Conditions d'exonération

- Art. 253 Code des impôts sur les revenus 1992

F.19.0144.F

14 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210114.1F.13](#)

AC nr. ...

De voorzienbaarheid van de bij wet bepaalde inmenging staat niet gelijk aan de voorzienbaarheid van een bijzonder onderzoek.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Privéleven - Inmenging - Belasting over de toegevoegde waarde - Vrije toegang tot de beroepsruimten - Voorzienbaarheid van een bijzonder onderzoek - Voorzienbaarheid van de inmenging - Onderscheiden begrippen

Hoewel de vrije toegang tot de ruimten waar de belastingplichtige zijn economische activiteit uitoefent een inmenging van het openbaar gezag vormt in de zin van artikel 8.2 EVRM, is die inmenging wat betreft het voorwerp, het doel en de voorwaarden voor de uitoefening ervan in de wet in voldoende duidelijke en precieze bewoordingen bepaald om elke btw-controle in de ruimten van de economische activiteit van de belastingplichtige voorzienbaar te maken.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Privéleven - Inmenging - Belasting over de toegevoegde waarde - Vrije toegang tot de beroepsruimten - Bij wet bepaalde inmenging

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 63, eerste lid, 1° Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

La prévisibilité de l'ingérence prévue par la loi ne se confond pas avec la prévisibilité d'une investigation particulière.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 8 - Vie privée - Ingérence - Taxe sur la valeur ajoutée - Libre accès aux locaux professionnels - Prévisibilité d'une investigation particulière - Prévisibilité de l'ingérence - Notions distinctes

Si le libre accès des locaux où l'assujetti exerce son activité économique constitue une ingérence de l'autorité publique au sens de l'article 8, § 2, précité, cette ingérence est prévue par la loi dans des termes suffisamment clairs et précis quant à son objet, son but et les conditions de son exercice pour rendre prévisible tout contrôle en matière de taxe sur la valeur ajoutée sur les lieux de l'activité économique d'un assujetti.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 8 - Vie privée - Ingérence - Taxe sur la valeur ajoutée - Libre accès aux locaux professionnels - Ingérence prévue par la loi

- Art. 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 63, al. 1er, 1° Code de la taxe sur la valeur ajoutée

F.19.0147.N

12 maart 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210312.1N.10](#)

AC nr. ...

De vordering tot voldoening van de superheffing vindt haar oorzaak in de productie of verwerking/export van mest in het betrokken kalenderjaar en ontstaat op 1 januari van het jaar volgend op het productiejaar; het aanvangspunt van de vijfjarige verjaringstermijn is aldus 1 januari van het jaar volgend op het productiejaar waarop de superheffing betrekking heeft.

GEMEENSCHAPS- EN GEWESTBELASTING - Mestdecreet 1991 - Superheffing - Vordering tot voldoening van de heffing - Verjaringstermijn - Aanvangspunt

- Art. 26 Decr. 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen

La demande en paiement de la redevance complémentaire trouve son origine dans la production ou la transformation ou l'exportation d'engrais au cours de l'année civile concernée et naît le 1er janvier de l'année qui suit l'année de production; le point de départ du délai de prescription quinquennal est ainsi le 1er janvier de l'année qui suit l'année de production sur laquelle porte la redevance complémentaire.

IMPOTS COMMUNAUTAIRES ET REGIONAUX - Décret du 23 janvier 1991 relatif à la protection de l'environnement contre la pollution due aux engrais - Redevance complémentaire - Demande en paiement de la redevance - Délai de prescription - Point de départ

- Art. 26 Décret du 23 janvier 1991 relatif à la protection de l'environnement contre la pollution due aux engrais

F.19.0150.N

30 april 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210430.1N.4](#)

AC nr. ...

De belastingplichtige beschikt over het recht op een daadwerkelijke rechterlijke toetsing van de regelmatigheid en de rechtmatigheid van de inhouding, hetzij door de beslagrechter aan wie het toekomt te onderzoeken of de schuldvordering prima facie een zekere en vaststaande vordering is in de zin van artikel 1415 Gerechtelijk Wetboek, hetzij door de rechter in het geschil ten gronde die de inhouding van btw-kredieten kan opheffen voordat zijn beslissing kracht van gewijsde heeft wanneer hij van oordeel is dat de schuldvordering ongegrond is (1). (1) Zie concl. OM.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Inhouding van btw-tegoeden - Wettelijke regeling - Gevolgen - Mogelijkheid tot rechterlijke toetsing

- Art. 76 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

- Art. 8 KB nr. 4 van 29 december 1969 met betrekking tot de teruggaven inzake belasting over de toegevoegde waarde

Le contribuable dispose d'un droit à un contrôle judiciaire effectif de la régularité et de la légalité de la retenue, soit par le juge des saisies auquel il appartient d'examiner si la créance constitue prima facie une créance certaine et liquide au sens de l'article 1415 du Code judiciaire, soit par le juge du fond qui peut annuler la retenue des crédits de taxe sur la valeur ajoutée avant que sa décision n'ait l'autorité de la chose jugée s'il estime que la créance n'est pas fondée (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Retenue de crédits T.V.A. - Dispositions légales - Effets - Possibilité de contrôle judiciaire

- Art. 76 Code de la taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 8 A.R. n° 4 du 29 décembre 1969 relatif au restitutions en matière de taxe sur la valeur ajoutée

F.19.0151.N

21 mei 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210521.1N.8](#)

AC nr. ...

Uit artikel 356, eerste lid, WIB92 volgt niet dat wanneer de aanslag wordt vernietigd na bezwaar en fiscale voorziening ingesteld door een hoofdelijk aansprakelijke voor de belastingschuld, de belastingplichtige op wiens naam de belastingschuld werd gevestigd in de procedure moet worden betrokken opdat een subsidiaire aanslag op zijn naam ter beoordeling aan de rechter kan worden voorgelegd.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Subsidiaire aanslag - Bestuurder - Hoofdelijk gehouden voor de belastingschuld van de vennootschap - Betrokkenheid van de vennootschap in de procedure voor het hof van beroep - Vereiste
- Art. 356 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Il ne suit pas de l'article 356, alinéa 1er, du Code des impôts sur les revenus 1992 que, lorsque la cotisation est annulée après réclamation et recours fiscal d'un débiteur solidaire de la dette d'impôt, le redevable à charge duquel la dette d'impôt a été établie doit être appelé à la cause pour qu'une cotisation subsidiaire à sa charge puisse être soumise à l'appréciation du juge.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Délais - Cotisation subsidiaire - Administrateur - Solidarité quant à la dette d'impôt de la société - Appel à la cause de la société devant la cour d'appel - Condition

- Art. 356 Code des impôts sur les revenus 1992

F.19.0152.N

21 mei 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210521.1N.1](#)

AC nr. ...

Het wettelijk vermoeden van artikel 341 WIB92 houdt in dat de administratie bij de bepaling van de belastbare grondslag noch de afkomst noch de aard van de bezittingen op grond waarvan een indiciaire taxatie is verantwoord, dient aan te tonen en bijgevolg de bezittingen niet dient onder te brengen in een van de in artikel 6 van het wetboek bedoelde bijzondere inkomstencategorieën; het staat de belastingplichtige vrij het tegenbewijs te leveren, dan wel de specifieke aard van de verborgen gehouden inkomsten aan te tonen.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Tekenen of indiciën van goeudheid - Aanduiding van de inkomstencategorie - Vereiste
- Art. 341 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

In het bericht van wijziging van de aangifte dient de administratie de inkomsten en andere gegevens die zij voornemens is in de plaatste stellen van die welke zijn aangegeven of schriftelijk erkend, en de rechtvaardiging ervan, te vermelden; de wijze vanbelasting dient niet te worden vermeld, aangezien de wijze van belasting voortvloeit uit de wet en geen door de belastingplichtige aangegeven of schriftelijk erkende gegevens betreft zoals bedoeld in artikel 346, eerste lid, WIB92.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Wijziging door
3/10/2023

La présomption légale de l'article 341 du Code des impôts sur les revenus 1992 implique que, pour déterminer la base imposable, l'administration ne doit établir ni la provenance ni la nature des avoirs qui justifient la taxation d'après des signes ou indices et, partant, ne doit pas rattacher ces avoirs à l'une des catégories particulières des revenus visés à l'article 6 du code; il est loisible au contribuable d'apporter la preuve contraire ou de démontrer la nature spécifique des revenus dissimulé.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Preuve - Signes et indices d'aisance - Indication de la catégorie de revenus - Condition

- Art. 341 Code des impôts sur les revenus 1992

L'administration est tenue de mentionner dans l'avis de rectification de la déclaration les revenus et les autres éléments qu'elle se propose de substituer à ceux qui ont été déclarés ou admis par écrit en indiquant les motifs qui justifient la rectification; le mode d'imposition ne doit pas être précisé, dès lors qu'il découle de la loi et ne concerne pas d'éléments que le contribuable a mentionnés ou admis par écrit, tels qu'il sont visés à l'article 346, alinéa 1er, du Code des impôts sur les revenus 1992.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Rectification

de administratie van een aangifte - Bericht van wijziging - Wetsbepalingen op grond waarvan de aanslag wordt berekend - Vermelding - Vereiste

- Art. 346 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

de la déclaration par l'administration - Avis de rectification - Dispositions légales fondant le calcul de la cotisation - Mention - Condition

- Art. 346 Code des impôts sur les revenus 1992

F.19.0157.N

21 mei 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210521.1N.7](#)

AC nr. ...

De in artikel 219, zevende lid, WIB92 bedoelde ondubbelzinnige identificatie van de verkrijger vereist dat de belastingplichtige de administratie de identiteit van de verkrijger duidelijk en voldoende gedetailleerd heeft meegedeeld, zodat de administratie de mogelijkheid heeft binnen de toepasselijke aanslagtermijn een aanslag in hoofde van de verkrijger te vestigen (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Vennootschapsbelasting - Afzonderlijke aanslagen - Allerlei - Aanslag geheime commissielonen - Voorwaarden voor niet-toepassing - Ondubbelzinnige identificatie verkrijger

- Art. 219 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

L'identification univoque du bénéficiaire visée à l'article 219, alinéa 7, du Code des impôts sur les revenus 1992 requiert que le contribuable ait communiqué, de façon claire et suffisamment détaillée, l'identité du bénéficiaire à l'administration, de manière à permettre à cette dernière d'établir une cotisation dans le chef du bénéficiaire dans le délai d'imposition applicable (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des sociétés - Impositions distinctes - Divers - Cotisation sur les commissions secrètes - Conditions de non-application - Identification univoque du bénéficiaire

- Art. 219 Code des impôts sur les revenus 1992

F.19.0161.N

30 april 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210430.1N.2](#)

AC nr. ...

Met de uit de Bondsrepubliek Duitsland afkomstige inkomsten die krachtens artikel 23, § 2, 1°, van de Overeenkomst in België vrijgesteld zijn van belastingen, worden de netto inkomsten bedoeld; bijgevolg dienen aftrekposten die specifiek van deze categorie van inkomsten aftrekbaar zijn, in aftrek te worden gebracht.

INKOMSTENBELASTINGEN - Internationale verdragen - Overeenkomst tussen België en Duitsland - Vrijstelling in België - Uit Duitsland afkomstige inkomsten

- Art. 15 en 23 Overeenkomst 30 juni 1958 tussen het Koninkrijk België en de Bondsrepubliek Duitsland

Par revenus provenant de la République fédérale d'Allemagne qui sont exemptés d'impôts en Belgique en vertu de l'article 23, § 2, 1°, de la Convention, il y a lieu d'entendre les revenus nets; par conséquent, les postes de déduction qui sont spécifiquement déductibles de cette catégorie de revenus doivent être déduits.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Conventions internationales - Convention entre la Belgique et l'Allemagne - Exemption en Belgique - Revenus provenant d'Allemagne

- Art. 15 et 23 Convention du 30 juin 1958 entre le Royaume de Belgique et la République Fédérale d'Allemagne

Uit Artikel 7, § 3, KB WIB92 volgt dat de beroepskosten per land moeten worden gesplitst en afgetrokken van de inkomsten waarop zij betrekking hebben.

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Algemeen - Inkomsten behaald in verschillende landen - Berekening belastbare nettobedrag - Beroepskosten - Omdeling per land

- Art. 7 Koninklijk Besluit tot uitvoering van het Wetboek van 3/10/2023

Il résulte de l'article 7, § 3, de l'arrêté royal du 27 août 1993 d'exécution du Code des impôts sur les revenus 1992 que les frais professionnels doivent être répartis par pays et déduits des revenus auxquels ils se rapportent.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Revenus professionnels - Généralités - Revenus provenant de différents pays - Calcul du montant net imposable - Frais professionnels - Répartition par pays

- Art. 7 Arrêté Royal d'exécution du Code des Impôts sur les

Inkomstenbelastingen 1992

*INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bedrijfslasten - Inkomsten in België en in het buitenland - Omdeling**- Art. 7 Koninklijk Besluit tot uitvoering van het Wetboek van Inkomstenbelastingen 1992*

Revenus 1992

*IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Revenus professionnels - Charges professionnelles - Revenus réalisés en Belgique et à l'étranger - Répartition**- Art. 7 Arrêté Royal d'exécution du Code des Impôts sur les Revenus 1992***F.20.0002.N**

2 april 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210402.1N.2](#)

AC nr. ...

In geval van herhaalde overtredingen op de kilometerheffing, binnen de grenzen bepaald in artikel 3.18.0.0.1, § 4/1, VCF, kan voor dezelfde overtreding een nieuwe sanctie worden opgelegd, ook wanneer de overtreder geen kennis heeft van de eerste overtreding, maar het bevoegde personeelslid kan de administratieve geldboete voor dezelfde overtreding begaan binnen een beperkte tijdsperiode verminderen als de belastingplichtige te goeder trouw handelde (1). (1) Zie concl. OM.

GEMEENSCHAPS- EN GEWESTBELASTING - Kilometerheffing - Herhaalde overtredingen - Nieuwe sanctie voor dezelfde overtreding

- Art. 3.18.0.0.1 Décret 13 décembre 2013 houdende de Vlaamse Codex Fiscaliteit

GEMEENSCHAPS- EN GEWESTBELASTING - Kilometerheffing - Herhaalde overtredingen - Nieuwe sanctie voor dezelfde overtreding - Milderung

- Art. 3.18.0.0.1 Décret 13 décembre 2013 houdende de Vlaamse Codex Fiscaliteit

En cas d'infractions répétées au prélèvement kilométrique, dans les limites prévues à l'article 3.18.0.0.1, § 4/1, du Code flamand de la fiscalité, une nouvelle sanction peut être infligée pour la même infraction même si le contrevenant n'a pas connaissance de la première infraction, mais le membre du personnel compétent peut réduire l'amende administrative pour la même infraction commise dans un délai limité si le contribuable a agi de bonne foi (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS COMMUNAUTAIRES ET REGIONAUX - Prélèvement kilométrique - Infractions répétées - Nouvelle sanction pour la même infraction

- Art. 3.18.0.0.1 Décret du 13 décembre 2013 portant le Code flamand de la Fiscalité

IMPOTS COMMUNAUTAIRES ET REGIONAUX - Prélèvement kilométrique - Infractions répétées - Nouvelle sanction pour la même infraction - Adoucissement

*- Art. 3.18.0.0.1 Décret du 13 décembre 2013 portant le Code flamand de la Fiscalité***F.20.0015.N**

25 juni 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210625.1N.2](#)

AC nr. ...

De vordering tot vergoeding van schade op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid tegen de Belgische Staat verjaart door verloop van vijf jaar vanaf de dag volgend op die waarop de benadeelde kennis heeft gekregen van de schade of van de identiteit van de aansprakelijke; wanneer de aansprakelijkheid van de overheid het gevolg is van het uitvaardigen van een norm die een hogere norm schendt, staat de fout van de overheid vast op het ogenblik van de publicatie van de door haar uitgevaardigde norm en krijgt de benadeelde op dat ogenblik kennis van de identiteit van de aansprakelijke.

VERJARING - Belastingzaken - Termijnen (aard, duur, aanvang,

L'action en réparation d'un dommage contre l'État belge, fondée sur une responsabilité extracontractuelle se prescrit par cinq ans à partir du jour qui suit celui où la partie lésée a eu connaissance du dommage ou de l'identité de la personne responsable ; lorsque la responsabilité de l'autorité résulte de l'édiction d'une norme violant une norme supérieure, la faute de l'autorité est établie au moment de la publication de la norme édictée par elle et la partie lésée a, à ce moment-là, connaissance de l'identité du responsable.

PRESCRIPTION - Matière fiscale - Délais (nature, durée, point de départ, fin) - Actions en responsabilité extracontractuelle contre

einde) - Buitencontractuele aansprakelijkheidsvorderingen tegen de Staat - Verjaringstermijn - Aanvangspunt
- Art. 100 Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit

l'État - Délai de prescription - Point de départ

- Art. 100 Lois coordonnées du 17 juillet 1991 sur la comptabilité de l'Etat

F.20.0034.N

16 september 2021 [ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210916.1N.5](#)

AC nr. ...

Een controle of een onderzoek in verband met de toepassing van de roerende voorheffing moet als een controle of onderzoek in verband met de toepassing van de inkomstenbelasting in de zin van artikel 358, § 1, 1°, WIB92 worden beschouwd.

INKOMSTENBELASTINGEN - Voorheffingen en belastingkrediet - Roerende voorheffing - Onderzoekingen - Aard

- Art. 358 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Roerende voorheffing - Onderzoekingen

- Art. 358 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Un contrôle ou une enquête se rapportant à l'application du précompte mobilier doit être considéré comme un contrôle ou une enquête se rapportant à l'application de l'impôt sur les revenus au sens de l'article 358, § 1er, 1°, du Code des impôts sur les revenus 1992.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Précomptes et crédit d'impôts - Précompte mobilier - Investigations - Nature

- Art. 358 Code des impôts sur les revenus 1992

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Délais - Précompte mobilier - Investigations

- Art. 358 Code des impôts sur les revenus 1992

In geval door de belastingplichtige een aangifte in de roerende voorheffing wordt ingediend, zijn de in artikel 333, tweede lid, WIB92 voorziene termijnen gedurende dewelke de administratie onderzoekingen kan doen in verband met die aangifte gekoppeld aan het aanslagjaar en belastbaar tijdperk waarvoor de aangifte wordt ingediend; indien die aangifte onjuist wordt bevonden en eruit blijkt dat inkomsten werden aangegeven die betrekking hebben op een ander belastbaar tijdperk dan zijn de termijnen voor de eventuele verdere onderzoeksverrichtingen met betrekking tot die verkeerd aangegeven inkomsten gekoppeld aan het jaar waarnaar het aanslagjaar genoemd wordt waarvoor de belasting is verschuldigd.

INKOMSTENBELASTINGEN - Voorheffingen en belastingkrediet - Roerende voorheffing - Aangifte - Onderzoekstermijn

- Artt. 333 en 354 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Dans le cas où une déclaration au précompte mobilier est introduite par le contribuable, les délais prévus à l'article 333, alinéa 2, du Code des impôts sur les revenus 1992, pendant lesquels l'administration peut procéder à des investigations en rapport avec cette déclaration se rattachent à l'exercice d'imposition et à la période imposable pour lesquels la déclaration est déposée; si cette déclaration est jugée inexacte et qu'il en ressort que des revenus ont été déclarés qui se rapportent à une autre période imposable, les délais pour les autres investigations éventuelles concernant ces revenus déclarés de manière incorrecte se rattachent à l'année qui désigne l'exercice d'imposition pour lequel l'impôt est dû.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Précomptes et crédit d'impôts - Précompte mobilier - Déclaration - Délai d'investigation

- Art. 333 et 354 Code des impôts sur les revenus 1992

F.20.0047.N

14 oktober 2021 [ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211014.1N.6](#)

AC nr. ...

Wanneer de administratie de belastbare grondslag overeenkomstig artikel 341 WIB92 heeft vastgesteld volgens tekenen en indiciën waaruit een hogere graad van gegoedheid blijkt dan uit de aangegeven inkomsten, moet de belastingplichtige, om het op hem rustende tegenbewijs te leveren, aan de hand van positieve en controleerbare gegevens aantonen dat die hogere gegoedheid voortkomt uit andere inkomsten dan die welke in de inkomstenbelastingen kunnen worden belast of uit inkomsten die tijdens een vroeger tijdvak dan het belastbare tijdvak zijn verkregen.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Teken en of indiciën van gegoedheid - Bewijslast - Verdeling

- Art. 341 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Lorsque l'administration a établi la base imposable conformément à l'article 341 du Code des impôts sur les revenus 1992 d'après des signes ou indices d'où résulte une aisance supérieure à celle qu'attestent les revenus déclarés, le contribuable est tenu, afin d'apporter la preuve contraire qui lui incombe, de démontrer sur la base d'éléments positifs et contrôlables que cette aisance supérieure résulte de revenus autres que ceux susceptibles d'être soumis à l'impôt sur les revenus ou de revenus obtenus au cours d'une période imposable précédente.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Preuve - Signes et indices d'aisance - Charge de la preuve - Répartition

- Art. 341 Code des impôts sur les revenus 1992

F.20.0049.N

4 juni 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210604.1N.4](#)

AC nr. ...

Uit de rechtspraak van het EHRM volgt dat de interpretatie die de nationale belastingadministratie in haar richtlijnen hanteert en in de praktijk toepast tot gevolg kan hebben dat een fiscale bepaling niet beantwoordt aan de vereisten van voorzienbaarheid en rechtszekerheid die zijn neergelegd in artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Belastingzaken - Interpretatie van de wet in administratieve richtlijnen en praktijk - Vereiste van voorzienbaarheid en rechtszekerheid

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

Il suit de la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme que l'interprétation que l'administration fiscale nationale utilise dans ses directives et applique dans la pratique peut avoir pour effet qu'une disposition fiscale ne répond pas aux exigences de prévisibilité et de sécurité juridique contenues à l'article 1er du Premier protocole additionnel à la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Divers - Matière fiscale - Interprétation de la loi dans des directives administratives et dans la pratique - Exigence de prévisibilité et de sécurité juridique

- Art. 1er L. du 13 mai 1955 portant approbation de la Conv. D.H., signée à Rome, le 4 novembre 1950 et du Protocole additionnel à cette Convention, signé à Paris, le 20 mars 1952

F.20.0056.N

4 juni 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210604.1N.10](#)

AC nr. ...

Artikel 100 Wet Rijkscomptabiliteit is enkel van toepassing in fiscale zaken waarbij de fiscale wetgeving zelf niet voorziet in een verval- of verjaringstermijn (1). (1) Zie concl. OM.

VERJARING - Belastingzaken - Algemeen - Wet Rijkscomptabiliteit - Artikel 100 - Toepassing in fiscale zaken

- Art. 100 Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit

Uit geen enkele bepaling van het Dubbelbelastingverdrag België-Korea volgt dat het belastingkrediet slechts wordt toegekend aan de werkelijke genietter ervan die in België verblijft, op voorwaarde dat die interest daadwerkelijk in Korea werd belast; zoals ook uit de wetsgeschiedenis blijkt, kent dit verdrag het belastingkrediet toe wegens de interest die in Korea mag worden belast. (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Internationale verdragen - Dubbelbelastingverdrag België-Korea - Inwoner van België - Belastbaarheid van interest - Door het verdrag verleende belastingvermindering - Vereiste van effectieve bronbelasting

- Artt. 11, 22 Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Republiek Korea tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen, ondertekend te Brussel op 29 augustus 1977

L'article 100 des lois coordonnées du 17 juillet 1991 sur la comptabilité de l'État s'applique uniquement en matière fiscale lorsque la législation fiscale elle-même ne prévoit pas de délai de déchéance ou de prescription (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

PRESCRIPTION - Matière fiscale - Généralités - Lois coordonnées sur la comptabilité de l'Etat - Article 100 - Application en matière fiscale

- Art. 100 Lois coordonnées du 17 juillet 1991 sur la comptabilité de l'Etat

Il ne suit d'aucune disposition de la Convention préventive belgo-coréenne que le crédit d'impôt n'est octroyé au bénéficiaire effectif résidant en Belgique qu'à la condition que ces intérêts aient effectivement été imposés en Corée; ainsi qu'il ressort également des travaux préparatoires, cette convention octroie le crédit d'impôt en raison des intérêts qui peuvent être imposés en Corée (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Conventions internationales - Convention belgo-coréenne préventive de doubles impositions du 29 août 1977 - Résident de la Belgique - Caractère imposable des intérêts - Réduction d'impôt octroyée par la convention - Condition d'imposition effective à la source

- Art. 11, 22 Convention du 29 août 1977 entre le Gouvernement du Royaume de Belgique et la Gouvernement de la République de Corée, tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôt sur les revenus

F.20.0058.N

25 november 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211125.1N.4](#)

AC nr. ...

De wetgever kan een uitzondering maken op artikel 2 Oud Burgerlijk Wetboek en het algemeen rechtsbeginsel van de niet-terugwerkende kracht van een wet; met betrekking tot de werking in de tijd van artikel 344, § 1, WIB92 voert artikel 169 Programmawet (I) van 29 maart 2012 zulke uitzondering in (1). (1) Zie concl. OM.

BELASTING - Allerlei - Algemene rechtsbeginselen - Antimisbruikbepaling - Werking in de tijd - Niet-terugwerkende kracht van een wet

- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Niet-terugwerkende kracht van een wet - Belastingwet - Antimisbruikbepaling

Le législateur peut faire une exception à l'article 2 de l'ancien Code civil et au principe général du droit de la non-rétroactivité de la loi; s'agissant de l'effet dans le temps de l'article 344, § 1er, du Code des impôts sur les revenus 1992, l'article 169 de la loi-programme (I) du 29 mars 2012 introduit une telle exception (1). (1) Voir les concl. du MP.

IMPOT - Divers - Principes généraux du droit - Disposition anti-abus - Effet dans le temps - Effet non rétroactif d'une loi

- Art. 2 Ancien Code civil

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Effet non rétroactif d'une loi - Loi fiscale - Disposition anti-abus

- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Belastingwet - Antimisbruikbepaling - Niet-terugwerkende kracht

- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek

Teneinde toepassing te kunnen maken van artikel 344, § 1, WIB92, zoals ingevoegd bij artikel 167 Programmawet (I) van 29 maart 2012, moet voor belastingplichtigen die belastbaar zijn in de vennootschapsbelasting de rechtshandeling of het geheel van rechtshandelingen gesteld zijn vanaf het aanslagjaar 2013 of, voor vennootschappen die een gebroken boekjaar voeren, vanaf het belastbaar tijdperk dat afsluit ten vroegste op 6 april 2012; dit veronderstelt dat alle rechtshandelingen die als geheel eenzelfde verrichting tot stand brengen, gesteld zijn vanaf het belastbaar tijdperk van het aanslagjaar 2013 of, voor vennootschappen die een gebroken boekjaar voeren, vanaf het belastbaar tijdperk dat afsluit ten vroegste op 6 april 2012 (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Algemeen - Antimisbruikbepaling artikel 344 WIB92 - Werking in de tijd

- Art. 344 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Art. 2 Ancien Code civil

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Effet dans le temps - Loi fiscale - Disposition anti-abus - Effet non-rétroactif

- Art. 2 Ancien Code civil

Afin de pouvoir appliquer l'article 344, § 1er, du Code des impôts sur les revenus 1992, tel qu'il a été inséré par l'article 167 de la loi-programme (I) du 29 mars 2012, il faut que l'acte juridique ou l'ensemble d'actes juridiques ait été posé à partir de l'exercice d'imposition 2013 pour les contribuables ou à partir de la période imposable clôturée au plus tôt le 6 avril 2012 pour les sociétés dont l'exercice comptable est à cheval sur deux années civiles; cela suppose que tous les actes juridiques qui, pris dans leur ensemble, réalisent une seule opération ont été posés à partir de l'exercice d'imposition 2013 ou, pour les sociétés dont l'exercice comptable est à cheval sur deux années civiles, à partir de la période imposable clôturée au plus tôt le 6 avril 2012 (1). (1) Voir les concl. du MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Preuve - Généralités - Disposition anti-abus visée à l'article 344 du Code des impôts sur les revenus 1992 - Effet dans le temps

- Art. 344 Code des impôts sur les revenus 1992

F.20.0059.N

16 september 2021 [ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210916.1N.1](#)

AC nr. ...

Voor de toepassing van artikel 221.4 CDW is het voldoende dat de douaneautoriteiten van oordeel zijn dat er sprake is van een strafrechtelijk vervolgbare handeling waardoor de douaneschuld is ontstaan, ongeacht het tijdstip waarop de douaneautoriteiten deze handeling als strafrechtelijk vervolgbaar kwalificeren (1). (1) Zie concl. OM.

DOUANE EN ACCIJNZEN - Communautair Douanewetboek - Artikel 221.3 CDW - Verplichting van mededeling van het bedrag van de verschuldigde rechten binnen drie jaar - Uitzondering artikel 221.4 CDW - Douaneschuld ontstaan uit strafrechtelijk vervolgbare handeling - Toepassingsvoorwaarden

- Art. 221 EEG-Verordening nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek

Pour l'application de l'article 221.4 du Code des douanes communautaire, il suffit que les autorités douanières soient d'avis qu'il s'agit d'un acte passible de poursuites judiciaires répressives ayant fait naître la dette douanière, quel que soit le moment où les autorités douanières qualifient cet acte comme passible de poursuites judiciaires répressives (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

DOUANES ET ACCISES - Code des douanes communautaire - Code des douanes communautaire article 221.3 - Obligation de communiquer le montant des droits dus dans les trois ans - Exception article 221.4 du Code des douanes communautaire - Dette douanière née d'un acte passible de poursuites judiciaires répressives - Conditions d'application

- Art. 221 Règlement (CEE) n° 2913/92 du Conseil du 12 octobre 1992, établissant le code des douanes communautaire

F.20.0063.N

25 juni 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210625.1N.5](#)

AC nr. ...

De Koning bepaalt de formaliteiten en voorwaarden met betrekking tot de teruggaaf van btw, doch mag hierbij geen afbreuk doen aan de bepalingen van de artikelen 82 en 82bis Btw-wetboek (1). (1) Zie concl. OM.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Buiten de EG gevestigde belastingplichtige - Vordering tot teruggaaf - Verjaringstermijn

- Artt. 80, 82, 82bis Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde
- Art. 9 KB nr. 4 van 29 december 1969 met betrekking tot de teruggaven inzake belasting over de toegevoegde waarde

le Roi détermine les formalités et les conditions de la restitution de la taxe sur la valeur ajoutée, sans pouvoir contrevenir aux dispositions des articles 82 et 82bis du Code de la taxe sur la valeur ajoutée (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Assujetti établi en dehors de la Communauté européenne - Action en restitution - Délai de prescription

- Art. 80, 82, 82bis Code de la taxe sur la valeur ajoutée
- Art. 9 A.R. n° 4 du 29 décembre 1969 relatif au restitutions en matière de taxe sur la valeur ajoutée

Opdat diensten van management van een vennootschap in aanmerking zouden komen als diensten die vallen onder de algemene plaatsbepalingsregel van artikel 21, § 2, Btw-wetboek, is enkel vereist dat het gaat om algemene managementdiensten die niet louter als specifieke diensten van informatieverwerking en -verschaffing in de zin van artikel 21, § 3, 7°, d), Btw-wetboek in aanmerking komen; het is niet vereist dat wordt aangetoond dat het gaat om management als zaakvoerder of statutair beheerder of management krachtens een overeenkomst waardoor de manager over de mogelijkheid beschikt zijn beleidslijnen aan de vennootschap op te leggen (1). (1) Zie concl OM.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Management van een vennootschap - Plaats van dienst - Criteria

- Art. 21 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

Pour que des services de gestion d'une société puissent être considérés comme des services relevant de la règle générale à appliquer pour la détermination du lieu des prestations, prévue à l'article 21, § 2, du Code de la taxe sur la valeur ajoutée, il est uniquement requis qu'il s'agisse de services de gestion générale qui ne sont pas réputés être exclusivement des services spécifiques de traitement de données et de fourniture d'informations au sens de l'article 21, § 3, 7°, d), de ce code ; il n'est pas requis qu'il soit démontré qu'il s'agit de services de gestion fournis en tant que gérant ou administrateur statutaire ou de services de gestion fournis en vertu d'une convention aux termes de laquelle le gestionnaire dispose du pouvoir d'imposer sa ligne de conduite à la société (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Gestion d'une société - Lieu de prestation du service - Critères

- Art. 21 Code de la taxe sur la valeur ajoutée

F.20.0071.N

16 september 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210916.1N.4](#)

AC nr. ...

Artikel 2.7.1.0.4 Vlaamse Codex Fiscaliteit bepaalt mede het belastbaar voorwerp van de erfbelasting en onderscheidt zich aldus van een antimisbruikbepaling die de administratie in geval van fiscaal misbruik toelaat om een niet-belastbare rechtshandeling te negeren en de belastingplichtige te belasten alsof het fiscaal misbruik nooit heeft plaatsgevonden; de gewijzigde versie van deze bepaling heeft uitwerking op rechtshandelingen die dateren van vóór dan wel na de inwerkingtreding van de wijziging (1). (1) Zie concl. OM.

SUCCESSIERECHTEN - Sterfhuisclausule - Nieuwe fictiebepaling - Werking in de tijd

- Art. 2.7.1.0.4 Decreet 13 december 2013 houdende de Vlaamse Codex Fiscaliteit

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Artikel 2.7.1.0.4 Vlaamse Codex Fiscaliteit

- Art. 2.7.1.0.4 Decreet 13 december 2013 houdende de Vlaamse Codex Fiscaliteit

L'article 2.7.1.0.4 du Code de la fiscalité flamande détermine notamment l'objet imposable des droits de succession et se distingue ainsi d'une disposition anti-abus qui permet à l'administration, en cas d'abus fiscal, d'ignorer un acte juridique non imposable et d'imposer le contribuable comme si l'abus fiscal n'avait jamais eu lieu; la version modifiée de cette disposition sortit ses effets sur les actes juridiques accomplis antérieurement ou postérieurement à l'entrée en vigueur de sa modification (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

DROITS DE SUCCESSION - Clause mortuaire - Nouvelle fiction légale - Application dans le temps

- Art. 2.7.1.0.4 Décret du 13 décembre 2013 portant le Code flamand de la Fiscalité

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Application dans le temps - Code flamand de la fiscalité, article 2.7.1.0.4

- Art. 2.7.1.0.4 Décret du 13 décembre 2013 portant le Code flamand de la Fiscalité

F.20.0073.N

25 november 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211125.1N.5](#)

AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 18, eerste lid, 2° WIB92 wordt elke terugbetaling van gestort kapitaal die wordt gedaan ter uitvoering van een regelmatige beslissing tot vermindering van het maatschappelijk kapitaal, overeenkomstig de bepalingen van het Wetboek van Vennootschappen, vrijgesteld.

INKOMSTENBELASTINGEN - Vennootschapsbelasting - Algemeen - Dividenden - Begrip - Terugbetaling van gestort kapitaal - Vrijstelling

- Art. 18 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

En vertu de l'article 18, alinéa 1er, 2°, du Code des impôts sur les revenus 1992, tout remboursement de capital libéré opéré en exécution d'une décision régulière de réduction du capital social, conformément aux dispositions du Code des sociétés, est exonéré.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des sociétés - Généralités - Dividendes - Notion - Remboursement de capital - Exonération

- Art. 18 Cône des impôts sur les revenus 1992

F.20.0081.N

14 oktober 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211014.1N.7](#)

AC nr. ...

Artikel 1174 Oud Burgerlijk Wetboek betreft de zuiver potestatieve opschortende voorwaarde, namelijk de opschortende voorwaarde waarvan de vervulling uitsluitend afhangt van de wil van de partij die zich verbindt; zij verhindert niet de gewoon potestatieve opschortende voorwaarde, dit is de opschortende voorwaarde waarvan de vervulling weliswaar in de macht van de schuldenaar ligt, maar ook afhangt van externe factoren, en verhindert evenmin de zuiver potestatieve ontbindende voorwaarde en de gewoon potestatieve ontbindende voorwaarde; hieruit volgt dat een toekomstige en voor de partijen onzekere gebeurtenis als ontbindende voorwaarde kan worden bedongen, ook al is haar werking afhankelijk van de wilsuiging van de partij die zich verbindt (1). (1) Zie concl. OM.

OVEREENKOMST - Algemeen - Ontbindende voorwaarde - Intreding - Keuzerecht van de schuldenaar

- Artt. 1168, 1174 en 1183 Oud Burgerlijk Wetboek

VERBINTENIS - Ontbindende voorwaarde - Intreding - Keuzerecht van de schuldenaar

- Artt. 1168, 1174 en 1183 Oud Burgerlijk Wetboek

L'article 1174 de l'ancien Code civil concerne la condition suspensive purement potestative, à savoir la condition suspensive dont la réalisation dépend exclusivement de la volonté de la partie qui s'oblige; elle ne fait pas obstacle à la condition suspensive simplement potestative, à savoir la condition suspensive dont la réalisation dépend certes du débiteur, mais également de facteurs externes, et pas davantage à la condition résolutoire purement potestative ou à la condition résolutoire simplement potestative; il s'ensuit qu'un événement futur et incertain pour les parties peut être stipulé comme condition résolutoire, même si sa réalisation dépend de la volonté de la partie qui s'oblige (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

CONVENTION - Généralités - Condition résolutoire - Accomplissement - Exercice d'un choix par le débiteur

- Art. 1168, 1174 et 1183 Ancien Code civil

OBLIGATION - Condition résolutoire - Accomplissement - Exercice d'un choix par le débiteur

- Art. 1168, 1174 et 1183 Ancien Code civil

F.20.0084.F

25 februari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210225.1F.1](#)

AC nr. ...

Krachtens het algemeen rechtsbeginsel van de voorrang van het internationaal recht op het nationaal recht hebben de bepalingen van het Belgisch-Frans dubbelbelastingverdrag van 10 maart 1964 voorrang op de bepalingen van intern recht; hieruit volgt dat, in zoverre die overeenkomst België verplicht de verrekening van een minimaal forfaitair gedeelte van buitenlandse belasting toe te staan, geen gevolg kan worden gegeven aan regels van Belgisch intern recht die deze aftrek aan bijkomende voorwaarden onderwerpen (1). (1) Cass. 15 oktober 2020, AR F.19.0015.F, AC 2020, nr. 640, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 16 juni 2017, AR F.15.0102.N, AC 2017, nr. 393, met concl. van advocaat-generaal VAN INGELGEM. Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 140.

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Voorrang van het internationale recht op het nationale recht - Frans-Belgisch dubbelbelastingverdrag van 10 maart 1964

En vertu du principe général de droit relatif à la primauté du droit international sur le droit interne, la Convention franco-belge préventive de doubles impositions prime les dispositions du droit interne; il s'ensuit que, dans la mesure où ladite convention oblige la Belgique à accorder l'imputation d'une quotité forfaitaire minimale d'impôt étranger, il ne saurait être donné effet à des règles de droit interne belge qui subordonnent cette réduction à des conditions supplémentaires (1). (1) Cass. 15 octobre 2020, RG F.19.0015.F, Pas. 2020, n° 640 avec concl. MP ; Cass. 16 juin 2017, RG F.15.0102.N, Pas. 2017, n° 393 avec concl. de M. Van Ingelgem, avocat général publiées à leur date dans AC. Voir les concl. du MP.

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Primauté du droit international sur le droit interne - Convention franco-belge du 10 mars 1964 préventive de doubles impositions

Uit artikel 19.A.1, tweede lid, van de Frans-Belgisch dubbelbelastingverdrag van 10 maart 1964 volgt dat België de verrekening moet verlenen van een forfaitair gedeelte van de buitenlandse belasting waarvan het tarief minstens gelijk is aan 15 procent van het netto bedrag van de roerende inkomsten (1). (1) Cass. 15 oktober 2020, AR F.19.0015.F, AC 2020, nr. 640, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 16 juni 2017, AR F.15.0102.N, AC 2017, nr. 393, met concl. van advocaat-generaal VAN INGELGEM. Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 140.

INKOMSTENBELASTINGEN - Internationale verdragen - Frans-Belgisch dubbelbelastingverdrag van 10 maart 1964 - Voorkoming van dubbele belasting op dividenden - Stelsel van verrekenbaarheid van het forfaitair gedeelte van buitenlandse belasting

- Art. 19.A.1, tweede lid Overeenkomst van 10 maart 1964 tussen België en Frankrijk tot voorkoming van dubbel belasting en tot regeling van wederzijdse administratieve en juridische bijstand inzake inkomstenbelastingen

Il suit de l'article 19.A.1, alinéa 2, de la Convention franco-belge préventive de doubles impositions que la Belgique doit accorder l'imputation d'une quotité forfaitaire d'impôt étranger dont le taux est au moins égal à 15 pour cent du montant net des revenus mobiliers (1). (1) Cass. 15 octobre 2020, RG F.19.0015.F, Pas. 2020, n° 640 avec concl. MP ; Cass. 16 juin 2017, RG F.15.0102.N, Pas. 2017, n° 393 avec concl. de M. Van Ingelgem, avocat général publiées à leur date dans AC. Voir les concl. du MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Conventions internationales - Convention franco-belge du 10 mars 1964 préventive de doubles impositions - Prévention de la double imposition des dividendes - Régime d'imputation de la quotité forfaitaire d'impôt étranger

- Art. 19.A.1, al. 2 Convention du 10 mars 1964 entre la Belgique et la France tendant à éviter les doubles impositions et à établir des règles d'assistance administrative et juridique réciproque en matière d'impôts sur les revenus

F.20.0090.F

6 mei 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210506.1F.3](#)

AC nr. ...

Een vordering van de verweerster tot bindendverklaring van het arrest moet worden ingediend vóór het verstrijken van de in artikel 1093 Gerechtelijk Wetboek bepaalde termijn; een vordering tot bindendverklaring van het arrest, die meer dan drie maanden na de betekening van het verzoekschrift ter griffie werd neergelegd, is laattijdig en bijgevolg niet ontvankelijk.

CASSATIE - Bindendverklaring - Burgerlijke zaken - Vordering van de verweerster tot bindendverklaring van het arrest - Termijn van neerlegging - Ontvankelijkheid

- Artt. 1093, 1100 en 1103 Gerechtelijk Wetboek
CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Vordering van de verweerster tot bindendverklaring van het arrest - Termijn van neerlegging - Ontvankelijkheid
- Artt. 1093, 1100 en 1103 Gerechtelijk Wetboek
CASSATIEBEROEP - Belastingzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Vordering van de verweerster tot bindendverklaring van het arrest - Termijn van neerlegging - Ontvankelijkheid
- Artt. 1093, 1100 en 1103 Gerechtelijk Wetboek

Une demande en déclaration d'arrêt commun à la requête de la partie défenderesse doit être formée avant l'expiration du délai prévu à l'article 1093 du même Code; une demande en déclaration d'arrêt commun remise au greffe de la Cour de cassation plus de trois mois après la signification de la requête en cassation est tardive, partant, irrecevable.

CASSATION - Appel en déclaration d'arrêt commun - Matière civile - Demande en déclaration d'arrêt commun à la requête de la partie défenderesse - Délai prévu pour le dépôt - Recevabilité

- Art. 1093, 1100 et 1103 Code judiciaire
POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Demande en déclaration d'arrêt commun à la requête de la partie défenderesse - Délai prévu pour le dépôt - Recevabilité
- Art. 1093, 1100 et 1103 Code judiciaire
POURVOI EN CASSATION - Matière fiscale - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et pièces - Demande en déclaration d'arrêt commun à la requête de la partie défenderesse - Délai prévu pour le dépôt - Recevabilité
- Art. 1093, 1100 et 1103 Code judiciaire

F.20.0092.N

4 november 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211104.1N.5](#)

AC nr. ...

Uit de artikelen 1080 Gerechtelijk Wetboek en 378 WIB92 volgt dat inzake inkomstenbelastingen het verzoekschrift ondertekend en neergelegd mag worden door een advocaat, die niet een advocaat bij het Hof dient te zijn; het feit dat de cassatievoorziening gericht is tegen een beslissing die uitspraak doet over een vordering betreffende een aanslag in de inkomstenbelasting en tegelijk ook over een vordering in tussenkomst en gemeenverklaring van het te vellen arrest, wat een louter bewarende maatregel is, leidt er niet ertoe dat de voorziening moet ondertekend en neergelegd worden door een advocaat bij het Hof.

INKOMSTENBELASTINGEN - Voorziening in cassatie - Verzoekschrift tot cassatie - Ondertekening door een advocaat bij het Hof van Cassatie - Vereiste

- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 378 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Il résulte des articles 1080 du Code judiciaire et 378 du Code des impôts sur les revenus 1992 qu'en matière d'impôts sur les revenus, la requête peut être signée et déposée par un avocat, qui ne doit pas nécessairement être avocat à la Cour ; le fait que le pourvoi en cassation est dirigé contre une décision statuant sur une demande concernant une imposition dans l'impôt sur les revenus et en même temps aussi sur une demande en intervention et en déclaration d'arrêt commun de l'arrêt à rendre, à savoir une mesure purement conservatoire, n'a pas pour conséquence que le pourvoi doive être signé et déposé par un avocat à la Cour.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Pourvoi en cassation - Requête en cassation - Signature par un avocat à la Cour de cassation - Condition

- Art. 1080 Code judiciaire

- Art. 378 Code des impôts sur les revenus 1992

F.20.0094.N

25 november 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211125.1N.2](#)

AC nr. ...

Er wordt enkel maar een algemeen Europeesrechtelijk beginsel van het verbod van rechtsmisbruik onderkend in zoverre een belastingplichtige zich abusief onder de formele voorwaarden van een bepaling van het Unierecht brengt ter verkrijging van een voordeel van het Unierecht; tevens wordt van dit beginsel toepassing gemaakt in gevallen waar een lidstaat een nationale bepaling hanteert die tot doel heeft fiscaal rechtsmisbruik te beteugelen en de vraag rijst of die nationale bepaling de Europese fundamentele vrijheden respecteert; het Hof van Justitie van de Europese Unie onderkent geen algemeen Europeesrechtelijk beginsel van verbod van fiscaal rechtsmisbruik met algemene strekking, dat zowel in een Europeesrechtelijke als een louter nationaalrechtelijke context van toepassing is (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Allerlei - Europeesrechtelijk beginsel van verbod van fiscaal rechtsmisbruik

RECHTSMISBRUIK - Europeesrechtelijk beginsel van verbod van
3/10/2023

Un principe général de droit européen relatif à l'interdiction de l'abus de droit n'est reconnu que dans la mesure où un contribuable se place abusivement dans les conditions formelles d'une disposition du droit de l'Union en vue d'obtenir un avantage du droit de l'Union; ce principe est également appliqué lorsqu'un État membre a recours à une disposition nationale visant à réprimer l'abus de droit en matière fiscale et que la question se pose de savoir si cette disposition nationale respecte les libertés fondamentales européennes; la Cour de justice de l'Union européenne ne reconnaît aucun principe de droit européen relatif à l'interdiction de l'abus de droit en matière fiscale ayant une portée générale qui s'applique aussi bien dans un contexte de droit européen que dans le seul cadre du droit national (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des sociétés - Détermination du revenu global net imposable - Divers - Principe de droit européen relatif à l'interdiction de l'abus de droit en matière fiscale

ABUS DE DROIT - Principe de droit européen relatif à l'interdiction

F.20.0096.N

16 september 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210916.1N.6](#)

AC nr. ...

De fiscale administratie dient de onregelmatigheid die leidde tot de nietigverklaring van de aanslag niet te herstellen; dit geldt ook voor de onregelmatigheid bestaande in de miskenning, tijdens de taxatieprocedure, van de Taalwet Bestuurszaken en voor het gebrek aan afdoende motivering van het bericht van wijziging voor wat betreft de administratieve boete die wordt opgelegd.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Subsidiaire aanslag - Toepassingsmodaliteiten

- Art. 356 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 109 Wet 4 augustus 1986 houdende fiscale bepalingen

L'administration fiscale ne doit pas réparer l'irrégularité qui a conduit à l'annulation de la cotisation; cela vaut également pour l'irrégularité consistant dans la violation, au cours de la procédure de taxation, des lois du 18 juillet 1966 sur l'emploi des langues en matière administrative et pour le défaut de motivation adéquate de l'avis de modification en ce qui concerne l'amende administrative infligée.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Cotisation et enrôlement - Cotisation subsidiaire - Modalités d'application

- Art. 356 Code des impôts sur les revenus 1992
- Art. 109 L. du 4 août 1986

F.20.0098.N

4 juni 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210604.1N.8](#)

AC nr. ...

De fiscale geldboete waarin artikel 445, eerste lid, WIB92 voorziet heeft een preventief en overheersend repressief karakter en vormt bijgevolg een administratieve sanctie van strafrechtelijke aard in de zin van artikel 6.1 EVRM (1). (1) Het Hof velde op dezelfde dag ook arrest in zes andere soortgelijke zaken: C.20.0052.N, F.20.0037.N, F.20.0113.N, C.19.0490.N, C.19.0492.N, F.20.0039.N.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Sancties - verhogingen - administratieve boeten - straffen - Administratieve boete artikel 445 WIB92 - Strafrechterlijke aard

- Art. 445 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

L'amende fiscale prévue par l'article 445, alinéa 1er, du Code des impôts sur les revenus 1992 revêt un caractère préventif mais surtout répressif et constitue, en conséquence, une sanction administrative de nature pénale au sens de l'article 6, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales (1). (1) La Cour a rendu le même jour un arrêt dans six causes analogues : RG C.20.0052.N, RG F.20.0037.N, RG F.20.0113.N, RG C.19.0490.N, RG C.19.0492.N, RG F.20.0039.N.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Sanctions. accroissement d'impôt. amendes administratives. peines - Amende administrative visée à l'article 445 du Code des impôts sur les revenus 1992 - Nature pénale

- Art. 445 Code des impôts sur les revenus 1992

De verdrievoudiging van de ontdoken belasting voorzien in artikel 40, tweede lid, van het Wetboek van de met de inkomstenbelasting gelijkgestelde belastingen heeft een preventief en overheersend repressief karakter en is in zoverre zij bijkomend bij de belasting een sanctie bepaalt van 200 pct. van de ontdoken belasting een administratieve sanctie van strafrechtelijke aard in de zin van artikel 6.1 EVRM (1). (1) Het Hof velde op dezelfde dag ook arrest in zes andere soortgelijke zaken: C.20.0052.N, F.20.0037.N, F.20.0113.N, C.19.0490.N, C.19.0492.N, F. 20.0039.N.

BELASTINGEN (MET DE INKOMSTENBELASTINGEN GELIJKGES - Sancties - Verdrievoudiging ontdoken belasting - Artikel 40, tweede lid WIGB - Strafrechterlijke aard

- Art. 40 Wetboek van de met de Inkomstenbelastingen Gelijkgestelde Belastingen

Op de grond dat de belastingplichtige met kennis van zaken de fiscale wetgeving heeft overtreden, kan de rechter wettig oordelen dat de verdrievoudiging van de belasting en het opleggen van de maximum geldboete wettig en proportioneel is (1). (1) Het Hof velde op dezelfde dag ook arrest in zes andere soortgelijke zaken: C.20.0052.N, F.20.0037.N, F.20.0113.N, C.19.0490.N, C.19.0492.N, F. 20.0039.N.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Administratieve boete - Strafrechterlijke aard - Evenredigheid met de inbreuk - Toetsingsrecht van rechter - Beoordelingscriteria

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Le triplement de la taxe éludée prévu à l'article 40, alinéa 2, du Code des taxes assimilées aux impôts sur les revenus revêt un caractère préventif mais surtout répressif et, dans la mesure où il prévoit, en sus de la taxe, une sanction équivalant à 200 p.c. de la taxe éludée, il constitue une sanction administrative de nature pénale au sens de l'article 6, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales (1). (1) La Cour a rendu le même jour un arrêt dans six causes analogues : RG C.20.0052.N, RG F.20.0037.N, RG F.20.0113.N, RG C.19.0490.N, RG C.19.0492.N, RG F.20.0039.N.

TAXES ASSIMILEES AUX IMPOTS SUR LES REVENUS - Sanctions - Triplement de la taxe éludée - Codes des taxes assimilées aux impôts sur les revenus, article 40, alinéa 2 - Nature pénale

- Art. 40 Code des taxes assimilées aux impôts sur les revenus

Sur le fondement que le contribuable a enfreint la législation fiscale en connaissance de cause, le juge peut légalement décider que le triplement de la taxe et l'application de l'amende maximale sont des sanctions légales et proportionnées (1). (1) La Cour a rendu le même jour un arrêt dans six causes analogues : RG C.20.0052.N, RG F.20.0037.N, RG F.20.0113.N, RG C.19.0490.N, RG C.19.0492.N, RG F.20.0039.N.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Amende administrative - Nature pénale - Proportionnalité à l'infraction - Droit de contrôle du juge - Critères d'appréciation

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Het bezwaarschrift gericht tegen een aanslag die gevestigd is op betwiste bestanddelen, geldt van ambtswege voor de andere aanslagen gevestigd op dezelfde bestanddelen, zelfs wanneer de termijnen tot bezwaar tegen die andere belastingen zouden zijn verstreken; onder dezelfde bestanddelen dient te worden verstaan de materiële bestanddelen die tot de vaststelling van de belastbare grondslag bijdragen (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2021, nr. 674.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Bezwaar - Aanslag die gevestigd is op betwiste bestanddelen - Uitwerking - Andere aanslagen gevestigd op dezelfde bestanddelen - Dezelfde bestanddelen
- Art. 367 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

La réclamation dirigée contre une imposition établie sur des éléments contestés vaut d'office pour les autres impositions établies sur les mêmes éléments alors même que seraient expirés les délais de réclamation contre ces autres impositions; par mêmes éléments, il y a lieu d'entendre les éléments matériels qui concourent à la formation de la base imposable (1). (1) Voir les concl. du MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Réclamations - Imposition établie sur des éléments contestés - Effet - Autres impositions établies sur les mêmes éléments - Mêmes éléments
- Art. 367 Code des impôts sur les revenus 1992

F.20.0126.F

19 april 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210419.3F.4](#)

AC nr. ...

Hoewel de administratie, om het verval te voorkomen, aan de rechter bij conclusie een subsidiaire aanslag moet voorleggen binnen een termijn van zes maanden te rekenen van de rechterlijke beslissing die de initiële aanslag vernietigt, volgt hieruit niet dat ze binnen dezelfde termijn een volledige en omstandige berekening van die aanslag moet neerleggen op de griffie van de rechtbank, op voorwaarde dat de inlichtingen die zijn overgemaakt in de conclusie met het oog op de geldigverklaring van de subsidiaire aanslag, of als bijlage hiervan, of nog tot staving hiervan indien het gaat om stukken die regelmatig binnen de voormelde termijn tussen de partijen zijn uitgewisseld, de rechter toelaten de grenzen van de aanhangigmaking van de zaak vast te stellen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 278.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Personenbelasting - Vernietiging van de initiële aanslag door de rechter - Subsidiaire aanslag bij conclusie - Volledige en omstandige berekening van die aanslag - Ontvankelijkheid van de vordering tot geldigverklaring van de subsidiaire aanslag
- Art. 356, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Si l'administration doit, pour éviter la forclusion, soumettre au juge, par voie de conclusions, une cotisation subsidiaire dans un délai de six mois à dater de la décision judiciaire portant annulation de la cotisation primitive, il ne s'ensuit pas qu'elle doive déposer dans le même délai au greffe de la juridiction un calcul complet et détaillé de cette cotisation pourvu que les indications fournies dans les conclusions en validation de la cotisation subsidiaire, en annexe de celles-ci, ou encore à l'appui de celles-ci s'il s'agit de pièces régulièrement communiquées entre les parties dans le délai précité, permettent au juge de déterminer les limites de sa saisine (1). (1) Voir les concl. du MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Délais - Impôt des personnes physiques - Annulation de la cotisation primitive par le juge - Cotisation subsidiaire par voie de conclusions - Calcul complet et détaillé de cette cotisation - Recevabilité de la demande en validation de la cotisation subsidiaire
- Art. 356, al. 1er Code des impôts sur les revenus 1992

F.20.0127.N

23 december 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211223.1N.1](#)

AC nr. ...

Het verlaagd btw-tarief van 6 pct. is slechts van toepassing op de plaatsing van toegangspoorten die muurvast aan de woning zelf worden aangehecht, zodat zij worden ingelijfd in de onroerende structuur van de woning en die een verbetering van de woning zelf uitmaken doordat ze een onmiddellijk nut hebben voor de private woonfunctie; dergelijke toegangspoorten betreffen geen van het verlaagd tarief uitgesloten afsluitingen in de zin van § 4, 1° rubriek XXXI van Tabel A, maar hebben betrekking op de eigenlijke woning.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Werken in onroerende staat - Plaatsing toegangspoorten - Verlaagd tarief van 6% - Toepassingsvoorwaarden

- Art. 1, 1°, en Tabel A, rubriek XXXI, § 1, 1° KB nr. 20 van 20 juli 1970

Le taux réduit de la taxe sur la valeur ajoutée de 6 % ne s'applique qu'au placement de portails d'entrée qui sont fixés de manière permanente au bâtiment d'habitation lui-même, de sorte qu'ils sont incorporés à la structure immobilière du bâtiment d'habitation, et qui constituent une amélioration du bâtiment d'habitation lui-même en ce qu'ils ont une utilité immédiate pour la fonction résidentielle privée; de tels portails d'entrée ne concernent pas les clôtures au sens du § 4, 1°, de la rubrique XXXI du tableau A, exclues du taux réduit, mais ont trait au bâtiment d'habitation proprement dit.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Travaux immobiliers - Placement de portails d'entrée - Taux réduit de 6% - Conditions d'application

- Art. 1er, 1°, et Tableau A, rubrique XXXI, § 1er, 1° A.R. n° 20 du 20 juillet 1970

F.20.0132.F

19 april 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210419.3F.2](#)

AC nr. ...

Wanneer de belasting wegens haar vast tarief wordt gevestigd op de uitoefening van een economische activiteit, zonder dat hierbij rekening wordt gehouden met de geringste aanwijzing over de omvang van die activiteit, of het nu gaat om oppervlakte, grootte van het personeelsbestand dan wel omzet, leidt het belastingreglement tot de gelijke behandeling van etablissementen die weliswaar dezelfde activiteit uitoefenen, maar zich in situaties bevinden die uit het oogpunt van hun fiscale draagkracht, wezenlijk verschillend zijn.

GEMEENTE-, PROVINCIE- EN PLAATSELIJKE BELASTINGEN - Gemeentebelastingen - Belasting met vast tarief - Belasting op de uitoefening van een economische activiteit - Gelijkheidsbeginsel

- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994
GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 172 - Gemeentebelastingen - Belasting met vast tarief - Belasting op de uitoefening van een economische activiteit - Gelijkheidsbeginsel

- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994
GRONDWET - Art. 11 - Belasting met vast tarief - Belasting op de uitoefening van een economische activiteit - Gelijkheidsbeginsel

- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994
GRONDWET - Art. 10 - Belasting met vast tarief - Belasting op de uitoefening van een economische activiteit - Gelijkheidsbeginsel

Lorsqu'en raison de son taux forfaitaire unique, la taxe frappe l'exercice d'une activité économique sans avoir égard au moindre indice qui rende compte de son ampleur, que ce soit par la superficie, par l'importance du personnel ou par le chiffre d'affaires, le règlement-taxe a pour effet de traiter de manière identique des établissements qui, tout en exerçant la même activité, se trouvent dans des situations essentiellement différentes du point de vue de leurs capacités contributives.

TAXES COMMUNALES, PROVINCIALES ET LOCALES - Taxes communales - Taxe forfaitaire unique - Taxe frappant l'exercice d'une activité économique - Principe d'égalité

- Art. 10, 11 et 172 La Constitution coordonnée 1994
CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 172 - Taxes communales - Taxe forfaitaire unique - Taxe frappant l'exercice d'une activité économique - Principe d'égalité

- Art. 10, 11 et 172 La Constitution coordonnée 1994
CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 11 - Taxe forfaitaire unique - Taxe frappant l'exercice d'une activité économique - Principe d'égalité

- Art. 10, 11 et 172 La Constitution coordonnée 1994
CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 10 - Taxe forfaitaire unique - Taxe frappant l'exercice d'une activité économique - Principe d'égalité

F.20.0136.F

6 mei 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210506.1F.7](#)

AC nr. ...

Wanneer het verzoekschrift niet uitgaat van een bevoegd orgaan, is het cassatieberoep niet ontvankelijk; uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, moet blijken dat de persoon door wie cassatieberoep kan worden ingesteld, heeft beslist om de voorziening in te stellen en vervolgens zijn handtekeningsbevoegdheid heeft overgedragen aan de persoon die het verzoekschrift heeft ondertekend.

CASSATIEBEROEP - Belastingzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Eisers en verweerders - Eisers - Rechtspersonen - Bevoegd orgaan - Bevoegdheidsdelegatie - Ontvankelijkheid

- Art. 730, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Lorsque la requête en cassation n'émane pas d'un organe compétent, le pourvoi est irrecevable; il doit ressortir des pièces auxquelles la Cour peut avoir égard que la personne ayant qualité pour se pourvoir a décidé d'introduire le pourvoi, puis a délégué son pouvoir de signature de la requête à la personne qui l'a signée.

POURVOI EN CASSATION - Matière fiscale - Personnes ayant qualité pour se pourvoir ou contre lesquelles on peut ou on doit se pourvoir - Demandeurs et défendeurs - Demandeurs et défendeurs - Demandeurs - Personnes morales - Organe compétent - Délégation de pouvoir - Recevabilité

- Art. 730, al. 1 Code judiciaire

F.20.0159.F

17 mei 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210517.3F.7](#)

AC nr. ...

Aanplakking moet worden begrepen als een permanente wijze van bekendmaking waardoor de belanghebbenden te allen tijde kunnen kennisnemen van het bestaan van een reglement of een verordening waarvan zij, als zij dat wensen, de inhoud kunnen vernemen op de plaats die in de aanplakking is aangeduid (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 352.

GEMEENTE-, PROVINCIE- EN PLAATSELIJKE BELASTINGEN - Gemeentebelastingen - Reglementen en verordeningen - Wijze van bekendmaking - Aanplakking

- Art. L 1131-1, eerste en tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

- Art. L 1131-1, eerste en tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

GEMEENTE-, PROVINCIE- EN PLAATSELIJKE BELASTINGEN - Gemeentebelastingen - Reglementen en verordeningen - Wijze van bekendmaking - Aanplakking

- Art. L 1131-1, eerste en tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

- Art. L 1131-1, eerste en tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

GEMEENTE - Reglementen en verordeningen - Wijze van bekendmaking - Aanplakking

- Art. L 1131-1, eerste en tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

- Art. L 1131-1, eerste en tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

3/10/2023

L'affichage doit s'entendre d'un mode permanent de publication qui permet aux intéressés de prendre connaissance, à toute heure, de l'existence d'un règlement ou d'une ordonnance dont il leur appartiendra, s'ils le souhaitent, de s'informer de la teneur à l'endroit précisé par l'affiche (1). (1) Voir les concl. du MP.

TAXES COMMUNALES, PROVINCIALES ET LOCALES - Taxes communales - Règlements et ordonnances - Mode de publication - Affichage

- Art. L 1131-1, al. 1er et 2 Code de la démocratie locale et de la décentralisation

- Art. L 1131-1, al. 1er et 2 Code de la démocratie locale et de la décentralisation

TAXES COMMUNALES, PROVINCIALES ET LOCALES - Taxes communales - Règlements et ordonnances - Mode de publication - Affichage

- Art. L 1131-1, al. 1er et 2 Code de la démocratie locale et de la décentralisation

- Art. L 1131-1, al. 1er et 2 Code de la démocratie locale et de la décentralisation

COMMUNE - Règlements et ordonnances - Mode de publication - Affichage

- Art. L 1131-1, al. 1er et 2 Code de la démocratie locale et de la décentralisation

- Art. L 1131-1, al. 1er et 2 Code de la démocratie locale et de la décentralisation

P. 234/502

GEMEENTE - Reglementen en verordeningen - Wijze van bekendmaking - Aanplakking

- Art. L 1131-1, eerste en tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie
- Art. L 1131-1, eerste en tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

Hoewel de aantekening in het speciaal daartoe gehouden register het enige toelaatbare bewijs is van de bekendmaking en de datum van bekendmaking van een reglement of van een gemeentelijke verordening, volgt hieruit niet dat die aantekening de regelmatigheid van de aanplakking aantoont (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 352.

GEMEENTE-, PROVINCIE- EN PLAATSELIJKE BELASTINGEN - Gemeentebelastingen - Reglementen en verordeningen - Bekendmaking door middel van aanplakking - Aantekening in een register van de bekendmaking en de datum van bekendmaking

- Artt. L 1133-1 en L 1133-2, eerste en tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie
- Artt. L 1133-1 en L 1133-2, eerste en tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie
- Artt. 1, 2 en 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteverheden
- Artt. 1, 2 en 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteverheden

GEMEENTE-, PROVINCIE- EN PLAATSELIJKE BELASTINGEN - Gemeentebelastingen - Reglementen en verordeningen - Bekendmaking door middel van aanplakking - Aantekening in een register van de bekendmaking en de datum van bekendmaking

- Artt. L 1133-1 en L 1133-2, eerste en tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie
- Artt. L 1133-1 en L 1133-2, eerste en tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie
- Artt. 1, 2 en 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteverheden
- Artt. 1, 2 en 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteverheden

GEMEENTE - Reglementen en verordeningen - Bekendmaking door middel van aanplakking - Aantekening in een register van de bekendmaking en de datum van bekendmaking

- Artt. L 1133-1 en L 1133-2, eerste en tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

COMMUNE - Règlements et ordonnances - Mode de publication - Affichage

- Art. L 1131-1, al. 1er et 2 Code de la démocratie locale et de la décentralisation
- Art. L 1131-1, al. 1er et 2 Code de la démocratie locale et de la décentralisation

Si l'annotation dans le registre spécialement prévu à cet effet constitue le seul mode de preuve admissible du fait et de la date de la publication d'un règlement ou d'une ordonnance communale, il ne s'ensuit pas que cette annotation fasse preuve de la régularité de l'affichage (1). (1) Voir les concl. du MP.

TAXES COMMUNALES, PROVINCIALES ET LOCALES - Taxes communales - Règlements et ordonnances - Publication par la voie de l'affichage - Annotation dans un registre du fait et de la date de la publication

- Art. L 1133-1 et L 1133-2, al. 1er et 2 Code de la démocratie locale et de la décentralisation
- Art. L 1133-1 et L 1133-2, al. 1er et 2 Code de la démocratie locale et de la décentralisation
- Art. 1er, 2 et 3 A.R. du 14 octobre 1991 relatif aux annotations dans le registre de publication des règlements et ordonnances des autorités communales
- Art. 1er, 2 et 3 A.R. du 14 octobre 1991 relatif aux annotations dans le registre de publication des règlements et ordonnances des autorités communales

TAXES COMMUNALES, PROVINCIALES ET LOCALES - Taxes communales - Règlements et ordonnances - Publication par la voie de l'affichage - Annotation dans un registre du fait et de la date de la publication

- Art. L 1133-1 et L 1133-2, al. 1er et 2 Code de la démocratie locale et de la décentralisation
- Art. L 1133-1 et L 1133-2, al. 1er et 2 Code de la démocratie locale et de la décentralisation
- Art. 1er, 2 et 3 A.R. du 14 octobre 1991 relatif aux annotations dans le registre de publication des règlements et ordonnances des autorités communales
- Art. 1er, 2 et 3 A.R. du 14 octobre 1991 relatif aux annotations dans le registre de publication des règlements et ordonnances des autorités communales

COMMUNE - Règlements et ordonnances - Publication par la voie de l'affichage - Annotation dans un registre du fait et de la date de la publication

- Art. L 1133-1 et L 1133-2, al. 1er et 2 Code de la démocratie locale et de la décentralisation

- Artt. L 1133-1 en L 1133-2, eerste en tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

- Artt. 1, 2 en 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteverhuden

- Artt. 1, 2 en 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteverhuden

GEMEENTE - Reglementen en verordeningen - Bekendmaking door middel van aanplakking - Aantekening in een register van de bekendmaking en de datum van bekendmaking

- Artt. L 1133-1 en L 1133-2, eerste en tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

- Artt. L 1133-1 en L 1133-2, eerste en tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

- Artt. 1, 2 en 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteverhuden

- Artt. 1, 2 en 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteverhuden

- Art. L 1133-1 et L 1133-2, al. 1er et 2 Code de la démocratie locale et de la décentralisation

- Art. 1er, 2 et 3 A.R. du 14 octobre 1991 relatif aux annotations dans le registre de publication des règlements et ordonnances des autorités communales

- Art. 1er, 2 et 3 A.R. du 14 octobre 1991 relatif aux annotations dans le registre de publication des règlements et ordonnances des autorités communales

COMMUNE - Règlements et ordonnances - Publication par la voie de l'affichage - Annotation dans un registre du fait et de la date de la publication

- Art. L 1133-1 et L 1133-2, al. 1er et 2 Code de la démocratie locale et de la décentralisation

- Art. L 1133-1 et L 1133-2, al. 1er et 2 Code de la démocratie locale et de la décentralisation

- Art. 1er, 2 et 3 A.R. du 14 octobre 1991 relatif aux annotations dans le registre de publication des règlements et ordonnances des autorités communales

- Art. 1er, 2 et 3 A.R. du 14 octobre 1991 relatif aux annotations dans le registre de publication des règlements et ordonnances des autorités communales

F.20.0167.F

17 mei 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210517.3F.5](#)

AC nr. ...

Uit artikel 355, eerste lid, WIB92, dat ertoe strekt de administratie voor het verval te behoeden door haar een nieuwe aanslagtermijn toe te kennen, volgt dat er ter vervanging van de nietig verklaarde aanslag pas een nieuwe aanslag kan worden vastgesteld vanaf de datum waarop tegen de administratieve beslissing tot nietigverklaring geen hoger beroep meer mogelijk is (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2021, nr. 353.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Nietigverklaring van de aanslag - Recht van de administratie om een nieuwe aanslag te vestigen - Termijn - Aanvang

- Art. 355, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Art. 355, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Nietigverklaring van de aanslag - Recht van de administratie om een nieuwe aanslag te vestigen - Termijn - Aanvang

- Art. 355, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Art. 355, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Il suit de l'article 355, alinéa 1er, du Code des impôts sur les revenus 1992 qui a pour objet de relever l'administration de la forclusion en lui ouvrant un nouveau délai d'imposition, qu'une nouvelle cotisation ne peut être établie en remplacement de la cotisation annulée qu'à partir de la date à laquelle la décision administrative d'annulation n'est plus susceptible de recours (1). (1) Voir les concl. contraires du MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Délais - Annulation de la cotisation - Droit de l'administration d'établir une nouvelle cotisation - Délai - Prise de cours

- Art. 355, al. 1er Code des impôts sur les revenus 1992

- Art. 355, al. 1er Code des impôts sur les revenus 1992

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Délais - Annulation de la cotisation - Droit de l'administration d'établir une nouvelle cotisation - Délai - Prise de cours

- Art. 355, al. 1er Code des impôts sur les revenus 1992

- Art. 355, al. 1er Code des impôts sur les revenus 1992

F.21.0011.F

3 september 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210903.1F.4](#)

AC nr. ...

Wanneer de raming van de belastbare grondslag in de personenbelasting wordt gedaan volgens tekenen en indiciën waaruit een hogere graad van gegoedheid blijkt dan uit de aangegeven inkomsten, bestaat het tegenbewijs erin aan te tonen dat de vastgestelde gegoedheid voortkomt uit middelen die niet als inkomstenbelasting belastbaar zijn of uit inkomsten die tot een tijdperk behoren dat aan het belastbare tijdperk voorafgaat (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 515.

BEWIJS - Belastingzaken - Algemeen - Inkomstenbelasting - Aanslagprocedure - Tekenen en indiciën van gegoedheid - Tegenbewijs - Voorwerp

- Art. 341 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Art. 341 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

BEWIJS - Belastingzaken - Algemeen - Inkomstenbelasting - Aanslagprocedure - Tekenen en indiciën van gegoedheid - Tegenbewijs - Voorwerp

- Art. 341 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Art. 341 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Tekenen of indiciën van gegoedheid - Tegenbewijs - Voorwerp

- Art. 341 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Art. 341 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Tekenen of indiciën van gegoedheid - Tegenbewijs - Voorwerp

- Art. 341 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Art. 341 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Lorsque l'évaluation de la base imposable à l'impôt des personnes physiques est faite d'après des signes ou indices d'où résulte une aisance supérieure à celle qu'attestent les revenus déclarés, la preuve contraire consiste à établir que l'aisance constatée provient de ressources autres que celles qui sont taxables aux impôts sur les revenus ou de revenus relevant d'une période antérieure à la période imposable (1). (1) Voir les concl. du MP.

PREUVE - Matière fiscale - Généralités - Impôt sur les revenus - Etablissement de l'impôt - Signes et indices d'aisance - Preuve contraire - Objet

- Art. 341 Code des impôts sur les revenus 1992

- Art. 341 Code des impôts sur les revenus 1992

PREUVE - Matière fiscale - Généralités - Impôt sur les revenus - Etablissement de l'impôt - Signes et indices d'aisance - Preuve contraire - Objet

- Art. 341 Code des impôts sur les revenus 1992

- Art. 341 Code des impôts sur les revenus 1992

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Preuve - Signes et indices d'aisance - Preuve contraire - Objet

- Art. 341 Code des impôts sur les revenus 1992

- Art. 341 Code des impôts sur les revenus 1992

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Preuve - Signes et indices d'aisance - Preuve contraire - Objet

- Art. 341 Code des impôts sur les revenus 1992

- Art. 341 Code des impôts sur les revenus 1992

G.21.0164.N

24 augustus 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210824.PPEV.1](#)

AC nr. ...

Het Hof van Cassatie, Bureau voor rechtsbijstand van het Hof houdt geen rekening met de opmerkingen van de verzoeker op het advies van de advocaat bij het Hof van Cassatie die in een andere taal dan de taal van de rechtspleging worden geformuleerd en die ook niet van aard zijn om dit gemotiveerde advies te weerleggen.

RECHTSBIJSTAND - Burgerlijke zaken - Hof van Cassatie, Bureau voor rechtsbijstand - Opmerkingen van verzoeker in een andere taal geformuleerd - Gebrek aan relevantie - Ontvankelijkheid

- Artt. 664 e.v. Gerechtelijk Wetboek

Le Bureau d'assistance judiciaire de la Cour de cassation ne tient pas compte des observations de la requérante concernant l'avis de l'avocat à la Cour de cassation, qui sont formulées dans une autre langue que celle de la procédure et qui ne sont pas davantage de nature à écarter cet avis motivé.

ASSISTANCE JUDICIAIRE - Matière civile - Cour de cassation, Bureau d'assistance judiciaire - Observations du requérant formulées dans une autre langue - Défaut de pertinence - Recevabilité

- Art. 664 et s. Code judiciaire

Het Hof van Cassatie, bureau voor rechtsbijstand, heeft geen rechtsmacht om te oordelen over het verzoek tot vervanging van de aangestelde advocaat bij het Hof van Cassatie en tot aanwijzing van een andere advocaat bij het Hof van Cassatie voor het verlenen van een advies.

RECHTSBIJSTAND - Burgerlijke zaken - Hof van Cassatie, Bureau voor rechtsbijstand - Advies van een advocaat bij het Hof - Verzoek tot vervanging van de aangestelde advocaat en tot aanwijzing van een andere advocaat - Rechtsmacht

- Artt. 664 e.v. Gerechtelijk Wetboek

Le Bureau d'assistance judiciaire de la Cour de cassation est sans compétence pour statuer sur la requête tendant au remplacement de l'avocat à la Cour de cassation désigné et à la désignation d'un autre avocat à la Cour de cassation, en vue de donner un avis.

ASSISTANCE JUDICIAIRE - Matière civile - Cour de cassation, Bureau d'assistance judiciaire - Avis d'un avocat à la Cour - Requête tendant au remplacement de l'avocat désigné et à la désignation d'un autre avocat - Juridiction

- Art. 664 et s. Code judiciaire

Het instellen van een cassatieberoep, met als enige kans op slagen een cassatieberoep tegen de veroordeling tot het betalen van 1 euro voor het tergend en roekeloos procederen in hoger beroep, kan de kostprijs van een procedure voor het Hof van Cassatie niet verantwoorden.

RECHTSBIJSTAND - Burgerlijke zaken - Hof van Cassatie, Bureau voor rechtsbijstand - Slaagkans beperkt tot veroordeling tot 1 € - Kostprijs van een procedure

L'introduction d'un pourvoi en cassation, qui n'aurait quelque chance de succès que s'il est dirigé contre la condamnation au paiement d'un euro pour appel téméraire et vexatoire, ne peut justifier le coût d'une procédure devant la Cour de cassation.

ASSISTANCE JUDICIAIRE - Matière civile - Cour de cassation, Bureau d'assistance judiciaire - Chance de succès limitée d'une condamnation à un euro - Coût d'une procédure

G.21.0238.F

20 december 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211220.PROD.1](#)

AC nr. ...

Een aanvraag tot rechtsbijstand die louter als een vertragingmanoeuvre wordt ingediend en bovendien niet in verhouding staat tot de omvang van het geschil, is niet gegrond.

RECHTSBIJSTAND - Dilatoire aanvraag

Une demande en assistance judiciaire dilatoire et surabondamment, disproportionnée à l'enjeu du litige est non fondée.

ASSISTANCE JUDICIAIRE - Demande dilatoire

P.19.0811.N

19 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210119.2N.9](#)

AC nr. ...

Uit de arresten nr. 9/2018 van 1 februari 2018, nr. 35/2018 van 22 maart 2018 en nr. 31/2019 van 28 februari 2019 van het Grondwettelijk Hof volgt dat in geval van een gerechtelijk onderzoek lastens de in artikel 479 Wetboek van Strafvordering bedoelde magistraten, andere dan die bedoeld in artikel 481 van dat wetboek, bij het afsluiten van dat onderzoek de rechtspleging wat hen en de daders van een samenhangend misdrijf betreft moet worden geregeld overeenkomstig de gemeenrechtelijke regels van de strafrechtspleging; de vraag rijst of het ontzeggen van een dergelijke procedure aan een verdachte niet-houder van het voorrecht van rechtsmacht en de daaruit voortvloeiende mogelijkheid van aanhangig making bij de vonnisgerechten door de procureur des Konings met een rechtstreekse dagvaarding in de omstandigheden van de zaak, om reden dat bij afsluiten van het onderzoek door een raadsheer-onderzoeksrechter de strafvervolging is vervallen (door minnelijke schikking) lastens de medeverdachte die magistraat is, geen schending inhoudt van de artikelen 10 en 11 Grondwet, zodat er grond is tot het stellen van prejudiciële vragen aan het Grondwettelijk Hof (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

GRONDWET - Algemeen (oud) - Art. 10 (oud) - Prejudiciële vragen

GRONDWET - Algemeen (oud) - Art. 10 (oud) - Prejudiciële vragen

GRONDWET - Art. 11 - Prejudiciële vragen

GRONDWET - Art. 11 - Prejudiciële vragen

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Voorrecht van rechtsmacht

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Voorrecht van rechtsmacht

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Opsporingsonderzoek - Algemeen - Rechtstreekse dagvaarding voor het vonnisgerecht - Voorrecht van rechtsmacht

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Opsporingsonderzoek - Algemeen - Rechtstreekse dagvaarding voor het vonnisgerecht - Voorrecht van rechtsmacht

VOORRANG VAN RECHTSMACHT - Samenhang met een verdachte die geen titularis is van het voorrecht van rechtsmacht - Opsporingsonderzoek - Tussenkoms van een raadsheer-onderzoeksrechter - Verval van de strafvordering ten aanzien van de verdachte die titularis is van het voorrecht van

Il résulte des arrêts n° 9/2018 du 1er février 2018, n° 35/2018 du 22 mars 2018 et n° 31/2019 du 28 février 2019 de la Cour constitutionnelle que, dans le cadre d'une instruction judiciaire menée à charge des magistrats visés à l'article 479 du Code d'instruction criminelle, autres que ceux visés à l'article 481 de ce même code, il doit être procédé, au terme de ladite instruction, au règlement de la procédure, en ce qui les concerne ainsi que les auteurs d'une infraction connexe, conformément aux règles de droit commun de la procédure pénale; la question se pose de savoir si le fait de priver d'une telle procédure un inculpé qui n'est pas titulaire du privilège de juridiction et la possibilité qui en découle que le procureur du Roi puisse saisir les juridictions de jugement par voie de citation directe dans les circonstances propres à la cause, au motif qu'au terme de l'instruction menée par le conseiller-juge d'instruction, l'action publique exercée à charge du co-inceulpé, ayant qualité de magistrat, s'est éteinte (à la suite d'une transaction amiable), ne constitue pas une violation des articles 10 et 11 de la Constitution, de sorte qu'il y a lieu de poser à la Cour constitutionnelle des questions préjudicielles (1). (1) Voir les concl. contraires du MP publiées à leur date dans AC.

CONSTITUTION - Constitution 1831 (articles 1 a 99) - Article 10 - Questions préjudicielles

CONSTITUTION - Constitution 1831 (articles 1 a 99) - Article 10 - Questions préjudicielles

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 11 - Questions préjudicielles

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 11 - Questions préjudicielles

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Règlement de la procédure - Privilège de juridiction

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Règlement de la procédure - Privilège de juridiction

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Information - Généralités - Citation directe devant la juridiction de jugement - Privilège de juridiction

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Information - Généralités - Citation directe devant la juridiction de jugement - Privilège de juridiction

PRIVILEGE DE JURIDICTION - Connexité avec un inculpé qui n'est pas titulaire du privilège de juridiction - Information - Intervention d'un conseiller-juge d'instruction - Extinction de l'action publique à l'égard de l'inceulpé qui est titulaire du privilège de juridiction - Situation procédurale du co-inceulpé qui n'est pas titulaire du

rechtsmacht - Procedurele toestand van de medeverdachte die geen houder is van het voorrecht van rechtsmacht - Rechtstreekse dagvaarding door de procureur des Konings
VOORRANG VAN RECHTSMACHT - Samenhang met een verdachte die geen titularis is van het voorrecht van rechtsmacht - Opsporingsonderzoek - Tussenkoms van een raadsheer-onderzoeksrechter - Verval van de strafvordering ten aanzien van de verdachte die titularis is van het voorrecht van rechtsmacht - Procedurele toestand van de medeverdachte die geen houder is van het voorrecht van rechtsmacht - Rechtstreekse dagvaarding door de procureur des Konings

privilège de juridiction - Citation directe par le procureur du Roi

PRIVILEGE DE JURIDICTION - Connexité avec un inculpé qui n'est pas titulaire du privilège de juridiction - Information - Intervention d'un conseiller-juge d'instruction - Extinction de l'action publique à l'égard de l'inculpé qui est titulaire du privilège de juridiction - Situation procédurale du co-inculpé qui n'est pas titulaire du privilège de juridiction - Citation directe par le procureur du Roi

P.19.1057.N

23 februari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210223.2N.17](#)

AC nr. ...

Artikel 43quater, § 4, Strafwetboek bepaalt dat het vermogen dat ter beschikking staat van een criminele organisatie moet worden verbeurdverklaard, onder voorbehoud van de rechten van derden te goeder trouw; uit de wetsgeschiedenis van deze bepaling volgt dat de wetgever er een bijzondere toepassing in zag van artikel 42, 1°, Strafwetboek, dat de verplichte verbeurdverklaring voorschrijft van de misdrijfinstrumenten en met dit artikel 43quater, § 4, Strafwetboek dit begrip wilde verbijzonderen tot alle activa, waarvan het duidelijk is dat zij bestemd zijn om te dienen voor de activiteiten van een criminele organisatie, zodat deze verbeurdverklaring betrekking heeft op elk goed dat ter beschikking staat van de criminele organisatie voor de uitoefening van haar activiteiten en deze verbeurdverklaring niet beperkt is tot vermogensvoordelen uit een misdrijf (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

L'article 43quater, § 4, du Code pénal prévoit que le patrimoine dont dispose une organisation criminelle doit être confisqué, sous réserve des droits des tiers de bonne foi ; il résulte des travaux préparatoires de cette disposition que le législateur a prévu une application particulière de l'article 42, 1°, du Code pénal, qui prescrit la confiscation obligatoire des instruments de l'infraction et que, par cet article 43quater, § 4, du Code pénal, il a voulu attribuer spécifiquement cette qualification aux actifs dont il apparaît clairement qu'ils sont consacrés aux activités d'une organisation criminelle, si bien que cette confiscation concerne tout bien dont dispose l'organisation criminelle pour l'exercice de ses activités et cette confiscation ne se limite pas aux avantages patrimoniaux tirés d'une infraction (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP publiées à leur date dans AC.

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Criminele organisatie - Doelstelling

- Artt. 42, 1°, en 43quater, § 4 Strafwetboek

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Criminele organisatie - Doelstelling

- Artt. 42, 1°, en 43quater, § 4 Strafwetboek

VERENIGING VAN MISDADIGERS - Criminele organisatie - Straf - Verbeurdverklaring - Doelstelling

- Artt. 42, 1°, en 43quater, § 4 Strafwetboek

VERENIGING VAN MISDADIGERS - Criminele organisatie - Straf - Verbeurdverklaring - Doelstelling

- Artt. 42, 1°, en 43quater, § 4 Strafwetboek

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Organisation criminelle - Objectif

- Art. 42, 1°, et 43quater, § 4 Code pénal

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Organisation criminelle - Objectif

- Art. 42, 1°, et 43quater, § 4 Code pénal

ASSOCIATION DE MALFAITEURS - Organisation criminelle - Peine - Confiscation - Objectif

- Art. 42, 1°, et 43quater, § 4 Code pénal

ASSOCIATION DE MALFAITEURS - Organisation criminelle - Peine - Confiscation - Objectif

- Art. 42, 1°, et 43quater, § 4 Code pénal

De omstandigheid dat de beslissing waarin de in artikel 24, tweede lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bedoelde procedurele excepties worden verworpen, tevens uitspraak doet over andere middelen dan procedurele excepties van onbevoegdheid, onontvankelijkheid of nietigheid, zoals de aanneming van verzachtende omstandigheden met betrekking tot een telastlegging, de vaststelling van de verjaring van de strafvordering met betrekking tot een bepaalde telastlegging of het bepalen van de incriminatieperiode van een telastlegging, maar geen uitspraak doet over de schuld van de beklaagde, belet niet dat de verjaring van de strafvordering is geschorst bij toepassing van artikel 24, tweede lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Behandeling door het vonnisgerecht van een door partijen opgeworpen exceptie - Beslissing tot verwerping - Uitspraak in diezelfde beslissing over andere middelen dan de procedurele excepties - Draagwijdte

- Art. 24, tweede lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Behandeling door het vonnisgerecht van een door partijen opgeworpen exceptie - Beslissing tot verwerping - Uitspraak in diezelfde beslissing over andere middelen dan de procedurele excepties - Draagwijdte

- Art. 24, tweede lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

La circonstance que la décision rejetant les exceptions procédurales visées à l'article 24, alinéa 2, du titre préliminaire du Code de procédure pénale, statue, outre sur les exceptions procédurales d'incompétence, d'irrecevabilité ou de nullité, également sur d'autres moyens, comme l'admission de circonstances atténuantes concernant une prévention, la constatation de la prescription de l'action publique concernant une prévention particulière ou la détermination de la période d'incrimination d'une prévention, mais sans statuer sur la culpabilité du prévenu, n'empêche pas la suspension de la prescription de l'action publique en application de l'article 24, alinéa 2, du titre préliminaire du Code de procédure pénale (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP publiées à leur date dans AC.

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Suspension - Examen par la juridiction de jugement d'une exception soulevée par l'une des parties - Décision de rejet - Décision statuant sur d'autres moyens outre les exceptions procédurales - Portée

- Art. 24, al. 2 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Suspension - Examen par la juridiction de jugement d'une exception soulevée par l'une des parties - Décision de rejet - Décision statuant sur d'autres moyens outre les exceptions procédurales - Portée

- Art. 24, al. 2 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

De wetsgeschiedenis van de bepaling van artikel 24, tweede lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, toont aan dat de wetgever wilde vermijden dat de partijen om dilatoire redenen misbruik zouden maken van de in dat artikel opgesomde procedurele middelen en uit deze bepaling volgt dat er slechts in twee gevallen geen schorsing van de verjaring van de strafvordering is, namelijk wanneer de rechter de exceptie gegrond verklaart en indien de rechter de beslissing over de exceptie bij de zaak zelf voegt en noch uit de tekst van de bepaling noch uit de wetsgeschiedenis kan worden afgeleid dat er nog gevallen zijn waarin het opwerpen van een dergelijke exceptie door een bedoelde partij niet zou leiden tot een schorsing van de verjaring; met de woorden "gedurende de behandeling" in artikel 24, tweede lid, eerste zin, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering wordt bedoeld de periode tussen het tijdstip waarop volgens de procedurestukken een partij een dergelijke procedurele exceptie opwerpt en het tijdstip waarop het vonnisgerecht er uitspraak over doet en tijdens die periode is de verjaring van de strafvordering in beginsel geschorst (1). (1)Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Behandeling door het vonnisgerecht van een door partijen opgeworpen exceptie - Voorwaarden - Draagwijdte
- Art. 24, tweede lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Behandeling door het vonnisgerecht van een door partijen opgeworpen exceptie - Voorwaarden - Draagwijdte
- Art. 24, tweede lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Il ressort des travaux préparatoires de l'article 24, alinéa 2, de la loi du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du Code de procédure pénale que le législateur souhaitait éviter l'abus, par les parties, des moyens procéduraux énumérés audit article à des fins dilatoires et il résulte de cette disposition qu'il n'y a pas matière à suspension de la prescription de l'action publique seulement dans deux cas, à savoir lorsque le juge déclare l'exception fondée et lorsqu'il joint au fond la décision sur l'exception ; il ne peut être déduit ni du libellé ni des travaux préparatoires de la disposition qu'il existe d'autres cas dans lesquels l'invocation d'une telle exception par une partie visée n'entraînerait pas la suspension de la prescription ; l'expression « pendant le traitement », figurant à l'article 24, alinéa 2, première phrase, du titre préliminaire du Code de procédure pénale, vise la période comprise entre le moment auquel, selon les pièces de la procédure, une partie soulève une telle exception procédurale et celui auquel la juridiction de jugement se prononce sur celle-ci. En principe, la prescription de l'action publique est suspendue pendant cette période (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP publiées à leur date dans AC.

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Suspension - Examen par la juridiction de jugement d'une exception soulevée par l'une des parties - Conditions - Portée

- Art. 24, al. 2 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Suspension - Examen par la juridiction de jugement d'une exception soulevée par l'une des parties - Conditions - Portée

- Art. 24, al. 2 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

Er is volgens artikel 24, tweede lid, tweede zin, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering geen schorsing van de verjaring indien de beslissing over de daarin bedoelde exceptie bij de zaak zelf wordt gevoegd en de beslissing over deze excepties wordt bij de zaak zelf gevoegd en de verjaring van de strafvordering is niet geschorst indien het vonnisgerecht deze excepties beoordeelt met dezelfde beslissing als deze waarbij uitspraak wordt gedaan over de schuld van de beklaagden; de omstandigheid dat een zaak in zijn geheel wordt behandeld op een rechtszitting houdt niet in dat het vonnisgerecht de in artikel 24, tweede lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bedoelde procedurele excepties bij de zaak zelf heeft gevoegd (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Behandeling door het vonnisgerecht van een door partijen opgeworpen exceptie - Voeging van de beslissing over de exceptie bij de grond van de zaak - Draagwijdte

- Art. 24, tweede lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Behandeling door het vonnisgerecht van een door partijen opgeworpen exceptie - Voeging van de beslissing over de exceptie bij de grond van de zaak - Draagwijdte

- Art. 24, tweede lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Selon l'article 24, alinéa 2, deuxième phrase, du titre préliminaire du Code de procédure pénale, la prescription n'est pas suspendue si la décision sur l'exception visée et la décision rendue sur ces exceptions sont jointes au fond et la prescription de l'action publique n'est pas suspendue lorsque la juridiction de jugement examine ces exceptions dans la même décision que celle par laquelle elle se prononce sur la culpabilité des prévenus ; la circonstance qu'une affaire est examinée dans son ensemble à une audience n'implique pas que la juridiction de jugement a joint au fond les exceptions procédurales visées à l'article 24, alinéa 2, du titre préliminaire du Code de procédure pénale (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP publiées à leur date dans AC.

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Suspension - Examen par la juridiction de jugement d'une exception soulevée par l'une des parties - Jonction au fond de la décision sur l'exception - Portée

- Art. 24, al. 2 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Suspension - Examen par la juridiction de jugement d'une exception soulevée par l'une des parties - Jonction au fond de la décision sur l'exception - Portée

- Art. 24, al. 2 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

Het vonnisgerecht oordeelt onaantastbaar in het belang van een goede rechtsbedeling of het de beslissing over de door artikel 24, tweede lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bedoelde excepties bij de zaak zelf voegt dan wel dat zij dat niet doet en er dus uitspraak over doet op een vroeger tijdstip dan de beslissing over de schuld en zij moet die beslissing niet bijzonder met redenen omkleden.; dat die beslissing, waaraan altijd een exceptie als bedoeld door artikel 24, tweede lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, opgeworpen door een in die bepaling bedoelde partij, ten grondslag ligt, een impact kan hebben op de verjaring van de strafvordering, zoals overigens elke handeling van een met vervolging en berechting belaste overheid die krachtens de wet een daad van stuiting of schorsing van de verjaring van de strafvordering oplevert, maakt die beslissing niet willekeurig en houdt evenmin een schending in van de artikelen 6 en 13 EVRM (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Strafvordering - Schorsing - Behandeling door het vonnisgerecht van een door partijen opgeworpen exceptie - Beslissing over de exceptie - Draagwijdte

- Art. 24, tweede lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Artt. 6 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Strafvordering - Schorsing - Behandeling door het vonnisgerecht van een door partijen opgeworpen exceptie - Beslissing over de exceptie - Draagwijdte

- Art. 24, tweede lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Artt. 6 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel - Behandeling door het vonnisgerecht van een door partijen opgeworpen exceptie - Beslissing over de exceptie - Impact op de verjaring van de strafvordering - Draagwijdte

- Art. 24, tweede lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

La juridiction de jugement apprécie souverainement, dans l'intérêt d'une bonne administration de la justice, si elle joint ou non au fond la décision relative aux exceptions visées à l'article 24, alinéa 2, du titre préliminaire du Code de procédure pénale et se prononce donc à cet égard avant de rendre sa décision sur la culpabilité et ne doit pas motiver spécialement cette décision ; le fait que cette décision, qui a toujours pour origine une exception prévue à l'article 24, alinéa 2, du titre préliminaire du Code de procédure pénale, soulevée par une partie visée à cette disposition, peut avoir une incidence sur la prescription de l'action publique, comme, d'ailleurs, toute action émanant d'une autorité en charge des poursuites et du jugement, dont résultent, en vertu de la loi, un acte interruptif ou une suspension de la prescription de l'action publique, ne rend pas cette décision arbitraire et n'implique pas davantage une violation des articles 6 et 13 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP publiées à leur date dans AC.

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Action publique - Suspension - Examen par la juridiction de jugement d'une exception soulevée par l'une des parties - Décision sur l'exception - Portée

- Art. 24, al. 2 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale
- Art. 6 et 13 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Action publique - Suspension - Examen par la juridiction de jugement d'une exception soulevée par l'une des parties - Décision sur l'exception - Portée

- Art. 24, al. 2 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale
- Art. 6 et 13 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 13 - Droit à un recours effectif - Examen par la juridiction de jugement d'une exception soulevée par l'une des parties - Décision sur l'exception - Incidence de la prescription sur l'action publique - Portée

- Art. 24, al. 2 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Artt. 6 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel - Behandeling door het vonnisgerecht van een door partijen opgeworpen exceptie - Beslissing over de exceptie - Impact op de verjaring van de strafvordering - Draagwijdte

- Art. 24, tweede lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Behandeling door het vonnisgerecht van een door partijen opgeworpen exceptie - Beslissing over de exceptie - Impact op de verjaring van de strafvordering - Draagwijdte

- Art. 24, tweede lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Behandeling door het vonnisgerecht van een door partijen opgeworpen exceptie - Beslissing over de exceptie - Impact op de verjaring van de strafvordering - Draagwijdte

- Art. 24, tweede lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Draagwijdte - Behandeling door het vonnisgerecht van een door partijen opgeworpen exceptie - Beslissing over de exceptie

- Art. 24, tweede lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Draagwijdte - Behandeling door het vonnisgerecht van een door partijen opgeworpen exceptie - Beslissing over de exceptie

- Art. 24, tweede lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6 et 13 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 13 - Droit à un recours effectif - Examen par la juridiction de jugement d'une exception soulevée par l'une des parties - Décision sur l'exception - Incidence de la prescription sur l'action publique - Portée

- Art. 24, al. 2 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 6 et 13 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Examen par la juridiction de jugement d'une exception soulevée par l'une des parties - Décision sur l'exception - Incidence de la prescription sur l'action publique - Portée

- Art. 24, al. 2 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 6 et 13 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Examen par la juridiction de jugement d'une exception soulevée par l'une des parties - Décision sur l'exception - Incidence de la prescription sur l'action publique - Portée

- Art. 24, al. 2 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 6 et 13 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Suspension - Appréciation souveraine par le juge du fond - Portée - Examen par la juridiction de jugement d'une exception soulevée par l'une des parties - Décision sur l'exception

- Art. 24, al. 2 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 6 et 13 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Suspension - Appréciation souveraine par le juge du fond - Portée - Examen par la juridiction de jugement d'une exception soulevée par l'une des parties - Décision sur l'exception

- Art. 24, al. 2 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 6 et 13 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Indien het vonnisgerecht, naast de in artikel 24, tweede lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bedoelde procedurele excepties opgeworpen door de erin vermelde partijen, zelf procedurele middelen opwerpt zoals de onontvankelijkheid van het hoger beroep van een partij of de nietigheid wegens schending van de Taalwet Gerechtszaken van een conclusie van een beklagde waarin een procedurele exceptie wordt opgeworpen, en het vonnisgerecht die zelf opgeworpen middelen eerst moet onderzoeken en beoordelen alvorens de door de vermelde partijen aangevoerde procedurele excepties nuttig te kunnen onderzoeken en beoordelen, dan belet dit niet dat de verjaring van de strafvordering is geschorst bij toepassing van artikel 24, tweede lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering (1).
(1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Behandeling door het vonnisgerecht van een door partijen opgeworpen exceptie - Opwerping en behandeling van procedurele middelen door het vonnisgerecht zelf - Draagwijdte

- Art. 24, tweede lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Behandeling door het vonnisgerecht van een door partijen opgeworpen exceptie - Opwerping en behandeling van procedurele middelen door het vonnisgerecht zelf - Draagwijdte

- Art. 24, tweede lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

La circonstance qu'outre les exceptions de procédure visées à l'article 24, alinéa 2, du titre préliminaire soulevées par les parties y mentionnées, la juridiction de jugement soulève des moyens procéduraux, comme l'irrecevabilité de l'appel d'une partie ou la nullité, en raison d'une violation de la loi du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire, des conclusions d'un prévenu dans lesquelles une exception procédurale est soulevée, et que la juridiction de jugement est appelée à examiner puis à apprécier ces mêmes moyens qu'elle a soulevés avant de pouvoir examiner et apprécier utilement les exceptions procédurales invoquées par les parties susmentionnées, n'empêche pas la suspension de la prescription de l'action publique, en application de l'article 24, alinéa 2, du titre préliminaire du Code de procédure pénale (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP publiées à leur date dans AC.

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Suspension - Examen par la juridiction de jugement d'une exception soulevée par l'une des parties - Evocation et examen des moyens procéduraux par la juridiction de jugement elle-même - Portée

- Art. 24, al. 2 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Suspension - Examen par la juridiction de jugement d'une exception soulevée par l'une des parties - Evocation et examen des moyens procéduraux par la juridiction de jugement elle-même - Portée

- Art. 24, al. 2 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

Artikel 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM verbiedt om een nieuwe vervolging in te stellen of een veroordeling uit te spreken tegen een persoon die reeds door een in kracht van gewijsde gegane beslissing werd vrijgesproken of veroordeeld, wegens identieke of wezenlijk dezelfde feiten als die waarop die beslissing betrekking had; het begrip identieke of wezenlijk dezelfde feiten verwijst naar een geheel van concrete omstandigheden die betrekking hebben op dezelfde verdachte en die, ongeacht hun juridische omschrijving of de constitutieve bestanddelen van het misdrijf, in tijd en ruimte onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn (1). (1) Zie concl. OM op datum in Pas. 2021, nr. 8.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Zevende Aanvullend Protocol - Artikel 4, § 1 - "Non bis in idem" - Identieke of substantieel dezelfde feiten

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

STRAFVORDERING - Verval van de strafvordering - Rechterlijk gewijsde - "Non bis in idem" - Identieke of substantieel dezelfde feiten

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

De rechter beoordeelt op onaantastbare wijze of de feiten waarop de nieuwe vervolging betrekking heeft identiek of wezenlijk dezelfde zijn, waarbij het Hof zich ertoe beperkt na te gaan of de vastgestelde criteria de beslissing al dan niet naar recht kunnen verantwoorden (1). (1) Zie concl. OM op datum in Pas. 2021, nr. 8.

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Verval van de strafvordering - Rechterlijk gewijsde - "Non bis in idem" - Identieke of substantieel dezelfde feiten - Beoordeling door de feitenrechter - Toezicht door het Hof

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Zevende Aanvullend Protocol - Artikel 4.1 - "Non bis in idem" - Identieke of substantieel dezelfde feiten - Beoordeling door de feitenrechter - Toezicht door het Hof

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de

L'article 4.1 du Protocole n° 7 additionnel à la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales interdit que de nouvelles poursuites soient engagées, ou une condamnation prononcée, contre une personne qui a déjà été acquittée ou condamnée, par une décision passée en force de chose jugée, en raison de faits identiques ou qui, en substance, sont les mêmes que ceux qui ont fait l'objet de cette décision: la notion de faits identiques ou substantiellement les mêmes vise un ensemble de circonstances concrètes concernant un même suspect qui, indépendamment de leur qualification juridique ou des éléments constitutifs de l'infraction, sont indissociablement liées entre elles dans le temps et dans l'espace (1). (1) Voir les concl. du MP.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Divers - Septième Protocole additionnel - Article 4, § 1er - "Non bis in idem" - Faits identiques ou substantiellement les mêmes

- Art. 4, § 1er Protocole n° 7 à la Convention de Sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales

ACTION PUBLIQUE - Extinction de l'action publique - Chose jugée - "Non bis in idem" - Faits identiques ou substantiellement les mêmes

- Art. 4, § 1er Protocole n° 7 à la Convention de Sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales

Le juge apprécie souverainement si les faits visés par la nouvelle poursuite sont identiques ou substantiellement les mêmes, la Cour se bornant à vérifier si les critères retenus peuvent, ou non, justifier légalement la décision (1). (1) Voir les concl. du MP.

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Extinction de l'action publique - Chose jugée - "Non bis in idem" - Faits identiques ou substantiellement les mêmes - Appréciation du juge du fond - Contrôle par la Cour

- Art. 4, § 1er Protocole n° 7 à la Convention de Sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Divers - Septième Protocole additionnel - Article 4, § 1er - "Non bis in idem" - Faits identiques ou substantiellement les mêmes - Appréciation du juge du fond - Contrôle par la Cour

- Art. 4, § 1er Protocole n° 7 à la Convention de Sauvegarde

Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales

De heterogeniteit van de constitutieve bestanddelen van twee strafrechtelijke kwalificaties toont op zich niet het bestaan aan van twee afzonderlijke strafbare feiten (1). (1) Zie concl. OM op datum in Pas. 2021, nr. 8.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Zevende Aanvullend Protocol - Artikel 4.1 - "Non bis in idem" - Identieke of substantieel dezelfde feiten - Afzonderlijke misdrijven - Heterogeniteit van de constitutieve bestanddelen van de strafrechtelijke kwalificaties

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

STRAFVORDERING - Verval van de strafvordering - Rechterlijk gewijsde - "Non bis in idem" - Identieke of substantieel dezelfde feiten - Afzonderlijke misdrijven - Heterogeniteit van de constitutieve bestanddelen van de strafrechtelijke kwalificaties

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

L'hétérogénéité des éléments constitutifs de deux qualifications pénales n'établit pas, à elle seule, l'existence de deux faits pénaux distincts (1). (1) Voir les concl. du MP.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Divers - Septième Protocole additionnel - Article 4, § 1er - "Non bis in idem" - Faits identiques ou substantiellement les mêmes - Faits pénaux distincts - Hétérogénéité des éléments constitutifs des qualifications pénales

- Art. 4, § 1er Protocole n° 7 à la Convention de Sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales

ACTION PUBLIQUE - Extinction de l'action publique - Chose jugée - "Non bis in idem" - Faits identiques ou substantiellement les mêmes - Faits pénaux distincts - Hétérogénéité des éléments constitutifs des qualifications pénales

- Art. 4, § 1er Protocole n° 7 à la Convention de Sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales

P.20.0099.F

17 maart 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210317.2F.2](#)

AC nr. ...

Artikel 43bis, laatste lid, Strafwetboek, bepaalt dat de rechter zo nodig het bedrag van de in artikel 42, 3°, van dat wetboek bedoelde vermogensvoordelen of het bedrag van hun geraamde geldwaarde vermindert om de veroordeelde geen onredelijk zware straf op te leggen ; wanneer de rechter nagaat of die bedragen geen onredelijk zware straf vormen voor de veroordeelde, kan hij acht slaan op de vermogenstoestand van de beklaagde zoals deze uit de aan zijn beoordeling voorgelegde gegevens blijkt. (1). (1) In die zin heeft het Grondwettelijk Hof beslist dat "artikel 43, eerste lid, van het Strafwetboek derhalve niet bestaanbaar is met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet (...) in zoverre het de rechter ertoe verplicht de verbeurdverklaring uit te spreken van de zaak die heeft gediend om een misdaad of een wanbedrijf te plegen, wanneer die straf dermate afbreuk doet aan de financiële toestand van de persoon aan wie ze is opgelegd dat ze een schending van het eigendomsrecht inhoudt" (GwH, 9 februari 2017, nr. 12/217). Ten gevolge van dat arrest heeft de wet van 18 maart 2018 houdende wijzigingen van diverse bepalingen van het strafrecht, de strafvordering en het gerechtelijk recht die bepaling gewijzigd; zie "Toelichting bij amendement nr. 10", Parl. St. Kamer, nr. 53K2934/002, p. 12 en nr. 53K2934/003, p. 45: "het 'redelijke' van de straf wordt door de rechter in concreto beoordeeld, onder meer op basis van de financiële draagkracht van de veroordeelde (tenzij die zich opzettelijk onvermogen heeft laten verklaren om zich te onttrekken aan de strafuitvoering) en de ernst van de gepleegde feiten"; zie concl. van advocaat-generaal SCHOETERS vóór Cass. 26 januari 2021, AR P.20.1283.N, AC 2021, nr. 69, inz. § 10 en § 12.

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Vermindering om de veroordeelde geen onredelijk zware straf op te leggen - Inaanmerkingneming van de vermogenstoestand van de beklaagde - Wettigheid

- Artt. 42, 3°, en 43bis, laatste lid Strafwetboek
- Artt. 42, 3°, en 43bis, laatste lid Strafwetboek
- Artt. 42, 3°, en 43bis, laatste lid Strafwetboek
- Artt. 42, 3°, en 43bis, laatste lid Strafwetboek

L'article 43bis, dernier alinéa, du Code pénal dispose que le juge diminue au besoin le montant des avantages patrimoniaux visés à l'article 42, 3°, de ce code, ou le montant de leur évaluation monétaire, afin de ne pas soumettre le condamné à une peine déraisonnablement lourde (1); lorsqu'il vérifie si ces montants ne soumettent pas le condamné à une peine déraisonnablement lourde, le juge peut avoir égard à la situation patrimoniale du prévenu telle qu'elle ressort des éléments soumis à son appréciation. (1) En ce sens, la Cour constitutionnelle a décidé que « l'article 43, alinéa 1er, du Code pénal n'est pas compatible avec les articles 10 et 11 de la Constitution (...) en ce qu'il oblige le juge à prononcer la confiscation de la chose qui a servi à commettre un crime ou un délit lorsque cette peine porte une atteinte telle à la situation financière de la personne à laquelle elle est infligée qu'elle constitue une violation du droit de propriété » (C. const. 9 février 2017, n° 12/2017). À la suite de cet arrêt, la loi du 18 mars 2018 modifiant diverses dispositions du droit pénal, de la procédure pénale et du droit judiciaire a modifié cette disposition ; voir « Justification de l'amendement n° 10 », Doc. parl., Ch., 53K2934/002, p. 12, et 53K2934/003, p. 45 : « concrètement, le "caractère raisonnable" est apprécié par le juge, notamment sur la base de la capacité financière du condamné (sauf si celui-ci s'est rendu délibérément insolvable afin de se soustraire à l'exécution de la peine) et de la gravité des faits commis » ; voir concl. de M. SCHOETERS, avocat général, avant Cass. 26 janvier 2021, RG P.20.1283.N, Pas. 2021, n° 69, spéc. §§ 10 et 12.

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Avantages patrimoniaux - Diminution afin de ne pas soumettre le condamné à une peine déraisonnablement lourde - Prise en compte de la situation patrimoniale du prévenu - Légalité

- Art. 42, 3°, et 43bis, dernier al. Code pénal
- Art. 42, 3°, et 43bis, dernier al. Code pénal
- Art. 42, 3°, et 43bis, dernier al. Code pénal
- Art. 42, 3°, et 43bis, dernier al. Code pénal

Wanneer de raadkamer, bij de regeling van de rechtspleging, nalaat uitspraak te doen over een telastlegging of over feiten die bij de onderzoeksmagistraat aanhangig zijn gemaakt, wordt dat verzuim niet bestraft met de nietigverklaring van de beschikking, maar wordt het hersteld door een nieuwe rechtsdagbepaling van de zaak voor de raadkamer om haar in staat te stellen volledige uitspraak te doen door, indien nodig, een aanvullende beschikking uit te vaardigen (1). (1) Zie Cass. 26 september 2007, AR P.07.0978.F, AC 2007, nr. 438, aangehaald door M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale*, Die Keure, Brugge, 9de uitg., 2021, I, p. 991, noot 172; Cass. 29 mei 2001, AR P.01.0502.N, AC 2001, nr. 318 (een dergelijk verzuim houdt geen buitenvervolginstelling in); Cass. 10 augustus 1998, AR P.98.1095.F, AC 1998, nr. 365 (wanneer de raadkamer geen uitspraak heeft gedaan ten aanzien van alle inverdenkinggestelden). In hoofdzaak heeft het OM geconcludeerd dat, gesteld dat het middel gegrond is, het cassatieberoep met toepassing van artikel 420 Wetboek van Strafvordering niet ontvankelijk is in zoverre het werd ingesteld tegen een beslissing die niet in laatste aanleg is geweest, aangezien artikel 135, § 2, Wetboek van Strafvordering met name toestaat om hoger beroep in te stellen tegen een verwijzingsbeschikking in geval van verzuim; zie Cass. 13 september 2005, AR P.05.0705.N, AC 2015, nr. 431; R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", R.P.D.B., 2015, nr. 189.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Raadkamer - Verslag van de onderzoeksrechter - Verwijzingsbeschikking - Verzuim om te beslissen over een telastlegging of over feiten die bij de onderzoeksmagistraat aanhangig zijn gemaakt - Herstel - Rechtspleging

- Art. 135, § 2 Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEKSGERECHTEN - Raadkamer - Regeling van de rechtspleging - Verslag van de onderzoeksrechter - Verwijzingsbeschikking - Verzuim om te beslissen over een telastlegging of over feiten die bij de onderzoeksmagistraat aanhangig zijn gemaakt - Herstel - Rechtspleging

- Art. 135, § 2 Wetboek van Strafvordering

Lorsque, saisie du règlement de la procédure, la chambre du conseil néglige de se prononcer sur un chef d'inculpation ou sur des faits dont le magistrat instructeur a été saisi, cette omission n'est pas sanctionnée par la mise à néant de l'ordonnance, mais est réparée par une nouvelle fixation de la cause devant la chambre du conseil, afin de lui permettre de vider sa saisine en rendant une ordonnance complémentaire s'il y a lieu (1). (1) Voir Cass. 26 septembre 2007, RG P.07.0978.F, Pas. 2007, n° 438, cité par M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale*, La Chartre, Bruges, 9ème éd., 2021, t. I, p. 991, note 172 ; Cass. 29 mai 2001, RG P.01.0502.N, Pas. 2001, n° 318 (une telle omission n'implique pas un non-lieu) ; Cass. 10 août 1998, RG P.98.1095.F, Pas. 1998, n° 365 (lorsque la chambre du conseil n'a pas statué à l'égard de tous les inculpés). À titre principal, le M.P. a conclu qu'à supposer le moyen fondé, le pourvoi était irrecevable en application de l'article 420 C.I.cr., dans la mesure où il a été formé contre une décision qui n'a pas été rendue en dernier ressort, l'article 135, § 2, C.I.cr. permettant notamment d'interjeter appel contre une ordonnance de renvoi en cas d'omissions ; voir Cass. 13 septembre 2005, RG P.05.0705.N, Pas. 2005, n° 431 ; R. DECLERCQ, « Pourvoi en cassation en matière répressive », R.P.D.B., 2015, n° 189. (M.N.B.)

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Règlement de la procédure - Chambre du conseil - Rapport du juge d'instruction - Ordonnance de renvoi - Omission de décision sur un chef d'inculpation ou sur des faits dont le magistrat instructeur a été saisi - Réparation - Procédure

- Art. 135, § 2 Code d'Instruction criminelle

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Chambre du conseil - Règlement de la procédure - Rapport du juge d'instruction - Ordonnance de renvoi - Omission de décision sur un chef d'inculpation ou sur des faits dont le magistrat instructeur a été saisi - Réparation - Procédure

- Art. 135, § 2 Code d'Instruction criminelle

Uit artikel 458, tweede lid, 4°, WIB92 volgt dat, wanneer een vonnisgerecht het verval van de strafvordering door verjaring tegen een of meerdere personen die terechtstaan voor de in artikelen 449 tot 452 WIB92 bedoelde belastingmisdrijven vaststelt, het gehouden is te onderzoeken of de feiten die deze misdrijven opleveren al dan niet bewezen zijn (1). (1) Teneinde de fiscus toe te laten desgevallend het in artikel 458 WIB92 bepaalde solidariteitsmechanisme te genieten. Immers, "de administratie der directe belastingen beschikt, wat de belasting betreft, over een eigen mogelijkheid tot herstel die naast de inkohiering bestaat in de hoofdelijkheid, die krachtens [die bepaling] voortvloeit uit een veroordeling als dader van of als medeplichtige aan misdrijven bedoeld in de artikelen 449 tot 453 van het voormelde wetboek; tot de in dat artikel bedoelde veroordeling behoort ook de beslissing die zich, wegens de verjaring van de strafvordering, ertoe beperkt de bestanddelen van de misdrijven bewezen te verklaren" (Cass. 25 mei 2011, AR P.10.1111.F, AC 2011, nr. 349; Cass. 28 september 2010, AR P.10.0099.N, AC 2010, nr. 554, met concl. van toenmalig eerste advocaat-generaal DE SWAEF).

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Herstelplicht - Algemeen - Inkomstenbelastingen - Artikel 458 WIB92 - Eigen mogelijkheid tot herstel van de schade uit de in artikelen 449 tot 452 WIB92 bedoelde misdrijven - Verjaring van de strafvordering - Verplichting om te onderzoeken of de feiten die deze telastleggingen van fiscale aard opleveren, al dan niet bewezen zijn

- Art. 458 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Inkomstenbelastingen - Artikel 458 WIB92 - Eigen mogelijkheid tot herstel van de schade uit de in artikelen 449 tot 452 WIB92 bedoelde misdrijven - Verjaring van de strafvordering - Verplichting om te onderzoeken of de feiten die deze telastleggingen van fiscale aard opleveren, al dan niet bewezen zijn

- Art. 458 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

INKOMSTENBELASTINGEN - Allerlei - Artikel 458 WIB92 - Eigen mogelijkheid tot herstel van de schade uit de in artikelen 449 tot 452 WIB92 bedoelde misdrijven - Verjaring van de strafvordering - Verplichting om te onderzoeken of de feiten die

Il ressort de l'article 458, alinéa 2, 4°, du CIR 1992 que, lorsqu'une juridiction de jugement constate l'extinction, par l'effet de la prescription, de l'action publique exercée à charge d'une ou de plusieurs personnes prévenues des infractions fiscales visées aux articles 449 à 452 du CIR 1992, elle est tenue d'examiner si les faits constitutifs de ces préventions de nature fiscale sont ou non établis (1). (1) Afin de permettre au fisc de bénéficier, le cas échéant, du mécanisme de solidarité prévue par l'article 458 du CIR 1992 : en effet, « l'administration des contributions directes dispose quant à l'impôt, d'une possibilité propre de réparation consistant, outre l'enrôlement, dans la solidarité résultant, en vertu de [cette disposition], d'une condamnation comme auteur ou complice d'infractions visées aux articles 449 à 453 dudit code; la condamnation visée à cet article s'entend également de la décision se bornant, en raison de la prescription de l'action publique, à déclarer établis les faits constitutifs des préventions » (Cass. 25 mai 2011, RG P.10.1111.F, Pas. 2011, n° 349 ; Cass. 28 septembre 2010, RG P.10.0099.N, Pas. 2010, n° 554, avec les concl. de M. DE SWAEF, alors premier avocat général, publiées à leur date dans AC).

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Obligation de réparer - Généralités - Impôts sur les revenus - C.I.R. 1992, article 458 - Possibilité propre de réparation du dommage causé par les infractions visées aux articles 449 à 452 du C.I.R. 1992 - Prescription de l'action publique - Obligation d'examiner si les faits constitutifs de ces préventions de nature fiscale sont ou non établis

- Art. 458 Code des impôts sur les revenus 1992

ACTION CIVILE - Impôts sur les revenus - C.I.R. 1992, article 458 - Possibilité propre de réparation du dommage causé par les infractions visées aux articles 449 à 452 du C.I.R. 1992 - Prescription de l'action publique - Obligation d'examiner si les faits constitutifs de ces préventions de nature fiscale sont ou non établis

- Art. 458 Code des impôts sur les revenus 1992

IMPOTS SUR LES REVENUS - Divers - C.I.R. 1992, article 458 - Possibilité propre de réparation du dommage causé par les infractions visées aux articles 449 à 452 du C.I.R. 1992 - Prescription de l'action publique - Obligation d'examiner si les faits constitutifs de ces préventions de nature fiscale sont ou non établis

deze telastleggingen van fiscale aard opleveren, al dan niet bewezen zijn

- Art. 458 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Allerlei - Verjaring van de strafvordering - Verplichting om te onderzoeken of de feiten die deze telastleggingen van fiscale aard opleveren, al dan niet bewezen zijn - Artikel 458 WIB92 - Eigen mogelijkheid tot herstel van de schade uit de in artikelen 449 tot 452 WIB92 bedoelde misdrijven

- Art. 458 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

De grond van niet-ontvankelijkheid waarmee de verweerder aan het Hof het voorwerp zelf voorlegt van de betwisting die de eiser heeft opgeworpen voor de appelrechters, en waarover de eiser aanvoert dat de appelrechters zich onwettig aan dat onderzoek hebben onttrokken, kan niet worden aangenomen (1). (1) Zie Cass. 7 februari 2001, AR P.00.1522.F, AC 2001, nr. 74: "De tegen een middel opgeworpen grond van niet-ontvankelijkheid kan niet worden aangenomen wanneer het onderzoek ervan onafscheidbaar is van het onderzoek van het middel"; Cass. 10 november 1997, AR S.97.0050.F, AC 1997, nr. 465.

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Algemeen - Grond van niet-ontvankelijkheid - Onderzoek ervan onafscheidbaar van het onderzoek van het middel

- Art. 458 Code des impôts sur les revenus 1992

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Divers - Prescription de l'action publique - Obligation d'examiner si les faits constitutifs de ces préventions de nature fiscale sont ou non établis - C.I.R. 1992, article 458 - Possibilité propre de réparation du dommage causé par les infractions visées aux articles 449 à 452 du C.I.R. 1992

- Art. 458 Code des impôts sur les revenus 1992

La fin de non-recevoir par laquelle le défendeur soumet à la Cour l'objet même de la contestation que le demandeur a élevée devant les juges d'appel et à l'examen de laquelle il soutient qu'ils se sont illégalement soustraits ne peut être accueillie (1). (1) Voir Cass. 7 février 2001, RG P.00.1522.F, Pas. 2001, n° 74 : « la fin de non-recevoir opposée à un moyen ne peut être accueillie lorsque son examen est indissociable de celui du moyen » ; Cass. 10 novembre 1997, RG S.97.0050.F, Pas. 1997, n° 465.

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Généralités - Fin de non-recevoir - Examen indissociable de celui du moyen

Wanneer een belastingmisdrijf wordt gepleegd met bedrieglijk oogmerk of met het oogmerk om te schaden, is de belastingadministratie gehouden daarvan het bewijs te leveren om aldus de ontdoken belasting te kunnen inkohieren; dit geldt ook ten aanzien van de mededaders of medeplichtigen jegens wie zij zich wil beroepen op het bij artikel 458 WIB92 bepaalde mechanisme van hoofdelijkheid; de noodzaak om van het misdrijf aangifte te doen bij de procureur des Konings om dat bewijs te verkrijgen, om de inzage van het strafdossier te verkrijgen, om het verloop van het onderzoek op te volgen en om te wachten tot dit onderzoek de gegevens oplevert die in het bijzonder de administratie moeten toelaten om de mededaders of de medeplichtigen van het belastingmisdrijf dat met bedrieglijk oogmerk of met het oogmerk om te schaden werd gepleegd, te identificeren, teneinde het bij artikel 458 WIB92 bepaalde mechanisme van hoofdelijkheid te genieten, kan op zichzelf schade toebrengen aan het departement van de Staat dat voor de inning en de invordering van de directe belastingen instaat; in een dergelijk geval vloeit de schade van de Staat voort uit de verplichting voor de administratie om het bewijs te leveren van de schuld van de mededaders of medeplichtigen, wanneer de belastingschuldige zich door het plegen van misdaden of wanbedrijven aan de vrijwillige betaling ervan onttrekt, door een of meerdere met de invordering belaste ambtenaren toe te wijzen aan de analyse van de akten, de stukken, de registers, de documenten of de inlichtingen die zijn verzameld door het strafonderzoek dat, wanneer het tegen die belastingplichtige is geopend, de ontoereikende onderzoeksbevoegdheden van voormelde administratie vervangt (1). (1) Zie Cass. 25 mei 2011, AR P.10.1111.F, AC 2011, nr. 349 (2de middel); Cass. 14 juni 2006, AR P.06.0073.F, AC 2006, nr. 330, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH (II.A.3 - 5de middel) op datum in Pas.; Cass. 14 februari 2001, AR P.00.1350.F, P.00.1353.F en P.00.1363.F, AC 2001, nr. 91.

Lorsqu'une infraction fiscale est commise dans une intention frauduleuse ou à dessein de nuire, l'administration fiscale est tenue d'en apporter la preuve afin de pouvoir ainsi enrôler l'impôt éludé ; il en est de même à l'égard des coauteurs ou complices à l'égard desquels elle entend recourir au mécanisme de solidarité prévu par l'article 458 du CIR 1992 ; la nécessité de dénoncer l'infraction au procureur du Roi en vue d'obtenir cette preuve, de se faire donner accès au dossier répressif, de suivre le déroulement de l'instruction et d'attendre que celle-ci livre les éléments permettant notamment à l'administration d'identifier les coauteurs ou complices de l'infraction fiscale commise dans une intention frauduleuse ou à dessein de nuire, afin de bénéficier du mécanisme de solidarité prévu par l'article 458 du code précité, peut en soi porter préjudice au département de l'État chargé de la perception et du recouvrement des contributions directes ; en pareil cas, le dommage de l'État se déduit de l'obligation où l'administration se trouve d'apporter la preuve de la culpabilité des coauteurs ou complices, lorsque le débiteur de l'impôt se dérobe à son paiement volontaire par la commission de crimes ou de délits, en affectant un ou plusieurs fonctionnaires chargés du recouvrement à l'analyse des actes, pièces, registres, documents ou renseignements recueillis par l'instruction pénale qui, ouverte à charge de ce contribuable, supplée à l'insuffisance des pouvoirs d'investigation dont ladite administration dispose (1). (1) Voir Cass. 25 mai 2011, RG P.10.1111.F, Pas. 2011, n° 349 (2ème moyen) ; Cass. 14 juin 2006, RG P.06.0073.F, Pas. 2006, n° 330, avec les concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général (II.A.3 - 5ème moyen) ; Cass. 14 février 2001, RG P.00.1350.F, P.00.1353.F et P.00.1363.F, Pas. 2001, n° 91. L'art. 319bis du CIR 1992 a été abrogé par l'article 32 de la loi du 13 avril 2019 introduisant le Code du recouvrement amiable et forcé des créances fiscales et non fiscales. Cette loi est entrée en vigueur le 1er janvier 2020 en vertu de son article 139. Les pouvoirs d'investigation des fonctionnaires chargés du recouvrement sont désormais régis par les articles 74 et s. dudit code.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade -
Materiële schade - Elementen en grootte -
Inkomstenbelastingen - Belgische Staat, administratie der
directe belastingen - Burgerlijke rechtsvordering ingesteld voor
de strafrechter - Schade - Kosten verbonden aan de opvolging
van het strafdossier

- Art. 458 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Oorzaak -
Begrip - Beoordeling door de rechter - Inkomstenbelastingen -
Belgische Staat, administratie der directe belastingen -
Burgerlijke rechtsvordering ingesteld voor de strafrechter -
Schade - Kosten verbonden aan de opvolging van het
strafdossier

- Art. 458 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Inkomstenbelastingen -
Belgische Staat, administratie der directe belastingen -
Burgerlijke rechtsvordering ingesteld voor de strafrechter -
Schade - Kosten verbonden aan de opvolging van het
strafdossier

- Art. 458 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Allerlei -
Belgische Staat, administratie der directe belastingen -
Burgerlijke rechtsvordering ingesteld voor de strafrechter -
Schade - Kosten verbonden aan de opvolging van het
strafdossier

- Art. 458 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Dommage matériel.
éléments et étendue - Impôts sur les revenus - État belge,
administration des contributions directes - Action civile portée
devant les juridictions répressives - Préjudice - Frais liés au suivi du
dossier répressif

- Art. 458 Còde des impôts sur les revenus 1992

- Art. 1382 et 1383 Ancien Code civil

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Cause - Notion. appréciation par
le juge - Impôts sur les revenus - État belge, administration des
contributions directes - Action civile portée devant les juridictions
répressives - Préjudice - Frais liés au suivi du dossier répressif

- Art. 458 Còde des impôts sur les revenus 1992

- Art. 1382 et 1383 Ancien Code civil

ACTION CIVILE - Impôts sur les revenus - État belge, administration
des contributions directes - Action civile portée devant les
juridictions répressives - Préjudice - Frais liés au suivi du dossier
répressif

- Art. 458 Còde des impôts sur les revenus 1992

- Art. 1382 et 1383 Ancien Code civil

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques -
Divers - État belge, administration des contributions directes -
Action civile portée devant les juridictions répressives - Préjudice -
Frais liés au suivi du dossier répressif

- Art. 458 Còde des impôts sur les revenus 1992

- Art. 1382 et 1383 Ancien Code civil

Het in artikel 458, eerste en tweede lid, WIB92 bepaalde mechanisme van hoofdelijkheid tussen daders of medeplichtigen van misdrijven bedoeld in de artikelen 449 tot 452 WIB92 betreffende de betaling van de ontdoken belasting en de interesten, dat voortvloeit uit een veroordeling wegens een inbreuk op de bepalingen van het WIB92 of uit de vaststelling dat de aldus gekwalificeerde feiten bewezen zijn, staat los van de beslissing die inbreuken op andere bepalingen dan degene van dat wetboek bewezen verklaart; derhalve kan niet worden geoordeeld dat de schade, die voortvloeit uit de niet-betaling van de ingekohierde belasting, die aan de Belgische Staat werd toegebracht door gemeenrechtelijke misdrijven die inbegrepen zijn in het aan de beklaagde ten laste gelegde mechanisme van belastingontduiking, het voorwerp uitmaakt van de in artikel 458, eerste en tweede lid, WIB92 bepaalde eigen mogelijkheid tot herstel (1); de rechter kan derhalve niet de burgerlijke rechtsvordering van de Staat, administratie der directe belastingen, om die reden niet-ontvankelijk verklaren. (1) In essentie preciseert het Hof hier dat artikel 458 WIB92 de fiscus niet belet om zich burgerlijke partij te stellen voor de schade die voortvloeit uit de niet-betaling van de ingekohierde belasting maar veroorzaakt is door gemeenrechtelijke misdrijven – anders gezegd niet de in artikelen 449 tot 452 WIB92 bedoelde misdrijven – die inbegrepen zijn in het aan de beklaagde ten laste gelegde mechanisme van belastingontduiking. “De Staat, administratie der directe belastingen, heeft zoals iedere benadeelde het recht om een burgerlijke rechtsvordering in te stellen voor schade waarvoor de belastingwetgeving niet in een eigen mogelijkheid tot herstel voorziet; de voor de administratie krachtens artikel 458, eerste lid, WIB92 bestaande mogelijkheid tot herstel, nl. de hoofdelijkheid voortvloeiend uit een veroordeling, staat eraan in de weg dat de administratie lastens de dader of medeplichtige aan een van de misdrijven bedoeld in de artikelen 449 tot 453 WIB92 een burgerlijke rechtsvordering zou instellen strekkende tot vergoeding van de schade bestaande uit het equivalent van de ontdoken belasting” (Cass. 17 december 2015, AR C.13.0194.N, AC 2015, nr. 761, met concl. van toenmalig advocaat-generaal THUIS). Zie ook Cass. 25 mei 2011, AR P.10.1111.F, AC

Prévu par l'article 458, alinéas 1er et 2, du CIR 1992, le mécanisme de solidarité entre auteurs ou complices d'infractions visées aux articles 449 à 452 du CIR 1992 quant au paiement de l'impôt éludé et des intérêts, qui découle d'une condamnation du chef d'une infraction aux dispositions du CIR 1992 ou du constat que les faits ainsi qualifiés sont établis, est étranger à la décision qui déclare établies des infractions à d'autres dispositions que celles prévues par ce code ; dès lors, il ne peut être considéré que le dommage, résultant de l'absence de paiement de l'impôt enrôlé, causé à l'État belge par des infractions de droit commun qui s'intègrent dans le mécanisme de fraude fiscale imputé au prévenu, fait l'objet de la possibilité propre de réparation prévue à l'article 458, alinéas 1er et 2, du CIR 1992 (1); le juge ne peut dès lors déclarer l'action civile de l'État, administration des contributions directes, irrecevable pour ce motif. (1) La Cour précise ici en substance que l'art. 458 du CIR 1992 n'empêche pas le fisc de se constituer partie civile pour le dommage résultant de l'absence de paiement de l'impôt enrôlé mais causé par des infractions de droit commun - c'est-à-dire non visée par les art. 449 à 452 du CIR 1992 - qui s'intègrent dans le mécanisme de fraude fiscale imputé au prévenu. « L'État, administration des contributions directes, a comme toute personne préjudiciée le droit d'introduire une action civile du chef d'un dommage pour lequel la législation fiscale ne prévoit pas une possibilité propre de réparation ; la possibilité de réparer existante pour l'administration, en vertu de l'article 458, alinéa 1er, du Code des impôts sur les revenus 1992, à savoir la solidarité résultant d'une condamnation, empêche que l'administration introduise, à charge de l'auteur ou du complice d'une des infractions visées aux articles 449 à 453 du Code des impôts sur les revenus 1992, une action civile tendant à l'indemnisation du dommage consistant en l'équivalent de l'impôt éludé » (Cass. 17 décembre 2015, RG C.13.0194.N, Pas. 2015, n° 761, avec concl. de M. THUIS, alors avocat général, publiées à leur date dans AC). Voir aussi Cass. 25 mai 2011, RG P.10.1111.F, Pas. 2011, n° 349 (« Une dette d'impôt ne résulte pas de la fraude; elle naît de l'opération imposable que la fraude a tenté de dissimuler; celle-ci ne peut donc pas être la cause, au sens de l'article 1382 du Code civil, d'un dommage

2011, nr. 349 ("Een belastingschuld vloeit niet voort uit fraude; zij vindt haar oorsprong in de belastbare transactie die men met fraude heeft pogen te verhullen; de fraude kan dus niet de oorzaak zijn, in de zin van artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek, van schade bestaande in het bedrag van de ontdoken belasting"), en noot van F. KONING, "La solidarité au paiement de l'impôt élué en vertu de l'article 458, alinéa 1er, du CIR, serait-elle désormais applicable même en cas d'absence de condamnation pénale?", JT 2011, p. 832; Cass. 2 maart 2016, AR P.15.0929.F, AC 2016, nr. 151, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 11 januari 2017, AR P.16.0703.F, en noot O. MICHIELS, "L'article 458 du Code des impôts sur les revenus est-il un frein à l'intervention du fisc en procédure pénale?", JT 2017, p. 397-400; Cass. 13 november 2019, AR P.19.0267.F, AC 2019, nr. 589, met andersluidende concl. OM op datum in Pas. en noot E. VAN BRUSTEM, "A propos de l'action civile du fisc: quel impôt, quel dommage et devant... quel juge?", Rev. dr. pén. crim. 2021, p. 5 e.v.). Dit dossier past in het bedrieglijk kader van de kasgeldvennootschappen of "cash companies" (zie E. VAN BRUSTEM, "Sociétés de liquidités: réparation du dommage propre de l'administration fiscale, quo vadis", noot bij Cass. 11 januari 2017, Rev. dr. pén. crim. 2017, p. 853 e.v.).

consistant dans le montant de l'impôt élué », et note de F. KONING, « La solidarité au paiement de l'impôt élué en vertu de l'article 458, alinéa 1er, du CIR, serait-elle désormais applicable même en cas d'absence de condamnation pénale? », J.T. 2011, p. 832 ; Cass. 2 mars 2016, RG P.15.0929.F, Pas. 2016, n° 151, avec concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général ; Cass. 11 janvier 2017, RG P.16.0703.F, et note d'O. MICHIELS, « L'article 458 du Code des impôts sur les revenus est-il un frein à l'intervention du fisc en procédure pénale ? », J.T. 2017, pp. 397-400 ; Cass. 13 novembre 2019, RG P.19.0267.F, Pas. 2019, n° 589, avec concl. contraires du MP, et note d'E. VAN BRUSTEM, « A propos de l'action civile du fisc : quel impôt, quel dommage et devant... quel juge ? », Rev. dr. pén. crim. 2021, pp. 5 et s. Ce dossier s'inscrit dans le contexte frauduleux des sociétés de liquidités ou sociétés « cash » (voir E. VAN BRUSTEM, « Sociétés de liquidités : réparation du dommage propre de l'administration fiscale, quo vadis », note sous Cass. 11 janvier 2017, Rev. dr. pén. crim. 2017, pp. 853 et s.).

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Algemeen - Inkomstenbelastingen - Artikel 458 WIB92 - Eigen mogelijkheid tot herstel van de schade uit de in artikelen 449 tot 452 WIB92 bedoelde misdrijven - Niet-toepasselijkheid op de schade uit de niet-betaling van de ingekohierde belasting die aan de Belgische Staat is toegebracht door gemeenrechtelijke misdrijven die inbegrepen zijn in het mechanisme van belastingontduiking - Invloed op de ontvankelijkheid van de burgerlijke partijstelling van de Belgische Staat, administratie der directe belastingen

- Art. 458 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Inkomstenbelastingen - Artikel 458 WIB92 - Eigen mogelijkheid tot herstel van de schade uit de in artikelen 449 tot 452 WIB92 bedoelde misdrijven - Niet-toepasselijkheid op de schade uit de niet-betaling van de ingekohierde belasting die aan de Belgische Staat is toegebracht door gemeenrechtelijke misdrijven die inbegrepen zijn in het mechanisme van belastingontduiking - Invloed op de ontvankelijkheid van de burgerlijke partijstelling

3/10/2023

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Généralités - Impôts sur les revenus - C.I.R. 1992, article 458 - Possibilité propre de réparation du dommage causé par les infractions visées aux articles 449 à 452 du C.I.R. 1992 - Inapplicabilité au dommage, résultant de l'absence de paiement de l'impôt enrôlé, causé à l'État belge par des infractions de droit commun qui s'intègrent dans le mécanisme de fraude fiscale - Incidence sur la recevabilité de la constitution de partie civile de l'État belge, administration des contributions directes

- Art. 458 Cône des impôts sur les revenus 1992

- Art. 1382 et 1383 Ancien Code civil

ACTION CIVILE - Impôts sur les revenus - C.I.R. 1992, article 458 - Possibilité propre de réparation du dommage causé par les infractions visées aux articles 449 à 452 du C.I.R. 1992 - Inapplicabilité au dommage, résultant de l'absence de paiement de l'impôt enrôlé, causé à l'État belge par des infractions de droit commun qui s'intègrent dans le mécanisme de fraude fiscale - Incidence sur la recevabilité de la constitution de partie civile de l'État belge, administration des contributions directes

P. 256/502

van de Belgische Staat, administratie der directe belastingen

- Art. 458 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

INKOMSTENBELASTINGEN - Allerlei - Artikel 458 WIB92 - Eigen mogelijkheid tot herstel van de schade uit de in artikelen 449 tot 452 WIB92 bedoelde misdrijven - Niet-toepasselijkheid op de schade uit de niet-betaling van de ingekohierde belasting die aan de Belgische Staat is toegebracht door gemeenrechtelijke misdrijven die inbegrepen zijn in het mechanisme van belastingontduiking - Invloed op de ontvankelijkheid van de burgerlijke partijstelling van de Belgische Staat, administratie der directe belastingen

- Art. 458 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 458 Code des impôts sur les revenus 1992

- Art. 1382 et 1383 Ancien Code civil

IMPOTS SUR LES REVENUS - Divers - C.I.R. 1992, article 458 - Possibilité propre de réparation du dommage causé par les infractions visées aux articles 449 à 452 du C.I.R. 1992 - Inapplicabilité au dommage, résultant de l'absence de paiement de l'impôt enrôlé, causé à l'État belge par des infractions de droit commun qui s'intègrent dans le mécanisme de fraude fiscale - Incidence sur la recevabilité de la constitution de partie civile de l'État belge, administration des contributions directes

- Art. 458 Code des impôts sur les revenus 1992

- Art. 1382 et 1383 Ancien Code civil

P.20.0365.F

5 mei 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210505.2F.3](#)

AC nr. ...

Bij overschrijding van de redelijke termijn voor de berechting moet de rechter in de regel een straf uitspreken die daadwerkelijk en op meetbare wijze verminderd is ten opzichte van de straf die hij had kunnen opleggen indien de redelijke termijn niet was overschreden (1); wanneer de rechter wegens overschrijding van de redelijke termijn de veroordeling bij eenvoudige schuldigverklaring uitspreekt, is hij, tenzij de verdediging hem daartoe uitdrukkelijk heeft verzocht, niet verplicht de redenen op te geven waarom hij niet bovendien, om dezelfde reden, de bijkomende straf van de verplichte verbeurdverklaring vermindert (2). (1) Cass. 20 september 2016, AR P.16.0231.N, AC 2016, nr. 509, § 35 en § 36; Cass. 4 oktober 2005, AR P.05.0675.N, AC 2005, nr. 477; Cass. 17 oktober 2001, AR P.01.0807.F, AC 2001, nr. 550. (2) Artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalt met name dat bij een dergelijke overschrijding "de rechter de veroordeling bij eenvoudige schuldigverklaring kan uitspreken" en dat "de bijzondere verbeurdverklaring wordt uitgesproken". En, "wanneer de rechter de veroordeling bij eenvoudige schuldigverklaring uitspreekt wegens de overschrijding van de redelijke termijn, is hij niet verplicht om daarenboven de bijkomende straf van verbeurdverklaring te verminderen" (Cass. 30 november 2016, AR P.16.0310.F, AC 2016, nr. 687); zie Cass. 21 maart 2006, AR P.06.0034.N, AC 2006, nr. 165.

En cas de dépassement du délai raisonnable pour juger, le juge est tenu, en règle, de prononcer une peine réduite de manière réelle et mesurable par rapport à celle qu'il aurait pu infliger en l'absence d'un tel dépassement (1); lorsqu'il prononce la condamnation par simple déclaration de culpabilité en raison du dépassement du délai raisonnable, le juge, à moins qu'il y ait été explicitement invité par la défense, n'est pas tenu d'exposer les raisons pour lesquelles il ne réduit pas, en outre, pour le même motif, la peine accessoire de la confiscation obligatoire (2). (1) Cass. 20 septembre 2016, RG P.16.0231.N, Pas. 2016, n° 509, §§ 35-36; Cass. 4 octobre 2005, RG P.05.0675.N, Pas. 2005, n° 477; Cass. 17 octobre 2001, RG P.01.0807.F, Pas. 2001, n° 550. (2) L'art. 21ter du titre préliminaire du Code de procédure pénale dispose notamment qu'en cas d'un tel dépassement, le juge « peut prononcer la condamnation par simple déclaration de culpabilité » et que « la confiscation spéciale est prononcée ». Et « lorsqu'il prononce la condamnation par simple déclaration de culpabilité en raison du dépassement du délai raisonnable, le juge n'est pas obligé de réduire en outre la peine accessoire de la confiscation » (Cass. 30 novembre 2016, RG P.16.0310.F, Pas. 2016, n° 687); voir Cass. 21 mars 2006, RG P.06.0034.N, Pas. 2006, n° 165.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Overschrijding van de redelijke termijn voor de berechting - Sanctie - Eenvoudige schuldigverklaring - Invloed op de verplichting de verplichte verbeurdverklaring te motiveren

- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Overschrijding van de redelijke termijn voor de berechting - Sanctie - Eenvoudige schuldigverklaring - Invloed op de verplichting de verplichte verbeurdverklaring te motiveren

- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Dépassement du délai raisonnable pour juger - Sanction - Simple déclaration de culpabilité - Incidence sur l'obligation de motiver la confiscation obligatoire

- Art. 21ter L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale
- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Dépassement du délai raisonnable pour juger - Sanction - Simple déclaration de culpabilité - Incidence sur l'obligation de motiver la confiscation obligatoire

- Art. 21ter L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale
- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Wanneer de rechter geen uitspraak doet over de bestemming van een in beslag genomen goed, maakt de beslissing daaromtrent deel uit van de maatregelen van tenuitvoerlegging van de vonnissen en arresten die het openbaar ministerie zelf kan en moet bevelen met het oog op de latere teruggave door de griffier of door de daartoe aangewezen bewaarder van het goed aan de persoon in wiens handen het beslag werd gelegd, overeenkomstig de artikelen 1 en 2 van het koninklijk besluit nr. 260 van 24 maart 1936 op de bewaring ter griffie en de procedure tot teruggave van de in strafzaken in beslag genomen zaken; de rechter dient derhalve geen uitspraak te doen over de bestemming van dergelijke goederen (1). (1) Cass. 6 oktober 2010, AR P.10.0723.F, AC 2010, nr. 579, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, op datum in Pas.; zie F. LUGENTZ en D. VANDERMEERSCH, "Saisie et confiscation en matière pénale", R.P.D.B., Bruylant, Brussel, 2015, nrs. 366 i.f. en 361.

BESLAG - Algemeen - Strafzaken - In beslag genomen goederen - Teruggave - Bevoegdheden van het openbaar ministerie - Invloed op de omvang van de verplichting voor de rechter om uitspraak te doen over de bestemming van de in beslag genomen goederen

- Artt. 1 en 2 KB 24 maart 1936 op de bewaring, ter griffie, en de (procedure) tot teruggave van de in strafzaken in beslag genomen zaken
- Art. 44 Strafwetboek

Lorsque le juge ne statue pas sur le sort d'un bien saisi, la décision à cet égard relève des mesures d'exécution des jugements et arrêts que le ministère public a lui-même le pouvoir et le devoir d'ordonner en vue de la restitution ultérieure du bien, par le greffier ou le conservateur désigné à cette fin, à la personne en mains de qui la saisie a été opérée, conformément aux articles 1er et 2 de l'arrêté royal n° 260 du 24 mars 1936 sur la détention au greffe et la procédure en restitution des choses saisies en matière répressive; dès lors, le juge n'a pas à se prononcer sur le sort de pareils biens (1). (1) Cass. 6 octobre 2010, RG P.10.0723.F, Pas. 2010, n° 579, avec concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général ; voir F. LUGENTZ et D. VANDERMEERSCH, « Saisie et confiscation en matière pénale », R.P.D.B., Bruylant, Bruxelles, 2015, nos 366 i.f. et 361. La modification de l'art. 1er de cet arrêté royal par l'art. 75 de la loi du 25 mai 2018 visant à réduire et redistribuer la charge de travail au sein de l'ordre judiciaire paraît sans incidence à cet égard.

SAISIE - Généralités - Matière répressive - Biens saisis - Restitution - Pouvoirs du ministère public - Incidence sur l'étendue de l'obligation du juge de statuer sur le sort des biens saisis

- Art. 1er et 2 A.R. n° 260 du 24 mars 1936
- Art. 44 Code pénal

TERUGGAVE VAN OVERTUIGINGSSTUKKEN - Strafzaken - In beslag genomen goederen - Teruggave - Bevoegdheden van het openbaar ministerie - Invloed op de omvang van de verplichting voor de rechter om uitspraak te doen over de bestemming van de in beslag genomen goederen

- Artt. 1 en 2 KB 24 maart 1936 op de bewaring, ter griffie, en de (procedure) tot teruggave van de in strafzaken in beslag genomen zaken

- Art. 44 Strafwetboek

RESTITUTION DE PIÈCES A CONVICTION - Matière répressive - Biens saisis - Restitution - Pouvoirs du ministère public - Incidence sur l'étendue de l'obligation du juge de statuer sur le sort des biens saisis

- Art. 1er et 2 A.R. n° 260 du 24 mars 1936

- Art. 44 Code pénal

P.20.0429.F

13 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210113.2F.9](#)

AC nr. ...

Het Verdrag van 19 mei 1956 betreffende de overeenkomst tot internationaal vervoer van goederen over de weg regelt enkel de aansprakelijkheid van de vervoerder bij verlies of averij van de vervoerde goederen of bij vertraging van hun levering; het regelt niet de aansprakelijkheid van de vervoerder voor andere schade (1), met name die welke wordt veroorzaakt door een vervoer van bedrijfsafvalstoffen dat wordt uitgevoerd in strijd met de geldende bepalingen van nationaal recht inzake de verwijdering, het afvoeren of de behandeling ervan door een erkende inrichting (2). (1) Cass. 23 januari 2014 AR C.12.0356.N, AC 2014, nr. 56, met concl. van advocaat-generaal VAN INGELGEM. (2) Volgens het OM faalde het middel naar recht in zoverre het de inlichting of de vermelding betreffende de juiste aard van het gevaar dat de vervoerde gevaarlijke goederen in voorkomend geval opleveren, toevoegt aan de voorwaarden van de strafbaarstelling van de misdrijven wegens dewelke de eisers zijn veroordeeld. (M.N.B.)

VERVOER - Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - Internationaal vervoer - C.M.R.-Verdrag - Vervoerder - Aansprakelijkheid - Toepassingsgebied

- Art. 22 Verdrag van 19 mei 1956 betreffende de overeenkomst tot internationaal vervoer van goederen over de weg (C.M.R.)

- Art. 22 Verdrag van 19 mei 1956 betreffende de overeenkomst tot internationaal vervoer van goederen over de weg (C.M.R.)

- Art. 22 Verdrag van 19 mei 1956 betreffende de overeenkomst tot internationaal vervoer van goederen over de weg (C.M.R.)

- Art. 22 Verdrag van 19 mei 1956 betreffende de overeenkomst tot internationaal vervoer van goederen over de weg (C.M.R.)

La Convention du 19 mai 1956 relative au contrat de transport international de marchandises par route ne règle que la responsabilité du transporteur en cas de perte ou d'avarie des marchandises transportées ou de retard à leur livraison; elle ne règle pas la responsabilité du transporteur pour d'autres dommages (1), notamment celle relative au dommage causé par un transport de déchets industriels effectué en contravention aux dispositions du droit national qui en régissent l'élimination, l'évacuation ou le traitement par un établissement agréé (2). (1) Cass. 23 janvier 2014, RG C.12.0356.N, Pas. 2014, n° 56, avec concl. de M. VAN INGELGEM, avocat général publiées à leur date dans AC. (2) Selon le MP, le moyen manquait en droit en ce qu'il ajoutait aux conditions d'incrimination des infractions du chef desquelles les demandeurs ont été condamnés, le signalement ou l'indication de la nature exacte du danger que présentent le cas échéant les matières dangereuses transportées. (M.N.B.)

TRANSPORT - Transport de biens - Transport par terre. transport par route - Transport international - Convention C.M.R. - Transporteur - Responsabilité - Champ d'application

- Art. 22 Convention du 19 mai 1956 relative au contrat de transport international de marchandises par route (C.M.R.)

- Art. 22 Convention du 19 mai 1956 relative au contrat de transport international de marchandises par route (C.M.R.)

- Art. 22 Convention du 19 mai 1956 relative au contrat de transport international de marchandises par route (C.M.R.)

- Art. 22 Convention du 19 mai 1956 relative au contrat de transport international de marchandises par route (C.M.R.)

- Art. 22 Verdrag van 19 mei 1956 betreffende de overeenkomst tot internationaal vervoer van goederen over de weg (C.M.R.)

- Art. 22 Convention du 19 mai 1956 relative au contrat de transport international de marchandises par route (C.M.R.)

De aanwijzing van de lasthebber ad hoc om de beklagde rechtspersoon te vertegenwoordigen, heeft niet tot gevolg dat de strafrechtelijke of de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de lastgever voor de hem ten laste gelegde feiten wordt overgedragen op de lasthebber; hieruit volgt dat de door de rechtspersoon opgelopen veroordelingen niet aan de lasthebber ad hoc kunnen worden opgelegd, alleen maar omdat hij die rechtspersoon heeft vertegenwoordigd; het arrest dat een persoon als beklagde kwalificeert maar hem tegelijkertijd de hoedanigheid van lasthebber ad hoc toekent en hem vervolgens hoofdelijk met de bestuurders van de vertegenwoordigde vennootschap veroordeelt tot betaling van de vergoedingen aan de verweerders, en dat de door de tweede en de derde verweerders tegen hem ingestelde burgerlijke rechtsvorderingen in beginsel gegrond verklaart, is niet naar recht verantwoord; aangezien het niet om een louter materiële vergissing gaat en het Hof niet bevoegd is om een veroordeelde in de plaats te stellen van een andere, wordt de vernietiging met verwijzing uitgesproken (1). (1) Het OM heeft, in hoofdorde, aangevoerd dat die veroordeling een kennelijke materiële vergissing uitmaakt die het Hof kan verbeteren (vgl., wat betreft de verbetering van de identiteit van een partij die in het bevel tot aanhouding verkeerdelijk is vermeld, Cass. 27 mei 2020, AR P.20.0522.F, AC 2020, nr. 327, en verwijzingen in noot). (M.N.B.)

La désignation du mandataire ad hoc pour représenter la personne morale prévenue n'a pas pour effet de transférer au mandataire la responsabilité pénale ou civile du mandant à raison des faits retenus à sa charge; il en résulte que les condamnations encourues par la personne morale ne peuvent pas être infligées au mandataire ad hoc du seul fait qu'il l'a représentée; l'arrêt qui, après avoir qualifié une personne de prévenu tout en lui reconnaissant la qualité de mandataire ad hoc, la condamne à payer, solidairement avec les administrateurs de la société représentée, des indemnités aux défendeurs et qui déclare fondées en leur principe les actions civiles exercées contre elle n'est pas légalement justifié; l'erreur n'étant pas purement matérielle et la Cour étant sans pouvoir pour substituer un condamné à un autre, la cassation est prononcée avec renvoi (1). (1) Le MP a soutenu, à titre principal, que cette condamnation constitue une erreur matérielle manifeste, qu'il est au pouvoir de la Cour de rectifier (cf., quant à la rectification de l'identité d'une partie erronément indiquée dans le mandat d'arrêt, Cass. 27 mai 2020, RG P.20.0522.F, Pas. 2020, n° 327, et réf. en note). (M.N.B.)

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Strafzaken - Veroordeling van de lasthebber ad hoc en niet van de beklagde rechtspersoon - Geen louter materiële vergissing

- Art. 2bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

LASTGEVING - Veroordeling van de lasthebber ad hoc en niet van de beklagde rechtspersoon - Geen louter materiële vergissing

- Art. 2bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

MISDRIJF - Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Veroordeling van de lasthebber ad hoc en niet van de beklagde

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Divers - Matière répressive - Condamnation non de la personne morale prévenue mais de son mandataire ad hoc - Erreur non purement matérielle

- Art. 2bis L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

MANDAT - Condamnation non de la personne morale prévenue mais de son mandataire ad hoc - Erreur non purement matérielle

- Art. 2bis L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

INFRACTION - Imputabilité - Personnes morales - Condamnation non de la personne morale prévenue mais de son mandataire ad

rechtspersoon - Geen louter materiële vergissing
- Art. 2bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering - Veroordeling van de lasthebber ad hoc en niet van de beklaagde rechtspersoon - Geen louter materiële vergissing
- Art. 2bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Burgerlijke rechtsoverreding - Veroordeling van de lasthebber ad hoc en niet van de beklaagde rechtspersoon - Geen louter materiële vergissing
- Art. 2bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

hoc - Erreur non purement matérielle
- Art. 2bis L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale
JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action publique - Condamnation non de la personne morale prévenue mais de son mandataire ad hoc - Erreur non purement matérielle
- Art. 2bis L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale
JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action civile - Condamnation non de la personne morale prévenue mais de son mandataire ad hoc - Erreur non purement matérielle
- Art. 2bis L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

P.20.0432.N

16 november 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211116.2N.13](#)

AC nr. ...

De rechtstoestand van een persoon die door een gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg de dood van een ander veroorzaakt valt niet te vergelijken met de rechtstoestand van een persoon die door een gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg slechts slagen of verwondingen veroorzaakt; bijgevolg is er geen grond tot het stellen van een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof.

GRONDWET - Art. 10 - Gelijkheidsbeginsel - Onopzettelijke doding en onopzettelijke slagen en verwondingen - Bestrafing - Verschil in rechtstoestand

GRONDWET - Art. 10 - Gelijkheidsbeginsel - Onopzettelijke doding en onopzettelijke slagen en verwondingen - Bestrafing - Verschil in rechtstoestand

GRONDWETTELIJK HOF - Gelijkheidsbeginsel - Onopzettelijke doding en onopzettelijke slagen en verwondingen - Verschil in rechtstoestand - Geen grond tot stellen van prejudiciële vraag

GRONDWETTELIJK HOF - Gelijkheidsbeginsel - Onopzettelijke doding en onopzettelijke slagen en verwondingen - Verschil in rechtstoestand - Geen grond tot stellen van prejudiciële vraag

SLAGEN EN VERWONDINGEN - DODEN - Onopzettelijk toebrengen van verwondingen en onopzettelijk doden - Gelijkheidsbeginsel - Bestrafing - Verschil in rechtstoestand

SLAGEN EN VERWONDINGEN - DODEN - Onopzettelijk toebrengen van verwondingen en onopzettelijk doden - Gelijkheidsbeginsel - Bestrafing - Verschil in rechtstoestand

La situation juridique d'une personne qui cause le décès d'une autre par défaut de prévoyance ou de précaution n'est pas comparable à celle d'une personne qui cause uniquement des coups et blessures à autrui par défaut de prévoyance ou de précaution; il n'y a donc pas lieu de poser une question préjudicielle à la Cour constitutionnelle.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 10 - Principe d'égalité - Homicide involontaire et coups et blessures involontaires - Sanction - Situation juridique différente

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 10 - Principe d'égalité - Homicide involontaire et coups et blessures involontaires - Sanction - Situation juridique différente

COUR CONSTITUTIONNELLE - Principe d'égalité - Homicide involontaire et coups et blessures involontaires - Situation juridique différente - Pas lieu de poser une question préjudicielle

COUR CONSTITUTIONNELLE - Principe d'égalité - Homicide involontaire et coups et blessures involontaires - Situation juridique différente - Pas lieu de poser une question préjudicielle

COUPS ET BLESSURES. HOMICIDE - Involontaires - Principe d'égalité - Sanction - Situation juridique différente

COUPS ET BLESSURES. HOMICIDE - Involontaires - Principe d'égalité - Sanction - Situation juridique différente

Er is grond tot het stellen van een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof, aangaande de eventuele schending door artikel 419 Strafwetboek van artikelen 10 en 11 G.W., doordat hij die wordt vervolgd wegens onopzettelijke doding slechts kan worden veroordeeld tot een maximumgevangenisstraf van twee jaar (artikel 419, eerste lid) en hij die wordt vervolgd wegens onopzettelijke doding in het kader van een verkeersongeval tot meer dan het dubbele, namelijk vijf jaar (artikel 419, tweede lid), terwijl de fout van beide personen eenzelfde onopzettelijk karakter heeft en aanleiding geeft tot eenzelfde gevolg, namelijk een overlijden, waarbij de tweede categorie bovendien een straf kan oplopen waardoor de strafuitvoering wordt beoordeeld door de strafuitvoeringsrechtbank terwijl dat niet het geval is voor de eerste categorie, en dat de omstandigheid dat het gebrek aan voorzorg of voorzichtigheid kadert in een verkeersongeval geen redelijke verantwoording biedt voor dit onderscheid in bestrafing.

GRONDWET - Art. 11 - Gelijkheidsbeginsel - Bestrafing onopzettelijke doding - Verkeersongeval - Verantwoording voor verschil - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

GRONDWET - Art. 11 - Gelijkheidsbeginsel - Bestrafing onopzettelijke doding - Verkeersongeval - Verantwoording voor verschil - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

GRONDWETTELIJK HOF - Gelijkheidsbeginsel - Bestrafing onopzettelijke doding - Verantwoording voor verschil

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

GRONDWETTELIJK HOF - Gelijkheidsbeginsel - Bestrafing onopzettelijke doding - Verantwoording voor verschil

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

Il y a lieu de poser une question préjudicielle à la Cour constitutionnelle, concernant la violation éventuelle des articles 10 et 11 de la Constitution par l'article 419 du Code pénal, dans la mesure où une personne poursuivie pour homicide involontaire ne peut être condamnée qu'à une peine maximale d'emprisonnement de deux ans (article 419, alinéa 1er) et où une personne poursuivie pour homicide involontaire dans le contexte d'un accident de la circulation peut être condamnée à plus du double de cette peine, soit cinq ans (article 419, alinéa 2), alors que la faute de ces deux personnes présente le même caractère involontaire et entraîne la même conséquence, à savoir la mort, la seconde catégorie pouvant en outre encourir une peine dont l'exécution sera appréciée par le tribunal de l'application des peines alors que tel n'est pas le cas pour la première catégorie, et que le contexte d'accident de la circulation routière dans lequel survient le manque de prévoyance ou de précaution ne fournit pas une justification raisonnable à cette différence de sanction.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 11 - Principe d'égalité - Sanction prononcée du chef d'homicide involontaire - Accident de roulage - Justification de la différence existante - Question préjudicielle à la Cour constitutionnelle

- Art. 26, § 1er, 3°, et § 2, al. 1er Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

- Art. 26, § 1er, 3°, et § 2, al. 1er Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 11 - Principe d'égalité - Sanction prononcée du chef d'homicide involontaire - Accident de roulage - Justification de la différence existante - Question préjudicielle à la Cour constitutionnelle

- Art. 26, § 1er, 3°, et § 2, al. 1er Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

- Art. 26, § 1er, 3°, et § 2, al. 1er Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

COUR CONSTITUTIONNELLE - Principe d'égalité - Sanction prononcée du chef d'homicide involontaire - Justification de la différence existante

- Art. 26, § 1er, 3°, et § 2, al. 1er Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

- Art. 26, § 1er, 3°, et § 2, al. 1er Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

COUR CONSTITUTIONNELLE - Principe d'égalité - Sanction prononcée du chef d'homicide involontaire - Justification de la différence existante

- Art. 26, § 1er, 3°, et § 2, al. 1er Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

PREJUDICIEEL GESCHIL - Gelijkheidsbeginsel - Bestrafing onopzettelijke doding - Verantwoording voor verschil

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

PREJUDICIEEL GESCHIL - Gelijkheidsbeginsel - Bestrafing onopzettelijke doding - Verantwoording voor verschil

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

SLAGEN EN VERWONDINGEN - DODEN - Onopzettelijk toebrengen van verwondingen en onopzettelijk doden - Verkeersongeval - Gelijkheidsbeginsel - Bestrafing - Verantwoording voor verschil - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

SLAGEN EN VERWONDINGEN - DODEN - Onopzettelijk toebrengen van verwondingen en onopzettelijk doden - Verkeersongeval - Gelijkheidsbeginsel - Bestrafing - Verantwoording voor verschil - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Art. 26, § 1er, 3°, et § 2, al. 1er Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Principe d'égalité - Sanction prononcée du chef d'homicide involontaire - Justification de la différence existante

- Art. 26, § 1er, 3°, et § 2, al. 1er Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

- Art. 26, § 1er, 3°, et § 2, al. 1er Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Principe d'égalité - Sanction prononcée du chef d'homicide involontaire - Justification de la différence existante

- Art. 26, § 1er, 3°, et § 2, al. 1er Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

- Art. 26, § 1er, 3°, et § 2, al. 1er Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

COUPS ET BLESSURES. HOMICIDE - Involontaires - Accident de roulage - Principe d'égalité - Sanction - Justification de la différence existante - Question préjudicielle posée à la Cour constitutionnelle

- Art. 26, § 1er, 3°, et § 2, al. 1er Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

- Art. 26, § 1er, 3°, et § 2, al. 1er Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

COUPS ET BLESSURES. HOMICIDE - Involontaires - Accident de roulage - Principe d'égalité - Sanction - Justification de la différence existante - Question préjudicielle posée à la Cour constitutionnelle

- Art. 26, § 1er, 3°, et § 2, al. 1er Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

- Art. 26, § 1er, 3°, et § 2, al. 1er Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

Krachtens artikel 36 van het besluit van de Waalse regering van 4 juli 2002 tot bepaling van de algemene voorwaarden voor de exploitatie van inrichtingen bedoeld in het decreet van 11 maart 1999 betreffende de milieuvergunning wordt, indien het bijzondere geluid van een inrichting impulsieve geluiden vertoont, een correctieterm van vijf decibel (1) toegepast op de meetintervallen van het bijzondere geluid, die door die impulsieve geluiden worden gekenmerkt; het begrip meetintervallen is niet het begrip dat artikel 19 van het besluit omschrijft onder de benaming "meetinterval", in de zin van een tijdsinterval; artikel 36 heeft betrekking op een afstand tussen twee meetgegevens, wat in decibels wordt berekend en niet in seconden; geen enkele bepaling bepaalt dat de correctieterm van vijf decibel moet worden verminderd of gewogen op grond van het aantal impulsieve geluiden van een seconde die tijdens een waarnemingsuur werden geregistreerd (2). (1) Volgens Wikipedia: "une valeur exprimée en dB (A) est l'évaluation en décibels d'un niveau sonore avec la pondération A de la norme CEI 61672-1 "Électroacoustique – Sonomètres", établie pour tenir compte de la sensibilité moyenne, à un faible volume sonore, des personnes ayant une audition considérée comme normale, pour chaque bande de fréquences. La pondération A sert fréquemment pour l'évaluation de la sonie des bruits environnementaux (...), pour obtenir un résultat qui reflète mieux la manière dont les humains entendent. Des lois et règlements font référence à la pondération "A" pour exprimer des valeurs de niveau sonore". (2) Volgens de eiseres mag de correctie van 5 dB(A) niet worden toegepast indien gedurende de "waarnemingsperiode" van een uur minder dan 3.600 impulsieve geluiden worden geregistreerd (dus indien geen impulsief geluid optreedt voor elk van de 3.600 seconden waarin de meting wordt verricht). Zij heeft hieruit afgeleid dat "indien het aantal impulsieve geluiden minder dan die 3.600 bedraagt, de correctieterm noodzakelijkerwijs minder dan 5dB (A) bedraagt", maar ze heeft niet vermeld uit welke bepaling zou volgen dat er in dat geval geen correctieterm moet worden toegepast of dat die naar evenredigheid moet worden verminderd. Krachtens artikel 3.8 van de ISO 2923-norm is het impulsief geluid: "un bruit durant moins d'une seconde se produisant comme

En vertu de l'article 36 de l'arrêté du gouvernement wallon du 4 juillet 2002 fixant les conditions générales d'exploitation des établissements visés par le décret du 11 mars 1999 relatif au permis d'environnement, dans le cas où le bruit particulier d'un établissement comporte des bruits impulsifs, un terme correctif de cinq décibels (1) est appliqué aux intervalles de mesures du bruit particulier, caractérisés par ces bruits impulsifs; la notion d'intervalles de mesures ne s'identifie pas à celle que l'article 19 de l'arrêté définit, sous l'appellation « intervalle de mesurage », comme un intervalle de temps; l'article 36 vise un écart entre deux données de mesures, ce qui se calcule en décibels et non en secondes; aucune disposition ne prévoit que le terme correctif de cinq décibels doive être réduit ou pondéré en fonction du nombre de bruits impulsifs d'une seconde, qui ont été enregistrés au cours d'une heure d'observation (2). (1) Selon Wikipedia, « une valeur exprimée en dB (A) est l'évaluation en décibels d'un niveau sonore avec la pondération A de la norme CEI 61672-1 "Électroacoustique – Sonomètres", établie pour tenir compte de la sensibilité moyenne, à un faible volume sonore, des personnes ayant une audition considérée comme normale, pour chaque bande de fréquences. La pondération A sert fréquemment pour l'évaluation de la sonie des bruits environnementaux (...), pour obtenir un résultat qui reflète mieux la manière dont les humains entendent. Des lois et règlements font référence à la pondération "A" pour exprimer des valeurs de niveau sonore ». (2) À suivre la demanderesse, la correction de 5 dB(A) ne peut s'appliquer si moins de 3.600 bruits impulsifs sont relevés durant la « période d'observation » d'une heure (soit si un bruit impulsif n'apparaît pas pour chacune des 3.600 secondes où la mesure est effectuée). Elle en a déduit que « si le nombre de bruits impulsifs est inférieur à ces 3.600, la pénalité est forcément inférieure à 5dB (A) » mais elle n'a pas indiqué de quelle disposition il résulterait qu'il faut dans ce cas n'appliquer aucune pénalité ou la réduire proportionnellement. Aux termes de l'art. 3.8 de la Norme internationale ISO 2923, le bruit impulsif est un « bruit durant moins d'une seconde se produisant comme un événement isolé ou comme une série d'événements dont la fréquence de répétition est inférieure à 15 fois par seconde. La

un événement isolé ou comme une série d'événements dont la fréquence de répétition est inférieure à 15 fois par seconde. La présence d'un bruit impulsif doit être déterminée par l'obtention de la différence entre le niveau de pression acoustique continu équivalent avec la pondération temporelle I et celui avec la pondération temporelle F. Si la différence dépasse 2 dB, la présence d'un bruit impulsif peut être présumée”.

présence d'un bruit impulsif doit être déterminée par l'obtention de la différence entre le niveau de pression acoustique continu équivalent avec la pondération temporelle I et celui avec la pondération temporelle F. Si la différence dépasse 2 dB, la présence d'un bruit impulsif peut être présumée » (M.N.B).

MILIEURECHT - Wallonië - Exploitatievoorwaarden van inrichtingen - Bijzonder geluid van een inrichting - Correctieterm - Door impulsieve geluiden gekenmerkte meetintervallen

- Artt. 19, 35 en 36 B.W.Reg. 4 juli 2002 (III) tot bepaling van de lijst van de aan een milieueffectstudie onderworpen projecten en van de ingedeelde installaties en activiteiten die een risico voor de bodem vormen

ENVIRONNEMENT (DROIT DE L'); VOIR AUSSI: 571 ETABL - Wallonie - Conditions d'exploitation des établissements - Bruit particulier d'un établissement - Terme correctif - Intervalles de mesures caractérisés par des bruits impulsifs

- Art. 19, 35 et 36 A.Gouv.w. du 4 juillet 2002 (III) arrêtant la liste des projets soumis à étude d'incidences et des installations et activités classées ou des installations ou des activités présentant un risque pour le sol

P.20.0736.N

5 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210105.2N.2](#)

AC nr. ...

Artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM verbiedt de rechter een herstelmaatregel te bevelen die kennelijk onredelijk is; hierbij dient hij na te gaan of het voordeel van de bevolen herstelmaatregel voor het behoud van een goede ruimtelijke ordening opweegt tegen de last die daaruit voortvloeit voor de overtreder; het bevolen herstel moet evenredig zijn met de in concreto vastgestelde aantasting van de ruimtelijke ordening en de maatregel moet redelijk blijven in vergelijking tot de last die hij voor de betrokkene meebrengt (1). (1) Zie Cass. 5 februari 2019, AR P.17.0756.N, AC 2019, nr. 65; Cass. 5 januari 2016, AR P.14.1754.N, AC 2016, nr. 3; Cass. 24 november 2009, AR P.09.0278.N, AC 2009, nr. 689.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM - Herstelmaatregel - Redelijkheid van de bevolen herstelmaatregel - Evenredigheid - Beoordeling door de rechter

STEDENBOUW - Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelmaatregel - Redelijkheid van de bevolen herstelmaatregel - Evenredigheid - Beoordeling door de rechter

L'article 1er du Premier Protocole additionnel à la Convention de sauvegarde des droits de l'homme interdit au juge d'ordonner une mesure de réparation qui est manifestement déraisonnable; à cette fin, il doit examiner si l'intérêt de la mesure de réparation ordonnée en faveur du maintien d'un bon aménagement du territoire compense la charge qui en résulte pour le contrevenant; la réparation ordonnée doit être proportionnelle à l'atteinte portée à l'aménagement du territoire constatée in concreto et la mesure doit rester raisonnable comparativement à la charge qui en résulte pour la personne concernée (1). (1) Voir Cass. 5 février 2019, RG P.17.0756.N, Pas. 2019, n° 65 ; Cass. 5 janvier 2016, RG P.14.1754.N, Pas. 2016, n° 3 ; Cass. 24 novembre 2009, RG P.09.0278.N, Pas. 2009, n° 689.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Divers - Premier Protocole additionnel à la Convention, article 1er - Mesure de réparation - Caractère raisonnable de la mesure de réparation ordonnée - Proportionnalité - Appréciation par le juge

URBANISME - Remise en état des lieux. paiement d'une plusvalue - Mesure de réparation - Caractère raisonnable de la mesure de réparation ordonnée - Proportionnalité - Appréciation par le juge

De rechter oordeelt onaantastbaar in feite of een herstelmaatregel evenredig is met de in concreto vastgestelde aantasting van de ruimtelijke ordening en of uit de vergelijking tussen het voordeel voor de ruimtelijke ordening dat volgt uit die maatregel en de voor de betrokkene veroorzaakte last niet volgt dat de herstelmaatregel kennelijk onredelijk is; bij die beoordeling kan de rechter de aard van en de wijze waarop het stedenbouwkundige misdrijf werd gepleegd dat tot de herstelmaatregel aanleiding geeft, het flagrante karakter van het misdrijf en de doelbewustheid waarmee het werd gepleegd, mee in overweging nemen.

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Stedenbouw - Herstelmaatregel - Redelijkheid van de bevolen herstelmaatregel - Evenredigheid - Criteria

STEDENBOUW - Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelmaatregel - Redelijkheid van de bevolen herstelmaatregel - Evenredigheid - Beoordeling door de rechter - Criteria

Le juge apprécie souverainement en fait si la mesure de réparation est proportionnelle à l'atteinte portée à l'aménagement du territoire constatée in concreto et s'il ne résulte pas, de la comparaison faite entre l'avantage procuré à l'aménagement du territoire par cette mesure et la charge imposée à la personne concernée, que la mesure de réparation est manifestement déraisonnable; le juge peut également tenir compte, dans cette appréciation, de la nature de l'infraction urbanistique qui a donné lieu à la mesure de réparation, de la manière dont cette infraction a été commise, de l'état de flagrance et de la préméditation éventuels.

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Urbanisme - Mesure de réparation - Caractère raisonnable de la mesure de réparation ordonnée - Proportionnalité - Critères

URBANISME - Remise en état des lieux. paiement d'une plusvalue - Mesure de réparation - Caractère raisonnable de la mesure de réparation ordonnée - Proportionnalité - Appréciation par le juge - Critères

P.20.0771.F

26 mei 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210526.2F.5](#)

AC nr. ...

Wanneer tegen een bij verstek gewezen vonnis geen hoger beroep is ingesteld door het openbaar ministerie, kan het appelgerecht dat uitspraak doet over de hogere beroepen van de beklaagde en van het openbaar ministerie tegen het vonnis op verzet, de toestand van de beklaagde, zoals deze uit het verstekvonnis volgt, niet verzwaren (1). (1) Cass. 19 februari 2020, AR P.19.1247.F, AC 2020, nr. 144.

VERZET - Strafzaken - Verstekvonnis zonder hoger beroep van het openbaar ministerie - Vonnis op verzet - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Relatieve werking van het verzet

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Verstekvonnis zonder hoger beroep van het openbaar ministerie - Vonnis op verzet - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Relatieve werking van het verzet

Lorsqu'un jugement rendu par défaut n'a pas été frappé d'appel par le ministère public, la juridiction d'appel statuant sur les appels du prévenu et du ministère public contre le jugement rendu sur opposition ne peut aggraver la situation du prévenu telle qu'elle résulte du jugement par défaut (1). (1) Cass. 19 février 2020, RG P.19.1247.F, Pas. 2020, n° 144.

OPPOSITION - Matière répressive - Jugement par défaut non frappé d'appel par le ministère public - Jugement rendu sur opposition - Appel du ministère public - Effet relatif de l'opposition

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Jugement par défaut non frappé d'appel par le ministère public - Jugement rendu sur opposition - Appel du ministère public - Effet relatif de l'opposition

Indien de verstekbeslissing als hoofdstraf een gevangenisstraf inhoudt en de appelrechters op het hoger beroep tegen de op verzet gewezen beslissing die straf vervangen door een werkstraf, verzwart de door die rechters vastgestelde staat van herhaling van de beklagde zijn toestand niet.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Verstekvonnissen zonder hoger beroep van het openbaar ministerie - Vonnissen op verzet - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Relatieve werking van het verzet - Vervanging van de hoofdgevangenisstraf door een werkstraf - Staat van wettelijke herhaling voor het eerst vastgesteld in hoger beroep - Wettigheid

STRAF - Zwaarste straf - Verstekvonnissen zonder hoger beroep van het openbaar ministerie - Vonnissen op verzet - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Relatieve werking van het verzet - Vervanging van de hoofdgevangenisstraf door een werkstraf - Staat van wettelijke herhaling voor het eerst vastgesteld in hoger beroep - Wettigheid

VERZET - Strafzaken - Verstekvonnissen zonder hoger beroep van het openbaar ministerie - Vonnissen op verzet - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Relatieve werking van het verzet - Vervanging van de hoofdgevangenisstraf door een werkstraf - Staat van wettelijke herhaling voor het eerst vastgesteld in hoger beroep - Wettigheid

Si la décision rendue par défaut comporte à titre de peine principale une peine d'emprisonnement et que, statuant sur l'appel de la décision rendue sur opposition, les juges d'appel remplacent cette peine par une peine de travail, la constatation par ces juges de l'état de récidive du prévenu n'aggrave pas sa situation.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Jugement par défaut non frappé d'appel par le ministère public - Jugement rendu sur opposition - Appel du ministère public - Effet relatif de l'opposition - Remplacement de la peine principale d'emprisonnement par une peine de travail - Constatation de l'état de récidive pour la première fois en degré d'appel - Légalité

PEINE - Peine la plus forte - Jugement par défaut non frappé d'appel par le ministère public - Jugement rendu sur opposition - Appel du ministère public - Effet relatif de l'opposition - Remplacement de la peine principale d'emprisonnement par une peine de travail - Constatation de l'état de récidive pour la première fois en degré d'appel - Légalité

OPPOSITION - Matière répressive - Jugement par défaut non frappé d'appel par le ministère public - Jugement rendu sur opposition - Appel du ministère public - Effet relatif de l'opposition - Remplacement de la peine principale d'emprisonnement par une peine de travail - Constatation de l'état de récidive pour la première fois en degré d'appel - Légalité

P.20.0817.N

12 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210112.2N.6](#)

AC nr. ...

De rechter die een beklagde schuldig verklaart aan de opslag van afvalstoffen in strijd met artikel 12, § 1, Materialendecreet omkleedt die beslissing slechts regelmatig met redenen in overeenstemming met de artikelen 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering indien hij niet enkel melding maakt van artikel 12, § 1, Materialendecreet en artikel 16.6.3, § 1, eerste lid, DABM, maar ook van de specifieke voorschriften van het Materialendecreet of de uitvoeringsbesluiten die zijn overtreden.

MILIEURECHT - Materialendecreet - Opslag van afvalstoffen - Vermelding van de op het ogenblik van de uitspraak geldende wetsbepalingen - Vermelding in de beslissing van de specifieke overtreden bepalingen - Draagwijdte

- Art. 12, § 1 Decr. VI. Overheid 23 december 2011 betreffende

Le juge qui déclare un prévenu coupable du dépôt de déchets contraire à l'article 12, § 1er, du décret de la Région flamande du 23 décembre 2011 ne motive régulièrement sa décision, conformément aux articles 195, alinéa 1er, et 211 du Code d'instruction criminelle, que s'il fait mention, non seulement des articles 12, § 1er, du décret de la Région flamande du 23 décembre 2011 et 16.6.3, § 1er, alinéa 1er, du DABM, mais aussi des prescriptions spécifiques du décret de la Région flamande du 23 décembre 2011 ou de ses arrêtés d'exécution qui ont été enfreintes.

ENVIRONNEMENT (DROIT DE L'); VOIR AUSSI: 571 ETABL - Décret de la Région flamande du 23 décembre 2011 relatif à la gestion durable de cycles de matériaux et de déchets - Dépôt de déchets - Mention des dispositions légales applicables au moment de la décision - Mention des dispositions spécifiques enfreintes dans la décision - Portée

- Art. 12, § 1er Décr. Rég. fl. du 23 décembre 2011

het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

- Artt. 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering
- Art. 16.6.3, § 1 Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafvordering - Milieurecht - Materialendecreet - Opslag van afvalstoffen - Vermelding toepasselijke wetsbepalingen - Vermelding in de beslissing van de specifiek overtreden bepalingen - Draagwijdte

- Art. 12, § 1 Decr. VI. Overheid 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

- Artt. 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering
- Art. 16.6.3, § 1 Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering - Milieurecht - Materialendecreet - Opslag van afvalstoffen - Vermelding toepasselijke wetsbepalingen - Vermelding in de beslissing van de specifiek overtreden bepalingen - Draagwijdte

- Art. 12, § 1 Decr. VI. Overheid 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

- Artt. 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering
- Art. 16.6.3, § 1 Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

- Art. 195, al. 1er, et 211 Code d'Instruction criminelle
- Art. 16.6.3, § 1er Décr. Comm. fl. du 5 avril 1995

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Action publique - Droit de l'environnement - Décret de la Région flamande du 23 décembre 2011 relatif à la gestion durable de cycles de matériaux et de déchets - Dépôt de déchets - Mention des dispositions légales applicables - Mention des dispositions spécifiques enfreintes dans la décision - Portée

- Art. 12, § 1er Décr. Rég. fl. du 23 décembre 2011

- Art. 195, al. 1er, et 211 Code d'Instruction criminelle
- Art. 16.6.3, § 1er Décr. Comm. fl. du 5 avril 1995

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action publique - Droit de l'environnement - Décret de la Région flamande du 23 décembre 2011 relatif à la gestion durable de cycles de matériaux et de déchets - Dépôt de déchets - Mention des dispositions légales applicables - Mention des dispositions spécifiques enfreintes dans la décision - Portée

- Art. 12, § 1er Décr. Rég. fl. du 23 décembre 2011

- Art. 195, al. 1er, et 211 Code d'Instruction criminelle
- Art. 16.6.3, § 1er Décr. Comm. fl. du 5 avril 1995

Uit artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, dat overeenkomstig artikel 211 Wetboek van Strafvordering van toepassing is op de hoven van beroep, volgt dat een veroordelende beslissing de wetsbepalingen moet vermelden die de feiten strafbaar stellen en die de toegepaste straffen bepalen en indien op het ogenblik van de beslissing de wetsbepalingen zijn opgeheven die de feiten op het ogenblik van het plegen ervan strafbaar stelden, dient de rechter ook de wetsbepalingen te vermelden op grond waarvan de feiten tot op het ogenblik van de beslissing strafbaar zijn gebleven; wanneer het arrest met betrekking tot de bewezen verklaarde feiten weliswaar melding maakt van de op het ogenblik van de feiten geldende wetsbepalingen en ook vaststelt dat deze feiten op het ogenblik van het arrest nog steeds strafbaar waren, maar dat het nalaat melding te maken van de op het ogenblik van het arrest geldende wetsbepalingen welke de vergunningsplicht instellen en welke het naleven van de milieuvorwaarden opleggen, is de schuldigverklaring en veroordeling niet regelmatig met redenen omkleed (1). (1) Cass. 23 oktober 2019, AR P. 19.0610.F, AC 2019, nr. 539; Cass. 29 november 2016, AR P.14.1821.N, AC 2014, nr. 680; Cass. 2 september 2009, AR P.09.0338.F, AC 2009, nr. 466; Cass. 7 mei 2008, AR P.08.0176.N, AC 2008, nr. 277.

MILIEURECHT - Milieuvergunningsdecreet - Vergunningsplicht en naleving van de milieuvorwaarden - Vermelding van de op het ogenblik van de uitspraak geldende wetsbepalingen - Wetswijziging - Vermelding in de beslissing - Draagwijdte

- Artt. 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering
REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Milieurecht - Milieuvergunningsdecreet - Vergunningsplicht en naleving van de milieuvorwaarden - Werking van de wet in de tijd - Vermelding toepasselijke wetsbepalingen - Wetswijziging - Vermelding in de beslissing - Draagwijdte

- Artt. 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering
VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering - Milieurecht - Milieuvergunningsdecreet - Vergunningsplicht en naleving van de milieuvorwaarden - Werking van de wet in de tijd - Vermelding toepasselijke wetsbepalingen - Wetswijziging - Vermelding in de beslissing - Draagwijdte

Il résulte de l'article 195, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle, qui, conformément à l'article 211 du Code d'instruction criminelle, est applicable aux cours d'appel, que toute décision de condamnation doit énoncer les dispositions légales en vertu desquelles les faits sont punissables et qui déterminent les peines appliquées et, si les dispositions légales en vertu desquelles les faits étaient punissables au moment de leur commission sont abrogées au moment de la décision, le juge est tenu d'indiquer également les dispositions légales en vertu desquelles les faits restent punissables au moment de la décision; lorsque l'arrêt, s'agissant des faits déclarés établis, mentionne effectivement les dispositions légales applicables au moment des faits et constate également que ceux-ci étaient toujours punissables au moment où l'arrêt a été rendu, mais omet de faire mention des dispositions légales qui instaurent l'obligation d'autorisation et imposent le respect des conditions environnementales applicables au moment où l'arrêt a été rendu, la déclaration de culpabilité et la condamnation ne sont pas régulièrement motivées (1). (1) Cass. 23 octobre 2019, RG P.19.0610.F, Pas. 2019, n° 539; Cass. 29 novembre 2016, RG P.14.1821.N, Pas. 2014, n° 680; Cass. 2 septembre 2009, RG P.09.0338.F, Pas. 2009, n° 466; Cass. 7 mai 2008, RG P.08.0176.N, Pas. 2008, n° 277.

ENVIRONNEMENT (DROIT DE L'); VOIR AUSSI: 571 ETABL - Décret du Conseil flamand du 28 juin 1985 relatif à l'autorisation anti-pollution - Obligation d'autorisation et respect des conditions environnementales - Mention des dispositions légales applicables au moment de la décision - Modification légale - Mention dans la décision - Portée

- Art. 195, al. 1er, et 211 Code d'Instruction criminelle
MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Droit de l'environnement - Décret du Conseil flamand du 28 juin 1985 relatif à l'autorisation anti-pollution - Obligation d'autorisation et respect des conditions environnementales - Application de la loi dans le temps - Mention des dispositions légales applicables - Modification légale - Mention dans la décision - Portée

- Art. 195, al. 1er, et 211 Code d'Instruction criminelle
JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action publique - Droit de l'environnement - Décret du Conseil flamand du 28 juin 1985 relatif à l'autorisation anti-pollution - Obligation d'autorisation et respect des conditions environnementales - Application de la loi dans le temps - Mention des dispositions légales applicables - Modification légale - Mention dans la décision -

- Artt. 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering
WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Strafzaken - Milieurecht - Milieuvergunningdecreet - Vergunningsplicht en naleving van de milieuvoorwaarden - Vermelding van de op het ogenblik van de uitspraak geldende wetsbepalingen - Wetswijziging - Vermelding in de beslissing - Draagwijdte

- Artt. 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering

Portée

- Art. 195, al. 1er, et 211 Code d'Instruction criminelle
LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Matière répressive - Droit de l'environnement - Décret du Conseil flamand du 28 juin 1985 relatif à l'autorisation anti-pollution - Obligation d'autorisation et respect des conditions environnementales - Mention des dispositions légales applicables au moment de la décision - Modification légale - Mention dans la décision - Portée

- Art. 195, al. 1er, et 211 Code d'Instruction criminelle

P.20.0862.N

2 februari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210202.2N.2](#)

AC nr. ...

Artikel 187, § 4, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat ten gevolge van het verzet de veroordeling bij verstek voor niet bestaande wordt gehouden, behoudens in de gevallen bedoeld in paragrafen 5 tot 7, waarbij paragraaf 6 betrekking heeft op het geval waarin het verzet als ongedaan wordt beschouwd; wanneer het verzet bij toepassing van artikel 187, § 6, Wetboek van Strafvordering als ongedaan wordt beschouwd, blijft de veroordelende beslissing bij verstek bestaan en behoudt het na het verzet aangetekende hoger beroep tegen die beslissing dan ook zijn voorwerp, ook al werd dit hoger beroep ingesteld vóór er uitspraak werd gedaan over het verzet, zodat het gerecht in hoger beroep, dat kennisneemt van een regelmatig ingesteld hoger beroep tegen het verstekvonnis waartegen verzet werd aangetekend dat ongedaan werd verklaard, uitspraak moet doen over de zaak zelf binnen de grenzen van de grieven die in het bij artikel 204 Wetboek van Strafvordering bepaalde verzoekschrift worden aangevoerd (1). (1) Zie concl. OM.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Samenloop tussen hoger beroep en verzet - Ongedaan verklaard verzet

- Art. 187, §§ 4, 5, 6 en 7 Wetboek van Strafvordering

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

VERZET - Strafzaken - Samenloop tussen hoger beroep en verzet

- Art. 187, §§ 4, 5, 6 en 7 Wetboek van Strafvordering

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Selon l'article 187, § 4, du Code d'instruction criminelle, la condamnation par défaut sera mise à néant par suite de l'opposition sauf dans les cas visés aux paragraphes 5 à 7, le paragraphe 6 traitant de l'hypothèse où l'opposition est déclarée non avenue; lorsque l'opposition est déclarée non avenue en application de l'article 187, § 6, du Code d'instruction criminelle, la décision de condamnation rendue par défaut subsiste et l'appel interjeté contre celle-ci après l'introduction de l'opposition, conserve son objet même s'il a été interjeté avant qu'il ait été statué sur l'opposition, de sorte que, saisie d'un appel régulier du jugement par défaut frappé d'une opposition déclarée non avenue, la juridiction d'appel doit statuer sur la cause même, dans les limites des griefs invoqués dans la requête prévue à l'article 204 du même code (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Concours entre appel et opposition - Opposition déclarée non avenue

- Art. 187, § 4, 5, 6 et 7 Code d'Instruction criminelle

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

OPPOSITION - Matière répressive - Concours entre appel et opposition

- Art. 187, § 4, 5, 6 et 7 Code d'Instruction criminelle

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

P.20.0937.N

12 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210112.2N.3](#)

AC nr. ...

Artikel 6 EVRM noch het recht op een eerlijk proces beletten dat de appelrechter het debat over de ontvankelijkheid van het hoger beroep afsplitst van het debat over de grond van de zaak en uit die afsplitsing kan niet worden afgeleid dat het appelgerecht reeds over de ontvankelijkheid zou hebben beslist.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Debat over de ontvankelijkheid van het hoger beroep - Afsplitsing van het debat over de grond - Recht op een eerlijk proces - Draagwijdte

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Hoger beroep in strafzaken - Debat over de ontvankelijkheid van het hoger beroep - Afsplitsing van het debat over de grond - Draagwijdte

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Artikel 870 Gerechtelijk Wetboek en artikel 1353 oud Burgerlijk Wetboek zijn niet van toepassing op de bewijsregeling in strafzaken (1). (1) Cass. 25 oktober 2000, AR P.00.1260.F, AC 2000, nr. 575 (m.b.t. art. 1353 Burgerlijk Wetboek); Cass. 24 september 1999, AR D.98.0043.F, AC 1999, nr. 483 (m.b.t. art. 870 Gerechtelijk Wetboek).

BEWIJS - Strafzaken - Vermoedens - Toepasselijke wetsbepalingen

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1353 Oud Burgerlijk Wetboek

Ni l'article 6 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales ni le droit à un procès équitable n'empêchent le juge d'appel de scinder le débat sur la recevabilité de l'arrêt et le débat au fond et il ne peut être déduit de cette scission que la juridiction d'appel aurait déjà pris une décision concernant la recevabilité.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Procédure en degré d'appel - Débat sur la recevabilité de l'appel - Scission du débat sur le fond - Droit à un procès équitable - Portée

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Appel en matière répressive - Débat sur la recevabilité de l'appel - Scission du débat sur le fond - Portée

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Les articles 870 du Code judiciaire et 1353 de l'ancien Code civil ne s'appliquent pas au régime de la preuve en matière répressive (1). (1) Cass. 25 octobre 2000, RG P.00.1260.F, Pas. 2000, n° 575 (concernant l'art. 1353 du Code civil); Cass. 24 septembre 1999, RG D.98.0043.F, Pas. 1999, n° 483 (concernant l'art. 870 du Code judiciaire).

PREUVE - Matière répressive - Présomptions - Dispositions légales applicables

- Art. 870 Code judiciaire
- Art. 1353 Ancien Code civil

Uit de bepaling van artikel 203, § 1, Wetboek van Strafvordering, volgt dat in beginsel hoger beroep wordt ingesteld door een verklaring van hoger beroep door de betrokkene of zijn advocaat op de griffie van de rechtbank die het vonnis heeft gewezen en deze vorm is op straffe van niet-ontvankelijkheid voorgeschreven en levert het bewijs op van het hoger beroep; indien een partij voorhoudt dat, hoewel uit griffiegegevens van het rechtcollege dat de beslissing heeft gewezen niet blijkt dat een verklaring van hoger beroep werd afgelegd, zij wel degelijk een dergelijke verklaring heeft afgelegd, staat het aan die partij die bewering te bewijzen, maar uit het enkele feit dat een partij aantoonde dat binnen de beroepstermijn opdracht aan een advocaat is gegeven om hoger beroep in te stellen en dat de burgerlijke partij daarvan is ingelicht, volgt niet dat de appelrechter moet aannemen dat er door die raadsman tijdig en regelmatig hoger beroep is ingesteld; de appelrechter oordeelt daar onaantastbaar over maar het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen trekt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden aangenomen (1). (1) R. VERSTRAETEN en H. DEMETS, "De cassatieprocedure in strafzaken na de wet van 14 februari 2014: brengt vernieuwing ook verbetering?", NC 2015/5, pp. 347-389; J. VERBIST, "De hervorming van de cassatieprocedure in strafzaken", RW 2013-2014, pp. 1604-1614.

Il résulte de la disposition de l'article 203, § 1er, du Code d'instruction criminelle qu'en principe, l'appel est interjeté par le biais d'une déclaration d'appeler, introduite par la personne concernée ou son avocat, au greffe du tribunal qui a rendu le jugement et que cette formalité est prescrite à peine de non-recevabilité et fournit la preuve de l'appel; lorsqu'une partie allègue avoir bel et bien fait une déclaration d'appeler, bien qu'il n'apparaisse pas des éléments disponibles au greffe de la juridiction qu'une telle déclaration a été faite, il appartient à cette partie de prouver cette allégation, mais il ne résulte pas du seul fait qu'une partie démontre avoir donné la mission à un avocat d'interjeter appel et en avoir informé la partie civile, que le juge d'appel doit admettre que ce conseil a interjeté appel régulièrement et en temps utile; le juge d'appel se prononce souverainement sur ce point mais la Cour vérifie cependant si le juge ne tire pas de ses constatations des conséquences qu'elles ne sauraient justifier (1). (1) R. VERSTRAETEN et H. DEMETS, «De cassatieprocedure in strafzaken na de wet van 14 februari 2014: brengt vernieuwing ook verbetering?», N.C. 2015/5, pp. 347-389; J. VERBIST, «De hervorming van de cassatieprocedure in strafzaken», R.W. 2013-2014, pp. 1604-1614.

BEWIJS - Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Hoger beroep in strafzaken - Bewijs van het hoger beroep - Draagwijdte

- Art. 203, § 1 Wetboek van Strafvordering

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Bewijs van het hoger beroep - Draagwijdte

- Art. 203, § 1 Wetboek van Strafvordering

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Appelrechter - Hoger beroep in strafzaken - Bewijs van het hoger beroep

- Art. 203, § 1 Wetboek van Strafvordering

PREUVE - Matière répressive - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Appel en matière répressive - Preuve de l'appel - Portée

- Art. 203, § 1er Code d'Instruction criminelle

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Preuve de l'appel - Portée

- Art. 203, § 1er Code d'Instruction criminelle

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Juge d'appel - Appel en matière répressive - Preuve de l'appel

- Art. 203, § 1er Code d'Instruction criminelle

De kamer van inbeschuldigingstelling kan niet, in het kader van de loutere controle van de regelmatigheid van de voorlopige hechtenis, de strafvervolgning niet-ontvankelijk verklaren in een eindbeslissing zonder artikel 235bis Wetboek van Strafvordering toe te passen, dat, in het kader van het ambtshalve onderzoek van de regelmatigheid van het gerechtelijk onderzoek en met het oog op een goede rechtsbedeling, voorschrijft het debat te heropenen, alle partijen op te roepen en een debat op tegenspraak te houden, opdat in hetzelfde arrest over de voormelde controle uitspraak kan worden gedaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 21; het Hof heeft in een soortgelijke zaak, in twee opeenvolgende arresten, allereerst de niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep van de procureur-generaal bij het hof van beroep te Brussel vastgesteld, in zoverre het was gericht tegen de beslissing over de voorlopige hechtenis waarin de invrijheidsstelling van de verweerder werd bevolen, en voor het overige de behandeling van de zaak uitgesteld tot na de verstrijksdatum van de bij artikel 429, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde termijn van twee maanden voor de neerlegging van de memorie, en heeft vervolgens het bestreden arrest vernietigd in zoverre het uitspraak doet over de regelmatigheid van de strafvordering (Cass. 23 december 2020 en 3 maart 2021, AR P.20.1247.F, niet gepubliceerd). (M.N.B.)

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Voorlopige hechtenis - Toezicht door de onderzoeksgerechten - Ambtshalve toezicht op de regelmatigheid van het gerechtelijk onderzoek - Vervolgingen niet ontvankelijk - Eindbeslissing

- Art. 235bis, § 3 Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEKSGERECHTEN - Toezicht op de regelmatigheid van de voorlopige hechtenis - Ambtshalve toezicht op de regelmatigheid van het gerechtelijk onderzoek - Niet-ontvankelijkheid van de strafvordering - Eindbeslissing

- Art. 235bis, § 3 Wetboek van Strafvordering

VOORLOPIGE HECHTENIS - Allerlei - Toezicht door de onderzoeksgerechten - Ambtshalve toezicht op de regelmatigheid van het gerechtelijk onderzoek - Niet-ontvankelijkheid van de strafvordering - Eindbeslissing

- Art. 235bis, § 3 Wetboek van Strafvordering

Dans le cadre du seul contrôle de la régularité de la détention préventive, la chambre des mises en accusation ne peut déclarer les poursuites irrecevables, au terme d'une décision définitive, sans faire application de l'article 235bis du Code d'instruction criminelle, lequel impose, dans le cadre du contrôle d'office de la régularité de l'instruction et en vue d'une bonne administration de la justice, une réouverture des débats, la convocation de toutes les parties et la tenue d'un débat contradictoire afin qu'il soit statué sur ledit contrôle, par un seul et même arrêt (1). (1) Voir les concl. du MP ; dans une affaire similaire, c'est par deux arrêts successifs que la Cour a tout d'abord constaté l'irrecevabilité du pourvoi du procureur général près la cour d'appel de Bruxelles en tant que dirigé contre la décision qui, statuant, sur la détention préventive, ordonne la mise en liberté du défendeur, et remis l'examen de la cause pour le surplus à une date postérieure à l'expiration du délai de deux mois prévu à l'article 429, al. 2, C.I.cr. pour le dépôt du mémoire, puis a cassé l'arrêt attaqué en ce qu'il statue sur la régularité de l'action publique (Cass. 23 décembre 2020 et 3 mars 2021, RG P.20.1247.F, inédits). (M.N.B.)

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Régularité de la procédure - Détention préventive - Contrôle par les juridictions d'instruction - Contrôle d'office de la régularité de l'instruction - Irrecevabilité des poursuites - Décision définitive

- Art. 235bis, § 3 Code d'Instruction criminelle

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Contrôle de la régularité de la détention préventive - Contrôle d'office de la régularité de l'instruction - Irrecevabilité des poursuites - Décision définitive

- Art. 235bis, § 3 Code d'Instruction criminelle

DETENTION PREVENTIVE - Divers - Contrôle par les juridictions d'instruction - Contrôle d'office de la régularité de l'instruction - Irrecevabilité des poursuites - Décision définitive

- Art. 235bis, § 3 Code d'Instruction criminelle

Tegen de eindsbeslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling die, in het kader van het onderzoek van de regelmatigheid van de voorlopige hechtenis, de strafvervolgning niet-ontvankelijk verklaart, staat cassatieberoep open (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 21.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Strafvordering - Allerlei - Toezicht op de regelmatigheid van het gerechtelijk onderzoek - Niet-ontvankelijkheid van de strafvordering - Eindsbeslissing - Voorlopige hechtenis - Toezicht door de onderzoeksgerechten

- Art. 235bis, § 3 Wetboek van Strafvordering
- Art. 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Voorlopige hechtenis - Toezicht door de onderzoeksgerechten - Toezicht op de regelmatigheid van het gerechtelijk onderzoek - Niet-ontvankelijkheid van de strafvordering - Eindsbeslissing - Beslissing waartegen cassatieberoep openstaat

- Art. 235bis, § 3 Wetboek van Strafvordering
- Art. 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

ONDERZOEKSGERECHTEN - Voorlopige hechtenis - Toezicht door de onderzoeksgerechten - Toezicht op de regelmatigheid van het gerechtelijk onderzoek - Niet-ontvankelijkheid van de strafvordering - Eindsbeslissing - Beslissing waartegen cassatieberoep openstaat

- Art. 235bis, § 3 Wetboek van Strafvordering
- Art. 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Allerlei - Toezicht door de onderzoeksgerechten - Toezicht op de regelmatigheid van het gerechtelijk onderzoek - Niet-ontvankelijkheid van de strafvordering - Eindsbeslissing - Beslissing waartegen cassatieberoep openstaat

- Art. 235bis, § 3 Wetboek van Strafvordering
- Art. 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Artikel 31 Voorlopige Hechteniswet staat enkel cassatieberoep toe tegen beslissingen die de voorlopige hechtenis handhaven (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 21.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Voorlopige hechtenis - Andere beslissingen dan die welke de voorlopige hechtenis handhaven

- Art. 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Cassatieberoep - Andere

La décision définitive de la chambre des mises en accusation, dans le cadre du contrôle de la régularité de la détention préventive, de déclarer les poursuites irrecevables peut faire l'objet d'un pourvoi en cassation (1). (solution implicite) (1) Voir les concl. du MP.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Action publique - Divers - Contrôle de la régularité de l'instruction - Irrecevabilité des poursuites - Décision définitive - Détention préventive - Contrôle par les juridictions d'instruction

- Art. 235bis, § 3 Code d'Instruction criminelle
- Art. 31 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Régularité de la procédure - Détention préventive - Contrôle par les juridictions d'instruction - Contrôle de la régularité de l'instruction - Irrecevabilité des poursuites - Décision définitive - Décision pouvant faire l'objet d'un pourvoi en cassation

- Art. 235bis, § 3 Code d'Instruction criminelle
- Art. 31 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Détention préventive - Contrôle par les juridictions d'instruction - Contrôle de la régularité de l'instruction - Irrecevabilité des poursuites - Décision définitive - Décision pouvant faire l'objet d'un pourvoi en cassation

- Art. 235bis, § 3 Code d'Instruction criminelle
- Art. 31 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Divers - Contrôle par les juridictions d'instruction - Contrôle de la régularité de l'instruction - Irrecevabilité des poursuites - Décision définitive - Décision pouvant faire l'objet d'un pourvoi en cassation

- Art. 235bis, § 3 Code d'Instruction criminelle
- Art. 31 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

L'article 31 de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive n'autorise le pourvoi en cassation que contre les décisions par lesquelles la détention est maintenue (1). (1) Voir les concl. du MP.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Décisions contre lesquelles on ne peut pas se pourvoir en raison de leur nature - Détention préventive - Décisions autres que celles par lesquelles la détention est maintenue

- Art. 31 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Pourvoi en cassation - Décisions autres

beslissingen dan die welke de voorlopige hechtenis handhaven - Ontvankelijkheid

- Art. 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

que celles par lesquelles la détention est maintenue - Recevabilité

- Art. 31 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

P.20.0965.F

24 februari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210224.2F.20](#)

AC nr. ...

In tegenstelling tot de vernietigingsbeslissing van de Raad van State die de vernietigde akte uit de rechtsorde schrappt, heeft de beslissing om de nietigverklaring van de reglementaire akte te verwerpen geen kracht van gewijsde erga omnes; aldus dienen, met toepassing van artikel 159 Grondwet, de hoven en rechtbanken in het kader van het hun voorgelegde geschil na te gaan of deze akte in overeenstemming is met de wet (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2021, nr. 135.

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Overeenstemming van besluiten en verordeningen met de wet - Toezicht door hoven en rechtbanken - Verwerpingsarrest van de Raad van State - Gezag van gewijsde

- Art. 14ter Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

RAAD VAN STATE - Vernietigingsgeschillen - Verwerpingsarrest - Gezag van gewijsde - Draagwijdte - Toezicht door hoven en rechtbank op de wettigheid van de besluiten en de verordeningen - Verplichting

- Art. 14ter Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Allerlei - Raad van State - Vernietigingsgeschillen - Verwerpingsarrest

- Art. 14ter Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

Krachtens artikel 14ter Wet Raad van State kan de Raad van State, indien uitzonderlijke redenen het rechtvaardigen, die gevolgen van de vernietigde akte of van het vernietigde reglement aanwijzen die als voorlopig gehandhaafd moeten worden beschouwd voor de termijn die dit rechtscollege vaststelt (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2021, nr. 135.

RAAD VAN STATE - Vernietigingsgeschillen - Vernietigingsarrest - Artikel 14ter wet Raad van State - Behoud van de gevolgen van de vernietigde akte

- Art. 14ter Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

Contrairement à la décision d'annulation rendue par le Conseil d'Etat qui fait disparaître l'acte annulé de l'ordonnancement juridique, la décision de rejet de l'annulation de l'acte réglementaire n'a pas autorité de chose jugée erga omnes; ainsi, en application de l'article 159 de la Constitution, il appartient aux cours et tribunaux de vérifier dans le cadre du litige dont ils sont saisis si cet acte est conforme aux lois (1). (1) Voir les concl. écrites et « dit en substance » du MP.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 159 - Conformité à la loi des arrêtés et règlements - Vérification par les cours et tribunaux - Arrêt de rejet par le Conseil d'Etat - Autorité de chose jugée

- Art. 14ter Lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées par A.R. du 12 janvier 1973

CONSEIL D'ETAT - Contentieux d'annulation - Arrêt de rejet - Autorité de chose jugée - Portée - Vérification par les cours et tribunal de la légalité des arrêtés et règlement - Obligation

- Art. 14ter Lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées par A.R. du 12 janvier 1973

CHOSE JUGEE - Autorité de chose jugée - Divers - Conseil d'Etat - Contentieux d'annulation - Arrêt de rejet

- Art. 14ter Lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées par A.R. du 12 janvier 1973

En vertu de l'article 14ter des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat, si des raisons exceptionnelles le justifient, le Conseil d'Etat peut indiquer ceux des effets de l'acte ou du règlement annulés qui doivent être considérés comme maintenus provisoirement pour le délai que la juridiction détermine (1). (1) Voir les concl. écrites et « dit en substance » du MP.

CONSEIL D'ETAT - Contentieux d'annulation - Arrêt d'annulation - Article 14ter des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat - Maintien des effets de l'acte annulé

- Art. 14ter Lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées par A.R. du 12 janvier 1973

De legaliteitsvereiste voortvloeiend uit artikel 12, tweede lid, Grondwet, volgens hetwelk niemand kan worden vervolgd dan in de gevallen die de wet bepaalt en in de vormen die ze voorschrijft, wordt niet vervuld ingeval de Raad van State de gevolgen van een onwettige reglementaire akte behoudt bij toepassing van artikel 14ter Wet Raad van State (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2021, nr. 135.

GRONDWET - Art. 12 - Artikel 12, tweede lid - Vernietigingsarrest van de Raad van State - Behoud van de gevolgen van de vernietigde akte - Toezicht door hoven en rechtbank op de wettigheid van de besluiten en de verordeningen - Strafzaken - Legaliteitsbeginsel in strafzaken

- Artt. 12, tweede lid, en 159 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Artt. 12, tweede lid, en 159 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 14ter Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973
- Art. 14ter Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

GRONDWET - Art. 12 - Artikel 12, tweede lid - Vernietigingsarrest van de Raad van State - Behoud van de gevolgen van de vernietigde akte - Toezicht door hoven en rechtbank op de wettigheid van de besluiten en de verordeningen - Strafzaken - Legaliteitsbeginsel in strafzaken

- Artt. 12, tweede lid, en 159 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Artt. 12, tweede lid, en 159 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 14ter Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973
- Art. 14ter Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Overeenstemming van besluiten en verordeningen met de wet - Toezicht door hoven en rechtbanken - Vernietigingsarrest van de Raad van State - Behoud van de gevolgen van de vernietigde akte - Legaliteitsbeginsel in strafzaken

- Artt. 12, tweede lid, en 159 De gecoördineerde Grondwet 1994
 - Art. 14ter Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973
- RAAD VAN STATE - Vernietigingsgeschillen - Vernietigingsarrest - Artikel 14ter wet Raad van State - Behoud van de gevolgen van de vernietigde akte - Toezicht door hoven en rechtbank op de wettigheid van de besluiten en de verordeningen - Strafzaken - Legaliteitsbeginsel in strafzaken*

- Artt. 12, tweede lid, en 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

L'exigence de légalité résultant de l'article 12, alinéa 2, de la Constitution selon lequel nul ne peut être poursuivi que dans les cas prévus par la loi, et dans les formes qu'elle prescrit n'est pas rencontrée par le maintien des effets par le Conseil d'Etat d'un acte réglementaire illégal en application de de l'article 14ter des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat (1). (1) Voir les concl. écrites et « dit en substance » du MP.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 12 - Article 12, alinéa 2 - Arrêt d'annulation du Conseil d'Etat - Maintien des effets de l'acte annulé - Vérification par les cours et tribunal de la légalité des arrêtés et règlement - Matière répressive - Principe de légalité en matière pénale

- Art. 12, al. 2, et 159 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 12, al. 2, et 159 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 14ter Lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées par A.R. du 12 janvier 1973
- Art. 14ter Lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées par A.R. du 12 janvier 1973

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 12 - Article 12, alinéa 2 - Arrêt d'annulation du Conseil d'Etat - Maintien des effets de l'acte annulé - Vérification par les cours et tribunal de la légalité des arrêtés et règlement - Matière répressive - Principe de légalité en matière pénale

- Art. 12, al. 2, et 159 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 12, al. 2, et 159 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 14ter Lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées par A.R. du 12 janvier 1973
- Art. 14ter Lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées par A.R. du 12 janvier 1973

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 159 - Conformité à la loi des arrêtés et règlements - Vérification par les cours et tribunaux - Arrêt d'annulation du Conseil d'Etat - Maintien des effets de l'acte annulé - Principe de légalité en matière pénale

- Art. 12, al. 2, et 159 La Constitution coordonnée 1994
 - Art. 14ter Lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées par A.R. du 12 janvier 1973
- CONSEIL D'ETAT - Contentieux d'annulation - Arrêt d'annulation - Article 14ter des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat - Maintien des effets de l'acte annulé - Vérification par les cours et tribunal de la légalité des arrêtés et règlement - Matière répressive - Principe de légalité en matière pénale*

- Art. 12, al. 2, et 159 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 14ter Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

- Art. 14ter Lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées par A.R. du 12 janvier 1973

Het door artikel 159 Grondwet gewaarborgde legaliteitsbeginsel ligt in de lijn van een geheel van algemene rechtsbeginselen met grondwettelijke waarde, waaronder ook het rechtszekerheidsbeginsel, en om de rechtszekerheid te vrijwaren en te vermijden dat bestaande rechtstoestanden door de nietigverklaring zouden worden aangetast, werd aan de Raad van State de bevoegdheid toegekend om zijn vernietigingsarresten in de tijd aan te passen; wanneer het echter gaat over de beoordeling van de strafvordering, moet de door artikel 159 opgelegde regel worden gecombineerd met artikel 12, tweede lid, Grondwet, volgens hetwelk niemand kan worden vervolgd dan in de gevallen die de wet bepaalt en in de vormen die ze voorschrijft (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2021, nr. 135.

Le principe de légalité garanti par l'article 159 de la Constitution s'inscrit dans un ensemble de principes généraux du droit à valeur constitutionnelle, parmi lesquels figure le principe de la sécurité juridique, et c'est aux fins de préserver la sécurité juridique en évitant de mettre à mal, par l'effet de l'annulation, des situations juridiques acquises, que le Conseil d'Etat s'est vu conférer un pouvoir de modulation dans le temps de ses arrêts d'annulation; toutefois, lorsqu'il s'agit du jugement de l'action publique, la règle édictée par l'article 159 doit se combiner avec l'article 12, alinéa 2, de la Constitution, selon lequel nul ne peut être poursuivi que dans les cas prévus par la loi, et dans les formes qu'elle prescrit (1). (1) Voir les concl. écrites et « dit en substance » du MP.

RAAD VAN STATE - Vernietigingsgeschillen - Vernietigingsarrest - Artikel 14ter wet Raad van State - Behoud van de gevolgen van de vernietigde akte - Draagwijdte - Overeenstemming van besluiten en verordeningen met de wet - Toezicht door hoven en rechtbanken - Strafzaken - Rechtszekerheidsbeginsel - Legaliteitsbeginsel in strafzaken

CONSEIL D'ETAT - Contentieux d'annulation - Arrêt d'annulation - Article 14ter des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat - Maintien des effets de l'acte annulé - Portée - Conformité à la loi des arrêtés et règlements - Vérification par les cours et tribunaux - Matière répressive - Principe de sécurité juridique - Principe de légalité en matière pénale

- Artt. 12, tweede lid, en 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 12, al. 2, et 159 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 14ter Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

- Art. 14ter Lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées par A.R. du 12 janvier 1973

GRONDWET - Art. 12 - Artikel 12, tweede lid - Vernietigingsarrest van de Raad van State - Behoud van de gevolgen van de vernietigde akte - Draagwijdte - Strafzaken - Rechtszekerheidsbeginsel - Legaliteitsbeginsel in strafzaken

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 12 - Article 12, alinéa 2 - Arrêt d'annulation du Conseil d'Etat - Maintien des effets de l'acte annulé - Portée - Matière répressive - Principe de sécurité juridique - Principe de légalité en matière pénale

- Artt. 12, tweede lid, en 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 12, al. 2, et 159 La Constitution coordonnée 1994

- Artt. 12, tweede lid, en 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 12, al. 2, et 159 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 14ter Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

- Art. 14ter Lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées par A.R. du 12 janvier 1973

- Art. 14ter Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

- Art. 14ter Lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées par A.R. du 12 janvier 1973

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Overeenstemming van besluiten en verordeningen met de wet - Toezicht door hoven en rechtbanken - Strafzaken - Vernietigingsarrest van de Raad van State - Behoud van de gevolgen van de vernietigde akte - Rechtszekerheidsbeginsel - Legaliteitsbeginsel in strafzaken

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 159 - Conformité à la loi des arrêtés et règlements - Vérification par les cours et tribunaux - Matière répressive - Arrêt d'annulation du Conseil d'Etat - Maintien des effets de l'acte annulé - Principe de sécurité juridique - Principe de légalité en matière pénale

- Artt. 12, tweede lid, en 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 14ter Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

GRONDWET - Art. 12 - Artikel 12, tweede lid - Vernietigingsarrest van de Raad van State - Behoud van de gevolgen van de vernietigde akte - Draagwijdte - Strafzaken - Rechtszekerheidsbeginsel - Legaliteitsbeginsel in strafzaken

- Artt. 12, tweede lid, en 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 12, tweede lid, en 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 14ter Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

- Art. 14ter Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Algemeen rechtsbeginsel met grondwettelijke waarde - Legaliteitsbeginsel in strafzaken - Rechtszekerheidsbeginsel - Samenhang - Strafzaken - Vernietigingsarrest van de Raad van State - Behoud van de gevolgen van de vernietigde akte - Overeenstemming van besluiten en verordeningen met de wet - Toezicht door hoven en rechtbanken

- Artt. 12, tweede lid, en 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 14ter Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Algemeen rechtsbeginsel met grondwettelijke waarde - Rechtszekerheidsbeginsel - Legaliteitsbeginsel in strafzaken - Samenhang - Strafzaken - Vernietigingsarrest van de Raad van State - Behoud van de gevolgen van de vernietigde akte - Overeenstemming van besluiten en verordeningen met de wet - Toezicht door hoven en rechtbanken

- Artt. 12, tweede lid, en 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 14ter Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

- Art. 12, al. 2, et 159 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 14ter Lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées par A.R. du 12 janvier 1973

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 12 - Article 12, alinéa 2 - Arrêt d'annulation du Conseil d'Etat - Maintien des effets de l'acte annulé - Portée - Matière répressive - Principe de sécurité juridique - Principe de légalité en matière pénale

- Art. 12, al. 2, et 159 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 12, al. 2, et 159 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 14ter Lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées par A.R. du 12 janvier 1973

- Art. 14ter Lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées par A.R. du 12 janvier 1973

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Principe général du droit à valeur constitutionnelle - Principe de légalité en matière pénale - Principe de sécurité juridique - Articulation - Matière répressive - Arrêt d'annulation du Conseil d'Etat - Maintien des effets de l'acte annulé - Conformité à la loi des arrêtés et règlements - Vérification par les cours et tribunaux

- Art. 12, al. 2, et 159 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 14ter Lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées par A.R. du 12 janvier 1973

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Principe général du droit à valeur constitutionnelle - Principe de sécurité juridique - Principe de légalité en matière pénale - Articulation - Matière répressive - Arrêt d'annulation du Conseil d'Etat - Maintien des effets de l'acte annulé - Conformité à la loi des arrêtés et règlements - Vérification par les cours et tribunaux

- Art. 12, al. 2, et 159 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 14ter Lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées par A.R. du 12 janvier 1973

Artikel 10.1.3°, Wegverkeersreglement verplicht elke bestuurder van een voertuig om zijn snelheid zodanig te regelen dat hij kan stoppen voor een hindernis die kan worden voorzien en een hindernis is onvoorzienbaar wanneer het opduiken of juist inschatten ervan voor elke normale, voorzichtige en redelijke persoon onmogelijk is; de hindernis die een bestuurder op voorhand heeft waargenomen en die overeenstemt met die waarneming, is voor hem in de regel niet onvoorzienbaar en de bestuurder die een dergelijke hindernis wil voorbijrijden, moet alle nodige voorzorgsmaatregelen treffen opdat hij dit redelijkerwijze kan doen zonder een ongeval te veroorzaken en hij dient zijn rijgedrag aan te passen aan de aard van de waargenomen hindernis en moet zo nodig stoppen om zich te verzekeren van een veilige doortocht; de rechter oordeelt op grond van de concrete omstandigheden die hij vaststelt onaantastbaar of een hindernis voorzienbaar is maar het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Wegverkeer - Wegverkeersreglement - Reglementsbepalingen - Artikel 10 - Artikel 10.1.3° - Snelheid - Voorzienbare hindernis

- Art. 10.1.3° KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

WEGVERKEER - Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 10 - Artikel 10.1.3° - Snelheid - Voorzienbare hindernis

- Art. 10.1.3° KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

Zonder inschrijving wegens valsheid is een cassatiemiddel onontvankelijk als het opkomt tegen de authentieke vaststellingen van het proces-verbaal van een terechtzitting (1). (1) Cass. 25 april 1984, AR 3576, AC 1983-84, nr. 494.

BETICHTING VAN VALSHEID - Authentieke akten - Proces-verbaal van terechtzitting - Cassatiemiddel - Ontvankelijkheid

L'article 10.1.3° du code de la route oblige tout conducteur à régler sa vitesse de manière à pouvoir s'arrêter devant un obstacle prévisible, un obstacle étant imprévisible lorsque sa survenance ou son évaluation correcte est impossible pour toute personne normale, prudente et raisonnable; l'obstacle qu'un conducteur a observé à l'avance et qui correspond à cette observation n'est, en principe, pas imprévisible et le conducteur qui souhaite contourner un tel obstacle doit prendre toutes les mesures de précaution nécessaires pour pouvoir raisonnablement le faire sans causer d'accident, doit adapter son comportement au volant à la nature de l'obstacle observé et doit, si nécessaire, s'arrêter afin de s'assurer que le passage est sûr; le juge apprécie souverainement, sur la base des circonstances concrètes qu'il constate, si un obstacle est prévisible, mais la Cour vérifie cependant si le juge ne déduit pas de ses constatations des conséquences qui y sont étrangères ou qu'elles ne sauraient justifier.

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Roulage - Code de la route - Dispositions réglementaires - Article 10 - Article 10.1.3° - Vitesse - Obstacle prévisible

- Art. 10, § 1er, 3° A.R. du 1er décembre 1975 portant règlement général sur la police de la circulation routière et de l'usage de la voie publique

ROULAGE - Code de la route du 01121975 - Dispositions réglementaires - Article 10 - Article 10.1.3° - Vitesse - Obstacle prévisible

- Art. 10, § 1er, 3° A.R. du 1er décembre 1975 portant règlement général sur la police de la circulation routière et de l'usage de la voie publique

Sans inscription en faux, un moyen de cassation est irrecevable s'il est dirigé contre les constatations authentiques du procès-verbal d'audience (1). (1) Cass. 25 avril 1984, RG 3576, Pas. 1984, I, n° 494.

INSCRIPTION DE FAUX - Actes authentiques - Procès-verbal d'audience - Moyen de cassation - Recevabilité

Zonder inschrijving wegens valsheid is een cassatiemiddel onontvankelijk als het opkomt tegen de authentieke vaststellingen van het proces-verbaal van een terechtzitting (1). (1) Cass. 25 april 1984, AR 3576, AC 1984, nr. 494.

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Algemeen - Middel gegrond op een bewering in strijd met de authentieke vaststellingen van het proces-verbaal van de terechtzitting - Geen betichting van valsheid - Ontvankelijkheid

Sans inscription en faux, un moyen de cassation est irrecevable s'il est dirigé contre les constatations authentiques du procès-verbal d'audience (1). (1) Cass. 25 avril 1984, RG 3576, Pas. 1984, n° 494.

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Généralités - Moyen fondé sur une allégation contredisant les constatations authentiques du procès-verbal de l'audience - Absence d'inscription de faux - Recevabilité

P.20.0983.N

23 februari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210223.2N.12](#)

AC nr. ...

De rechter oordeelt in elke zaak afzonderlijk en aan de hand van de bijzondere omstandigheden ervan of er binnen een redelijke termijn is beslist over een tegen een beklaagde ingestelde strafvervolging en bij die beoordeling kan de rechter onder meer rekening houden met de complexiteit van de zaak, het gedrag van de partijen en de bevoegde overheden, alsook het belang van de zaak voor die partijen (1); wanneer de strafvervolging betrekking heeft op de regelgeving betreffende de ruimtelijke ordening, het milieu- of omgevingsrecht en de huisvesting, waar de herstellvordering een onderdeel is van de strafvordering in de ruime zin, kan de strafrechter bij de beoordeling van de redelijkheid van de termijn van de strafvervolging rekening houden met de mogelijkheden die aan de beklaagde werden toegekend om vrijwillig over te gaan tot herstel of regularisatie van de wederrechtelijke toestand en behoudens wanneer de beklaagde ondubbelzinnig te kennen heeft gegeven niet vrijwillig tot herstel of regularisatie te zullen overgaan, houdt dit geen miskenning in van het recht van de beklaagde om niet mee te werken aan zijn vervolging, noch van zijn recht om niet vrijwillig over te gaan tot herstel of regularisatie zolang hij niet definitief is veroordeeld. (1) J. MEESE, "Redelijke termijn in strafzaken", Comm. Straf., pp. 7-15.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Redelijke termijn - Stedenbouw - Vrijwillig herstel of regularisatie van de wederrechtelijke toestand - Beoordeling door de rechter

Le juge apprécie, en chaque affaire séparément et à la lumière des circonstances particulières de chacune d'elles, s'il a été décidé d'engager des poursuites contre un prévenu dans un délai raisonnable et, dans le cadre de cette appréciation, le juge peut entre autres tenir compte de la complexité de la cause, de l'attitude des parties et des autorités compétentes, ainsi que de l'intérêt de la cause pour ces parties (1); lorsque les poursuites concernent la réglementation relative à l'aménagement du territoire, au droit de l'environnement et du logement, des domaines où la demande de réparation relève de l'action publique au sens large, le juge pénal peut, pour apprécier le caractère raisonnable du délai des poursuites pénales, tenir compte des possibilités accordées au prévenu pour procéder volontairement à la remise en état ou à la régularisation de la situation illégale et hormis lorsque le prévenu a indiqué, sans équivoque, ne pas souhaiter procéder volontairement à la remise en état ou à la régularisation, il ne peut être question d'une méconnaissance du droit du prévenu de ne pas contribuer aux poursuites dont il fait l'objet ni de son droit de ne pas procéder volontairement à la remise en état ou à la régularisation tant qu'il n'a pas été condamné à titre définitif. (1) J. MEESE, « Redelijke termijn in strafzaken », Comm. Straf., pp. 7-15.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Délai raisonnable - Urbanisme - Remise en état ou régularisation volontaire de la situation illégale - Appréciation par le juge

STEDENBOUW - Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Artikel 6, EVRM - Recht op een eerlijk proces - Redelijke termijn - Vrijwillig herstel of regularisatie van de wederrechtelijke toestand - Beoordeling door de rechter

URBANISME - Remise en état des lieux. paiement d'une plusvalue - Conv. D.H., article 6 - Droit à un procès équitable - Délai raisonnable - Remise en état ou régularisation volontaire de la situation illégale - Appréciation par le juge

P.20.1008.F

3 februari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210203.2F.17](#)

AC nr. ...

De oplichting strekt niet tot de bescherming van particulieren tegen hun eigen onbedachtzaamheid (1); aldus volstaat de verkrijging door de aannemer van een voorschot dat niet overeenstemt met de voortgang van de werken, terwijl de opdrachtgever voor de opvolging ervan moet instaan, op zich niet om het in artikel 496 Strafwetboek omschreven wanbedrijf te voltrekken (2). (1) Zie A. DE NAUW en Fr. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Wolters Kluwer, 2018, nr. 1185.b, p. 923: "Le législateur n'a (...) pas entendu protéger l'imprudent ou le naïf. La protection des intérêts privés devant avant tout reposer sur la vigilance de chacun, il ne s'agissait pas de remplacer la prudence individuelle mais de venir à son aide contre les machinations réellement trompeuses (Rapport relatif au titre IX du livre II du Code pénal fait au nom de la Commission de la Justice de la Chambre des Représentants par E. PIRMEZ, Législation criminelle de la Belgique, tome III, Bruxelles, Bruylant, 1868, pp. 551-552, n° 39)". (2) "Louter leugenachtige beweringen, zelfs bij herhaling, leveren geen listige kunstgrepen op in de zin van artikel 496 Strafwetboek, indien ze niet gepaard gaan met uitwendige handelingen die er enige geloofwaardigheid aan verlenen" (Cass. 4 december 2012, AR P.12.0781.N, AC 2012, nr. 660; zie Cass. 21 januari 2014, AR P.12.1840.N, AC 2014, nr. 47; H.D. BOSLY en D. DILLENBOURG, "L'escroquerie", in Les infractions, Vol. 1 - Les infractions contre les biens, 2e uitg., Larcier, 2016, p. 302).

OPLICHTING - Constitutieve bestanddelen - Bedrieglijk middel - Listige kunstgreep - Begrip - Onbedachtzaamheid van het slachtoffer

- Art. 496 Strafwetboek

L'escroquerie n'est pas destinée à protéger les particuliers contre leur propre imprévoyance (1) ; ainsi, l'obtention par l'entrepreneur d'un acompte ne correspondant pas à l'avancement des travaux, alors qu'il appartient au maître de l'ouvrage d'en suivre le déroulé, ne réalise pas, en soi, le délit puni par l'article 496 du Code pénal (2). (1) Voir A. DE NAUW et Fr. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Wolters Kluwer, 2018, n° 1185.b, p. 923 : « Le législateur n'a (...) pas entendu protéger l'imprudent ou le naïf. La protection des intérêts privés devant avant tout reposer sur la vigilance de chacun, il ne s'agissait pas de remplacer la prudence individuelle mais de venir à son aide contre les machinations réellement trompeuses (Rapport relatif au titre IX du livre II du Code pénal fait au nom de la Commission de la Justice de la Chambre des Représentants par E. PIRMEZ, Législation criminelle de la Belgique, tome III, Bruxelles, Bruylant, 1868, pp. 551-552, n° 39) ». (2) « De simples allégations mensongères, même répétées, ne constituent pas des manoeuvres frauduleuses au sens de l'article 496 du Code pénal, si elles ne sont pas associées à des agissements extrinsèques qui leur font foi » (Cass. 4 décembre 2012, RG P.12.0781.N, Pas. 2012, n° 660 ; voir Cass. 21 janvier 2014, RG P.12.1840.N, Pas. 2014, n° 47 ; H. D. BOSLY et D. DILLENBOURG, « L'escroquerie », in Les infractions, Vol. 1 - Les infractions contre les biens, 2ème éd., Larcier, 2016, p. 302).

ESCROQUERIE - Eléments constitutifs - Moyen frauduleux - Manoeuvre frauduleuse - Notion - Imprévoyance de la victime

- Art. 496 Code pénal

Het gebruik van een valse hoedanigheid volstaat om het bedrieglijke middel, dat een constitutief bestanddeel van de oplichting is, te bewijzen (1). (1) Zie A. DE NAUW en Fr. KUTY, o.c., nr. 1179; H.D. BOSLY en D. DILLENBOURG, o.c., p. 299. Dit blijkt uit de vermelding van het voegwoord "hetzij" in de tekst zelf van artikel 496 Strafwetboek: "(...) hetzij door gebruik te maken van valse namen of valse hoedanigheden, hetzij door het aanwenden van listige kunstgrepen (...)". Zie Cass. 9 december 1997, AR P.95.0610.N, AC 1997, nr. 540 i.h.b. p. 1314; Cass. 6 februari 2001, AR P.99.0612.N, AC 2001, nr. 69: "Overwegende dat het gebruikmaken van valse namen of valse hoedanigheden geen listige kunstgrepen vereist; dat, anders dan bij listige kunstgrepen, het gebruikmaken van valse namen of valse hoedanigheden kan plaatsgrijpen door een leugen omtrent zijn naam of hoedanigheid; dat het gebruikmaken van een valse, publieke of private, hoedanigheid kan bestaan in het aannemen van een titel, een bediening, een betrekking, een verwantschap, die men in werkelijkheid niet heeft; dat het onder meer kan bestaan in het aannemen van de hoedanigheid van eigenaar terwijl men dat niet is of van de hoedanigheid van eigenaar met beschikkingsbevoegdheid terwijl men die niet heeft; dat, kortom, het gebruikmaken van een valse hoedanigheid het aannemen is van een hoedanigheid met de bedoeling een derde te misleiden en hem het vertrouwen in te boezemen dat aan die hoedanigheid verbonden is"; Cass. 17 februari 2015, AR P.14.1526.N, AC 2015, nr. 123: "Listige kunstgrepen zijn misleidende middelen die bestaan in of gepaard gaan met uitwendige handelingen met het oog op de afgifte of de levering van de zaak. Het gebruikmaken van een valse hoedanigheid strekt ertoe, met hetzelfde oogmerk, een derde te misleiden en hem het vertrouwen in te boezemen dat aan die hoedanigheid is verbonden". (M.N.B.)

L'usage d'une fausse qualité suffit à caractériser le moyen frauduleux qui constitue l'escroquerie (1). (1) Voir A. DE NAUW et Fr. KUTY, o.c., n° 1179 ; D. BOSLY et D. DILLENBOURG, o.c., p.299. Ceci ressort de la conjonction « soit » figurant dans le texte même de l'article 496 du Code pénal : « (...) soit en faisant usage de faux noms ou de fausses qualités, soit en employant des manoeuvres frauduleuses (...) ». Voir Cass. 9 décembre 1997, RG P.95.0610.N, Pas. 1997, I, n° 540, spéc. p. 1390 ; Cass. 6 février 2001, RG P.99.0612.N, Pas. 2001, n° 69 : « Attendu que l'usage de faux noms ou de fausses qualités ne requiert pas de manoeuvres frauduleuses ; que, contrairement aux manoeuvres frauduleuses, l'usage de faux noms ou de fausses qualités peut se réaliser par un mensonge concernant son nom ou sa qualité ; qu'il y a usage d'une fausse qualité, publique ou privée, lorsqu'une personne s'attribue un titre, une fonction, une relation, un lien de parenté, qu'en réalité elle ne possède pas ; que tel est le cas, notamment, lorsque l'auteur se donne la qualité de propriétaire, alors qu'il ne l'est pas, ou la qualité de propriétaire pourvu d'un pouvoir de disposition, alors qu'il ne l'a pas ; qu'en résumé, l'usage d'une fausse qualité signifie la prise d'une qualité en vue de tromper autrui et de lui inspirer la confiance attachée à cette qualité » ; Cass. 17 février 2015, RG P.14.1526.N, Pas. 2015, n° 123 : « les manoeuvres frauduleuses sont des moyens trompeurs assimilés ou associés à des agissements extrinsèques en vue de la remise ou de la livraison de la chose, alors que l'usage d'une fausse qualité tend, dans le même but, à tromper autrui et à lui inspirer la confiance afférente à cette qualité ». (M.N.B.)

OPLICHTING - Constitutieve bestanddelen - Bedrieglijk middel - Gebruik maken van valse hoedanigheid

- Art. 496 Strafwetboek

ESCROQUERIE - Eléments constitutifs - Moyen frauduleux - Usage d'une fausse qualité

- Art. 496 Code pénal

Krachtens artikel 1382 Oud Burgerlijk Wetboek is degene die door zijn schuld een ander schade berokkent, verplicht deze schade integraal te vergoeden, wat impliceert dat de benadeelde wordt teruggeplaatst in de toestand waarin hij zich zou hebben bevonden indien de daad waarover hij klaagt, niet was gesteld (1). (1) Cass. 3 juni 2020, AR P.20.0278.F, AC 2020, nr. 353, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 18 november 2011, AR C.09.0521.F, AC 2011, nr. 625, met concl. advocaat-generaal WERQUIN op datum in Pas.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming - Integrale vergoeding

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

De werkgever die aan zijn werknemer een onverschuldigd loon heeft betaald wegens een wanbedrijf van oplichting dat laatstgenoemde in zijn nadeel heeft gepleegd en die de bij wet voorgeschreven sociale en fiscale lasten moet betalen, kan hierdoor schade lijden, met name omdat hij uitgaven heeft moeten doen die hij zonder het bewezen verklaarde misdrijf niet zou hebben gedaan.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Werkgever - Oplichting gepleegd door een bediende - Wedden en lasten - Onverschuldigde betaling - Schadeloosstelling - Uitgave die de schade uitmaakt

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

En vertu de l'article 1382 du Code civil, celui qui, par sa faute, cause un dommage à autrui est tenu de le réparer intégralement, ce qui implique le rétablissement du préjudicié dans l'état où il serait demeuré si l'acte dont il se plaint n'avait pas été commis (1). (1) Cass. 3 juin 2020, RG P.20.0278.F, Pas. 2020, n° 353, avec concl. MP ; Cass. 18 novembre 2011, RG C.09.0521.F, Pas. 2011, n° 625, avec concl. de M. Werquin, avocat général.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Pouvoir d'appréciation. évaluation. date à considérer - Evaluation - Réparation intégrale

- Art. 1382 et 1383 Ancien Code civil

L'employeur qui a payé à son employé, parce que celui-ci a commis à son détriment un délit d'escroquerie, une rémunération indue et qui est tenu d'acquitter des charges sociales et fiscales prescrites par la loi peut subir de ce fait un dommage consistant dans le fait de devoir consentir à des décaissements qu'il n'aurait pas effectués sans l'infraction déclarée établie.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Dommage matériel. éléments et étendue - Employeur - Escroquerie commise par un employé - Rémunération et charges - Paiement indu - Indemnisation - Dépense constitutive du dommage

- Art. 1382 et 1383 Ancien Code civil

Het bestaan van een wettelijke, reglementaire of contractuele verplichting kan beletten dat schade in de zin van artikel 1382 Oud Burgerlijk Wetboek ontstaat, met name wanneer blijkens de inhoud of de strekking van de wet, het reglement of de overeenkomst de te verrichten uitgave definitief voor rekening moet blijven van diegene die ze moet verrichten; het loutere bestaan van een dergelijke verplichting sluit niet noodzakelijk uit dat die betaling schade kan uitmaken (1). (1) Cass. 3 juni 2020, AR P.20.0278.F, AC 2020, nr. 353, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 18 november 2011, AR C.09.0521.F, AC 2011, nr. 625, met concl. advocaat-generaal WERQUIN op datum in Pas.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Werkgever - Wanbedrijf gepleegd door een bediende - Uitgave verschuldigd krachtens een wettelijke, reglementaire of contractuele verplichting - Schadeloosstelling - Uitgave die de schade uitmaakt

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

L'existence d'une obligation légale, réglementaire ou contractuelle peut empêcher qu'un dommage survienne au sens de l'article 1382 du Code civil, particulièrement lorsqu'il ressort du contenu ou de l'économie de la loi, du règlement ou de la convention, que la dépense à intervenir doit rester définitivement à charge de celui à qui il incombe de l'exposer; la seule existence d'une telle obligation n'empêche pas nécessairement que ce paiement puisse constituer un dommage (1). (1) Cass. 3 juin 2020, RG P.20.0278.F, Pas. 2020, n° 353, avec concl. MP ; Cass. 18 novembre 2011, RG C.09.0521.F, Pas. 2011, n° 625, avec concl. de M. Werquin, avocat général.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Dommage matériel. éléments et étendue - Employeur - Délit commis par un employé - Dépense due en vertu d'une obligation légale, réglementaire ou contractuelle - Indemnisation - Dépense constitutive du dommage

- Art. 1382 et 1383 Ancien Code civil

Op het enkel hoger beroep van de beklaagde, dat werd beperkt tot de burgerlijke beschikkingen van het beroepen vonnis, is de appelrechter gebonden door de beslissing die de eerste rechter over de strafvordering heeft gewezen en die het feit dat als grondslag heeft gediend voor de strafvordering en voor de burgerlijke rechtsvordering bewezen heeft verklaard, waarbij die beslissing wat dat betreft gezag van gewijsde heeft (1); hieruit volgt niet dat de appelrechter, bij de beoordeling van het bedrag dat nodig is om het schadeveroorzakende feit te vergoeden, gebonden is door de beoordeling van de eerste rechter, die enkel wat betreft de schuld van de beklaagde en de strafbaarheid van het feit in kracht van gewijsde is getreden. (1) Cass. 10 januari 2007, AR P.06.0988.F, AC 2007, nr. 17.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Burgerlijke rechtsvordering (bijzondere regels) - Gezag van gewijsde in strafzaken op de burgerlijke rechtsvordering - Omvang - Hoger beroep van de beklaagde beperkt tot de burgerrechtelijke beschikkingen - Geen hoger beroep van het openbaar ministerie

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Strafzaken - Gewijsde in strafzaken - Omvang - Beslissing over de latere burgerlijke rechtsvordering - Hoger beroep van de beklaagde

Sur le seul appel du prévenu limité aux dispositions civiles du jugement entrepris, le juge d'appel est lié par la décision du premier juge statuant sur l'action publique et déclarant établi le fait servant de fondement à l'action publique et à l'action civile, cette décision étant, à cet égard, revêtue de l'autorité de chose jugée (1) ; il n'en résulte pas que, quant à l'appréciation de la somme nécessaire pour réparer le fait dommageable, le juge d'appel soit lié par l'appréciation du premier juge, passée en force de chose jugée seulement en ce qui concerne la culpabilité du prévenu et la criminalité du fait. (1) Cass. 10 janvier 2007, RG P.06.0988.F, Pas. 2007, n° 17.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Action civile (règles particulières) - Autorité de la chose jugée au pénal sur l'action civile - Etendue - Appel du prévenu limité aux dispositions civiles - Absence d'appel du ministère public

CHOSE JUGEE - Autorité de chose jugée - Matière répressive - Chose jugée au pénal - Etendue - Décision sur l'action civile ultérieure - Appel du prévenu limité aux dispositions civiles - Absence d'appel du

P.20.1040.N

16 februari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210216.2N.6](#)

AC nr. ...

Artikel 2.1. Zevende Aanvullend Protocol EVRM verbiedt niet dat tijdens de procedure in hoger beroep bijkomend onderzoek wordt gevoerd en dat het openbaar ministerie, net als elke andere partij, in hoger beroep aanvullende stukken bijbrengt betreffende de strafrechtelijke aansprakelijkheid van een beklaagde; uit de omstandigheid dat tijdens de behandeling in hoger beroep van een strafzaak bijkomend onderzoek is gevoerd en nieuwe stukken worden overgelegd kan geen schending van artikel 6.1 of 6.3 EVRM of een miskenning van het recht van verdediging worden afgeleid.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Recht op dubbele aanleg - Bijkomend onderzoek - Invloed

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Bijkomend onderzoek tijdens de procedure in hoger beroep

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Bijkomend onderzoek tijdens de procedure in hoger beroep

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Bijkomend onderzoek tijdens de procedure in hoger beroep

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Zevende Aanvullend Protocol EVRM - Artikel 2.1 - Vereiste van dubbele aanleg - Bijkomend onderzoek tijdens de procedure in hoger beroep - Invloed

L'article 2, § 1er, du Protocole additionnel n° 7 à la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales n'interdit pas que, pendant la procédure en appel, une enquête complémentaire soit menée et que le ministère public, tout comme chacune des autres parties, produise, en appel, des pièces complémentaires relatives à la responsabilité pénale d'un prévenu; aucune violation de l'article 6, § 1er, ou 6, § 3, de la Convention ou des droits de la défense ne peut être déduite de la circonstance que, pendant l'examen en appel d'un dossier répressif, une enquête complémentaire soit menée et de nouvelles pièces soient produites.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Procédure en degré d'appel - Droit à un double degré de juridiction - Enquête complémentaire - Incidence

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Enquête complémentaire au cours de la procédure en appel

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Enquête complémentaire au cours de la procédure en appel

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Enquête complémentaire au cours de la procédure en appel

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Divers - Protocole additionnel n° 7 à la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 2, § 1er - Condition de double instance - Enquête complémentaire au cours de la procédure en appel - Incidence

Uit de bepalingen van artikel 3, b), Richtlijn 2002/15/EG en artikelen 3.2.1. en 3.2.2. CAO 27 januari 2005 volgt dat de tijd die een tweede bestuurder van een voertuig doorbrengt tijdens de rit naast de bestuurder of in de slaapcabine, waardoor hij op elk ogenblik beschikbaar is om het besturen van een voertuig over te nemen, voor zover hem dat met inachtneming van de verplichte rij- en rusttijden is toegestaan, en de tijd dat hij tijdens die verplichte rusttijden naast een andere chauffeur van een voertuig aanwezig moet zijn, geen tijd is waarover die bestuurder vrij beschikt en evenmin tijd die hij zichzelf toe-eigent.

ARBEID - Arbeidstijden en rusttijden - Mobiele werkzaamheden in het wegvervoer - Beschikbaarheidstijd - Tweede bestuurder

- Art. 3 Richtlijn 2002/15/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 2002 betreffende de organisatie van de arbeidstijd van personen die mobiele werkzaamheden in het wegvervoer uitoefenen

VERVOER - Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - Arbeidstijd - Beschikbaarheidstijd - Tweede bestuurder - Mobiele werkzaamheden in het wegvervoer

- Art. 3 Richtlijn 2002/15/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 2002 betreffende de organisatie van de arbeidstijd van personen die mobiele werkzaamheden in het wegvervoer uitoefenen

Il résulte des dispositions des articles 3, b), de la directive 2002/15/CE et 3.2.1. en 3.2.2. de la CCT du 27 janvier 2005 que le temps qu'un second conducteur passe à côté du conducteur ou sur une couchette pendant la marche du véhicule, le rendant disponible pour reprendre la conduite d'un véhicule à tout moment, pour autant que cela lui soit permis conformément aux temps de conduite et de repos obligatoires, et le temps où il doit, pendant ces temps de repos obligatoires, rester présent à côté d'un autre chauffeur ne constituent pas du temps dont le conducteur dispose librement ni de temps qu'il s'octroie.

TRAVAIL - Durée du travail et repos - Activités mobiles de transport routier - Temps de disponibilité - Second conducteur

- Art. 3 Directive 2002/15/CEE du Parlement européen et du Conseil du 11 mars 2002 relative à l'aménagement du temps de travail des personnes exécutant des activités mobiles de transport routier

TRANSPORT - Transport de biens - Transport par terre. transport par route - Temps de travail - Temps de disponibilité - Second conducteur - Activités mobiles de transport routier

- Art. 3 Directive 2002/15/CEE du Parlement européen et du Conseil du 11 mars 2002 relative à l'aménagement du temps de travail des personnes exécutant des activités mobiles de transport routier

P.20.1054.N

2 februari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210202.2N.4](#)

AC nr. ...

Geen enkele bepaling of algemeen rechtsbeginsel vereist dat een geluidsopname wordt gemaakt van alle contacten die een undercoveragent in het kader van een door artikel 47octies Wetboek van Strafvordering bedoelde infiltratie onderhoudt; een dergelijke vereiste, die de uitvoering van deze bijzondere opsporingsmethode in de praktijk onmogelijk zou maken, kan evenmin worden afgeleid uit de verplichting voor de rechter om een provocatieverweer dat op een enigszins aannemelijke wijze wordt aangevoerd, te onderzoeken en te beantwoorden.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Bijzondere opsporingsmethoden - Beoordeling van het provocatieverweer - Draagwijdte - Infiltratie - Geluidsopname van de contacten van de undercoveragent - Recht van verdediging

- Art. 47octies Wetboek van Strafvordering

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Bijzondere
3/10/2023

Aucune disposition ni aucun principe général du droit ne prescrit l'enregistrement sonore de tous les contacts établis par un agent sous couverture dans le cadre d'une opération d'infiltration prévue par l'article 47octies du Code d'instruction criminelle; l'existence d'une telle exigence, qui rendrait impossible en pratique l'exécution de cette méthode particulière de recherche, ne peut davantage se déduire de l'obligation faite au juge d'examiner tout moyen de défense alléguant l'existence d'une provocation de manière un tant soit peu plausible, et d'y répondre.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Méthodes particulières de recherche - Appréciation du moyen de défense alléguant l'existence d'une provocation - Portée - Infiltration - Enregistrement sonore des contacts établis par un agent sous couverture - Droits de la défense

- Art. 47octies Code d'Instruction criminelle

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Méthodes

opsporingsmethoden - Infiltratie - Geluidsopname van de contacten van de undercoveragent - Recht van verdediging - Beoordeling van het provocatieverweer - Draagwijdte

- Art. 47octies Wetboek van Strafvordering

STRAFVORDERING - Ontvankelijkheid - Beoordeling van het provocatieverweer - Bijzondere opsporingsmethoden - Infiltratie - Geluidsopname van de contacten van de undercoveragent - Recht van verdediging - Draagwijdte

- Art. 47octies Wetboek van Strafvordering

Uit de bepaling van artikel 47novies, § 2, tweede tot en met vierde lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat moet worden aangenomen dat de bedoelde processenverbaal een waarheidsgetrouwe weergave bevatten van de verschillende fasen van de infiltratie, onverminderd het wettelijk verbod om gegevens te vermelden als bedoeld door artikel 47novies, § 2, tweede lid, Wetboek van Strafvordering en de in artikel 47octies, § 3, 6°, Wetboek van Strafvordering bedoelde officier van gerechtelijke politie, dit is de officier die de leiding heeft over de uitvoering van de infiltratie, alsook het openbaar ministerie, worden geacht daarbij loyaal op te treden; het komt de partijen toe aannemelijk te maken dat de officier die de leiding heeft over de uitvoering van de infiltratie en het openbaar ministerie niet alle voor de partijen in het strafproces relevante informatie hebben opgenomen of laten opnemen in deze processen-verbaal en dat hierdoor het recht van verdediging is miskend en de rechter oordeelt daarover onaantastbaar waarbij het Hof nagaat of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (1). (1) H. BERKMOES en J. DELMULLE, De bijzondere opsporingsmethoden en enige andere onderzoeksmethoden, Politeia, Editie 2011, inz. pp. 671-726.

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER -

Gerechtelijk onderzoek - Bijzondere opsporingsmethoden - Infiltratie - Artikelen 47novies en 47octies Wetboek van Strafvordering - Uitvoering van de infiltratie - Processen-verbaal - Optreden van de officier van gerechtelijke politie en van het openbaar ministerie - Draagwijdte

- Art. 47octies, § 3, 6° Wetboek van Strafvordering

particulières de recherche - Infiltration - Enregistrement sonore des contacts établis par un agent sous couverture - Droits de la défense - Appréciation du moyen de défense alléguant l'existence d'une provocation - Portée

- Art. 47octies Code d'Instruction criminelle

ACTION PUBLIQUE - Recevabilité - Appréciation du moyen de défense alléguant l'existence d'une provocation - Méthodes particulières de recherche - Infiltration - Enregistrement sonore des contacts établis par un agent sous couverture - Droits de la défense - Portée

- Art. 47octies Code d'Instruction criminelle

Il résulte de la disposition de l'article 47novies, § 2, alinéas 2 à 4, du Code d'instruction criminelle qu'il convient d'admettre que les procès-verbaux visés rendent compte fidèlement des différentes phases de l'infiltration, sans préjudice de l'interdiction légale de faire mention des éléments visés à l'article 47novies, § 2, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle, et que l'officier de police judiciaire visé à l'article 47octies, § 3, 6°, du Code d'instruction criminelle, à savoir l'officier qui dirige l'exécution de l'infiltration, de même que le ministère public, sont réputés s'acquitter loyalement de cette mission; il revient aux parties de rendre plausible que l'officier qui dirige l'exécution de l'infiltration et le ministère public n'ont pas intégré ni fait intégrer dans ces procès-verbaux l'ensemble des informations pertinentes pour les parties à la procédure pénale et que, ce faisant, les droits de la défense ont été violés; le juge statue souverainement sur ce point et la Cour vérifie s'il ne tire pas de ses constatations des conséquences qu'elles ne sauraient justifier (1). (1) H. BERKMOES et J. DELMULLE, De bijzondere opsporingsmethoden en enige andere onderzoeksmethoden, Politeia, édition 2011, en partic. pp. 671-726.

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR -

Instruction judiciaire - Méthodes particulières de recherche - Infiltration - Code d'instruction criminelle, articles 47novies et 47octies - Exécution de l'infiltration - Procès-verbaux - Intervention de l'officier de police judiciaire et du ministère public - Portée

- Art. 47octies, § 3, 6° Code d'Instruction criminelle

- Art. 47novies, § 2, tweede, derde en vierde lid Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtig onderzoek - Bijzondere opsporingsmethoden - Infiltratie - Artikelen 47novies en 47octies Wetboek van Strafvordering - Uitvoering van de infiltratie - Processen-verbaal - Optreden van de officier van gerechtelijke politie en van het openbaar ministerie - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte

- Art. 47octies, § 3, 6° Wetboek van Strafvordering

- Art. 47novies, § 2, tweede, derde en vierde lid Wetboek van Strafvordering

OPENBAAR MINISTERIE - Processen-verbaal - Inhoud - Optreden van het openbaar ministerie - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte - Bijzondere opsporingsmethoden - Infiltratie - Artikelen 47novies en 47octies Wetboek van Strafvordering - Uitvoering van de infiltratie

- Art. 47octies, § 3, 6° Wetboek van Strafvordering

- Art. 47novies, § 2, tweede, derde en vierde lid Wetboek van Strafvordering

POLITIE - Bijzondere opsporingsmethoden - Infiltratie - Artikelen 47novies en 47octies Wetboek van Strafvordering - Uitvoering van de infiltratie - Processen-verbaal - Inhoud - Optreden van de officier van gerechtelijke politie en van het openbaar ministerie - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte

- Art. 47octies, § 3, 6° Wetboek van Strafvordering

- Art. 47novies, § 2, tweede, derde en vierde lid Wetboek van Strafvordering

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Gerechtig onderzoek - Bijzondere opsporingsmethoden - Infiltratie - Artikelen 47novies en 47octies Wetboek van Strafvordering - Uitvoering van de infiltratie - Processen-verbaal - Optreden van de officier van gerechtelijke politie en van het openbaar ministerie - Draagwijdte

- Art. 47octies, § 3, 6° Wetboek van Strafvordering

- Art. 47novies, § 2, tweede, derde en vierde lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 47novies, § 2, al. 2, 3 et 4 Code d'Instruction criminelle

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Méthodes particulières de recherche - Infiltration - Code d'instruction criminelle, articles 47novies et 47octies - Exécution de l'infiltration - Procès-verbaux - Intervention de l'officier de police judiciaire et du ministère public - Appréciation par le juge - Portée

- Art. 47octies, § 3, 6° Code d'Instruction criminelle

- Art. 47novies, § 2, al. 2, 3 et 4 Code d'Instruction criminelle

MINISTERE PUBLIC - Procès-verbaux - Contenu - Intervention du ministère public - Appréciation par le juge - Portée - Méthodes particulières de recherche - Infiltration - Code d'instruction criminelle, articles 47novies et 47octies - Exécution de l'infiltration

- Art. 47octies, § 3, 6° Code d'Instruction criminelle

- Art. 47novies, § 2, al. 2, 3 et 4 Code d'Instruction criminelle

POLICE - Méthodes particulières de recherche - Infiltration - Code d'instruction criminelle, articles 47novies et 47octies - Exécution de l'infiltration - Procès-verbaux - Contenu - Intervention de l'officier de police judiciaire et du ministère public - Appréciation par le juge - Portée

- Art. 47octies, § 3, 6° Code d'Instruction criminelle

- Art. 47novies, § 2, al. 2, 3 et 4 Code d'Instruction criminelle

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Instruction - Méthodes particulières de recherche - Infiltration - Code d'instruction criminelle, articles 47novies et 47octies - Exécution de l'infiltration - Procès-verbaux - Intervention de l'officier de police judiciaire et du ministère public - Portée

- Art. 47octies, § 3, 6° Code d'Instruction criminelle

- Art. 47novies, § 2, al. 2, 3 et 4 Code d'Instruction criminelle

Uit het enkele feit dat bepaalde gegevens die nuttig kunnen zijn voor de verdediging van een beklagde niet of niet langer beschikbaar zijn, volgt niet dat daardoor het recht van verdediging en het recht op een eerlijk proces van die beklagde noodzakelijk zijn miskend; het staat aan de rechter te oordelen of het niet of niet langer beschikbaar zijn van de gegevens daadwerkelijk de uitoefening van de rechten van een beklagde aantast en daaruit de gepaste gevolgen te trekken voor de beoordeling van de schuld en bij die beoordeling kan de rechter de omstandigheid betrekken dat de met opsporing en vervolging belaste instanties niet verantwoordelijk zijn voor het niet of niet langer beschikbaar zijn van de gegevens waarbij het Hof nagaat of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord.

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER -

Niet meer voor de verdediging beschikbare gegevens -

Criteria - Draagwijdte

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Niet meer voor de

verdediging beschikbare gegevens - Beoordeling door de

rechter - Criteria - Draagwijdte

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art.

6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Niet meer voor de

verdediging beschikbare gegevens - Beoordeling door de

rechter - Criteria - Draagwijdte

Du seul fait que certains éléments pouvant être utiles à la défense d'un prévenu ne sont pas ou ne sont plus disponibles, il ne résulte pas que les droits de défense de ce prévenu ainsi que son droit à un procès équitable ont nécessairement été méconnus; il appartient au juge d'apprécier si le fait que des éléments ne soient pas ou ne soient plus disponibles porte effectivement atteinte à l'exercice des droits d'un prévenu et d'en tirer les conséquences adéquates pour apprécier la culpabilité, le juge pouvant tenir compte, pour procéder à cette appréciation, de la circonstance que les autorités en charge de la recherche et des poursuites ne sont pas responsables du fait que des éléments ne soient pas ou ne soient plus disponibles; la Cour vérifie si le juge ne tire pas de ses constatations des conséquences qu'elles ne sauraient justifier.

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR -

Éléments ne se trouvant plus à la disposition de la défense -

Critères - Portée

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Éléments ne se

trouvant plus à la disposition de la défense - Appréciation par le

juge - Critères - Portée

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de

l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit

à un procès équitable - Éléments ne se trouvant plus à la disposition

de la défense - Appréciation par le juge - Critères - Portée

Wanneer het opzet om het misdrijf te plegen is ontstaan buiten enig optreden van de politieambtenaar of van een derde handelend op het uitdrukkelijk verzoek van deze ambtenaar, deze zich heeft beperkt tot het scheppen van de gelegenheid om vrij een strafbaar feit te plegen in zodanige omstandigheden dat hij de uitvoering ervan kan vaststellen en aan de dader ruimte gelaten wordt om vrij met zijn misdadig voornemen te breken, is er geen sprake van provocatie in de zin van artikel 30 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering; de rechter oordeelt onaantastbaar of het optreden van de politieambtenaar of de derde handelend op verzoek van deze ambtenaar aan de oorsprong ligt van het misdadige voornemen van de dader of deze heeft aangemoedigd, dan wel slechts de gelegenheid was om vrij een strafbaar feit te plegen in omstandigheden waarin de dader steeds vrij met dit voornemen kon breken waarbij het Hof nagaat of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 4 maart 2014, AR P.14.0333.N, AC 2014, nr. 174; EHRM , Baltins t. Letland, 8 januari 2013, NC 2014, p. 26 met noot van A. DE NAUW, "De formele toets van een provocatieverweer in de rechtspraak van Straatsburg en het Belgische strafprocesrecht"; A. DE NAUW, "La provocation à l'infraction par un agent de l'autorité", RDP 1980, pp. 321-326.

Il n'est pas question de provocation au sens de l'article 30 de la loi du 17 avril 1878 lorsque l'intention de commettre l'infraction est née indépendamment de toute intervention du fonctionnaire de police ou d'un tiers agissant à la demande expresse de ce fonctionnaire, ce dernier s'étant borné à créer l'occasion de commettre librement un fait punissable dans des circonstances telles qu'il peut en constater la perpétration tout en laissant l'opportunité à l'auteur de renoncer librement à son entreprise délictueuse; le juge apprécie souverainement si l'intervention du fonctionnaire de police ou du tiers agissant à la demande de ce fonctionnaire est à l'origine de l'entreprise délictueuse de l'auteur ou l'a encouragée, ou si elle n'était que l'occasion de commettre librement un fait punissable dans des circonstances où l'auteur avait toujours la liberté de renoncer à cette entreprise et, dans ce cadre, la Cour vérifie si le juge ne tire pas de ses constatations des conséquences qu'elles ne sauraient justifier (1). (1) Cass. 4 mars 2014, RG P.14.0333.N, Pas. 2014, n° 174 ; C.E.D.H., Baltins c. Lettonie, 8 janvier 2013, N.C. 2014, p. 26, note A. DE NAUW, "De formele toets van een provocatieverweer in de rechtspraak van Straatsburg en het Belgische strafprocesrecht" ; A. DE NAUW, "La provocation à l'infraction par un agent de l'autorité", R.D.P. 1980, pp. 321-326.

MISDRIJF - Allerlei - Provocatie

- Art. 30 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

POLITIE - Provocatie

- Art. 30 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

STRAFVORDERING - Ontvankelijkheid - Artikel 30 Wetboek van strafvordering - Provocatie

- Art. 30 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

INFRACTION - Divers - Provocation

- Art. 30 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

POLICE - Provocation

- Art. 30 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

ACTION PUBLIQUE - Recevabilité - Code d'instruction criminelle, article 30 - Provocation

- Art. 30 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

Artikel 215 Wetboek van Strafvordering bepaalt dat, indien het vonnis wordt tenietgedaan wegens schending of niet hersteld verzuim van vormen, door de wet voorgeschreven op straffe van nietigheid, het hof mede over de zaak zelf beslist; wanneer hoger beroep wordt ingesteld tegen een vonnis dat geen uitspraak doet over de gegrondheid van de strafvordering maar alvorens recht te doen een onderzoeksmaatregel beveelt, is de rechter in hoger beroep die dat vonnis tenietdoet of wijzigt, bij toepassing van die bepaling ertoe verplicht de zaak aan zich te trekken en te beslissen over de grond van de zaak en hieraan wordt geen afbreuk gedaan door de omstandigheid dat het beroepen vonnis ook reeds oordeelt over bepaalde aspecten van de ontvankelijkheid of regelmatigheid van de strafvordering en de rechter in hoger beroep die beslissing, al dan niet met overname van de redenen ervan, bevestigt (1). (1) Zie concl. OM.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Tussenvonnissen dat de strafvordering ontvankelijk verklaart, de excepties verwerpt en een onderzoeksmaatregel beveelt - Hoger beroep - Bevestiging van het vonnis wat betreft de ontvankelijkheid van de strafvordering en de verwerping van de excepties - Vernietiging van het vonnis wat de onderzoeksmaatregel betreft - Evocatie - Regelmatigheid

- Art. 215 Wetboek van Strafvordering
- Art. 215 Wetboek van Strafvordering

Behoudens uitzonderingen die de wet bepaalt, kan het openbaar ministerie in beginsel hoger beroep aantekenen tegen elk in eerste aanleg gewezen vonnis in strafzaken, waaronder een vonnis alvorens recht te doen waarbij een onderzoeksmaatregel wordt bevolen; uit de omstandigheid dat het openbaar ministerie een onderzoeksmaatregel laat uitvoeren die inhoudelijk overeenkomt met de in een vonnis alvorens recht te doen bevolen onderzoeksmaatregel, kan niet worden afgeleid dat het door het openbaar ministerie tegen dit vonnis ingestelde hoger beroep geen belang of geen voorwerp meer zou hebben (1). (1) Zie concl. OM.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Algemeen - Openbaar ministerie

L'article 215 du Code d'instruction criminelle dispose que, si le jugement est annulé pour violation ou omission non réparée de formes prescrites par la loi à peine de nullité, la cour statuera sur le fond; lorsqu'il est interjeté appel d'un jugement qui ne statue pas sur le bien-fondé de l'action publique mais ordonne une mesure d'instruction avant dire droit, le juge d'appel qui annule ou réforme ce jugement est tenu, en application de cette disposition, d'évoquer la cause et de statuer sur le fond, sans que puisse y faire obstacle la circonstance que le jugement entrepris statue déjà aussi sur certains aspects de la recevabilité ou de la régularité de l'action publique et que le juge d'appel confirme cette décision, en adoptant ou non les motifs de celle-ci (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Jugement interlocutoire qui déclare l'action publique recevable, rejette les exceptions et ordonne une mesure d'instruction - Appel - Confirmation du jugement pour ce qui concerne la recevabilité de l'action publique et le rejet des exceptions - Réformation du jugement pour ce qui concerne la mesure d'instruction - Evocation - Régularité

- Art. 215 Code d'Instruction criminelle
- Art. 215 Code d'Instruction criminelle

Sans préjudice des exceptions prévues par loi, le ministère public peut en principe interjeter appel de tout jugement rendu en première instance en matière répressive, parmi lesquels un jugement avant dire droit par lequel une mesure d'instruction est ordonnée ; de la circonstance que le ministère public fait exécuter une mesure d'instruction dont le contenu correspond à la mesure d'instruction ordonnée dans un jugement avant dire droit, il ne peut se déduire que l'appel de ce jugement interjeté par le ministère public n'ait plus d'intérêt ou d'objet.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Généralités - Ministère public

De beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling bij toepassing van artikel 235ter Wetboek van Strafvordering over het toezicht op de regelmatigheid van de toepassing van de bijzondere opsporingsmethode observatie is bindend voor de vonnisrechter; wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling naar aanleiding van dit toezicht een bij conclusie aangevoerd verweer beantwoordt over de regelmatigheid van de bijzondere opsporingsmethode, is de rechter ten gronde aan wie datzelfde verweer wordt voorgelegd, niet gehouden hierop te antwoorden (1). (1) Zie concl. OM.

La décision rendue par la chambre des mises en accusation en application de l'article 235ter du Code d'instruction criminelle, concernant le contrôle de la régularité de la mise en œuvre de l'observation comme méthode particulière de recherche, s'impose à la juridiction de jugement; lorsqu'à la suite de ce contrôle, la chambre des mises en accusation répond à une défense avancée dans des conclusions concernant la régularité de la méthode particulière de recherche, le juge du fond auquel cette même défense est présentée n'est pas tenu d'y répondre (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Bijzondere opsporingsmethoden - Observatie - Controle door de kamer van inbeschuldigingstelling bij toepassing van artikel 235ter Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte

- Art. 235ter Wetboek van Strafvordering
- Art. 235ter Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEKSGERECHTEN - Kamer van inbeschuldigingstelling - Bijzondere opsporingsmethoden - Observatie - Controle bij toepassing van artikel 235ter Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte

- Art. 235ter Wetboek van Strafvordering
- Art. 235ter Wetboek van Strafvordering

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Gerechtelijk onderzoek - Bijzondere opsporingsmethode - Observatie - Controle door de kamer van inbeschuldigingstelling bij toepassing van artikel 235ter Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte

- Art. 235ter Wetboek van Strafvordering
- Art. 235ter Wetboek van Strafvordering

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Méthodes particulières de recherche - Observation - Contrôle exercé par la chambre des mises en accusation en application de l'article 235ter du Code d'instruction criminelle - Portée

- Art. 235ter Code d'Instruction criminelle
- Art. 235ter Code d'Instruction criminelle

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Chambre des mises en accusation - Méthodes particulières de recherche - Observation - Contrôle exercé en application de l'article 235ter du Code d'instruction criminelle - Portée

- Art. 235ter Code d'Instruction criminelle
- Art. 235ter Code d'Instruction criminelle

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Instruction - Méthode particulière de recherche - Observation - Contrôle exercé par la chambre des mises en accusation en application de l'article 235ter du Code d'instruction criminelle - Portée

- Art. 235ter Code d'Instruction criminelle
- Art. 235ter Code d'Instruction criminelle

De in artikel 210, derde lid, Wetboek van Strafvordering aan de rechter in hoger beroep opgelegde verplichting om, wanneer hij ambtshalve een grief opwerpt bij toepassing van het tweede lid van die bepaling, de partijen te verzoeken om zich hierover uit te spreken, strekt ertoe het recht van verdediging te vrijwaren van de partijen in hoger beroep aangezien deze niet kunnen voorzien welke grieven in voorkomend geval ambtshalve zullen worden opgeworpen door de rechter in hoger beroep; de situatie van een partij in hoger beroep die wordt geconfronteerd met een bij toepassing van artikel 210, derde lid, Wetboek van Strafvordering door de rechter in hoger beroep ambtshalve opgeworpen grief, valt niet te vergelijken met de situatie van een partij die bij een hoger beroep tegen een vonnis alvorens recht te doen ervan op de hoogte is dat, wanneer de rechter in hoger beroep het beroepen vonnis tenietdoet of wijzigt, de grond van de zaak zal worden beoordeeld in hoger beroep, zodat hij hierover verweer kan voeren, zodat de prejudiciële vraag die betrekking heeft op niet-vergelijkbare rechtstoestanden niet dient te worden gesteld (1). (1) Zie concl. OM.

GRONDWETTELIJK HOF - Prejudicieel geschil - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen - Niet-vergelijkbare rechtstoestanden

- Art. 210, derde lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 210, derde lid Wetboek van Strafvordering

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Saisine van de appelrechter - Grieven - Ambtshalve grief opgeworpen door de appelrechter - Artikel 210 Wetboek van Strafvordering - Gevolg - Verzoek aan de partijen om zich uit te spreken over de ambtshalve opgeworpen grieven - Doelstelling

- Art. 210, derde lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 210, derde lid Wetboek van Strafvordering

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Evocatie - Gevolgen - Recht van verdediging

- Art. 210, derde lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 210, derde lid Wetboek van Strafvordering

PREJUDICIEEL GESCHIL - Grondwettelijk Hof - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen - Niet-vergelijkbare rechtstoestanden

- Art. 210, derde lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 210, derde lid Wetboek van Strafvordering

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Hoger beroep -

L'obligation imposée au juge d'appel, par l'article 210, alinéa 3, du Code d'instruction criminelle, d'inviter les parties, lorsqu'il soulève d'office un moyen en application de l'alinéa 2 de cette disposition, à s'exprimer sur ce moyen, tend à garantir les droits de la défense des parties en appel, ces dernières ne pouvant en effet prévoir quels griefs seront, le cas échéant, soulevés d'office par le juge d'appel; la situation d'une partie en appel qui est confrontée à un grief soulevé d'office par le juge d'appel en application de l'article 210, alinéa 3, du Code d'instruction criminelle, n'est pas comparable à celle d'une partie qui est informée, lors d'un appel d'un jugement avant dire droit, que, si le juge d'appel annule ou réforme le jugement entrepris, le fond de la cause sera apprécié en appel, de telle sorte qu'elle puisse se défendre à ce sujet, et il ne convient donc pas de poser la question préjudicielle portant sur des situations juridiques non comparables (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

COUR CONSTITUTIONNELLE - Question préjudicielle - Cour de cassation - Obligation - Limites - Situations juridiques non comparables

- Art. 210, al. 3 Code d'Instruction criminelle
- Art. 210, al. 3 Code d'Instruction criminelle

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Saisine de la juridiction d'appel - Grievs - Grief soulevé d'office par le juge d'appel - Article 210 du Code d'instruction criminelle - Conséquence - Invitation faite aux parties de s'exprimer sur les griefs soulevés d'office - Objectif

- Art. 210, al. 3 Code d'Instruction criminelle
- Art. 210, al. 3 Code d'Instruction criminelle

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Evocation - Effets - Droits de la défense

- Art. 210, al. 3 Code d'Instruction criminelle
- Art. 210, al. 3 Code d'Instruction criminelle

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Cour constitutionnelle - Cour de cassation - Obligation - Limites - Situations juridiques non comparables

- Art. 210, al. 3 Code d'Instruction criminelle
- Art. 210, al. 3 Code d'Instruction criminelle

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Appel - Saisine de la juridiction d'appel - Grievs - Grief soulevé d'office par le juge

Saisine van de appelrechter - Grieven - Ambtshalve grief opgeworpen door de appelrechter - Verzoek aan de partijen om zich uit te spreken over de ambtshalve opgeworpen grieven - Doelstelling

- Art. 210, derde lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 210, derde lid Wetboek van Strafvordering

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Hoger beroep - Evocatie - Gevolgen

- Art. 210, derde lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 210, derde lid Wetboek van Strafvordering

d'appel - Invitation faite aux parties de s'exprimer sur les griefs soulevés d'office - Objectif

- Art. 210, al. 3 Code d'Instruction criminelle

- Art. 210, al. 3 Code d'Instruction criminelle

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Appel - Evocation - Effets

- Art. 210, al. 3 Code d'Instruction criminelle

- Art. 210, al. 3 Code d'Instruction criminelle

De in artikel 215 Wetboek van Strafvordering aan de rechter in hoger beroep opgelegde verplichting om uitspraak te doen over de zaak zelf is een uitzondering op de devolutieve werking van het hoger beroep, in die zin dat de rechter in hoger beroep hierdoor verplicht is te oordelen over de grond van de zaak zonder dat het beroepen vonnis hierover een beslissing heeft gewezen, maar die verplichting doet geen afbreuk aan de devolutieve werking van het hoger beroep in zoverre de rechter in hoger beroep een vonnis slechts kan tenietdoen en overgaan tot de beoordeling van de grond van de strafvordering en de burgerlijke rechtsvordering ten aanzien van de partijen door of tegen wie hoger beroep werd ingesteld; de beperking van het hoger beroep tot de bij toepassing van artikel 204 Wetboek van Strafvordering door de partijen aangevoerde grieven en in voorkomend geval de door de rechter in hoger beroep bij toepassing van artikel 210, tweede lid, van datzelfde wetboek ambtshalve op te werpen grieven, begrenst de saisine van de rechter in hoger beroep en impliceert dat de beslissingsonderdelen van het beroepen vonnis waartegen geen grief werd opgeworpen, niet aan het oordeel van de rechter in hoger beroep zijn onderworpen en deze beperking van de devolutieve werking van het hoger beroep door de aldus opgeworpen grieven is niet onverenigbaar met de verplichting tot evocatie bij toepassing van artikel 215 Wetboek van Strafvordering, die de rechter in hoger beroep immers verplicht om uitspraak te doen over de grond van de zaak zelf zonder dat hierover in het beroepen vonnis een beslissing werd gewezen, zodat hiertegen ook geen hoger beroep kon worden ingesteld (1). (1) Zie concl. OM.

L'obligation de statuer sur la cause en tant que telle, imposée au juge d'appel par l'article 215 du Code d'instruction criminelle, est une exception à l'effet dévolutif de l'appel, en ce sens que le juge d'appel est, de ce fait, tenu de statuer sur le fond de la cause sans que le jugement entrepris ait rendu de décision à ce sujet, mais cette obligation ne porte pas atteinte à l'effet dévolutif de l'appel dans la mesure où le juge d'appel peut seulement annuler un jugement et procéder à l'appréciation du fond de l'action publique et de l'action civile à l'égard des parties par ou contre lesquelles un appel a été formé; la limitation de l'appel aux griefs élevés par les parties en application de l'article 204 du Code d'instruction criminelle et, le cas échéant, aux griefs à soulever d'office par le juge d'appel en application de l'article 210, alinéa 2, du même code, limite la saisine du juge d'appel et implique que les éléments de décision du jugement entrepris contre lesquels aucun grief n'a été soulevé ne soient pas soumis à l'appréciation du juge d'appel, et la limitation de l'effet dévolutif de l'appel par les griefs ainsi élevés n'est pas incompatible avec l'obligation d'évocation en application de l'article 215 du Code d'instruction criminelle, qui oblige en effet le juge d'appel à statuer sur le fond de la cause même sans qu'une décision à ce sujet n'ait été rendue dans le jugement entrepris, de telle sorte que dernier ne pouvait faire l'objet d'un appel (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep - Bevestiging van het vonnis wat betreft de ontvankelijkheid van de strafvordering en de verwerping van de excepties - Vernietiging van het vonnis wat de onderzoeksmaatregel betreft - Evocatie - Bevoegdheid van de appelrechters ten opzichte van de partijen door of tegen wie hoger beroep werd ingesteld - Draagwijdte - Devolutive werking - Tussenvonnis dat de strafvordering ontvankelijk verklaart, de excepties verwerpt en een onderzoeksmaatregel beveelt

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 215 Wetboek van Strafvordering
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 215 Wetboek van Strafvordering

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Appel - Confirmation du jugement pour ce qui concerne la recevabilité de l'action publique et le rejet des exceptions - Réformation du jugement pour ce qui concerne la mesure d'instruction - Evocation - Compétence des juges d'appel à l'égard des parties par ou contre lesquelles un appel a été formé - Portée - Effet dévolutif - Jugement interlocutoire qui déclare l'action publique recevable, rejette les exceptions et ordonne une mesure d'instruction

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle
- Art. 210, al. 2 Code d'Instruction criminelle
- Art. 215 Code d'Instruction criminelle
- Art. 204 Code d'Instruction criminelle
- Art. 210, al. 2 Code d'Instruction criminelle
- Art. 215 Code d'Instruction criminelle

De verplichting voor de rechter in hoger beroep om, indien het vonnis wordt tenietgedaan wegens schending of niet hersteld verzuim van vormen, door de wet voorgeschreven op straffe van nietigheid, mede over de zaak zelf te beslissen, vloeit rechtstreeks voort uit de wet, namelijk uit artikel 215 Wetboek van Strafvordering, zodat wanneer hoger beroep wordt aangetekend tegen een vonnis alvorens recht te doen, de partijen in hoger beroep er bijgevolg van op de hoogte zijn dat, wanneer de rechter in hoger beroep dit vonnis tenietdoet of wijzigt, hij zich dient uit te spreken over de grond van de zaak, zodat zij in de gelegenheid zijn hun standpunt over de grond van de zaak uiteen te zetten; die wettelijke verplichting impliceert dat de rechter in hoger beroep, behoudens wanneer hij te kennen zou hebben gegeven dat het debat over de grond van de zaak in voorkomend geval zou worden afgesplitst, na het tenietdoen of wijzigen van een vonnis alvorens recht te doen niet ertoe verplicht is hierover een afzonderlijke beslissing te wijzen en het debat te heropenen teneinde de partijen uit te nodigen zich te verdedigen over de grond van de zaak en de rechter in hoger beroep die niet de heropening van het debat beveelt en zich in dezelfde beslissing uitsprekt over de evocatie en de grond van de zaak, miskent hierdoor niet het recht op een eerlijk proces of het recht van verdediging; de omstandigheid dat de rechter in hoger beroep die een vonnis alvorens recht te doen tenietdoet of wijzigt de mogelijkheid heeft om hierbij het debat te heropenen, evenals de omstandigheid dat dit in een andere zaak voor dezelfde rechtsmacht in hoger beroep ook is gebeurd, doen hieraan geen afbreuk en impliceren niet dat de partijen zouden zijn verschalkt in hun rechtmatige verwachtingen (1). (1) Zie concl. OM.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Evocatie - Gevolgen - Recht van verdediging - Heropening van de debatten

- Art. 215 Wetboek van Strafvordering
- Art. 215 Wetboek van Strafvordering

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Hoger beroep - Evocatie - Gevolgen - Heropening van de debatten

L'obligation impartie au juge d'appel de statuer lui aussi sur la cause elle-même, si le jugement est annulé pour violation ou omission non réparée de formes prescrites par la loi à peine de nullité, résulte directement de la loi, à savoir de l'article 215 du Code d'instruction criminelle et, lorsqu'il est interjeté appel d'un jugement avant dire droit, les parties à l'appel sont par conséquent informées que, lorsque le juge d'appel annule ou réforme ce jugement, il doit se prononcer sur le fond de la cause, de manière à ce qu'elles aient l'occasion d'exposer leur point de vue quant au fond; cette obligation légale implique que, sauf s'il avait donné à connaître que les débats sur le fond de la cause seraient dissociés le cas échéant, après l'annulation ou la réformation d'un jugement avant dire droit, le juge d'appel n'est pas tenu de rendre une décision distincte à ce sujet et de rouvrir les débats afin d'inviter les parties à se défendre concernant le fond de la cause, et le juge d'appel qui n'ordonne pas la réouverture des débats et, dans la même décision, se prononce sur l'évocation et le fond de la cause, ne méconnaît pas de la sorte le droit à un procès équitable ou les droits de la défense; la circonstance que le juge d'appel qui annule ou réforme un jugement avant dire droit ait la possibilité de rouvrir les débats à cette occasion, ainsi que la circonstance que cela a aussi été fait dans une autre cause devant la même juridiction d'appel, sont sans incidence à cet égard et n'impliquent pas que les parties aient été leurrées dans leurs attentes légitimes (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Evocation - Effets - Droits de la défense - Réouverture des débats

- Art. 215 Code d'Instruction criminelle
- Art. 215 Code d'Instruction criminelle

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Appel - Evocation - Effets - Réouverture des débats

- Art. 215 Wetboek van Strafvordering

- Art. 215 Wetboek van Strafvordering

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Hoger beroep - Evocatie - Gevolgen - Heropening van de debatten

- Art. 215 Wetboek van Strafvordering

- Art. 215 Wetboek van Strafvordering

Een conclusie over de strafvordering die werd neergelegd of meegedeeld na het verstrijken van de bij toepassing van artikel 152, § 1, Wetboek van Strafvordering vastgelegde conclusietermijnen, kan niet zonder het akkoord van alle partijen en van het openbaar ministerie in het debat worden behouden.; de enkele omstandigheid dat de rechter, na te hebben vastgesteld dat het openbaar ministerie weigert akkoord te gaan met de laattijdige neerlegging van de conclusie van een partij, die conclusie uit het debat weert terwijl eerder in de procedure een laattijdig neergelegde conclusie van een andere partij met het akkoord van alle partijen wél in het debat werd behouden, levert geen miskennis op van het recht op een eerlijk proces en op gelijkheid van wapens (1). (1) Zie concl. OM.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Vaststelling van conclusietermijnen - Neerlegging van een conclusie na verstrijken van de conclusietermijnen - Draagwijdte

- Art. 152, § 1 Wetboek van Strafvordering

- Art. 152, § 1 Wetboek van Strafvordering

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Wapengelijkheid - Vaststelling van conclusietermijnen - Neerlegging van een conclusie na verstrijken van de conclusietermijnen - Draagwijdte

- Art. 152, § 1 Wetboek van Strafvordering

- Art. 152, § 1 Wetboek van Strafvordering

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Vaststelling van conclusietermijnen - Neerlegging van een conclusie na verstrijken van de conclusietermijnen - Draagwijdte

- Art. 152, § 1 Wetboek van Strafvordering

- Art. 152, § 1 Wetboek van Strafvordering

- Art. 215 Code d'Instruction criminelle

- Art. 215 Code d'Instruction criminelle

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Appel - Evocation - Effets - Réouverture des débats

- Art. 215 Code d'Instruction criminelle

- Art. 215 Code d'Instruction criminelle

Des conclusions concernant l'action publique déposées ou communiquées après l'expiration des délais pour conclure fixés en application de l'article 152, § 1er, du Code d'instruction criminelle ne peuvent être maintenues dans les débats sans l'accord de toutes les parties et du ministère public; la seule circonstance qu'après avoir constaté que le ministère public refuse d'accepter le dépôt tardif des conclusions d'une partie, le juge écarte ces conclusions des débats alors que, plus tôt dans la procédure, des conclusions déposées tardivement d'une autre partie ont été maintenues dans les débats avec l'accord de toutes les parties, n'entraîne pas une méconnaissance du droit à un procès équitable et à l'égalité des armes (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Fixation des délais pour conclure - Dépôt de conclusions après l'expiration des délais pour conclure - Portée

- Art. 152, § 1er Code d'Instruction criminelle

- Art. 152, § 1er Code d'Instruction criminelle

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Egalité des armes - Fixation des délais pour conclure - Dépôt de conclusions après l'expiration des délais pour conclure - Portée

- Art. 152, § 1er Code d'Instruction criminelle

- Art. 152, § 1er Code d'Instruction criminelle

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRESTS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Fixation des délais pour conclure - Dépôt de conclusions après l'expiration des délais pour conclure - Portée

- Art. 152, § 1er Code d'Instruction criminelle

- Art. 152, § 1er Code d'Instruction criminelle

Uit artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek en artikel 162bis Wetboek van Strafvordering volgt dat wanneer meerdere beklagden in het ongelijk zijn gesteld ten aanzien van een burgerlijke partij, de strafrechter ambtshalve elke beklagde moet veroordelen tot een rechtsplegingsvergoeding aan de burgerlijke partij, ook al zijn de beklagden hoofdelijk gehouden tot vergoeding van dezelfde schade; de omstandigheid dat een in het gelijk gestelde burgerlijke partij slechts de hoofdelijke veroordeling of een in solidum-veroordeling vordert van de in het ongelijk gestelde beklagden of de veroordeling van de ene bij gebreke aan de andere, doet daaraan geen afbreuk (1). (1) Zie concl. OM.

RECHTSPLEINGSVERGOEDING - Strafzaken - Meerdere beklagden - Draagwijdte

- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 162bis Wetboek van Strafvordering

Uit de enkele omstandigheid dat de rechter in hoger beroep de beslissing van de eerste rechter vernietigt, de zaak tot zich trekt en zelf uitspraak doet over de grond van de zaak, kan geen schending van artikel 2 Zevende Aanvullend Protocol EVRM worden afgeleid; de omstandigheid dat België bij de goedkeuring en de bekrachtiging van artikel 2 Zevende Aanvullend Protocol EVRM geen voorbehoud heeft geformuleerd met betrekking tot de in artikel 215 Wetboek van Strafvordering bedoelde evocatie, doet hieraan geen afbreuk (1). (1) Zie concl. OM.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Evocatie - Gevolgen - Zevende Aanvullend Protocol EVRM - Recht op hoger beroep - Draagwijdte

- Art. 2 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden
- Art. 215 Wetboek van Strafvordering
- Art. 2 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden
- Art. 215 Wetboek van Strafvordering

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Zevende Aanvullend Protocol - Artikel 2 - Recht op hoger beroep - Evocatie - Draagwijdte

3/10/2023

Il suit des articles 1022 du Code judiciaire et 162bis du Code d'instruction criminelle que, lorsque plusieurs prévenus succombent à l'égard d'une partie civile, le juge pénal doit condamner d'office chaque prévenu à une indemnité de procédure envers la partie civile, même si les prévenus sont solidairement tenus à l'indemnisation du même dommage; la circonstance qu'une partie civile ayant obtenu gain de cause postule uniquement la condamnation solidaire ou une condamnation in solidum des prévenus succombants, ou la condamnation de l'un à défaut de l'autre, est sans incidence à cet égard (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

INDEMNITE DE PROCEDURE - Matière répressive - Pluralité de prévenus - Portée

- Art. 1022 Code judiciaire
- Art. 1022 Code judiciaire
- Art. 162bis Code d'Instruction criminelle

Aucune violation de l'article 2 du Protocole additionnel n° 7 à la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales ne saurait se déduire de la seule circonstance que le juge d'appel annule la décision du premier juge, évoque la cause et statue lui-même sur le fond de la cause; la circonstance que, lors de l'approbation et de la ratification de l'article 2 du Protocole additionnel n° 7 à la Convention, la Belgique n'a formulé aucune réserve concernant l'évocation visée à l'article 215 du Code d'instruction criminelle, est sans incidence à cet égard (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Evocation - Effets - Septième protocole additionnel à la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Droit d'interjeter appel - Portée

- Art. 2 Protocole n° 7 à la Convention de Sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales
- Art. 215 Code d'Instruction criminelle
- Art. 2 Protocole n° 7 à la Convention de Sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales
- Art. 215 Code d'Instruction criminelle

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Divers - Septième Protocole additionnel - Article 2 - Droit d'interjeter appel - Evocation - Portée

P. 298/502

- Art. 2 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden
- Art. 215 Wetboek van Strafvordering
- Art. 2 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden
- Art. 215 Wetboek van Strafvordering

- Art. 2 Protocole n° 7 à la Convention de Sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales
- Art. 215 Code d'Instruction criminelle
- Art. 2 Protocole n° 7 à la Convention de Sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales
- Art. 215 Code d'Instruction criminelle

P.20.1060.F

14 april 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210414.2F.7](#)

AC nr. ...

Om het betrokken parlement toe te laten met kennis van zaken het door de artikelen 59, eerste lid, en 120 Grondwet, bepaalde toezicht uit te oefenen, deelt de procureur-generaal hem het dossier met de stukken mee die betrekking hebben op de feiten die verweten worden aan het lid waarnaar een afgesloten onderzoek is verricht, en die hij wil vervolgen, evenals de vordering die hij bij de raadkamer aanhangig zal maken; de parlementsleden moeten zich ervan verzekeren dat het verzoek tot opheffing van de onschendbaarheid berust op een dossier van de rechtspleging dat de objectieve gegevens bevat waarop het bestaan van de in de vordering van het openbaar ministerie vermelde strafbare feiten is gegrond en die het ernstig karakter van de vervolging aantonen; de omstandigheid dat er in het verdere verloop van de rechtspleging stukken aan het dossier zijn toegevoegd, heeft geen invloed, voor zover die stukken niet leiden tot een wijziging van de vorderingen betreffende de feiten waarvan het parlement heeft kennisgenomen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 269.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Vervolging ten laste van een parlements lid - Verzoek tot opheffing van de onschendbaarheid - Aan het parlement mee te delen dossier - Samenstelling - Onderzoek door het parlement - Draagwijdte - Latere toevoeging van stukken aan het dossier

- Artt. 59, eerste lid, en 120 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 127 Wetboek van Strafvordering

IMMUNITEIT - Parlementaire onschendbaarheid - Vervolging ten laste van een parlements lid - Afsluiting van het gerechtelijk onderzoek - Verzoek tot opheffing van de onschendbaarheid - Aan het parlement mee te delen dossier - Samenstelling - Onderzoek door het parlement - Draagwijdte - Latere toevoeging van stukken aan het dossier

Afin de permettre à l'assemblée parlementaire concernée d'exercer, en connaissance de cause, le contrôle institué par les articles 59, alinéa 1er, et 120 de la Constitution, le procureur général lui transmet le dossier contenant les pièces relatives aux faits reprochés au membre faisant l'objet d'une instruction arrivée à son terme, et qu'il entend poursuivre, ainsi que le réquisitoire dont il saisira la chambre du conseil; les parlementaires doivent s'assurer que la demande de levée d'immunité repose sur un dossier de procédure comprenant les éléments objectifs qui fondent l'existence des faits infractionnels repris dans le réquisitoire du ministère public et qui attestent du caractère sérieux de la poursuite; la circonstance que, dans le cours ultérieur de la procédure, des pièces sont ajoutées au dossier est sans incidence pour autant que ces pièces n'entraînent pas une modification des réquisitions relativement aux faits dont l'assemblée a été saisie (1). (1) Voir les concl. du MP.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Règlement de la procédure - Poursuite à charge d'un parlementaire - Demande de levée d'immunité - Dossier à transmettre à l'assemblée parlementaire - Composition - Vérification par l'assemblée parlementaire - Portée - Ajout ultérieur de pièces au dossier

- Art. 59, al. 1er, et 120 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 127 Code d'Instruction criminelle

IMMUNITE - Immunité parlementaire - Poursuite à charge d'un parlementaire - Clôture de l'instruction - Demande de levée d'immunité - Dossier à transmettre à l'assemblée parlementaire - Composition - Vérification par l'assemblée parlementaire - Portée - Ajout ultérieur de pièces au dossier

- Artt. 59, eerste lid, en 120 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 59, al. 1er, et 120 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 127 Wetboek van Strafvordering

- Art. 127 Code d'Instruction criminelle

Met toepassing van artikel 215 Wetboek van Strafvordering beslist het hof van beroep mede over de zaak zelf, indien het beroepen vonnis wordt tenietgedaan wegens schending of niet-hersteld verzuim van door de wet op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen; zo moet de rechter bij wie het hoger beroep tegen een vonnis alvorens recht te doen aanhangig is gemaakt, van de zaak ambtshalve kennisnemen wanneer hij dat vonnis vernietigt of hervormt, zolang die vernietiging of hervorming niet gegrond is op de onbevoegdheid van de eerste rechter of op de omstandigheid dat laatstgenoemde niet wettig van de zaak had kennisgenomen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 269.

En application de l'article 215 du Code d'instruction criminelle, si le jugement entrepris est annulé pour violation ou omission non réparée de formes prescrites par la loi à peine de nullité, la cour d'appel statue sur le fond; ainsi, le juge d'appel saisi de l'appel portant sur un jugement avant dire droit doit évoquer la cause s'il annule ou réforme ce jugement, dès lors que cette annulation ou cette réformation n'est pas fondée sur l'incompétence du premier juge ou sur la circonstance que ce dernier n'était pas légalement saisi de la cause (1). (1) Voir les concl. du MP.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Evocatie - Begrip

- Art. 215 Wetboek van Strafvordering

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Evocation - Notion

- Art. 215 Code d'Instruction criminelle

De evocatie vormt voor de appelrechter een wettelijke verplichting die volgt uit de beslissing tot nietigverklaring van het beroepen vonnis, die gegrond is op gegevens waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren; hieruit volgt dat de appelrechter de partijen niet dient te verzoeken om over de eventuele gevolgen van zijn beslissing tegenspraak te voeren (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 269.

L'évocation constitue pour le juge d'appel une obligation légale qui résulte de la décision d'annulation du jugement dont appel, fondée sur des éléments que les parties ont pu contredire; il s'ensuit que le juge d'appel n'est pas tenu d'inviter les parties à débattre des conséquences éventuelles de sa décision (1). (1) Voir les concl. du MP.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Evocatie - Gevolgen - Recht van verdediging

- Art. 215 Wetboek van Strafvordering

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Hoger beroep - Evocatie

- Art. 215 Wetboek van Strafvordering

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Evocation - Conséquences - Droit de la défense

- Art. 215 Code d'Instruction criminelle

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Appel - Evocation

- Art. 215 Code d'Instruction criminelle

Het met toepassing van de artikelen 59, eerste lid, en 120 Grondwet door het parlement uitgevoerde toezicht loopt geenszins vooruit op de schuld van het lid wiens opheffing van de onschendbaarheid wordt gevraagd, aangezien het debat hierover behoort tot de bevoegdheid van de rechterlijke macht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 269.

IMMUNITEIT - Parlementaire onschendbaarheid - Vervolging ten laste van een parlamentslid - Afsluiting van het gerechtelijk onderzoek - Verzoek tot opheffing van de onschendbaarheid - Toezicht door het parlement

- Artt. 59, eerste lid, en 120 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 127 Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Vervolging ten laste van een parlamentslid - Verzoek tot opheffing van de onschendbaarheid - Toezicht door het parlement

- Artt. 59, eerste lid, en 120 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 127 Wetboek van Strafvordering

De grondwettelijke regels betreffende de opheffing van de parlementaire onschendbaarheid hebben tot doel de goede werking van het parlement te waarborgen; het parlement dient enerzijds na te gaan of de vervolging ernstig lijkt, dit wil zeggen of ze niet is ingegeven door redenen die geen verband houden met de goede rechtsbedeling, of ze niet kennelijk onontvankelijk is of gegrond op een niet-strafbaar feit en of ze steunt op precieze telastleggingen en, anderzijds, of de afwezigheid van het betrokken parlamentslid geen belemmering vormt voor de werkzaamheden van het parlement.

IMMUNITEIT - Parlementaire onschendbaarheid - Vervolging ten laste van een parlamentslid - Afsluiting van het gerechtelijk onderzoek - Verzoek tot opheffing van de onschendbaarheid - Toezicht door het parlement - Doel - Beoordelingscriteria

- Artt. 59, eerste lid, en 120 De gecoördineerde Grondwet 1994

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Vervolging ten laste van een parlamentslid - Verzoek tot opheffing van de onschendbaarheid - Toezicht door het parlement - Doel - Beoordelingscriteria

- Artt. 59, eerste lid, en 120 De gecoördineerde Grondwet 1994

Le contrôle exercé par l'assemblée parlementaire en application des articles 59, alinéa 1er, et 120 de la Constitution ne préjuge en rien de la culpabilité du membre dont la levée de l'immunité est demandée, le débat sur ce point relevant de la compétence du pouvoir judiciaire (1). (1) Voir les concl. du MP.

IMMUNITE - Immunité parlementaire - Poursuite à charge d'un parlementaire - Clôture de l'instruction - Demande de levée d'immunité - Contrôle exercé par l'assemblée parlementaire

- Art. 59, al. 1er, et 120 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 127 Code d'Instruction criminelle

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Règlement de la procédure - Poursuite à charge d'un parlementaire - Demande de levée d'immunité - Contrôle exercé par l'assemblée parlementaire

- Art. 59, al. 1er, et 120 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 127 Code d'Instruction criminelle

Les règles constitutionnelles relatives à la levée de l'immunité des parlementaires ont pour but de garantir le bon fonctionnement des assemblées; il appartient à celles-ci de vérifier, d'une part, si la poursuite paraît sérieuse, c'est-à-dire si elle n'est pas inspirée par des préoccupations étrangères à la bonne administration de la justice, si elle n'est pas manifestement irrecevable ou fondée sur un fait non punissable et si elle s'appuie sur des charges précises, et, d'autre part, si l'absence du parlementaire concerné ne constitue pas une entrave aux travaux des assemblées (1). (1) Voir les concl. du MP.

IMMUNITE - Immunité parlementaire - Poursuite à charge d'un parlementaire - Clôture de l'instruction - Demande de levée d'immunité - Contrôle exercé par l'assemblée parlementaire - Objectif - Critères d'appréciation

- Art. 59, al. 1er, et 120 La Constitution coordonnée 1994

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Règlement de la procédure - Poursuite à charge d'un parlementaire - Demande de levée d'immunité - Contrôle exercé par l'assemblée parlementaire - Objectif - Critères d'appréciation

- Art. 59, al. 1er, et 120 La Constitution coordonnée 1994

Het bij artikel 322 Strafwetboek bepaalde misdrijf van een vereniging met het oogmerk om een aanslag te plegen op personen of op eigendommen bestaat door het enkele feit van het inrichten der bende; de artikelen 323 en 324 Strafwetboek maken naar strafbaarheid een onderscheid tussen, aan de ene kant, de aanstokers tot die vereniging, de hoofden van die bende en degenen die daarin enig bevel hebben gevoerd en, aan de andere kant, de anderen en een schuldigverklaring als persoon die deel uitmaakt van de bende, zonder aanstoker, hoofd of bevelvoerder te zijn, vereist niet noodzakelijk dat de rechter een exacte taakverdeling tussen de leden van de vereniging preciseert en dat hij aanduidt welke de precieze taak is van elk lid van de bende (1). (1) M. DE SWAEF en M. TRAEST, "Bendevorming en criminele organisaties", Comm. Straf.; J. DE HERDT, "Bendevorming", Comm. Straf.

VERENIGING VAN MISDADIGERS - Leden van de vereniging - Onderscheid in bestrafing - Draagwijdte

- Art. 322 Strafwetboek
- Art. 323 Strafwetboek
- Art. 324 Strafwetboek

Het recht om als verdachte van een strafbaar feit niet te worden gedwongen een verklaring af te leggen, zoals dit voortvloeit uit artikel 6 EVRM en artikel 47bis, § 2, 2), Wetboek van Strafvordering, belet niet dat opsporingsambtenaren aan een verdachte vragen mogen stellen; uit het enkele feit dat een opsporingsambtenaar aan een verdachte die zich reeds op het zwijgrecht heeft beroepen, alsnog één of meerdere vragen stelt, volgt geen miskenning van zijn rechten.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Verhoor van de verdachte - Zwijgrecht - Artikel 47bis Wetboek van Strafvordering - Vraag van een opsporingsambtenaar - Draagwijdte

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 47bis, § 2, 2) Wetboek van Strafvordering

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 3/10/2023

L'infraction visée à l'article 322 du Code pénal, consistant à former une association dans le but d'attenter aux personnes ou aux propriétés, existe par le seul fait de l'organisation de la bande; les articles 323 et 324 du Code pénal établissent une distinction entre les peines infligées, d'une part, aux provocateurs de l'association, aux chefs de celle-ci et à ceux qui y auront exercé un commandement quelconque et, d'autre part, aux autres personnes, et le juge qui déclare coupable une personne en tant qu'elle appartient à l'association sans en être le provocateur ou le chef et sans y avoir exercé un commandement, n'est pas nécessairement tenu de préciser la répartition précise des tâches qui a été convenue entre les membres de cette association ni d'indiquer le rôle exact joué par chacun d'eux (1). (1) M. DE SWAEF en M. TRAEST, "Bendevorming en criminele organisaties", Comm. Straf.; J. DE HERDT, "Bendevorming", Comm. Straf.

ASSOCIATION DE MALFAITEURS - Membres de l'association - Distinction entre les peines infligées - Portée

- Art. 322 Code pénal
- Art. 323 Code pénal
- Art. 324 Code pénal

Le fait que le suspect d'une infraction ne puisse être contraint de faire une déclaration, conformément au droit qu'il tire des articles 6 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales et 47bis, § 2, 2), du Code d'instruction criminelle, n'empêche pas les enquêteurs de lui poser des questions; le seul fait qu'un enquêteur pose une ou plusieurs questions à un suspect qui a d'emblée invoqué son droit de garder le silence, ne donne pas lieu à une violation des droits de ce suspect.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Information - Actes d'information - Audition du suspect - Droit au silence - Code d'instruction criminelle, article 47bis - Question posée par un enquêteur - Portée

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 47bis, § 2, 2) Code d'Instruction criminelle

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de

6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Zwijgrecht - Vraag van een opsporingsambtenaar - Draagwijzde

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 47bis, § 2, 2) Wetboek van Strafvordering

l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Droit au silence - Question posée par un enquêteur - Portée

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 47bis, § 2, 2) Code d'Instruction criminelle

P.20.1083.N

9 februari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210209.2N.1](#)

AC nr. ...

Het arrest dat goederen verbeurd verklaart die gediend hebben of bestemd waren om de lastens de beklaagde bewezen verklaarde drugmisdrijven te plegen dient de redenen, weze het beknopt, te vermelden om de facultatieve bijzondere verbeurdverklaring te vermelden (1). (1) Cass. 3 november 2020, AR P.20.0510.N, AC 2020, nr. 674.

REDEKEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verbeurdverklaring - Inbreuk op de Drugswet - Verdovende middelen - Facultatieve verbeurdverklaring - Motiveringsverplichting - Redenen

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 4, § 6 Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

- Art. 4, § 6 Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

REDEKEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verbeurdverklaring - Inbreuk op de Drugswet - Verdovende middelen - Facultatieve verbeurdverklaring - Motiveringsverplichting - Redenen

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 4, § 6 Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

- Art. 4, § 6 Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Inbreuk op de

L'arrêt qui prononce la confiscation des biens qui ont servi ou ont été destinés à commettre les infractions en matière de stupéfiants déclarées établies doit indiquer d'une manière précise, mais qui peut être succincte, les raisons pour lesquelles cette confiscation spéciale facultative est ordonnée (1). (1) Cass. 3 novembre 2020, RG P.20.0510.N, Pas. 2020, n° 674.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Confiscation - Infraction à la loi du 24 février 1921 - Stupéfiants - Confiscation facultative - Obligation de motivation - Raisons

- Art. 195, al. 2 Code d'Instruction criminelle

- Art. 195, al. 2 Code d'Instruction criminelle

- Art. 4, § 6 L. du 24 février 1921

- Art. 4, § 6 L. du 24 février 1921

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Confiscation - Infraction à la loi du 24 février 1921 - Stupéfiants - Confiscation facultative - Obligation de motivation - Raisons

- Art. 195, al. 2 Code d'Instruction criminelle

- Art. 195, al. 2 Code d'Instruction criminelle

- Art. 4, § 6 L. du 24 février 1921

- Art. 4, § 6 L. du 24 février 1921

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Infraction à la loi du 24 février

*Drugswet - Verdovende middelen - Facultatieve
verbeurdverklaring - Motiveringsverplichting - Redenen*

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 4, § 6 Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen
van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen,
psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en
van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale
vervaardiging van verdovende mid

- Art. 4, § 6 Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen
van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen,
psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en
van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale
vervaardiging van verdovende mid

*STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Inbreuk op de
Drugswet - Verdovende middelen - Facultatieve
verbeurdverklaring - Motiveringsverplichting - Redenen*

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 4, § 6 Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen
van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen,
psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en
van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale
vervaardiging van verdovende mid

- Art. 4, § 6 Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen
van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen,
psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en
van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale
vervaardiging van verdovende mid

*1921 - Stupéfians - Confiscation facultative - Obligation de
motivation - Raisons*

- Art. 195, al. 2 Code d'Instruction criminelle
- Art. 195, al. 2 Code d'Instruction criminelle
- Art. 4, § 6 L. du 24 février 1921

- Art. 4, § 6 L. du 24 février 1921

*PEINE - Autres Peines - Confiscation - Infraction à la loi du 24 février
1921 - Stupéfians - Confiscation facultative - Obligation de
motivation - Raisons*

- Art. 195, al. 2 Code d'Instruction criminelle
- Art. 195, al. 2 Code d'Instruction criminelle
- Art. 4, § 6 L. du 24 février 1921

- Art. 4, § 6 L. du 24 février 1921

Krachtens artikel 66, eerste lid, 2°, KB 20 juli 1971 moet de uitkeringsgerechtigde binnen de twee dagen aan zijn verzekeringsinstelling de hervatting kenbaar maken van een beroepsbezigheid; deze verplichting geldt zowel voor een gedeeltelijke als een volledige hervatting van een beroepsbezigheid; de gerechtigde is daarbij niet verplicht mede te delen welke beroepsactiviteit hij heeft hervat; de omstandigheid dat die informatie nodig kan zijn indien de gerechtigde, bij toepassing van de artikelen 23 en 23bis KB 20 juli 1971 toelating wil vragen om tijdens een periode van invaliditeit een bepaalde beroepsactiviteit te hervatten met behoud van de uitkering en dat dit tot gevolg kan hebben dat hij incriminerende verklaringen aflegt, ontslaat hem niet van de met artikel 66, eerste lid, 2°, KB 20 juli 1971 opgelegde verplichting waarvoor hij geen incriminerende verklaringen moet afleggen (1). (1) Zie concl. OM.

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Wetens en willens nalaten of weigeren een verplichte verklaring af te leggen om ten onrechte een sociaal voordeel te bekomen - Invaliditeitsuitkering voor zelfstandigen - Hervatten van een beroepsactiviteit - Gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid - Meedelen van gegevens over de aard van de beroepsactiviteit - Inkomsten van een criminele activiteit - Afleggen van een potentieel incriminerende verklaring

- Artt. 23 en 23bis KB van 20 juli 1971 houdende instelling van een uitkeringsverzekering en een moederschapsverzekering ten voordele van de zelfstandigen en van de meewerkende echtgenoten

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Zwijgrecht - Wetens en willens nalaten of weigeren een verplichte verklaring af te leggen om ten onrechte een sociaal voordeel te bekomen - Invaliditeitsuitkering voor zelfstandigen - Hervatten van een beroepsactiviteit - Gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid - Meedelen van gegevens over de aard van de beroepsactiviteit - Inkomsten van een criminele activiteit - Afleggen van een potentieel incriminerende verklaring

- Artt. 23 en 23bis KB van 20 juli 1971 houdende instelling van een uitkeringsverzekering en een moederschapsverzekering ten voordele van de zelfstandigen en van de meewerkende echtgenoten

ZIEKTE- EN INVALIDITEITSVERZEKERING - Arbeidsongeschiktheid - Wetens en willens nalaten of weigeren een verplichte verklaring af te leggen om ten onrechte een

EE n vertu de l'article 66, alinéa 1er, 2° de l'arrêté royal du 20 juillet 1971, instituant le bénéficiaire de prestations doit signaler dans les deux jours à son organisme assureur la reprise d'une activité professionnelle; cette obligation vaut aussi bien pour la reprise partielle que pour la reprise complète d'une activité professionnelle; à cet égard, le bénéficiaire n'est pas tenu de préciser quelle activité professionnelle il a reprise; la circonstance que cette information puisse être nécessaire si, en application des articles 23 et 23bis de l'arrêté royal du 20 juillet 1971, le bénéficiaire souhaite demander l'autorisation de reprendre une certaine activité professionnelle pendant une période d'invalidité tout en conservant l'allocation et que cela puisse avoir pour conséquence qu'il fasse des déclarations incriminantes, ne l'exempte pas de l'obligation imposée par l'article 66, alinéa 1er, 2° de l'arrêté royal du 20 juillet 1971, qui ne le contraint pas à faire de déclarations incriminantes (1). (1) Voir concl. du MP publiées à leur date dans AC.

INFRACTION - Généralités. notion. element matériel. element moral. unite d'intention - Abstention ou refus sciemment et volontairement de faire une déclaration obligatoire afin d'obtenir un avantage social - Indemnité d'invalidité pour les travailleurs indépendants - Reprise d'une activité professionnelle - Incapacité partielle - Communication d'éléments concernant la nature de l'activité professionnelle - Revenus générés par une activité criminelle - Déclaration potentiellement incriminante

- Art. 23 et 23bis A.R. du 20 juillet 1971 instituant une assurance indemnités et une assurance maternité en faveur des travailleurs indépendants et des conjoints aidants

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Droit au silence - Abstention ou refus sciemment et volontairement de faire une déclaration obligatoire afin d'obtenir un avantage social - Indemnité d'invalidité pour les travailleurs indépendants - Reprise d'une activité professionnelle - Incapacité partielle - Communication d'éléments concernant la nature de l'activité professionnelle - Revenus générés par une activité criminelle - Déclaration potentiellement incriminante

- Art. 23 et 23bis A.R. du 20 juillet 1971 instituant une assurance indemnités et une assurance maternité en faveur des travailleurs indépendants et des conjoints aidants

ASSURANCE MALADIEINVALIDITE - Assurance indemnités - Abstention ou refus sciemment et volontairement de faire une déclaration obligatoire afin d'obtenir un avantage social - Indemnité d'invalidité pour les travailleurs indépendants - Reprise

sociaal voordeel te bekomen - Invaliditeitsuitkering voor zelfstandigen - Hervatten van een beroepsactiviteit - Gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid - Meedelen van gegevens over de aard van de beroepsactiviteit - Inkomsten van een criminele activiteit - Afleggen van een potentieel incriminerende verklaring

- Artt. 23 en 23bis KB van 20 juli 1971 houdende instelling van een uitkeringsverzekering en een moederschapsverzekering ten voordele van de zelfstandigen en van de meewerkende echtgenoten

Uit de omstandigheid dat de mededeling door de uitkeringsgerechtigde aan zijn verzekeringsinstelling dat hij een beroepsactiviteit heeft hervat, hem zou verplichten om de inkomsten van zijn criminele activiteit op te nemen in zijn belastingaangifte, volgt niet dat hij met zijn op grond van artikel 66 KB 20 juli 1971 verplicht af te leggen verklaring zichzelf incrimineert, noch dat uit dit feitelijk gegeven kan worden afgeleid dat het om een criminele activiteit gaat (1). (1) Zie concl. OM.

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Wetens en willens nalaten of weigeren een verplichte verklaring af te leggen om ten onrechte een sociaal voordeel te bekomen - Invaliditeitsuitkering voor zelfstandigen - Inkomsten van een criminele activiteit - Verplicht bericht van werkhervatting - Inhoud van de informatieplicht - Zwijgrecht - Afleggen van een belastende verklaring

- Art. 66 KB van 20 juli 1971 houdende instelling van een uitkeringsverzekering en een moederschapsverzekering ten voordele van de zelfstandigen en van de meewerkende echtgenoten

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Zwijgrecht - Afleggen van een belastende verklaring - Wetens en willens nalaten of weigeren een verplichte verklaring af te leggen om ten onrechte een sociaal voordeel te bekomen - Invaliditeitsuitkering voor zelfstandigen - Uitoefenen van een criminele activiteit - Verplicht bericht van werkhervatting - Inhoud van de informatieplicht

- Art. 66 KB van 20 juli 1971 houdende instelling van een uitkeringsverzekering en een moederschapsverzekering ten voordele van de zelfstandigen en van de meewerkende echtgenoten

ZIEKTE- EN INVALIDITEITSVERZEKERING - Arbeidsongeschiktheid - Wetens en willens nalaten of weigeren een verplichte verklaring af te leggen om ten onrechte een sociaal voordeel te bekomen - Invaliditeitsuitkering voor zelfstandigen - Inkomsten van een criminele activiteit - Verplicht bericht van werkhervatting - Inhoud van de

d'une activité professionnelle - Incapacité partielle - Communication d'éléments concernant la nature de l'activité professionnelle - Revenus générés par une activité criminelle - Déclaration potentiellement incriminante

- Art. 23 et 23bis A.R. du 20 juillet 1971 instituant une assurance indemnités et une assurance maternité en faveur des travailleurs indépendants et des conjoints aidants

Il ne résulte pas de la circonstance que la communication par le bénéficiaire de prestations de la reprise d'une activité professionnelle à son organisme assureur l'obligerait à indiquer les revenus générés par son activité criminelle dans sa déclaration d'impôt, qu'il s'incrimine lui-même en faisant la déclaration imposée par l'article 66 de l'arrêté royal du 20 juillet 1971 instituant une assurance indemnités et une assurance maternité en faveur des travailleurs indépendants et des conjoints aidants ni qu'il peut être déduit de cet élément de fait qu'il s'agit d'une activité criminelle (1). (1) Voir concl. du MP publiées à leur date dans AC.

INFRACTION - Généralités. notion. élément matériel. élément moral. unite d'intention - Abstention ou refus sciemment et volontairement de faire une déclaration obligatoire afin d'obtenir un avantage social - Indemnité d'invalidité pour les travailleurs indépendants - Revenus générés par une activité criminelle - Obligation de signalement de reprise d'une activité - Contenu de l'obligation d'information - Droit au silence - Déclaration incriminante

- Art. 66 A.R. du 20 juillet 1971 instituant une assurance indemnités et une assurance maternité en faveur des travailleurs indépendants et des conjoints aidants

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Droit au silence - Déclaration incriminante - Abstention ou refus sciemment et volontairement de faire une déclaration obligatoire afin d'obtenir un avantage social - Indemnité d'invalidité pour les travailleurs indépendants - Exercice d'une activité criminelle - Obligation de signalement de reprise d'une activité - Contenu de l'obligation d'information

- Art. 66 A.R. du 20 juillet 1971 instituant une assurance indemnités et une assurance maternité en faveur des travailleurs indépendants et des conjoints aidants

ASSURANCE MALADIEINVALIDITE - Assurance indemnités - Abstention ou refus sciemment et volontairement de faire une déclaration obligatoire afin d'obtenir un avantage social - Indemnité d'invalidité pour les travailleurs indépendants - Revenus générés par une activité criminelle - Obligation de signalement de reprise d'une activité - Contenu de l'obligation d'information - Droit au silence - Déclaration incriminante

informatieplicht - Zwijgrecht - Afleggen van een belastende verklaring

- Art. 66 KB van 20 juli 1971 houdende instelling van een uitkeringsverzekering en een moederschapsverzekering ten voordele van de zelfstandigen en van de meewerkende echtgenoten

- Art. 66 A.R. du 20 juillet 1971 instituant une assurance indemnités et une assurance maternité en faveur des travailleurs indépendants et des conjoints aidants

P.20.1094.F

13 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210113.2F.6](#)

AC nr. ...

Als vergoedingswijze van toekomstige schade wordt kapitalisatie omschreven als een actuariële berekening die erin bestaat alle verschuldigde vergoedingen samen om te zetten in een bedrag; die methode veronderstelt dus een minimale gelijkwaardigheid tussen de vervaltermijnen van de verschuldigde rente en de jaarlijkse schade die zich tot het einde van de door de berekening bepaalde periode zal voordoen; de rechter kan de kapitalisatie weliswaar niet weigeren op grond dat de schade zich niet op lineaire wijze zal voordoen (1); hij kan de kapitalisatie niet weigeren ten koste van een tegenstrijdigheid die erin zou bestaan te zeggen dat de blijvende ongeschiktheid dat in werkelijkheid niet is; hij kan de kapitalisatie daarentegen wel weigeren indien de voornoemde gelijkwaardigheid niet kan worden vastgesteld en die methode aldus ertoe zou leiden dat het slachtoffer een bedrag wordt toegekend dat de te vergoeden schade te boven gaat. (1) Zie Cass. 8 oktober 2020, AR C.20.0050.F, arrest niet gepubliceerd; Cass. 25 april 2019, AR C.18.0569.F, AC 2019, n° 247, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal WERQUIN op datum in Pas.; Cass. 27 mei 2016, AR C.15.0509.F, AC 2016, nr. 357, met noot van Th. W. Het OM heeft in het licht van die rechtspraak van de 1e kamer van het Hof tot de vernietiging geconcludeerd (M.N.B.).

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Ramingswijze - Kapitalisatie - Voorwaarden - Weigering door de rechter

En tant que méthode d'indemnisation d'un préjudice futur, la capitalisation se définit comme un calcul actuariel consistant à convertir en une somme l'ensemble des indemnités à échoir; cette méthode suppose donc un minimum d'équivalence entre les échéances de la rente due et le préjudice annuel se manifestant jusqu'à la fin de la durée déterminée par le calcul; certes, le juge ne peut pas refuser la capitalisation au motif que le préjudice ne se manifesterait pas de manière linéaire (1) ; il ne peut pas la refuser au prix d'une contradiction qui consisterait à dire que l'incapacité permanente, en réalité, ne l'est pas; en revanche, il peut la refuser si, l'équivalence susdite étant impossible à établir, cette méthode conduirait à allouer à la victime une somme dépassant le préjudice à indemniser. (1) Voir Cass. 8 octobre 2020, RG C.20.0050.F, inédit ; Cass. 25 avril 2019, RG C.18.0569.F, Pas. 2019, n° 247, avec concl. « dit en substance » de M. WERQUIN, avocat général ; Cass. 27 mai 2016, RG C.15.0509.F, Pas. 2016, n°357, avec note signée Th. W. Le MP a conclu à la cassation au regard de cette jurisprudence de la 1ère chambre de la Cour (M.N.B.).

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Pouvoir d'appréciation. évaluation. date à considérer - Mode d'évaluation - Capitalisation - Conditions - Refus du juge

De bodemrechter beoordeelt in feite het bestaan van de door een onrechtmatige daad veroorzaakte schade, alsook het bedrag dat nodig is om die schade volledig te herstellen; hij mag de schade ex aequo et bono ramen, mits hij de reden opgeeft waarom hij de door het slachtoffer voorgestelde berekeningswijze niet kan aannemen en tevens vaststelt dat de door hem omschreven schade onmogelijk anders kan worden bepaald (1). (1) Cass. 19 februari 2020, AR P.19.1090.F, AC 2020, nr. 143, met concl. "in hoofdzaak" OM op datum in Pas.; zie Cass. 8 oktober 2020, AR C.20.0050.F, arrest niet gepubliceerd; Cass. 28 oktober 2019, AR C.19.0013.F, AC 2019, nr. 547, met concl. van advocaat-generaal GÉNICOT op datum in Pas.; Cass. 25 april 2019, AR C.18.0569.F, AC 2019, nr. 247, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal WERQUIN op datum in Pas.; Cass. 20 november 2012, AR P.12.0499.N, AC 2012, nr. 624; Cass. 15 september 2010, AR P.10.0476.F, AC 2010, nr. 522.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Ramingswijze - Raming naar billijkheid (of "ex aequo et bono")

Le juge du fond apprécie en fait l'existence d'un dommage causé par un acte illicite et le montant destiné à le réparer intégralement; il peut recourir à une évaluation ex aequo et bono s'il indique la raison pour laquelle le mode de calcul proposé par la victime ne peut être admis et s'il constate en outre l'impossibilité de déterminer autrement le dommage tel qu'il l'a caractérisé (1). (1) Cass. 19 février 2020, RG P.19.1090.F, Pas. 2020, n° 143, avec concl. « dit en substance » du MP ; voir Cass. 8 octobre 2020, RG C.20.0050.F, inédit ; Cass. 28 octobre 2019, RG C.19.0013.F, Pas. 2019, n° 547 , avec concl. de M. GÉNICOT, avocat général ; Cass. 25 avril 2019, RG C.18.0569.F, Pas. 2019, n° 247, avec concl. « dit en substance » de M. WERQUIN, avocat général ; Cass. 20 novembre 2012, RG P.12.0499.N, Pas. 2012, n° 624 ; Cass. 15 septembre 2010, RG P.10.0476.F, Pas. 2010, n° 522.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Pouvoir d'appréciation. evaluation. date à considérer - Mode d'évaluation - Evaluation en équité (ou "ex aequo et bono")

P.20.1095.N

5 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210105.2N.8](#)

AC nr. ...

Artikel 65, eerste lid, Strafwetboek bepaalt dat wanneer verschillende misdrijven die gelijktijdig aan dezelfde feitenrechter worden voorgelegd en die volgens de rechter de opeenvolgende en voortgezette uitvoering zijn van eenzelfde misdadig opzet, alleen de zwaarste straf wordt uitgesproken; de rechter kan in dat geval voor het geheel van de bestrafte feiten slechts die hoofd- en bijkomende straffen opleggen waarin de strafwet voorziet die de zwaarste straf bepaalt en hij moet de andere hoofd- en bijkomende straffen buiten beschouwing laten (1). (1) Zie concl. OM.

STRAF - Zwaarste straf - Hoofd-en bijkomende straffen - Ontzetting van de rechten genoemd in artikel 31, eerste lid, Strafwetboek

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

STRAF - Samenloop - Eendaadse - Verschillende misdrijven - Eenheid van opzet

Selon l'article 65, alinéa 1er, du Code pénal, lorsque différentes infractions soumises simultanément au même juge du fond constituent, selon ce juge, la manifestation successive et continue de la même intention délictueuse, la peine la plus forte sera seule prononcée; en pareille occurrence, le juge ne peut prononcer, pour l'ensemble des faits sanctionnés, que les peines principales et accessoires prévues par la loi pénale portant la peine la plus forte, tout en étant tenu de ne pas prendre en considération les autres peines principales et accessoires (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

PEINE - Peine la plus forte - Peines principales et accessoires - Interdiction des droits énoncés à l'article 31, alinéa 1er, du Code pénal

- Art. 65, al. 1er Code pénal

PEINE - Concours - Concours idéal - Pluralité d'infractions - Unité d'intention

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

- Art. 65, al. 1er Code pénal

Voor het bepalen van het misdrijf waarop de zwaarste straf is gesteld, worden de maximumhoofdgevangenisstraffen vergeleken en indien die gelijk zijn de maximumgeldboeten, waarbij het niet van belang is of die geldboeten een verplicht dan wel een facultatief karakter hebben.

Pour déterminer l'infraction pour laquelle est prévue la peine la plus forte, il est procédé à une comparaison portant sur la durée des peines maximales d'emprisonnement et, si elle est identique, sur le montant des amendes maximales, sans qu'il importe de savoir si lesdites amendes revêtent un caractère obligatoire ou facultatif.

STRAF - Zwaarste straf - Hoofd-en bijkomende straffen - Ontzetting van de rechten genoemd in artikel 31, eerste lid, Strafwetboek

PEINE - Peine la plus forte - Peines principales et accessoires - Interdiction des droits énoncés à l'article 31, alinéa 1er, du Code pénal

P.20.1097.N

16 februari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210216.2N.5](#)

AC nr. ...

De artikelen 15 en 813 Gerechtelijk Wetboek zijn in de regel niet van toepassing voor de strafrechter.

Les articles 15 et 813 du Code judiciaire ne s'appliquent, en règle, pas devant le juge pénal.

TUSSENKOMST - Strafzaken - Vrijwillige of gedwongen tussenkomst - Toepasselijke wetsbepalingen

INTERVENTION - Matière répressive - Intervention volontaire ou forcée - Dispositions légales applicables

In strafzaken is de vrijwillige of gedwongen tussenkomst van een derde voor de strafrechter alleen ontvankelijk op voorwaarde dat een bijzondere wet zulks uitdrukkelijk bepaalt of dat de wet de strafrechter uitzonderlijk bevoegd maakt om een veroordeling, sanctie of enige andere maatregel tegen een derde uit te spreken (1); uit geen enkele wetsbepaling volgt dat een tussenkomst in strafzaken mogelijk is op basis van een onderling afgesloten beheersovereenkomst. (1) Cass. 14 december 2010, AR P.10.622.N, AC 2010, nr. 740.

En matière pénale, l'intervention volontaire ou forcée d'un tiers devant le juge pénal est recevable seulement à la condition qu'une loi spéciale le prévoie expressément ou que la loi habilite exceptionnellement le juge pénal à prononcer une condamnation, une sanction ou toute autre mesure à l'encontre d'un tiers (1); il ne résulte d'aucune disposition légale qu'une intervention en matière pénale est possible sur la base d'un contrat de gestion. (1) Cass. 14 décembre 2010, RG P.10.622.N, Pas. 2010, n° 740.

TUSSENKOMST - Strafzaken - Vrijwillige of gedwongen tussenkomst - Onderling afgesloten beheersovereenkomst - Ontvankelijkheid

INTERVENTION - Matière répressive - Intervention volontaire ou forcée - Conclusion d'un contrat de gestion - Recevabilité

P.20.1114.F

24 februari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210224.2F.2](#)

AC nr. ...

De kamer van inbeschuldigingstelling die heeft beslist dat de stukken waarvan de verdediging de verwijdering heeft gevorderd, niet uit het dossier dienden te worden verwijderd aangezien de onderzoeksrechter, in zijn vorige hoedanigheid van substituut-procureur des Konings, zich ertoe heeft beperkt het origineel van een proces-verbaal van verhoor dat per vergissing op het parket van de procureur des Konings was terechtgekomen, aan de onderzoeksmagistraat te bezorgen die op dat ogenblik met de zaak was belast, bovendien de stukken waarvan de inverdenkinggestelde de verwijdering vorderde afkomstig waren van de onderzoeksrechter, met andere woorden van een autoriteit die wettelijk bevoegd is om onderzoekshandelingen te stellen, waarbij die stukken op zich geen enkele onregelmatigheid of nietigheidgrond inhouden, en evenmin verband houden met de bewijsverkrijging, heeft noch artikel 6 EVRM noch artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering geschonden, en evenmin de algemene rechtsbeginselen van de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid van de rechter miskend (1). (1) Zie Cass. 30 september 2015, AR P.15.0630.F, AC 2015, nr. 570.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Onpartijdigheid van de rechter - Objectieve onpartijdigheid - Verbod op cumulatie van rechterlijke ambten - Onderzoeksrechter die, in zijn vorige hoedanigheid van substituut-procureur des Konings, een stuk heeft overgezonden

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

ONDERZOEKSRECHTER - Objectieve onpartijdigheid - Verbod op cumulatie van rechterlijke ambten - Onderzoeksrechter die, in zijn vorige hoedanigheid van substituut-procureur des Konings, een stuk heeft overgezonden

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

En décidant que les pièces dont l'écartement était sollicité par la défense ne devaient pas être retirées du dossier dès lors que le juge d'instruction s'était borné, en sa précédente qualité de substitut du procureur du Roi, à transmettre au magistrat instructeur alors en charge du dossier, l'original d'un procès-verbal d'audition parvenu par erreur au parquet du procureur du Roi et que les pièces dont l'inculpée sollicitait le retrait émanaient du juge d'instruction, c'est-à-dire d'une autorité légalement habilitée à poser des actes d'instruction, ces pièces ne présentant en soi aucune irrégularité ou cause de nullité et étant étrangères à l'obtention de la preuve, la chambre des mises en accusation n'a violé ni l'article 6 de la Convention ni l'article 32 du titre préliminaire du Code de procédure pénale et n'a pas méconnu les principes généraux du droit de l'indépendance et de l'impartialité du juge (1). (1) Voir Cass. 30 septembre 2015, RG P.15.0630.F, Pas. 2015, n° 570.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Impartialité du juge - Impartialité objective - Interdiction du cumul de fonctions judiciaires - Juge d'instruction ayant, en sa précédente qualité de substitut du procureur du Roi, transmis une pièce

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

JUGE D'INSTRUCTION - Impartialité objective - Interdiction du cumul de fonctions judiciaires - Juge d'instruction ayant, en sa précédente qualité de substitut du procureur du Roi, transmis une pièce

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Artikel 90sexies, § 1, 2°, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat de aangewezen officieren van gerechtelijke politie aan de onderzoeksrechter de overschrijving of weergave van de voor het onderzoek van belang geachte gedeelten van de opgenomen communicaties of gegevens en de eventuele vertaling ervan ter beschikking stellen en de naleving van die vormvoorwaarde is niet op straffe van nietigheid voorgeschreven; uit artikel 90septies, § 6, Wetboek van Strafvordering volgt dat iedere procespartij de mogelijkheid heeft om het geheel van de opgenomen communicaties of gegevens zelf te raadplegen en de rechter kan verzoeken om bijkomende delen van de opgenomen communicatie of gegevens over te schrijven of weer te geven, zodat aldus iedere procespartij de juistheid en de betrouwbaarheid van de politionele samenvatting van een opgenomen communicatie kan controleren en nagaan of bepaalde delen bijkomend moeten worden overgeschreven of weergegeven waardoor het recht van verdediging afdoende gewaarborgd is (1). (1) L. ARNOU, "Afluisteren tijdens het gerechtelijk onderzoek", Comm.Straf., afl. 59, pp. 70-78.

L'article 90sexies, § 1er, 2°, du Code d'instruction criminelle prévoit que les officiers de police judiciaire commis mettent à la disposition du juge d'instruction la transcription ou la reproduction des parties des communications ou données enregistrées estimées pertinentes pour l'instruction et leur traduction éventuelle et le respect de cette formalité n'est pas prescrit à peine de nullité ; il résulte de l'article 90septies, § 6, du Code d'instruction criminelle que toute partie au procès a la possibilité de consulter elle-même la totalité des communications ou données enregistrées et de demander au juge de transcrire ou de reproduire des parties supplémentaires des communications ou données enregistrées, si bien que chaque partie au procès peut ainsi contrôler l'exactitude et la fiabilité du résumé des communications enregistrées rédigé par la police et vérifier si certaines parties supplémentaires doivent être transcrites ou reproduites, garantissant ainsi à suffisance les droits de défense (1). (1) L. ARNOU, « Afluisteren tijdens het gerechtelijk onderzoek », Comm.Straf., liv. 59, pp. 70-78.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Telefoontap - Weergave van de opgenomen communicaties - Draagwijdte - Bijkomende weergave

- Art. 90sexies, § 1, 2°, en 90septies, § 6 Wetboek van Strafvordering

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Telefoontap - Weergave van de opgenomen communicaties - Draagwijdte - Bijkomende weergave

- Art. 90sexies, § 1, 2°, en 90septies, § 6 Wetboek van Strafvordering

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Ecoute téléphonique - Reproduction des communications enregistrées - Portée - Reproduction supplémentaire

- Art. 90sexies, § 1er, 2°, et en 90septies, § 6 Code d'Instruction criminelle

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Instruction - Actes d'instruction - Ecoute téléphonique - Reproduction des communications enregistrées - Portée - Reproduction supplémentaire

- Art. 90sexies, § 1er, 2°, et en 90septies, § 6 Code d'Instruction criminelle

Krachtens artikel 79, § 1, eerste lid, Interneringswet stelt de advocaat van de veroordeelde cassatieberoep in binnen een termijn van vijf dagen te rekenen van de uitspraak; die termijn geldt eveneens indien het cassatieberoep is ingesteld tegen een beslissing tot internering van een veroordeelde overeenkomstig artikel 77/7 Interneringswet.

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Internering - Internering bevolen tijdens de uitvoering van een vrijheidsstraf - Beslissing van de kamer voor bescherming van de maatschappij - Hoger beroep - Cassatieberoep

- Artt. 77/7 en 79, § 1, eerste lid Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Duur, begin en einde - Internering tijdens de uitvoering van een vrijheidsstraf - Hoger beroep tegen de beslissing van de kamer voor de bescherming van de maatschappij

- Artt. 77/7 en 79, § 1, eerste lid Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

En vertu de l'article 79, § 1er, alinéa 1er, de la loi du 5 mai 2014, l'avocat du condamné se pourvoit en cassation dans un délai de cinq jours à compter de la prononciation du jugement ; ce délai vaut également si le pourvoi est formé contre une décision ordonnant l'internement d'un condamné conformément à l'article 77/7 de la loi du 5 mai 2014 relative à l'internement.

DEFENSE SOCIALE - Internement - Internement ordonné pendant l'exécution d'une peine privative de liberté - Décision rendue par la chambre de protection sociale - Appel - Pourvoi en cassation

- Art. 77/7 en 79, § 1er, al. 1er L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Durée, point de départ et fin - Internement pendant l'exécution d'une peine privative de liberté - Appel contre une décision rendue par la chambre de protection sociale

- Art. 77/7 en 79, § 1er, al. 1er L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

Het staat aan de rechter om onaantastbaar te oordelen of het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een voor de beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, diens recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd miskent en de rechter moet zijn beslissing steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst; indien bedreigingen een grond zijn voor het niet-horen van de getuige, moet de rechter onderzoeken of er objectieve en dus door bewijselementen ondersteunde gegevens zijn die de vrees voor bedreigingen en de impact daarvan op de oprechtheid van de verklaring van de getuige rechtvaardigen en voor die beoordeling is niet vereist dat de rechter vaststelt dat de bedreigingen uitgaan van de beklaagde zelf die om het horen van de getuige verzoekt en de rechter kan bij zijn beoordeling wel degelijk bedreigingen in aanmerking nemen die werden geuit tegen andere in het dossier betrokken personen, zoals medebeklaagden (1). (1) Cass. 15 december 2020, AR P.20.0946.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 15 september 2020, AR P.20.0137.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 8 september 2020, AR P.20.486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr.303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. Mortier; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechten ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Weigering - Vermelding van concrete omstandigheden - Bedreigingen - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Bedreigingen - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting -

Il appartient au juge d'apprécier souverainement si l'absence d'audition à l'audience d'un témoin ayant fait, au cours de l'information judiciaire, des déclarations à charge du prévenu, viole le droit de ce dernier à un procès équitable, pris dans son ensemble, le juge étant tenu de fonder sa décision sur des circonstances concrètes dont il fait mention; lorsque des menaces constituent un motif pour ne pas entendre le témoin, le juge doit examiner s'il existe des raisons objectives, donc étayées par des éléments de preuve, de croire que la sincérité des déclarations du témoin serait altérée par la crainte suscitée par des menaces; cette appréciation ne requiert pas la constatation par le juge que lesdites menaces émanent du prévenu qui sollicite l'audition du témoin, et le juge peut parfaitement prendre en compte dans son appréciation les menaces proférées à l'encontre d'autres personnes impliquées dans le dossier, tels des coprévenus (1). (1) Cass. 15 décembre 2020, RG P.20.0946.N, inédit ; Cass. 15 septembre 2020, RG P.20.0137.N, inédit ; Cass. 8 septembre 2020, RG P.20.486.N, Pas. 2020, n° 508 ; Cass. 21 novembre 2017, RG P.17.0410.N, Pas. 2017, n° 662 ; Cass. 30 mai 2017, RG P.17.0322.N, inédit ; Cass. 2 mai 2017, RG P.17.0290.N, Pas. 2017, n° 303 ; Cass. 31 janvier 2017, RG P.16.0970.N, Pas. 2017, n° 73 avec concl. de R. MORTIER, avocat général publiées à leur date dans AC ; CEDH 14 juin 2016, Riahi c. Belgique.

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Absence d'audition d'un témoin à l'audience - Incidence sur le caractère équitable du procès - Appréciation - Refus - Mention de circonstances concrètes - Menaces - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à l'audience - Appréciation - Refus - Incidence sur le caractère équitable du procès - Mention de circonstances concrètes - Menaces - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Témoins - Juge du fond - Absence d'audition d'un témoin à l'audience - Incidence sur le

Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Weigering - Vermelding van concrete omstandigheden - Bedreigingen - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Bedreigingen - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Bedreigingen - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Bedreigingen - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Bedreigingen - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Bedreigingen - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

caractère équitable du procès - Appréciation - Refus - Mention de circonstances concrètes - Menaces - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Témoins - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à l'audience - Appréciation - Refus - Incidence sur le caractère équitable du procès - Mention de circonstances concrètes - Menaces - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Témoins - Juge du fond - Absence d'audition d'un témoin à l'audience - Appréciation - Refus - Incidence sur le caractère équitable du procès - Mention de circonstances concrètes - Menaces - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Témoins - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à l'audience - Appréciation - Refus - Incidence sur le caractère équitable du procès - Mention de circonstances concrètes - Menaces - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Témoins - Juge du fond - Absence d'audition d'un témoin à l'audience - Appréciation - Refus - Incidence sur le caractère équitable du procès - Mention de circonstances concrètes - Menaces - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Témoins - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à l'audience - Appréciation - Refus - Incidence sur le caractère équitable du procès - Mention de circonstances concrètes - Menaces - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevend element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, tenzij één van de criteria van dermate overwegend belang is dat dit criterium volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt (1). (1) Cass. 15 december 2020, AR P.20.0946.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 15 september 2020, AR P.20.0137.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 8 september 2020, AR P.20.486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr.303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Rechter ten gronde

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van

En principe, le juge apprécie l'incidence sur le procès équitable de l'absence d'audition à l'audience d'un témoin ayant fait une déclaration à charge au cours de l'information judiciaire, à la lumière de trois critères appliqués par la Cour européenne des Droits de l'homme, dans l'ordre énoncé ci-après, à savoir (i) s'il existe des motifs graves de ne pas entendre le témoin (ii) si la déclaration à charge constitue l'élément unique ou déterminant sur lequel se fonde la déclaration de culpabilité, (iii) si, face à l'impossibilité d'interroger le témoin, il existe des facteurs compensateurs suffisants, notamment des garanties procédurales solides, à moins qu'un seul de ces critères soit à ce point décisif que ledit critère suffit à établir si la procédure pénale, prise dans son ensemble, s'est déroulée ou non de manière équitable (1). (1). Cass. 15 décembre 2020, RG P.20.0946.N, inédit ; Cass. 15 septembre 2020, RG P.20.0137.N, inédit ; Cass. 8 septembre 2020, RG P.20.486.N, Pas. 2020, n° 508 ; Cass. 21 novembre 2017, RG P.17.0410.N, Pas. 2017, n° 662 ; Cass. 30 mai 2017, RG P.17.0322.N, inédit ; Cass. 2 mai 2017, RG P.17.0290.N, Pas. 2017, n° 303 ; Cass. 31 janvier 2017, RG P.16.0970.N, Pas. 2017, n° 73 avec concl. de R. MORTIER, avocat général publiées à leur date dans AC ; CEDH 14 juin 2016, Riahi c. Belgique.

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Absence d'audition d'un témoin à l'audience - Incidence sur le caractère équitable du procès - Appréciation - Juge du fond

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Témoins - Juge du fond - Absence d'audition d'un témoin à l'audience - Incidence sur le caractère équitable du procès - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Témoins - Juge du fond - Absence d'audition d'un témoin à l'audience - Incidence sur le caractère équitable du procès - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 -

een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1. EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklagde gevoerde strafvervolgning in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf (1). (1) Cass. 15 december 2020, AR P.20.0946.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 15 september 2020, AR P.20.0137.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 8 september 2020, AR P.20.486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr.303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechten ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot

3/10/2023

Témoins - Juge du fond - Absence d'audition d'un témoin à l'audience - Incidence sur le caractère équitable du procès - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

La question de savoir si le juge appelé à se prononcer sur le bien-fondé de l'action publique est tenu d'entendre, en qualité de témoin, une personne qui a fait une déclaration à charge du prévenu au cours de l'information judiciaire, lorsque ce prévenu le demande, doit s'apprécier à la lumière du droit à un procès équitable, consacré par l'article 6, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, et du droit d'interroger ou de faire interroger des témoins à charge, consacré par l'article 6, § 3, d), de cette même convention; il est essentiel, à cet égard, que les poursuites pénales exercées à charge du prévenu, prises dans leur ensemble, se déroulent de manière équitable, ce qui n'exclut pas que le juge tienne compte non seulement des droits de défense de ce prévenu, mais aussi des intérêts de la société, des victimes et des témoins eux-mêmes (1). (1) Cass. 15 décembre 2020, RG P.20.0946.N, inédit ; Cass. 15 septembre 2020, RG P.20.0137.N, inédit ; Cass. 8 septembre 2020, RG P.20.486.N, Pas. 2020, n° 508 ; Cass. 21 novembre 2017, RG P.17.0410.N, Pas. 2017, n° 662 ; Cass. 30 mai 2017, RG P.17.0322.N, inédit ; Cass. 2 mai 2017, RG P.17.0290.N, Pas. 2017, n° 303 ; Cass. 31 janvier 2017, RG P.16.0970.N, Pas. 2017, n° 73 avec concl. de R. MORTIER, avocat général publiées à leur date dans AC ; CEDH 14 juin 2016, Riahi c. Belgique.

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à l'audience - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Témoins - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à l'audience - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 -

P. 316/502

het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Artikel 6.3.d

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechten ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Témoins - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à l'audience - Appréciation - Article 6, § 3, d

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Témoins - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à l'audience - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

P.20.1126.N

23 februari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210223.2N.13](#)

AC nr. ...

De rechter is verplicht artikel 65, tweede lid, Strafwetboek toe te passen als hij vaststelt dat de voorwaarden daartoe zijn vervuld (1). (1) Cass. 15 maart 2016, AR P.15.1435.N, AC 2016, nr. 182, RW 2017-18, 577-580 en noot S. RAATS, "De toepassing van artikel 65, tweed lid, Sw. en het bewijs van hoger beroep".

STRAF - Samenloop - Gescheiden berechting - Collectief misdrijf - Toepassing van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek - Vaststelling van vervulling van de voorwaarden

- Art. 65, tweede lid Strafwetboek

Le juge est tenu d'appliquer l'article 65, alinéa 2, du Code pénal s'il constate que les conditions en sont remplies (1). (1) Cass. 15 mars 2016, RG P.15.1435.N, Pas. 2016, n° 182, RW 2017-18, 577-580 et note signée S. RAATS, « De toepassing van artikel 65, tweed lid, Sw. en het bewijs van hoger beroep ».

PEINE - Concours - Jugement distinct - Infraction collective - Application de l'article 65, alinéa 2, du Code pénal - Constatation que les conditions sont réunies

- Art. 65, al. 2 Code pénal

Indien een beklagde met verwijzing naar een rechterlijke beslissing op aannemelijke wijze aanvoert dat er gelet op die beslissing reden is om artikel 65, tweede lid, Strafwetboek toe te passen, kan de rechter die aanvoering niet verwerpen op de enkele grond dat geen eensluidend verklaard afschrift van die beslissing met de vermelding dat ze definitief is voorligt en dient hij in een dergelijk geval het openbaar ministerie te verzoeken die stukken bij te brengen of de beklagde de gelegenheid te geven dit alsnog te doen; daaruit volgt dat indien een beklagde om de toepassing verzoekt van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek op grond van een veroordeling voor bepaalde feiten en de veroordeling voor die feiten vaststaat, de rechter dat verzoek niet mag afwijzen om de enkele reden dat de rechterlijke beslissing waarnaar de beklagde verwijst niet de beslissing is die hem heeft veroordeeld en dient de rechter in voorkomend geval het openbaar ministerie te verzoeken de stukken betreffende de veroordelende beslissing te laten voegen dan wel de beklagde alsnog de gelegenheid te geven dit te doen (1). (1) Cass. 15 maart 2016, AR P.15.1435.N, AC 2016, nr. 182, RW 2017-18, 577-580 en noot S. RAATS, "De toepassing van artikel 65, tweede lid, Sw. en het bewijs van hoger beroep".

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verwijzing door de beklagde naar een verkeerde beslissing van veroordeling - Draagwijdte

- Art. 65, tweede lid Strafwetboek

STRAF - Samenloop - Gescheiden berechting - Collectief misdrijf - Toepassing van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek - Verwijzing door de beklagde naar een verkeerde beslissing van veroordeling - Draagwijdte

- Art. 65, tweede lid Strafwetboek

Lorsqu'un prévenu soutient de manière crédible, en se référant à une décision judiciaire, qu'eu égard à cette décision, il y a lieu d'appliquer l'article 65, alinéa 2, du Code pénal, le juge ne peut rejeter cette allégation au seul motif qu'aucune copie certifiée conforme de la décision, comportant la mention qu'elle est définitive, n'a été versée et que, dans un tel cas, il est tenu de demander au ministère public de produire ces pièces ou de donner au prévenu l'occasion d'en faire ; il s'ensuit que, lorsqu'un prévenu demande l'application de l'article 65, alinéa 2, du Code pénal sur la base d'une condamnation du chef de certains faits et que la condamnation du chef de ces faits est maintenue, le juge ne peut pas rejeter cette demande au seul motif que la décision judiciaire à laquelle le prévenu se réfère n'est pas la décision par laquelle il a été condamné ; en pareille occurrence, le juge est tenu de demander au ministère public de veiller à ce que les pièces relatives à la décision de condamnation soient versées ou de donner encore l'occasion au prévenu de le faire (1). (1) Cass. 15 mars 2016, RG P.15.1435.N, Pas. 2016, n° 182, RW 2017-18, 577-580 et note signée S. RAATS, « De toepassing van artikel 65, tweede lid, Sw. en het bewijs van hoger beroep ».

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Renvoi à une mauvaise décision de condamnation par le prévenu - Portée

- Art. 65, al. 2 Code pénal

PEINE - Concours - Jugement distinct - Infraction collective - Application de l'article 65, alinéa 2, du Code pénal - Renvoi à une mauvaise décision de condamnation par le prévenu - Portée

- Art. 65, al. 2 Code pénal

Artikel 6.2. Wegverkeersreglement veronderstelt dat de op de plaats van het ongeval toepasselijke verkeerstekens en verkeersregels tegenstrijdig zijn, in welk geval de eerste voorrang krijgen op de tweede (1). (1) Cass. 8 november 2016, AR P.15.0444.F, AC 2016, nr. 627.

WEGVERKEER - Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 6 - Artikel 6.2 - Toepassingsvoorwaarde

- Art. 6.2 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

L'article 6.2 du code de la route suppose que la signalisation routière et les règles de la circulation régissant le lieu de l'accident sont contradictoires, auquel cas la première prévaut sur les secondes (1). (1) Cass. 8 novembre 2016, RG P.15.0444.F, Pas. 2016, n° 627.

ROULAGE - Code de la route du 01121975 - Dispositions réglementaires - Article 6 - Article 6.2 - Condition d'application

- Art. 6.2 A.R. du 1er décembre 1975 portant règlement général sur la police de la circulation routière et de l'usage de la voie publique

P.20.1146.N

23 februari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210223.2N.7](#)

AC nr. ...

Artikel 6.1 EVRM vereist dat een bij verstek veroordeelde wordt geïnformeerd over het recht om tegen die beslissing verzet aan te tekenen en over de termijn om dat te doen en die kennisgeving kan gebeuren op het ogenblik van de betekening van de verstekbeslissing of op elk ander tijdstip dat de veroordeelde toelaat het rechtsmiddel aan te wenden; indien niet vaststaat dat de bij verstek veroordeelde werd geïnformeerd over zijn recht om verzet aan te tekenen en over de termijn om dit te doen, kan de rechter het verzet niet onontvankelijk verklaren wegens laattijdigheid en het is daarbij zonder belang dat de oorzaak van de laattijdigheid geen verband houdt met het niet-informereren van de bij verstek veroordeelde (1). (1) Cass. 28 juni 2017, AR P.17.0490.F, AC 2017, nr. 428; Cass. 23 februari 2011, AR P.10.2047.F, AC 2011, nr. 161, RW 2012-2013, p. 215 en noot van B. DE SMET, "Vormvereisten bij de betekening van verstekvonnissen"; EHRM, Hakimi t. België, 29 juni 2010, RABG, 2011, p. 91; EHRM, Faniel t. België, 1 maart 2011, JLMB, 2011, p. 788, noot P. THEVISSSEN, "La notification des règles d'opposition comme condition du procès équitable", T.Strafr., 2011, p. 189, noot C. VAN DEUREN, "Informatieplicht omtrent rechtsmiddelen veralgemeend".

BETKENINGEN EN KENNISGEVINGEN - In het buitenland - Strafzaken - Veroordeling bij verstek - Betekening van de beslissing aan de veroordeelde - Informatie nopens het recht om verzet aan te tekenen - Recht op een eerlijk proces - Draagwijdte

L'article 6, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales requiert qu'un condamné par défaut soit informé du droit de former opposition de cette décision et du délai pour ce faire et cette notification peut avoir lieu au moment de la signification de la décision par défaut ou à tout autre moment permettant au condamné d'exercer un recours ; lorsqu'il n'est pas établi que le condamné par défaut a été informé de son droit à former opposition et du délai pour ce faire, le juge ne peut déclarer l'opposition irrecevable pour cause de tardiveté et, à cet égard, il est sans importance que la cause de la tardiveté est sans lien avec l'absence d'information fournie au condamné par défaut (1). (1) Cass. 28 juin 2017, RG P.17.0490.F, Pas. 2017, n° 428 ; Cass. 23 février 2011, RG P.10.2047.F, Pas. 2011, n° 161, RW 2012-2013, p. 215 et note signée B. DE SMET, « Vormvereisten bij de betekening van verstekvonnissen » ; CEDH, Hakimi c. Belgique, 29 juin 2010, R.A.B.G, 2011, p. 91 CEDH, Faniel c. Belgique, 1er mars 2011, JLMB, 2011, p. 788, et note signée P. THEVISSSEN, « La notification des règles d'opposition comme condition du procès équitable », T.Strafr., 2011, p. 189, et note signée C. VAN DEUREN, « Informatieplicht omtrent rechtsmiddelen veralgemeend ».

SIGNIFICATIONS ET NOTIFICATIONS - Etranger - Matière répressive - Condamnation par défaut - Signification de la décision au condamné - Informations concernant le droit de former opposition - Droit à un procès équitable - Portée

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Veroordeling bij verstek - Betekening van de beslissing aan de veroordeelde - Informatie nopens het recht om verzet aan te tekenen - Draagwijdte

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Draagwijdte - Veroordeling bij verstek - Betekening van de beslissing aan de veroordeelde - Informatie nopens het recht om verzet aan te tekenen - Recht op een eerlijk proces

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

VERZET - Strafzaken - Veroordeling bij verstek - Betekening van de beslissing aan de veroordeelde - Informatie nopens het recht om verzet aan te tekenen - Recht op een eerlijk proces - Draagwijdte

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Condamnation par défaut - Signification de la décision au condamné - Informations concernant le droit de former opposition - Portée

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Portée - Condamnation par défaut - Signification de la décision au condamné - Informations concernant le droit de former opposition - Droit à un procès équitable

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

OPPOSITION - Matière répressive - Condamnation par défaut - Signification de la décision au condamné - Informations concernant le droit de former opposition - Droit à un procès équitable - Portée

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

P.20.1157.F

20 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210120.2F.14](#)

AC nr. ...

Wanneer het verzoekschrift tot verwijzing van een rechtbank naar een andere geen enkele grief uitdrukt ten aanzien van de magistraten van de betrokken rechtbank en het weinig waarschijnlijk lijkt dat zij allemaal een relatie zouden hebben aangeknoopt met het slachtoffer, moeder van de twee griffiers, of zelfs met laatstgenoemden, die van dien aard is dat ze hun vermogen om met de vereiste onpartijdigheid van de zaak kennis te nemen, zou kunnen beïnvloeden, is er geen grond om te oordelen dat het geheel van de magistraten waaruit de drie afdelingen van de in het verzoekschrift bedoelde rechtbank zijn samengesteld, niet in staat zouden zijn op onafhankelijke en onpartijdige wijze uitspraak te doen in de zaak, of dat er bij de verzoeker of bij de algemene opinie een gewettigde verdenking zou kunnen bestaan omtrent hun bekwaamheid om aldus recht te spreken.

VERWIJZING VAN EEN RECHTBANK NAAR EEN ANDERE - Strafzaken - Gewettigde verdenking - Verzoekschrift van een

Lorsque la demande de renvoi d'un tribunal à un autre n'articule aucun grief à l'égard des magistrats du tribunal concerné et qu'il paraît peu vraisemblable que l'ensemble de ceux-ci aient noué avec la victime, mère des deux greffiers, voire avec ces derniers, une relation telle qu'elle soit susceptible d'affecter leur capacité à connaître de la cause avec l'impartialité requise, il n'y a pas lieu de considérer que l'ensemble des magistrats composant les trois divisions du tribunal visé par la requête ne seraient pas en mesure de statuer en la cause de manière indépendante et impartiale, ou qu'un doute légitime puisse exister dans le chef du requérant ou dans l'opinion générale quant à leur aptitude à juger de cette manière.

RENOVI D'UN TRIBUNAL A UN AUTRE - Matière répressive - Suspicion légitime - Demande introduite par un prévenu - Victime étant la mère de deux greffiers

beklaagde - Het slachtoffer is de moeder van twee griffiers

- Art. 542 Wetboek van Strafvordering

- Art. 542 Wetboek van Strafvordering

VERWIJZING VAN EEN RECHTBANK NAAR EEN ANDERE - Strafzaken - Gewettigde verdenking - Verzoekschrift van een beklaagde - Het slachtoffer is de moeder van twee griffiers

- Art. 542 Wetboek van Strafvordering

- Art. 542 Wetboek van Strafvordering

- Art. 542 Code d'Instruction criminelle

- Art. 542 Code d'Instruction criminelle

RENOVI D'UN TRIBUNAL A UN AUTRE - Matière répressive - Suspicion légitime - Demande introduite par un prévenu - Victime étant la mère de deux greffiers

- Art. 542 Code d'Instruction criminelle

- Art. 542 Code d'Instruction criminelle

P.20.1180.F

24 februari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210224.2F.1](#)

AC nr. ...

De veroordeelde kan op grond van artikel 442bis Wetboek van Strafvordering om de heropening van de rechtspleging verzoeken, met name wanneer de schending van het EVRM het voorwerp uitmaakt van een verklaring van erkenning door de regering die daarvan wordt beschuldigd, het EHRM van die erkenning akte neemt en dientengevolge beslist de zaak van de rol te schrappen (1). (1) Cass. 7 november 2018, AR P.18.0949.F-P.18.0950.F, AC 2018, nr. 616, met concl. van advocaat-generaal NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas. J.T., 2020, p. 123, en noot C. JADOT, "La reconnaissance unilatérale de violation de la Convention européenne des droits de l'homme: fait générateur de réouverture de la procédure? "; Cass. 2 oktober 2018, AR P.18.0770.N, AC 2018, nr. 521, R.A.B.G., 2019, p. 14.

HEROPENING VAN DE RECHTSPLEGING - Voorwaarde - Schending van het EVRM - Verklaring van erkenning door de regering van de betrokken Staat

- Art. 442bis Wetboek van Strafvordering

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Algemeen - Heropening van de rechtspleging - Voorwaarde - Schending van het Verdrag - Verklaring van erkenning door de regering van de betrokken Staat

- Art. 442bis Wetboek van Strafvordering

L'article 442bis du Code d'instruction criminelle permet au condamné de demander la réouverture de la procédure, notamment lorsque la violation de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales fait l'objet d'une déclaration de reconnaissance par le gouvernement de l'Etat qui en est accusé, que la Cour européenne des droits de l'homme prend acte de cette reconnaissance et qu'elle décide par voie de conséquence de rayer l'affaire du rôle (1). (1) Cass. 7 novembre 2018, RG P.18.0949.F-P.18.0950.F, Pas. 2018, n° 616, avec concl. de M. NOLET DE BRAUWERE, avocat général J.T., 2020, p. 123, et note C. JADOT, « La reconnaissance unilatérale de violation de la Convention européenne des droits de l'homme: fait générateur de réouverture de la procédure? » ; Cass. 2 octobre 2018, RG P.18.0770.N, Pas. 2018, n° 521, R.A.B.G., 2019, p. 14.

REOUVERTURE DE LA PROCEDURE - Condition - Violation de la Conv. D.H. - Déclaration de reconnaissance par le gouvernement d'Etat concerné

- Art. 442bis Code d'Instruction criminelle

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Généralités - Réouverture de la procédure - Condition - Violation de la Convention - Déclaration de reconnaissance par le gouvernement d'Etat concerné

- Art. 442bis Code d'Instruction criminelle

Artikel 47bis, § 6, Wetboek van Strafvordering volgens hetwelk tegen een persoon geen veroordeling kan worden uitgesproken die gegrond is op verklaringen die hij heeft afgelegd met miskennis van het recht op bijstand door een advocaat tijdens zijn verhoor, bekrachtigt een vereiste die voortvloeit uit het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces; hieruit volgt dat het recht op bijstand door een advocaat ook geldt voor de rechtsplegingen die reeds vóór de wet van 13 augustus 2011 die dit recht heeft ingevoerd, hebben plaatsgevonden (1). (1) Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale*, Brussel, Die Keure, 9e uitg., 2021, p. 1339-1340.

L'article 47bis, § 6, du Code d'instruction criminelle selon lequel aucune condamnation ne peut être prononcée contre une personne sur le fondement de déclarations qu'elle a faites en violation du droit à l'assistance d'un avocat pendant son audition consacre une exigence prêtée au droit à un procès équitable garanti par l'article 6.1 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales; il en résulte que le droit à l'assistance d'un avocat régit également les procédures qui sont antérieures à la loi du 13 août 2011 ayant institué ce droit (1). (1) Voir M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale*, Bruxelles, La Chartre, 9ième éd., 2021, p. 1339-1340.

BEWIJS - Strafzaken - Bekentenis - Verklaringen afgelegd met miskennis van het recht op bijstand door een advocaat - Recht op een eerlijk proces - Verbod om als bewijs van de schuld aan te wenden - Artikel 47bis, § 6, Wetboek van Strafvordering - Werking in de tijd

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Bijstand van de advocaat - Verklaringen afgelegd met miskennis van het recht op bijstand door een advocaat - Recht op een eerlijk proces - Verbod om als bewijs van de schuld aan te wenden - Artikel 47bis, § 6, Wetboek van Strafvordering - Werking in de tijd

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Verklaringen afgelegd met miskennis van het recht op bijstand door een advocaat - Verbod om als bewijs van de schuld aan te wenden - Artikel 47bis, § 6, Wetboek van Strafvordering - Werking in de tijd

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

PREUVE - Matière répressive - Aveu - Déclarations faites en violation du droit à l'assistance d'un avocat - Droit à un procès équitable - Interdiction d'utilisation comme preuve de la culpabilité - Article 47bis, § 6, du Code d'instruction criminelle - Application dans le temps

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 47bis Code d'Instruction criminelle

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Assistance de l'avocat - Déclarations faites en violation du droit à l'assistance d'un avocat - Droit à un procès équitable - Interdiction d'utilisation comme preuve de la culpabilité - Article 47bis, § 6, du Code d'instruction criminelle - Application dans le temps

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 47bis Code d'Instruction criminelle

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Déclarations faites en violation du droit à l'assistance d'un avocat - Interdiction d'utilisation comme preuve de la culpabilité - Article 47bis, § 6, du Code d'instruction criminelle - Application dans le temps

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 47bis Code d'Instruction criminelle

De schending van artikel 47bis, § 6, Wetboek van Strafvordering en van artikel 6.1 EVRM heeft tot gevolg dat het vonnisgerecht op geen enkele wijze uit het onregelmatig afgenomen verhoor het bewijs van het misdrijf kan afleiden; het is niet enkel verboden hieruit een bewijs af te leiden dat verband houdt met zelfincriminerende uitlatingen en rechtstreeks de schuld aantoonde van degene die de verklaring aflegt; het verbod betreft ook de ontkenningen van de verdachte wanneer de feitenrechter, om hem in zijn overtuiging te sterken, het wisselend, veranderlijk, tegenstrijdig, verzonnen of ongeloofwaardig karakter van die ontkenningen onderstreept.

BEWIJS - Strafzaken - Bekentenis - Verklaringen afgelegd met miskennis van het recht op bijstand door een advocaat - Recht op een eerlijk proces - Artikel 47bis, § 6, Wetboek van Strafvordering - Verbod om als bewijs van de schuld aan te wenden

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Bijstand van de advocaat - Verklaringen afgelegd met miskennis van het recht op bijstand door een advocaat - Recht op een eerlijk proces - Artikel 47bis, § 6, Wetboek van Strafvordering - Verbod om als bewijs van de schuld aan te wenden

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Verklaringen afgelegd met miskennis van het recht op bijstand door een advocaat - Artikel 47bis, § 6, Wetboek van Strafvordering - Verbod om als bewijs van de schuld aan te wenden

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

La méconnaissance de l'article 47bis, § 6, du Code d'instruction criminelle et de l'article 6.1 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales a pour conséquence que, dans l'audition recueillie irrégulièrement, la juridiction de jugement ne pourra, en aucune manière, puiser la preuve de l'infraction; la preuve qu'il est interdit d'y puiser n'est pas seulement celle qui, liée à des propos auto-incriminants, est directement démonstrative de la culpabilité du déclarant mais la prohibition concerne également les dénégations du suspect lorsque le juge du fond, pour corroborer sa conviction, en souligne le caractère fluctuant, évolutif, contradictoire, fantaisiste ou non crédible.

PREUVE - Matière répressive - Aveu - Déclarations faites en violation du droit à l'assistance d'un avocat - Droit à un procès équitable - Article 47bis, § 6, du Code d'instruction criminelle - Interdiction d'utilisation comme preuve de la culpabilité

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 47bis Code d'Instruction criminelle

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Assistance de l'avocat - Déclarations faites en violation du droit à l'assistance d'un avocat - Droit à un procès équitable - Article 47bis, § 6, du Code d'instruction criminelle - Interdiction d'utilisation comme preuve de la culpabilité

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 47bis Code d'Instruction criminelle

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Déclarations faites en violation du droit à l'assistance d'un avocat - Article 47bis, § 6, du Code d'instruction criminelle - Interdiction d'utilisation comme preuve de la culpabilité

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 47bis Code d'Instruction criminelle

Advocaten bij het Hof, die ministerieel ambtenaar zijn, kunnen in de gevallen waarin hun tussenkomst wettelijk is vereist, cassatieberoepen of daarmee verband houdende geschriften ondertekenen "op vordering en concept"; in strafzaken is de tussenkomst van een advocaat bij het Hof niet vereist en is de advocaat geen ministerieel ambtenaar, zodat hij niet de hoedanigheid heeft om een memorie te ondertekenen "op vordering en concept" en de ondertekening van een memorie 'op vordering en concept' door een advocaat bij het Hof voldoet niet aan de door de artikelen 425, § 1, en 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering vereiste noodzaak houder te zijn van een getuigschrift van cassatieprocedures in strafzaken om cassatieberoep in te stellen in strafzaken en middelen aan te voeren in een memorie (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

ADVOCAAT BIJ HET HOF VAN CASSATIE - Cassatieberoep in strafzaken - Memorie - Ondertekening van de memorie op vordering en concept - Draagwijdte

- Artt. 425, § 1, en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

- Artt. 425, § 1, en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

ADVOCAAT BIJ HET HOF VAN CASSATIE - Cassatieberoep in strafzaken - Memorie - Ondertekening van de memorie op vordering en concept - Draagwijdte

- Artt. 425, § 1, en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

- Artt. 425, § 1, en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Algemeen - Artikelen 425, § 1 en 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering - Doelstelling - Advocaat bij het Hof - Ondertekening van een memorie op vordering en concept - Draagwijdte

- Artt. 425, § 1, en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

- Artt. 425, § 1, en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie - Advocaat bij het Hof - Ondertekening van de memorie op vordering en concept - Draagwijdte

- Artt. 425, § 1, en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

- Artt. 425, § 1, en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Algemeen - Artikelen 425, § 1 en 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering - Doelstelling -

3/10/2023

Les avocats à la Cour, qui sont des officiers ministériels, peuvent, dans les cas où leur intervention est requise par la loi, signer des pourvois ou des écrits y afférents avec la mention « sur réquisition et projet »; en matière pénale, l'intervention d'un avocat à la Cour n'est toutefois pas requise et l'avocat n'est pas un officier ministériel, de sorte qu'il n'a pas la qualité pour signer un mémoire avec la mention « sur réquisition et projet » et la signature d'un mémoire avec la mention « sur réquisition et projet » par un avocat de la Cour ne satisfait pas à la condition visée aux articles 425, § 1er, et 429, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle exigeant d'être titulaire d'une attestation de formation en procédure en cassation en matière pénale pour former un pourvoi et soulever des moyens dans un mémoire (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP publiées à leur date dans AC.

AVOCAT A LA COUR DE CASSATION - Pourvoi en matière pénale - Mémoire - Signature du mémoire sur réquisition et projet - Portée

- Art. 425, § 1er, et 429, al. 1er Code d'Instruction criminelle

- Art. 425, § 1er, et 429, al. 1er Code d'Instruction criminelle

AVOCAT A LA COUR DE CASSATION - Pourvoi en matière pénale - Mémoire - Signature du mémoire sur réquisition et projet - Portée

- Art. 425, § 1er, et 429, al. 1er Code d'Instruction criminelle

- Art. 425, § 1er, et 429, al. 1er Code d'Instruction criminelle

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Généralités - Code d'instruction criminelle, articles 425, § 1er, et 429, alinéa 1er - Objectif - Avocat à la Cour - Signature d'un mémoire sur réquisition et projet - Portée

- Art. 425, § 1er, et 429, al. 1er Code d'Instruction criminelle

- Art. 425, § 1er, et 429, al. 1er Code d'Instruction criminelle

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Mémoire - Avocat à la Cour - Signature du mémoire sur réquisition et projet - Portée

- Art. 425, § 1er, et 429, al. 1er Code d'Instruction criminelle

- Art. 425, § 1er, et 429, al. 1er Code d'Instruction criminelle

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Généralités - Code d'instruction criminelle, articles 425, § 1er, et 429, alinéa 1er -

P. 324/502

Advocaat bij het Hof - Ondertekening van een memorie op vordering en concept - Draagwijdte

- Artt. 425, § 1, en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

- Artt. 425, § 1, en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie - Advocaat bij het Hof - Ondertekening van de memorie op vordering en concept - Draagwijdte

- Artt. 425, § 1, en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

- Artt. 425, § 1, en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Objectif - Avocat à la Cour - Signature d'un mémoire sur réquisition et projet - Portée

- Art. 425, § 1er, et 429, al. 1er Code d'Instruction criminelle

- Art. 425, § 1er, et 429, al. 1er Code d'Instruction criminelle

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Mémoire - Avocat à la Cour - Signature du mémoire sur réquisition et projet - Portée

- Art. 425, § 1er, et 429, al. 1er Code d'Instruction criminelle

- Art. 425, § 1er, et 429, al. 1er Code d'Instruction criminelle

De vereiste van de tussenkomst van een gespecialiseerde advocaat voor het instellen van cassatieberoep in strafzaken en het indienen van memories, gelet op het technisch en specifiek karakter van de procedure voor het Hof, geldt ook voor een valsheidsvordering die ter gelegenheid van een cassatieberoep in strafzaken wordt ingesteld en een dergelijke vordering is dan ook slechts ontvankelijk als ze is ondertekend door een advocaat die houder is van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures; de ondertekening van een valsheidsvordering door een advocaat bij het Hof "op vordering en concept" voldoet niet aan de vereiste van ondertekening door een advocaat houder van een getuigschrift van cassatieprocedures in strafzaken (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

ADVOCAAT BIJ HET HOF VAN CASSATIE - Indiening van een valsheidsvordering als incident bij een cassatieberoep - Ontvankelijkheid - Voorwaarden - Ondertekening op vordering en concept door een advocaat bij het Hof - Draagwijdte

ADVOCAAT BIJ HET HOF VAN CASSATIE - Indiening van een valsheidsvordering als incident bij een cassatieberoep - Ontvankelijkheid - Voorwaarden - Ondertekening op vordering en concept door een advocaat bij het Hof - Draagwijdte

BETICHTING VAN VALSHEID - Indiening van een valsheidsvordering als incident bij een cassatieberoep - Ontvankelijkheid - Voorwaarden - Ondertekening op vordering en concept door een advocaat bij het Hof - Draagwijdte

BETICHTING VAN VALSHEID - Indiening van een valsheidsvordering als incident bij een cassatieberoep - Ontvankelijkheid - Voorwaarden - Ondertekening op vordering en concept door een advocaat bij het Hof - Draagwijdte

L'exigence de l'intervention d'un avocat spécialisé pour l'introduction d'un pourvoi en matière pénale et pour le dépôt de mémoires, eu égard, comme exposé ci-dessus, au caractère technique et spécifique de la procédure devant la Cour, vaut également pour une demande en faux introduite à l'occasion d'un pourvoi en matière pénale et une telle demande est donc uniquement recevable si elle est signée par un avocat titulaire d'une attestation de formation en procédure en cassation; la signature, avec la mention « sur réquisition et projet », d'une demande en faux par un avocat à la Cour ne satisfait pas à la condition que l'écrit soit signé par un avocat titulaire d'une attestation de formation en procédure en cassation (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP publiées à leur date dans AC.

AVOCAT A LA COUR DE CASSATION - Introduction d'une demande en faux comme incident dans le cadre d'un pourvoi en cassation - Recevabilité - Conditions - Signature sur réquisition et projet par un avocat à la Cour - Portée

AVOCAT A LA COUR DE CASSATION - Introduction d'une demande en faux comme incident dans le cadre d'un pourvoi en cassation - Recevabilité - Conditions - Signature sur réquisition et projet par un avocat à la Cour - Portée

INSCRIPTION DE FAUX - Introduction d'une demande en faux comme incident dans le cadre d'un pourvoi en cassation - Recevabilité - Conditions - Signature sur réquisition et projet par un avocat à la Cour - Portée

INSCRIPTION DE FAUX - Introduction d'une demande en faux comme incident dans le cadre d'un pourvoi en cassation - Recevabilité - Conditions - Signature sur réquisition et projet par un avocat à la Cour - Portée

Een valsheidsvordering die wordt geformuleerd als een incident bij een cassatieberoep in strafzaken is slechts ontvankelijk wanneer de van valsheid betichte stukken niet van valsheid konden worden beticht voor de feitenrechter in hoogste aanleg en ze is evenmin ontvankelijk indien de valsheidsvordering werd voorgelegd aan de feitenrechter in hoogste aanleg die ze heeft beoordeeld; deze voorwaarden getuigen niet van een excessief formalisme maar houden verband met de bijzondere rol van het Hof van Cassatie als instantie wiens wezenlijke taak bestaat in de beoordeling van de wettigheid van in laatste aanleg gewezen rechterlijke beslissingen en die niet in de beoordeling van de zaken zelf treedt en zij zijn verantwoord door de eis van een behoorlijke rechtsbedeling (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

BETICHTING VAN VALSHEID - Indiening van een valsheidsvordering als incident bij een cassatieberoep - Ontvankelijkheid - Voorwaarden - Voorlegging aan de feitenrechter in hoogste aanleg - Draagwijdte

BETICHTING VAN VALSHEID - Indiening van een valsheidsvordering als incident bij een cassatieberoep - Ontvankelijkheid - Voorwaarden - Voorlegging aan de feitenrechter in hoogste aanleg - Draagwijdte

Een valsheidsvordering die wordt geformuleerd als een incident bij een cassatieberoep in strafzaken moet worden ingediend binnen de door artikel 429 Wetboek van Strafvordering bepaalde termijnen om een memorie in te dienen en die termijnvereiste getuigt niet van een excessief formalisme maar beoogt een efficiënte behandeling binnen een redelijke termijn en is dan ook verantwoord door de eis van een behoorlijke rechtsbedeling (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

BETICHTING VAN VALSHEID - Indiening van een valsheidsvordering als incident bij een cassatieberoep - Termijn - Doelstelling

- Art. 429 Wetboek van Strafvordering
- Art. 429 Wetboek van Strafvordering

BETICHTING VAN VALSHEID - Indiening van een valsheidsvordering als incident bij een cassatieberoep - Termijn - Doelstelling

- Art. 429 Wetboek van Strafvordering
- Art. 429 Wetboek van Strafvordering

Une demande en faux, formulée comme un incident dans le cadre d'un pourvoi en matière pénale, n'est recevable que lorsque les pièces arguées de faux ne pouvaient pas l'être devant le juge du fond en dernier ressort et n'est pas davantage recevable si elle a été soumise au juge du fond en dernier ressort et qu'il a statué sur celle-ci; ces conditions ne témoignent pas d'un formalisme excessif, mais sont liées au rôle de la Cour de cassation en sa qualité d'instance dont la mission essentielle consiste en l'appréciation de la légalité des décisions judiciaires rendues en dernière instance et qui ne connaît pas du fond des affaires et se justifient également par l'exigence d'une bonne administration de la justice (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP publiées à leur date dans AC.

INSCRIPTION DE FAUX - Introduction d'une demande en faux comme incident dans le cadre d'un pourvoi en cassation - Recevabilité - Conditions - Soumission au juge du fond en dernier ressort - Portée

INSCRIPTION DE FAUX - Introduction d'une demande en faux comme incident dans le cadre d'un pourvoi en cassation - Recevabilité - Conditions - Soumission au juge du fond en dernier ressort - Portée

Une demande en faux, formulée comme un incident dans le cadre d'un pourvoi en matière pénale, doit être introduite dans les délais prévus pour introduire un mémoire, fixés à l'article 429 du Code d'instruction criminelle et cette condition de délai ne témoigne pas d'un formalisme excessif, mais vise à un examen efficace dans un délai raisonnable et se justifie donc par l'exigence d'une bonne administration de la justice (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP publiées à leur date dans AC.

INSCRIPTION DE FAUX - Introduction d'une demande en faux comme incident dans le cadre d'un pourvoi en cassation - Délai - Objectif

- Art. 429 Code d'Instruction criminelle
- Art. 429 Code d'Instruction criminelle

INSCRIPTION DE FAUX - Introduction d'une demande en faux comme incident dans le cadre d'un pourvoi en cassation - Délai - Objectif

- Art. 429 Code d'Instruction criminelle
- Art. 429 Code d'Instruction criminelle

Overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 425, § 1, en 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, moet ook een partij die zelf advocaat is en zelfs als die houder is van het getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures in strafzaken, een beroep doen op een ander advocaat houder van het bedoelde getuigschrift om cassatieberoep in strafzaken in te stellen en om zijn middelen in een door die advocaat ondertekende memorie aan te voeren aangezien alleen van een dergelijk advocaat kan worden verwacht dat hij, zonder zelf in de zaak enig belang te hebben dat zijn perceptie over de feiten en het recht kan vertekenen, met voldoende afstand en terughoudendheid cassatiemiddelen kan aanvoeren met een redelijke kans op slagen en deze verplichting dient gelet op de bijzondere aard en de rol van het Hof van Cassatie in strafzaken, een wettig doel, namelijk een behoorlijke rechtsbedeling en die verplichting is niet disproportioneel met het beoogde doel (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

ADVOCAAT - Cassatieberoep in strafzaken - Partij die advocaat is - Voorziening in cassatie en memorie - Draagwijdte

- Artt. 425, § 1, en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

- Artt. 425, § 1, en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

ADVOCAAT - Cassatieberoep in strafzaken - Partij die advocaat is - Voorziening in cassatie en memorie - Draagwijdte

- Artt. 425, § 1, en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

- Artt. 425, § 1, en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Algemeen - Artikelen 425, § 1 en 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering - Doelstelling - Draagwijdte - Partij die advocaat is

- Artt. 425, § 1, en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

- Artt. 425, § 1, en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Algemeen - Artikelen 425, § 1 en 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering - Doelstelling - Draagwijdte - Partij die advocaat is

- Artt. 425, § 1, en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

- Artt. 425, § 1, en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm van het

En vertu des dispositions des articles 425, § 1er, et 429, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle, une partie qui exerce en tant qu'avocat doit, même si elle est titulaire de l'attestation de formation en procédure en cassation en matière pénale, également faire appel à un autre avocat titulaire de l'attestation visée pour former un pourvoi en cassation et pour indiquer ses moyens dans un mémoire signé par cet avocat dès lors qu'en l'absence d'un quelconque intérêt personnel dans l'affaire qui puisse fausser sa perception des faits et du droit, seul un tel avocat est susceptible d'élever, avec suffisamment de distance et de réserve, des moyens en cassation avec une chance raisonnable de succès. Cette obligation sert, eu égard à la nature et au rôle particuliers de la Cour de cassation en matière pénale, un objectif légitime, à savoir une bonne administration de la justice, et n'est pas disproportionnée par rapport à l'objectif poursuivi (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP publiées à leur date dans AC.

AVOCAT - Pourvoi en matière pénale - Partie exerçant en tant qu'avocat - Pourvoi en cassation et mémoire - Portée

- Art. 425, § 1er, et 429, al. 1er Code d'Instruction criminelle

- Art. 425, § 1er, et 429, al. 1er Code d'Instruction criminelle

AVOCAT - Pourvoi en matière pénale - Partie exerçant en tant qu'avocat - Pourvoi en cassation et mémoire - Portée

- Art. 425, § 1er, et 429, al. 1er Code d'Instruction criminelle

- Art. 425, § 1er, et 429, al. 1er Code d'Instruction criminelle

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Généralités - Code d'instruction criminelle, articles 425, § 1er, et 429, alinéa 1er - Objectif - Portée - Partie exerçant en tant qu'avocat

- Art. 425, § 1er, et 429, al. 1er Code d'Instruction criminelle

- Art. 425, § 1er, et 429, al. 1er Code d'Instruction criminelle

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Généralités - Code d'instruction criminelle, articles 425, § 1er, et 429, alinéa 1er - Objectif - Portée - Partie exerçant en tant qu'avocat

- Art. 425, § 1er, et 429, al. 1er Code d'Instruction criminelle

- Art. 425, § 1er, et 429, al. 1er Code d'Instruction criminelle

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme du

cassatieberoep en vermeldingen - Partij die advocaat is - Draagwijdte

- Artt. 425, § 1, en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

- Artt. 425, § 1, en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie - Partij die advocaat is - Draagwijdte

- Artt. 425, § 1, en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

- Artt. 425, § 1, en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie - Partij die advocaat is - Draagwijdte

- Artt. 425, § 1, en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

- Artt. 425, § 1, en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Partij die advocaat is - Draagwijdte

- Artt. 425, § 1, en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

- Artt. 425, § 1, en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

pourvoi en cassation et indications - Partie exerçant en tant qu'avocat - Portée

- Art. 425, § 1er, et 429, al. 1er Code d'Instruction criminelle

- Art. 425, § 1er, et 429, al. 1er Code d'Instruction criminelle

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Mémoire - Partie exerçant en tant qu'avocat - Portée

- Art. 425, § 1er, et 429, al. 1er Code d'Instruction criminelle

- Art. 425, § 1er, et 429, al. 1er Code d'Instruction criminelle

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Mémoire - Partie exerçant en tant qu'avocat - Portée

- Art. 425, § 1er, et 429, al. 1er Code d'Instruction criminelle

- Art. 425, § 1er, et 429, al. 1er Code d'Instruction criminelle

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme du pourvoi en cassation et indications - Partie exerçant en tant qu'avocat - Portée

- Art. 425, § 1er, et 429, al. 1er Code d'Instruction criminelle

- Art. 425, § 1er, et 429, al. 1er Code d'Instruction criminelle

Volgens artikel 429, tweede lid, Wetboek van Strafvordering dient de eiser in cassatie zijn memorie in te dienen binnen twee maanden na het instellen van het cassatieberoep en in elk geval vijftien dagen vóór de rechtszitting en deze termijnen zijn noodzakelijk opdat de tegenpartij verweer zou kunnen voeren, de advocaat-generaal en het Hof voldoende tijd zouden hebben voor het onderzoek van de middelen en het Hof binnen een redelijke termijn uitspraak zou kunnen doen; de termijnbepaling, waarvan de niet-naleving wordt gesanctioneerd met de niet-ontvankelijkheid van de memorie, dient een wettig doel, namelijk een behoorlijke rechtsbedeling en de verplichting is niet disproportioneel met het beoogde doel (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie - Doelstelling

- Art. 429, tweede lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 429, tweede lid Wetboek van Strafvordering

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn

Selon l'article 429, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle, le demandeur en cassation doit produire son mémoire dans les deux mois qui suivent la déclaration de pourvoi en cassation et au plus tard quinze jours avant l'audience et ces délais sont indispensables afin que la partie adverse puisse opposer une défense, que l'avocat général et la Cour disposent de suffisamment de temps pour examiner les moyens et que la Cour puisse se prononcer dans un délai raisonnable; le délai, dont le non-respect est sanctionné par la non-recevabilité du mémoire, sert un objectif légitime, à savoir une bonne administration de la justice, et l'obligation n'est pas disproportionnée par rapport à l'objectif poursuivi (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP publiées à leur date dans AC.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Mémoire - Objectif

- Art. 429, al. 2 Code d'Instruction criminelle

- Art. 429, al. 2 Code d'Instruction criminelle

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et

voor memories en stukken - Memorie - Doelstelling

- Art. 429, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 429, tweede lid Wetboek van Strafvordering

délaï prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Mémoire - Objectif

- Art. 429, al. 2 Code d'Instruction criminelle
- Art. 429, al. 2 Code d'Instruction criminelle

P.20.1193.F

17 maart 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210317.2F.3](#)

AC nr. ...

Artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering verplicht de strafrechter niet de wetsbepalingen te vermelden betreffende het misdrijf waarvoor de beklaagde niet wordt veroordeeld (1). (1) Zie Cass. 23 oktober 2001, AR P.00.0304.N, AC 2001, nr. 565; Cass. 28 maart 1979, AC 1978-79, p. 890.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Vermelding van de wettelijke bepalingen - Constitutieve bestanddelen van het misdrijf - Misdrijf waarvoor beklaagde niet wordt veroordeeld

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering - Vermelding van de wettelijke bepalingen - Constitutieve bestanddelen van het misdrijf - Misdrijf waarvoor beklaagde niet wordt veroordeeld

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

Artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, verplicht de strafrechter niet de wetsbepalingen betreffende de rechtspleging, en met name die welke de correctionalisering betreffen, te vermelden (1). (1) Zie Cass. 7 december 2005, AR P.05.1308.F, AC 2005, nr. 652: "aangezien het arrest opgave doet van de wettelijke bepalingen die de bestanddelen van het aan de beklaagde ten laste gelegde misdrijf omschrijven en van die waarbij de straf wordt bepaald, moet het daarenboven, als het geval zich voordoet, geen melding maken van art. 1 Wet Verzachtende Omstandigheden"; F. VAN VOLSEM, "Een bijzonder aspect van de motiveringsverplichting in politie- en correctionele zaken", in Amicus curiae - Liber amicorum Marc De Swaef, Intersentia, 2013, p. 441 e.v.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering - Vermelding van de wettelijke bepalingen - Bepalingen betreffende de rechtspleging - Correctionalisering (Wet Verzachtende Omstandigheden)

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en

3/10/2023

L'article 195, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle n'impose pas au juge pénal de mentionner les dispositions légales relatives à l'infraction du chef de laquelle le prévenu n'est pas condamné (1). (1) Voir Cass. 23 octobre 2001, RG P.00.0304.N, Pas. 2001, n° 565 ; Cass. 28 mars 1979, Pas. 1979, I, p. 893.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Indication des dispositions légales - Eléments constitutifs de l'infraction - Infraction du chef de laquelle le prévenu n'est pas condamné

- Art. 195 Code d'Instruction criminelle

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action publique - Indication des dispositions légales - Eléments constitutifs de l'infraction - Infraction du chef de laquelle le prévenu n'est pas condamné

- Art. 195 Code d'Instruction criminelle

L'article 195, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle n'impose pas au juge pénal de mentionner les dispositions légales relatives à la procédure, et notamment celles qui régissent la correctionnalisation (1). (1) Voir Cass. 7 décembre 2005, RG P.05.1308.F, Pas. 2005, n° 652 : « dès lors qu'il indique les dispositions légales qui déterminent les éléments constitutifs de l'infraction mise à charge du demandeur et celles qui édictent la peine, l'arrêt n'est pas tenu de mentionner en outre, s'il échet, l'article 1er de la loi sur les circonstances atténuantes » ; F. VAN VOLSEM, « Een bijzonder aspect van de motiveringsverplichting in politie- en correctionele zaken », in Amicus curiae - Liber amicorum Marc De Swaef, Intersentia, 2013, pp. 441 et s.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action publique - Indication des dispositions légales - Dispositions relatives à la procédure - Correctionnalisation (Loi sur les circonstances atténuantes)

- Art. 195 Code d'Instruction criminelle

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et

P. 329/502

accijnzen inbegrepen) - Vermelding van de wettelijke bepalingen - Bepalingen betreffende de rechtspleging - Correctionalisering (Wet Verzachtende Omstandigheden)

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

STRAF - Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Vermelding van de wettelijke bepalingen - Bepalingen betreffende de rechtspleging - Correctionalisering (Wet Verzachtende Omstandigheden)

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

accises) - Indication des dispositions légales - Dispositions relatives à la procédure - Correctionnalisation (Loi sur les circonstances atténuantes)

- Art. 195 Code d'Instruction criminelle

PEINE - Circonstances atténuantes. causes d'excuse; voir aussi: 276/05 infraction - Indication des dispositions légales - Dispositions relatives à la procédure - Correctionnalisation (Loi sur les circonstances atténuantes)

- Art. 195 Code d'Instruction criminelle

Artikel 50 Strafwetboek voorziet in de hoofdelijkheid van rechtswege tussen de schuldenaars van schadevergoeding wanneer zij voor hetzelfde misdrijf worden veroordeeld; de schuldverplichting is hoofdelijk, ongeacht de mate waarin elke dader aan het gezamenlijke misdrijf heeft deelgenomen; de strafrechter is niet bevoegd om het aandeel van de medeaansprakelijken vast te stellen volgens de omvang van hun respectieve schuld en de mate waarin die schuld invloed heeft gehad op het ontstaan van de schade (1). (1) Zie Cass. 14 oktober 2020, AR P.20.0098.F, AC 2020, nr. 636, J.T., 2021, p. 73, met noot O. MICHIELS; Cass. 28 september 2010, AR P.10.0276.N, AC 2010, nr. 555; Cass. 4 april 2007, AR P.06.1345.F, AC 2007, nr. 174 ; Cass. 25 november 1988, AR 5707, AC 1988-1989, nr. 181, met concl. van advocaat-generaal DECLERCQ op datum in Pas.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Herstelplicht - Verscheidene daders - Hoofdelijkheid - Strafzaken - Hoofdelijkheid van rechtswege - Vaststelling van het aandeel van de medeaansprakelijken - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 50 Strafwetboek

L'article 50 du Code pénal prévoit la solidarité de plein droit entre les débiteurs de dommages et intérêts lorsqu'ils ont été condamnés pour la même infraction; l'obligation à la dette est solidaire quel que soit le degré de participation de chacun des auteurs à l'infraction commune; le juge répressif est sans compétence pour déterminer la part contributoire entre les coresponsables en fonction de l'importance de leur faute respective et de la plus ou moins grande incidence de celle-ci sur la production du dommage (1). (1) Voir Cass. 14 octobre 2020, RG P.20.0098.F, Pas. 2020, n° 636, J.T., 2021, p. 73, avec note O. MICHIELS ; Cass. 28 septembre 2010, RG P.10.0276.N, Pas. 2010, n° 555 ; Cass. 4 avril 2007, RG P.06.1345.F, Pas. 2007, n° 174 ; Cass. 25 novembre 1988, RG 5707, Pas., 1989, n° 181, avec concl. de M. DECLERCQ, avocat général.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Obligation de réparer - Pluralité d'auteurs. solidarité - Matière répressive - Solidarité de plein droit - Détermination de la part contributoire entre les coresponsables - Compétence du juge

- Art. 50 Code pénal

De appelrechter die kennisneemt van het enkel hoger beroep van de beklaagde, kan de toestand van de beklaagde zoals deze voortvloeit uit het beroepen vonnis niet verzwaren (1); de maatregel van opschorting van de uitspraak van de veroordeling die de wettelijke mogelijkheid tot herroeping inhoudt, is zwaarder dan een schuldigverklaring (2); derhalve kan de appelrechter niet, op het enkel hoger beroep van de beklaagde tegen een vonnis dat een eenvoudige schuldigverklaring uitspreekt, de uitspraak van de veroordeling tot een hoofdstraf opschorten. (1) Zie Cass. 11 juni 2019, AR P.19.0062.N, AC 2019, nr. 358; Cass. 11 februari 2015, AR P.14.1706.F, AC 2015, nr. 101: "volgens uit de devolutive werking van het rechtsmiddel, verbiedt [de relatieve werking van het hoger beroep] de appelrechters om de toestand van de beklaagde te verergeren wanneer zij kennis nemen van het enkel hoger beroep van de beklaagde"; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale*, Die Keure, Brugge, 8e uitg., 2017, vol. II, p. 1512-1513. (2) Zie (invloed wat betreft de verplichting die op de appelrechters rust om vast te stellen dat hun beslissing bij eenparigheid van de leden van de zetel is geweest) Cass. 11 januari 2012, AR P.11.1359.F, AC 2012, nr. 24; Cass. 25 april 2007, AR P.06.1597.F, AC 2007, nr. 207, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; M.-A. BEERNAERT e.a., o.c., p. 1526; F. KUTY, "Tendances récentes en matière de délai raisonnable", in *Actualités de droit pénal et de procédure pénale*, Brussel, Uitg. Jonge Balie Brussel, 2001, pp. 148 tot 167.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Strafvordering - Relatieve werking van het hoger beroep - Begrip - Toepassing - Eenvoudige schuldigverklaring in eerste aanleg - Opschorting van de uitspraak in hoger beroep - Verzwaring

- Artt. 199 en 202 Wetboek van Strafvordering
- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 3 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

STRAF - Zwaarste straf - Eenvoudige schuldigverklaring en opschorting van de uitspraak van de veroordeling - Zwaarste maatregel - Relatieve werking van het hoger beroep

Saisi du seul appel du prévenu, le juge d'appel ne peut aggraver la situation de celui-ci, telle qu'elle résulte du jugement entrepris (1); impliquant la possibilité légale d'une révocation, la mesure de suspension du prononcé de la condamnation est plus grave qu'une déclaration de culpabilité (2); dès lors, sur le seul appel du prévenu contre un jugement prononçant une simple déclaration de culpabilité, le juge d'appel ne peut suspendre le prononcé de la condamnation à une peine principale. (1) Voir Cass. 11 juin 2019, RG P.19.0062.N, Pas. 2019, n°358 ; Cass. 11 février 2015, RG P.14.1706.F, Pas. 2015, n° 101 : « déduit de l'effet dévolutif du recours, [l'effet relatif de l'appel] interdit aux juges d'appel d'aggraver la situation du prévenu lorsqu'ils sont saisis de son seul recours » ; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale*, La Charte, Bruges, 8ème éd., 2017, t. II, pp. 1512-1513. (2) Voir (incidence quant à l'obligation pour les juges d'appel de constater que leur décision a été rendu à l'unanimité des membres du siège) Cass. 11 janvier 2012, RG P.11.1359.F, Pas. 2012, n° 24 ; Cass. 25 avril 2007, RG P.06.1597.F, Pas. 2007, n° 207, avec concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général ; M.-A. BEERNAERT e.a., o.c., p. 1526 ; F. KUTY, « Tendances récentes en matière de délai raisonnable », in *Actualités de droit pénal et de procédure pénale*, Bruxelles, Ed. Jeune Barreau de Bruxelles, 2001, pp. 148 à 167.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Action publique - Effet relatif de l'appel - Notion - Application - Simple déclaration de culpabilité prononcée en première instance - Suspension du prononcé ordonnée en appel - Aggravation

- Art. 199 et 202 Code d'Instruction criminelle
- Art. 21ter L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale
- Art. 3 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

PEINE - Peine la plus forte - Simple déclaration de culpabilité et suspension du prononcé de la condamnation - Mesure la plus grave - Effet relatif de l'appel

- Artt. 199 en 202 Wetboek van Strafvordering
- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 3 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER - Gewone opschorting - Eenvoudige schuldigverklaring en opschorting van de uitspraak van de veroordeling - Zwaarste maatregel - Relatieve werking van het hoger beroep

- Artt. 199 en 202 Wetboek van Strafvordering
- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 3 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

- Art. 199 et 202 Code d'Instruction criminelle
- Art. 21ter L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale
- Art. 3 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE - Suspension simple - Simple déclaration de culpabilité et suspension du prononcé de la condamnation - Mesure la plus grave - Effet relatif de l'appel

- Art. 199 et 202 Code d'Instruction criminelle
- Art. 21ter L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale
- Art. 3 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

P.20.1206.N

5 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210105.2N.3](#)

AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of er eenheid van opzet bestaat tussen de feiten waaraan hij een beklagde schuldig verklaart en deze waarvoor diezelfde beklagde bij een eerder in kracht van gewijsde gegane strafrechtelijke beslissing tot straf is veroordeeld; het Hof gaat enkel na of de rechter uit de door hem vastgestelde feiten al dan niet die eenheid van opzet naar recht heeft kunnen afleiden.

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Strafzaken - Eenheid van opzet - Controle door het Hof - Draagwijdte

Verschillende aan een beklagde ten laste gelegde misdrijven komen uit eenzelfde opzet voort wanneer zij onderling verbonden zijn door eenheid van doel en verwezenlijking, en in die zin door één feit, te weten een complexe gedraging, zijn opgeleverd; het in de wet bedoelde opzet kan omschreven worden als eenheid van drijfveer, waarbij elk van de door de dader gestelde handelingen een welomschreven plaats inneemt in het systeem dat hij heeft bedacht om zijn doel te bereiken; uit de enkele omstandigheid dat de beklagde identieke misdrijven heeft gepleegd als het hem ten laste gelegde, volgt niet noodzakelijk dat deze misdrijven de voortgezette en opeenvolgende uitvoering zijn van eenzelfde misdadig opzet.

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel

Le juge apprécie souverainement l'existence d'une unité d'intention entre les faits dont il déclare un prévenu coupable et ceux pour lesquels ce même prévenu a été condamné à une peine par une précédente décision pénale passée en force de chose jugée; la Cour se borne à vérifier si le juge peut ou non déduire légalement des faits qu'il a constatés l'existence d'une telle unité d'intention.

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Matière répressive - Unité d'intention - Contrôle exercé par la Cour - Portée

Plusieurs infractions imputées à un prévenu procèdent d'une seule et même intention délictueuse lorsqu'elles sont liées entre elles par une unité dans leur but et leur réalisation et constituent, dans cette acception, un seul fait, à savoir un comportement complexe; l'intention visée par la loi se définit comme une unité de mobile, chacun des actes commis par l'auteur prenant une place déterminée dans le système conçu par lui pour réaliser son but; de la seule circonstance que le prévenu ait commis des infractions identiques à celles qui lui sont imputées, il ne résulte pas nécessairement que ces infractions constituent la manifestation successive et continue d'une même intention délictueuse.

INFRACTION - Généralités. notion. élément matériel. élément moral.

bestanddeel - Eenheid van opzet - Identieke misdrijven
STRAF - Samenloop - Gescheiden berechting - Identieke misdrijven

unite d'intention - Infractions identiques
PEINE - Concours - Jugement distinct - Infractions identiques

P.20.1209.N

23 februari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210223.2N.8](#)

AC nr. ...

Noch uit de bepalingen van artikel 26 KB van 21 april 2007 betreffende de ademtesttoestellen en de analysetoestellen, noch uit artikel 59, § 3, eerste lid, Wegverkeerswet, die enkel tot doel hebben de betrokkene te wijzen op de mogelijkheid om een tweede analyse te vragen, noch uit artikel 6 EVRM of uit het recht van verdediging of het algemeen beginsel van het vermoeden van onschuld, volgt voor de verbalisant de verplichting om uitdrukkelijk en met verwijzing naar artikel 26 in het proces-verbaal op te nemen dat aan de betrokkene werd uitgelegd dat hij een tweede ademanalyse mag vragen; de enkele vermelding in het proces-verbaal dat de controleprocedure bepaald in het KB Ademtest- en analysetoestellen werd gevolgd, kan voor de rechter volstaan om te oordelen dat aan de bedoelde kennisgevingsplicht werd voldaan (1). (1) Cass. 12 maart 2014, AR P. 13.1880.F, AC 2014, nr. 202; Cass. 12 januari 2005 JLMB 2005/12, 515; Cass. 25 oktober 2000, AR P.00.0649.F, AC 2000, nr. 574 (de twee laatste arresten m.b.t. het vroegere KB van 18 februari 1991); contra Cass. 21 april 1998, RW 1998-1999, 1277 en noot van T ONGENA, "Over het recht op een tweede ademanalyse, of hoe de vermelding van een recht zelf ook een recht kan zijn".

Il ne résulte ni de l'article 26 de l'arrêté royal du 21 avril 2007 relatif aux appareils de test et aux appareils d'analyse de l'haleine ni de l'article 59, § 3, alinéa 1er, de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière, qui visent uniquement à informer l'intéressé de la possibilité de demander une deuxième analyse, ni de l'article 6 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales ou des droits de la défense ou du principe général du droit relatif à la présomption d'innocence que le verbalisateur est tenu de consigner expressément dans le procès-verbal et en se référant à l'article 26 de l'arrêté royal du 21 avril 2007, qu'il a été expliqué à l'intéressé qu'il pouvait demander une deuxième analyse d'haleine ; la seule mention dans le procès-verbal que la procédure de contrôle prévue par l'arrêté royal du 21 avril 2007 relatif aux appareils de test et aux appareils d'analyse de l'haleine a été suivie est suffisante pour permettre au juge de décider que l'obligation d'information a été observée (1). (1) Cass. 12 mars 2014, RG P. 13.1880.F, Pas. 2014, n° 202 ; Cass. 12 janvier 2005 JLMB 2005/12, 515 ; Cass. 25 octobre 2000, RG P.00.0649.F, Pas. 2000, n° 574 (les deux derniers arrêts concernant l'ancien arrêté royal du 18 février 1991) ; contra Cass. 21 avril 1998, RW 1998-1999, 1277 et note signée T. ONGENA, « Over het recht op een tweede ademanalyse, of hoe de vermelding van een recht zelf ook een recht kan zijn ».

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Wegverkeer - Artikel 59, § 3, eerste lid, Wegverkeerswet - Artikel 26, KB Ademtest- en analysetoestellen - Ademanalyse - Recht om een tweede analyse te vragen - Kennisgevingsplicht van de verbalisant - Draagwijdte

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 26 KB 21 april 2007 betreffende de ademtesttoestellen en de ademanalysetoestellen

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Roulage - Loi sur la circulation routière, article 59, § 3, alinéa 1er - Arrêté royal du 21 avril 2007 relatif aux appareils de test et aux appareils d'analyse de l'haleine, article 26 - Analyse de l'haleine - Droit de demander une deuxième analyse - Obligation d'information du verbalisateur - Portée

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 26 A.R. du 21 avril 2007 relatif aux appareils de test et aux appareils d'analyse de haleine

- Art. 59, § 3, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Wegverkeer - Artikel 59, § 3, eerste lid, Wegverkeerswet - Artikel 26, KB Ademtest- en analysetoestellen - Ademanalyse - Recht om een tweede analyse te vragen - Kennisgevingsplicht van de verbalisant - Draagwijdte

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 26 KB 21 april 2007 betreffende de ademtesttoestellen en de ademanalysetoestellen

- Art. 59, § 3, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Vermoeden van onschuld - Wegverkeer - Artikel 59, § 3, eerste lid, Wegverkeerswet - Artikel 26, KB Ademtest- en analysetoestellen - Ademanalyse - Recht om een tweede analyse te vragen - Kennisgevingsplicht van de verbalisant - Draagwijdte

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 26 KB 21 april 2007 betreffende de ademtesttoestellen en de ademanalysetoestellen

- Art. 59, § 3, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 59 - Artikel 59, § 3, eerste lid, Wegverkeerswet - Ademanalyse - Artikel 26, KB Ademtest- en analysetoestellen - Recht om een tweede analyse te vragen - Kennisgevingsplicht van de verbalisant - Draagwijdte

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 26 KB 21 april 2007 betreffende de ademtesttoestellen en de ademanalysetoestellen

- Art. 59, § 3, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 59, § 3, al. 1er Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Roulage - Loi sur la circulation routière, article 59, § 3, alinéa 1er - Arrêté royal du 21 avril 2007 relatif aux appareils de test et aux appareils d'analyse de l'haleine, article 26 - Analyse de l'haleine - Droit de demander une deuxième analyse - Obligation d'information du verbalisateur - Portée

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 26 A.R. du 21 avril 2007 relatif aux appareils de test et aux appareils d'analyse de haleine

- Art. 59, § 3, al. 1er Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Présomption d'innocence - Roulage - Loi sur la circulation routière, article 59, § 3, alinéa 1er - Arrêté royal du 21 avril 2007 relatif aux appareils de test et aux appareils d'analyse de l'haleine, article 26 - Analyse de l'haleine - Droit de demander une deuxième analyse - Obligation d'information du verbalisateur - Portée

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 26 A.R. du 21 avril 2007 relatif aux appareils de test et aux appareils d'analyse de haleine

- Art. 59, § 3, al. 1er Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 59 - Loi sur la circulation routière, article 59, § 3, alinéa 1er - Analyse de l'haleine - Arrêté royal du 21 avril 2007 relatif aux appareils de test et aux appareils d'analyse de l'haleine, article 26 - Droit de demander une deuxième analyse - Obligation d'information du verbalisateur - Portée

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 26 A.R. du 21 avril 2007 relatif aux appareils de test et aux appareils d'analyse de haleine

- Art. 59, § 3, al. 1er Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

Het vermoeden van onschuld (1) betreffende de vervolgte feiten is niet meer van toepassing wanneer de schuld van de beklaagde of de beschuldigde bewezen is; het staat los van de procedure tot bepaling van de straf, zowel wat betreft de aard van de straf als de strafmaat (2), aldus kan de miskenning van het vermoeden van onschuld niet worden afgeleid uit de omstandigheid dat de rechter, om de aard van de straf en de strafmaat met redenen te omkleden, de vrees uitdrukt dat de eiser zou recidiveren (3), zelfs al wordt die vrees afgeleid uit een gerechtsdeskundigenverslag. (1) Gewaarborgd door de artikelen 6.2 EVRM en 14.2 IVBPR; zie P. MARCHAL, "Principes généraux du droit", R.P.D.B., Bruylant, 2014, nrs. 145 tot 149. (2) "Het vermoeden van onschuld belet de rechter niet om bij de bepaling van de strafmaat alle regelmatig verkregen elementen in overweging te nemen die eigen zijn aan de persoon van de beklaagde en waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren" (Cass. 3 oktober 2012, AR P.12.0700.F, AC 2012, nr. 507, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; zie Cass. 28 mei 2014, AR P.14.0484.F, AC 2014, nr. 387, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.). (3) Cass. 29 oktober 2003, AR P.03.1116.F, arrest niet gepubliceerd, geciteerd door F. KUTY, "Justice pénale et procès équitable", vol. 2, Brussel, Larcier, 2006, p. 218, nr. 1598; zie Cass. 16 november 1993, AR 5223, AC 1993, nr. 463 (inaanmerkingneming van het gerechtelijk verleden).

STRAF - Allerlei - Motivering - Niet-toepasselijkheid van het vermoeden van onschuld - In aanmerking nemen van de vrees voor recidive die is afgeleid uit een gerechtsdeskundigenverslag

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Vermoeden van onschuld - Draagwijdte - Niet-toepasselijkheid op de motivering van de straf - In aanmerking nemen van de vrees voor recidive die is afgeleid uit een gerechtsdeskundigenverslag

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Draagwijdte - Niet-toepasselijkheid op de motivering van de straf

La présomption d'innocence (1) relative aux faits visés par la poursuite cesse d'être applicable dès lors que la culpabilité du prévenu ou de l'accusé est établie; elle est étrangère à la procédure visant à la fixation de la peine tant quant à sa nature qu'à son taux (2); ainsi, la violation de la présomption d'innocence ne saurait se déduire de la circonstance que, pour motiver la nature et le degré de la peine, le juge a exprimé sa crainte que le demandeur ne récidive (3), celle-ci fût-elle déduite d'un rapport d'expertise judiciaire. (1) Garantie par les art. 6, § 2, de la Conv. D.H. et 14.2 du Pacte international relatif aux droits civils et politiques ; voir P. MARCHAL, « Principes généraux du droit », R.P.D.B., Bruylant, 2014, nos 145 à 149. (2) « La présomption d'innocence n'empêche pas le juge de prendre en considération, lors de la détermination du taux de la peine, tous les éléments propres à la personne du prévenu qui sont régulièrement recueillis et qui ont été soumis à la contradiction des parties » (voir Cass. 28 mai 2014, RG P.14.0484.F, Pas. 2014, n° 387, avec concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général ; Cass. 3 octobre 2012, RG P.12.0700.F, Pas. 2012, n° 507, avec concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général). (3) Cass. 29 octobre 2003, RG P.03.1116.F, inédit, cité par F. KUTY, « Justice pénale et procès équitable », vol. 2, Bruxelles, Larcier, 2006, p. 218, n° 1598 ; voir Cass. 16 novembre 1993, RG 5223, Pas. 1993, I, n° 463 (prise en compte du passé judiciaire).

PEINE - Divers - Motivation - Non-applicabilité de la présomption d'innocence - Prise en compte de la crainte de récidive déduite d'un rapport d'expertise judiciaire

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Présomption d'innocence - Portée - Non-applicabilité à la motivation de la peine - Prise en compte de la crainte de récidive déduite d'un rapport d'expertise judiciaire

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.2 - Présomption d'innocence - Portée - Non-applicabilité à la motivation de la peine

Wanneer de raadkamer, met aanneming van verzachtende omstandigheden, een beklagde heeft verwezen naar de correctionele rechtbank wegens opzettelijke slagen of verwondingen die de dood tot gevolg hebben gehad, zonder het oogmerk te doden en het vonnisgerecht de feiten heeft geherkwalificeerd als doodslag, beslist het Hof, dat vaststelt dat thans tegen de beschikking van de raadkamer geen enkel rechtsmiddel meer kan worden aangewend en dat het arrest van onbevoegdverklaring in kracht van gewijsde is gegaan, tot een regeling van rechtsgebied, waarbij het de beschikking van de raadkamer vernietigt en de zaak verwijst naar de kamer van inbeschuldigingstelling (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 95.

REGELING VAN RECHTSGEBIED - Strafzaken - Tussen onderzoeksgerecht en vonnisgerecht - Aard van het misdrijf - Vonnisgerecht herkwalificeert de feiten als doodslag - Arrest van onbevoegdverklaring - Vernietiging van de beschikking van de raadkamer - Verwijzing van de zaak naar de kamer van inbeschuldigingstelling

- Artt. 525-540 Wetboek van Strafvordering

Lorsque la chambre du conseil a, par admission de circonstances atténuantes, renvoyé un prévenu au tribunal correctionnel du chef de coups ou blessures volontaires ayant entraîné la mort sans intention de la donner et que la juridiction de jugement a requalifié les faits en meurtre, la Cour, constatant qu'aucun recours ne peut à ce moment être exercé contre l'ordonnance de la chambre du conseil et que l'arrêt d'incompétence a acquis force de chose jugée, réglant de juges, annule l'ordonnance et renvoie la cause devant la chambre des mises en accusation (1). (1) Voir les concl. du MP.

REGLEMENT DE JUGES - Matière répressive - Entre juridictions d'instruction et juridictions de jugement - Nature de l'infraction - Juridiction de jugement requalifiant les faits en meurtre - Arrêt d'incompétence - Annulation de l'ordonnance de la chambre du conseil - Renvoi de la cause à la chambre des mises en accusation

- Art. 525-540 Code d'Instruction criminelle

Wanneer het Hof bij de beslissing tot verwerping van het cassatieberoep, de stand van de rechtspleging heeft kunnen onderzoeken, heeft het de bevoegdheid om te beslissen tot regeling van rechtsgebied (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 95.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Geschil inzake bevoegdheid - Niet-ontvankelijk cassatieberoep - Ambtshalve regeling van rechtsgebied

REGELING VAN RECHTSGEBIED - Strafzaken - Tussen onderzoeksgerecht en vonnisgerecht - Algemeen - Arrest van onbevoegdverklaring - Niet-ontvankelijk cassatieberoep - Ambtshalve regeling van rechtsgebied

Lorsque la Cour a pu considérer l'état de la procédure à l'occasion de la décision de rejet d'un pourvoi en cassation, elle a le pouvoir de régler de juges (1). (1) Voir les concl. du MP.

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Contestations relatives à la compétence; voir aussi: 376 règlement de juges - Pourvoi en cassation irrecevable - Règlement de juges d'office

REGLEMENT DE JUGES - Matière répressive - Entre juridictions d'instruction et juridictions de jugement - Généralités - Arrêt d'incompétence - Pourvoi en cassation irrecevable - Règlement de juges d'office

Wanneer het hof van beroep zich onbevoegd heeft verklaard om kennis te nemen van de strafvordering en de burgerlijke rechtsvorderingen, en het geen uitspraak heeft gedaan over de kosten van de strafvordering omdat de feiten, in de veronderstelling dat ze zijn bewezen, als doodslag moeten worden gekwalificeerd, is het cassatieberoep van de beklagde niet ontvankelijk bij gebrek aan belang (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 95.

Lorsque la cour d'appel s'est déclarée sans compétence pour connaître des actions publique et civiles sans statuer sur les frais de l'action publique au motif qu'à les supposer établis, les faits doivent être qualifiés de meurtre, le pourvoi du prévenu est dénué d'intérêt et est, partant, irrecevable (1). (1) Voir les concl. du MP.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Bevoegdheid - Materiële bevoegdheid - Beslissing beperkt zich tot de onbevoegdverklaring van het geadieerde gerecht - Cassatieberoep van de beklaagde - Ontvankelijkheid

- Art. 416 Wetboek van Strafvordering

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Strafvordering - Gemis aan belang of bestaansreden - Beslissing beperkt zich tot de onbevoegdverklaring van het geadieerde gerecht - Cassatieberoep van de beklaagde - Ontvankelijkheid

- Art. 416 Wetboek van Strafvordering

Wanneer een regeling van rechtsgebied de beschikking van de raadkamer tot verwijzing van de beklaagde naar de correctionele rechtbank vernietigt, heeft de beschikking van dezelfde datum die de voorlopige hechtenis handhaaft, geen bestaansreden meer (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 95.

REGELING VAN RECHTSGEBIED - Strafzaken - Tussen onderzoeksgerecht en vonnisgerecht - Aard van het misdrijf - Vonnisgerecht herkwalficeert de feiten als doodslag - Arrest van onbevoegdverklaring - Vernietiging van de beschikking tot verwijzing van de raadkamer - Gevolg - Voorlopige hechtenis

- Artt. 525-540 Wetboek van Strafvordering

- Art. 22 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Wanneer een regeling van rechtsgebied de beschikking van de raadkamer tot verwijzing van de beklaagde naar de correctionele rechtbank vernietigt, heeft de beschikking van dezelfde datum die de voorlopige hechtenis handhaaft, geen bestaansreden meer (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 95.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Regeling van rechtsgebied - Tussen onderzoeksgerecht en vonnisgerecht - Vernietiging van de beschikking tot verwijzing van de raadkamer - Gevolg - Afzonderlijke beschikking tot handhaving van de voorlopige hechtenis heeft geen bestaansreden meer

- Artt. 525-540 Wetboek van Strafvordering

- Art. 22 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Compétence - Compétence matérielle - Décision se bornant à déclarer la juridiction saisie sans compétence - Pourvoi du prévenu - Recevabilité

- Art. 416 Code d'Instruction criminelle

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Action publique - Défaut d'intérêt. défaut d'objet - Décision se bornant à déclarer la juridiction saisie sans compétence - Pourvoi du prévenu - Recevabilité

- Art. 416 Code d'Instruction criminelle

Lorsqu'un règlement de juges annule l'ordonnance de renvoi du prévenu au tribunal correctionnel, la décision rendue le même jour, qui maintient sa détention préventive, devient sans objet (1). (1) Voir les concl. du MP.

REGLEMENT DE JUGES - Matière répressive - Entre juridictions d'instruction et juridictions de jugement - Nature de l'infraction - Juridiction de jugement requalifiant les faits en meurtre - Arrêt d'incompétence - Annulation de l'ordonnance de renvoi de la chambre du conseil - Conséquence - Détention préventive

- Art. 525-540 Code d'Instruction criminelle

- Art. 22 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Lorsqu'un règlement de juges annule l'ordonnance de renvoi du prévenu au tribunal correctionnel, la décision rendue le même jour, qui maintient sa détention préventive, devient sans objet (1). (1) Voir les concl. du MP.

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Règlement de juges - Entre juridictions d'instruction et juridictions de jugement - Annulation de l'ordonnance de renvoi de la chambre du conseil - Conséquence - Ordonnance séparée maintenant la détention préventive devenue sans objet

- Art. 525-540 Code d'Instruction criminelle

- Art. 22 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling de nietigheid van de verwijzing heeft vastgesteld, moet ze, krachtens het haar door artikel 215 Wetboek van Strafvordering toegekende evocatierecht, zelf beslissen over het al dan niet bestaan van voldoende bezwaren (1). (1) Cass. 29 januari 2003, AR P.02.1368.F, AC 2003, nr. 64.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Kamer van inbeschuldigingstelling - Evocatierecht - Regeling van de rechtspleging - Verwijzing - Hoger beroep van de inverdenkinggestelde - Nietigheid van de beschikking tot verwijzing

- Art. 135, § 2, en 215 Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEKSGERECHTEN - Kamer van inbeschuldigingstelling - Regeling van de rechtspleging - Verwijzing - Hoger beroep van de inverdenkinggestelde - Nietigheid van de beschikking tot verwijzing

- Art. 135, § 2, en 215 Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Verwijzing - Hoger beroep van de inverdenkinggestelde - Nietigheid van de beschikking tot verwijzing

- Art. 135, § 2, en 215 Wetboek van Strafvordering

Wanneer de raadkamer de inverdenkinggestelde naar de correctionele rechtbank heeft verwezen zonder vast te stellen dat er bezwaren zouden bestaan, vormt dergelijk verzuim een nietigheidsgrond van de beschikking tot verwijzing.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Beschikking tot verwijzing - Verzuim om het bestaan van voldoende bezwaren vast te stellen - Nietigheidsgrond van de beschikking

- Art. 135, § 2 Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEKSGERECHTEN - Raadkamer - Regeling van de rechtspleging - Beschikking tot verwijzing - Verzuim om het bestaan van voldoende bezwaren vast te stellen - Nietigheidsgrond van de beschikking

- Art. 135, § 2 Wetboek van Strafvordering

Lorsqu'elle a constaté la nullité de l'ordonnance de renvoi de la chambre du conseil, la chambre des mises en accusation doit, en vertu du pouvoir d'évocation qui lui est attribué par l'article 215 du Code d'instruction criminelle, statuer elle-même sur l'existence ou non de charges suffisantes (1). (1) Cass. 29 janvier 2003, RG P.02.1368.F, Pas. 2003, n° 64.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Chambre des mises en accusation - Pouvoir d'évocation - Règlement de la procédure - Renvoi - Appel de l'inculpé - Nullité de l'ordonnance de renvoi

- Art. 135, § 2, et 215 Code d'Instruction criminelle

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Chambre des mises en accusation - Règlement de la procédure - Renvoi - Appel de l'inculpé - Nullité de l'ordonnance de renvoi

- Art. 135, § 2, et 215 Code d'Instruction criminelle

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Règlement de la procédure - Renvoi - Appel de l'inculpé - Nullité de l'ordonnance de renvoi

- Art. 135, § 2, et 215 Code d'Instruction criminelle

Lorsque la chambre du conseil a renvoyé un inculpé devant le tribunal correctionnel sans constater qu'il existerait des charges, pareille omission constitue une cause de nullité de l'ordonnance de renvoi.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Règlement de la procédure - Ordonnance de renvoi - Omission du constat de l'existence des charges - Cause de nullité de l'ordonnance

- Art. 135, § 2 Code d'Instruction criminelle

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Chambre du conseil - Règlement de la procédure - Ordonnance de renvoi - Omission du constat de l'existence des charges - Cause de nullité de l'ordonnance

- Art. 135, § 2 Code d'Instruction criminelle

De verplichting om een onderscheid te maken tussen de reeds geleden schade en de toekomstige schade, indien het slachtoffer vraagt om een dergelijk onderscheid te maken, is alleen van toepassing wanneer de rechter de schade door kapitalisatie raamt, maar heeft geen bestaansreden bij een forfaitaire raming (1). (1) Cass. 14 juni 1995, AR P.95.0158.F, AC 1995, nr. 296.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Forfaitaire raming - Onderscheid tussen reeds geleden en toekomstige schade - Verplichting

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming door kapitalisatie - Onderscheid tussen reeds geleden en toekomstige schade - Verplichting

Het Hof kan geen acht slaan op de memorie van antwoord van een verweerder die werd meegedeeld aan de advocaat bij het Hof die de eiser vertegenwoordigt, waarvan niet blijkt dat die ook ter kennis is gebracht aan de eiser in persoon, zoals voorgeschreven door het in artikel 429, vierde lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde vormvereiste (1). (1) Cass. 2 juni 2015, AR P.15.0224.N, AC 2015, nr. 366.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie van antwoord - Mededeling van de memorie aan de eiser in persoon - Mededeling aan de raadsman van de eiser - Geldigheid

- Art. 429, al. 4 Wetboek van Strafvordering

L'obligation de distinguer le préjudice déjà subi du préjudice futur, si la victime demande d'opérer une telle distinction, ne s'applique que lorsque le juge évalue le dommage par capitalisation, mais elle n'a pas de raison d'être en cas d'évaluation forfaitaire (1). (1) Cass. 14 juin 1995, RG P.95.0158.F, Pas. 1995, n° 296.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Pouvoir d'appréciation. evaluation. date à considérer - Evaluation forfaitaire - Distinction des préjudices passé et futur - Obligation

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Pouvoir d'appréciation. evaluation. date à considérer - Evaluation par capitalisation - Distinction des préjudices passé et futur - Obligation

La Cour ne peut avoir égard au mémoire en réponse d'un défendeur qui a été communiqué à l'avocat à la Cour représentant le demandeur, dont il n'apparaît pas qu'il ait été aussi communiqué au demandeur en personne, formalité requise par l'article 429, alinéa 4, du Code d'instruction criminelle (1). (1) Cass. 2 juin 2015, RG P.15.0224.N, Pas. 2015, n° 366.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Mémoire en réponse - Communication du mémoire au demandeur en personne - Communication au conseil du demandeur - Validité

- art. 429, al. 4 Code d'Instruction criminelle

De dag waarop de zaak van herroeping van het probatieuitstel wegens niet-naleving van opgelegde voorwaarden bij het bevoegde gerecht is aangebracht is niet de dag van de betekening van de dagvaarding strekkende tot herroeping van het probatieuitstel, maar wel de dag waarop het bevoegde gerecht voor het eerst kennis neemt van de herroepingsvordering (1); de verjaringstermijn van één jaar is vatbaar voor schorsing en stuiting (2). (1) Cass. 16 juni 2020, AR P.20.0329.N, AC 2020, nr. 402. (2) Cass. 16 juni 2020, AR P.20.0329.N, AC 2020, nr. 402; Cass. 11 juni 2014, AR P.14.0774.F, AC 2014, nr. 419, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas., R.W. 2015-16, 1545; Cass. 4 mei 2010, AR P.09.1905.N, AC 2010, nr. 310; Cass. 9 mei 2007, AR P.07.0272.F, AC 2007, nr. 237; Cass. 12 april 2005, AR P.05.0249.N, AC 2005, nr. 220; Cass. 7 februari 1978, AC 1978, 674 en de noot A.T. Zie P. HOET, "Vijftig jaar Probatiewet: verleden en toekomst van de individualisering van de bestraffing", in CBR Jaarboek 2013-14, 379 (319-390); T. MOREAU en D. VANDERMEERSCH, *Éléments de droit pénal*, Brugge, Die Keure, 2019, 387-388.

Le jour auquel la juridiction compétente est saisie de l'action en révocation du sursis pour inobservation des conditions imposées n'est pas le jour de la signification de la citation visant la révocation du sursis probatoire, mais bien le jour auquel la juridiction compétente connaît pour la première fois de l'action en révocation (1); le délai de prescription d'un an est susceptible de suspension et d'interruption (2). (1) Cass. 16 juin 2020, RG P.20.0329.N, Pas. 2020, n° 402. (2) Cass. 16 juin 2020, RG P.20.0329.N, Pas. 2020, n° 402; Cass. 11 juin 2014, RG P.14.0774.F, Pas. 2014, n° 419, avec concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général, RW 2015-16, 1545; Cass. 4 mai 2010, RG P.09.1905.N, Pas. 2010, n° 310; Cass. 9 mai 2007, RG P.07.0272.F, Pas. 2007, n° 237; Cass. 12 avril 2005, RG P.05.0249.N, Pas. 2005, n° 220; Cass. 7 février 1978, Pas. 1978, 674 et note signée A.T. Voir P. HOET, « Vijftig jaar Probatiewet: verleden en toekomst van de individualisering van de bestraffing », dans CBR Jaarboek 2013-14, 379 (pp. 319-390); T. MOREAU et D. VANDERMEERSCH, *Éléments de droit pénal*, Bruges, La Charte, 2019, pp. 387-388.

STRAFVORDERING - Veroordeling met probatieuitstel - Herroeping van het probatieuitstel - Aanhangigmaking van zaak voor het bevoegde gerecht - Termijn van één jaar - Stuiting en schorsing

- Art. 14, § 3, tweede zin Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Algemeen - Veroordeling met probatieuitstel - Herroeping van het probatieuitstel - Aanhangigmaking van zaak voor het bevoegde gerecht - Termijn van één jaar - Stuiting en schorsing

- Art. 14, § 3, tweede zin Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER - Probatieuitstel - Herroeping van het probatieuitstel - Dag waarop de zaak bij het gerecht is aangebracht

- Art. 14, § 3, tweede zin Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

ACTION PUBLIQUE - Condamnation avec sursis probatoire - Révocation du sursis probatoire - Saisine de la juridiction compétente - Délai d'un an - Interruption et suspension

- Art. 14, § 3, deuxième phrase L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Généralités - Condamnation avec sursis probatoire - Révocation du sursis probatoire - Saisine de la juridiction compétente - Délai d'un an - Interruption et suspension

- Art. 14, § 3, deuxième phrase L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE - Sursis probatoire - Révocation du sursis probatoire - Jour auquel la juridiction compétente est saisie

- Art. 14, § 3, deuxième phrase L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

Een inrij van eigendommen in de zin van 25.1.3°, Wegverkeersreglement is elke inrij voor drie- of meerwielige voertuigen die uiterlijk als dusdanig voorkomt en waarneembaar is (1). (1) Cass. 16 november 1993, AR nr. 6752, AC 1993, nr. 465.

WEGVERKEER - Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 25 - Inrij van eigendommen

Un accès carrossable des propriétés au sens de l'article 25.1.3° du code de la route est tout accès destiné à des véhicules dotés de trois roues au minimum qui apparaît et est perceptible comme tel (1). (1) Cass. 16 novembre 1993, RG 6752, Pas. 1993, n° 465.

ROULAGE - Code de la route du 01121975 - Dispositions réglementaires - Article 25 - Accès carrossable de propriétés

Het misdrijf omschreven in artikel 4.4, eerste lid, Wegverkeersreglement dat bepaalt dat elke bestuurder van een stilstaand of geparkeerd voertuig dit moet verplaatsen zodra hij daartoe door een bevoegd persoon wordt aangemaand, is een aflopend misdrijf dat is voltrokken indien de bestuurder geen gevolg geeft aan de aanmaning; het misdrijf vereist niet dat meerdere aanmaningen worden gegeven en het strafbaar karakter van het misdrijf verdwijnt niet indien de bestuurder, na eerst te weigeren aan een aanmaning gevolg te geven, alsnog aan de aanmaning voldoet.

MISDRIJF - Soorten - Aflopend, voortgezet, voortdurend misdrijf - Artikel 4 Wegverkeersreglement - Bevelen van de bevoegde overheid - Aflopend misdrijf

WEGVERKEER - Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 4 - Bevelen van de bevoegde overheid - Aflopend misdrijf

L'infraction visée à l'article 4.4, alinéa 1er, du code de la route, qui prévoit que tout conducteur d'un véhicule à l'arrêt ou en stationnement est tenu de le déplacer dès qu'il en est requis par un agent qualifié, constitue une infraction instantanée, qui est consommée si le conducteur ne donne pas suite à la sommation; l'infraction ne requiert pas que plusieurs sommations soient formulées et le caractère punissable de l'infraction ne disparaît pas si le conducteur donne suite à la sommation après avoir d'abord refusé de le faire.

INFRACTION - Espèces - Infraction instantanée. infraction continuée. infraction continue - Article 4 du code de la route - Ordres de l'autorité compétente - Infraction instantanée

ROULAGE - Code de la route du 01121975 - Dispositions réglementaires - Article 4 - Ordres de l'autorité compétente - Infraction instantanée

P.20.1243.F

28 april 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210428.2F.5](#)

AC nr. ...

Krachtens artikel 624 Wetboek van Strafvordering is het herstel in eer en rechten afhankelijk van een proeftijd waarin de verzoeker, die een natuurlijke persoon is, een vaste verblijfplaats moet hebben gehad en blijkt moet hebben gegeven van verbetering en van goed gedrag; de kamer van inbeschuldigingstelling kan in haar beoordeling van de verbetering en van het goed gedrag van de veroordeelde alle relevante gegevens in aanmerking nemen die verband houden met de persoonlijkheid van de dader en met de handelingen die hij heeft gesteld, met inbegrip van de gedragingen die onder een strafrechtelijke kwalificatie vallen, voor zover ze geen uitspraak doet over hun strafbaar karakter (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 309.

HERSTEL IN EER EN RECHTEN - Voorwaarden - Proeftijd - Blijk 3/10/2023

En vertu de l'article 624 du Code d'instruction criminelle, la réhabilitation est subordonnée à un temps d'épreuve au cours duquel le requérant, personne physique, doit avoir eu une résidence certaine, avoir fait preuve d'amendement et avoir été de bonne conduite; dans son appréciation de l'amendement et de la bonne conduite du condamné, la chambre des mises en accusation peut prendre en compte tout élément pertinent relatif à la personnalité de l'auteur et aux actes qu'il a posés, en ce compris des comportements tombant sous une qualification pénale, pourvu qu'elle ne statue pas sur leur caractère infractionnel (1). (1) Voir les concl. du MP.

REHABILITATION - Conditions - Temps d'épreuve - Preuve de

van de verbetering en van het goed gedrag - Beoordeling - Inaanmerkingneming van een gedrag dat onder een strafrechtelijke kwalificatie valt

- Art. 624 Wetboek van Strafvordering

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Eerbiediging van het vermoeden van onschuld - Herstel in eer en rechten - Blijk van de verbetering en van het goed gedrag - Beoordeling - Inaanmerkingneming van een gedrag dat onder een strafrechtelijke kwalificatie valt

- Art. 624 Wetboek van Strafvordering

l'amendement et de la bonne conduite - Appréciation - Prise en compte d'un comportement tombant sous une qualification pénale

- Art. 624 Code d'Instruction criminelle

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.2 - Respect de la présomption d'innocence - Réhabilitation - Preuve de l'amendement et de la bonne conduite - Appréciation - Prise en compte d'un comportement tombant sous une qualification pénale

- Art. 624 Code d'Instruction criminelle

P.20.1246.F

6 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210106.2F.11](#)

AC nr. ...

Krachtens artikel 15.6 Terugkeerrichtlijn mag de bewaring van een vreemdeling tegen wie een verwijderingsprocedure is ingeleid, ten hoogste worden verlengd met nog eens twaalf maanden, indien die procedure meer tijd vergt omdat de betrokkene niet meewerkt of de nodige documentatie uit derde landen op zich laat wachten.

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Beleid - Terugkeerrichtlijn - Verwijderingsprocedure - Vasthoudingsmaatregel - Termijn - Verlenging

- Art. 15.6 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

VREEMDELINGEN - Terugkeerrichtlijn - Verwijderingsprocedure - Vasthoudingsmaatregel - Termijn - Verlenging

- Art. 15.6 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

L'article 15.6 de la directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil, du 16 décembre 2008, relative aux normes et procédures applicables dans les Etats membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier permet de prolonger, d'une durée n'excédant pas douze mois supplémentaires, la rétention d'un étranger faisant l'objet d'une procédure d'éloignement, lorsque celle-ci dure plus longtemps en raison du manque de coopération de l'intéressé ou des retards subis pour obtenir, du pays tiers, les documents nécessaires.

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Politique - Directive Retour - Procédure d'éloignement - Mesure de rétention - Délai - Prolongation

- Art. 15.6 Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

ETRANGERS - Directive Retour - Procédure d'éloignement - Mesure de rétention - Délai - Prolongation

- Art. 15.6 Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

Artikel 15.6 Terugkeerrichtlijn heeft niet tot gevolg dat de overtreding van het bevel om het grondgebied te verlaten door de vreemdeling rechtmatig wordt, aangezien die overtreding een wanbedrijf vormt dat strafbaar is met de straffen bepaald in artikel 75 Vreemdelingenwet; bijgevolg verbiedt artikel 15.6 het de lidstaten niet om een nieuwe dwangmaatregel te treffen om de verwijdering te verzekeren van een vreemdeling wiens voortgezet illegaal verblijf een dergelijke maatregel vereist, en die zijn repatriëring verhindert (1). (1) Cass. 11 december 2019, AR P.19.1157.F, AC 2019, nr. 661.

VREEMDELINGEN - Terugkeerrichtlijn - Verwijderingsprocedure - Vasthoudingsmaatregel - Nieuwe dwangmaatregel om de verwijdering te verzekeren - Rechtmatigheid

- Art. 15.6 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Beleid - Terugkeerrichtlijn - Verwijderingsprocedure - Vasthoudingsmaatregel - Nieuwe dwangmaatregel om de verwijdering te verzekeren - Rechtmatigheid

- Art. 15.6 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

De verplichting die de artikelen 71 en 72 Vreemdelingenwet aan de onderzoeksgerechten opleggen, bestaat erin dat ze binnen de zeer korte, in die artikelen bepaalde termijnen moeten nagaan of de maatregelen van vrijheidsberoving en verwijdering van het grondgebied in overeenstemming zijn met de wet en de vreemdeling wordt in vrijheid gesteld indien dat wettigheidstoezicht niet binnen de voorgeschreven termijn werd verricht; die verplichting om op korte termijn uitspraak te doen, wordt niet nagekomen door een arrest dat die verplichting opschort.

VREEMDELINGEN - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Verplichting om op korte termijn uitspraak te doen

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de 3/10/2023

L'article 15.6 de la directive Retour n'a pas pour effet de rendre licite la transgression, par l'étranger, d'un ordre de quitter le territoire, cette transgression constituant un délit passible des peines prévues à l'article 75 de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers; partant, l'article 15.6 n'interdit pas aux Etats membres de prévoir un nouvel acte de contrainte aux fins d'assurer l'éloignement d'un étranger dont le séjour illégal continué requiert cette mesure, et qui fait obstacle à son rapatriement (1). (1) Cass. 11 décembre 2019, RG P.19.1157.F, Pas. 2019, n° 661.

ETRANGERS - Directive Retour - Procédure d'éloignement - Mesure de rétention - Nouvel acte de contrainte afin d'assurer l'éloignement - Licéité

- Art. 15.6 Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Politique - Directive Retour - Procédure d'éloignement - Mesure de rétention - Nouvel acte de contrainte afin d'assurer l'éloignement - Licéité

- Art. 15.6 Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

Les articles 71 et 72 de la loi du 15 décembre 1980 imposent aux juridictions d'instruction, de vérifier, dans les délais très brefs qui y sont stipulés, si les mesures privatives de liberté et d'éloignement du territoire sont conformes à la loi et l'étranger est remis en liberté si ce contrôle de légalité n'est pas effectué dans le terme prescrit; cette obligation de statuer à bref délai n'est pas satisfaite par un arrêt qui y sursoit.

ETRANGERS - Mesure de rétention - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Juridictions d'instruction - Contrôle de légalité - Obligation de statuer à bref délai

- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire,

P.20.1251.F

20 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210120.2F.12](#)

AC nr. ...

Wanneer de rechtbank, in overtreding van artikel 60 Strafwetboek, werkstraffen heeft uitgesproken waarvan de duur meer dan driehonderd uur bedraagt, vernietigt het Hof, op de vordering die zijn procureur-generaal heeft ingesteld bij toepassing van artikel 441 Wetboek van Strafvordering, het aangegeven vonnis in zoverre het beslist dat de werkstraf die de tweede feiten betreft de toegestane strafmaat te boven gaat en in zoverre het een vervangende straf oplegt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 42.

Lorsqu'en violation de l'article 60 du Code pénal, le tribunal a prononcé des peines de travail dont le total excède trois cents heures, la Cour, saisie par un réquisitoire de son procureur général pris en application de l'article 441 du Code d'instruction criminelle, annule le jugement dénoncé en tant qu'il décide que la peine de travail réprimant les seconds faits excède le taux autorisé et en tant qu'il prévoit une peine subsidiaire (1). (1) Voir les concl. du MP.

CASSATIE - Vorderingen tot vernietiging - Cassatieberoep in het belang van de wet - Aangifte op verzoek van de procureur-generaal bij een hof van beroep - Onwettige straf - Meerdaadse samenloop van misdrijven - Samenvoeging van de straffen - Werkstraffen - Grens - Straf die in zijn geheel driehonderd uur te boven gaat

- Art. 60 Strafwetboek

- Art. 441 Wetboek van Strafvordering

CASSATIE - Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Meerdaadse samenloop van misdrijven - Samenvoeging van de straffen - Werkstraffen - Grens - Straf die in zijn geheel driehonderd uur te boven gaat

- Art. 60 Strafwetboek

- Art. 441 Wetboek van Strafvordering

STRAF - Samenloop - Meerdaadse - Samenvoeging van de straffen - Werkstraffen - Grens - Straf die in zijn geheel driehonderd uur te boven gaat

- Art. 60 Strafwetboek

- Art. 441 Wetboek van Strafvordering

CASSATION - Des demandes en annulation. des pourvois dans l'intérêt de la loi - Dénonciation sur demande du procureur général près une cour d'appel - Peine illégale - Concours matériel d'infractions - Cumul des peines - Peines de travail - Limite - Total excédant trois cents heures

- Art. 60 Code pénal

- Art. 441 Code d'Instruction criminelle

CASSATION - Etendue - Matière répressive - Action publique - Prévenu et inculpé - Concours matériel d'infractions - Cumul des peines - Peines de travail - Limite - Total excédant trois cents heures

- Art. 60 Code pénal

- Art. 441 Code d'Instruction criminelle

PEINE - Concours - Concours matériel - Cumul des peines - Peines de travail - Limite - Total excédant trois cents heures

- Art. 60 Code pénal

- Art. 441 Code d'Instruction criminelle

P.20.1252.F

20 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210120.2F.11](#)

AC nr. ...

Wanneer het hof van beroep, in overtreding van artikel 60 Strafwetboek, een autonome probatiestraf heeft uitgesproken waarvan de duur, samengevoegd bij die van de straf die reeds werd opgelegd door een eerder vonnis voor samenlopende misdrijven, meer dan twee jaar bedraagt, vernietigt het Hof, op de vordering die zijn procureur-generaal heeft ingesteld bij toepassing van artikel 441 Wetboek van Strafvordering, het aangegeven arrest in zoverre het beslist dat de autonome probatiestraf de toegestane strafmaat te boven gaat en in zoverre het een vervangende straf oplegt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 43.

CASSATIE - Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Meerdaadse samenloop van misdrijven - Samenvoeging van de straffen - Autonome probatiestrafpen - Grens - Straf die in zijn geheel twee jaar te boven gaat

- Art. 60 Strafwetboek
- Art. 441 Wetboek van Strafvordering

CASSATIE - Vorderingen tot vernietiging - Cassatieberoep in het belang van de wet - Aangifte op verzoek van de procureur-generaal bij een hof van beroep - Onwettige straf - Meerdaadse samenloop van misdrijven - Samenvoeging van de straffen - Autonome probatiestrafpen - Grens - Straf die in zijn geheel twee jaar te boven gaat

- Art. 60 Strafwetboek
- Art. 441 Wetboek van Strafvordering

STRAF - Samenloop - Meerdaadse - Samenvoeging van de straffen - Autonome probatiestrafpen - Grens - Straf die in zijn geheel twee jaar te boven gaat

- Art. 60 Strafwetboek
- Art. 441 Wetboek van Strafvordering

Lorsqu'en violation de l'article 60 du Code pénal, la cour d'appel a prononcé une peine de probation autonome dont la durée additionnée à celle déjà prononcée par un jugement antérieur pour des infractions entrant en concours excède deux ans, la Cour, saisie par un réquisitoire de son procureur général pris en application de l'article 441 du Code d'instruction criminelle, annule l'arrêt dénoncé en tant qu'il décide que la peine de probation autonome excède le taux autorisé et en tant qu'il prévoit une peine subsidiaire (1). (1) Voir les concl. du MP.

CASSATION - Etendue - Matière répressive - Action publique - Prévenu et inculpé - Concours matériel d'infractions - Cumul des peines - Peines de probation autonomes - Limite - Total excédant deux ans

- Art. 60 Code pénal
- Art. 441 Code d'Instruction criminelle

CASSATION - Des demandes en annulation. des pourvois dans l'intérêt de la loi - Dénonciation sur demande du procureur général près une cour d'appel - Peine illégale - Concours matériel d'infractions - Cumul des peines - Peines de probation autonomes - Limite - Total excédant deux ans

- Art. 60 Code pénal
- Art. 441 Code d'Instruction criminelle
- PEINE - Concours - Concours matériel - Cumul des peines - Peines de probation autonomes - Limite - Total excédant deux ans*

- Art. 60 Code pénal
- Art. 441 Code d'Instruction criminelle

De verplichting om voorrang te verlenen aan de bestuurder die van rechts komt, behalve indien deze bestuurder op een rotonde rijdt of uit een verboden rijrichting komt, heeft een algemene strekking en houdt geen verband met de inachtneming van de verkeersregels door de andere weggebruikers, op voorwaarde evenwel dat hun komst niet onvoorzienbaar is (1); de rechter kan aldus de voorrangsplichtige bestuurder enkel van alle aansprakelijkheid ontslaan door vast te stellen dat de gedragingen van de voorrangsgerechtigde bestuurder de voorrangsplichtige in zijn gerechtvaardigde verwachtingen hebben bedrogen en voor hem een onoverkomelijke dwaling hebben veroorzaakt. (1) Cass. 25 juni 2008, AR P.08.0477.F, AC 2008, nr. 397.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Daad - Misdrijf - Verplichting voorrang te verlenen aan de bestuurder die van rechts komt - Gedragingen van de voorrangsgerechtigde bestuurder - Verwachtingen van de voorrangsplichtige bestuurder - Onoverkomelijke dwaling

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 12.3.1, eerste lid KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

WEGVERKEER - Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 12 - Art. 12.3 - Artikel 12.3.1 - Verplichting voorrang te verlenen aan de bestuurder die van rechts komt

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 12.3.1, eerste lid KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

Ook de bestuurder die voorrang van rechts geniet, moet de verplichting in acht nemen van het dubbel voorzichtig zijn bij het oprijden van een kruispunt om alle ongevallen te voorkomen; bijgevolg kan deze bestuurder, naargelang de omstandigheden, door het niet naleven van die verplichting bijdragen tot het verkeersongeval of de gevolgen ervan; dergelijke aansprakelijkheid volgt echter nog niet uit het enkele feit dat hij zijn aandacht niet richt op van links komend verkeer en het daarom niet opmerkt.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Daad - Misdrijf - Het dubbel voorzichtig oprijden van een kruispunt - Aandacht van de bestuurder die voorrang van rechts dient te verlenen - Opmerken van het van links komend verkeer

L'obligation de céder le passage au conducteur qui vient à sa droite, sauf s'il circule dans un rond-point ou s'il vient d'un sens interdit, a une portée générale et est indépendante du respect des règles de la circulation routière par les autres usagers, à la condition, toutefois, que leur irruption ne soit pas imprévisible (1); le juge ne peut ainsi exonérer le conducteur débiteur de priorité de toute responsabilité qu'en constatant que le comportement du conducteur prioritaire a trompé les prévisions légitimes du débiteur de priorité et a provoqué une erreur inévitable dans son chef. (1) Cass. 25 juin 2008, RG P.08.0477.F, Pas. 2008, n° 397.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Fait - Infraction - Obligation de céder le passage au conducteur qui vient de droite - Comportement du conducteur prioritaire - Prévisions du conducteur débiteur de priorité - Erreur inévitable

- Art. 1382 et 1383 Ancien Code civil
- Art. 12.3.1, al. 1er A.R. du 1er décembre 1975 portant règlement général sur la police de la circulation routière et de l'usage de la voie publique

ROULAGE - Code de la route du 01121975 - Dispositions réglementaires - Article 12 - Article 12, # 3 - Article 12, § 3, 1° - Obligation de céder le passage au conducteur qui vient de droite

- Art. 1382 et 1383 Ancien Code civil
- Art. 12.3.1, al. 1er A.R. du 1er décembre 1975 portant règlement général sur la police de la circulation routière et de l'usage de la voie publique

Le conducteur bénéficiaire de la priorité de droite doit lui aussi tenir compte de l'obligation de redoubler de prudence en abordant un carrefour pour éviter tout accident; par conséquent, ce conducteur peut, selon les circonstances, contribuer à l'accident de la circulation ou à ses conséquences en raison du non-respect de cette obligation; pareille responsabilité ne résulte toutefois pas du seul fait qu'il ne dirige pas son attention sur le trafic venant de gauche et qu'il ne le remarque dès lors pas.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Fait - Infraction - Redoublement de prudence pour aborder un carrefour - Attention du conducteur débiteur de priorité de droite - Obligation de remarquer le trafic venant de gauche

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 12.2 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

WEGVERKEER - Wegverkeersreglement van 1 december 1975 -

Art. 12 - Art. 12.2 - Het dubbel voorzichtig oprijden van een kruispunt - Aandacht van de bestuurder die voorrang van rechts dient te verlenen - Opmerken van het van links komend verkeer

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 12.2 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

- Art. 1382 et 1383 Ancien Code civil
- Art. 12.2 A.R. du 1er décembre 1975 portant règlement général sur la police de la circulation routière et de l'usage de la voie publique

ROULAGE - Code de la route du 01121975 - Dispositions réglementaires - Article 12 - Article 12, # 2 - Redoublement de prudence pour aborder un carrefour - Attention du conducteur débiteur de priorité de droite - Obligation de remarquer le trafic venant de gauche

- Art. 1382 et 1383 Ancien Code civil
- Art. 12.2 A.R. du 1er décembre 1975 portant règlement général sur la police de la circulation routière et de l'usage de la voie publique

P.20.1271.N

5 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210105.2N.7](#)

AC nr. ...

Uit geen enkele verdrags- of wettelijke bepaling volgt dat de strafuitvoeringsrechtbanken die oordelen dat een gevraagde strafuitvoeringsmodaliteit niet kan worden toegekend omdat één of meerdere van de in artikel 47 Wet Strafvordering vermelde tegenaanwijzingen zich daartegen verzetten, opgave moet doen van de bijzondere voorwaarden die aan die tegenaanwijzingen kunnen tegemoet komen of moet aangeven welk reclasseringsplan van aard zou zijn om aan de tegenaanwijzingen te verhelpen.

STRAFUITVOERING - Strafvorderingsmodaliteit -
Tegenindicaties - Motivering

Il ne résulte d'aucune disposition conventionnelle ou légale que, lorsqu'ils considèrent qu'une modalité d'exécution demandée ne peut être accordée parce qu'une ou plusieurs des contre-indications énumérées à l'article 47 de la loi du 17 mai 2006 s'y opposent, les tribunaux de l'application des peines soient tenus de préciser les conditions particulières susceptibles de répondre à ces contre-indications ou d'indiquer le plan de réinsertion de nature à y remédier.

APPLICATION DES PEINES - Modalité d'exécution de la peine -
Contre-indications - Motivation

P.20.1277.F

17 maart 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210317.2F.6](#)

AC nr. ...

Krachtens artikel 782bis, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, kan de voorzitter van het gerecht, wanneer een kamervoorzitter wettig verhinderd is het vonnis uit te spreken waarvoor hij aan de beraadslaging heeft deelgenomen, in de in artikel 778 van dat wetboek bepaalde voorwaarden een andere rechter aanwijzen om hem op het ogenblik van de uitspraak te vervangen; die bepaling betreft het geval waarin de rechter die zijn verhinderde collega vervangt, niet zelf aan de beraadslaging van de zaak heeft deelgenomen; ze vereist niet de voeging van een beschikking om een van de leden van het rechtscollege toe te staan in de hoedanigheid van kamervoorzitter het vonnis van de beraadslaging uit te spreken waaraan hij dan wel als bijzitter heeft deelgenomen (1). (1) Zie Cass. 14 januari 2009, AR P.08.1346.F, AC 2009, nr. 27

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Algemeen - Uitspraak van het vonnis - Verhindering van de kamervoorzitter - Vervanging door een andere rechter die niet aan de beraadslaging heeft deelgenomen - Beschikking van de voorzitter

- Art. 782bis, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

Aux termes de l'article 782bis, alinéa 2, du Code judiciaire, lorsqu'un président de chambre est légitimement empêché de prononcer le jugement au délibéré duquel il a participé dans les conditions prévues à l'article 778 du même code, le président de la juridiction peut désigner un autre juge pour le remplacer au moment du prononcé; cette disposition vise le cas où le juge qui remplace son collègue empêché n'a pas, lui-même, participé au délibéré de l'affaire; elle n'exige pas la jonction d'une ordonnance pour permettre à un des membres du siège de prononcer, en qualité de président de la chambre, le jugement au délibéré duquel il a participé, fût-ce en tant qu'assesseur (1). (1) Voir Cass. 14 janvier 2009, RG P.08.1346.F, Pas. 2009, n° 27.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Généralités - Prononciation du jugement - Empêchement du président de la chambre - Remplacement par un autre juge n'ayant pas participé au délibéré - Ordonnance présidentielle

- Art. 782bis, al. 2 Code judiciaire

P.20.1291.F

3 februari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210203.2F.6](#)

AC nr. ...

De bevoegdheid van de gewone rechter, ingevoerd bij artikel 568 Gerechtelijk Wetboek, betreft enkel de vorderingen en niet de beroepen; bijgevolg vallen noch het beroep tegen een administratieve geldboete, noch de conclusie die de vervolgende partij neemt met het oog op de bevestiging ervan, onder de vorderingen die voormeld artikel 568 toewijst aan de burgerlijke rechtbank van eerste aanleg (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 96.

HUISVESTING - Waals Gewest - Woning waarop een woonverbod rust - Administratieve geldboete - Beroep bij de rechtbank - Artikel 568 Gerechtelijk Wetboek - Toepassing

- Art. 568 Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 13ter en 200bis, § 6 Waalse Wetboek van Duurzame Wonen

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Bevoegdheid - Waals Gewest - Woning waarop een woonverbod rust - Beroep tegen de administratieve geldboete - Bevoegde rechtbank - Artikel 568 Gerechtelijk Wetboek - Toepassing

- Art. 568 Gerechtelijk Wetboek

La compétence de juge ordinaire instituée par l'article 568 du Code judiciaire ne concerne que les demandes et non les recours; partant, ni le recours formé contre une amende administrative ni les conclusions de la partie poursuivante tendant à la confirmation de celle-ci, ne ressortissent aux demandes que l'article 568 précité attribue au tribunal civil de première instance (1). (1) Voir les concl. du MP.

LOGEMENT - Région wallonne - Habitation frappée d'un arrêté d'interdiction d'occuper - Amende administrative - Recours auprès du tribunal - Article 568 du Code judiciaire - Application

- Art. 568 Code judiciaire

- Art. 13ter et 200bis, § 6 Code wallon de l'habitation durable

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Compétence - Région wallonne - Habitation frappée d'un arrêté d'interdiction d'occuper - Recours contre l'amende administrative - Tribunal compétent - Article 568 du Code judiciaire - Application

- Art. 568 Code judiciaire

- Artt. 13ter en 200bis, § 6 Waalse Wetboek van Duurzame Wonen

- Art. 13ter et 200bis, § 6 Code wallon de l'habitation durable

Het in artikel 200bis, § 6, van het Waalse Wetboek van Duurzaam Wonen bepaalde beroep is een rechtsmiddel dat wordt aangewend tegen een rechtshandeling, in dit geval tegen een administratieve beslissing die het decreet ondergeschikt maakt aan de tegenspraak van de overtreder en die volgens datzelfde decreet met redenen moet worden omkleed om de vernietiging ervan mogelijk te maken; bijgevolg dient de rechtbank opnieuw te oordelen over iets dat reeds werd beoordeeld, zelfs door een administratieve overheid, waarbij dat onderzoek kan leiden tot de bevestiging, de wijziging of de vernietiging van de eerste beslissing (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 96.

Le recours prévu par l'article 200bis, § 6, du Code wallon de l'Habitation durable est une voie de droit qui implique le procès fait à un acte, en l'espèce à une décision administrative que le décret subordonne à la contradiction du contrevenant, et dont il prescrit la motivation afin d'en permettre la censure; il s'agit donc, pour le tribunal, de juger à nouveau ce qui l'a déjà été, fût-ce par une autorité administrative, cet examen pouvant déboucher sur la confirmation, la réformation ou l'annulation de la première décision (1). (1) Voir les concl. du MP.

HUISVESTING - Waals Gewest - Woning waarop een woonverbod rust - Administratieve geldboete - Beroep bij de rechtbank

- Artt. 13ter en 200bis, § 6 Waalse Wetboek van Duurzame Wonen

LOGEMENT - Région wallonne - Habitation frappée d'un arrêté d'interdiction d'occuper - Amende administrative - Recours auprès du tribunal

- Art. 13ter et 200bis, § 6 Code wallon de l'habitation durable

De rechtbank die moet kennisnemen van het beroep tegen de administratieve beslissing bedoeld in artikel 200bis, § 6, van het Waalse Wetboek van Duurzaam Wonen, is de correctionele rechtbank en niet de burgerlijke rechtbank (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 96.

Le tribunal appelé à connaître du recours formé contre la décision administrative visée à l'article 200bis, § 6, du Code wallon de l'Habitation durable est le tribunal correctionnel et non le tribunal civil (1). (1) Voir les concl. du MP.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Bevoegdheid - Waals Gewest - Woning waarop een woonverbod rust - Beroep tegen de administratieve geldboete - Bevoegde rechtbank

- Artt. 13ter en 200bis, § 6 Waalse Wetboek van Duurzame Wonen

HUISVESTING - Waals Gewest - Woning waarop een woonverbod rust - Administratieve geldboete - Beroep bij de rechtbank - Bevoegde rechtbank

- Artt. 13ter en 200bis, § 6 Waalse Wetboek van Duurzame Wonen

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Compétence - Région wallonne - Habitation frappée d'un arrêté d'interdiction d'occuper - Recours contre l'amende administrative - Tribunal compétent

- Art. 13ter et 200bis, § 6 Code wallon de l'habitation durable

LOGEMENT - Région wallonne - Habitation frappée d'un arrêté d'interdiction d'occuper - Amende administrative - Recours auprès du tribunal - Tribunal compétent

- Art. 13ter et 200bis, § 6 Code wallon de l'habitation durable

Om de toepassing van het territorialiteitsbeginsel van de strafwet uit te sluiten, moet de rechter vaststellen dat het wanbedrijf door geen van zijn bestanddelen verbonden is met het grondgebied van het Rijk (1). (1) Cass. 4 oktober 2017, AR P.17.0138.F, AC 2017, nr. 525.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Bevoegdheid - Territoriale bevoegdheid - Bevoegdheid van de Belgische rechter - Territorialiteitsbeginsel - Uitsluiting

- Art. 3 Strafwetboek

De strafvordering is geen rechtsvordering waarover het openbaar ministerie naar eigen goeddunken kan beschikken, aangezien deze hem niet toebehoort; zijn berusting in een vonnis waartegen het nochtans hoger beroep heeft ingesteld, ontnemt aan zijn rechtsmiddel noch het vereiste belang noch zijn bestaansreden (1). (1) M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brussel, Die Keure, 9de uitg., 2021, p. 160.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Strafvordering - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Berusting van het openbaar ministerie in het beroepen vonnis

- Art. 1 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 202 Wetboek van Strafvordering

STRAFVORDERING - Uitoefening van de strafvordering - Openbaar ministerie - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Berusting van het openbaar ministerie in het beroepen vonnis

- Art. 1 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 202 Wetboek van Strafvordering

Het complexe misdrijf, dat het stellen van meerdere materiële handelingen van verschillende aard inhoudt, wordt geacht in België te zijn gepleegd wanneer een van de bestanddelen ervan daar werd gepleegd.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Bevoegdheid - Territoriale bevoegdheid - Bevoegdheid van de Belgische rechter - Territorialiteitsbeginsel - Toepassingsvoorwaarde - Complex misdrijf

- Art. 3 Strafwetboek

Pour exclure l'application du principe de territorialité de la loi pénale, le juge doit constater que le délit ne se rattache par aucun de ses éléments constitutifs au territoire national (1). (1) Cass. 4 octobre 2017, RG P.17.0138.F, Pas. 2017, n° 525.

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Compétence - Compétence territoriale - Compétence du juge belge - Principe de territorialité - Ecartement

- Art. 3 Code pénal

L'action publique n'est pas une action dont le ministère public dispose à son gré, puisqu'elle ne lui appartient pas; son acquiescement à un jugement qu'il a pourtant frappé d'appel n'enlève à son recours ni intérêt ni objet (1). (1) M.-A. Beernaert, H.-D. Bosly et D. Vandermeersch, Droit de la procédure pénale, Bruxelles, La Charte, 9ième éd., 2021, p.160.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Action publique - Appel interjeté par le ministère public - Acquiescement du ministère public au jugement entrepris

- Art. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 202 Code d'Instruction criminelle

ACTION PUBLIQUE - Exercice de l'action publique - Ministère public - Appel interjeté par le ministère public - Acquiescement du ministère public au jugement entrepris

- Art. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 202 Code d'Instruction criminelle

L'infraction complexe, qui suppose l'accomplissement de plusieurs actes matériels de nature différente, est censée être commise en Belgique dès lors que l'un de ses éléments y a été réalisé.

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Compétence - Compétence territoriale - Compétence du juge belge - Principe de territorialité - Condition d'application - Infraction complexe

- Art. 3 Code pénal

Het Belgisch gerecht kan kennisnemen van een in het buitenland gepleegde valsheid in geschriften wanneer de vervalser van het valse stuk gebruik heeft gemaakt in België: de ondeelbaarheid, ontstaan ten gevolge van de eenheid van opzet, heeft de bevoegdheid tot gevolg van de gerechten van de Staat op het grondgebied waarvan een deel van het geheel werd begaan (1). (1) Cass. 25 mei 2016, AR P.16.0194.F, AC 2016, nr. 348.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Bevoegdheid - Territoriale bevoegdheid - Bevoegdheid van de Belgische rechter - Territorialiteitsbeginsel - Valsheid en gebruik van valse stukken - In het buitenland gepleegde valsheid en gebruik ervan in België - Ondeelbaarheid

- Artt. 3, 196 en 197 Strafwetboek

VALSHEID EN GEBRUIK VAN VALSE STUKKEN - Bevoegdheid van de Belgische rechter - Territorialiteitsbeginsel - In het buitenland gepleegde valsheid en gebruik ervan in België - Ondeelbaarheid

- Artt. 3, 196 en 197 Strafwetboek

De regel van de dubbele strafbaarstelling, alsook de voorwaarden met betrekking tot de nationaliteit of de hoofdverblijfplaats van de dader, bepaald in artikel 10quater, § 2, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, veronderstellen dat de omkoping van de buitenlandse ambtenaar werd gepleegd buiten het grondgebied van het Rijk.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Bevoegdheid - Territoriale bevoegdheid - Bevoegdheid van de Belgische rechter - Extraterritoriale bevoegdheid - Omkoping van een buitenlandse ambtenaar - Toepassingsvoorwaarden

- Artt. 3, 4 en 246 Strafwetboek

- Art. 10quater Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

OMKOPING - Omkoping van een buitenlandse ambtenaar - Bevoegdheid van de Belgische rechter - Extraterritoriale bevoegdheid - Toepassingsvoorwaarden

- Artt. 3, 4 en 246 Strafwetboek

- Art. 10quater Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Een oplichting of een verduistering wordt geacht op het grondgebied van het Rijk te zijn gepleegd indien er op zijn grondgebied voorbereidende handelingen zijn gesteld die een van de noodzakelijke bestanddelen van de listige kunstgreep of van de verandering van eigendomstitel vormen.

La juridiction belge peut connaître d'un faux en écritures commis à l'étranger alors que le faussaire a fait usage en Belgique de la pièce fautive: l'indivisibilité créée par l'unité de but entraîne la compétence des juridictions de l'Etat sur le territoire duquel une partie du tout a été commise (1). (1) Cass. 25 mai 2016, RG P.16.0194.F, Pas. 2016, n° 348.

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Compétence - Compétence territoriale - Compétence du juge belge - Principe de territorialité - Faux et usage de faux - Faux commis à l'étranger et usage fait en Belgique - Indivisibilité

- Art. 3, 196 et 197 Code pénal

FAUX ET USAGE DE FAUX - Compétence du juge belge - Principe de territorialité - Faux commis à l'étranger et usage fait en Belgique - Indivisibilité

- Art. 3, 196 et 197 Code pénal

Prévues par l'article 10quater, § 2, du titre préliminaire du Code de procédure pénale, la règle de la double incrimination ainsi que les conditions liées à la nationalité ou à la résidence principale de l'auteur, supposent que la corruption d'un fonctionnaire étranger ait été commise en dehors du territoire du Royaume.

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Compétence - Compétence territoriale - Compétence du juge belge - Compétence extraterritoriale - Corruption d'un fonctionnaire étranger - Conditions d'application

- Art. 3, 4 et 246 Code pénal

- Art. 10quater L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

CORRUPTION - Corruption d'un fonctionnaire étranger - Compétence du juge belge - Compétence extraterritoriale - Conditions d'application

- Art. 3, 4 et 246 Code pénal

- Art. 10quater L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

Une escroquerie ou un détournement sont réputés commis sur le territoire du Royaume si des actes préparatoires constituant l'une des composantes nécessaires de la manœuvre frauduleuse ou de l'interversion du titre de la possession, ont été perpétrés sur le territoire national.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Bevoegdheid - Territoriale bevoegdheid - Bevoegdheid van de Belgische rechter - Territorialiteitsbeginsel - Toepassingsvoorwaarde - Oplichting en verduistering

- Artt. 3, 491 en 496 Strafwetboek

OPLICHTING - Bevoegdheid van de Belgische rechter - Territorialiteitsbeginsel - Toepassingsvoorwaarde

- Artt. 3, 491 en 496 Strafwetboek

MISBRUIK VAN VERTROUWEN - Bevoegdheid van de Belgische rechter - Territorialiteitsbeginsel - Toepassingsvoorwaarde

- Artt. 3, 491 en 496 Strafwetboek

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Compétence - Compétence territoriale - Compétence du juge belge - Principe de territorialité - Condition d'application - Escroquerie et détournement

- Art. 3, 491 et 496 Code pénal

ESCROQUERIE - Compétence du juge belge - Principe de territorialité - Condition d'application

- Art. 3, 491 et 496 Code pénal

ABUS DE CONFIANCE - Compétence du juge belge - Principe de territorialité - Condition d'application

- Art. 3, 491 et 496 Code pénal

P.20.1298.N

16 februari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210216.2N.12](#)

AC nr. ...

Wanneer de strafrechter kennis neemt van een overtreding van de wetten en de verordeningen over een van de aangelegenheden die behoren tot de bevoegdheid van de arbeidsgerechten, is de aanwezigheid van de arbeidsauditeur zowel bij de behandeling van de zaak als bij de uitspraak vereist.

OPENBAAR MINISTERIE - Strafzaken - Aangelegenheden die behoren tot de bevoegdheid van de arbeidsgerechten - Uitoefening van de strafvordering - Leden van het arbeidsauditoraat - Uitspraak - Aanwezigheid van het openbaar ministerie

- Artt. 153, 173, 190, 210 en 211 Wetboek van Strafvordering

- Art. 155, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

STRAFVORDERING - Openbaar ministerie - Aangelegenheden die behoren tot de bevoegdheid van de arbeidsgerechten - Leden van het arbeidsauditoraat - Uitspraak - Aanwezigheid van het openbaar ministerie

- Artt. 153, 173, 190, 210 en 211 Wetboek van Strafvordering

- Art. 155, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering - Uitspraak - Aanwezigheid van het openbaar ministerie - Aangelegenheden die behoren tot de bevoegdheid van de arbeidsgerechten - Leden van het arbeidsauditoraat

- Artt. 153, 173, 190, 210 en 211 Wetboek van Strafvordering

- Art. 155, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Lorsque le juge pénal prend connaissance d'une infraction aux lois et règlements dans l'une des matières qui sont de la compétence des juridictions du travail, la présence de l'auditeur du travail est exigée aussi bien lors de l'examen de la cause que lors de la prononciation de la décision.

MINISTERE PUBLIC - Matière répressive - Matières relevant de la compétence des juridictions du travail - Exercice de l'action publique - Membres de l'auditorat du travail - Prononciation - Présence du ministère public

- Art. 153, 173, 190, 210 et 211 Code d'Instruction criminelle

- Art. 155, al. 1er Code judiciaire

ACTION PUBLIQUE - Ministère public - Matières relevant de la compétence des juridictions du travail - Membres de l'auditorat du travail - Prononciation - Présence du ministère public

- Art. 153, 173, 190, 210 et 211 Code d'Instruction criminelle

- Art. 155, al. 1er Code judiciaire

JUGEMENTS ET ARRESTS - Matière répressive - Action publique - Prononciation - Présence du ministère public - Matières relevant de la compétence des juridictions du travail - Membres de l'auditorat du travail

- Art. 153, 173, 190, 210 et 211 Code d'Instruction criminelle

- Art. 155, al. 1er Code judiciaire

P.20.1311.F

17 februari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210217.2F.3](#)

AC nr. ...

Wanneer het Hof, op het cassatieberoep van de burgerlijke partij, de beslissing over de burgerlijke vordering vernietigt die is ingesteld op grond van een telastlegging waarvan de beklaagde door de appelrechter is vrijgesproken, moet de rechter op verwijzing, met betrekking tot de burgerlijke rechtsvordering, onderzoeken of het feit dat als grondslag voor die rechtsvordering heeft gediend, is bewezen en of het die partij schade heeft berokkend; het gezag van gewijsde van de beslissing die, op de strafvordering, de beklaagde heeft vrijgesproken, strekt zich niet uit tot de beslissing over de burgerlijke vordering die bij de rechter op verwijzing aanhangig is gemaakt.

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Hoger beroep - Vrijspraak - Burgerlijke partij - Cassatieberoep - Beslissing op de burgerlijke rechtsvordering - Vernietiging - Gezag van gewijsde

- Art. 2020 Wetboek van Strafvordering

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Hoger beroep - Vrijspraak - Burgerlijke partij - Cassatieberoep - Beslissing op de burgerlijke rechtsvordering - Vernietiging - Rechter op verwijzing - Opdracht

- Art. 2020 Wetboek van Strafvordering

Lorsque, sur le pourvoi de la partie civile, la Cour casse la décision rendue sur l'action civile rendue sur la base d'une prévention pour laquelle le prévenu a été acquitté par le juge d'appel, il appartient au juge de renvoi de rechercher, en ce qui concerne l'action civile, si le fait servant de base à cette action est établi et s'il a causé un dommage à cette partie; l'autorité de la chose jugée attachée à la décision qui, rendue sur l'action publique, a acquitté le prévenu, ne s'étend pas à la décision rendue sur l'action civile dont le juge de renvoi est saisi.

CHOSE JUGEE - Autorité de chose jugée - Matière répressive - Action civile - Appel - Acquittement - Partie civile - Pourvoi - Décision sur l'action civile - Cassation - Autorité de chose jugée

- Art. 2020 Code d'Instruction criminelle

CHOSE JUGEE - Autorité de chose jugée - Matière répressive - Action civile - Appel - Acquittement - Partie civile - Pourvoi - Décision sur l'action civile - Cassation - Juge de renvoi - Mission

- Art. 2020 Code d'Instruction criminelle

Artikel 36, eerste lid, Wegverkeerswet bestraft degene die, na een veroordeling bij toepassing van artikel 34, § 2, artikel 35 of artikel 37bis, § 1, een van deze bepalingen binnen drie jaar te rekenen van de dag van de uitspraak van een vorig veroordelend vonnis dat in kracht van gewijsde is gegaan opnieuw overtreedt; wanneer de rechter op grond van artikel 37/1, § 1, derde lid, Wegverkeerswet beslist om, gezien de herhaling, de maatregel op te leggen waarbij de geldigheid van het rijbewijs wordt beperkt tot de met een alcoholslot uitgeruste motorvoertuigen, baseert hij die beslissing op een andere hypothese van herhaling dan die welke bedoeld wordt in artikel 38, § 6, betreffende het als straf opgelegde verval van het recht tot sturen (1). (1) Zie concl. OM (onderzoek van het eerste middel) in Pas. 2021, nr. 154.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 37 - Artikel 37/1, § 1, derde lid - Beperking van de geldigheid van het rijbewijs tot de met een alcoholslot uitgeruste motorvoertuigen - Grondslag - Andere herhaling bedoeld in artikel 36, eerste lid, dan die bedoeld in artikel 38, § 6

- Artt. 36, eerste lid, 37/1, § 1, derde lid, en 38, § 6 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

HERHALING - Artikel 37, § 1, derde lid, Wegverkeerswet - Beperking van de geldigheid van het rijbewijs tot de met een alcoholslot uitgeruste motorvoertuigen - Grondslag - Andere herhaling bedoeld in artikel 36, eerste lid, dan die bedoeld in artikel 38, § 6

- Artt. 36, eerste lid, 37/1, § 1, derde lid, en 38, § 6 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

L'article 36, alinéa 1er, de la loi sur la circulation routière sanctionne celui qui, après une condamnation par application de l'article 34, § 2, de l'article 35 ou de l'article 37bis, § 1er, commet dans les trois années à dater d'un jugement antérieur portant condamnation et passé en force de chose jugée, une nouvelle infraction à une de ces dispositions; lorsque, sur pied de l'article 37/1, § 1er, alinéa 3, de cette loi, le juge décide d'imposer sur le fondement de cet état de récidive la mesure de la limitation de la validité du permis de conduire aux véhicules à moteur équipés d'un éthylotest antidémarrage, il fonde cette décision sur une hypothèse de récidive distincte de celle visée à l'article 38, § 6, relative à la déchéance du droit de conduire prononcée à titre de peine (1). (1) Voir les concl. du MP (examen du 1er moyen).

ROULAGE - Loi relative a la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 37 - Article 37/1, § 1er, alinéa 3 - Limitation de la validité du permis de conduire aux véhicules à moteur équipés d'un éthylotest antidémarrage - Fondement - Récidive visée à l'article 36, alinéa 1er, distincte de celle visée à l'article 38, § 6

- Art. 36, al. 1er, 37/1, § 1er, al. 3, et 38, § 6 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

RECIDIVE - Loi sur la circulation routière, article 37/1, § 1er, alinéa 3 - Limitation de la validité du permis de conduire aux véhicules à moteur équipés d'un éthylotest antidémarrage - Fondement - Récidive visée à l'article 36, alinéa 1er, distincte de celle visée à l'article 38, § 6

- Art. 36, al. 1er, 37/1, § 1er, al. 3, et 38, § 6 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

Artikel 8 Probatiwewet voorziet in de mogelijkheid om, onder de daarin bepaalde voorwaarden, enkel voor de straffen uitstel te verlenen; uit het algemeen opzet van de wet blijkt echter dat het uitrusten van een motorvoertuig met een alcoholslot een preventieve veiligheidsmaatregel is die een doel van algemeen belang nastreeft, in zoverre die uitrusting, aangevuld met een omkaderingsprogramma, toelaat zich ervan te verzekeren dat de toestand van de bestuurder, op het ogenblik dat hij achter het stuur plaatsneemt, aan de wettelijke minimumvereisten voor het nuchter en veilig besturen van een voertuig voldoet, op zodanige wijze dat hiermee het herhalingsgevaar beperkt wordt en de verkeersveiligheid gewaarborgd wordt; die verplichting strekt dus niet tot bestraffing van de bestuurder in staat van herhaling, maar tot bescherming van de maatschappij tegen gevaarlijke gedragingen in het verkeer; hiervoor kan bijgevolg geen uitstel worden verleend (1). (1) Zie concl. OM (onderzoek van het tweede middel) in Pas. 2021, nr. 154.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 37 - Artikel 37/1xxxxx - Beperking van de geldigheid van het rijbewijs tot de met een alcoholslot uitgeruste motorvoertuigen - Aard - Veiligheidsmaatregel en geen straf - Invloed op de mogelijkheid tot het verlenen van het uitstel

- Art. 37/1 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

STRAF - Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Artikel 37/1 Wegverkeerswet - Beperking van de geldigheid van het rijbewijs tot de met een alcoholslot uitgeruste motorvoertuigen - Aard - Veiligheidsmaatregel en geen straf - Invloed op de mogelijkheid tot het verlenen van het uitstel

- Art. 37/1 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER - Gewoon uitstel - Artikel 37/1 Wegverkeerswet - Beperking van de geldigheid van het rijbewijs tot de met een alcoholslot uitgeruste motorvoertuigen - Aard - Veiligheidsmaatregel en geen straf - Invloed op de mogelijkheid tot het verlenen van het uitstel

L'article 8 de la loi du 29 juin 1964 prévoit la faculté, dans les conditions qu'il détermine, d'accorder le sursis seulement pour les peines; or, il se dégage de l'économie générale de la loi que l'installation d'un éthylotest antidémarrage constitue une mesure préventive de sûreté poursuivant un objectif d'intérêt général en ce que ce dispositif, associé à un programme d'encadrement, permet de vérifier que l'état du conducteur, au moment où il prend le volant, répond aux normes minimales légales requises en termes de sobriété pour la conduite d'un véhicule en toute sécurité, de manière à limiter le risque de récidive et à garantir la sécurité routière; cette obligation vise donc non pas à sanctionner le conducteur récidiviste, mais à protéger la société contre les comportements dangereux dans la circulation; dès lors, elle ne peut être assortie d'un sursis (1). (1) Voir les concl. du MP. (examen du 2e moyen).

ROULAGE - Loi relative a la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 37 - Article 37/1xxxxx - Limitation de la validité du permis de conduire aux véhicules à moteur équipés d'un éthylotest antidémarrage - Nature - Mesure de sûreté et non peine - Incidence quant à la possibilité d'octroi du sursis

- Art. 37/1 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

- Art. 8 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

PEINE - Généralités. peines et mesures. légalité - Loi sur la circulation routière, article 37/1 - Limitation de la validité du permis de conduire aux véhicules à moteur équipés d'un éthylotest antidémarrage - Nature - Mesure de sûreté et non peine - Incidence quant à la possibilité d'octroi du sursis

- Art. 37/1 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

- Art. 8 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE - Sursis simple - Loi sur la circulation routière, article 37/1 - Limitation de la validité du permis de conduire aux véhicules à moteur équipés d'un éthylotest antidémarrage - Nature - Mesure de sûreté et non peine - Incidence quant à la possibilité d'octroi du sursis

- Art. 37/1 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

- Art. 37/1 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

- Art. 8 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

P.20.1319.N

5 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210105.2N.11](#)

AC nr. ...

Noch artikel 16 Voorlopige Hechteniswet noch enige andere wetsbepaling voorzien erin dat het verzuim de advocaat van de inverdenkinggestelde te horen in zijn opmerkingen betreffende het uitvaardigen van een aanhoudingsbevel wordt gesanctioneerd met het onregelmatig verklaren van het uitgevaardigde aanhoudingsbevel en met de onmiddellijke invrijheidstelling van de inverdenkinggestelde; het staat aan het onderzoeksgerecht ingeval van een dergelijk verzuim te oordelen of gelet op de concrete omstandigheden van de zaak dit het recht van verdediging van de inverdenkinggestelde daadwerkelijk en onherstelbaar heeft aangetast.

ONDERZOEKSGERECHTEN - Handhaving voorlopige hechtenis - Verzuim om de raadsman te horen in zijn opmerkingen betreffende het uitvaardigen van een aanhoudingsbevel - Taak van het onderzoeksgerecht

- Art. 16, § 2, vijfde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Verzuim om de raadsman te horen in zijn opmerkingen betreffende het uitvaardigen van een aanhoudingsbevel - Taak van het onderzoeksgerecht

- Art. 16, § 2, vijfde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Bevel tot aanhouding - Het voorafgaandelijk horen van de raadsman in zijn opmerkingen - Verzuim

- Art. 16, § 2, vijfde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Ni l'article 16 de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive ni aucune autre disposition légale ne prévoit que l'omission d'entendre l'avocat de l'inculpé en ses observations concernant la délivrance d'un mandat d'arrêt doive être sanctionnée par l'irrégularité du mandat d'arrêt décerné et par la mise en liberté immédiate de l'inculpé; lorsque pareille omission survient, il appartient à la juridiction d'instruction d'apprécier si, au regard des circonstances particulières de la cause, une atteinte effective et irréparable aux droits de la défense de l'inculpé en a résulté.

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Maintien de la détention préventive - Omission d'entendre le conseil en ses observations concernant la délivrance d'un mandat d'arrêt - Mission de la juridiction d'instruction

- Art. 16, § 2, al. 5 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Détention préventive - Maintien - Omission d'entendre le conseil en ses observations concernant la délivrance d'un mandat d'arrêt - Mission de la juridiction d'instruction

- Art. 16, § 2, al. 5 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Mandat d'arrêt - Conseil entendu préalablement en ses observations - Omission

- Art. 16, § 2, al. 5 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

P.20.1321.N

5 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210105.2N.13](#)

AC nr. ...

Artikel 822 Gerechtelijk Wetboek is niet van toepassing op de rechtspleging inzake voorlopige hechtenis, die wat de rechtsmiddelen een eigen regeling kent.

AFSTAND (RECHTSPLEGING) - Afstand van proceshandeling - Artikel 822, Gerechtelijk Wetboek - Voorlopige hechtenis - Rechtsmiddelen - Eigen regeling

3/10/2023

L'article 822 du Code judiciaire ne s'applique pas à la procédure en matière de détention préventive, dans le cadre de laquelle les voies de recours sont régies par des règles propres.

DESISTEMENT (PROCEDURE) - Désistement d'un acte de procédure - Code judiciaire, article 822 - Détention préventive - Recours - Règles propres

P. 356/502

De afstand van een hoger beroep in het kader van de voorlopige hechtenis heeft niet tot gevolg dat de zaak daardoor van rechtswege wordt onttrokken aan de kamer van inbeschuldigingstelling, zodat het onderzoeksgerecht overeenkomstig artikel 30, § 3, tweede lid, Voorlopige Hechteniswet binnen de termijn van vijftien dagen nadat het hoger beroep is ingesteld, akte moet verlenen van de afstand (1). (1) Cass. 23 augustus 2005, AR P.05.1216.F, AC 2005, nr. 401.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Hoger beroep - Afstand

Le désistement d'un appel interjeté en matière de détention préventive n'a pas pour effet de dessaisir, de plein droit, la chambre des mises en accusation de la cause, de sorte que, conformément à l'article 30, § 3, alinéa 2, de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive, la juridiction d'instruction doit donner acte du désistement dans les quinze jours de l'introduction de l'appel (1). (1) Cass. 23 août 2005, RG P.05.1216.F, Pas. 2005, n° 401.

DETENTION PREVENTIVE - Appel - Désistement

Een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat de afstand van een inverdenkinggestelde van zijn hoger beroep tegen een beslissing van de raadkamer die de voorlopige hechtenis handhaaft, heeft dezelfde gevolgen heeft als een arrest dat de voorlopige hechtenis handhaaft in de zin van artikel 30, § 4, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Hoger beroep - Arrest waarbij akte van de afstand wordt verleend

Un arrêt de la chambre des mises en accusation donnant acte du désistement par un inculpé de l'appel qu'il a interjeté contre une décision par laquelle la chambre du conseil maintient la détention préventive a les mêmes effets qu'un arrêt de maintien de la détention préventive au sens de l'article 30 § 4, alinéa 1er, de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive.

DETENTION PREVENTIVE - Appel - Arrêt donnant acte du désistement

Uit de artikelen 21 en 30 Wegverkeerswet volgt niet dat het daarin omschreven misdrijf noodzakelijk vereist dat de verdachte persoon aan het stuur van een voertuig in beweging is gezien (1) ; de inbreuk kan, op basis van de bijzonderheden van de zaak, ook uit andere omstandigheden worden afgeleid (2). (1) Zie Cass. 25 februari 2004, AR P.03.1430.F, AC 2004, nr. 104. Eveneens, "opdat een persoon bestuurder zou kunnen zijn van een voertuig in de zin van artikel 33, § 1, 1° [van die wet betreffende het vluchtmisdrijf] is niet vereist dat dit voertuig in beweging is op het ogenblik van het ongeval" (Cass. 28 oktober 2014, AR P.13.1917.N, AC 2014, nr. 642). Wat het begrip bestuurder betreft, definieert artikel 2.13 [Wegverkeersreglement] de bestuurder als zijnde elke persoon die een voertuig bestuurt (Cass. 14 oktober 2020, AR P.20.0557.F, AC 2020, nr. 637), maar "uit de aanhef van [dat artikel] blijkt dat [die definitie] enkel van toepassing is op het Wegverkeersreglement zelf en geen toepassing vindt op de Wegverkeerswet; in dat geval dient het begrip bestuurder bij gebrek aan wettelijke definitie in de gewone zin van het woord te worden begrepen" (Cass. 20 september 2016, AR P.15.0409.N, AC 2016, nr. 506, § 7). (2) In die zin oordeelt het Hof dat de rechter aan de beklagde de hoedanigheid kan toekennen van bestuurder in de zin van artikel 35 Wegverkeerswet dat het besturen in staat van dronkenschap bestraft, op basis van de bevinding dat de beklagde op de bestuurdersstoel van zijn wagen zat en dat de stoplichten brandden, hetgeen impliceert dat de contactsleutel in het contactslot stak (Cass. 14 oktober 2020, AR P.20.0557.F, AC 2020, nr. 637).

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 30 - Besturen van een voertuig zonder rijbewijs - Bewijs - Identificatie van de bestuurder

- Artt. 21 en 30 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 21 - Besturen van een voertuig zonder rijbewijs - Bewijs - Identificatie van de bestuurder

- Artt. 21 en 30 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart

Il ne résulte pas des articles 21 et 30 de la loi relative à la police de la circulation routière que l'infraction qu'elles prévoient requière nécessairement que la personne suspectée ait été vue au volant d'un véhicule en mouvement (1); l'infraction peut également, selon les particularités de la cause, être déduite d'autres circonstances (2). (1) Voir Cass. 25 février 2004, RG P.03.1430.F, Pas. 2004, n° 104. De même, « la désignation d'une personne comme conducteur d'un véhicule au sens de l'article 33, § 1er, 1°, [de cette loi, relatif au délit de fuite] ne requiert pas que ce véhicule soit en mouvement au moment de l'accident » (Cass. 28 octobre 2014, RG P.13.1917.N, Pas. 2014, n° 642). Quant à la notion de conducteur, l'article 2.13 [du code de la route] définit celui-ci comme étant toute personne qui assure la direction d'un véhicule (Cass. 14 octobre 2020, RG P.20.0557.F, Pas. 2020, n° 637), mais « il ressort de la partie liminaire de [cet article] que [cette définition] ne s'applique qu'au code de la route lui-même et non à la loi relative à la police de la circulation routière ; dans ce cas, à défaut de définition légale, il y a lieu de comprendre la notion de conducteur au sens usuel du terme » (Cass. 20 septembre 2016, RG P.15.0409.N, Pas. 2016, n° 506, § 7). (2) En ce sens, la Cour considère que le juge peut attribuer au prévenu la qualité de conducteur au sens de l'article 35 de la loi sur la circulation routière, qui réprime la conduite en état d'ivresse, sur la base de la constatation que le prévenu se trouvait assis sur le siège conducteur de sa voiture et que les feux stop étaient allumés, ce qui implique que la clef de contact avait été insérée dans le barillet (Cass. 14 octobre 2020, RG P.20.0557.F, Pas. 2020, n° 637).

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 30 - Conduite sans permis - Preuve - Identification du conducteur

- Art. 21 et 30 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 21 - Conduite sans permis - Preuve - Identification du conducteur

- Art. 21 et 30 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

P.20.1334.F

20 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210120.2F.15](#)

AC nr. ...

Wanneer de strafuitvoeringsrechtbank, in plaats van de zaak te verdagen om de directie of het openbaar ministerie toe te laten het ontbrekende stuk, namelijk het met redenen omkleed advies van een dienst of persoon die gespecialiseerd is in de diagnostische expertise van seksuele delinquenten, bij het dossier te voegen, de zaak in beraad heeft genomen en over de gegrondheid van de verzoeken tot elektronisch toezicht en tot voorwaardelijke invrijheidstelling uitspraak heeft gedaan, waarbij ze die heeft afgewezen op grond van de vaststelling dat het dossier niet in staat van wijzen is omdat de procedure is aangetast door een tekortkoming die niet aan de verzoeker kan worden toegeschreven en niet door hem kan worden verholpen, is die beslissing niet naar recht verantwoord (1). (1) Zie Cass. 15 juli 2008, AR P.08.0984.F, AC 2008, nr. 423.

VOORWAARDELIJKE INVRIJHEIDSTELLING - Strafwitvoeringsrechtbank - Verzoeken tot elektronisch toezicht en tot voorwaardelijke invrijheidstelling - Tenuitvoerlegging van een straf wegens zedenfeiten - Met redenen omkleed advies van een gespecialiseerde dienst - Geen advies

- Artt. 32, § 1, 49, § 3, en 50, § 2 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

STRAFUITVOERING - Strafwitvoeringsrechtbank - Verzoeken tot elektronisch toezicht en tot voorwaardelijke invrijheidstelling - Tenuitvoerlegging van een straf wegens zedenfeiten - Met redenen omkleed advies van een gespecialiseerde dienst - Geen advies

- Artt. 32, § 1, 49, § 3, en 50, § 2 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Lorsque, au lieu de remettre l'affaire pour permettre à la direction ou au ministère public de verser au dossier la pièce manquante, à savoir l'avis motivé d'un service ou d'une personne spécialisé(e) dans l'expertise diagnostique des délinquants sexuels, le tribunal de l'application des peines a pris la cause en délibéré et, statuant sur le fondement des demandes de surveillance électronique et de libération conditionnelles, les a rejetées, cette décision, fondée sur le constat que le dossier n'est pas en état parce que la procédure est entachée d'un manquement qui n'est pas imputable au requérant et auquel il ne peut remédier, n'est pas légalement justifiée (1). (1) Voir Cass. 15 juillet 2008, RG P.08.0984.F, Pas. 2008, n° 423.

LIBERATION CONDITIONNELLE - Tribunal de l'application des peines - Demandes de surveillance électronique et de libération conditionnelle - Exécution d'une peine pour des faits de mœurs - Avis motivé d'un service spécialisé - Absence d'avis

- Art. 32, § 1er, 49, § 3, et 50, § 2 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Demandes de surveillance électronique et de libération conditionnelle - Exécution d'une peine pour des faits de mœurs - Avis motivé d'un service spécialisé - Absence d'avis

- Art. 32, § 1er, 49, § 3, et 50, § 2 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

P.20.1338.N

5 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210105.2N.14](#)

AC nr. ...

Indien de politierechtbank een beklagde veroordeelt en zijn onmiddellijke aanhouding beveelt en de beklagde tegen dat vonnis hoger beroep heeft ingesteld, neemt krachtens artikel 27, § 1, 2°, en § 2, Voorlopige Hechteniswet de correctionele rechtbank waar de zaak ingevolge het hoger beroep aanhangig is, kennis van het verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling; de correctionele rechtbank doet in een dergelijk geval uitspraak over het verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling in eerste en laatste aanleg en tegen de daarover gewezen beschikking staat bijgevolg geen hoger beroep open.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Hoger beroep - Politierechtbank - Onmiddellijke aanhouding - Hoger beroep - Verzoekschrift tot in vrijheidstelling - Uitspraak van de correctionele rechtbank in eerste en laatste aanleg

VOORLOPIGE HECHTENIS - Onmiddellijke aanhouding - Politierechtbank - Hoger beroep - Verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling - Uitspraak van de correctionele rechtbank in eerste en laatste aanleg

Lorsque le tribunal de police condamne un prévenu et ordonne son arrestation immédiate, et que le prévenu a fait appel de ce jugement, le tribunal correctionnel saisi de cet appel connaît de la requête de mise en liberté provisoire en vertu de l'article 27, § 1er, 2°, et § 2, de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive; en pareille occurrence, le tribunal correctionnel statue en premier et dernier ressort sur la requête de mise en liberté provisoire et l'ordonnance rendue en la matière n'est donc pas susceptible d'appel.

DETENTION PREVENTIVE - Appel - Tribunal de police - Arrestation immédiate - Appel - Requête de mise en liberté - Décision du tribunal correctionnel rendue en premier et dernier ressort

DETENTION PREVENTIVE - Arrestation immédiate - Tribunal de police - Appel - Requête de mise en liberté provisoire - Décision du tribunal correctionnel rendue en premier et dernier ressort

P.20.1344.F

24 maart 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210324.2F.5](#)

AC nr. ...

Krachtens artikel D.VII.13 van het Waalse Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling beveelt de rechtbank, naast de straf, op met redenen omkleed verzoek van de gemachtigde ambtenaar of het gemeentecollege, ofwel het herstel van de plaats in haar oorspronkelijke staat, ofwel de uitvoering van inrichtingswerken, ofwel de betaling van de meerwaarde die het goed ten gevolge van de overtreding heeft verworven; wanneer de gemachtigde ambtenaar hem daartoe vordert, moet de strafrechter, van de drie voormelde maatregelen, de door de administratie gekozen maatregel bevelen, zonder deze met een andere te mogen cumuleren (1). (1) Cass. 13 november 2013, AR P.13.0258.F, AC 2013, nr. 602.

STEDENBOUW - Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Waals Gewest - Met redenen omkleed verzoek van de gemachtigde ambtenaar tot bevel van een maatregel - Gevolg - Cumulatieverbod

- Art. D.VII.13 Waals Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling (2016)

En vertu de l'article D.VII.13 du Code de développement territorial, outre la pénalité, le tribunal ordonne, à la demande motivée du fonctionnaire délégué, soit la remise en état des lieux, soit l'exécution de travaux d'aménagement, soit le paiement de la plus-value acquise par le bien à la suite de l'infraction; lorsque le fonctionnaire délégué lui en défère la demande, le juge correctionnel doit ordonner celle des trois mesures susdites que l'administration a choisie, sans pouvoir la cumuler avec une autre (1). (1) Cass. 13 novembre 2013, RG P.13.0258.F, Pas. 2013, n° 602.

URBANISME - Remise en état des lieux. paiement d'une plusvalue - Région wallonne - Demande motivée du fonctionnaire délégué tendant à ordonner une mesure - Conséquence - Interdiction de cumul

- Art. D.VII.13 Code du Développement territorial - Partie décrétable

Hoewel de rechter, op het vlak van stedenbouw, de opportuniteit van de door de gemachtigde ambtenaar gevorderde maatregel niet mag beoordelen of deze mag vervangen door een andere maatregel die de administratie niet heeft gevraagd, kan hij wel weigeren om in te gaan op een vordering die kennelijk onredelijk of buitensporig is; de verwerping van een dergelijke vordering staat het strafgerecht evenwel niet toe de overtreder vrij te stellen van elke andere in artikel D.VII.13 bepaalde herstelmaatregel, die de administratie ook zou kunnen kiezen, als verplichte aanvulling op de strafrechtelijke veroordeling (1). (1) Cass. 25 juni 2014, AR P.14.0394.F, AC 2014, nr. 455.

STEDENBOUW - Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Waals Gewest - Met redenen omkleed verzoek van de gemachtigde ambtenaar - Vordering tot betaling van een meerwaarde - Kennelijk onredelijke vordering - Weigering
- Art. D.VII.13 Waals Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling (2016)

S'il n'appartient pas au juge, en matière d'urbanisme, d'apprécier l'opportunité de la mesure sollicitée par le fonctionnaire délégué, ni de lui en substituer une autre que l'administration ne réclame pas, il peut toutefois refuser de faire droit à une demande manifestement déraisonnable ou entachée d'excès; le rejet d'une telle demande n'autorise cependant pas la juridiction répressive à exempter le contrevenant de toute autre mesure de réparation qui, prévue à l'article D.VII.13 du Code de développement territorial, paraît pouvoir également s'offrir au choix de l'administration, à titre de complément obligé de la condamnation pénale (1). (1) Cass. 25 juin 2014, RG P.14.0394.F, Pas. 2014, n° 455.

URBANISME - Remise en état des lieux. paiement d'une plusvalue - Région wallonne - Demande motivée du fonctionnaire délégué - Demande de paiement d'une plus-value - Demande manifestement déraisonnable - Refus
- Art. D.VII.13 Code du Développement territorial - Partie décrétable

P.20.1348.F

27 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210127.2F.6](#)

AC nr. ...

Krachtens artikel 15, §§ 1 en 5, van Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven, kan de inbewaringstelling van een persoon met het oog op zijn verwijdering slechts worden gehandhaafd gedurende de periode waarin de verwijderingsprocedure loopt en met de vereiste zorgvuldigheid wordt uitgevoerd; het redelijke vooruitzicht dat de verwijdering tot een goed einde kan worden gebracht, moet dus nog steeds bestaan op het ogenblik dat het nationale gerecht de wettigheid van de bewaring onderzoekt (1). (1) Cass. 10 juni 2020, AR P.20.0603.F, AC 2020, nr. 387; zie HvJ (gr. k.) 30 november 2009, Kadzoev, C-357/09, ECLI:EU:C:2009:741, §§65-67; HvJ 14 mei 2020, Országos e.a., C-924/19 en C-925/19, ECLI:EU:C:2020:367, § 27.

ONDERZOEKSGERECHTEN - Vreemdelingen - Vasthouding -
3/10/2023

En vertu de l'article 15, § 1er et 5, de la directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil, du 16 décembre 2008, relative aux normes et procédures applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier, la rétention d'une personne à des fins d'éloignement ne peut être maintenue que pendant le temps où le dispositif d'éloignement est en cours et est exécuté avec toute la diligence requise; il faut donc qu'au moment de l'examen de la légalité de la rétention par la juridiction nationale, la possibilité subsiste d'une réelle perspective que l'éloignement soit mené à bien (1). (1) Cass. 10 juin 2020, RG P.20.0603.F, Pas. 2020, n° 387 ; voir C.J.U.E. (gr. ch.) 30 novembre 2009, Kadzoev, C-357/09, ECLI:EU:C:2009:741, §§65-67; C.J.U.E., 14 mai 2020, Országos e.a., C-924/19 et C-925/19, ECLI:EU:C:2020:367, § 27.

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Etrangers - Rétention -

Verlenging - Voorwaarden - Terugkeerrichtlijn 2008/115/EG - Mogelijkheid om de vreemdeling daadwerkelijk binnen een redelijke termijn te verwijderen - In acht te nemen tijdstip - Tijdstip van de beslissing - Tijdstip waarop de wettigheid van de vasthouding opnieuw door het onderzoeksgerecht wordt onderzocht - Invloed op het toezicht van de onderzoeksgerechten op de vasthoudingstitel

- Art. 7, vijfde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 15 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

VREEMDELINGEN - Vasthouding - Verlenging - Voorwaarden - Terugkeerrichtlijn 2008/115/EG - Mogelijkheid om de vreemdeling daadwerkelijk binnen een redelijke termijn te verwijderen - In acht te nemen tijdstip - Tijdstip van de beslissing - Tijdstip waarop de wettigheid van de vasthouding opnieuw door het onderzoeksgerecht wordt onderzocht - Invloed op het toezicht van de onderzoeksgerechten op de vasthoudingstitel

- Art. 7, vijfde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 15 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

Prolongation - Conditions - Directive 2008/115/CE "retour" - Possibilité d'éloigner effectivement l'étranger dans un délai raisonnable - Moment à prendre en considération - Moment où la décision a été prise - Moment du réexamen de la légalité de la rétention par la juridiction d'instruction - Incidence quant au contrôle du titre de rétention par les juridictions d'instruction

- Art. 7, al. 5 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 15 Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

ETRANGERS - Rétention - Prolongation - Conditions - Directive 2008/115/CE "retour" - Possibilité d'éloigner effectivement l'étranger dans un délai raisonnable - Moment à prendre en considération - Moment où la décision a été prise - Moment du réexamen de la légalité de la rétention par la juridiction d'instruction - Incidence quant au contrôle du titre de rétention par les juridictions d'instruction

- Art. 7, al. 5 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 15 Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

P.21.0008.N

23 februari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210223.2N.11](#)

AC nr. ...

Het arrest dat geen uitspraak heeft gedaan wat betreft het door het openbaar ministerie ingestelde hoger beroep betreffende een beklaagde, heeft zijn rechtsmacht over de beslissing op strafvordering betreffende die beklaagde niet volledig uitgeput en het arrest is in die mate geen eindbeslissing, zodat er afstand kan worden gedaan van het cassatieberoep; in zoverre dat arrest wel een eindbeslissing is wat betreft de uitspraak op de burgerlijke rechtsvordering gericht tegen die beklaagde kan er geen afstand worden gedaan van het cassatieberoep (1). (1) S. VAN OVERBEKE, Afstand van cassatieberoep in strafzaken, Kluwer, 2008.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Afstand - Strafvordering - Hoger beroep door het openbaar ministerie - Geen uitspraak door de appelrechters - Geen eindbeslissing

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Afstand - Burgerlijke

3/10/2023

L'arrêt qui ne s'est pas prononcé sur l'appel interjeté par le ministère public en ce qui concerne un prévenu n'a pas complètement épuisé son pouvoir juridictionnel concernant la décision rendue sur l'action publique en ce qui concerne ce prévenu et, dans cette mesure, il ne constitue pas une décision définitive, si bien qu'un désistement du pourvoi est possible; dans la mesure où cet arrêt constitue bel et bien une décision définitive concernant la décision rendue sur l'action civile exercée contre ce prévenu, le désistement du pourvoi ne peut être décrété (1). (1) S. VAN OVERBEKE, Afstand van cassatieberoep in strafzaken, Kluwer, 2008.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Désistement - Action publique - Appel formé par le ministère public - Absence de décision par les juges d'appel - Décision non définitive

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Désistement - Action

P. 362/502

rechtsvordering - Uitspraak door de appelrechters over de burgerlijke rechtsvordering - Eindbeslissing

civile - Décision rendue sur l'action civile par les juges d'appel - Décision définitive

Volgens artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering kan cassatieberoep in beginsel slechts worden ingesteld na de eindbeslissing en er is een eindbeslissing indien de rechter uitspraak doet over de gehele vordering en hij zijn rechtsmacht betreffende die vordering volledig heeft uitgeoefend (1). (1) F. VAN VOLSEM, "Het onmiddellijk en het uitgestelde cassatieberoep tegen beslissingen op de strafvordering na potpourri II", noot onder Cassatie 8 maart 2016, RABG 2016/14, 1033-1059.

Selon l'article 420, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle, le pourvoi en cassation n'est en principe ouvert qu'après la décision définitive et une décision est définitive lorsque le juge statue sur l'ensemble de l'action et qu'il a complètement épuisé son pouvoir juridictionnel la concernant (1). (1) F. VAN VOLSEM, « Het onmiddellijk en het uitgestelde cassatieberoep tegen beslissingen op de strafvordering na potpourri II », note sous cassation 8 mars 2016, R.A.B.G. 2016/14, 1033-1059.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Algemeen - Eindbeslissing
- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Généralités - Décision définitive
- Art. 420, al. 1er Code d'Instruction criminelle

P.21.0017.N

12 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210112.2N.12](#)

AC nr. ...

De vernietiging door het Hof, dat het rechtsgebied regelt, van de beschikking tot verwijzing van de raadkamer, maakt de afzonderlijke beschikking tot handhaving van de voorlopige hechtenis van de verdachte, die diezelfde dag door de voormelde raadkamer is geweest, doelloos (1). (1) In deze zaak had de raadkamer de beklaagde op 14 januari 2020 in vrijheid gesteld onder voorwaarden, maar na hoger beroep van het OM werd bij arrest van de KI te Gent van 28 januari 2020 de hechtenis voorsnog gehandhaafd voor een termijn van twee maanden. Op het ogenblik van de beschikking tot verwijzing naar de correctionele rechtbank te Brugge van 28 februari 2020, heeft de raadkamer bij afzonderlijke beschikking van dezelfde datum de hechtenis gehandhaafd. Door de vernietiging evenwel ingevolge de regeling van rechtsgebied van de beschikking tot verwijzing, heeft de afzonderlijke beschikking tot handhaving van dezelfde datum geen bestaansreden meer. Wat de verdere voorlopige hechtenis betreft is het de titel die gold op het ogenblik van de regeling van de rechtspleging, waarvan de gevolgen sedertdien als het ware werden opgeschort, die vanaf de dag van de vernietiging van de beschikking ingevolge de regeling van het rechtsgebied opnieuw van kracht wordt, in casu dus het arrest van de KI Gent van 28 januari 2020. Zie Cass. 16 juni 1999, AR P.99.0694.F, AC 1999, nr. 368. en R. DECLERCQ, "Regeling van rechtsgebied", Comm. Straf., nr. 55, p. 23. AW.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Raadkamer - Beschikking tot verwijzing - Afzonderlijke beschikking tot handhaving - Regeling van rechtsgebied - Vernietiging van de beschikking tot verwijzing

- Art. 26, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

L'annulation de l'ordonnance de renvoi de la chambre du conseil par la Cour, réglant de juges, rend sans objet l'ordonnance séparée maintenant la détention préventive du suspect, rendue ce même jour par la chambre du conseil précitée (1). (1) Dans cette affaire, la chambre du conseil avait, le 14 janvier 2020, libéré le prévenu sous conditions, mais ensuite de l'appel du ministère public, la chambre des mises en accusation de Gand a, par un arrêt du 28 janvier 2020, décidé du maintien de la détention pour une période de deux mois. Le 28 février 2020, date à laquelle l'ordonnance a été renvoyée devant le tribunal correctionnel de Bruges, la chambre du conseil a décidé du maintien de la détention par une ordonnance séparée rendue ce même jour. Toutefois, l'annulation ensuite du règlement de juges de l'ordonnance de renvoi rend sans objet l'ordonnance séparée maintenant la détention, rendue à la même date. S'agissant de la détention provisoire supplémentaire, il s'agit du titre qui valait au moment du règlement de la procédure, dont les conséquences ont, depuis lors, pour ainsi dire été suspendues et qui est rétabli depuis la date de l'annulation de l'ordonnance ensuite du règlement de la procédure. Il s'agit donc en l'espèce de l'arrêt rendu le 28 janvier 2020 par la chambre des mises en accusation de Gand. Voir Cass. 16 juin 1999, RG P.99.0694.F, Pas. 1999, n° 368. et R. DECLERCQ, «Regeling van rechtsgebied», Comm. Straf., n° 55, p. 23. AW

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Chambre du conseil - Ordonnance de renvoi - Ordonnance séparée maintenant la détention - Règlement de juges - Mise à néant de l'ordonnance de renvoi

- Art. 26, § 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Wanneer de raadkamer, met aanneming van verzachtende omstandigheden, een verdachte naar de correctionele rechtbank heeft verwezen voor een correctionaliseerbare misdaad en het vonnisgerecht in beroep de herkwalificatie in een niet correctionaliseerbare misdaad bevestigt en zich derhalve onbevoegd verklaart om van de zaak kennis te nemen, regelt het Hof het rechtsgebied door de beschikking van de raadkamer te vernietigen en de zaak te verwijzen naar de kamer van inbeschuldigingstelling (1). (1) Het Hof verwijst hier de zaak, na regeling van rechtsgebied en vernietiging van de beschikking tot verwijzing naar de correctionele rechtbank, naar de kamer van inbeschuldigingstelling. Er bestaat soms discussie over het feit of de verwijzing dient te gebeuren naar de raadkamer of naar de KI, maar wanneer het gaat om een niet-correctionaliseerbare misdaad wordt doorgaans verwezen naar de kamer van inbeschuldigingstelling omdat de omweg langs de raadkamer nutteloos is. Zie R. DECLERCQ, "Regeling van rechtsgebied", Comm. Straf., nrs. 45-46, pp. 20-21.

REGELING VAN RECHTSGEBIED - Strafzaken - Tussen onderzoeksgerecht en vonnisgerecht - Aard van het misdrijf - Verwijzing door het onderzoeksgerecht wegens een correctionaliseerbare misdaad - Herkwalificatie door het vonnisgerecht in een niet correctionaliseerbare misdaad - Bevestiging door het appelgerecht - Arrest van onbevoegdverklaring
- Art. 526 Wetboek van Strafvordering

Lorsque la chambre du conseil a, par admission de circonstances atténuantes, renvoyé un suspect devant le tribunal correctionnel du chef d'un crime correctionnalisable et que la juridiction de jugement confirme la requalification en crime non correctionnalisable en appel et se déclare, en conséquence, incompétente pour connaître de l'affaire, la Cour, réglant de juges, annule l'ordonnance de la chambre du conseil et renvoie l'affaire devant la chambre des mises en accusation (1). (1) La Cour renvoie ici la cause, ensuite du règlement de juges et de l'annulation de l'ordonnance de renvoi devant le tribunal correctionnel, devant la chambre des mises en accusation. La question de savoir s'il faut renvoyer la cause devant la chambre du conseil ou devant la chambre des mises en accusation prête parfois à discussion, mais lorsqu'il s'agit d'un crime non correctionnalisable, la cause est en principe renvoyée devant la chambre des mises en accusation, le passage devant la chambre du conseil étant inutile. Voir R. DECLERCQ, «Regeling van rechtsgebied», Comm. Straf., n° 45-46, pp. 20-21.

REGLEMENT DE JUGES - Matière répressive - Entre juridictions d'instruction et juridictions de jugement - Nature de l'infraction - Renvoi par la juridiction d'instruction du chef d'un crime correctionnalisable - Requalification en un crime non correctionnalisable par la juridiction de jugement - Confirmation par le juge d'appel - Arrêt d'incompétence
- Art. 526 Code d'Instruction criminelle

P.21.0026.F

10 maart 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210310.2F.4](#)

AC nr. ...

Noch de artikelen 87, § 1, en 322 Strafwetboek, noch enige andere bepaling vereisen dat de stukken van de rechtspleging, naar aanleiding van de vervanging van een verhinderde rechter door een plaatsvervangende rechter, vermelden dat de andere rechters niet beschikbaar zijn of nog dat de bezetting van het gerecht niet volstaat (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2021, nr. 175.

RECHTBANKEN - Strafzaken - Algemeen - Correctionele rechtbank - Samenstelling van de zetel - Verhinderde rechter - Vervanging door een plaatsvervangende rechter - Vormvereiste

Ni les articles 87, § 1er, et 322 du Code judiciaire ni aucune autre disposition ne requièrent que les pièces de la procédure mentionnent, à l'occasion du remplacement d'un juge empêché par un juge suppléant, que les autres juges sont indisponibles ou encore que l'effectif de la juridiction est insuffisant (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

TRIBUNAUX - Matière répressive - Généralités - Tribunal correctionnel - Composition du siège - Juge empêché - Remplacement par un juge suppléant - Condition de forme

- Artt. 87, § 1, en 322 Gerechtelijk Wetboek
 RECHTERLIJKE ORGANISATIE - Strafzaken - Correctionele rechtbank - Samenstelling van de zetel - Verhinderde rechter - Vervanging door een plaatsvervangende rechter - Vormvereiste

- Art. 87, § 1er, et 322 Code judiciaire
 ORGANISATION JUDICIAIRE - Matière répressive - Tribunal correctionnel - Composition du siège - Juge empêché - Remplacement par un juge suppléant - Condition de forme

- Artt. 87, § 1, en 322 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 87, § 1er, et 322 Code judiciaire

P.21.0028.F

9 juni 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210609.2F.4](#)

AC nr. ...

° De rechter overschrijdt zijn rechtsmacht wanneer hij uitspraak doet over een geschilpunt dat niet bij hem aanhangig is gemaakt omdat hierover al in dezelfde zaak en tussen dezelfde partijen definitief uitspraak is gedaan (1). (1) Cass. 26 juni 1992, AR 7861, AC 1992, nr. 571.

MACHTSOVERSCHRIJDING - Organisatie - Begrip - Voorwerp van het misdrijf

- Art. 19 Gerechtelijk Wetboek

Commet un excès de pouvoir le juge qui statue sur une question litigieuse dont il n'est pas saisi dès lors qu'elle a été définitivement jugée dans la même cause et entre les mêmes parties (1). (1) Cass. 26 juin 1992, RG 7861, Pas. 1992, n° 571.

EXCES DE POUVOIR - Organisation - Notion - Objet de l'infraction

- Art. 19 Code judiciaire

Wanneer het appelgerecht uitspraak doet over een geschilpunt dat is beslecht door een vonnis waartegen geen hoger beroep is ingesteld, miskent het de grenzen van de aanhangig gemaakte zaak en begaat het, bijgevolg, een rechtsmachtoverschrijding.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Uitspraak over de burgerlijke rechtsvordering - Door de eerste rechter beslecht geschilpunt - Vonnis waartegen op dit punt geen hoger beroep is ingesteld

- Art. 19 Gerechtelijk Wetboek

MACHTSOVERSCHRIJDING - Door de eerste rechter beslecht geschilpunt - Vonnis waartegen op dit punt geen hoger beroep is ingesteld

- Art. 19 Gerechtelijk Wetboek

Lorsqu'elle statue sur une question litigieuse tranchée par un jugement non frappé d'appel, la juridiction d'appel méconnaît sa saisine et, partant, commet un excès de pouvoir.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Jugement de l'action civile - Question litigieuse tranchée par le premier juge - Jugement non frappé d'appel sur ce point

- Art. 19 Code judiciaire

EXCES DE POUVOIR - Question litigieuse tranchée par le premier juge - Jugement non frappé d'appel sur ce point

- Art. 19 Code judiciaire

Op het enkele hoger beroep van de beklagde tegen een vonnis dat zijn aandeel bepaalt in de aansprakelijkheid voor de geleden schade van de burgerlijke partij kan dit aandeel niet door de appelrechter worden verzwwaard (1). (1) Zie Cass. 3 maart 2009, AR P.08.1842.N, AC 2009, nr. 168.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Herstelplicht - Medeaansprakelijkheid van getroffene - Vonnis dat het aandeel van de beklagde in de aansprakelijkheid voor de door de burgerlijke partij geleden schade bepaalt - Enkel hoger beroep van de beklagde - Verzwaring van het aandeel van de beklagde in de aansprakelijkheid - Wettigheid

- Artt. 199 en 202 Wetboek van Strafvordering

Sur le seul appel du prévenu contre un jugement déterminant sa part de responsabilité dans le dommage subi par la partie civile, le juge d'appel ne peut aggraver cette part (1). (1) Voir Cass. 3 mars 2009, RG P.08.1842.N, Pas. 2009, n° 168.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Obligation de réparer - Victime coresponsable - Jugement déterminant la part de responsabilité du prévenu dans le dommage subi par la partie civile - Appel du prévenu seul - Aggravation de la part de responsabilité du prévenu - Légalité

- Art. 199 et 202 Code d'Instruction criminelle

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Relatieve werking - Burgerlijke rechtsvordering - Vonnis dat het aandeel van de beklaagde in de aansprakelijkheid voor de door de burgerlijke partij geleden schade bepaalt - Enkel hoger beroep van de beklaagde - Verzwaring van het aandeel van de beklaagde in de aansprakelijkheid - Wettigheid

- Artt. 199 en 202 Wetboek van Strafvordering

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Effet relatif - Action civile - Jugement déterminant la part de responsabilité du prévenu dans le dommage subi par la partie civile - Appel du prévenu seul - Aggravation de la part de responsabilité du prévenu - Légalité

- Art. 199 et 202 Code d'Instruction criminelle

P.21.0029.F

28 april 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210428.2F.11](#)

AC nr. ...

Artikel 314bis, § 1, 1°, Strafwetboek, is niet enkel gericht op de onderschepping van een niet voor het publiek toegankelijke communicatie; het bestraft ook de kennisneming ervan; die kan als opzettelijk worden gekwalificeerd wanneer een journalist, na te hebben begrepen dat de beluisterde conversatie niet voor het publiek bestemd was, niet heeft opgehangen maar, integendeel, naar de wederzijdse verklaringen heeft geluisterd en hiervan nota heeft genomen, waarbij dit alles heeft gediend om een artikel te schrijven dat de volgende dag in zijn dagblad is verschenen; de bekendmaking van het onwettig beluisterde privégesprek vormt het in het tweede lid van dat artikel bedoelde strafbare feit (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2021, nr. 312.

COMMUNICATIE TELECOMMUNICATIE - Niet voor het publiek toegankelijke communicatie - Opzettelijke kennisneming - In artikel 314bis, § 1, 1°, Strafwetboek, bedoeld misdrijf - Begrip - Bekendmaking via een persartikel

- Art. 314bis Strafwetboek

L'article 314bis, § 1er, 1°, du Code pénal ne vise pas seulement l'interception d'une communication non accessibles au public; il en incrimine aussi la prise de connaissance; celle-ci peut être qualifiée d'intentionnelle lorsque, après avoir compris que la conversation écoutée n'était pas destinée au public, un journaliste, au lieu de raccrocher son téléphone, a écouté les propos échangés, tout en prenant des notes, le tout ayant servi à rédiger un article paru dans son journal le lendemain; la divulgation de l'entretien privé écouté illégalement constitue l'infraction visée au deuxième paragraphe de cet article (1). (1) Voir les concl. du MP.

COMMUNICATION TELECOMMUNICATION - Communication non accessible au public - Prise de connaissance intentionnelle - Infraction visée à l'article 314bis, § 1er, 1°, du Code pénal - Notion - Divulgation via un article de presse

- Art. 314bis Code pénal

Het drukpersmisdrijf impliceert de uitdrukking van een strafbare gedachte of opinie in een gedrukt of digitaal geschrift dat in het openbaar werd verspreid (1); de rechter die aldus vaststelt dat het vertrouwelijk gesprek dat als gevolg van een onwettige opname werd gepubliceerd, bestaat in een bemiddeling tussen een veroordeelde en een van zijn slachtoffers in het kader van artikel 3ter Voorafgaande Titel van Wetboek van Strafvordering en aan de beluisterde, opgenomen en gepubliceerde verklaringen slechts een inhoud toekent die vrij is van elk strafbaar karakter, kan beslissen dat het relaas van het onderhoud in een persartikel, door de publicatie van passages uit dat gesprek, niet het misdrijf vormt dat krachtens artikel 150 Grondwet moet worden berecht door een jury (2). (1) Zie Cass. 7 oktober 2020, AR P.19.0644.F, AC 2020, nr. 613, met concl. van advocaat-generaal DE KOSTER op datum in Pas. (2) Zie concl. OM in Pas 2021, nr. 312.

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 150 - Drukpersmisdrijf - Begrip - Onwettige opname van een vertrouwelijk gesprek - Bekendmaking - Misdrijf dat geen drukpersmisdrijf vormt

- Art. 314bis Strafwetboek
- Art. 150 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 3bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

DRUKPERS (POLITIE OVER DE) - Drukpersmisdrijf - Begrip - Onwettige opname van een vertrouwelijk gesprek - Bekendmaking - Misdrijf dat geen drukpersmisdrijf vormt

- Art. 314bis Strafwetboek
- Art. 150 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 3bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

COMMUNICATIE TELECOMMUNICATIE - Drukpersmisdrijf - Begrip - Onwettige opname van een vertrouwelijk gesprek - Bekendmaking - Misdrijf dat geen drukpersmisdrijf vormt

- Art. 314bis Strafwetboek
- Art. 150 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 3bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Le délit de presse implique l'expression d'une pensée ou d'une opinion délictueuse dans un écrit imprimé ou numérique qui a été diffusé dans le public (1); ainsi, le juge qui constate qu'un entretien confidentiel, publié à la faveur de sa captation illégale, est une médiation intervenue entre une personne condamnée et une de ses victimes dans le cadre de l'article 3ter du titre préliminaire du Code de procédure pénale, et n'attribue aux propos écoutés, notés et publiés qu'un contenu exclusif de tout caractère délictueux, peut décider que la relation de cet entretien par extraits dans un article de presse ne constitue pas le délit que l'article 150 de la Constitution réserve au jury (2). (1) Voir Cass. 7 octobre 2020, RG P.19.0644.F, Pas. 2020, n° 613, avec concl. de M. DE KOSTER, avocat général. (2) Voir les concl. du MP.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 150 - Délit de presse - Notion - Captation illégale d'un entretien confidentiel - Publication - Infraction ne constituant pas un délit de presse

- Art. 314bis Code pénal
- Art. 150 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 3bis L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

PRESSE - Délit de presse - Notion - Captation illégale d'un entretien confidentiel - Publication - Infraction ne constituant pas un délit de presse

- Art. 314bis Code pénal
- Art. 150 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 3bis L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

COMMUNICATION TELECOMMUNICATION - Délit de presse - Notion - Captation illégale d'un entretien confidentiel - Publication - Infraction ne constituant pas un délit de presse

- Art. 314bis Code pénal
- Art. 150 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 3bis L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

Het handmatig noteren van de verklaringen van een onrechtmatig beluisterd gesprek om hieruit passages te publiceren die worden voorgesteld als de precieze, dan wel gedeeltelijke transcriptie van wat werd gehoord, kan een door artikel 314bis, § 1, 1°, Strafwetboek verboden opname vormen; die opname is immers tot stand gekomen met behulp van het in die bepaling bedoelde enig toestel wanneer de dader voor het noteren gebruikmaakt van een telefoongesprek dat hij via zijn vaste telefoon heeft ontvangen en hem slechts zonder medeweten en zonder toestemming van de afzender heeft bereikt; uit de omstandigheid dat de telefoon van een derde het toestel vormt dat hem heeft toegelaten kennis te nemen van een vertrouwelijk gesprek en er passages van te noteren om die te publiceren, kan niet worden afgeleid dat die derde, op het ogenblik dat hij de telefoon opnam, de hoedanigheid heeft verkregen van deelnemer aan het gesprek dat hij toevallig heeft opgevangen (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2021, nr. 312.

COMMUNICATIE TELECOMMUNICATIE - Zonder medeweten en zonder toestemming van de afzender ontvangen telefoongesprek - Onwettig afluisteren - Verboden opname - Begrip - Handmatig noteren
- Art. 314bis Strafwetboek

Het bedrag van de aan een handelsonderneming opgelegde geldboete kan worden verantwoord op grond van het door die onderneming nagestreefde winstoogmerk (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2021, nr. 312.

STRAF - Geldboete en opdecimen - Handelsonderneming - Motivering - Winstoogmerk
- Artt. 195 en 211 Wetboek van Strafvordering

Le fait de noter manuellement les propos d'une conversation écoutée illégalement, afin de pouvoir en publier des extraits présentés comme la retranscription exacte, fût-elle partielle, de ce qui a été entendu, peut constituer l'enregistrement prohibé par l'article 314bis, § 1er, 1°, du Code pénal; en effet, cet enregistrement est réalisé à l'aide de l'appareil quelconque visé par cette disposition lorsque l'auteur se sert, pour la notation, d'un appel téléphonique réceptionné par son poste fixe et qui ne lui est parvenu qu'à l'insu de l'émetteur et sans son consentement; de la circonstance que le téléphone d'un tiers constitue l'appareil qui lui a permis de prendre connaissance d'un entretien confidentiel et d'en noter des extraits pour les publier, il ne se déduit pas qu'en décrochant son téléphone, ce tiers ait acquis la qualité de participant à la conversation qu'il a surprise (1). (1) Voir les concl. du MP.

COMMUNICATION TELECOMMUNICATION - Appel téléphonique réceptionné à l'insu de l'émetteur et sans son consentement - Écoute illégale - Enregistrement prohibé - Notion - Prise de notes manuelle
- Art. 314bis Code pénal

Le taux de l'amende infligée à une entreprise commerciale peut être motivé en tenant compte du but de lucre poursuivi par celle-ci (1). (1) Voir les concl. du MP.

PEINE - Amende et décimes additionnels - Entreprise commerciale - Motivation - But de lucre
- Art. 195 et 211 Code d'Instruction criminelle

Wanneer, ondanks de weerklink van de strafrechtelijke procedures waarvan de litigieuze bemiddeling het sluitstuk vormde, de in het kader hiervan uitgewisselde verklaringen niet passen binnen het kader van algemeen belang, maar uitsluitend tot het privéleven behoren, de indringing in het privéleven van de deelnemers noch verantwoord noch noodzakelijk was om een van de in artikel 10.2 EVRM bedoelde rechtmatige doelen te waarborgen en die inmenging evenmin bij wet was toegestaan aangezien, integendeel, artikel 314bis Strafwetboek dit als een misdrijf omschrijft, miskent de veroordeling hiervoor van wie die verklaringen via de pers heeft bekendgemaakt niet de door de artikelen 19 en 25 Grondwet, artikel 10 EVRM en artikel 19 IVBPR gewaarborgde persvrijheid en vrijheid van meningsuiting, aangezien die vrijheden niet absoluut zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2021, nr. 312.

GRONDWET - Art. 25 - Drukpersmisdrijf - In het kader van een vertrouwelijk bemiddelingsgesprek afgelegde verklaringen - Bekendmaking via de pers - Veroordeling op grond van artikel 314bis, § 1, 1°, Strafwetboek - Persvrijheid en vrijheid van meningsuiting

- Art. 314bis Strafwetboek
- Art. 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 19 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Artt. 19 en 25 De gecoördineerde Grondwet 1994

GRONDWET - Art. 19 - Drukpersmisdrijf - In het kader van een vertrouwelijk bemiddelingsgesprek afgelegde verklaringen - Bekendmaking via de pers - Veroordeling op grond van artikel 314bis, § 1, 1°, Strafwetboek - Persvrijheid en vrijheid van meningsuiting

- Art. 314bis Strafwetboek
- Art. 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 19 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Artt. 19 en 25 De gecoördineerde Grondwet 1994

RECHTEN VAN DE MENS - Internationaal verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten - Artikel 19 - In het kader van een vertrouwelijk bemiddelingsgesprek afgelegde verklaringen - Bekendmaking via de pers - Veroordeling op grond van artikel 314bis, § 1, 1°, Strafwetboek - Persvrijheid en vrijheid van meningsuiting

- Art. 314bis Strafwetboek

Lorsque, malgré le retentissement des procédures criminelles dont une médiation litigieuse a constitué un épilogue, les propos échangés dans le cadre de celle-ci ne relèvent pas d'un débat d'intérêt général mais uniquement de la vie privée, que l'intrusion dans la vie privée de ses participants n'est ni justifiée ni nécessaire pour garantir un des buts légitimes visés à l'article 10.2 de la Convention D.H., et que cette ingérence n'est pas non plus de celles qu'une loi autorise puisqu'au contraire, l'article 314bis du Code pénal en fait un délit, la condamnation, de ce chef, de celui qui a publié ces propos par voie de presse ne méconnaît pas les libertés de la presse et d'expression garanties par les articles 19 et 25 de la Constitution, 10 de la Convention D.H. et 19 du Pacte international relatif aux droits civils et politiques, ces libertés n'étant pas absolues (1). (1) Voir les concl. du MP.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 25 - Délit de presse - Propos tenus dans le cadre d'une médiation confidentielle - Publication par voie de presse - Condamnation sur pied de l'article 314bis, § 1er, 1°, du Code pénal - Liberté de presse et d'expression

- Art. 314bis Code pénal
- Art. 10 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 19 Pacte international relatif aux droits civils et politiques
- Art. 19 et 25 La Constitution coordonnée 1994

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 19 - Délit de presse - Propos tenus dans le cadre d'une médiation confidentielle - Publication par voie de presse - Condamnation sur pied de l'article 314bis, § 1er, 1°, du Code pénal - Liberté de presse et d'expression

- Art. 314bis Code pénal
- Art. 10 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 19 Pacte international relatif aux droits civils et politiques
- Art. 19 et 25 La Constitution coordonnée 1994

DROITS DE L'HOMME - Pacte international relatif aux droits économiques sociaux et culturels - Article 19 - Propos tenus dans le cadre d'une médiation confidentielle - Publication par voie de presse - Condamnation sur pied de l'article 314bis, § 1er, 1°, du Code pénal - Liberté de presse et d'expression

- Art. 314bis Code pénal

- Art. 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 19 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Artt. 19 en 25 De gecoördineerde Grondwet 1994

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 10 - Drukpersmisdrijf - In het kader van een vertrouwelijk bemiddelingsgesprek afgelegde verklaringen - Bekendmaking via de pers - Veroordeling op grond van artikel 314bis, § 1, 1°, Strafwetboek - Persvrijheid en vrijheid van meningsuiting

- Art. 314bis Strafwetboek

- Art. 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 19 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Artt. 19 en 25 De gecoördineerde Grondwet 1994

DRUKPERS (POLITIE OVER DE) - Drukpersmisdrijf - In het kader van een vertrouwelijk bemiddelingsgesprek afgelegde verklaringen - Bekendmaking via de pers - Veroordeling op grond van artikel 314bis, § 1, 1°, Strafwetboek - Persvrijheid en vrijheid van meningsuiting

- Art. 314bis Strafwetboek

- Art. 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 19 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Artt. 19 en 25 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 10 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 19 Pacte international relatif aux droits civils et politiques

- Art. 19 et 25 La Constitution coordonnée 1994

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 10 - Délit de presse - Propos tenus dans le cadre d'une médiation confidentielle - Publication par voie de presse - Condamnation sur pied de l'article 314bis, § 1er, 1°, du Code pénal - Liberté de presse et d'expression

- Art. 314bis Code pénal

- Art. 10 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 19 Pacte international relatif aux droits civils et politiques

- Art. 19 et 25 La Constitution coordonnée 1994

PRESSE - Délit de presse - Propos tenus dans le cadre d'une médiation confidentielle - Publication par voie de presse - Condamnation sur pied de l'article 314bis, § 1er, 1°, du Code pénal - Liberté de presse et d'expression

- Art. 314bis Code pénal

- Art. 10 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 19 Pacte international relatif aux droits civils et politiques

- Art. 19 et 25 La Constitution coordonnée 1994

Artikel 4bis, § 1, a, van het gewijzigde kaderbesluit 2002/584 van de Raad van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten schrijft voor dat, wanneer de gezochte persoon niet in persoon is verschenen op het proces dat tot de beslissing heeft geleid, de uitvoerende staat voorsnog moet voorbijgaan aan de facultatieve weigering van de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel indien de betrokkene hetzij persoonlijk werd gedagvaard en daarbij op de hoogte werd gebracht van het tijdstip en de plaats van het proces dat tot de beslissing heeft geleid, hetzij daadwerkelijk en officieel van die modaliteiten in kennis is gesteld, zodat op ondubbelzinnige wijze vaststond dat hij op de hoogte was van het voorgenomen proces, waarbij het in die gevallen ook vereist is dat die informatie tijdig is verstrekt en dat ze preciseerd dat er bij niet-verschijning een beslissing kan worden genomen; de naleving van de voorwaarden van de voormelde bepaling en van artikel 7, § 1, 1°, Wet Europees Aanhoudingsbevel dat deze bepaling omzet, moet waarborgen dat de gezochte persoon de informatie betreffende de datum en de plaats van zijn proces en betreffende de gevolgen van een eventueel verstek voldoende tijdig heeft ontvangen en laat aldus de uitvoerende autoriteit ook toe na te gaan of het recht van verdediging in acht werd genomen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2021, nr. 45.

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Europees aanhoudingsbevel op grond van een veroordeling bij verstek - Facultatieve weigeringsgrond - Uitsluiting van de facultatieve weigeringsgrond

- Art. 4bis Kaderbesluit nr. 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

- Art. 7, § 1, 1° Decreet 19 december 2003 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2004

L'article 4bis, § 1er, a, de la décision-cadre 2002/584 du Conseil, du 13 juin 2002, modifiée, relative au mandat d'arrêt européen et aux procédures de remise entre Etats membres prévoit que, lorsque la personne recherchée n'a pas comparu en personne au procès qui a mené à la décision, il doit malgré tout être passé outre, dans l'Etat d'exécution, au refus facultatif de l'exécution du mandat d'arrêt européen si l'intéressé a soit été cité à personne et a ainsi été informé de la date et du lieu fixés pour le procès, soit été informé officiellement et effectivement par d'autres moyens de ces modalités, de telle sorte qu'il a été établi de manière non équivoque qu'il a eu connaissance du procès prévu, étant en outre requis que cette information ait été donnée en temps utile et qu'elle ait inclus la précision qu'une décision pouvait être rendue en cas de non-comparution ; le respect des conditions visées à cette disposition et à l'article 7, § 1er, 1°, de de la loi du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen qui en assure la transposition est de nature à garantir que la personne recherchée a reçu suffisamment tôt l'information relative à la date et au lieu de son procès, ainsi que quant aux conséquences d'un éventuel défaut et permet ainsi à l'autorité d'exécution de considérer que les droits de la défense ont été respectés (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Exécution demandée à la Belgique - Mandat d'arrêt européen fondé sur une condamnation par défaut - Cause de refus facultative - Exclusion de la cause facultative

- Art. 4bis Décision-cadre du Conseil de l'UE du 13 juin 2002

- Art. 7, § 1er, 1° Décret du 19 décembre 2003

Wanneer de persoon tegen wie een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd, aanvoert dat het Europees aanhoudingsbevel op grond van een veroordeling bij verstek, niet de in artikel 7, § 1, 1° tot 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel voorgeschreven vermeldingen bevatte, zodat moest worden overwogen om de tenuitvoerlegging ervan te weigeren, moeten de appelrechters nagaan of, volgens het Europees aanhoudingsbevel, de informatie tijdig aan de eiser was meegedeeld en met de precisering dat er bij niet-verschijning een veroordeling kon worden uitgesproken (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2021, nr. 45.

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Europees aanhoudingsbevel op grond van een veroordeling bij verstek - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Facultatieve weigeringsgrond - Uitsluiting van de facultatieve weigeringsgrond - Kamer van inbeschuldigingstelling - Verificatie van de voorwaarden

- Art. 4bis Kaderbesluit nr. 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

- Art. 7, § 1, 1° Decreet 19 december 2003 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2004

Lorsque la personne faisant l'objet d'un mandat d'arrêt européen invoque que le mandat d'arrêt européen fondé sur une condamnation par défaut ne contenait aucune des indications prévues par l'article 7, § 1er, 1° à 4°, de la loi du 19 décembre 2003, de sorte qu'il y avait lieu d'envisager d'en refuser l'exécution, les juges d'appel sont tenus de vérifier si, selon le mandat d'arrêt européen, l'information communiquée au demandeur l'avait été en temps utile et en précisant qu'une condamnation était susceptible d'intervenir en cas de non-comparution (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Mandat d'arrêt européen fondé sur une condamnation par défaut - Exécution demandée à la Belgique - Cause de refus facultative - Exclusion de la cause facultative - Chambre des mises en accusation - Vérification des conditions

- Art. 4bis Décision-cadre du Conseil de l'UE du 13 juin 2002

- Art. 7, § 1er, 1° Décret du 19 décembre 2003

Er is sprake van delegatie van bevoegdheid wanneer een persoon aan een andere persoon een leidinggevende, toezichhoudende of uitvoerende taak overdraagt die hem is opgedragen en waarvan de niet-naleving strafrechtelijk wordt gesanctioneerd, zoals het voeren van een handelsboekhouding; de delegatie van bevoegdheid heeft tot gevolg dat de overnemer moet instaan voor zijn foutief gedrag; ze maakt hem niet verantwoordelijk voor de door de overdrager gepleegde misdrijven; het betreft hier immers geen overeenkomst die de exoneratie van strafrechtelijke verantwoordelijkheid inhoudt; tenzij de wet anders bepaalt, kan de onderneming die op geen enkele wijze persoonlijk heeft bijgedragen tot de verwezenlijking van het misdrijf, haar strafrechtelijke verantwoordelijkheid verleggen indien ze aantoont dat ze haar verplichtingen en bevoegdheden heeft gedelegeerd aan een persoon die over de vereiste bekwaamheid, gezag en middelen beschikt; die overdracht van verantwoordelijkheid kan enkel worden toegelaten indien ze, al was het maar impliciet, door de wetgever of de reglementerende overheid is toegestaan, waarbij de overdrager het bestaan moet aantonen van de delegatie aan de derde, die volgens hem gehouden is bepaalde verplichtingen te vervullen die hem van zijn verantwoordelijkheid ontslaan (1). (1) Zie F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge - T. III : l'auteur de l'infraction pénale, 2de uitg., 2020, p. 180-188, nrs. 1826-1839, die, wat betreft de bewijslast citeert uit Cass. 11 november 1901, Pas. 1902, I, p. 36 (samenvatting) : "le propriétaire d'un véhicule laissé la nuit sur la voie publique sans être éclairé reste pénalement responsable de la contravention s'il n'établit pas la culpabilité du tiers prétendument tenu d'éclairer le véhicule à sa décharge". Het OM heeft in die zin aangevoerd dat, in tegenstelling tot de verschonings- en rechtvaardigingsgronden, de grond tot exoneratie van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid, die de delegatie van bevoegdheid desgevallend inhoudt, een "overdracht van het strafrechtelijk risico" met zich meebrengt die de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de overnemer in het gedrang kan brengen. Het volstaat dus niet dat de overdrager die grond op aannemelijke wijze aanvoert; hij moet daarvan het bewijs leveren.

Il y a délégation de pouvoirs lorsqu'une personne transfère à une autre une tâche de direction, de surveillance ou d'exécution qui lui est confiée et dont le non-respect est sanctionné pénalement, telle la tenue d'une comptabilité commerciale; la délégation de pouvoirs a pour conséquence que le délégataire doit répondre de son comportement fautif; elle ne met pas à sa charge la responsabilité des infractions commises par le délégant; il ne s'agit pas, en effet, d'une convention d'exonération de la responsabilité pénale; sauf si la loi en dispose autrement, l'entreprise qui n'a pris aucune part personnelle à la réalisation de l'infraction peut déplacer la responsabilité pénale encourue, si elle établit avoir délégué ses devoirs et ses pouvoirs à une personne munie de la compétence, de l'autorité et des moyens nécessaires; ce transfert de responsabilité n'est admissible que lorsqu'il est autorisé, fût-ce implicitement, par le législateur ou l'autorité réglementaire, à charge pour le délégant de prouver la délégation opérée sur la tête du tiers qu'il prétend tenu de remplir certaines obligations à sa décharge (1). (1) Voir F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge - T. III : l'auteur de l'infraction pénale, 2ème éd., 2020, pp. 180-188, nos 1826-1839, qui, quant à la charge de la preuve, cite Cass. 11 novembre 1901, Pas. 1902, I, p. 36 (sommaire) : « le propriétaire d'un véhicule laissé la nuit sur la voie publique sans être éclairé reste pénalement responsable de la contravention s'il n'établit pas la culpabilité du tiers prétendument tenu d'éclairer le véhicule à sa décharge ». Le MP a fait valoir en ce sens que contrairement aux causes d'excuse ou de justification, la cause d'exonération de la responsabilité pénale que constitue le cas échéant la délégation de pouvoirs entraîne un « transfert du risque pénal », susceptible d'engager la responsabilité pénale du délégataire. Il ne suffit donc pas que le délégant l'invoque avec vraisemblance, il faut qu'il la prouve. En juger autrement reviendrait à renverser la charge de la preuve au préjudice du délégataire.

Anders oordelen zou het omkeren van de bewijslast ten nadele van de overnemer betekenen.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Vermoeden van onschuld - Delegatie van bevoegdheid - Begrip - Invloed op de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de overdrager en de overnemer - Voorwaarden - Bewijslast

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

MISDRIJF - Toerekenbaarheid - Allerlei - Delegatie van bevoegdheid - Begrip - Invloed op de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de overdrager en de overnemer - Voorwaarden - Bewijslast

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

MISDRIJF - Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Delegatie van bevoegdheid - Begrip - Invloed op de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de overdrager en de overnemer - Voorwaarden - Bewijslast

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

BEWIJS - Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Delegatie van bevoegdheid - Begrip - Invloed op de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de overdrager en de overnemer - Voorwaarden - Bewijslast

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Présomption d'innocence - Délégation de pouvoirs - Notion - Incidence sur la responsabilité pénale du délégant et du délégataire - Conditions - Charge de la preuve

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

INFRACTION - Imputabilité - Divers - Délégation de pouvoirs - Notion - Incidence sur la responsabilité pénale du délégant et du délégataire - Conditions - Charge de la preuve

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

INFRACTION - Imputabilité - Personnes morales - Délégation de pouvoirs - Notion - Incidence sur la responsabilité pénale du délégant et du délégataire - Conditions - Charge de la preuve

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

PREUVE - Matière répressive - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Délégation de pouvoirs - Notion - Incidence sur la responsabilité pénale du délégant et du délégataire - Conditions - Charge de la preuve

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

P.21.0071.F

28 april 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210428.2F.3](#)

AC nr. ...

De aan de feitenrechter opgelegde verplichting om de partijen te informeren over de uitvoering van de effectieve vrijheidsstraf die hij uitspreekt, is niet voorgeschreven op straffe van nietigheid van het vonnis; aangezien het een algemene verplichting betreft waarvan het voorwerp geen verband houdt met de eigenlijke motivering van het beschikkend gedeelte op strafgebied, dient de door het voormelde artikel 195, negende lid, Wetboek van Strafvordering, voorgeschreven vermelding niet als een substantiële vormvereiste te worden aangemerkt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 310.

STRAF - Vrijheidsstraffen - Veroordeling tot een effectieve vrijheidsstraf - Informeren van de partijen over de strafuitvoering - Verplichting voor de rechter - Draagwijdte - Verzuim - Sanctie

L'obligation imposée au juge du fond d'informer les parties de l'exécution de la peine privative de liberté effective qu'il prononce n'est pas prévue à peine de nullité du jugement; s'agissant d'une obligation à caractère général et dont l'objet est étranger à la motivation du dispositif pénal proprement dit, il n'y a pas lieu d'élever la mention prescrite par l'article 195, alinéa 9, du Code d'instruction criminelle, au rang d'une formalité substantielle (1). (1) Voir les concl. du MP.

PEINE - Peines privatives de liberté - Condamnation à une peine privative de liberté effective - Information des parties sur l'exécution de la peine - Obligation pour le juge - Portée - Omission - Sanction

- Art. 195, negende lid Wetboek van Strafvordering
VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering - Veroordeling tot een effectieve vrijheidsstraf - Informeren van de partijen over de strafuitvoering - Verplichting voor de rechter - Draagwijdte - Verzuim - Sanctie

- Art. 195, negende lid Wetboek van Strafvordering
REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Veroordeling tot een effectieve vrijheidsstraf - Informeren van de partijen over de strafuitvoering - Verplichting voor de rechter - Draagwijdte - Verzuim - Sanctie

- Art. 195, negende lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 195, al. 9 Code d'Instruction criminelle
JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action publique - Condamnation à une peine privative de liberté effective - Information des parties sur l'exécution de la peine - Obligation pour le juge - Portée - Omission - Sanction

- Art. 195, al. 9 Code d'Instruction criminelle
MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Condamnation à une peine privative de liberté effective - Information des parties sur l'exécution de la peine - Obligation pour le juge - Portée - Omission - Sanction

- Art. 195, al. 9 Code d'Instruction criminelle

P.21.0072.F

26 mei 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210526.2F.4](#)

AC nr. ...

Uit artikel 3, § 1, van het koninklijk besluit van 1 september 2006 houdende invoering van de technische controle langs de weg van bedrijfsvoertuigen die ingeschreven zijn in België of in het buitenland volgt dat elk in een lidstaat van de Europese Unie ingeschreven of in het verkeer gebrachte bedrijfsvoertuig de technische controle moet ondergaan, dat die technische controle door een document wordt aangetoond en dat dit document door de bevoegde autoriteit kan worden gecontroleerd.

VERVOER - Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - Bedrijfsvoertuig - Technische controle - In een lidstaat van de Europese Unie ingeschreven voertuig - Document waaruit blijkt dat het voertuig de verplichte technische controle heeft ondergaan - Verzuim van overlegging van het document - Strafsanctie - Wettigheid

- Art. 3, § 1 KB houdende invoering van de technische controle langs de weg van bedrijfsvoertuigen die ingeschreven zijn in België of in het buitenland

WEGVERKEER - Allerlei - Autokeuring - Bedrijfsvoertuig - In een lidstaat van de Europese Unie ingeschreven voertuig - Document waaruit blijkt dat het voertuig de verplichte technische controle heeft ondergaan - Verzuim van overlegging van het document - Strafsanctie - Wettigheid

- Art. 3, § 1 KB houdende invoering van de technische controle langs de weg van bedrijfsvoertuigen die ingeschreven zijn in België of in het buitenland

Il résulte de l'article 3, § 1er, de l'arrêté royal du 1er septembre 2006 instituant le contrôle technique routier des véhicules utilitaires immatriculés en Belgique ou à l'étranger que tout véhicule utilitaire immatriculé et mis en circulation dans un Etat membre de l'Union européenne est soumis au contrôle technique, que ledit contrôle technique est attesté par un document et que le document peut faire l'objet d'un contrôle par l'autorité compétente.

TRANSPORT - Transport de biens - Transport par terre. transport par route - Véhicule utilitaire - Contrôle technique - Véhicule immatriculé dans un Etat membre de l'Union européenne - Document attestant que le véhicule a été soumis au contrôle technique - Omission de production du document - Sanction pénale - Légalité

- Art. 3, § 1er A.R. du 1er septembre 2006

ROULAGE - Divers - Contrôle technique des véhicules - Véhicule utilitaire - Véhicule immatriculé dans un Etat membre de l'Union européenne - Document attestant que le véhicule a été soumis au contrôle technique - Omission de production du document - Sanction pénale - Légalité

- Art. 3, § 1er A.R. du 1er septembre 2006

P.21.0114.N

16 februari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210216.2N.11](#)

AC nr. ...

Indien een van zijn vrijheid beroofde geesteszieke terug gezond is, moet hij in beginsel in vrijheid worden gesteld; de vaststelling dat de betrokkene niet langer geestesziek is, impliceert evenwel niet dat die invrijheidstelling dadelijk en onvoorwaardelijk moet gebeuren, voor zover de uitgestelde invrijheidstelling in overeenstemming is met de doelstellingen van artikel 5.1.e EVRM en die vrijlating niet onredelijk lang wordt uitgesteld.

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Internering - Vrijheidsberoving van een geesteszieke - Niet langer geestesziek - Invrijheidstelling

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Bescherming van de maatschappij - Vrijheidsberoving van een geesteszieke - Niet langer geestesziek - Invrijheidstelling

Uit artikel 5.1.e en 5.4 EVRM volgt dat de vrijheidsberoving van een geesteszieke slechts rechtmatig is, indien (a) uit een objectieve en medische expertise blijkt dat de betrokkene is getroffen door een reële en voortdurende mentale stoornis, (b) die stoornis van aard is dat zij de vrijheidsberoving rechtvaardigt en (c) de vrijheidsberoving niet langer duurt dan noodzakelijk is; bij deze beoordeling spelen niet alleen strikt medische elementen een rol, maar ook het gevaar dat de betrokkene vormt voor de samenleving.

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Vrijheidsberoving van een geesteszieke - Behoud van de detentie - Beoordeling - Gevaar voor de samenleving

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Bescherming van de maatschappij - Vrijheidsberoving van een geesteszieke

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Bescherming van de maatschappij - Vrijheidsberoving van een geesteszieke

Lorsqu'un aliéné privé de liberté recouvre la santé, il doit, en principe, être libéré; La constatation que l'intéressé ne souffre plus d'un trouble mental n'implique toutefois pas que cette mise en liberté doive avoir lieu immédiatement et inconditionnellement, pour autant que la libération reportée soit conforme aux finalités énoncées à l'article 5, § 1er, e, de la Convention et que cette libération ne soit pas reportée pendant un délai déraisonnable.

DEFENSE SOCIALE - Internement - Privation de liberté d'un aliéné - Plus de trouble mental - Mise en liberté

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.1 - Défense sociale - Privation de liberté d'un aliéné - Plus de trouble mental - Mise en liberté

Il résulte des articles 5, § 1er, e, et 5, § 4, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales que la privation de liberté d'un aliéné n'est régulière que lorsque (a) il ressort d'une expertise objective et médicale que la personne concernée souffre d'un trouble mental réel et permanent, (b) la nature de ce trouble justifie sa privation de liberté et (c) la privation de liberté ne se prolonge pas au-delà de ce qui est nécessaire; cette évaluation tient compte non seulement d'éléments d'ordre purement médical mais également du danger que la personne représente pour la société.

DEFENSE SOCIALE - Chambre de protection sociale - Privation de liberté d'un aliéné - Maintien de la détention - Appréciation - Danger pour la société

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.4 - Défense sociale - Privation de liberté d'un aliéné

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.1 - Défense sociale - Privation de liberté d'un aliéné

Uit artikel 5.1.e en 5.4 EVRM volgt niet dat de kamer voor de bescherming van de maatschappij, multidisciplinair en gespecialiseerd rechtcollege inzake internering, gebonden is door de zienswijze van een deskundige betreffende het nog steeds bestaan van een ernstige geestesziekte, de actuele gevaarlijkheid van de betrokkene en de behandel mogelijkheden; uit die bepalingen volgt evenmin dat de kamer verplicht is de definitieve invrijheidstelling van een geïnterneerde te bevelen op de enkele grond dat een psychiatrisch deskundige van oordeel zou zijn dat het behandelplafond van die geïnterneerde is bereikt en dat niet te verwachten is dat zijn persoonlijkheidsstoornis nog verder kan worden beïnvloed.

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Vrijheidsberoving van een geesteszieke - Zienswijze van de deskundige - Behandel mogelijkheden - Beoordeling

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Bescherming van de maatschappij - Vrijheidsberoving van een geesteszieke - Zienswijze van de deskundige - Behandel mogelijkheden - Beoordeling

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Bescherming van de maatschappij - Vrijheidsberoving van een geesteszieke - Zienswijze van de deskundige - Behandel mogelijkheden - Beoordeling

Il ne résulte pas des articles 5, § 1er, e, et 5, § 4, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales que la chambre de protection sociale, en tant que juridiction pluridisciplinaire et spécialisée en matière d'internement, soit liée par l'avis d'un expert concernant la persistance d'une maladie mentale grave, le caractère actuel du danger que l'intéressé représente et les possibilités de traitement; il ne résulte pas davantage de ces dispositions que la chambre soit tenue d'ordonner la mise en liberté définitive d'un interné au seul motif qu'un expert psychiatre serait d'avis que toutes les possibilités de traitement sont épuisées et qu'il ne s'attend pas à ce que les traitements puissent continuer d'avoir un effet sur le trouble de la personnalité.

DEFENSE SOCIALE - Chambre de protection sociale - Privation de liberté d'un aliéné - Avis de l'expert - Possibilités de traitement - Appréciation

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.4 - Défense sociale - Privation de liberté d'un aliéné - Avis de l'expert - Possibilités de traitement - Appréciation

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.1 - Défense sociale - Privation de liberté d'un aliéné - Avis de l'expert - Possibilités de traitement - Appréciation

P.21.0137.F

12 mei 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210512.2F.8](#)

AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat de gemachtigde ambtenaar heeft nagelaten de administratieve beroepen waarover hij beschikte in te stellen om de onwettigheid van een door het college van burgemeester en schepenen afgeleverde stedenbouwkundige vergunning te doen vaststellen, kan niet worden afgeleid dat de voormelde ambtenaar niet meer bevoegd zou zijn om de onwettigheid van die vergunning voor de strafrechter aan te voeren en evenmin, derhalve, dat laatstgenoemde zich zou kunnen onttrekken aan het wettigheidstoezicht dat hij krachtens artikel 159 Grondwet dient te verrichten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 344.

STEDENBOUW - Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Stedenbouwkundige overtreding - Regularisatievergunning - Onwettige

3/10/2023

De la circonstance que le fonctionnaire délégué s'est abstenu d'exercer les recours administratifs dont il disposait pour faire constater l'illégalité d'un permis d'urbanisme délivré par le collège des bourgmestres et échevins, il ne se déduit pas que ledit fonctionnaire ne soit plus habilité à invoquer l'illégalité de ce permis devant le juge pénal ni, partant, que ce dernier puisse se dérober au contrôle de légalité qui lui incombe en vertu de l'article 159 de la Constitution (1). (1) Voir les concl. du MP.

URBANISME - Remise en état des lieux. paiement d'une plusvalue - Infraction urbanistique - Autorisation de régularisation - Permis d'urbanisme illégal - Absence de recours du fonctionnaire délégué -

P. 378/502

stedenbouwkundige vergunning - Geen hoger beroep van de gemachtigde ambtenaar - Gevolg - Artikel 159 Grondwet - Wettigheidstoezicht

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Wettigheidstoezicht - Stedenbouwkundige overtreding - Regularisatievergunning - Onwettige stedenbouwkundige vergunning - Geen hoger beroep van de gemachtigde ambtenaar

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

Conséquence - Constitution, article 159 - Contrôle de légalité

- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 159 - Contrôle de légalité - Infraction urbanistique - Autorisation de régularisation - Permis d'urbanisme illégal - Absence de recours du fonctionnaire délégué

- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994

P.21.0151.N

9 februari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210209.2N.14](#)

AC nr. ...

Indien een inverdenkinggestelde bij toepassing van artikel 35 Voorlopige Hechteniswet in vrijheid wordt gesteld onder de voorwaarde tegen een bepaalde datum een bepaalde handeling te stellen, dan belet het gegeven dat deze voorwaarde niet werd opgeheven of gewijzigd binnen de termijn om die handeling te stellen, het onderzoeksgerecht aan wie wordt gevraagd de voorwaarde alsnog op te heffen of te wijzigen geenszins om van die vordering kennis te nemen; de voorwaarde, voor zover de geldigheidsduur ervan tijdig werd verlengd, blijft immers, ook als de erin opgelegde handeling door de inverdenkinggestelde niet is verricht, bestaan en behoudt haar uitwerking (1).

(1) Eiser heeft op 6 januari 2021 bij de raadkamer een verzoekschrift ingediend tot opheffing van zes voorwaarden die hem werden opgelegd op 27 oktober 2020, voor een periode van drie maanden, in het kader van een gerechtelijk onderzoek wegens mensenhandel en inbreuken op het Sociaal Strafwetboek. De onderzoeksrechter had eiser in vrijheid gesteld mits naleving van zes voorwaarden, waarvan de eerste twee voorwaarden (over regularisatie van sociale verplichtingen) op een specifieke datum moesten vervuld zijn (op verschillende data begin november 2020). Eiser voerde in beroepsconclusie onder meer aan dat hij de eerste twee opgelegde voorwaarden onmogelijk kon naleven, om reden dat hij voor bepaalde vennootschappen geen beslissing kon nemen. Het bestreden arrest stelde dat eiser alleen de opheffing, wijziging of vrijstelling van vrijheid onder voorwaarden kon vragen binnen de termijn die was gesteld voor de naleving ervan. Bij niet-naleving van die verstreken voorwaarden dient de onderzoeksrechter volgens het arrest het gevolg te bepalen, overeenkomstig artikel 38 Wet Voorlopige Hechtenis. Ook de overige vier voorwaarden konden volgens het arrest niet meer worden opgeheven, omdat ze onlosmakelijk samenhangen met de eerste twee voorwaarden. Artikel 36, §1 Wet Voorlopige Hechtenis bepaalt dat de onderzoeksrechter 'in de loop van het gerechtelijk onderzoek' één of meer nieuwe voorwaarden kan opleggen of reeds opgelegde voorwaarden geheel of gedeeltelijk kan opheffen, wijzigen of verlengen, of ervan vrijstelling kan verlenen (M. FRANCHIMONT, A. MASSET en A. JACOBS, Manuel de procédure pénale, Brussel, Larcier, 2012, 729; Ph.

Si la remise en liberté d'un inculpé en application de l'article 35 de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive est subordonnée à l'exécution d'un acte déterminé pour une date précise, le fait que cette condition n'a pas été levée ou modifiée pendant le délai imparti pour l'exécuter n'empêche aucunement la juridiction d'instruction à laquelle une demande visant la levée ou la modification de la condition est adressée d'en prendre connaissance ; en effet, pour autant que la durée de sa validité ait été prolongée à temps, la condition perdure et conserve ses effets, même si l'inculpé n'a pas exécuté l'acte qu'elle impose (1).

(1) Le 6 janvier 2021, le demandeur a introduit, auprès de la chambre du conseil, une demande de levée de six conditions, qui lui avaient été imposées le 27 octobre 2020, pour une période de trois mois, dans le cadre d'une instruction du chef de traite des êtres humains et d'infractions au Code pénal social. Le juge d'instruction avait subordonné la remise en liberté du demandeur à l'exécution de six conditions, dont les deux premières (relatives à la régularisation des obligations sociales) devaient être remplies pour une date précise (différentes dates au début du mois de novembre 2020). Dans ses conclusions d'appel, le demandeur a notamment allégué qu'il lui était impossible d'observer les deux premières conditions dès lors qu'il n'avait pas de pouvoir de décision concernant certaines sociétés. L'arrêt attaqué considérait que le demandeur n'avait la possibilité de demander la levée, la modification ou la dispense des conditions auxquelles à la remise en liberté est subordonnée que pendant le délai prévu pour y satisfaire. Selon l'arrêt, lorsque ces conditions ne sont pas remplies dans ce délai, le juge d'instruction doit décider des suites, conformément à l'article 38 de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive. L'arrêt considère que les quatre autres conditions ne pouvaient pas non plus être levées dès lors qu'elles sont indissociablement liées aux deux premières conditions. L'article 36, § 1er, de la loi du 20 juillet 1990 prévoit qu' « au cours de l'instruction », le juge d'instruction peut imposer une ou plusieurs conditions nouvelles, retirer, modifier ou prolonger, en tout ou en partie, des conditions déjà imposées ou dispenser de l'observation de celles-ci (M. FRANCHIMONT, A. MASSET et A. JACOBS, Manuel de procédure pénale, Bruxelles, Larcier, 2012, p.

DAENINCK, "Praktische gids voorlopige hechtenis", Kluwer, 2020, 121; M. DECRAMER, "Vrijheid onder voorwaarden", in Handboek voor de advocaat-stagiair 2019-20, Kluwer, 2020, 62-64). Bovendien kan de verdachte opheffing, vrijstelling of wijziging van nog geldende voorwaarden vragen bij verzoekschrift aan de raadkamer (art. 36, §1, vierde lid, Wet Voorlopige Hechtenis) of, zonder enig rechtsmiddel, aan de onderzoeksrechter. De wet bepaalt niet dat op het moment van zijn verzoekschrift de verdachte nog in staat moet zijn aan de opgelegde voorwaarde(n) te voldoen. De vaststelling dat een opgelegde voorwaarde is miskend, tijdens de maximale termijn van drie maanden (verlengbaar), kan voor de onderzoeksrechter of het onderzoeksgerecht een reden zijn om een aanhoudingsbevel uit te vaardigen (art. 38, §2 Voorlopige Hechteniswet, zie S. SNACKEN, "La liberté sous conditions", in La détention préventive (ed. B. DEJEMEPPE), Brussel, Larcier, 1992, 38; S. DE MOOR, "De vrijheid onder voorwaarden", in De voorlopige hechtenis, (ed. B. DEJEMEPPE en D. MERCKX), Diegem, Kluwer, 2000, 275; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel Svacina, 2019, 1235; Ph. DAENINCK, Praktische gids voorlopige hechtenis, Kluwer, 2020, 123; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brugge, Die Keure, 2021, 1142) of om de voorwaarde te evalueren, in die zin dat de maatregel in de loop van het gerechtelijk onderzoek wordt opgeheven, aangepast of dat daarvan vrijstelling wordt verleend, overeenkomstig art. 36, §1 Wet Voorlopige Hechtenis (In die zin R. VERSTRAETEN, Handboek strafvordering, Maklu, 2012, 647). Deze herzieningsbevoegdheid van een reeds verstreken voorwaarde, binnen de geldigheidsduur van andere na te leven voorwaarden, wordt in het arrest verduidelijkt. (BDS)

729; Ph. DAENINCK, Praktische gids voorlopige hechtenis, Kluwer, 2020, p. 121; M. DECRAMER, « Vrijheid onder voorwaarden », dans Handboek voor de advocaat-stagiair 2019-20, Kluwer, 2020, p. 62-64). En outre, l'inculpé peut demander la levée, le retrait ou la modification de conditions toujours en vigueur en introduisant une demande auprès de la chambre du conseil (L. du 20 juillet 1990, art. 36, § 1er, alinéa 4) ou, sans aucune voie de recours, auprès du juge d'instruction. La loi ne prévoit pas qu'au moment de l'introduction de la demande, l'inculpé doit encore avoir la possibilité de satisfaire à la ou aux conditions imposées. La constatation qu'une condition imposée est méconnue pendant le délai maximal de trois mois (prolongeable) peut, pour le juge d'instruction ou la juridiction d'instruction, constituer un motif pour délivrer un mandat d'arrêt (L. du 20 juillet 1990, art. 38, § 2, voir « La liberté sous conditions », dans La détention préventive (ed. B. DEJEMEPPE), Brussel, Larcier, 1992, p. 38; S. DE MOOR, « De vrijheid onder voorwaarden », dans De voorlopige hechtenis, (ed. B. DEJEMEPPE et D. MERCKX), Diegem, Kluwer, 2000, p. 275; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME et Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel & Svacina, 2019, p. 1235; Ph. DAENINCK, Praktische gids voorlopige hechtenis, Kluwer, 2020, p. 123; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Bruges, La Charte, 2021, p. 1142) ou pour évaluer la condition, en ce sens que la mesure soit levée ou adaptée ou qu'il soit dispensé de son observation au cours de l'instruction, conformément à l'article 36, § 1er, de la loi du 20 juillet 1990 (En ce sens R. VERSTRAETEN, Handboek strafvordering, Maklu, 2012, p. 647). L'arrêt précise le pouvoir de révision, pendant la durée de la validité d'autres conditions à exécuter, d'une condition dont le délai d'exécution est expiré (BDS).

ONDERZOEKSGERECHTEN - Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Verzoek tot opheffing van een reeds verstreken voorwaarde - Uitwerking van de voorwaarde - Beoordeling

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Détention préventive - Remise en liberté sous conditions - Demande de levée d'une condition après l'expiration du délai - Effet de la condition - Appréciation

- Artt. 35 en 36, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
VOORLOPIGE HECHTENIS - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Verzoek tot opheffing van een reeds verstreken voorwaarde - Uitwerking van de voorwaarde - Beoordeling door het onderzoeksgerecht
- Artt. 35 en 36, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 35 et 36, § 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive
DETENTION PREVENTIVE - (Mise en) liberté sous conditions - Demande de levée d'une condition après l'expiration du délai - Effet de la condition - Appréciation par la juridiction d'instruction
- Art. 35 et 36, § 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

P.21.0163.F

10 februari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210210.2F.20](#)

AC nr. ...

De onderzoeksrechter kan niet, zonder miskenning van het vermoeden van onschuld, de inhechtenisneming van de inverdenkinggestelde bevelen door vast te stellen dat de openbare veiligheid zich verzet tegen zijn invrijheidsstelling onder voorwaarden en tegen zijn hechtenis onder elektronisch toezicht, en dat die voorwaarde, bepaald in artikel 16, § 1, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet, is vervuld wegens kennelijk gebrek aan samenwerking van de inverdenkinggestelde (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 110.

Le juge d'instruction ne peut, sans violer la présomption d'innocence, ordonner le placement en détention de l'inculpé en constatant que la sécurité publique s'oppose à sa mise en liberté moyennant le respect de conditions et à son placement en détention sous la modalité de la surveillance électronique, et que cette condition, visée à l'article 16, § 1er, alinéa 1er, de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive, est remplie en raison du manque apparent de collaboration de l'inculpé (1). (1) Voir les concl. du MP.

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Vermoeden van onschuld - Zwijgrecht - Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden of onder de modaliteit van het elektronisch toezicht - Geen toekenning wegens kennelijk gebrek aan samenwerking van de inverdenkinggestelde

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Présomption d'innocence - Droit au silence - Détention préventive - Mise en liberté moyennant le respect de conditions ou modalité de la surveillance électronique - Non-octroi en raison du manque apparent de collaboration de l'inculpé

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6, § 2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 16, § 1, eerste en derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 16, § 1er, al. 1er et 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Zwijgrecht - Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden of onder de modaliteit van het elektronisch toezicht - Geen toekenning wegens kennelijk gebrek aan samenwerking van de inverdenkinggestelde

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.2 - Présomption d'innocence - Droit au silence - Détention préventive - Mise en liberté moyennant le respect de conditions ou modalité de la surveillance électronique - Non-octroi en raison du manque apparent de collaboration de l'inculpé

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6, § 2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 16, § 1, eerste en derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 16, § 1er, al. 1er et 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

VOORLOPIGE HECHTENIS - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Geen toekenning wegens kennelijk gebrek aan samenwerking van de inverdenkinggestelde - Dwangmiddel

DETENTION PREVENTIVE - (Mise en) liberté sous conditions - Non-octroi en raison du manque apparent de collaboration de l'inculpé - Moyen de contrainte

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6, § 2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 16, § 1, eerste en derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Bevel tot aanhouding - Invrijheidstelling onder voorwaarden of onder de modaliteit van het elektronisch toezicht - Geen toekenning wegens kennelijk gebrek aan samenwerking van de inverdenkinggestelde

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 16, § 1, eerste en derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Het verbod om de voorlopige hechtenis als dwangmiddel te gebruiken, is het gevolg van het aan elke inverdenkinggestelde toegekende zwijgrecht, dat op zijn beurt voortvloeit uit de verplichting, voor de gerechtelijke autoriteiten, om het vermoeden van onschuld van laatstgenoemde te eerbiedigen; de miskening van dat verbod raakt aan een grondvoorwaarde van de hechtenistitel en niet louter aan de formulering ervan, zodat de onderzoeksgerechten niet bevoegd zijn om deze te verhelpen (1). (1) Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale*, La Charte, Brugge, 9e uitg., 2021, dl. I, p. 1071-1072; B. DEJEMEPPE, "La loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive", J.T., 1990, p. 587, dat een onderscheid maakt tussen de dubbele negatieve voorwaarde opgelegd in art. 16, § 1, derde lid, Voorlopige Hechteniswet, en de "positieve" voorwaarden opgesomd in het eerste en het vierde lid; P. MARCHAL, "Principes généraux du droit", R.P.D.B., Bruylant, 2014, nrs. 145 tot 149; gedeeltelijk andersluidende concl. van het OM dat in dit geval, in hoofdzaak, heeft geconcludeerd tot vernietiging met verwijzing.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Zwijgrecht - Voorlopige hechtenis - Dwangmiddel - Onherroepelijke miskening van een grondvoorwaarde van de hechtenistitel

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 16, § 1, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Vermoeden van onschuld - Zwijgrecht - Voorlopige hechtenis - Dwangmiddel - Onherroepelijke miskening van een grondvoorwaarde van de hechtenistitel

- Art. 16, § 1er, al. 1er et 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Mandat d'arrêt - Mise en liberté moyennant le respect de conditions ou modalité de la surveillance électronique - Non-octroi en raison du manque apparent de collaboration de l'inculpé

- Art. 6, § 2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 16, § 1er, al. 1er et 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

L'interdiction du recours à la détention préventive comme moyen de contrainte est la conséquence du droit au silence reconnu à tout inculpé, lequel découle lui-même de l'obligation, à laquelle sont tenues les autorités judiciaires, de respecter la présomption d'innocence de ce dernier; la méconnaissance de cette interdiction affecte une condition de fond du titre de détention et non seulement sa formulation, de sorte que les juridictions d'instruction ne sont pas habilitées à y apporter remède (1). (1) Voir M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale*, La Charte, Bruges, 9ème éd., 2021, t. I, pp. 1071-1072; B. DEJEMEPPE, « La loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive », J.T., 1990, p. 587, qui distingue la double condition négative édictée à l'art. 16, § 1er, al. 3, de la loi relative à la détention préventive et les conditions « positives » énumérées aux al. 1er et 4; P. MARCHAL, « Principes généraux du droit », R.P.D.B., Bruylant, 2014, nos 145 à 149; concl. partiellement contraires du MP, qui a conclu en l'espèce, à titre principal, à la cassation avec renvoi.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.2 - Présomption d'innocence - Droit au silence - Détention préventive - Moyen de contrainte - Violation irrémédiable d'une condition de fond du titre de détention

- Art. 6, § 2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 16, § 1er, al. 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Présomption d'innocence - Droit au silence - Détention préventive - Moyen de contrainte - Violation irrémédiable d'une condition de fond du titre de détention

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 16, § 1, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Bevel tot aanhouding - Dwangmiddel - Onherroepelijke miskenning van een grondvoorwaarde van de hechtenistitel

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 16, § 1, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 6, § 2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 16, § 1er, al. 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Mandat d'arrêt - Moyen de contrainte - Violation irrémédiable d'une condition de fond du titre de détention

- Art. 6, § 2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 16, § 1er, al. 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

P.21.0169.N

23 maart 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210316.2N.5](#)

AC nr. ...

De door een vonnis bevolen onmiddellijke aanhouding van een beklaagde, maakt het die laatste niet onmogelijk persoonlijk aanwezig te zijn op zijn proces voor het appelgerecht, ook als hij daardoor het risico loopt van zijn vrijheid te worden beroofd; de bepaling van artikel 6.3.c EVRM verzet zich niet tegen wettig opgelegde vrijheidsberovende maatregelen, ook al hebben ze tot gevolg dat de beklaagde naar aanleiding van zijn persoonlijke aanwezigheid op zijn proces van zijn vrijheid wordt beroofd en bovendien kan een beklaagde zijn vrijheidsberoving laten toetsen door het indienen van een verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling (1). (1) EHRM 23 juli 2020, nr. 37368/15, Chong t. Andorra.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Voorlopige hechtenis - Onmiddellijke aanhouding - Draagwijdte

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

VOORLOPIGE HECHTENIS - Onmiddellijke aanhouding - Recht op een eerlijk proces - Recht van de beklaagde om tegenwoordig te zijn bij het tegen hem gevoerde strafproces - Draagwijdte

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

L'arrestation immédiate, ordonnée à charge d'un prévenu par un jugement, ne met pas ce prévenu dans l'impossibilité d'assister en personne à son procès devant la juridiction d'appel même si, ce faisant, il court le risque d'être privé de sa liberté; la disposition de l'article 6, § 3, c, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales ne s'oppose pas aux mesures privatives de liberté légalement infligées, même si celles-ci ont pour effet que le prévenu sera privé de sa liberté s'il assiste en personne à son procès, d'autant qu'un prévenu dispose de la possibilité de faire contrôler sa privation de liberté en introduisant une requête de mise en liberté provisoire (1). (1) CEDH 23 juillet 2020, n° 37368/15, Chong c. Andorre.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, c - Détention préventive - Arrestation immédiate - Portée

- Art. 6, § 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DETENTION PREVENTIVE - Arrestation immédiate - Droit à un procès équitable - Droit du prévenu d'être présent lors du procès pénal mené contre lui - Portée

- Art. 6, § 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Uit de bepalingen van artikel 6.1 en 6.3.c. EVRM,, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, alsook uit het algemeen rechtsbeginsel van het recht op een eerlijk proces volgt dat een beklaagde het recht heeft om tegenwoordig te zijn bij het tegen hem gevoerde strafproces, te beslissen of hij zichzelf zal verdedigen, zijn strafproces daadwerkelijk moet kunnen volgen en eraan deelnemen, overleg moet kunnen plegen met zijn raadsman, hem instructies kunnen geven, verklaringen afleggen en tegenspraak kunnen voeren over het bewijsmateriaal en de loutere omstandigheid dat de beklaagde zich kan laten vertegenwoordigen door een raadsman of effectief door een raadsman wordt vertegenwoordigd volstaat niet om hem de voormelde rechten te ontfemen; die rechten zijn evenwel niet absoluut en indien een beklaagde de uitoefening van die rechten zelf onmogelijk maakt of indien de rechter van oordeel is dat rekening houdend met de concrete elementen van de gehele zaak zoals onder meer de redelijke termijnvereiste en de gevolgen van het aanslepen van de zaak voor de betrouwbaarheid van het bewijs de behandeling van de strafvordering geen verder uitstel duldt, kan hij het verzoek van een beklaagde om persoonlijk aanwezig te zijn bij de behandeling van de zaak en zelf of samen met zijn raadsman verweer te voeren, afwijzen en de rechter moet in geval van afwijzing van een dergelijk verzoek erop toezien dat het recht op een eerlijk proces van die beklaagde rekening houdend met de gehele rechtspleging voldoende is gewaarborgd (1). (1) Cass. 20 september 2016, AR P.16.0231.N, AC 2016, nr. 509.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht van de beklaagde om tegenwoordig te zijn bij het tegen hem gevoerde strafproces - Omvang - Beperking - Draagwijdte

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Des dispositions des articles 6, § 1er, et 6, § 3, c, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, telles qu'interprétées par la Cour européenne des droits de l'homme, ainsi que du principe général du droit relatif au droit à un procès équitable, il résulte qu'un prévenu a le droit d'être présent lors du procès pénal mené contre lui et de décider s'il se défendra lui-même, qu'il doit pouvoir suivre son procès pénal et y participer de façon effective, qu'il doit avoir la possibilité de se concerter avec son conseil, de lui donner des instructions, de faire des déclarations et de contredire les éléments de preuve, la simple circonstance que ce prévenu puisse se faire représenter par un conseil ou qu'il soit effectivement représenté par un conseil ne suffisant pas à le priver des droits susmentionnés; toutefois, ces droits ne sont pas absolus et, lorsqu'un prévenu rend lui-même impossible l'exercice de ces droits ou lorsque le juge estime que l'examen de l'action publique ne peut faire l'objet d'un report supplémentaire au vu des éléments concrets de l'ensemble de la cause tels, entre autres, la nécessité de respecter le délai raisonnable et les répercussions de la lenteur de l'examen de la cause sur la fiabilité de la preuve, il peut rejeter la demande d'un prévenu d'être présent physiquement au moment de l'examen de la cause et de présenter sa défense lui-même ou avec l'assistance de son conseil et, lorsqu'il rejette une telle demande, le juge doit s'assurer que, à la lumière de l'ensemble de la procédure, le droit à un procès équitable de ce prévenu a été garanti à suffisance (1). (1) Cass. 20 septembre 2016, RG P.16.0231.N, Pas. 2016, n° 509.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Droit du prévenu d'être présent lors du procès pénal mené contre lui - Etendue - Limitation - Portée

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 6, § 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Recht op een eerlijk proces - Recht van de beklaagde om tegenwoordig te zijn bij het tegen hem gevoerde strafproces - Omvang - Beperking - Draagwijdte

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Recht op een eerlijk proces - Recht van de beklaagde om tegenwoordig te zijn bij het tegen hem gevoerde strafproces - Omvang - Beperking - Draagwijdte

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, c - Droit à un procès équitable - Droit du prévenu d'être présent lors du procès pénal mené contre lui - Etendue - Limitation - Portée

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Droit à un procès équitable - Droit du prévenu d'être présent lors du procès pénal mené contre lui - Etendue - Limitation - Portée

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Artikel 78, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat de strafuitvoeringskamers bestaan uit een rechter, die het voorzitterschap ervan bekleedt, een assessor in strafuitvoeringszaken gespecialiseerd in penitentiaire zaken en een assessor in strafuitvoeringszaken en interneringszaken gespecialiseerd in sociale re-integratie; krachtens artikel 322, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek kan de rechter van de strafuitvoeringsrechtbank, bij onvoorziene afwezigheid van een assessor in strafuitvoeringszaken gespecialiseerd in penitentiaire zaken, een andere assessor in de strafuitvoeringsrechtbank van dezelfde categorie of, bij gebrek daaraan, een assessor van een andere categorie, een rechter, een toegevoegd rechter, een plaatsvervangend rechter of een op het tableau van de Orde ingeschreven advocaat van ten minste dertig jaar oud aanwijzen om de verhinderde assessor te vervangen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 139.

RECHTBANKEN - Strafzaken - Strafvordering - Strafwetvoeringsrechtbank - Samenstelling - Assessor gespecialiseerd in penitentiaire zaken die verhinderd is - Vervanging

- Artt. 78, tweede lid, en 322, vierde lid Gerechtelijk Wetboek

STRAFUITVOERING - Strafwetvoeringsrechtbank - Samenstelling - Assessor gespecialiseerd in penitentiaire zaken die verhinderd is - Vervanging

- Artt. 78, tweede lid, en 322, vierde lid Gerechtelijk Wetboek

Wanneer noch uit de processen-verbaal noch uit het bestreden vonnis noch uit enig ander stuk waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat de assessor gespecialiseerd in penitentiaire zaken onvoorzien afwezig was en dat zijn verhindering naar behoren was vastgesteld in bewoordingen die zijn vervanging door een assessor gespecialiseerd in klinische psychologie veroorloofden, is de zetel van de strafuitvoeringsrechtbank die bestaat uit een rechter, die het voorzitterschap ervan bekleedt, een assessor gespecialiseerd in sociale re-integratie en een assessor gespecialiseerd in klinische psychologie, onregelmatig samengesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 139.

L'article 78, alinéa 2, du Code judiciaire dispose que les chambres de l'application des peines sont composées d'un juge, qui préside, d'un assesseur en application des peines spécialisé en matière pénitentiaire et d'un assesseur en application des peines et internement spécialisé en réinsertion sociale; en vertu de l'article 322, alinéa 4, du Code judiciaire, en cas d'absence inopinée d'un assesseur en application des peines spécialisé en matière pénitentiaire, le juge au tribunal de l'application des peines peut désigner un autre assesseur en application des peines de la même catégorie, ou, à défaut, un assesseur d'une autre catégorie, un juge, un juge de complément ou un juge suppléant ou un avocat âgé de trente ans au moins inscrit au tableau de l'Ordre, pour remplacer l'assesseur empêché (1). (1) Voir les concl. du MP.

TRIBUNAUX - Matière répressive - Action publique - Tribunal de l'application des peines - Composition - Assesseur spécialisé en matière pénitentiaire empêché - Remplacement

- Art. 78, al. 2, et 322, al. 4 Code judiciaire

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Composition - Assesseur spécialisé en matière pénitentiaire empêché - Remplacement

- Art. 78, al. 2, et 322, al. 4 Code judiciaire

Lorsqu'il ne résulte ni des procès-verbaux d'audience ni du jugement attaqué ni d'aucune autre pièce à laquelle la Cour peut avoir égard que l'assesseur spécialisé en matière pénitentiaire se soit trouvé absent de façon inopinée et que son empêchement ait été dûment constaté dans des termes autorisant son remplacement par un assesseur spécialisé en psychologie clinique, le siège du tribunal de l'application des peines constitué d'un juge qui préside, d'un assesseur spécialisé en réinsertion sociale et d'un assesseur spécialisé en psychologie clinique est irrégulièrement composé (1). (1) Voir les concl. du MP.

RECHTBANKEN - Strafzaken - Strafvordering - Strafvordering - Samenstelling - Assessor gespecialiseerd in penitentiaire zaken die verhinderd is - Vervanging - Onvoorziene afwezigheid - Vaststelling
- Artt. 78, tweede lid, en 322, vierde lid Gerechtelijk Wetboek

STRAFUITVOERING - Strafvordering - Samenstelling - Assessor gespecialiseerd in penitentiaire zaken die verhinderd is - Vervanging - Onvoorziene afwezigheid - Vaststelling
- Artt. 78, tweede lid, en 322, vierde lid Gerechtelijk Wetboek

TRIBUNAUX - Matière répressive - Action publique - Tribunal de l'application des peines - Composition - Assesseur spécialisé en matière pénitentiaire empêché - Remplacement - Absence inopinée - Constat

- Art. 78, al. 2, et 322, al. 4 Code judiciaire

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Composition - Assesseur spécialisé en matière pénitentiaire empêché - Remplacement - Absence inopinée - Constat

- Art. 78, al. 2, et 322, al. 4 Code judiciaire

P.21.0188.F

16 juni 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210616.2F.6](#)

AC nr. ...

Uit de afwezigheid van een bewijskrachtig medisch gegeven kan de rechter niet afleiden dat het bewijs van een seksuele penetratie zonder letsel niet is geleverd (1). (1) Het OM heeft geconcludeerd dat het arrest het begrip verkrachting niet miskent en uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord en, dat het de vrijspraak voor penetraties met de vinger en met de penis, alsook voor de aangevoerde fellatio's, naar recht verantwoordt, waarbij het bovendien, meer in het algemeen, heeft vermeld dat "bij gebrek aan objectieve gegevens waarop de rechter zijn overtuiging kan steunen, er minstens twijfel blijft bestaan over de schuld [van de beklaagde] aan de feiten van de telastlegging [verkrachting] waarvoor hij terechtstaat". Bovendien heeft het erop gewezen dat het "présomption de l'homme" (artt. 1349 en 1353 Oud Burgerlijk Wetboek) heeft plaatsgemaakt voor feitelijke vermoedens (artt. 8.1.9° en 8.29 Burgerlijk Wetboek).

AANRANDING VAN DE EERBAARHEID EN VERKRACHTING - Verkrachting - Bewijs - Vermoeden - Beschuldiging van handelingen van orale penetratie - Geen bewijskrachtig medisch gegeven

- Artt. 8.2.1° en 8.29 Burgerlijk Wetboek - Boek VIII: Bewijs
- Artt. 1349 en 1353 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 375 Strafwetboek

BEWIJS - Strafzaken - Vermoedens - Verkrachting - Beschuldiging van handelingen van orale penetratie - Geen bewijskrachtig medisch gegeven

- Artt. 8.2.1° en 8.29 Burgerlijk Wetboek - Boek VIII: Bewijs
- Artt. 1349 en 1353 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 375 Strafwetboek

De l'absence d'élément médical probant, le juge ne peut déduire que la preuve d'un acte de pénétration sexuelle non lésionnel n'est pas rapportée (1). (1) Le MP a quant à lui conclu que l'arrêt ne méconnaît pas la notion de viol et ne déduit pas des faits qu'il constate des conséquences qui seraient sans lien avec ceux-ci ou qui ne seraient susceptibles, sur leur fondement, d'aucune justification, et qu'il justifie légalement l'acquittement quant aux pénétrations pénitentes et digitales mais aussi quant aux fellations alléguées, en énonçant en outre, de manière plus générale, qu'« à défaut d'élément objectif permettant d'asseoir sa conviction, il subsiste à tout le moins un doute quant à la culpabilité [du prévenu] du chef des faits de la prévention [de viol] mise à sa charge ». Il a relevé en outre que la présomption de l'homme (ancien C. civ., art. 1349 et 1353) a cédé la place aux présomptions de fait (C. civ., art. 8.1.9° et 8.29). (M.N.B.)

ATTENTAT A LA PUDEUR ET VIOL - Viol - Preuve - Présomption - Accusation d'actes de pénétration buccale - Absence d'élément médical probant

- Art. 8.2.1° et 8.29 Code civil - Livre VIII: La preuve
- Art. 1349 et 1353 Ancien Code civil
- Art. 375 Code pénal

PREUVE - Matière répressive - Présomptions - Viol - Accusation d'actes de pénétration buccale - Absence d'élément médical probant

- Art. 8.2.1° et 8.29 Code civil - Livre VIII: La preuve
- Art. 1349 et 1353 Ancien Code civil
- Art. 375 Code pénal

P.21.0192.F

14 april 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210414.2F.2](#)

AC nr. ...

De werkgever uit de openbare sector die, krachtens zijn wettelijke of reglementaire verplichtingen, aan zijn personeelslid een loon moet betalen zonder als tegenprestatie arbeidsprestaties te ontvangen, heeft recht op een vergoeding in zoverre hij aldus schade lijdt (1). (1) Cass. 26 januari 2017, AR C.16.0179.F, AC 2017, nr. 59.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Algemeen - Door een ongeval getroffen werknemer - Overheid - Werkgever - Wettelijke of reglementaire verplichtingen - Betaling van een loon - Vergoedbare schade

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

De bepalingen waarin de interne reglementen betreffende het statuut van het personeel van de naamloze vennootschap naar publiek recht HR RAIL (ARPS) voorzien, vormen geen wet in de zin van artikel 608 Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Cass. 8 oktober 1998, AR C.95.0181.N, AC 1998, nr. 436.

OPENBAAR VERVOER - Spoorwegen - Naamloze vennootschap naar publiek recht HR RAIL - Interne reglementen betreffende het statuut van het personeel - Aard

- Art. 608 Gerechtelijk Wetboek

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Allerlei - Naamloze vennootschap naar publiek recht HR RAIL - Interne reglementen betreffende het statuut van het personeel - Aard

- Art. 608 Gerechtelijk Wetboek

De rechter die oordeelt dat het vakantiegeld, de eindejaarstoelagen en de bijzondere toelagen voor periodes van slechte weersomstandigheden zijn verschuldigd door de werkgever uit de openbare sector zonder effectieve arbeid als tegenprestatie, verantwoordt naar recht zijn beslissing dat die stortingen geen vergoedbare schade vormen (1). (1) Cass. 26 januari 2017, AR C.16.0179.F, AC 2017, nr. 59.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Algemeen - Door een ongeval getroffen werknemer - Overheid - Werkgever - Wettelijke of reglementaire verplichtingen - Vakantiegeld - Eindejaarstoelagen - Bijzondere

3/10/2023

L'employeur public qui, en vertu de ses obligations légales ou réglementaires, est tenu de verser une rémunération à son agent sans recevoir de prestations de travail en contrepartie a droit à une indemnité dans la mesure où il subit ainsi un dommage (1). (1) Cass. 26 janvier 2017, RG C.16.0179.F, Pas. 2017, n° 59.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Généralités - Employé victime d'un accident - Pouvoirs publics - Employeur - Obligations légales ou réglementaires - Paiement d'une rémunération - Dommage indemnizable

- Art. 1382 et 1383 Ancien Code civil

Les dispositions prévues par les règlements internes relatifs au statut du personnel de la société anonyme de droit public HR Rail (RGPS) ne constituent pas une loi au sens de l'article 608 du Code judiciaire (1). (1) Cass. 8 octobre 1998, RG C.95.0181.N, Pas. 1998, n° 436.

TRANSPORT EN COMMUN - Chemins de fer - Société anonyme de droit public HR Rail - Règlements internes relatifs au personnel - Nature

- art. 608 Code judiciaire

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Divers - Société anonyme de droit public HR Rail - Règlements internes relatifs au statut du personnel - Nature

- art. 608 Code judiciaire

Lorsqu'il considère que le pécule de vacances, les allocations de fin d'année et les allocations spéciales pour périodes d'intempérie, sont dus par l'employeur public sans contrepartie d'un travail effectif, le juge justifie légalement sa décision que ces versements ne constituent pas un dommage réparable (1). (1) Cass. 26 janvier 2017, RG C.16.0179.F, Pas. 2017, n° 59.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Généralités - Employé victime d'un accident - Pouvoirs publics - Employeur - Obligations légales ou réglementaires - Pécule de vacances - Allocations de fin d'année - Allocations spéciales pour périodes d'intempérie - Dommage indemnizable - Versements dus sans

P. 389/502

toelagen voor periodes van slechte weersomstandigheden -
Vergoedbare schade - Storting die verschuldigd zijn zonder
effectieve arbeid als tegenprestatie

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

contrepartie d'un travail effectif

- Art. 1382 et 1383 Ancien Code civil

P.21.0195.F

20 oktober 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211020.2F.12](#)

AC nr. ...

Wanneer door het openbaar ministerie hoger beroep wordt ingesteld tegen het vonnis dat de beklagde vrijspreekt van een misdrijf, waarbij de schuldigverklaring wegens andere feiten in kracht van gewijsde is getreden, maakt dit beperkt hoger beroep, in geval van hervorming van de vrijspraak, ook de straf of de maatregelen die moeten worden uitgesproken wegens het thans bewezen verklaarde misdrijf, en die welke door eenzelfde opzet onderling verbonden zijn met dat misdrijf, aanhangig voor de appelrechters.

STRAF - Samenloop - Eendaadse - Hoger beroep van het openbaar ministerie tegen de vrijspraak van de beklagde voor één telastlegging - Geen hoger beroep tegen de schuldigverklaring wegens andere feiten - Misdrijven die onderling verbonden zijn door eenzelfde opzet - Aanhangigmaking van de zaak bij de appelrechter

- Artt. 202 en 204 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 202 en 204 Wetboek van Strafvordering

- Art. 65, tweede lid Strafwetboek

- Art. 65, tweede lid Strafwetboek

STRAF - Samenloop - Eendaadse - Hoger beroep van het openbaar ministerie tegen de vrijspraak van de beklagde voor één telastlegging - Geen hoger beroep tegen de schuldigverklaring wegens andere feiten - Misdrijven die onderling verbonden zijn door eenzelfde opzet - Aanhangigmaking van de zaak bij de appelrechter

- Artt. 202 en 204 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 202 en 204 Wetboek van Strafvordering

- Art. 65, tweede lid Strafwetboek

- Art. 65, tweede lid Strafwetboek

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Aanhangigmaking van de zaak bij de appelrechter - Vaststelling - Verklaring van hoger beroep - Grievenformulier - Hoger beroep van het openbaar ministerie tegen de vrijspraak van de beklagde voor één telastlegging - Geen hoger beroep tegen de schuldigverklaring wegens andere feiten - Misdrijven die onderling verbonden zijn door eenzelfde opzet

- Artt. 202 en 204 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 202 en 204 Wetboek van Strafvordering

- Art. 65, tweede lid Strafwetboek

- Art. 65, tweede lid Strafwetboek

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen

Lorsqu'un appel est formé par le ministère public contre le jugement qui acquitte le prévenu du chef d'une infraction, la déclaration de culpabilité en raison d'autres faits étant passée en force de chose jugée, ce recours limité saisit également les juges d'appel, en cas de réformation de l'acquiescement, de la peine ou des mesures à prononcer en raison de l'infraction désormais déclarée établie et de celles unies à elle par une même intention.

PEINE - Concours - Concours idéal - Appel du ministère public contre l'acquiescement du prévenu du chef d'une des préventions - Absence d'appel contre la déclaration de culpabilité en raison d'autres faits - Infractions unies par une même intention - Saisine du juge d'appel

- Art. 202 et 204 Code d'Instruction criminelle

- Art. 202 et 204 Code d'Instruction criminelle

- Art. 65, al. 2 Code pénal

- Art. 65, al. 2 Code pénal

PEINE - Concours - Concours idéal - Appel du ministère public contre l'acquiescement du prévenu du chef d'une des préventions - Absence d'appel contre la déclaration de culpabilité en raison d'autres faits - Infractions unies par une même intention - Saisine du juge d'appel

- Art. 202 et 204 Code d'Instruction criminelle

- Art. 202 et 204 Code d'Instruction criminelle

- Art. 65, al. 2 Code pénal

- Art. 65, al. 2 Code pénal

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Saisine du juge d'appel - Détermination - Déclaration d'appel - Formulaire de griefs - Appel du ministère public contre l'acquiescement du prévenu du chef d'une des préventions - Absence d'appel contre la déclaration de culpabilité en raison d'autres faits - Infractions unies par une même intention

- Art. 202 et 204 Code d'Instruction criminelle

- Art. 202 et 204 Code d'Instruction criminelle

- Art. 65, al. 2 Code pénal

- Art. 65, al. 2 Code pénal

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets.

inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Aanhangigmaking van de zaak bij de appelrechter - Vaststelling - Verklaring van hoger beroep - Grievenformulier - Hoger beroep van het openbaar ministerie tegen de vrijspraak van de beklaagde voor één telastlegging - Geen hoger beroep tegen de schuldigverklaring wegens andere feiten - Misdrijven die onderling verbonden zijn door eenzelfde opzet

- Artt. 202 en 204 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 202 en 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 65, tweede lid Strafwetboek
- Art. 65, tweede lid Strafwetboek

compétence du juge - Saisine du juge d'appel - Détermination - Déclaration d'appel - Formulaire de griefs - Appel du ministère public contre l'acquittement du prévenu du chef d'une des préventions - Absence d'appel contre la déclaration de culpabilité en raison d'autres faits - Infractions unies par une même intention

- Art. 202 et 204 Code d'Instruction criminelle
- Art. 202 et 204 Code d'Instruction criminelle
- Art. 65, al. 2 Code pénal
- Art. 65, al. 2 Code pénal

P.21.0214.F

30 juni 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210630.2F.10](#)

AC nr. ...

De lasthebber ad hoc die overeenkomstig artikel 2bis Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering wordt aangesteld wanneer een rechtspersoon en zijn bevoegde vertegenwoordiger worden vervolgd voor dezelfde strafrechter wegens dezelfde of samenhangende feiten, staat niet gelijk aan de gerechtsmandataris en is niet de raadsman van de rechtspersoon, maar wordt in de plaats van het eigenlijk orgaan van die rechtspersoon gesteld, zelfs al is hij slechts qualitate qua bij het geding betrokken; de hoedanigheid van advocaat-houder van het getuigschrift van de ad-hoclasthebber ontslaat hem bijgevolg niet van de verplichting om, vóór het indienen van het cassatieberoep en het neerleggen van de memorie, een beroep te doen op de in de voormelde artikelen 425, § 1, en 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde bijstand (1). (1) Zie andersluidende concl. "in hoofdzaak" OM in Pas 2021, nr. 492.

ADVOCAAT - Rechtspersoon - Vertegenwoordiging - Lasthebber ad hoc die ook advocaat-houder van het getuigschrift is - Ondertekening van de akte van voorziening en memorie

- Art. 2bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Rechtspersoon - Vertegenwoordiging - Lasthebber ad hoc die ook advocaat-houder van het getuigschrift is - Ondertekening van de akte van voorziening

- Art. 2bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Rechtspersoon -

Désigné lorsque la personne morale et son représentant habilité sont poursuivis devant le même juge pénal, pour les mêmes faits ou pour des faits connexes, conformément à l'article 2bis du titre préliminaire du Code de procédure pénale, le mandataire ad hoc ne s'identifie pas à un mandataire de justice et n'est pas le conseil de la personne morale mais est substitué à son organe même s'il n'est à la cause que qualitate qua ; partant, la qualité d'avocat attesté dont le mandataire ad hoc est revêtu ne l'exonère pas de l'obligation de faire appel, pour l'introduction du pourvoi et le dépôt du mémoire, à l'assistance d'un avocat attesté prévue par les articles 425, § 1er, et 429, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle (1). (1) Voir les concl. contraires « dit en substance » du MP.

AVOCAT - Personne morale - Représentation - Mandataire ad hoc également avocat attesté - Signature de l'acte de pourvoi et du mémoire

- Art. 2bis L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Personnes ayant qualité pour se pourvoir ou contre lesquelles on peut ou on doit se pourvoir - Action publique - Prévenu et inculpé - Personne morale - Représentation - Mandataire ad hoc également avocat attesté - Signature de l'acte de pourvoi

- Art. 2bis L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Personne

Vertegenwoordiging - Lasthebber ad hoc die ook advocaat-houder van het getuigschrift is - Ondertekening van de memorie

- Art. 2bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

LASTGEVING - Rechtspersoon - Vertegenwoordiging - Lasthebber ad hoc die ook advocaat-houder van het getuigschrift is - Ondertekening van de akte van voorziening en memorie

- Art. 2bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Het herstel van de plaats in haar oorspronkelijke staat is een wijze van herstel in natura die erin bestaat de door de aantasting van de goede ruimtelijke ordening beschadigde plaats, indien mogelijk, terug te brengen in de staat waarin het zich zou bevinden indien het misdrijf niet was gepleegd.

STEDENBOUW - Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - (Waals) Wetboek Ruimtelijke ontwikkeling - Herstelmaatregel - Herstel van de plaats in de vorige staat

- Art. D.VII.13, 1° Waalse Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling (2016)

De rechter schendt de decretale en reglementaire bepalingen die de merkbare wijziging van het bodemreliëf zonder voorafgaande vergunning bestraffen niet, wanneer hij die afleidt uit de vaststelling dat, de stedenbouwkundige vergunning werd afgeleverd om een ophoging en niet een ingraving te verwezenlijken die uitsluitend bestaat uit grond en gesteente in hun natuurlijke staat, afkomstig van het grondgebied van de gemeente of uit de omgeving ervan, dat de beklaagden enkele duizenden kubieke meter grond hebben uitgegraven en hierbij dieper hebben gegraven dan het natuurlijke niveau van het terrein, en dat de oorspronkelijke grond werd vervangen door ophogingen van onbekende herkomst en samenstelling, die op zijn minst gedeeltelijk niet-conform zijn.

STEDENBOUW - Allerlei - (Waals) Wetboek Ruimtelijke ontwikkeling - Merkbare wijziging van het bodemreliëf - Begrip - Stedenbouwkundige vergunning afgeleverd voor een ophoging en niet een ingraving - Uitgraving en opvulling met niet-conforme ophogingen

- Artt. D.IV.4, 9°, en D.VII.1, § 1, 1° en 2° Waalse Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling (2016)

morale - Représentation - Mandataire ad hoc également avocat attesté - Signature du mémoire

- Art. 2bis L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

MANDAT - Personne morale - Représentation - Mandataire ad hoc également avocat attesté - Signature de l'acte de pourvoi et du mémoire

- Art. 2bis L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

La remise en état est un mode de réparation en nature qui consiste, dans la mesure du possible, à ramener les lieux, endommagés par l'atteinte au bon aménagement du territoire, dans la situation qui eût été la leur si l'infraction n'avait pas été commise.

URBANISME - Remise en état des lieux. paiement d'une plusvalue - Code (wallon) du développement territorial - Mesure de réparation - Remise en état

- Art. D.VII.13, 1° Code du Développement territorial - Partie décrétable

Le juge ne méconnaît pas les dispositions décrétales et réglementaires réprimant la modification sensible du relief du sol sans permis préalable lorsqu'il déduit celle-ci de la constatation que le permis d'urbanisme a été délivré afin de réaliser un remblai, et non un déblai, constitué exclusivement de terres et de roches dans leur état naturel et issus du territoire de la commune ou de sa périphérie, que les prévenus ont excavé plusieurs milliers de mètres cubes de terre, en descendant plus bas que le niveau du terrain naturel, et que les terres d'origine ont été remplacées par des remblais de provenance et de composition inconnues, à tout le moins partiellement non conformes.

URBANISME - Divers - Code (wallon) du développement territorial - Modification sensible du relief du sol - Notion - Permis d'urbanisme octroyé à des fins de remblai et non de déblai - Excavation et comblement par des remblais non conformes

- Art. D.IV.4, 9°, et D.VII.1, § 1er, 1° et 2° Code du Développement territorial - Partie décrétable

- Art. R.IV.4-3 Waalse wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling -
Reglementair deel

- Art. R.IV.4-3 Code wallon du développement territorial -
Partie réglementaire

Wanneer de rechter de telastlegging van merkbare wijziging van het bodemreliëf zonder voorafgaande vergunning bewezen verklaart en vaststelt dat de beklaagden enkele duizenden kubieke meter natuurlijke grond hebben uitgegraven in een landbouwzone en dat de aldus ontstane uitgraving werd opgevuld met grond die inerte afvalstoffen bevat die verboden waren door de voor een ophoging afgeleverde stedenbouwkundige vergunning, kan hij, bij wijze van herstelmaatregel, door middel van het herstel van de plaats in de vorige staat, verplichten tot het vervangen van de vervuilde grond van de ophogingen door niet-vervuilde gronden, het vooraf doen verrichten van een monsterneming en het overleggen van de analyseverslagen aan de gemachtigde ambtenaar.

Lorsque le juge déclare établie la prévention de modification sensible du relief du sol sans permis préalable et constate que les prévenus ont procédé, à concurrence de plusieurs milliers de mètres cubes, à des excavations de terres naturelles prélevées en zone agricole, et que l'excavation ainsi créée a été comblée par des terres comprenant des déchets inertes prohibés par le permis d'urbanisme délivré afin de réaliser un remblai, il peut condamner, au titre de mesure de réparation par la remise en état, à substituer aux terres souillées des remblais qui ne le sont pas, et à faire procéder préalablement à un échantillonnage et à la transmission des rapports d'analyse au fonctionnaire délégué.

*STEDENBOUW - Herstel van plaats in de vorige toestand -
Betaling van een meerwaarde - (Waals) Wetboek Ruimtelijke
ontwikkeling - Merkbare wijziging van het bodemreliëf -
Uitgraving en opvulling met niet-conforme ophogingen -
Herstelmaatregel - Herstel van de plaats in de vorige staat -
Analyse van de op het terrein aangebrachte ophogingen,
voorlegging van de resultaten aan de gemachtigd ambtenaar
en vervanging van de vervuilde grond door ophogingen die dat
niet zijn.*

- Art. D.VII.13, 1° Waalse Wetboek van Ruimtelijke
Ontwikkeling (2016)

*URBANISME - Remise en état des lieux. paiement d'une plusvalue -
Code (wallon) du développement territorial - Modification sensible
du relief du sol - Excavation et comblement par des remblais non
conformes - Mesure de réparation - Remise en état - Analyse des
remblais amenés sur le site, soumission des résultats de ces
analyses au fonctionnaire délégué et remplacement des terres
souillées par des remblais qui ne le sont pas*

- Art. D.VII.13, 1° Code du Développement territorial - Partie
décrétale

In correctionele zaken of politiezaken maakt de verwijzingsbeschikking of de dagvaarding om te verschijnen niet de hierin vervatte omschrijving bij het vonnisgerecht aanhangig, maar de feiten zoals ze uit de stukken van het gerechtelijk onderzoek blijken en waarop de verwijzingsbeschikking of de dagvaarding zijn gegrond; de feitenrechter is niet gebonden door de omschrijving die de voormelde akten aan de feiten hebben gegeven; die eerste omschrijving is voorlopig en het vonnisgerecht, zelfs in hoger beroep, heeft het recht en de plicht om, met eerbiediging van het recht van verdediging, aan de feiten hun juiste omschrijving te geven; hoewel, met het oog op die herkwalficatie, niet is vereist dat de bestanddelen van het aanvankelijk omschreven misdrijf en van het heromschreven misdrijf dezelfde zijn, moet de nieuwe omschrijving desalniettemin hetzelfde feit betreffen als datgene dat aan de vervolging ten grondslag ligt of moet ze daarin zijn begrepen; de beoordeling door de feitenrechter is in dat opzicht onaantastbaar (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 238; zie Cass. 14 juni 2017, AR P.17.0361.F, AC 2017, nr. 387; Cass. 14 juni 2017, AR P.17.0259.F, AC 2017, nr. 386 met concl. "in hoofdzaak" OM op datum in Pas.; P. MORLET, "Changement de qualification, droits et devoirs du juge", R.D.P.C., 1990, p. 561-590; J. DE CODT, Des nullités de l'instruction et du jugement, Brussel, Larcier, 2006, p. 168.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Bevoegdheid van de rechter - Omschrijving van de telastlegging - Recht en plicht van het vonnisgerecht - Heromschrijving - Grens - Aanhangigmaking

- Artt. 130, 145 en 182 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 130, 145 en 182 Wetboek van Strafvordering

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Bevoegdheid van de rechter - Omschrijving van de telastlegging - Recht en plicht van het vonnisgerecht - Heromschrijving - Grens - Aanhangigmaking

- Artt. 130, 145 en 182 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 130, 145 en 182 Wetboek van Strafvordering

MISDRIJF - Allerlei - Omschrijving van de telastlegging - Recht en plicht van het vonnisgerecht - Heromschrijving - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Grens - Aanhangigmaking

- Artt. 130, 145 en 182 Wetboek van Strafvordering

En matière correctionnelle ou de police, l'ordonnance de renvoi ou la citation à comparaître saisissent la juridiction de jugement non de la qualification qui y figure, mais des faits tels qu'ils ressortent des pièces de l'instruction et qui fondent l'ordonnance de renvoi ou la citation ; le juge du fond n'est pas lié par la qualification que ces actes ont donnée aux faits ; cette première qualification est provisoire et la juridiction de jugement, même en degré d'appel, a le droit et le devoir, moyennant le respect des droits de la défense, de donner aux faits leur qualification exacte ; toutefois, si, en vue de la requalification, il n'est pas requis que les éléments de l'infraction initialement qualifiée et de celle requalifiée soient les mêmes, il faut néanmoins que la nouvelle qualification ait pour objet le même fait que celui qui est à l'origine des poursuites ou qu'il s'y trouve compris ; l'appréciation du juge du fond à cet égard est souveraine (1). (1) Voir concl. du MP. voir Cass. 14 juin 2017, RG P.17.0361.F, Pas. 2017, n° 387 ; Cass. 14 juin 2017, RG P.17.0259.F, Pas. 2017, n° 386, avec concl. « dit en substance » du MP ; P. MORLET, « Changement de qualification, droits et devoirs du juge », R.D.P.C., 1990, pp. 561 à 590 ; J. DE CODT, Des nullités de l'instruction et du jugement, Bruxelles, Larcier, 2006, p. 168.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Compétence du juge - Qualification de la prévention - Droit et devoir de la juridiction de jugement - Requalification - Limite - Saisine

- Art. 130, 145 et 182 Code d'Instruction criminelle

- Art. 130, 145 et 182 Code d'Instruction criminelle

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Compétence du juge - Qualification de la prévention - Droit et devoir de la juridiction de jugement - Requalification - Limite - Saisine

- Art. 130, 145 et 182 Code d'Instruction criminelle

- Art. 130, 145 et 182 Code d'Instruction criminelle

INFRACTION - Divers - Qualification de la prévention - Droit et devoir de la juridiction de jugement - Requalification - Appréciation souveraine par le juge du fond - Limite - Saisine

- Art. 130, 145 et 182 Code d'Instruction criminelle

- Artt. 130, 145 en 182 Wetboek van Strafvordering
MISDRIJF - Allerlei - Omschrijving van de telastlegging - Recht en plicht van het vonnisgerecht - Heromschrijving - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Grens - Aanhangigmaking

- Artt. 130, 145 en 182 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 130, 145 en 182 Wetboek van Strafvordering
ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Strafvordering - Heromschrijving van telastlegging - Grens - Aanhangigmaking

- Artt. 130, 145 en 182 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 130, 145 en 182 Wetboek van Strafvordering
ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Strafvordering - Heromschrijving van telastlegging - Grens - Aanhangigmaking

- Artt. 130, 145 en 182 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 130, 145 en 182 Wetboek van Strafvordering
RECHTBANKEN - Strafzaken - Strafvordering - Omschrijving van de telastlegging - Recht en plicht van het vonnisgerecht - Heromschrijving - Grens - Aanhangigmaking

- Artt. 130, 145 en 182 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 130, 145 en 182 Wetboek van Strafvordering
RECHTBANKEN - Strafzaken - Strafvordering - Omschrijving van de telastlegging - Recht en plicht van het vonnisgerecht - Heromschrijving - Grens - Aanhangigmaking

- Artt. 130, 145 en 182 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 130, 145 en 182 Wetboek van Strafvordering
STRAFVORDERING - Omschrijving van de telastlegging - Recht en plicht van het vonnisgerecht - Heromschrijving - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Grens - Aanhangigmaking

- Artt. 130, 145 en 182 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 130, 145 en 182 Wetboek van Strafvordering
STRAFVORDERING - Omschrijving van de telastlegging - Recht en plicht van het vonnisgerecht - Heromschrijving - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Grens - Aanhangigmaking

- Artt. 130, 145 en 182 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 130, 145 en 182 Wetboek van Strafvordering

- Art. 130, 145 et 182 Code d'Instruction criminelle
INFRACTION - Divers - Qualification de la prévention - Droit et devoir de la juridiction de jugement - Requalification - Appréciation souveraine par le juge du fond - Limite - Saisine

- Art. 130, 145 et 182 Code d'Instruction criminelle
- Art. 130, 145 et 182 Code d'Instruction criminelle
APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Action publique - Requalification de la prévention - Limite - Saisine

- Art. 130, 145 et 182 Code d'Instruction criminelle
- Art. 130, 145 et 182 Code d'Instruction criminelle
APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Action publique - Requalification de la prévention - Limite - Saisine

- Art. 130, 145 et 182 Code d'Instruction criminelle
- Art. 130, 145 et 182 Code d'Instruction criminelle
TRIBUNAUX - Matière répressive - Action publique - Qualification de la prévention - Droit et devoir de la juridiction de jugement - Requalification - Limite - Saisine

- Art. 130, 145 et 182 Code d'Instruction criminelle
- Art. 130, 145 et 182 Code d'Instruction criminelle
TRIBUNAUX - Matière répressive - Action publique - Qualification de la prévention - Droit et devoir de la juridiction de jugement - Requalification - Limite - Saisine

- Art. 130, 145 et 182 Code d'Instruction criminelle
- Art. 130, 145 et 182 Code d'Instruction criminelle
ACTION PUBLIQUE - Qualification de la prévention - Droit et devoir de la juridiction de jugement - Requalification - Appréciation souveraine par le juge du fond - Limite - Saisine

- Art. 130, 145 et 182 Code d'Instruction criminelle
- Art. 130, 145 et 182 Code d'Instruction criminelle
ACTION PUBLIQUE - Qualification de la prévention - Droit et devoir de la juridiction de jugement - Requalification - Appréciation souveraine par le juge du fond - Limite - Saisine

- Art. 130, 145 et 182 Code d'Instruction criminelle

- Art. 130, 145 et 182 Code d'Instruction criminelle

Wanneer de rechter beslist dat de telastlegging van het voorhanden hebben van vergunningsplichtige jachtwapens niet is bewezen omdat de beklaagde houder is van een jachtverlof, kan hij uitsluiten dat de kwalificatie van het voorhanden hebben van jachtwapens, zonder het stuk bedoeld in artikel 25 van het koninklijk besluit van 20 september 1991 te hebben opgemaakt, hetzelfde feit heeft kunnen betreffen als dat welk aan de oorsprong lag van de rechtsvervolgning of dat het aldus heromschreven misdrijf hierin kon zijn begrepen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 238.

WAPENS - Telastlegging van het onvergund voorhanden hebben van jachtwapens - Beklaagde die houder is van een jachtverlof - Vordering van het openbaar ministerie tot herkwalificatie van de feiten bij gebrek aan inschrijving in het Centraal wapenregister - Verwerping gelet op de aanhangigmaking bij de feitenrechter

- Artt. 11, 12, 13, eerste lid, 26 en 33 Wet 8 juni 2006 houdende regeling van economische en individuele activiteiten met wapens

- Artt. 11, 12, 13, eerste lid, 26 en 33 Wet 8 juni 2006 houdende regeling van economische en individuele activiteiten met wapens

- Art. 25 KB 20 september 1991 tot uitvoering van de wapenwet

- Art. 25 KB 20 september 1991 tot uitvoering van de wapenwet

WAPENS - Telastlegging van het onvergund voorhanden hebben van jachtwapens - Beklaagde die houder is van een jachtverlof - Vordering van het openbaar ministerie tot herkwalificatie van de feiten bij gebrek aan inschrijving in het Centraal wapenregister - Verwerping gelet op de aanhangigmaking bij de feitenrechter

- Artt. 11, 12, 13, eerste lid, 26 en 33 Wet 8 juni 2006 houdende regeling van economische en individuele activiteiten met wapens

- Artt. 11, 12, 13, eerste lid, 26 en 33 Wet 8 juni 2006 houdende regeling van economische en individuele activiteiten met wapens

- Art. 25 KB 20 september 1991 tot uitvoering van de wapenwet

- Art. 25 KB 20 september 1991 tot uitvoering van de wapenwet

Lorsque le juge décide que la prévention de détention d'armes de chasse, soumise à autorisation, n'est pas établie parce que le prévenu est titulaire d'un permis de chasse, il peut exclure que la qualification de détention d'armes de chasse sans avoir établi le document visé à l'article 25 de l'arrêté royal du 20 septembre 1991 ait pu avoir pour objet le même fait que celui qui est à l'origine des poursuites ou que l'infraction ainsi requalifiée ait pu s'y trouver comprise (1). (1) Voir concl. du MP.

ARMES - Prévention d'avoir détenu sans autorisation des armes de chasse - Prévenu titulaire d'un permis de chasse - Demande du ministère public de requalifier les faits en défaut d'inscription au registre central des armes - Rejet vu la saisine du juge du fond

- Art. 11, 12, 13, al. 1er, 26 et 33 L. du 8 juin 2006 réglant des activités économiques et individuelles avec des armes

- Art. 11, 12, 13, al. 1er, 26 et 33 L. du 8 juin 2006 réglant des activités économiques et individuelles avec des armes

- Art. 25 A.R. du 20 septembre 1991

- Art. 25 A.R. du 20 septembre 1991

ARMES - Prévention d'avoir détenu sans autorisation des armes de chasse - Prévenu titulaire d'un permis de chasse - Demande du ministère public de requalifier les faits en défaut d'inscription au registre central des armes - Rejet vu la saisine du juge du fond

- Art. 11, 12, 13, al. 1er, 26 et 33 L. du 8 juin 2006 réglant des activités économiques et individuelles avec des armes

- Art. 11, 12, 13, al. 1er, 26 et 33 L. du 8 juin 2006 réglant des activités économiques et individuelles avec des armes

- Art. 25 A.R. du 20 septembre 1991

- Art. 25 A.R. du 20 septembre 1991

Artikel 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering stelt de ontvankelijkheid van de memorie afhankelijk van de voorwaarde dat deze uiterlijk vijftien vrije dagen voor de rechtszitting op de griffie van het Hof moet toekomen; die vormvereiste is voorgeschreven op straffe van onontvankelijkheid; het cassatieberoep tegen een arrest dat uitspraak doet op grond van de artikelen 72 en volgende Vreemdelingenwet wordt door het Hof met de vereiste spoed onderzocht; in dat geval is de in artikel 432 Wetboek van Strafvordering bepaalde termijn van vijftien dagen voor de kennisgeving van de vaststelling van de zaak niet van toepassing; op het ogenblik dat de eiser cassatieberoep instelt, weet hij dat het Hof, volgens een vaste praktijk, zijn cassatieberoep uiterlijk op de rechtszitting vóór het verval van de vasthoudingstitel zal onderzoeken; de raadsman van de eiser hoeft bijgevolg niet op de inlichtingen van de griffie te wachten om te weten dat de zaak met de vereiste spoed zal worden vastgesteld (1). (1) Zie Cass. 13 mei 2020, AR P.20.0446.F, AC 2020, nr. 292, en noot M.N.B. Om de laattijdige neerlegging van zijn memorie te verantwoorden, moet de eiser elementen aanvoeren die overmacht vormen en waaruit blijkt dat de overmacht heeft voortgeduurd tot de datum van die laattijdige neerlegging (zie Cass. 7 februari 2018, AR P.18.0116.F, AC 2018, nr. 83, en verwijzingen in de voetnoten; Cass. 16 augustus 2017, AR P.17.0844.F, arrest niet gepubliceerd). De omstandigheid die de eiser aanvoert, beantwoordt niet aan die voorwaarde: zonder zich op overmacht te beroepen om de laattijdige neerlegging van zijn memorie te verantwoorden, voert hij aan dat die laattijdigheid niet kan worden bestraft met de niet-ontvankelijkheid van de memorie, omdat hij pas twee dagen na de neerlegging van de memorie op de hoogte is gebracht van de datum van deze rechtszitting. Volgens hem impliceert het recht van verdediging dat de eiser in cassatie zijn memorie moet kunnen neerleggen "binnen een termijn van 15 dagen, zodra hij officieel op de hoogte is gebracht van de datum van de rechtszitting via de brief met de rechtsdagbepaling die de verdediging ontvangt van de griffie van het Hof". Een dergelijke vereiste blijkt echter noch uit artikel 432 Wetboek van Strafvordering noch uit artikel 1106 Gerechtelijk Wetboek, waarnaar hij verwijst, noch

L'article 429, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle subordonne la recevabilité du mémoire à la condition qu'il soit remis au greffe de la Cour quinze jours francs au plus tard avant l'audience; cette formalité est prescrite à peine d'irrecevabilité; le pourvoi dirigé contre un arrêt statuant sur pied des articles 72 et suivants de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers est examiné par la Cour sous le bénéfice de l'urgence; dans ce cas, le délai de quinze jours prévu par l'article 432 du Code d'instruction criminelle pour l'avertissement de la fixation de la cause n'est pas d'application; au moment où il forme son pourvoi, le demandeur sait que, selon une pratique constante, la Cour en fixera l'examen au plus tard à l'audience précédant l'échéance du titre de privation de liberté; le conseil du demandeur n'a, partant, pas à attendre la réception de l'information du greffe pour savoir que la cause sera fixée avec célérité (1). (1) Voir Cass. 13 mai 2020, RG P.20.0446.F, Pas. 2020, n° 292, et note signée M.N.B. Pour justifier la tardiveté du dépôt de son mémoire, le demandeur doit faire état d'éléments constituant une force majeure ayant perduré jusqu'à la date de ce dépôt tardif (voir Cass. 7 février 2018, RG P.18.0116.F, Pas. 2018, n° 83 et réf. en note ; Cass. 16 août 2017, RG P.17.0844.F, inédit). La circonstance invoquée par le demandeur ne répond pas à cette condition : sans invoquer la force majeure pour justifier la tardiveté du dépôt de son mémoire, il a soutenu que cette tardiveté ne peut être sanctionnée par l'irrecevabilité du mémoire au motif qu'il n'aurait été informé de la date de la présente audience que deux jours après le dépôt du mémoire. Selon lui, les droits de la défense impliquent que le demandeur en cassation puisse déposer son mémoire « dans un délai de 15 jours dès lors qu'il est informé officiellement de la date d'audience via la lettre de fixation que la défense reçoit du greffe de la Cour ». Or, une telle exigence ne ressort ni de l'article 432 C.I.cr., ni de l'art. 1106 C. jud., auquel il renvoie, ni d'aucune disposition. (M.N.B.)

uit enige andere bepaling. (M.N.B.)

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Termijn voor de neerlegging van de memorie - Bestreden arrest dat uitspraak doet op grond van de artikelen 72 en volgende Vreemdelingenwet - Dringende zaak

- Artt. 429, eerste lid, en 432 Wetboek van Strafvordering

- Art. 1106 Gerechtelijk Wetboek

VREEMDELINGEN - Arrest dat uitspraak doet op grond van de artikelen 72 en volgende Vreemdelingenwet - Cassatieberoep - Termijn voor de neerlegging van de memorie - Dringende zaak

- Artt. 429, eerste lid, en 432 Wetboek van Strafvordering

- Art. 1106 Gerechtelijk Wetboek

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Délai pour le dépôt du mémoire - Arrêt attaqué statuant sur pied des articles 72 et suivants de la loi du 15 décembre 1980 - Cause urgente

- Art. 429, al. 1er, et 432 Code d'Instruction criminelle

- Art. 1106 Code judiciaire

ETRANGERS - Arrêt statuant sur pied des articles 72 et suivants de la loi du 15 décembre 1980 - Pourvoi - Délai pour le dépôt du mémoire - Cause urgente

- Art. 429, al. 1er, et 432 Code d'Instruction criminelle

- Art. 1106 Code judiciaire

De rechter dient aan het Hof van Justitie van de Europese Unie geen prejudiciële vraag te stellen over een leemte in de nationale wet wanneer hij vaststelt dat die leemte, in de veronderstelling dat ze een schending van het EU-recht tot gevolg heeft, niet zonder het optreden van de wetgever kan worden verholpen (1). (1) "C'est aux juridictions nationales saisies d'un litige qu'il appartient d'apprécier tant la nécessité d'une décision préjudicielle pour être en mesure de rendre leur jugement que la pertinence des questions qu'elles posent à la Cour [de justice des Communautés européennes]" (C. NAÔMÉ, Le renvoi préjudiciel en droit européen. Guide pratique, J.L.M.B., Opus 4, Larcier, 2007, p. 104). "Artikel 267 VWEU verplicht een nationaal rechtscollege niet om een prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie te stellen wanneer de interpretatie van de akte duidelijk is, wanneer de vraag niet relevant is voor de zaak waarvan het kennisneemt, wanneer de in het geding zijnde gemeenschapsbepaling reeds door het Hof van Justitie werd geïnterpreteerd of wanneer de correcte toepassing van het recht van de Europese Unie zo voor de hand ligt dat zij geen ruimte laat voor redelijke twijfel" (Cass. 27 mei 2020, AR P.20.0516.F, AC 2020, nr. 326; Cass. 11 maart 2015, AR P.14.1677.F, AC 2015, nr. 183, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; zie HvJ 6 oktober 1982, Cilfit e.a. t. Ministero della Sanità, C-283/81, inz. § 7, § 10, § 11, § 13, § 14 en § 16; HvJ 15 juni 2005, Intermodal Transports, C-495/03; C. NAÔMÉ, o.c., nr. 146). Wanneer de rechter vaststelt dat een leemte in de nationale wetgeving, gesteld dat deze een schending van het EU-recht tot gevolg zou hebben, niet zonder het optreden van de wetgever kan worden verholpen, is de vraag over die leemte niet relevant voor de zaak waarvan hij kennisneemt en dient hij ze bijgevolg niet te stellen. (M.N.B.)

EUROPESE UNIE - Prejudiciële geschillen - Voorwerp - Leemte in de nationale wet die niet zonder het optreden van de wetgever kan worden verholpen - Invloed op de verplichting om de vraag te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie

Le juge n'est pas tenu de poser à la Cour de justice de l'Union européenne une question préjudicielle relative à une lacune dans la loi nationale lorsqu'il constate que, à supposer qu'elle soit à la source d'une violation du droit de l'Union européenne, il ne pourrait combler cette lacune sans l'intervention du législateur (1). (1) « C'est aux juridictions nationales saisies d'un litige qu'il appartient d'apprécier tant la nécessité d'une décision préjudicielle pour être en mesure de rendre leur jugement que la pertinence des questions qu'elles posent à la Cour [de justice des Communautés européennes] » (C. NAÔMÉ, Le renvoi préjudiciel en droit européen. Guide pratique, J.L.M.B., Opus 4, Larcier, 2007, p. 104). « L'article 267 du Traité sur le fonctionnement de l'Union européenne n'impose pas à une juridiction nationale de poser une question préjudicielle à la Cour de justice de l'Union européenne lorsque l'interprétation de l'acte est claire, si la question n'est pas pertinente au regard de l'affaire dont elle est saisie, si la disposition communautaire en cause a déjà fait l'objet d'une interprétation de la part de la Cour de justice ou encore lorsque l'application correcte du droit de l'Union européenne s'impose avec une telle évidence qu'elle ne laisse place à aucun doute raisonnable » (Cass. 27 mai 2020, RG P.20.0516.F, Pas. 2020, n° 326 ; Cass. 11 mars 2015, RG P.14.1677.F, Pas. 2015, n° 183 avec concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général ; voir C.J.U.E. 6 octobre 1982, Cilfit e.a. c. Ministero della Sanità, C-283/81, spéc. §§ 7, 10, 11, 13, 14 et 16 ; C.J.U.E. 15 juin 2005, Intermodal Transports, C-495/03 ; C. NAÔMÉ, o.c., n° 146). Au cas où le juge constate qu'à supposer qu'une lacune dans la loi nationale soit à la source d'une violation du droit de l'Union européenne, il ne pourrait combler cette lacune sans l'intervention du législateur, la question relative à cette lacune n'est pas pertinente au regard de l'affaire dont il est saisi et il ne doit dès lors pas la poser. (M.N.B.)

UNION EUROPEENNE - Questions préjudicielles - Objet - Lacune dans la loi nationale qui ne peut être comblée sans l'intervention du législateur - Incidence sur l'obligation de poser la question à la Cour de justice de l'Union européenne

- Art. 267 Verdrag 7 februari 1992 betreffende de Europese Unie

PREJUDICIEEL GESCHIL - Voorwerp - Leemte in de nationale wet die niet zonder het optreden van de wetgever kan worden verholpen - Invloed op de verplichting om de vraag te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie

- Art. 267 Verdrag 7 februari 1992 betreffende de Europese Unie

Wanneer het Hof met spoed uitspraak doet, voorziet geen enkele bepaling in de termijn waarin de advocaat van de eiser in cassatie op de hoogte moet worden gebracht van de rechtsdag van de zaak (1). (1) Zie Cass. 13 mei 2020, AR P.20.0446.F, AC 2020, nr. 292, en noot M.N.B. Om de laattijdige neerlegging van zijn memorie te verantwoorden, moet de eiser elementen aanvoeren die overmacht vormen en waaruit blijkt dat de overmacht heeft voortgeduurd tot de datum van die laattijdige neerlegging (zie Cass. 7 februari 2018, AR P.18.0116.F, AC 2018, nr. 83, en verwijzingen in de voetnoten; Cass. 16 augustus 2017, AR P.17.0844.F, arrest niet gepubliceerd). De omstandigheid die de eiser aanvoert, beantwoordt niet aan die voorwaarde: zonder zich op overmacht te beroepen om de laattijdige neerlegging van zijn memorie te verantwoorden, voert hij aan dat die laattijdigheid niet kan worden bestraft met de niet-ontvankelijkheid van de memorie, omdat hij pas twee dagen na de neerlegging van de memorie op de hoogte is gebracht van de datum van deze rechtszitting. Volgens hem impliceert het recht van verdediging dat de eiser in cassatie zijn memorie moet kunnen neerleggen "binnen een termijn van 15 dagen, zodra hij officieel op de hoogte is gebracht van de datum van de rechtszitting via de brief met de rechtsdagbepaling die de verdediging ontvangt van de griffie van het Hof". Een dergelijke vereiste blijkt echter noch uit artikel 432 Wetboek van Strafvordering noch uit artikel 1106 Gerechtelijk Wetboek, waarnaar hij verwijst, noch uit enige andere bepaling. (M.N.B.)

CASSATIE - Arresten - vorm - Rechtspleging - Voeging - Zaken waarin het Hof met spoed uitspraak doet - Termijn waarbinnen de advocaat van de eiser in cassatie op de hoogte moet worden

- Art. 267 Tr. du 7 février 1992 sur l'Union européenne

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Objet - Lacune dans la loi nationale qui ne peut être comblée sans l'intervention du législateur - Incidence sur l'obligation de poser la question à la Cour de justice de l'Union européenne

- Art. 267 Tr. du 7 février 1992 sur l'Union européenne

Lorsque la Cour statue sous le bénéfice de l'urgence, aucune disposition ne précise le délai dans lequel l'avocat du demandeur en cassation doit être averti de la fixation de la cause à l'audience (1). (1) Voir Cass. 13 mai 2020, RG P.20.0446.F, Pas. 2020, n° 292, et note signée M.N.B. Pour justifier la tardiveté du dépôt de son mémoire, le demandeur doit faire état d'éléments constituant une force majeure ayant perduré jusqu'à la date de ce dépôt tardif (voir Cass. 7 février 2018, RG P.18.0116.F, Pas. 2018, n° 83 et réf. en note ; Cass. 16 août 2017, RG P.17.0844.F, inédit). La circonstance invoquée par le demandeur ne répond pas à cette condition : sans invoquer la force majeure pour justifier la tardiveté du dépôt de son mémoire, il a soutenu que cette tardiveté ne peut être sanctionnée par l'irrecevabilité du mémoire au motif qu'il n'aurait été informé de la date de la présente audience que deux jours après le dépôt du mémoire. Selon lui, les droits de la défense impliquent que le demandeur en cassation puisse déposer son mémoire « dans un délai de 15 jours dès lors qu'il est informé officiellement de la date d'audience via la lettre de fixation que la défense reçoit du greffe de la Cour ». Or, une telle exigence ne ressort ni de l'article 432 C.I.cr., ni de l'art. 1106 C. jud., auquel il renvoie, ni d'aucune disposition. (M.N.B.)

CASSATION - Arrêts. forme - Procédure. jonction - Causes dans lesquelles la Cour statue sous le bénéfice de l'urgence - Délai dans lequel l'avocat du demandeur en cassation doit être averti de la fixation de la cause à l'audience - Procédure - Avis de fixation

gebracht van de rechtsdag van de zaak - Rechtspleging - Bericht van de rechtsdag

- Art. 432 Wetboek van Strafvordering

- Art. 1106 Gerechtelijk Wetboek

VREEMDELINGEN - Arrest dat uitspraak doet op grond van de artikelen 72 en volgende Vreemdelingenwet - Cassatieberoep - Dringende zaak - Termijn waarbinnen de advocaat van de eiser in cassatie op de hoogte moet worden gebracht van de rechtsdag van de zaak

- Art. 432 Wetboek van Strafvordering

- Art. 1106 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 432 Code d'Instruction criminelle

- Art. 1106 Code judiciaire

ETRANGERS - Arrêt statuant sur pied des articles 72 et suivants de la loi du 15 décembre 1980 - Pourvoi - Cause urgente - Délai dans lequel l'avocat du demandeur en cassation doit être averti de la fixation de la cause à l'audience

- Art. 432 Code d'Instruction criminelle

- Art. 1106 Code judiciaire

P.21.0237.F

10 maart 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210310.2F.6](#)

AC nr. ...

Krachtens artikel 423 Wetboek van Strafvordering en artikel 62 Jeugdbeschermingswet moet de verklaring van cassatieberoep gericht tegen een arrest van de jeugdkamer van het hof van beroep dat uitspraak doet over beschermende maatregelen worden gedaan binnen vijftien dagen na de bestreden beslissing (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 176.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Duur, begin en einde - Duur, begin en einde - Jeugdbescherming - Arrest van de jeugdkamer dat uitspraak doet over beschermende maatregelen - Termijn van cassatieberoep

- Art. 423 Wetboek van Strafvordering

- Art. 62 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

JEUGDBESCHERMING - Arrest van de jeugdkamer dat uitspraak doet over beschermende maatregelen - Cassatieberoep - Termijn van cassatieberoep

- Art. 423 Wetboek van Strafvordering

- Art. 62 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

En vertu des articles 423 du Code d'instruction criminelle et 62 de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse, la déclaration de pourvoi en cassation contre un arrêt de la chambre de la jeunesse de la cour d'appel statuant en matière protectionnelle, est faite dans les quinze jours de la décision attaquée (1). (1) Voir les concl. du MP.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Durée, point de départ et fin - Durée, point de départ et fin - Protection de la jeunesse - Arrêt de la chambre de la jeunesse statuant en matière protectionnelle - Délai pour se pourvoir

- Art. 423 Code d'Instruction criminelle

- Art. 62 L. du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse

PROTECTION DE LA JEUNESSE - Arrêt de la chambre de la jeunesse statuant en matière protectionnelle - Pourvoi en cassation - Délai pour se pourvoir

- Art. 423 Code d'Instruction criminelle

- Art. 62 L. du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse

Het arrest dat uitspraak doet over het hoger beroep tegen een beschikking van de jeugdrechter die voorlopige maatregelen vastlegt, is geen eindbeslissing in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, en valt niet onder de in het tweede lid van die bepaling bedoelde gevallen; het cassatieberoep tegen een dergelijke beslissing kan pas na het eindarrest worden ingesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 176.

JEUGDBESCHERMING - Beschikking die voorlopige maatregelen

L'arrêt qui statue sur l'appel interjeté contre une ordonnance du juge de la jeunesse qui fixe des mesures provisoires n'est pas une décision définitive au sens de l'article 420, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle et est étrangère aux cas visés à l'alinéa 2 de cette disposition; le pourvoi contre une telle décision n'est ouvert qu'après l'arrêt définitif (1). (1) Voir les concl. du MP.

PROTECTION DE LA JEUNESSE - Ordonnance fixant des mesures

vastlegt - Hoger beroep - Arrest van de jeugdkamer dat uitspraak doet over het hoger beroep - Termijn van cassatieberoep - Aanvang

- Art. 420 Wetboek van Strafvordering
- Art. 62 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Jeugdbescherming - Beschikking die voorlopige maatregelen vastlegt - Hoger beroep - Arrest van de jeugdkamer dat uitspraak doet over het hoger beroep - Termijn van cassatieberoep - Aanvang

- Art. 420 Wetboek van Strafvordering
- Art. 62 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

provisoires - Appel - Arrêt de la chambre de la jeunesse statuant sur l'appel - Délai pour se pourvoir - Point de départ

- Art. 420 Code d'Instruction criminelle
- Art. 62 L. du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Pourvoi prématuré (pas de décision définitive) - Pourvoi prématuré (pas de décision définitive) - Protection de la jeunesse - Ordonnance fixant des mesures provisoires - Appel - Arrêt de la chambre de la jeunesse statuant sur l'appel - Délai pour se pourvoir - Point de départ

- Art. 420 Code d'Instruction criminelle
- Art. 62 L. du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse

P.21.0253.F

28 april 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210428.2F.4](#)

AC nr. ...

De omstandigheid dat de rechtspersoon het voor zijn rekening gepleegde misdrijf slechts heeft kunnen plegen door tussenkomst van de natuurlijke persoon die zijn enige zaakvoerder is, vormt geen rechtvaardigingsgrond die de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de rechtspersoon uitsluit (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 311.

MISDRIJF - Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Enige zaakvoerder - Gevolg - Rechtvaardigingsgrond

- Artt. 5 en 71 Strafwetboek

MISDRIJF - Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaardiging - Aansprakelijkheid van de rechtspersoon - Enige zaakvoerder

- Artt. 5 en 71 Strafwetboek

Ne constitue pas une cause de justification exclusive de la responsabilité pénale de la personne morale, la circonstance que celle-ci n'a pu commettre l'infraction réalisée pour son compte que par l'entremise de la personne physique qui est son unique gérant (1). (1) Voir les concl. du MP.

INFRACTION - Imputabilité - Personnes morales - Gérant unique - Conséquence - Cause de justification

- Art. 5 et 71 Code pénal

INFRACTION - Justification et excuse - Justification - Responsabilité de la personne morale - Gérant unique

- Art. 5 et 71 Code pénal

P.21.0272.F

17 maart 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210317.2F.8](#)

AC nr. ...

De door artikel 423 Wetboek van Strafvordering bepaalde gemeenrechtelijke termijn van cassatieberoep is van toepassing op het cassatieberoep tegen een beslissing van de strafuitvoeringsrechtbank te Brussel over de betwisting door de veroordeelde van de door de procureur des Konings te Brussel genomen beslissing om een straf of maatregel met toepassing van artikel 18, § 4, Wet Erkenning Vrijheidsbenemende Straffen aan te passen (1). (1) Dat artikel bepaalt: "indien de gevonniste persoon meent dat de door de procureur des Konings besliste aanpassing de in de beslissingsstaat uitgesproken straf of maatregel verzwaart naar aard of duur, kan hij deze beslissing voor de strafuitvoeringsrechtbank te Brussel betwisten". Uit de parlementaire voorbereiding blijkt dat "het gemene recht van de strafrechtspleging van toepassing is op de rechtsmiddelen die openstaan tegen de beslissing van de strafuitvoeringsrechtbank" die op grond van die bepaling is genomen (Memorie van toelichting, Parl. St. Kamer, 53K1796/001, p. 22). Het Hof oordeelt aldus dat de eiser, in geval van cassatieberoep tegen een dergelijke beslissing, geen memorie mag neerleggen na het verstrijken van de door artikel 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde gemeenrechtelijke termijn (Cass. 6 november 2019, AR P.19.1013.F, AC 2019, nr. 575, met concl. "in hoofzaak" van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.). (M.N.B.)

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Duur, begin en einde - Internationale rechtshulp - Vrijheidsberovende straf of maatregel uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie - Tenuitvoerlegging in België - Verzoek van de veroordeelde tot aanpassing van de straf of maatregel - Beslissing van de procureur des Konings te Brussel - Betwisting door de veroordeelde voor de strafuitvoeringsrechtbank te Brussel - Cassatieberoep

- Art. 423 Wetboek van Strafvordering
- Art. 423 Wetboek van Strafvordering
- Art. 18 Wet 15 mei 2012 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op de vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie

Le délai de droit commun, prévu à l'article 423 du Code d'instruction criminelle, pour se pourvoir en cassation s'applique au pourvoi formé contre la décision du tribunal de l'application des peines de Bruxelles statuant sur la contestation par la personne condamnée de la décision, prise par le procureur du Roi de Bruxelles, d'adapter une peine ou mesure en application de l'article 18, § 4, de la loi du 15 mai 2012 relative à l'application du principe de reconnaissance mutuelle aux peines ou mesures privatives de liberté prononcées dans un État membre de l'Union européenne (1). (Solution implicite). (1) Aux termes duquel « si la personne condamnée estime que l'adaptation décidée par le procureur du Roi aggrave la peine ou la mesure prononcée dans l'État d'émission quant à sa durée ou à sa nature, elle peut contester cette décision devant le tribunal de l'application des peines de Bruxelles ». Des travaux parlementaires, il ressort que « le droit commun de la procédure pénale s'applique quant aux voies de recours ouvertes contre la décision du tribunal de l'application des peines » prise sur pied de cette disposition (Exposé des motifs, Doc. parl., Chambre, 53K1796/001, p. 22). Ainsi, la Cour considère qu'en cas de pourvoi contre une telle décision, le demandeur en cassation ne peut déposer un mémoire après l'expiration du délai de droit commun prévu par l'article 429, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle (Cass. 6 novembre 2019, RG P.19.1013.F, Pas. 2019, n° 575, avec concl. « dit en substance » de M. VANDERMEERSCH, avocat général). (M.N.B.)

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Durée, point de départ et fin - Entraide judiciaire internationale - Peine ou mesure privative de liberté prononcée dans un Etat membre de l'Union européenne - Exécution en Belgique - Requête de la personne condamnée en adaptation de la peine ou mesure - Décision du procureur du Roi de Bruxelles - Contestation par la personne condamnée devant le tribunal de l'application des peines de Bruxelles - Pourvoi

- Art. 423 Code d'Instruction criminelle
- Art. 423 Code d'Instruction criminelle
- Art. 18 L. du 15 mai 2012

- Art. 18 Wet 15 mei 2012 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op de vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Duur, begin en einde - Internationale rechtshulp - Vrijheidsberovende straf of maatregel uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie - Tenuitvoerlegging in België - Verzoek van de veroordeelde tot aanpassing van de straf of maatregel - Beslissing van de procureur des Konings te Brussel - Betwisting door de veroordeelde voor de strafuitvoeringsrechtbank te Brussel - Cassatieberoep

- Art. 423 Wetboek van Strafvordering

- Art. 423 Wetboek van Strafvordering

- Art. 18 Wet 15 mei 2012 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op de vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie

- Art. 18 Wet 15 mei 2012 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op de vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie

INTERNATIONALE RECHTSHULP - Vrijheidsberovende straf of maatregel uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie - Tenuitvoerlegging in België - Verzoek van de veroordeelde tot aanpassing van de straf of maatregel - Beslissing van de procureur des Konings te Brussel - Betwisting door de veroordeelde voor de strafuitvoeringsrechtbank te Brussel - Cassatieberoep

- Art. 423 Wetboek van Strafvordering

- Art. 423 Wetboek van Strafvordering

- Art. 18 Wet 15 mei 2012 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op de vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie

- Art. 18 Wet 15 mei 2012 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op de vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie

INTERNATIONALE RECHTSHULP - Vrijheidsberovende straf of maatregel uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie - Tenuitvoerlegging in België - Verzoek van de veroordeelde tot aanpassing van de straf of maatregel - Beslissing van de procureur des Konings te Brussel - Betwisting door de veroordeelde voor de strafuitvoeringsrechtbank te Brussel - Cassatieberoep

- Art. 423 Wetboek van Strafvordering

- Art. 423 Wetboek van Strafvordering

- Art. 18 Wet 15 mei 2012 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op de vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie

- Art. 18 Wet 15 mei 2012 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op de vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie

STRAFUITVOERING - Internationale rechtshulp -
3/10/2023

- Art. 18 L. du 15 mai 2012

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Durée, point de départ et fin - Entraide judiciaire internationale - Peine ou mesure privative de liberté prononcée dans un Etat membre de l'Union européenne - Exécution en Belgique - Requête de la personne condamnée en adaptation de la peine ou mesure - Décision du procureur du Roi de Bruxelles - Contestation par la personne condamnée devant le tribunal de l'application des peines de Bruxelles - Pourvoi

- Art. 423 Code d'Instruction criminelle

- Art. 423 Code d'Instruction criminelle

- Art. 18 L. du 15 mai 2012

- Art. 18 L. du 15 mai 2012

ENTRAIDE JUDICIAIRE INTERNATIONALE - Peine ou mesure privative de liberté prononcée dans un Etat membre de l'Union européenne - Exécution en Belgique - Requête de la personne condamnée en adaptation de la peine ou mesure - Décision du procureur du Roi de Bruxelles - Contestation par la personne condamnée devant le tribunal de l'application des peines de Bruxelles - Pourvoi

- Art. 423 Code d'Instruction criminelle

- Art. 423 Code d'Instruction criminelle

- Art. 18 L. du 15 mai 2012

- Art. 18 L. du 15 mai 2012

ENTRAIDE JUDICIAIRE INTERNATIONALE - Peine ou mesure privative de liberté prononcée dans un Etat membre de l'Union européenne - Exécution en Belgique - Requête de la personne condamnée en adaptation de la peine ou mesure - Décision du procureur du Roi de Bruxelles - Contestation par la personne condamnée devant le tribunal de l'application des peines de Bruxelles - Pourvoi

- Art. 423 Code d'Instruction criminelle

- Art. 423 Code d'Instruction criminelle

- Art. 18 L. du 15 mai 2012

- Art. 18 L. du 15 mai 2012

APPLICATION DES PEINES - Entraide judiciaire internationale - Peine
P. 404/502

Vrijheidsberovende straf of maatregel uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie - Tenuitvoerlegging in België - Verzoek van de veroordeelde tot aanpassing van de straf of maatregel - Beslissing van de procureur des Konings te Brussel - Betwisting door de veroordeelde voor de strafuitvoeringsrechtbank te Brussel - Cassatieberoep

- Art. 423 Wetboek van Strafvordering
- Art. 423 Wetboek van Strafvordering
- Art. 18 Wet 15 mei 2012 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op de vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie

- Art. 18 Wet 15 mei 2012 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op de vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie

STRAFUITVOERING - Internationale rechtshulp - Vrijheidsberovende straf of maatregel uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie - Tenuitvoerlegging in België - Verzoek van de veroordeelde tot aanpassing van de straf of maatregel - Beslissing van de procureur des Konings te Brussel - Betwisting door de veroordeelde voor de strafuitvoeringsrechtbank te Brussel - Cassatieberoep

- Art. 423 Wetboek van Strafvordering
- Art. 423 Wetboek van Strafvordering
- Art. 18 Wet 15 mei 2012 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op de vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie

- Art. 18 Wet 15 mei 2012 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op de vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie

ou mesure privative de liberté prononcée dans un Etat membre de l'Union européenne - Exécution en Belgique - Requête de la personne condamnée en adaptation de la peine ou mesure - Décision du procureur du Roi de Bruxelles - Contestation par la personne condamnée devant le tribunal de l'application des peines de Bruxelles - Pourvoi

- Art. 423 Code d'Instruction criminelle
- Art. 423 Code d'Instruction criminelle
- Art. 18 L. du 15 mai 2012

- Art. 18 L. du 15 mai 2012

APPLICATION DES PEINES - Entraide judiciaire internationale - Peine ou mesure privative de liberté prononcée dans un Etat membre de l'Union européenne - Exécution en Belgique - Requête de la personne condamnée en adaptation de la peine ou mesure - Décision du procureur du Roi de Bruxelles - Contestation par la personne condamnée devant le tribunal de l'application des peines de Bruxelles - Pourvoi

- Art. 423 Code d'Instruction criminelle
- Art. 423 Code d'Instruction criminelle
- Art. 18 L. du 15 mai 2012

- Art. 18 L. du 15 mai 2012

P.21.0276.F

3 maart 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210303.2F.21](#)

AC nr. ...

In strafzaken wordt een onregelmatigheid in de betekening van het cassatieberoep enkel bestraft wanneer een essentieel gegeven ontbreekt of wanneer die onregelmatigheid het recht van verdediging heeft aangetast (1). (1) Zie R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", R.P.D.B., 2015, nr. 428; Cass. 21 januari 1997, AR P.95.1476.N, AC 1997, nr. 43 (onjuiste vermelding van de woonplaats van de eiser); wat betreft de nietigheid van de dagvaarding in strafzaken, Cass. 31 maart 2009, AR P.08.1929.N, AC 2009, nr. 223, en verwijzingen in de voetnoten.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Betekening - Onregelmatigheid - Sanctie

- Art. 427 Wetboek van Strafvordering

En matière répressive, l'irrégularité dans la signification du pourvoi n'est sanctionnée que lorsqu'un élément essentiel fait défaut ou lorsque cette irrégularité a porté atteinte aux droits de la défense (1). (1) Voir R. DECLERCQ, « Pourvoi en cassation en matière répressive », R.P.D.B., 2015, n° 428 ; Cass. 21 janvier 1997, RG P.95.1476.N, Pas. 1997, n° 43 (mention erronée du domicile du demandeur) ; quant à la nullité de la citation en matière répressive, Cass. 31 mars 2009, RG P.08.1929.N, Pas. 2009, n° 223 et réf. en note.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai de signification etou de dépôt - Signification - Irrégularité - Sanction

- Art. 427 Code d'Instruction criminelle

Artikel 5 EVRM houdt geen verband met de vormen die de betekening van het cassatieberoep regelen en hun mogelijke onregelmatigheid bestraffen.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Betekening - Onregelmatigheid - Verdrag rechten van de mens - Artikel 5 - Toepasselijkheid

- Art. 5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 427 Wetboek van Strafvordering

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Toepasselijkheid op de vormen die de betekening van het cassatieberoep regelen en hun mogelijke onregelmatigheid bestraffen

- Art. 5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 427 Wetboek van Strafvordering

De omstandigheid dat de Belgische Staat niet is verschenen voor de onderzoeksgerechten die krachtens artikel 72 Vreemdelingenwet van de zaak hebben kennisgenomen, ontzegt hem de hoedanigheid van in de zaak betrokken partij niet en heeft geen invloed op zijn belang om cassatieberoep in te stellen tegen het arrest dat de invrijheidstelling van een vreemdeling beveelt (1). (1) Zie Cass. 10 september 2014, AR P.14.1374.F, AC 2014, nr. 509. Ter herinnering, in die aangelegenheid is er geen verzet mogelijk.

VREEMDELINGEN - Vrijheidsberoving - Toezicht door de rechterlijke macht - Rechtsmiddelen - Hoedanigheid van de minister in de procedure - Cassatieberoep van de minister - Ontvankelijkheid indien de Belgische Staat niet voor de onderzoeksgerechten is verschenen

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Allerlei - Vreemdeling - Vrijheidsberoving - Toezicht door de rechterlijke macht - Rechtsmiddelen - Hoedanigheid van de minister in de procedure - Cassatieberoep van de minister - Ontvankelijkheid indien de Belgische Staat niet voor de onderzoeksgerechten is verschenen

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

L'article 5 de la Convention est étranger aux formes qui règlent la signification du pourvoi en cassation et à la sanction de leur éventuelle irrégularité.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai de signification et ou de dépôt - Signification - Irrégularité - Convention européenne de sauvegarde des droits de l'Homme - Article 5 - Applicabilité

- Art. 5 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 427 Code d'Instruction criminelle

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.1 - Applicabilité aux formes qui règlent la signification du pourvoi en cassation et à la sanction de leur éventuelle irrégularité

- Art. 5 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 427 Code d'Instruction criminelle

La circonstance que l'État belge n'a pas comparu devant les juridictions d'instruction saisies en application de l'article 72 de la loi du 15 décembre 1980 ne le prive pas de la qualité de partie à la cause et est sans effet sur l'existence de son intérêt à se pourvoir contre l'arrêt qui ordonne la mise en liberté d'un étranger (1). (1) Voir Cass. 10 septembre 2014, RG P.14.1374.F, Pas. 2014, n° 509. Rappelons qu'il n'y a pas d'opposition en cette matière.

ETRANGERS - Privation de liberté - Contrôle par le pouvoir judiciaire - Voies de recours - Qualité du ministre dans la procédure - Pourvoi en cassation du ministre - Recevabilité si l'Etat belge n'a pas comparu devant les juridictions d'instruction

- Art. 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Divers - Etranger - Privation de liberté - Contrôle par le pouvoir judiciaire - Voies de recours - Qualité du ministre dans la procédure - Pourvoi en cassation du ministre - Recevabilité si l'Etat belge n'a pas comparu devant les juridictions d'instruction

- Art. 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

Door de beslissing over het hoger beroep oefent de kamer van inbeschuldigingstelling tegen de beschikking bedoeld in artikel 72, derde lid, Vreemdelingenwet, zijn rechtsmacht volledig uit met betrekking tot het in het tweede lid van die bepaling bedoelde onderzoek, zodat die beslissing een eindbeslissing is in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering (1). (1) "De in strafzaken en in hoger beroep gewezen beslissing waardoor de appelrechters hun rechtsmacht volledig hebben uitgeoefend, is onmiddellijk vatbaar voor cassatieberoep" (Cass. 22 september 1993, AR P.93.0567.F, AC 1993, nr. 366).

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Strafvordering - Allerlei - Vreemdeling - Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Definitief karakter

- Art. 420 Wetboek van Strafvordering
- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Definitief karakter - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 420 Wetboek van Strafvordering
- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

La décision de la chambre des mises en accusation qui statue sur l'appel contre l'ordonnance visée à l'article 72, alinéa 3, de la loi du 15 décembre 1980 épuise la juridiction de la cour d'appel en ce qui concerne l'examen visé à l'alinéa 2 de cette disposition, de sorte qu'elle est définitive au sens de l'article 420, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle (1). (1) « Est définitive et, dès lors, susceptible d'un pourvoi immédiat, la décision rendue en matière répressive et en degré d'appel, qui épuise la juridiction des juges d'appel » (Cass. 22 septembre 1993, RG P.93.0567.F, Pas. 1993, n° 366).

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Action publique - Divers - Etranger - Privation de liberté - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Caractère définitif

- Art. 420 Code d'Instruction criminelle
- Art. 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ETRANGERS - Privation de liberté - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Caractère définitif - Pourvoi en cassation - Recevabilité

- Art. 420 Code d'Instruction criminelle
- Art. 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

Artikel 72 Vreemdelingenwet, dat geen melding maakt van het cassatieberoep, heeft enkel betrekking op de onderzoeksprocedure van de daarin bepaalde rechtsmiddelen waarover de onderzoeksgerechten uitspraak doen; die bepaling verwijst noodzakelijkerwijs naar de Voorlopige Hechteniswet die van toepassing was op het tijdstip van de bekendmaking van de Vreemdelingenwet, namelijk de wet van 20 april 1874, die geen enkele bepaling bevatte met betrekking tot het cassatieberoep, dat werd ingesteld volgens de regels van het Wetboek van Strafvordering; de Voorlopige Hechteniswet, dat een hoofdstuk over het cassatieberoep bevat, heeft artikel 72 Vreemdelingenwet niet gewijzigd; bijgevolg, en niettegenstaande de inwerkingtreding van de Voorlopige Hechteniswet, kan cassatieberoep worden ingesteld tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat de invrijheidstelling van de vreemdeling beveelt, aangezien dat cassatieberoep wordt geregeld door de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie Cass. 29 november 2017, AR P.17.1145.F, AC 2017, nr. 683; Cass. 28 april 2009, AR P.09.0545.N, AC 2009, nr. 283.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Allerlei - Vreemdeling - Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Toepasselijke wetsbepalingen

- Art. 420 Wetboek van Strafvordering
- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VREEMDELINGEN - Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Toepasselijke wetsbepalingen

- Art. 420 Wetboek van Strafvordering
- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

L'article 72 de la loi du 15 décembre 1980, qui ne fait pas mention du pourvoi en cassation, ne vise que la procédure d'instruction des recours judiciaires qu'il prévoit et sur lesquels statuent les juridictions d'instruction; cette disposition se réfère nécessairement à la loi relative à la détention préventive en vigueur lors de la promulgation de la loi du 15 décembre 1980, à savoir celle du 20 avril 1874, qui ne contenait aucune disposition concernant le pourvoi en cassation, lequel était formé suivant les règles du Code d'instruction criminelle; la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive, qui consacre un chapitre au pourvoi en cassation, n'a pas modifié l'article 72 de la loi du 15 décembre 1980; dès lors, nonobstant l'entrée en vigueur de la loi du 20 juillet 1990, un pourvoi en cassation peut être formé contre l'arrêt de la chambre des mises en accusation qui ordonne la remise en liberté d'un étranger, ce pourvoi étant réglé par les dispositions du Code d'instruction criminelle (1). (1) Voir Cass. 29 novembre 2017, RG P.17.1145.F, Pas. 2017, n° 683 ; Cass. 28 avril 2009, RG P.09.0545.N, Pas. 2009, n° 283.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Divers - Etranger - Privation de liberté - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi en cassation - Dispositions légales applicables

- Art. 420 Code d'Instruction criminelle
- Art. 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers
- Art. 31 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

ETRANGERS - Privation de liberté - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi en cassation - Dispositions légales applicables

- Art. 420 Code d'Instruction criminelle
- Art. 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers
- Art. 31 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Het middel dat opkomt tegen een grond die de rechter ter verantwoording van zijn beslissing opgeeft, kan niet als nieuw worden aangemerkt (1). (1) Zie Cass. 15 juni 2018, RG C.17.0380.F, AC 2018, nr. 390 (burgerlijke zaken); Cass. 14 december 2015, AR S.10.0216.F, AC 2015, nr. 746, met concl. van advocaat-generaal GENICOT (id.) op datum in Pas.; Cass. 14 november 2000, AR P.98.1439.N, AC 1998, nr. 619; R. DECLERCQ, o.c., nr. 824, pp. 485-486, en verwijzingen in voetnoot 2951 (gerechtelijk privaatrecht), en nr. 834 ("en procédure pénale (...) l'irrecevabilité du moyen nouveau se rattache plutôt à l'interdiction, pour la cour, de constater et d'apprécier des éléments de fait"); C. PARMENTIER, Comprendre la technique de cassation, Larcier, 2de uitg., 2018, nr. 150.

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Nieuw middel - Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Definitief karakter - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

Ne peut être considéré comme nouveau, le moyen qui critique un motif que le juge donne pour justifier sa décision (1). (1) Voir Cass. 15 juin 2018, RG C.17.0380.F, Pas. 2018, n° 390 (matière civile); Cass. 14 décembre 2015, RG S.10.0216.F, Pas. 2015, n°746, avec concl. de M. GENICOT, avocat général (id.); Cass. 14 novembre 2000, RG P.98.1439.N, Pas. 1998, n°619; R. DECLERCQ, o.c., n° 824, pp. 485-486, et réf. en note 2951 (droit judiciaire privé), et n° 834 (« en procédure pénale (...) l'irrecevabilité du moyen nouveau se rattache plutôt à l'interdiction, pour la cour, de constater et d'apprécier des éléments de fait »); C. PARMENTIER, Comprendre la technique de cassation, Larcier, 2ème éd., 2018, n° 150.

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Moyen nouveau - Privation de liberté - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Caractère définitif - Pourvoi en cassation - Recevabilité

Volgens artikel 110terdecies van het koninklijk besluit van 8 oktober 1981 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, wordt aan de vreemdeling die zich bevindt in de situatie bedoeld in artikel 7 of in de artikelen 27 en 74/14, § 3, Vreemdelingenwet, een bevel om het grondgebied te verlaten met een beslissing tot vasthouding met het oog op zijn verwijdering betekend, overeenkomstig het model van bijlage 13septies (1); opdat die bepaling van toepassing is op het daarin bedoelde tweede geval, moet de vreemdeling dus zowel aan de voorwaarden van artikel 27 als aan die van artikel 74/14, § 3, Vreemdelingenwet voldoen; volgens dat artikel 74/14 kan van de in § 1 bepaalde termijn van dertig dagen vóór de verwijdering worden afgeweken indien de vreemdeling zich bevindt in een van de vijf, in § 3 opgesomde gevallen. (1) Zoals vervangen door het koninklijk besluit van 17 augustus 2013, bijlage 8, BS 22 augustus 2013, p. 55876-55878, die met name bepaalt dat melding wordt gemaakt van de "reden van de beslissing en van de afwezigheid van een termijn om het grondgebied te verlaten".

Selon l'article 110terdecies de l'arrêté royal du 8 octobre 1981 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers, l'étranger qui se trouve dans la situation visée à l'article 7 ou aux articles 27 et 74/14, § 3, de la loi du 15 décembre 1980, se voit notifier un ordre de quitter le territoire assorti d'une décision de maintien en vue de son éloignement, conforme au modèle figurant à l'annexe 13septies (1); il est ainsi requis, pour que cette disposition s'applique à la seconde hypothèse qu'elle vise, que l'étranger se trouve à la fois dans les conditions de l'article 27 et de l'article 74/14, § 3, de la loi; selon ledit article 74/14, il peut être dérogé au délai de trente jours avant d'exécuter l'éloignement, prévu au § 1er, lorsque l'étranger se trouve dans l'une des cinq hypothèses énumérées au § 3. (1) Tel que remplacé par l'arrêté royal du 17 août 2013, annexe 8, M.B. 22 août 2013, p. 55831-55833, et qui prévoit notamment d'indiquer le « motif de la décision et de l'absence d'un délai pour quitter le territoire ».

VREEMDELINGEN - Bevel om het grondgebied te verlaten met een beslissing tot vasthouding met het oog op verwijdering - Vorm - Model van bijlage 13septies

- Artt. 7, 27 en 74/14, § 3 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 110terdecies KB 8 oktober 1981 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

ETRANGERS - Ordre de quitter le territoire assorti d'une décision de maintien en vue de l'éloignement - Forme - Modèle annexe 13septies

- Art. 7, 27 et 74/14, § 3 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers
- Art. 110terdecies A.R. du 8 octobre 1981

P.21.0277.F

10 maart 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210310.2F.7](#)

AC nr. ...

De uitvoering van een beslissing tot verwijdering van het grondgebied van het Rijk die is genomen krachtens een bepaling van de Vreemdelingenwet, is geen maatregel die kan worden gelijkgesteld met de reizen bedoeld in het voormelde ministerieel besluit van 28 oktober 2020.

VREEMDELINGEN - Vasthoudingsmaatregel - Rechtsmiddel ingesteld bij de rechterlijke macht - Wettigheidstoezicht - Verwijderingsmaatregel - Vooruitzicht op verwijdering - Maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken - Verbod op niet-essentiële reizen naar het buitenland

- Art. 21 MB 28 oktober 2020 houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken

L'exécution d'une décision d'éloignement du territoire national prise en vertu d'une disposition de la loi du 15 décembre 1980 n'est pas une mesure assimilable aux voyages visés à l'arrêté ministériel du 28 octobre 2020 portant des mesures d'urgence pour limiter la propagation du coronavirus Covid-19.

ETRANGERS - Mesure de rétention - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Contrôle de légalité - Mesure d'éloignement - Perspective d'éloignement - Mesures pour limiter la propagation du coronavirus Covid-19 - Interdiction des voyages non essentiels vers l'étranger

- Art. 21 A.M. du 28 octobre 2020

P.21.0287.F

10 maart 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210310.2F.8](#)

AC nr. ...

De bevoegde overheid beoordeelt het bestaan van een bedreiging voor de openbare orde geval per geval en houdt daarbij rekening met het persoonlijk gedrag van de vreemdeling en met het gevaar dat dit gedrag inhoudt voor de openbare orde.

VREEMDELINGEN - Vasthoudingsmaatregel - Rechtsmiddel ingesteld bij de rechterlijke macht - Wettigheidscontrole - Bedreiging voor de openbare orde - Beoordeling door de bevoegde overheid - In aanmerking te nemen gegevens

- Artt. 29, tweede lid, en 62 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

L'autorité compétente apprécie l'existence d'une menace pour l'ordre public au cas par cas, en tenant compte du comportement personnel de l'étranger et du danger que ce comportement représente pour l'ordre public.

ETRANGERS - Mesure de rétention - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Contrôle de légalité - Menace pour l'ordre public - Appréciation par l'autorité compétente - Éléments à prendre en considération

- Art. 29, al. 2, et 62 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

De motiveringsplicht van de administratieve overheid moet de geadresseerde van de beslissing toelaten kennis te nemen van de redenen waarop ze is gegrond; de administratieve overheid dient de redenen van haar redenen niet te vermelden.

L'obligation de motivation à laquelle est tenue l'autorité administrative doit permettre au destinataire de la décision de connaître les raisons sur lesquelles elle se fonde; l'autorité administrative n'est pas tenue de donner les motifs de ses motifs.

VREEMDELINGEN - Vasthoudingsmaatregel - Rechtsmiddel ingesteld bij de rechterlijke macht - Wettigheidscontrole - Motiveringsplicht van de administratieve beslissing

- Art. 62 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 2 en 3 Wet 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen

ETRANGERS - Mesure de rétention - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Contrôle de légalité - Obligation de motivation de la décision administrative

- Art. 62 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 2 et 3 L. du 29 juillet 1991 relative à la motivation formelle des actes administratifs

P.21.0298.F

9 juni 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210609.2F.2](#)

AC nr. ...

Artikel 492bis Strafwetboek bestraft onder meer de bestuurder van een rechtspersoon die, met bedrieglijk opzet, de vennootschapsgoederen niet in het belang van die rechtspersoon maar voor persoonlijke doeleinden gebruikt; het bedrieglijk opzet dat dit wanbedrijf kenmerkt, bestaat erin te handelen met een oogmerk dat indruist tegen de belangen van de vennootschap, waarbij de dader zich bewust is van het feit dat het gebruik van de activa van de rechtspersoon haar betekenisvolle schade zal berokkenen (1). (1) Zie Cass. 18 maart 2020, AR P.19.1299.F, AC 2020, nr. 200, met concl. OM op datum in Pas.

MISBRUIK VAN VERTROUWEN - Misbruik van vennootschapsgoederen - Constitutieve bestanddelen - Moreel bestanddeel - Bedrieglijk opzet

- Art. 492bis Strafwetboek

L'article 492bis du Code pénal sanctionne notamment le dirigeant d'une personne morale qui, frauduleusement, utilise les biens sociaux non dans l'intérêt de cette personne morale mais dans son propre intérêt; l'intention frauduleuse caractérisant ce délit consiste à agir à des fins contraires à l'intérêt social, en étant conscient que l'usage fait des actifs de la personne morale infligera à celle-ci un préjudice significatif (1). (1) Voir Cass. 18 mars 2020, RG P.19.1299.F, Pas. 2020, n° 200, avec concl. MP.

ABUS DE CONFIANCE - Abus de biens sociaux - Eléments constitutifs - Elément moral - Intention frauduleuse

- Art. 492bis Code pénal

P.21.0303.F

30 juni 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210630.2F.1](#)

AC nr. ...

Er dient niet te worden overgegaan tot de verbeurdverklaring bij equivalent van het voorwerp van het witwassen wanneer de rechtstreekse verbeurdverklaring van dat voorwerp mogelijk is (1). (1) "La confiscation spéciale en matière de blanchiment est, en règle, prononcée en nature pourvu que les avantages patrimoniaux qui font l'objet d'une opération de blanchiment, les biens et valeurs qui leur ont été substitués et les revenus de ces avantages investis se trouvent encore dans le patrimoine du condamné au moment de la condamnation" (A. DE NAUW en F. KUTY, o.c., nr. 1312; zie D. VANDERMEERSCH en F. LUGENTZ, "Saisie et confiscation en matière pénale", RPDB, Bruylant, 2015, nr. 69). "Krachtens artikel 505, derde lid, Strafwetboek dient in geval van witwassen van vermogensvoordelen de verplichte verbeurdverklaring te slaan op de witgewassen vermogensvoordelen als dusdanig en niet op een gelijkwaardig bedrag. Wanneer de witgewassen vermogensvoordelen geldsommen zijn en hiermee overeenstemmende bedragen in het patrimonium van de dader van de witwasoperatie worden aangetroffen, kan de rechter oordelen dat die bedragen de witgewassen geldsommen zijn die zich nog steeds in het patrimonium van de dader bevinden en aldus het voorwerp van het misdrijf uitmaken" (Cass. 6 juni 2006, AR P.06.0274.N, AC 2006, nr. 311; Zie D. VANDERMEERSCH, "Controverse à propos de la confiscation de l'objet du blanchiment", noot onder Cass. 14 januari 2004, JT 2004, 502). Met andere woorden, "la confiscation par équivalent est soumise au principe de subsidiarité: elle ne peut être prononcée que lorsque l'objet du blanchiment ne se trouve plus dans le patrimoine du condamné ou a disparu" (M.-L. CESONI en VANDERMEERSCH, "Le recel et le blanchiment", in Les infractions - Vol. 1: les infractions contre les biens, 2de uitg., Larcier, 2016, 595; Zie R. VERSTRAETEN en D. DEWANDELEER, "Repressieve en preventieve witwaswetgeving na de wetten van 27 april 2007 en 10 mei 2007", NC 2008, § 51 i.f., 24). Bovendien heeft het Hof dit middel ambtshalve opgeworpen inzake de derde eiser, bij wie de appelrechters, eveneens bij equivalent, het saldo van 30% van het bedrag van 99.100 euro dat tijdens een huiszoeking bij hem is teruggevonden en op de rekening van het C.O.I.V. is gestort, hadden verbeurdverklaard.

Il n'y a pas lieu de procéder à la confiscation par équivalent de l'objet du blanchiment lorsque sa confiscation directe est possible (1). (1) « La confiscation spéciale en matière de blanchiment est, en règle, prononcée en nature pourvu que les avantages patrimoniaux qui font l'objet d'une opération de blanchiment, les biens et valeurs qui leur ont été substitués et les revenus de ces avantages investis se trouvent encore dans le patrimoine du condamné au moment de la condamnation » (A. DE NAUW, et F. KUTY, o.c., n° 1312; voir D. VANDERMEERSCH et F. LUGENTZ, « Saisie et confiscation en matière pénale », R.P.D.B., Bruylant, 2015, n° 69). « En vertu de l'article 505, alinéa 3, du Code pénal, en cas de blanchiment d'avantages patrimoniaux, la confiscation obligatoire doit porter sur les avantages patrimoniaux blanchis comme tels et non pas sur un montant équivalent. Lorsque les avantages patrimoniaux blanchis sont des sommes d'argent et que des montants y correspondant se retrouvent dans le patrimoine de l'auteur de l'opération de blanchiment, le juge peut considérer que ces montants sont les sommes d'argent blanchies qui se trouvent toujours dans le patrimoine de l'auteur et constituent donc l'objet de l'infraction » (Cass. 6 juin 2006, RG P.06.0274.N, Pas. 2006, n° 311; voir D. VANDERMEERSCH, « Controverse à propos de la confiscation de l'objet du blanchiment », note sous Cass. 14 janvier 2004, J.T., 2004, p. 502). En d'autres termes, la confiscation par équivalent est soumise au principe de subsidiarité: elle ne peut être prononcée que lorsque l'objet du blanchiment ne se trouve plus dans le patrimoine du condamné ou a disparu (M.-L. CESONI et VANDERMEERSCH, « Le recel et le blanchiment », in Les infractions - Vol. 1 : les infractions contre les biens, 2ème éd., Larcier, 2016, p. 595 ; v. R. VERSTRAETEN et D. DEWANDELEER, « Repressive en preventieve witwaswetgeving na de wetten van 27 april 2007 en 10 mei 2007 », N.C., 2008, § 51 i.f., p. 24). La Cour a en outre pris d'office ce moyen en cause du troisième demandeur, dans le chef duquel les juges d'appel avaient confisqué, également par équivalent, le solde de 30% des 99.100 euros trouvés en perquisition chez lui et versés sur le compte de l'O.C.S.C.

HELING - Witwassen van vermogensvoordelen - Voorwerp - Verbeurdverklaring bij equivalent

- Art. 42, 1° Strafwetboek
- Art. 43bis Strafwetboek
- Art. 505, eerste, vijfde en zesde lid Strafwetboek

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Witwassen van vermogensvoordelen - Voorwerp - Verbeurdverklaring bij equivalent

- Art. 42, 1° Strafwetboek
- Art. 43bis Strafwetboek
- Art. 505, eerste, vijfde en zesde lid Strafwetboek

Wanneer noch uit de appelconclusies van de beklaagde noch uit enig stuk waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat het aan de beklaagde ten laste gelegde basismisdrijf van de telastlegging van witwas betrekking heeft op feiten die zijn gepleegd in het kader van een gewone fiscale fraude, is de rechter die de illegale herkomst vaststelt van de geldsommen bedoeld in de tegen hem op grond van artikel 505, eerste lid, 4°, Strafwetboek, als witwas gekwalificeerde telastlegging, niet gehouden te verduidelijken dat deze niet uit dergelijke feiten afkomstig zijn (1). (1) Het Hof oordeelt dat "il n'est pas nécessaire que le juge identifie l'infraction à l'aide de laquelle [les] avantages patrimoniaux [blanchis] ont été obtenus pourvu que, sur la base des éléments de la cause, il puisse exclure toute provenance ou origine légale" (A. DE NAUW en F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Wolters Kluwer, 2018, nr. 1290, en verwijzingen en noten 6090 en 6091).

HELING - Witwassen van vermogensvoordelen - Illegale herkomst - Uitsluiting van de gewone fiscale fraude - Motivering - Verplichting

- Art. 505, derde lid Strafwetboek

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Witwassen van vermogensvoordelen - Illegale herkomst - Uitsluiting van de gewone fiscale fraude - Motivering - Verplichting

- Art. 505, derde lid Strafwetboek

RECEL - Blanchiment d'avantages patrimoniaux - Objet - Confiscation par équivalent

- Art. 42, 1° Code pénal
- Art. 43bis Code pénal
- Art. 505, al. 1er, 5 et 6 Code pénal

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Blanchiment d'avantages patrimoniaux - Objet - Confiscation par équivalent

- Art. 42, 1° Code pénal
- Art. 43bis Code pénal
- Art. 505, al. 1er, 5 et 6 Code pénal

Lorsqu'il ne ressort ni des conclusions d'appel du prévenu, ni d'aucune pièce à laquelle la Cour peut avoir égard, que l'infraction primaire de la prévention de blanchiment imputée au prévenu aurait eu trait à des faits commis dans le cadre d'une fraude fiscale simple, le juge qui constate l'origine illégale des fonds visés à la prévention de blanchiment qualifiée sur pied de l'article 505, alinéa 1er, 4°, du Code pénal, mise à sa charge, n'est pas tenu de préciser que ceux-ci ne proviennent pas de tels faits (1). (1) La Cour considère qu'« il n'est pas nécessaire que le juge identifie l'infraction à l'aide de laquelle [les] avantages patrimoniaux [blanchis] ont été obtenus pourvu que, sur la base des éléments de la cause, il puisse exclure toute provenance ou origine légale » (A. DE NAUW, et F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Wolters Kluwer, 2018, n° 1290, et réf. en notes 6090 et 6091).

RECEL - Blanchiment d'avantages patrimoniaux - Origine illicite - Exclusion de la fraude fiscale simple - Motivation - Obligation

- Art. 505, al. 3 Code pénal

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRESTS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Blanchiment d'avantages patrimoniaux - Origine illicite - Exclusion de la fraude fiscale simple - Motivation - Obligation

- Art. 505, al. 3 Code pénal

Het in het artikel 14.1 Europees Verdrag betreffende uitlevering van 13 december 1957 (1) bepaalde specialiteitsbeginsel kan niet zijn aangetast wanneer de feiten waarvoor de uitlevering door de verzoekende Staat werd gevraagd, anders worden gekwalificeerd in de Staat die deze uitlevering heeft toegestaan (2). (1) Wet van 22 april 1997 houdende instemming met: a) Europees Verdrag betreffende de uitlevering, opgemaakt te Parijs op 13 december 1957 (...), BS 22 november 1997. (2) Zie, in het licht van artikel 6 Uitleveringswet 1833, artikel 1 Uitleveringswet 1874, en de artikelen 2.1 en 10.2.c van de Overeenkomst van 27 februari 1959 betreffende uitlevering tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko, Cass. 15 februari 2006, AR P.05.1594.F, AC 2006, nr. 96 met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, op datum in Pas. ("pour satisfaire à la condition de double incrimination, il n'est pas exigé que la qualification des faits soit identique dans les deux pays: il suffit que les faits tombent sous le coup de la loi pénale aux termes des deux législations, peu importe leur qualification"); concl. van toenmalig advocaat-generaal DUINSLAEGER, vóór Cass. 18 mei 2010, AR P.10.0468.N, AC 2010, nr. 344; Cass. 8 mei 2001, AR P.01.0392.N, AC 2001, nr. 262; Cass. 22 juni 1994, AR P.94.0719.F, AC 1994, nr. 327. Het OM heeft erop gewezen dat het eerste middel het feit en de kwalificatie ervan door elkaar haalt (zie Cass. 15 februari 2006, voormeld). Wat betreft de begrippen passieve en actieve uitlevering, zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 9de uitg., 2021, II, p. 2043 en p. 2137.

Il ne saurait être porté atteinte au principe de spécialité prévu à l'article 14.1 de la Convention d'extradition du 13 décembre 1957 (1) lorsque les faits pour lesquels l'extradition a été demandée par l'État requérant sont qualifiés autrement dans l'État qui a accordé cette extradition (2). (1) Loi du 22 avril 1997 portant assentiment à : a) Convention européenne d'extradition, faite à Paris le 13 décembre 1957 (...), MB, 22 novembre. (2) Voir, au regard des art. 6 de la loi du 1er octobre 1833 sur les extraditions, 1er de la loi du 15 mars 1874 sur les extraditions et 2.1 et 10.2.c de la Convention d'extradition entre les Royaumes de Belgique et du Maroc du 27 février 1959, Cass. 15 février 2006, RG P.05.1594.F, Pas. 2006, n° 96 avec concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général, (« pour satisfaire à la condition de double incrimination, il n'est pas exigé que la qualification des faits soit identique dans les deux pays: il suffit que les faits tombent sous le coup de la loi pénale aux termes des deux législations, peu importe leur qualification ») ; concl. de M. DUINSLAEGER, alors avocat général, précédant Cass. 18 mai 2010, RG P.10.0468.N, AC 2010, n° 344 ; Cass. 8 mai 2001, RG P.01.0392.N, Pas. 2001, n° 262 ; Cass. 22 juin 1994, RG P.94.0719.F, Pas. 1994, n° 327. Le M.P. a relevé que le premier moyen confondait le fait et sa qualification (voir Cass. 15 février 2006, précité). Quant aux notions d'extradition passive ou active, voir M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Bruges, 9ème éd., 2021, t. II, pp. 2043 et 2137. (M.N.B.)

UITLEVERING - Europees uitleveringsverdrag van 13 december 1957 - Actieve uitlevering - Uitvoerbaarverklaring - Specialiteitsbeginsel - Omschrijving van de feiten in de aangezochte Staat die de uitlevering heeft toegestaan - Invloed

- Art. 14.1 Europees Verdrag betreffende uitlevering van 13 december 1957

ONDERZOEKSGERECHTEN - Europees uitleveringsverdrag van 13 december 1957 - Actieve uitlevering - Uitvoerbaarverklaring - Specialiteitsbeginsel - Omschrijving van de feiten in de aangezochte Staat die de uitlevering heeft toegestaan - Invloed

EXTRADITION - Convention européenne d'extradition du 13 décembre 1957 - Extradition active - Exequatur - Principe de spécialité - Qualification des faits dans l'Etat requis qui a accordé l'extradition - Incidence

- Art. 14.1 Convention européenne d'extradition du 13 décembre 1957

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Convention européenne d'extradition du 13 décembre 1957 - Extradition active - Exequatur - Principe de spécialité - Qualification des faits dans l'Etat requis qui a accordé l'extradition - Incidence

- Art. 14.1 Europees Verdrag betreffende uitlevering van 13 december 1957

UITVOERBAARVERKLARING - Europees uitleveringsverdrag van 13 december 1957 - Actieve uitlevering -

Uitvoerbaarverklaring - Specialiteitsbeginsel - Omschrijving van de feiten in de aangezochte Staat die de uitlevering heeft toegestaan - Invloed

- Art. 14.1 Europees Verdrag betreffende uitlevering van 13 december 1957

- Art. 14.1 Convention européenne d'extradition du 13 décembre 1957

EXEQUATUR - Convention européenne d'extradition du 13 décembre 1957 - Extradition active - Exequatur - Principe de spécialité -

Qualification des faits dans l'Etat requis qui a accordé l'extradition - Incidence

- Art. 14.1 Convention européenne d'extradition du 13 décembre 1957

P.21.0322.F

16 juni 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210616.2F.3](#)

AC nr. ...

Artikel D.157, § 1, Waals Milieuwetboek voert een afwijking in op de in artikel 44 Strafwetboek vervatte regel van de ambtshalve teruggave; de rechter kan dus niet ambtshalve een van de in het voormelde artikel D.157, § 1, bedoelde maatregelen bevelen (1). (1) En dit ondanks het verband tussen die maatregelen en de strafvordering (zie Parl.St., Waals Parlement, 771 (2007-2008), nr. 1bis, p. 9 (memorie van toelichting, art. D.58 in voorontwerp). Het voormelde artikel D.157, § 1 stelt immers de rechtsmacht van de rechter om de daarin bedoelde "herstelmaatregelen" (overeenkomstig de bewoordingen van het hoofdstuk waarin dat artikel is opgenomen) te bevelen – namelijk inrichtingswerken of maatregelen tot herstel van de plaats in de vorige staat – uitdrukkelijk afhankelijk van het verzoek van de Waalse regering of van de directeur-generaal van de gewestelijke milieuadministratie of van het gemeentecollege van de gemeente op het grondgebied waarvan de overtreding werd begaan. Zie, wat betreft art. 155 WWROSP, Arbitragehof 19 januari 2005, nr. 10/2005.

MILIEURECHT - Artikel D.157 Waals Milieuwetboek - Teruggavemaatregelen - Geen verzoek - Onbevoegdheid van de rechter om dergelijke maatregelen ambtshalve te bevelen

- Art. D157 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

- Art. 44 Strafwetboek

L'article D.157, § 1er, du Code wallon de l'environnement instaure une dérogation à la règle de la restitution d'office énoncée par l'article 44 du Code pénal; partant, le juge ne peut ordonner d'office l'une des mesures visées audit article D.157, § 1er (1). (1) Et ce, nonobstant le lien de ces mesures avec l'action publique (voir Doc. parl., Parl. wallon, 771 (2007-2008), n° 1bis, p. 9 (exposé des motifs, art. D.58 en avant-projet). Ledit art. D.157, § 1er, subordonne en effet explicitement le pouvoir du juge d'ordonner les « mesures de réparation » (aux termes du chapitre qui le contient) qu'il vise - soit des travaux d'aménagement ou des mesures de remise en état - à la demande du gouvernement wallon, du directeur général de l'administration régionale de l'environnement ou du collège communal de la commune sur le territoire de laquelle l'infraction a été commise. Voir, quant à l'art. 155 CWATUP(E), C.A. 19 janvier 2005, n° 10/2005.

ENVIRONNEMENT (DROIT DE L'); VOIR AUSSI: 571 ETABL - Code wallon de l'environnement, article D.157 - Mesures de restitution - Absence de demande - Incompétence du juge pour ordonner d'office de telles mesures

- Art. D157 Code de l'environnement - Livre 1er : Dispositions communes et générales. - Partie décrétale.

- Art. 44 Code pénal

Wanneer het arrest, om de daarin vermelde redenen, het aan een beklaagde ten laste gelegd misdrijf bewezen verklaart, om vervolgens, in het dictum, het beroepen vonnis te bevestigen, onder voorbehoud van verschillende wijzigingen, waarvan geen enkele verband houdt met dat feit waarvan de eerste rechter de beklaagde had vrijgesproken, kan de grief die de tegenstrijdigheid aanvoert tussen voormelde redenen en het dictum geen aanleiding geven tot cassatie aangezien de enige maatregel van de opschorting van de uitspraak van de veroordeling naar recht verantwoord blijft door de overige bewezen verklaarde misdrijven (1). (1) Zie de op dit punt andersluidende concl. "in hoofdzaak" OM, in het bijzonder punt 3, op datum in Pas.

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Belang - Strafvordering - Hoger beroep - Reden die een telastlegging bewezen verklaart waarvan de beklaagde door het beroepen vonnis is vrijgesproken - Dictum dat die veroordeling niet vermeldt bij de wijzigingen aan het beroepen vonnis dat voor het overige wordt bevestigd - Opschorting van de veroordeling - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Middelen dat tegenstrijdigheid aanvoert tussen de redenen en het dictum - Wettelijk verantwoorde maatregel - Niet-ontvankelijkheid van het middel bij gebrek aan belang

Lorsque, pour les motifs qu'il énonce, l'arrêt déclare établi un délit mis à charge du prévenu, avant, au dispositif, de confirmer le jugement entrepris, sous réserve de plusieurs émendations, toutes étrangères à ce fait dont le premier juge avait acquitté le prévenu, le grief de contradiction entre lesdits motifs et le dispositif ne saurait donner ouverture à cassation dès lors que la mesure unique de la suspension du prononcé de la condamnation est légalement justifiée par les autres infractions déclarées établies (1). (1) Voir les concl. « dit en substance », contraires à cet égard, du MP, spéc. point 3.

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Intérêt - Action publique - Appel - Motifs déclarant établie une prévention dont le prévenu a été acquitté par le jugement entrepris - Dispositif omettant cette condamnation parmi les émendations au jugement entrepris confirmé pour le surplus - Suspension du prononcé - Pourvoi du ministère public - Moyen pris de la contradiction entre motifs et dispositif - Mesure légalement justifiée - Irrecevabilité du moyen à défaut d'intérêt

P.21.0334.F

23 juni 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210623.2F.3](#)

AC nr. ...

De misdrijven kunnen worden aangetoond door alle bewijsmiddelen die volgens de rede en de ervaring geschikt zijn om juridische zekerheid te verschaffen; noch artikel 6 EVRM noch enige wettelijke bepaling verbiedt de rechter zijn mening te baseren op een geheel van vermoedens waarvan de kwaliteit en de onderlinge overeenkomst tot gevolg hebben dat de echtheid van een feit niet meer redelijk kan worden betwijfeld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 472.

BEWIJS - Strafzaken - Vermoedens - Aantonen van de schuld - Geheel van vermoedens - Toelaatbaarheid
BEWIJS - Strafzaken - Bewijsvoering - Aantonen van de schuld - Bewijsmiddel - Geheel van vermoedens - Toelaatbaarheid

Les infractions peuvent être établies par tout mode de preuve reconnu par la raison et l'expérience comme apte à produire la certitude judiciaire; ni l'article 6 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales ni aucune disposition légale n'interdisent au juge de puiser son opinion dans un faisceau de présomptions dont la qualité et la convergence ont pour conséquence qu'il n'est plus raisonnable de douter de la réalité d'un fait (1). (1) Voir les concl. du MP.

PREUVE - Matière répressive - Présomptions - Etablissement de la culpabilité - Faisceau de présomptions - Admissibilité
PREUVE - Matière répressive - Administration de la preuve - Etablissement de la culpabilité - Mode de preuve - Faisceau de présomptions - Admissibilité

Wanneer het middel kritiek uitoefent op een dictum dat overeenstemt met de conclusie van de eiser, is het bij gebrek aan belang niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 472.

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Belang - Middel dat kritiek uitoefent op een dictum dat overeenstemt met de conclusie van de eiser

Om aan de door artikel 195 Wetboek van Strafvordering voorgeschreven motiveringsplicht van de straf te voldoen, mag de rechter het recht van verdediging van de beklaagde niet miskennen door de straf te verzwaren op grond van zijn volgehouden ontkennende houding, de wijze waarop hij zijn onschuld staande heeft willen houden, de dubbelzinnigheid van zijn verdediging of het feit dat hij weigert zijn deelneming aan misdrijven toe te geven (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 472.

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Uitspraak over de straf - Motiveringsplicht van de straf - Redenen die het recht van verdediging miskennen - Wettigheid van de beslissing

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

REDEKENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Uitspraak over de straf - Motiveringsplicht van de straf - Redenen die het recht van verdediging miskennen - Wettigheid van de beslissing

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

STRAF - Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Motiveringsplicht van de straf - Redenen die het recht van verdediging miskennen - Wettigheid van de beslissingen

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

Lorsqu'il critique un dispositif conforme aux conclusions du demandeur, le moyen est irrecevable à défaut d'intérêt (1). (1) Voir les concl. du MP.

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Intérêt - Moyen critiquant un dispositif conforme aux conclusions du demandeur

Pour satisfaire à l'obligation de motivation de la peine, prescrite par l'article 195 du Code d'instruction criminelle, le juge ne peut violer les droits de la défense du prévenu en aggravant la peine à cause de son attitude de dénégation persistante, de la manière dont il a entendu soutenir son innocence, de la duplicité de sa défense, ou du fait qu'il refuse d'admettre sa participation criminelle (1). (1) Voir les concl. du MP.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Décision sur la peine - Obligation de motivation de la peine - Motifs violant les droits de la défense - Légalité de la décision

- Art. 195 Code d'Instruction criminelle

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRESTS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Décision sur la peine - Obligation de motivation de la peine - Motifs violant les droits de la défense - Légalité de la décision

- Art. 195 Code d'Instruction criminelle

PEINE - Généralités. peines et mesures. légalité - Obligation de motivation de la peine - Motifs violant les droits de la défense - Légalité des décisions

- Art. 195 Code d'Instruction criminelle

De processen-verbaal betreffende de opsporing en de vaststelling van misdrijven zijn geen daden van vervolging of van onderzoek waarop artikel 12 Taalwet Gerechtszaken van toepassing is; die daden dienen niet in de taal van de rechtspleging te zijn gesteld maar in die van het taalgebied waar ze werden uitgevoerd, overeenkomstig artikel 11 van die wet; hieruit volgt dat de aanwezigheid, in een in het Frans gevoerde rechtspleging, van processen-verbaal die in het Nederlandse taalgebied in het Nederlands zijn gesteld geen nietigheid tot gevolg heeft en op zich het onderzoek van de wettigheid van de voorlopige hechtenis niet verhindert (1). (1) Artikel 12, eerste lid, Taalwet Gerechtszaken bepaalt dat "de ambtenaren van het openbaar ministerie en de onderzoeksrechter voor hun daden van rechtsvervolging en van onderzoek, gebruikmaken van de taal voorzien in strafzaken voor de rechtbank waartoe zij behoren". Daarentegen worden krachtens artikel 11 van die wet "de processen-verbaal betreffende de opsporing en de vaststelling van misdaden, wanbedrijven en overtredingen, alsook de processen-verbaal van fiscale aangelegenheden, in het Franse taalgebied in het Frans, in het Nederlands taalgebied in het Nederlands en in het Duitse taalgebied in het Duits gesteld. In de gemeenten van de Brusselse agglomeratie, worden die processen-verbaal in het Frans of in het Nederlands gesteld, naar gelang dat degene die er het voorwerp van is, de ene of de andere van deze talen voor zijn verklaringen gebruikt, en bij gemis van verklaring, volgens de noodwendigheden van de zaak". In dit opzicht geldt dit: "ongeacht of de taal van de rechtspleging, met name voor de correctionele rechtbank te Brussel, in de zaak waarop de processen-verbaal betrekking hebben, met toepassing van de bepalingen van de artikelen 16 en 21 van genoemde wet, Frans of Nederlands is" (Cass. 12 december 1972, AC 1973, p. 363). "Dans le cadre d'une information ou d'une instruction, un procès-verbal peut, par conséquent, être établi dans une langue différente de celle de la procédure" (M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 9de uitg., 2021, I, p. 122). En "geen enkele wetsbepaling verbiedt de rechter acht te slaan op een stuk dat in een andere taal dan die van de rechtspleging is gesteld, met eerbiediging

Les procès-verbaux relatifs à la recherche et à la constatation des infractions ne sont pas des actes de poursuite ou d'instruction auxquels s'applique l'article 12 de la loi du 15 juin 1935; ces actes ne doivent pas avoir été rédigés dans la langue de la procédure mais dans celle de la région où ils ont été établis, conformément à l'article 11 de cette loi; il en résulte que la présence, dans une procédure suivie en français, de procès-verbaux établis dans la région de langue néerlandaise et rédigés en cette langue n'empêche aucune nullité et ne fait pas obstacle, en soi, au contrôle de la légalité de la détention préventive (1). (1) L'article 12, al. 1er, de la loi du 15 juin 1935 sur l'emploi des langues en matière judiciaire dispose que « les officiers du ministère public et le juge d'instruction pour leurs actes de poursuite et d'instruction font usage de la langue prévue en matière répressive pour le tribunal près duquel ils sont établis ». En revanche, aux termes de l'article 11 de cette loi, « les procès-verbaux relatifs à la recherche et à la constatation de crimes, de délits et de contraventions, ainsi que les procès-verbaux en matière fiscale sont rédigés en français dans la région de langue française en néerlandais dans la région de langue néerlandaise et en allemand dans la région de langue allemande. Dans les communes de l'agglomération bruxelloise, ces procès-verbaux sont rédigés en français ou en néerlandais, selon que celui qui en est l'objet fait usage de l'une ou l'autre de ces langues pour ses déclarations et, à défaut de déclaration, selon les besoins de la cause ». À cet égard, « il est indifférent que la langue de la procédure devant, notamment, le tribunal correctionnel de Bruxelles, et qui est relative à l'affaire que lesdits procès-verbaux concernent, soit, par application des dispositions des articles 16 et 21 de ladite loi, le français ou le néerlandais » (Cass. 12 décembre 1972, Pas. 1973, p. 351). « Dans le cadre d'une information ou d'une instruction, un procès-verbal peut, par conséquent, être établi dans une langue différente de celle de la procédure » (M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Chartre, Bruges, 9ème éd., 2021, t. I, p. 122). Et « aucune disposition légale n'interdit au juge d'avoir égard à une pièce rédigée dans une langue autre que celle de la procédure, sous réserve du respect des droits de la défense » (Cass. 29 février 2012, RG P.12.0249.F,

van het recht van verdediging" (Cass. 29 februari 2012, AR P.12.0249.F, AC 2012, nr. 141); zie M.-A. BEERNAERT, e.a., o.c., 2021, p. 130 en p. 145).

Pas. 2012, n° 141 ; voir M.-A. BEERNAERT, e.a., o.c., 2021, pp. 130 et 145). (M.N.B.)

VOORLOPIGE HECHTENIS - Algemeen - Proces-verbaal gesteld in de taal van de regio waar het is opgemaakt, verschillend van die van de rechtspleging - Weerslag op de regelmatigheid van het stuk en op het toezicht op de voorlopige hechtenis

- Artt. 11 en 12 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

- Art. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Proces-verbaal gesteld in de taal van de regio waar het is opgemaakt, verschillend van die van de rechtspleging - Weerslag op de regelmatigheid van het stuk en op het toezicht op de voorlopige hechtenis

- Artt. 11 en 12 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

- Art. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

TAALGEBRUIK - Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Strafzaken - Proces-verbaal gesteld in de taal van de regio waar het is opgemaakt, verschillend van die van de rechtspleging - Weerslag op de regelmatigheid van het stuk en op het toezicht op de voorlopige hechtenis

- Artt. 11 en 12 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

- Art. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Proces-verbaal gesteld in de taal van de regio waar het is opgemaakt, verschillend van die van de rechtspleging - Weerslag op de regelmatigheid van het stuk en op het toezicht op de voorlopige hechtenis

- Artt. 11 en 12 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

- Art. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

DETENTION PREVENTIVE - Généralités - Procès-verbal rédigé dans la langue de la région où il a été établi, autre que celle de la procédure - Incidence sur la régularité de la pièce et sur le contrôle de la détention préventive

- Art. 11 et 12 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

- Art. 30 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Procès-verbal rédigé dans la langue de la région où il a été établi, autre que celle de la procédure - Incidence sur la régularité de la pièce et sur le contrôle de la détention préventive

- Art. 11 et 12 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

- Art. 30 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

LANGUES (EMPLOI DES) - Matière judiciaire (loi du 15 juin 1935) - En appel - Matière répressive - Procès-verbal rédigé dans la langue de la région où il a été établi, autre que celle de la procédure - Incidence sur la régularité de la pièce et sur le contrôle de la détention préventive

- Art. 11 et 12 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

- Art. 30 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Information - Actes d'information - Procès-verbal rédigé dans la langue de la région où il a été établi, autre que celle de la procédure - Incidence sur la régularité de la pièce et sur le contrôle de la détention préventive

- Art. 11 et 12 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

- Art. 30 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Wanneer de bestuurder van een voertuig tijdens een controle bij een benzinstation niet in staat is zijn identiteitsdocumenten en zijn rijbewijs te tonen en de politie hem zijn toestemming vraagt om de kofferbak van zijn voertuig te onderzoeken en hij daarmee instemt, mogen de resultaten van die doorzoeking niet als onbestaande worden beschouwd (1). (1) Uit de stukken van de rechtspleging blijkt niet dat het voertuig een passagier zou hebben vervoerd. Zie Cass. 8 mei 2012, AR P.11.1908.N, AC 2012, nr. 282, § 8 en § 9: "Een voertuig dat zich niet bevindt in een woning of aanhorigheden ervan waar een huiszoeking regelmatig wordt uitgevoerd, kan enkel het voorwerp uitmaken van een doorzoeking door een politieambtenaar wanneer deze daartoe opdracht gekregen heeft van de onderzoeksrechter, mits uitdrukkelijke toestemming van de eigenaar, bestuurders en passagiers, of, onverminderd andere hier niet toepasselijke wetsbepalingen, in de gevallen en mits naleving van de voorwaarden bepaald in artikel 29 Wet Politieambt, dat bepaalt dat de politieambtenaren kunnen overgaan tot het doorzoeken van een voertuig indien zij, op grond van de gedragingen van de bestuurder of de passagiers, van materiële aanwijzingen of van omstandigheden van tijd en plaats, redelijke gronden hebben te denken dat het voertuig werd gebruikt, wordt gebruikt of zou kunnen worden gebruikt om een misdrijf te plegen, om opgespoorde personen of personen die aan een identiteitscontrole willen ontsnappen, een schuilplaats te geven of te vervoeren, of om een voor de openbare orde gevaarlijk voorwerp, overtuigingstukken of bewijsmateriaal in verband met een misdrijf op te slaan of te vervoeren. (...) Daarentegen volstaat het niet dat de eigenaar van het voertuig geen protest, verzet of aanmerking uit opdat de politieambtenaren geldig zouden overgaan tot de doorzoeking." Het OM heeft hieruit afgeleid dat het bestreden arrest zijn beslissing betreffende de regelmatigheid van de doorzoeking van het voertuig van de eiser naar recht verantwoordt, door te vermelden dat "à la demande de la police, [celui-ci] a donné son accord pour que les policiers puissent vérifier le contenu du coffre de son véhicule". Zie C. DE VALKENNEER, Manuel de l'enquête pénale, Tome 1 - Principes généraux, 5de uitg., Brussel, Larcier, 2018, p. 296; B.

Lorsqu'à l'occasion d'un contrôle dans une station-service, le conducteur d'un véhicule n'est pas en mesure d'exhiber ses documents d'identité et son permis de conduire, que la police lui demande son accord pour vérifier le coffre du véhicule et qu'il y consent, les résultats de cette fouille ne doivent pas être tenus pour inexistantes (1). (1) Il n'apparaît pas des pièces de la procédure que le véhicule aurait transporté un passager. Voir Cass. 8 mai 2012, RG P.11.1908.N, Pas. 2012, n° 282, §§ 89 : « un véhicule qui ne se trouve pas dans une habitation ou dans ses dépendances dans laquelle une visite domiciliaire est régulièrement effectuée, ne peut faire l'objet d'une fouille par un fonctionnaire de police que lorsque celui-ci en est chargé par un juge d'instruction, moyennant le consentement exprès du propriétaire, des conducteurs et des passagers ou, sans préjudice des autres dispositions légales non applicables en l'espèce, dans les cas et moyennant le respect des conditions prévues à l'article 29 de la loi du 5 août 1992 [sur la fonction de police, qui] dispose que les fonctionnaires de police peuvent procéder à la fouille d'un véhicule lorsqu'ils ont des motifs raisonnables de croire, en fonction du comportement du conducteur ou des passagers, d'indices matériels ou des circonstances de temps et de lieu, que le véhicule ou le moyen de transport a servi, sert ou pourrait servir à commettre une infraction, à abriter ou à transporter des personnes recherchées ou qui veulent se soustraire à un contrôle d'identité, à entreposer ou à transporter des objets dangereux pour l'ordre public, des pièces à conviction ou des éléments de preuve d'une infraction. (...) Par contre, il ne suffit pas que le propriétaire du véhicule n'exprime aucune protestation, opposition ou remarque pour que les fonctionnaires de police procèdent valablement à la fouille ». Le M.P. en a déduit que l'arrêt attaqué justifie légalement sa décision, quant à la régularité de la fouille du véhicule du demandeur, en énonçant qu'« à la demande de la police, [celui-ci] a donné son accord pour que les policiers puissent vérifier le contenu du coffre de son véhicule ». Voir C. DE VALKENNEER, Manuel de l'enquête pénale, Tome 1 - Principes généraux, 5ème éd., Bruxelles, Larcier, 2018, p. 296 ; B. MEGANCK, note sous Cass., 8 mai 2012, T. Strafr., 2012, p. 462 ; L. ARNOU, « De toestemming tot de zoeking in een voertuig als

MEGANCK, noot onder Cass. 8 mei 2012, T. Strafr., 2012, p. 462; L. ARNOU, "De toestemming tot de zoeking in een voertuig als vereiste voor regelmatigheid. De mogelijke gronden voor een doorzoeking van een voertuig volgens het Hof van Cassatie in zijn arrest van 8 mei 2012", Vigiles, 2015, p. 83; contra F. GOOSSENS "De ene toestemming is de andere niet... een korte reactie op de noot van Luc Arnou", Vigiles, 2015, p. 89.

POLITIE - Opsporingshandelingen in strafzaken - Doorzoeking van een voertuig - Regelmatigheid - Uitdrukkelijke toestemming van de bestuurder

- Art. 29, eerste lid Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

vereiste voor regelmatigheid. De mogelijke gronden voor een doorzoeking van een voertuig volgens het Hof van Cassatie in zijn arrest van 8 mei 2012 », Vigiles, 2015, p. 83 ; contra F. GOOSSENS « De ene toestemming is de andere niet... een korte reactie op de noot van Luc Arnou », Vigiles, 2015, p. 89. (M.N.B.)

POLICE - Actes d'information en matière répressive - Fouille d'un véhicule - Régularité - Consentement exprès du conducteur

- Art. 29, al. 1er L. du 5 août 1992

Noch het algemeen rechtsbeginsel van eerbiediging van het recht van verdediging noch enige verdragsbepaling of wettelijke bepaling verplichten de gerechten die de wettigheid van de voorlopige hechtenis van een in verdenking gestelde dienen na te gaan, om vóór de behandeling van de zaak op de rechtszitting en ongeacht enige vordering van laatstgenoemde, de stukken van het strafdossier in een andere taal dan die van de rechtspleging ambtshalve te laten vertalen (1). (1) Zie art. 16, § 6bis, Voorlopige Hechteniswet en art. 22 Taalwet Gerechtszaken, zoals gewijzigd door de wet van 28 oktober 2016 houdende verdere omzetting van de Richtlijn 2010/64/EU van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2010 betreffende het recht op vertolking en vertaling in strafprocedures, alsook art. 3 van die richtlijn. Uit het ontbreken van een vertaling van dergelijke stukken, waarom de beklaagde niet heeft verzocht, volgt niet dat het dossier onvolledig zou zijn en dat de appelrechters geen uitspraak zouden hebben gedaan "rekening houdend met de omstandigheden van de zaak op het ogenblik van [hun] uitspraak", overeenkomstig art. 30 Voorlopige Hechteniswet.

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Gerechten belast met het toezicht op de wettigheid van de voorlopige hechtenis - Stukken uit het strafdossier die gesteld zijn in een andere taal dan die van de rechtspleging - Verplichting om ze ambtshalve te laten vertalen

- Art. 22 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

Ni le principe général du droit relatif au respect des droits de la défense ni aucune disposition conventionnelle ou légale n'imposent aux juridictions chargées du contrôle de la légalité de la détention préventive d'un inculpé de faire traduire d'office, préalablement à l'examen de la cause à l'audience et indépendamment de toute demande de ce dernier, les pièces du dossier répressif établies dans une autre langue que celle de la procédure (1). (1) Voir art. 16, § 6bis, de la loi relative à la détention préventive et 22 de la loi du 15 juin 1935 sur l'emploi des langues en matière judiciaire, tel que modifié par la loi du 28 octobre 2016 complétant la transposition de la directive 2010/64/UE du Parlement européen et du Conseil du 20 octobre 2010 relative au droit à l'interprétation et à la traduction dans le cadre des procédures pénales, ainsi que l'art. 3 de cette directive. Il ne suit pas de l'absence de traduction de telles pièces, non demandée par l'inculpé, que le dossier serait incomplet et que les juges d'appel n'auraient pas statué « en tenant compte des circonstances au moment de [leur] décision », conformément à l'art. 30 de la loi relative à la détention préventive. (M.N.B.)

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Juridictions chargées du contrôle de la légalité de la détention préventive - Pièces du dossier répressif établies dans une autre langue que celle de la procédure - Obligation de les faire traduire d'office

- Art. 22 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

- Artt. 16, § 6bis, en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

TAALGEBRUIK - Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Strafzaken - Gerechten belast met het toezicht op de wettigheid van de voorlopige hechtenis - Stukken uit het strafdossier die gesteld zijn in een andere taal dan die van de rechtspleging - Verplichting om ze ambtshalve te laten vertalen

- Art. 22 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

- Artt. 16, § 6bis, en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Gerechten belast met het toezicht op de wettigheid van de voorlopige hechtenis - Stukken uit het strafdossier die gesteld zijn in een andere taal dan die van de rechtspleging - Verplichting om ze ambtshalve te laten vertalen

- Art. 22 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

- Artt. 16, § 6bis, en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 16, § 6bis, et 30 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

LANGUES (EMPLOI DES) - Matière judiciaire (loi du 15 juin 1935) - En appel - Matière répressive - Juridictions chargées du contrôle de la légalité de la détention préventive - Pièces du dossier répressif établies dans une autre langue que celle de la procédure - Obligation de les faire traduire d'office

- Art. 22 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

- Art. 16, § 6bis, et 30 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Juridictions chargées du contrôle de la légalité de la détention préventive - Pièces du dossier répressif établies dans une autre langue que celle de la procédure - Obligation de les faire traduire d'office

- Art. 22 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

- Art. 16, § 6bis, et 30 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Uit artikel 96, eerste lid, Wet Strafvordering volgt dat de enige beslissingen (1) van de strafuitvoeringsrechter en van de strafuitvoeringsrechtbank die voor cassatieberoep openstaan diegene zijn met betrekking tot de toekenning, de afwijzing, de herziening of de herroeping van de in Titel V, Wet Strafvordering bedoelde strafuitvoeringsmodaliteiten, evenals de krachtens Titel XI van die wet genomen beslissingen; het vonnis van de strafuitvoeringsrechtbank dat zonder het verzochte elektronisch toezicht toe te kennen of te weigeren, enerzijds beslist dat, voor het bepalen van de duur en het verstrijken van de straffen, alsook van de datum van toelaatbaarheid tot de voorwaardelijke invrijheidstelling, de door een Frans hof van assisen opgelegde opsluiting een door een Belgische rechtbank opgelegde gevangenisstraf opslorpt, dat laatstgenoemde beslissing niet in aanmerking dient te worden genomen voor het bepalen van de datum van toelaatbaarheid tot de voorwaardelijke invrijheidstelling en, dat de ondergane opsluiting dient te worden verrekend met de strafuitvoering die door het voormelde hof van assisen werd uitgesproken, en anderzijds de griffie van de gevangenis uitnodigt om bijgevolg de opsluitingsfiche te verbeteren met inachtneming van die nieuwe elementen, bereidt het onderzoek van het verzoek tot toekenning van die modaliteit voor, houdt geen verband met de in artikel 420, tweede lid, 1°, Wetboek van Strafvordering bedoelde uitzonderingen en kan bovendien geen krachtens Titel XI Wet Strafvordering genomen beslissing zijn, en, om die reden, is het vatbaar voor een cassatieberoep, aangezien de artikelen 81 tot 86, die deel uitmaken van de voormelde Titel XI, nog niet in werking waren getreden (2). (1) Die op grond van die wet zijn genomen: zie Cass. 17 maart 2021, AR P.21.0272.F, AC 2021, nr. 201, betreffende het cassatieberoep tegen de beslissing van de strafuitvoeringsrechtbank te Brussel over de betwisting door de veroordeelde van de door de procureur des Konings te Brussel genomen beslissing om een straf of maatregel met toepassing van artikel 18, § 4, Wet Erkenning Vrijheidsbenemende Straffen aan te passen. (2) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 239.

Il résulte de l'article 96, alinéa 1er, de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté que les seules décisions (1) du juge de l'application des peines et du tribunal de l'application des peines susceptibles de pourvoi en cassation sont celles relatives à l'octroi, au refus, à la révision ou à la révocation des modalités d'exécution de la peine visées au titre V de cette loi, ainsi que les décisions prises en vertu du titre XI de la loi ; le jugement rendu par le tribunal de l'application des peines qui, sans octroyer ni refuser la surveillance électronique sollicitée, décide d'une part que, pour la détermination de la durée et de l'expiration des peines ainsi que de la date d'admissibilité à la libération conditionnelle, la peine de réclusion infligée par une cour d'assises française absorbe une peine d'emprisonnement infligée par une juridiction belge, que cette dernière décision ne doit pas être prise en considération pour la détermination de la date d'admissibilité à la libération conditionnelle et que la détention subie doit être imputée sur l'exécution de la peine prononcée par la cour d'assises précitée, et invite d'autre part en conséquence le greffe de la prison à rectifier la fiche d'écrou en tenant compte de ces nouveaux éléments, est préparatoire à l'examen de la demande d'octroi de cette modalité, est étrangère aux exceptions prévues à l'article 420, alinéa 2, 1°, du Code d'instruction criminelle et ne saurait être une décision prise en vertu du titre XI de la loi du 17 mai 2006, et, pour ce motif, être susceptible d'un pourvoi en cassation, les articles 81 à 86, qui font partie du titre XI précité, n'étant pas encore entrés en vigueur (2). (1) Prises sur pied de cette loi : voir Cass. 17 mars 2021, RG P.21.0272.F, Pas. 2021, n° 201, quant au pourvoi formé contre la décision du tribunal de l'application des peines de Bruxelles statuant sur la contestation par la personne condamnée de la décision, prise par le procureur du Roi de Bruxelles, d'adapter une peine ou mesure en application de l'article 18, § 4, de la loi du 15 mai 2012 relative à l'application du principe de reconnaissance mutuelle aux peines ou mesures privatives de liberté prononcées dans un État membre de l'Union européenne. (2) Voir les concl. du MP.

- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Artt. 81 tot 86 en 96, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Artt. 81 tot 86 en 96, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 61 oud Strafwetboek
- Art. 61 oud Strafwetboek
- STRAF - Samenloop - Gescheiden berechting - Strafvordering - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Beslissing die, zonder verzochte elektronisch toezicht toe te kennen of te weigeren, duur en verstrijken van straffen bepaalt alsook datum van toelaatbaarheid tot voorwaardelijke invrijheidstelling en die opslorping van straf door andere vaststelt - Voorbereidende beslissing - Voorbarig cassatieberoep*
- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Artt. 81 tot 86 en 96, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Artt. 81 tot 86 en 96, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 61 oud Strafwetboek
- Art. 61 oud Strafwetboek
- STRAF - Samenloop - Meedaadse - Strafvordering - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Beslissing die, zonder verzochte elektronisch toezicht toe te kennen of te weigeren, duur en verstrijken van straffen bepaalt alsook datum van toelaatbaarheid tot voorwaardelijke invrijheidstelling en die opslorping van straf door andere vaststelt - Voorbereidende beslissing - Voorbarig cassatieberoep*
- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Artt. 81 tot 86 en 96, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Artt. 81 tot 86 en 96, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 61 oud Strafwetboek
- Art. 61 oud Strafwetboek

- Art. 420, al. 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. 81 à 86 et 96, al. 1er L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine
- Art. 81 à 86 et 96, al. 1er L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine
- Art. 61 ancien Code pénal
- Art. 61 ancien Code pénal
- PEINE - Concours - Jugement distinct - Tribunal de l'application des peines - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Décision qui, sans octroyer ni refuser la surveillance électronique sollicitée, détermine la durée et l'expiration des peines ainsi que la date d'admissibilité à la libération conditionnelle et constate l'absorption d'une peine par une autre - Décision préparatoire - Pourvoi prématuré*
- Art. 420, al. 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. 420, al. 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. 81 à 86 et 96, al. 1er L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine
- Art. 81 à 86 et 96, al. 1er L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine
- Art. 61 ancien Code pénal
- Art. 61 ancien Code pénal
- PEINE - Concours - Concours matériel - Tribunal de l'application des peines - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Décision qui, sans octroyer ni refuser la surveillance électronique sollicitée, détermine la durée et l'expiration des peines ainsi que la date d'admissibilité à la libération conditionnelle et constate l'absorption d'une peine par une autre - Décision préparatoire - Pourvoi prématuré*
- Art. 420, al. 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. 420, al. 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. 81 à 86 et 96, al. 1er L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine
- Art. 81 à 86 et 96, al. 1er L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine
- Art. 61 ancien Code pénal
- Art. 61 ancien Code pénal

STRAF - Samenloop - Meerdaadse - Strafvueroeringsrechtbank - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Beslissing die, zonder verzochte elektronisch toezicht toe te kennen of te weigeren, duur en verstrijken van straffen bepaalt alsook datum van toelaatbaarheid tot voorwaardelijke invrijheidstelling en die opsorping van straf door andere vaststelt - Voorbereidende beslissing - Voorbarig cassatieberoep

- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Artt. 81 tot 86 en 96, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Artt. 81 tot 86 en 96, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 61 oud Strafwetboek
- Art. 61 oud Strafwetboek

STRAFUITVOERING - Strafvueroeringsrechtbank - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Beslissing die, zonder verzochte elektronisch toezicht toe te kennen of te weigeren, duur en verstrijken van straffen bepaalt alsook datum van toelaatbaarheid tot voorwaardelijke invrijheidstelling en die opsorping van straf door andere vaststelt - Voorbereidende beslissing - Voorbarig cassatieberoep

- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Artt. 81 tot 86 en 96, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Artt. 81 tot 86 en 96, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 61 oud Strafwetboek
- Art. 61 oud Strafwetboek

STRAFUITVOERING - Strafvueroeringsrechtbank - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Beslissing die, zonder verzochte elektronisch toezicht toe te kennen of te weigeren, duur en verstrijken van straffen bepaalt alsook datum van toelaatbaarheid tot voorwaardelijke invrijheidstelling en die opsorping van straf door andere vaststelt - Voorbereidende beslissing - Voorbarig cassatieberoep

- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

PEINE - Concours - Concours matériel - Tribunal de l'application des peines - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Décision qui, sans octroyer ni refuser la surveillance électronique sollicitée, détermine la durée et l'expiration des peines ainsi que la date d'admissibilité à la libération conditionnelle et constate l'absorption d'une peine par une autre - Décision préparatoire - Pourvoi prématuré

- Art. 420, al. 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. 420, al. 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. 81 à 86 et 96, al. 1er L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 81 à 86 et 96, al. 1er L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 61 ancien Code pénal
- Art. 61 ancien Code pénal

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Décision qui, sans octroyer ni refuser la surveillance électronique sollicitée, détermine la durée et l'expiration des peines ainsi que la date d'admissibilité à la libération conditionnelle et constate l'absorption d'une peine par une autre - Décision préparatoire - Pourvoi prématuré

- Art. 420, al. 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. 420, al. 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. 81 à 86 et 96, al. 1er L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 81 à 86 et 96, al. 1er L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 61 ancien Code pénal
- Art. 61 ancien Code pénal

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Décision qui, sans octroyer ni refuser la surveillance électronique sollicitée, détermine la durée et l'expiration des peines ainsi que la date d'admissibilité à la libération conditionnelle et constate l'absorption d'une peine par une autre - Décision préparatoire - Pourvoi prématuré

- Art. 420, al. 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. 420, al. 1er Code d'Instruction criminelle

- Artt. 81 tot 86 en 96, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Artt. 81 tot 86 en 96, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 61 oud Strafwetboek

- Art. 61 oud Strafwetboek

- Art. 81 à 86 et 96, al. 1er L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 81 à 86 et 96, al. 1er L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 61 ancien Code pénal

- Art. 61 ancien Code pénal

P.21.0355.F

31 maart 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210331.2F.12](#)

AC nr. ...

Wanneer, overeenkomstig artikel 74/14, § 3, Vreemdelingenwet, het bevel om het grondgebied te verlaten beslist dat aan de vreemdeling geen enkele termijn voor vrijwillig vertrek wordt toegekend, doet de beslissing tot wederopsluiting die met toepassing van artikel 27 van die wet werd genomen ten gevolge van de weigering van de vreemdeling om zich aan de verwijdering te onderwerpen, de in artikel 74/14, § 1, bepaalde termijn niet ingaan, niettegenstaande het autonoom karakter van die beslissing; bijgevolg dient de Dienst Vreemdelingenzaken, met toepassing van voormeld artikel 74/14, § 3, noch de wederopsluiting noch de verlenging ervan met redenen te omkleden (1). (1) Artikel 74/14 Vreemdelingenwet vermeldt dat, behoudens de in zijn § 3 opgesomde uitzonderingen, de beslissing tot verwijdering waarop Titel IIquater van die wet van toepassing is (zie art. 74/10) een termijn bepaalt om het grondgebied te verlaten. De beslissing tot wederopsluiting met toepassing van artikel 27 Vreemdelingenwet als gevolg van de weigering van de vreemdeling om zich aan de verwijdering te onderwerpen, vormt weliswaar een nieuwe autonome hechtenistitel. Ze vormt evenwel geen nieuwe beslissing tot verwijdering, die opnieuw een termijn zou doen lopen om het grondgebied te verlaten (behoudens de in de voormelde § 3 bedoelde uitzonderingen). Zie Cass. 3 maart 2021, AR P.21.0276.F, AC 2021, nr. 156. "Volgens artikel 110terdecies van het koninklijk besluit van 8 oktober 1981 wordt aan de vreemdeling die zich bevindt in de situatie bedoeld in artikel 7 of in de artikelen 27 en 74/14, § 3, Vreemdelingenwet, een bevel om het grondgebied te verlaten met een beslissing tot vasthouding met het oog op zijn verwijdering, overeenkomstig het model van bijlage 13septies, betekend. Opdat die bepaling van toepassing is op het daarin bedoelde tweede geval, moet de vreemdeling dus zowel aan de voorwaarden van artikel 27 als aan die van artikel 74/14, § 3, Vreemdelingenwet voldoen".

Lorsque, conformément à l'article 74/14, § 3, de la loi du 15 décembre 1980, l'ordre de quitter le territoire justifie qu'aucun délai ne soit accordé à l'étranger pour le départ volontaire, la décision de réécrou prise en application de l'article 27 de cette loi à la suite du refus de l'étranger de se soumettre à l'éloignement n'ouvre pas à celui-ci le délai prévu à l'article 74/14, § 1er, nonobstant le caractère autonome de cette décision ; partant, l'Office des étrangers n'est pas tenu de motiver le réécrou ni sa prolongation par application de l'article 74/14, § 3 (1). (1) L'article 74/14 de la loi du 15 décembre 1980 énonce que, sauf les exceptions énumérées en son § 3, la décision d'éloignement à laquelle s'applique le Titre IIquater de cette loi (voir art. 74/10) prévoit un délai pour quitter le territoire. La décision de réécrou prise en application de l'article 27 de cette loi à la suite du refus de l'étranger de se soumettre à l'éloignement constitue certes un nouveau titre autonome de détention. Mais elle ne constitue pas pour autant une nouvelle décision d'éloignement, qui ferait courir un nouveau délai pour quitter le territoire (sauf les exceptions visées audit § 3). Voir Cass. 3 mars 2021, RG P.21.0276.F, Pas. 2021, n° 156 : « Selon l'article 110terdecies de l'arrêté royal du 8 octobre 1981, l'étranger qui se trouve dans la situation visée à l'article 7 ou aux articles 27 et 74/14, § 3, de la loi du 15 décembre 1980, se voit notifier un ordre de quitter le territoire assorti d'une décision de maintien en vue de son éloignement, conforme au modèle figurant à l'annexe 13septies. Il est ainsi requis, pour que cette disposition s'applique à la seconde hypothèse qu'elle vise, que l'étranger se trouve à la fois dans les conditions de l'article 27 et de l'article 74/14, § 3, de la loi ». (M.N.B.)

VREEMDELINGEN - Onwettig verblijf - Bevel om het grondgebied onverwijld te verlaten - Vasthouding met het oog op de verwijdering - Weigering van de vreemdeling om zich aan de verwijdering te onderwerpen - Beslissing tot

ETRANGERS - Séjour illégal - Ordre de quitter le territoire sans délai - Maintien en vue de l'éloignement - Refus de l'étranger de se soumettre à l'éloignement - Décision de réécrou - Pas de délai pour quitter le territoire - Incidence quant à la motivation du réécrou et de sa prolongation

wederopsluiting - Geen termijn om het grondgebied te verlaten - Invloed op de motivering van de wederopsluiting en de verlenging ervan

- Artt. 27, 740/10 en 74/14 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 27, 740/10 en 74/14 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Onwettig verblijf - Bevel om het grondgebied onverwijld te verlaten - Vasthouding met het oog op de verwijdering - Weigering van de vreemdeling om zich aan de verwijdering te onderwerpen - Beslissing tot wederopsluiting - Geen termijn om het grondgebied te verlaten - Invloed op de motivering van de wederopsluiting en de verlenging ervan

- Artt. 27, 740/10 en 74/14 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 27, 740/10 en 74/14 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 27, 740/10 et 74/14 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 27, 740/10 et 74/14 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ETRANGERS - Séjour illégal - Ordre de quitter le territoire sans délai - Maintien en vue de l'éloignement - Refus de l'étranger de se soumettre à l'éloignement - Décision de réécrou - Pas de délai pour quitter le territoire - Incidence quant à la motivation du réécrou et de sa prolongation

- Art. 27, 740/10 et 74/14 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 27, 740/10 et 74/14 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

P.21.0394.F

31 maart 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210331.2F.14](#)

AC nr. ...

Krachtens artikel 5.3 EVRM onderzoekt de rechter die belast is met de uitspraak over de voorlopige hechtenis of in het licht van de omstandigheden van de zaak de redelijke termijn al dan niet is overschreden; bij die beoordeling onderzoekt de rechter op grond van de concrete gegevens van de zaak en na een geactualiseerde, nauwkeurige en geïndividualiseerde beoordeling zowel de effectieve als de relatieve duur van de hechtenis, de complexiteit van de zaak en van het gerechtelijk onderzoek, de wijze waarop het onderzoek wordt gevoerd, de ijver van de met het onderzoek belaste overheden en het gedrag van de in verdenking gestelde (1). (1) Cass. 2 december 2020, AR P.20.1179.F, AC 2020, nr. 743; Cass. 17 maart 2010, AR P.10.0434.F, AC 2010, nr. 194; Cass. 17 februari 2010, AR P.10.0267.F, AC 2010, nr. 106. Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 9de uitg., 2021, I, p. 1058-1059.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Redelijke termijn - Overschrijding - Beoordelingscriteria

En vertu de l'article 5.3 de la Convention D. H., le juge chargé de statuer sur la détention préventive vérifie, à la lumière des circonstances de la cause, si le délai raisonnable n'est pas dépassé ; dans cette appréciation, le juge examine, sur la base des données concrètes de la cause et au terme d'une appréciation actualisée, précise et personnalisée, la durée tant effective que relative de la détention, le degré de complexité de la cause et de l'instruction, la manière dont celle-ci est conduite, la diligence des autorités compétentes et le comportement de l'inculpé (1). (1) Cass. 2 décembre 2020, RG P.20.1179.F, Pas. 2020, ° 743 ; Cass. 17 mars 2010, RG P.10.0434.F, Pas. 2010, n° 194 ; Cass. 17 février 2010, RG P.10.0267.F, Pas. 2010, n° 106. Voir M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Bruges, 9ème éd., 2021, t. I, pp. 1058-1059.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.3 - Détention préventive - Maintien - Délai raisonnable - Dépassement - Critères d'appréciation

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 22 en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Artt. 22 en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Cassatieberoep - Redelijke termijn - Overschrijding - Beoordelingscriteria

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 22 en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Artt. 22 en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Redelijke termijn - Overschrijding - Beoordelingscriteria

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 22 en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Artt. 22 en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 5, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 5, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 22 et 30, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 22 et 30, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Pourvoi en cassation - Délai raisonnable - Dépassement - Critères d'appréciation

- Art. 5, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 5, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 22 et 30, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 22 et 30, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Délai raisonnable - Dépassement - Critères d'appréciation

- Art. 5, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 5, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 22 et 30, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 22 et 30, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Krachtens artikel 5.3 EVRM onderzoekt de rechter die belast is met de uitspraak over de voorlopige hechtenis of in het licht van de omstandigheden van de zaak de redelijke termijn al dan niet is overschreden; bij die beoordeling onderzoekt de rechter op grond van de concrete gegevens van de zaak en na een geactualiseerde, nauwkeurige en geïndividualiseerde beoordeling zowel de effectieve als de relatieve duur van de hechtenis, de complexiteit van de zaak en van het gerechtelijk onderzoek, de wijze waarop het onderzoek wordt gevoerd, de ijver van de met het onderzoek belaste overheden en het gedrag van de in verdenking gestelde (1). (1) Cass. 2 december 2020, AR P.20.1179.F, AC 2020, nr. 743; Cass. 17 maart 2010, AR P.10.0434.F, AC 2010, nr. 194; Cass. 17 februari 2010, AR P.10.0267.F, AC 2010, nr. 106. Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 9de uitg., 2021, I, p. 1058-1059.*

En vertu de l'article 5.3 de la Convention D.H., le juge chargé de statuer sur la détention préventive vérifie, à la lumière des circonstances de la cause, si le délai raisonnable n'est pas dépassé ; dans cette appréciation, le juge examine, sur la base des données concrètes de la cause et au terme d'une appréciation actualisée, précise et personnalisée, la durée tant effective que relative de la détention, le degré de complexité de la cause et de l'instruction, la manière dont celle-ci est conduite, la diligence des autorités compétentes et le comportement de l'inculpé (1). (1) Cass. 2 décembre 2020, RG P.20.1179.F, Pas. 2020, n° 743 ; Cass. 17 mars 2010, RG P.10.0434.F, Pas. 2010, n° 194 ; Cass. 17 février 2010, RG P.10.0267.F, Pas. 2010, n° 106. Voir M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale, La Charte, Bruges, 9ème éd., 2021, t. I, pp. 1058-1059.*

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Redelijke termijn - Overschrijding - Beoordelingscriteria

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Artt. 22 en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Artt. 22 en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Redelijke termijn - Overschrijding - Beoordelingscriteria

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Artt. 22 en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Artt. 22 en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Cassatieberoep - Redelijke termijn - Overschrijding - Beoordelingscriteria

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.3 - Détention préventive - Maintien - Délai raisonnable - Dépassement - Critères d'appréciation

- Art. 5, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 5, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 22 et 30, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive
- Art. 22 et 30, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Délai raisonnable - Dépassement - Critères d'appréciation

- Art. 5, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 5, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 22 et 30, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive
- Art. 22 et 30, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Pourvoi en cassation - Délai raisonnable - Dépassement - Critères d'appréciation

- Art. 5, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre

november 1950, te Rome

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 22 en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Artt. 22 en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Uit geen enkele wettelijke bepaling of verdragsbepaling vloeit voort dat de rechter in zijn beslissing dient te vermelden dat hij de naleving van de redelijke termijn van de hechtenis heeft nagegaan wanneer de inverdenkinggestelde de miskennis ervan niet heeft aangevoerd (1). (1) Zie, betreffende de toepassing van art. 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, Cass. 13 december 2017, AR P.17.0383.F, AC 2017, nr. 710. Het onderzoeksgerecht dient ongetwijfeld te antwoorden op de conclusie waarin de verdachte de redenen opgaf waarom volgens hem de redelijke termijn was verstreken (Cass. 12 augustus 1991, AC 1990-1991, p. 1083). Het dient dat daarentegen niet ambtshalve te onderzoeken. Dat middel "kan niet voor de eerste maal voor het Hof worden voorgedragen" (zie Cass. 16 juni 1993, AR P.93.0864.F, AC 1993, nr. 289). Het OM heeft hieruit afgeleid dat het ("nieuwe") middel niet ontvankelijk is.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Redelijke termijn - Door de inverdenkinggestelde niet-aangevoerde miskennis - Invloed op de verplichting om de beslissing over de handhaving van de voorlopige hechtenis met redenen te omkleden

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 22 en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Artt. 22 en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Redelijke termijn - Door de inverdenkinggestelde niet-aangevoerde miskennis - Invloed op de verplichting om de beslissing over de handhaving van de voorlopige hechtenis met redenen te omkleden

1950

- Art. 5, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 22 et 30, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 22 et 30, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Il ne résulte d'aucune disposition légale ou conventionnelle que le juge est tenu d'indiquer dans sa décision qu'il a vérifié le respect du caractère raisonnable de la durée de la détention lorsque l'inculpé n'a pas invoqué sa méconnaissance (1). (1) Voir, quant à l'application de l'art. 21ter du titre préliminaire du Code de procédure pénale, Cass. 13 décembre 2017, RG P.17.0383.F, Pas. 2017, n° 710. La juridiction d'instruction est certes tenue de répondre aux conclusions de l'inculpé faisant valoir les raisons pour lesquelles il considèrerait que ledit délai raisonnable est dépassé (Cass. 12 août 1991, Pas. 1991, I, p. 949). En revanche, elle n'est pas tenue de le vérifier d'office. Ce moyen « ne peut être proposé pour la première fois devant la Cour » (voir Cass. 16 juin 1993, RG P.93.0864.F, Pas. 1993, I, n° 289). Le M.P. en a déduit que le moyen (« nouveau ») est irrecevable. (M.N.B.)

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.3 - Détention préventive - Maintien - Délai raisonnable - Méconnaissance non invoquée par l'inculpé - Incidence sur l'obligation de motiver la décision statuant sur le maintien de la détention préventive

- Art. 5, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 5, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 22 et 30, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 22 et 30, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.3 - Détention préventive - Maintien - Délai raisonnable - Méconnaissance non invoquée par l'inculpé - Incidence sur l'obligation de motiver la décision statuant sur le maintien de la détention préventive

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 22 en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Artt. 22 en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Redelijke termijn

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 22 en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Artt. 22 en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Redelijke termijn

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 22 en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Artt. 22 en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Redelijke termijn - Door de inverdenkinggestelde niet-aangevoerde miskening - Invloed op de verplichting om de beslissing over de handhaving van de voorlopige hechtenis met redenen te omkleden

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 22 en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Artt. 22 en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Redelijke termijn - Door de inverdenkinggestelde niet-aangevoerde miskening - Invloed op de verplichting om de beslissing over de handhaving van de voorlopige hechtenis met redenen te omkleden

- Art. 5, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 5, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 22 et 30, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 22 et 30, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Détention préventive - Maintien - Délai raisonnable

- Art. 5, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 5, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 22 et 30, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 22 et 30, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Détention préventive - Maintien - Délai raisonnable

- Art. 5, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 5, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 22 et 30, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 22 et 30, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Délai raisonnable - Méconnaissance non invoquée par l'inculpé - Incidence sur l'obligation de motiver la décision statuant sur le maintien de la détention préventive

- Art. 5, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 5, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 22 et 30, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 22 et 30, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Délai raisonnable - Méconnaissance non invoquée par l'inculpé - Incidence sur l'obligation de motiver la décision statuant sur le maintien de la détention préventive

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Artt. 22 en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Artt. 22 en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 5, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 5, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 22 et 30, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive
- Art. 22 et 30, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

P.21.0458.F

5 mei 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210505.2F.6](#)

AC nr. ...

Artikel 62, § 2, Vreemdelingenwet bepaalt dat de administratieve beslissingen met redenen worden omkleed door de feiten te vermelden die deze beslissingen verantwoorden, wat een individueel onderzoek impliceert van de toestand van de persoon waarop de akte betrekking heeft; die regel is algemeen en uit geen enkele bepaling van de wet kan worden afgeleid dat hij wel van toepassing is op de in artikel 74/5, § 1, 1°, bedoelde vreemdelingen, maar niet op de in artikel 74/5, § 1, 2°, bedoelde vreemdelingen (1); de teruggrijving is de akte waardoor de met grenscontrole belaste overheid de toegang tot België weigert aan een vreemdeling die zich in een van de in artikel 3 van de wet bepaalde gevallen bevindt; artikel 62, § 2, dat vereist dat de ingevolge de wet gewezen administratieve beslissingen zonder onderscheid met redenen omkleed moeten zijn, heeft aldus tot gevolg dat de beslissing tot vrijheidsberoving van de terug te drijven vreemdeling, op geïndividualiseerde wijze, de feiten vermeldt die, in zijn geval, de teruggrijving kunnen verantwoorden (2). (1) Contra GwH 25 februari 2021, nr. 23/2021, § B.122.11. (2) Zie andersluidende concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2021, nr. 328; Cass. 29 april 2020, AR P.20.0378.F, AC 2020, nr. 256, met andersluidende concl. OM op datum in Pas. Het is van belang erop te wijzen dat, inzake de draagwijdte van de geïndividualiseerde motiveringsverplichting, waarvan het beginsel wordt bevestigd, het Hof hier preciseert dat de vasthoudingsbeslissing op grond van artikel 74/5, § 1, 1°, Vreemdelingenwet "de feiten [moet] vermeld[en] die, in [het] geval [van de vastgehouden vreemdeling], de teruggrijving kunnen verantwoorden".

VREEMDELINGEN - Teruggrijving - Begrip - Vreemdeling vatbaar voor teruggrijving - Vrijheidsberoving - Vasthouding in een welbepaalde plaats aan de grens - Voorwaarden - Motivering - Geïndividualiseerd onderzoek
- Artt. 62, § 2, en 74/5 § 1er, 1° en 2° Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

L'article 62, § 2, de la loi du 15 décembre 1980 dispose que les décisions administratives sont motivées par l'indication des faits qui les justifient, ce qui implique un examen individuel de la situation de la personne visée par l'acte; cette règle est générale et il ne se déduit d'aucune disposition de la loi qu'étant applicable aux étrangers visés par l'article 74/5, § 1er, 1°, elle ne le serait pas aux étrangers visés par l'article 74/5, § 1er, 2° (1); le refoulement est l'acte par lequel l'autorité chargée du contrôle aux frontières refuse l'entrée en Belgique d'un étranger se trouvant dans un des cas prévus par l'article 3 de la loi; en exigeant, de manière indifférenciée, la motivation des décisions administratives prises en application de la loi, l'article 62, § 2, implique que la décision privative de liberté de l'étranger à refouler indique, de manière individuelle, les faits susceptibles de constituer, dans son chef, un cas de refoulement (2). (1) Contra C. const. 25 février 2021, n° 23/2021, § B.122.11. (2) Voir les concl. contraires « dit en substance » du MP. ; Cass. 29 avril 2020, RG P.20.0378.F, Pas. 2020, n° 256, avec concl. contraires du MP. Il importe de relever, quant à la portée de l'obligation de motivation individuelle, dont elle confirme le principe, que la Cour précise ici que la décision de maintien sur pied de l'article 74/5, § 1er, 1°, de la loi du 15 décembre 1980 doit « indique[r] les faits susceptibles de constituer, dans [le] chef [de l'étranger privé de liberté], un cas de refoulement ».

ETRANGERS - Refoulement - Notion - Étranger susceptible d'être refoulé - Privation de liberté - Maintien dans un lieu déterminé situé aux frontières - Conditions - Motivation - Examen individualisé
- Art. 62, § 2, et 74/5 § 1er, 1° et 2° L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

Artikel 44bis, § 3, Wetboek van Strafvordering, dat door artikel 64 Wegverkeerswet toepasselijk is verklaard inzake wegverkeer, dat bepaalt dat indien het optreden van de opgevorderde geneesheer hierdoor geen vertraging ondervindt, de persoon van wie het bloedmonster wordt genomen op eigen kosten een geneesheer naar keuze daarbij tegenwoordig kan doen zijn, houdt in dat de persoon van wie het bloedmonster wordt genomen, in staat is die wil kenbaar te maken; dat betekent niet dat de politie ambtshalve een tweede geneesheer zou moeten aanstellen wanneer die persoon niet in staat is er één te kiezen.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 64 - Bloedproef - Modaliteiten van de bloedafname - Recht op bijstand van een arts naar keuze

- Art. 44bis, § 3 Wetboek van Strafvordering
- Art. 64 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- BLOEDPROEF - Modaliteiten van de bloedafname - Recht op bijstand van een arts naar keuze*
- Art. 44bis, § 3 Wetboek van Strafvordering
- Art. 64 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Artikel 63, § 1, 3°, Wegverkeerswet, schrijft voor dat de bevoegde agenten een bloedproef opleggen indien noch de ademtest noch de ademanalyse konden worden uitgevoerd bij de vermoedelijke dader van een verkeersongeval of bij eenieder die dat ongeval mee heeft kunnen veroorzaken, zelfs indien hij het slachtoffer is, en het onmogelijk is na te gaan of er tekenen van alcoholopname zijn.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 63 - Artikel 63, § 1, 3° - Bloedproef

- Art. 63, § 1, 3° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

L'article 44bis, § 3, du Code d'instruction criminelle, rendu applicable au prélèvement sanguin en matière de circulation routière par l'article 64 de la loi relative à la circulation routière, qui dispose que, si l'intervention du médecin requis n'en doit souffrir aucun retard, la personne sur laquelle le prélèvement est opéré pourra y faire assister, à ses frais, un médecin de son choix, implique que la personne sur laquelle le prélèvement est opéré soit en mesure d'exprimer une telle volonté; il ne s'en déduit pas que la police soit tenue de désigner d'office un second médecin lorsque cette personne est dans l'incapacité d'en choisir un.

ROULAGE - Loi relative a la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 64 - Prélèvement sanguin - Modalités du prélèvement - Droit à l'assistance d'un médecin de son choix

- Art. 44bis, § 3 Code d'Instruction criminelle
- Art. 64 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968
- PRELEVEMENT SANGUIN - Modalités du prélèvement - Droit à l'assistance d'un médecin de son choix*
- Art. 44bis, § 3 Code d'Instruction criminelle
- Art. 64 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

L'article 63, § 1er, 3°, de la loi relative à la circulation routière prévoit que les agents qualifiés imposent un prélèvement sanguin dans le cas où il n'a pu être procédé ni au test de l'haleine ni à l'analyse de l'haleine chez l'auteur présumé d'un accident de roulage ou chez toute personne qui a pu contribuer à le provoquer, même si elle en est la victime, et qu'il est impossible de rechercher des signes d'imprégnation alcoolique.

ROULAGE - Loi relative a la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 63 - Article 63, § 1er, 3° - Prélèvement sanguin

- Art. 63, § 1er, 3° Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

Artikel 4 van het decreet van 20 juli 1831 op de drukpers vereist dat de laster een persoon heeft getroffen die handelingen met een openbaar karakter heeft verricht die verband houden met zijn ambt, wat impliceert dat hij, rechtstreeks of onrechtstreeks in opdracht van de Natie, handelingen van openbare macht verricht; de door het decreet ingevoerde regeling van de korte verjaring heeft immers tot doel de burgers toe te laten op de bestuurshandelingen toezicht te houden (1); het wiskundeonderwijs, zelfs dat welk wordt verstrekt in een school die tot het officiële onderwijsnet behoort, impliceert op zich niet dat de leraar die hiermee is belast een voorrecht van openbare macht uitoefent (2). (1) Zie Cass. 22 januari 1917, Pas. 1917, p. 374. (2) Zie gedeeltelijk andersluidende concl. « in hoofdzaak » OM in Pas. 2021, nr. 595, volgens welke het eerste middel nieuw en derhalve niet ontvankelijk was; zie contra: de in de "Nouvelles" vermelde beslissingen volgens welke de handelingen die onderwijsambtenaren, en met name de onderwijzeressen in gemeentescholen, in het kader van hun functie of beroepsplichten verrichten een openbaar karakter hebben (Luik, 4 juli 1872, Pas. 1872, II, 389, Cass. fr., 18 mei 1893, D.P. 1895, I, 462, enz., vermeld door J. LECLERCQ, « Atteintes portées à l'honneur ou à la considération des personnes », Nouvelles, Droit pénal, dl. IV, 1989, p. 151, nr. 7217).

L'article 4 du décret du 20 juillet 1831 sur la presse exige que la calomnie ait atteint une personne ayant agi dans un caractère public à raison de faits relatifs à ses fonctions, ce qui suppose qu'elle accomplisse, en vertu d'une délégation directe ou indirecte de la Nation, des actes de la puissance publique; l'objectif du régime de la courte prescription institué par le décret est, en effet, de faciliter le contrôle des citoyens sur les actes de l'administration publique (1); l'enseignement des mathématiques, fût-il dispensé dans un établissement scolaire relevant du réseau officiel, ne constitue pas, à lui seul, dans le chef du professeur qui en est chargé, l'exercice d'une prérogative de puissance publique (2). (1) Voir Cass. 22 janvier 1917, Pas. 1917, p. 374. (2) Voir les concl. « dit en substance », partiellement contraires, du MP, selon qui le premier moyen, nouveau, était irrecevable; contra décisions, citées dans les Nouvelles, selon lesquelles ont un caractère public, lorsqu'ils agissent pour l'acquit de leur fonctions ou devoirs professionnels, les fonctionnaires de l'enseignement et notamment les institutrices communales (Liège, 4 juillet 1872, Pas. 1872, II, 389, Cass. fr., 18 mai 1893, D.P. 1895, I, 462, etc., cités par J. LECLERCQ, « Atteintes portées à l'honneur ou à la considération des personnes », Nouvelles, Droit pénal, t. IV, 1989, p. 151, n° 7217).

LASTER EN EERROOF - Laster - Verjaringstermijn - Decreet van 20 juli 1831 op de drukpers - Getroffene die handelingen met een openbaar karakter heeft verricht die verband houden met zijn ambt - Begrip - Wiskundeleraar die in een atheneum lesgeeft

- Art. 4 Decreet 20 juli 1831 op de drukpers
- Artt. 443, 444 en 447 Strafwetboek

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Decreet van 20 juli 1831 op de drukpers - Laster - Getroffene die handelingen met een openbaar karakter heeft verricht die verband houden met zijn ambt - Begrip - Wiskundeleraar die in een atheneum lesgeeft

- Art. 4 Decreet 20 juli 1831 op de drukpers
- Artt. 443, 444 en 447 Strafwetboek

CALOMNIE ET DIFFAMATION - Calomnie - Délai de prescription - Décret du 20 juillet 1831 sur la presse - Personne atteinte ayant agi dans un caractère public à raison de faits relatifs à ses fonctions - Notion - Professeur de mathématiques exerçant dans un athénée

- Art. 4 Décret du 20 juillet 1831
- Art. 443, 444 et 447 Code pénal

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Délais - Décret du 20 juillet 1831 sur la presse - Calomnie - Personne atteinte ayant agi dans un caractère public à raison de faits relatifs à ses fonctions - Notion - Professeur de mathématiques exerçant dans un athénée

- Art. 4 Décret du 20 juillet 1831
- Art. 443, 444 et 447 Code pénal

Het wanbedrijf van laster door aantijging in tegenwoordigheid van de beledigde en voor "getuigen" kan zelfs in tegenwoordigheid van één enkele getuige bewezen worden verklaard; opdat de in een private plaats geuite aantijging niet langer als een belediging kan worden beschouwd, moet ze buiten de tegenwoordigheid van elke mogelijke getuige zijn geuit, in welk geval ze de eer van de getroffene immers niet meer kan krenken en hem evenmin aan de openbare verachting kan blootstellen, terwijl dit in tegenwoordigheid van een derde wel het geval is (1). (1) Zie gedeeltelijk andersluidende concl. « in hoofdzaak » OM in Pas. 2021, nr. 595.

LASTER EN EERROOF - Laster door aantijging in tegenwoordigheid van de beledigde en voor getuigen - Bestanddelen - Vereiste van een of meerdere getuigen
- Artt. 443 en 444 Strafwetboek

De bestraffing van het wanbedrijf van laster overeenkomstig de artikelen 443 en 444 Strafwetboek houdt geen inperking van het recht op vrijheid van meningsuiting in die onverenigbaar is met artikel 10 EVRM (1). (1) Cass. 2 mai 2001, RG P.01.0175.F, AC 2001, nr. 249.

LASTER EN EERROOF - Wanbedrijf van laster - Verenigbaarheid met artikel 10 EVRM - Rechten van de mens - Vrijheid van meningsuiting - Grenzen

- Art. 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Artt. 443 en 444 Strafwetboek

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 10 - Vrijheid van meningsuiting - Grenzen - Wanbedrijf van laster

- Art. 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Artt. 443 en 444 Strafwetboek

Le délit de calomnie par imputation faite en présence de la personne offensée et devant « témoins » peut être déclaré établi quand bien même il n'y en a eu qu'un; pour faire perdre son caractère outrageant à l'imputation faite dans un lieu privé, il faut qu'elle ait été proférée hors de la présence de tous témoins, car elle ne peut plus, dans ce cas, porter atteinte à l'honneur de la victime ni l'exposer au mépris public, alors qu'elle le peut si un tiers est présent (1). (1) Voir les concl. « dit en substance », partiellement contraires, du MP.

CALOMNIE ET DIFFAMATION - Calomnie par imputation faite en présence de la personne offensée et devant témoins - Eléments constitutifs - Exigence d'un ou plusieurs témoins

- Art. 443 et 444 Code pénal

Le fait de réprimer le délit de calomnie conformément aux articles 443 et 444 du Code pénal ne constitue pas une restriction à l'exercice du droit à la liberté d'expression inconciliable avec l'article 10 de la Convention (1). (1) Cass. 2 mai 2001, RG P.01.0175.F, Pas. 2001, n° 249.

CALOMNIE ET DIFFAMATION - Délit de calomnie - Compatibilité avec l'article 10 de la Conv. D.H. - Droits de l'homme - Liberté d'expression - Limites

- Art. 10 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 443 et 444 Code pénal

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 10 - Liberté d'expression - Limites - Délit de calomnie

- Art. 10 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 443 et 444 Code pénal

Noch uit artikel 187, § 1, eerste en tweede lid, Wetboek van Strafvordering, noch uit enige andere wettelijke bepaling volgt dat de termijnen van vijftien dagen waarin die bepaling voorziet, niet ingaan wanneer de betekening werd gedaan aan de procureur des Konings met toepassing van artikel 40, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, omdat de geadresseerde van de betekende akte een persoon is die noch in België noch in het buitenland een bekende woonplaats, verblijfplaats of gekozen woonplaats heeft.

BETEKENINGEN EN KENNISGEVINGEN - Allerlei - Betekening van het verstekvonnis aan de procureur des Konings -

Uitwerking - Aanvang van de verzettermijnen

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

- Art. 40 Gerechtelijk Wetboek

VERZET - Termijnen - Aanvang - Betekening van het verstekvonnis aan de procureur des Konings

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

- Art. 40 Gerechtelijk Wetboek

Il ne résulte pas de l'article 187, § 1er, alinéas 1er et 2, du Code d'instruction criminelle ni d'aucune autre disposition légale que les délais de quinze jours que cette disposition prévoit ne prennent pas cours lorsque la signification a été faite au procureur du Roi en application de l'article 40, alinéa 2, du Code judiciaire, en raison de la circonstance que le destinataire de l'acte signifié est une personne qui n'a ni en Belgique ni à l'étranger de domicile, de résidence ou de domicile élu connus.

SIGNIFICATIONS ET NOTIFICATIONS - Divers - Signification du jugement par défaut faite au procureur du Roi - Effet - Prise de cours des délais d'opposition

- Art. 187 Code d'Instruction criminelle

- Art. 40 Code judiciaire

OPPOSITION - Délais - Prise de cours - Signification du jugement par défaut faite au procureur du Roi

- Art. 187 Code d'Instruction criminelle

- Art. 40 Code judiciaire

Het enkele feit dat de op grond van een Europees aanhoudingsbevel overgeleverde persoon in kennis wordt gesteld van de betekening van een bij verstek gewezen veroordeling tot een vrijheidsstraf wegens andere, vóór zijn overlevering gepleegde feiten dan die waarop de overlevering betrekking heeft, is op zich geen "maatregel die de individuele vrijheid van" die persoon "beperkt" in de zin van artikel 37, § 2, eerste lid, 3°, Wet Europees Aanhoudingsbevel, en van artikel 27, lid 3, c, van het kaderbesluit van de Raad van 13 juni 2002, zoals uitgelegd door het Hof van Justitie van de Europese Unie in zijn arrest C/388/08 van 1 december 2008 (1). (1) Aangezien het eerste middel het OM gegrond leek, concludeerde het tot cassatie met verwijzing van het arrest, behalve in zoverre voornoemd arrest de hogere beroepen ontvankelijk verklaart. "Krachtens de eerste paragraaf van artikel 37, Wet Europees Aanhoudingsbevel, en onder voorbehoud van de in de tweede paragraaf bepaalde uitzonderingen, "kan een persoon overgeleverd op grond van een Europees aanhoudingsbevel uitgevaardigd door een Belgische gerechtelijke autoriteit niet worden vervolgd, veroordeeld of van zijn vrijheid worden beroofd wegens een ander, vóór zijn overlevering gepleegd strafbaar feit dan dat waarop [deze] betrekking heeft". De aldus overgeleverde persoon wordt geacht voor deze feiten afwezig te zijn. Het specialiteitsbeginsel verhindert bijgevolg de tenuitvoerlegging van de op 10 juni 2005 bij verstek uitgesproken veroordeling. Het openbaar ministerie kan het vonnis dus niet doen betekenen" (Cass. 4 oktober 2006, AR P.06.1050.F, Rev. dr. pén. crim. 2007, p. 246, aangevoerd door de eiser en aangehaald door M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, dl. II, p. 2150 en 2151, noten 53 en 55). Het OM heeft hieruit afgeleid dat het bestreden arrest het in voormeld artikel 37 vastgelegde specialiteitsbeginsel miskent dat, volgens het OM, het parket niet enkel verbiedt een bij verstek gewezen vonnis aan de op een andere grond overgeleverde persoon te doen betekenen om de buitengewone verzettermijn te doen ingaan, maar hem bovendien verbiedt die persoon, met dezelfde bedoeling, in kennis te stellen van de eerdere betekening "aan parket" van een dergelijk vonnis.

Le seul fait de porter à la connaissance de la personne remise sur la base d'un mandat d'arrêt européen qu'une condamnation par défaut à une peine privative de liberté du chef de faits commis avant sa remise et autres que ceux qui l'ont motivée, a été signifiée, ne constitue pas une « mesure restreignant la liberté individuelle » de cette personne, au sens de l'article 37, § 2, alinéa 1er, 3°, de la loi du 19 décembre 2003 et de l'article 27, 3, c, de la décision-cadre 2002/584 du Conseil du 13 juin 2002, tel qu'interprété par la Cour de justice de l'Union européenne dans l'arrêt rendu le 1er décembre 2008 par la Cour de justice de l'Union européenne dans l'affaire C-388/08 (1). (1) Le premier moyen lui paraissant fondé, le M.P. a conclu à la cassation avec renvoi de l'arrêt sauf en ce qu'il reçoit les appels. « Aux termes du premier paragraphe de l'article 37 de la loi du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen et sous réserve des exceptions prévues au second paragraphe, "une personne qui a été remise sur la base d'un mandat d'arrêt européen émis par une autorité judiciaire belge ne peut être poursuivie, condamnée ou privée de liberté pour une infraction commise avant sa remise, autre que celle qui a motivé [celle-ci]". La personne ainsi remise est réputée absente pour ces faits. La règle de la spécialité de la remise empêche, dès lors, l'exécution de la condamnation prononcée par défaut le 10 juin 2005. Le ministère public ne peut donc faire signifier le jugement. » (Cass. 4 octobre 2006, RG P.06.1050.F, Rev. dr. pén. crim. 2007, p. 246, invoqué par le demandeur et cité par M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Bruges, 9ème éd., 2021, t. II, pp. 2150 et 2151, notes 53 et 55). Le M.P. en a déduit que l'arrêt attaqué méconnaît la règle de spécialité consacrée par ledit article 37, qui lui paraît interdire au parquet non seulement de faire signifier un jugement prononcé par défaut à la personne remise pour autre cause en vue de faire courir le délai extraordinaire d'opposition, mais aussi de lui faire prendre connaissance, dans le même but, de la signification antérieure « à parquet » d'un tel jugement. L'arrêt de la C.J.U.E. du 1er décembre 2008, n° C-388/08, ne lui paraissait pas applicable ici, étant relatif à l'actionnement de poursuites (voir Cass. 7 janvier 2020, RG P.19.0806.N, Pas. 2020, n° 15 ; Cass. 16

Arrest nr. C-388/08 van het Europees Hof van de Europese Unie van 1 december 2008 is volgens het OM in dit geval niet van toepassing, aangezien het betrekking heeft op de inleiding van de vervolging (zie Cass. 7 januari 2020, AR P.19.0806.N, AC 2020, nr. 15; Cass. 16 september 2015, AR P.15.0869.F, AC 2015, nr. 522; Cass. 21 april 2009, AR P.08.1789.N, AC 2009, nr. 262; Cass. 24 maart 2009, AR P.08.1881.N, AC 2009, nr. 214), en niet, zoals hier, op de tenuitvoerlegging van een reeds gewezen vonnis. (M.N.B.)

septembre 2015, RG P.15.0869.F, Pas. 2015, n° 522 ; Cass. 21 avril 2009, RG P.08.1789.N, Pas. 2009, n° 262 ; Cass. 24 mars 2009, RG P.08.1881.N, Pas. 2009, n° 214), et non, comme dans la présente espèce, à l'exécution d'un jugement déjà prononcé. (M.N.B.)

UITLEVERING - Europees aanhoudingsbevel uitgevaardigd door een Belgische gerechtelijke autoriteit - Veroordeling bij verstek die betrekking heeft op feiten die vóór de overlevering zijn gepleegd en op andere feiten dan die welke tot de veroordeling hebben geleid - Betekening van de veroordeling aan de overgeleverde persoon ter kennis gebracht - Uitwerking - Specialiteitsbeginsel - Toepasselijkheid

- Art. 37 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 27, 3, c Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Uitgevaardigd door een Belgische gerechtelijke autoriteit - Veroordeling bij verstek die betrekking heeft op feiten die vóór de overlevering zijn gepleegd en op andere feiten dan die welke tot de veroordeling hebben geleid - Betekening van de veroordeling aan de overgeleverde persoon ter kennis gebracht - Uitwerking - Specialiteitsbeginsel - Toepasselijkheid

- Art. 37 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 27, 3, c Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

EXTRADITION - Mandat d'arrêt européen émis par une autorité judiciaire belge - Condamnation par défaut portant sur des faits commis avant la remise et autres que ceux qui l'ont motivée - Signification de la condamnation portée à la connaissance de la personne remise - Effet - Règle de la spécialité - Applicabilité

- Art. 37 L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen
- Art. 27, 3, c Décision-cadre 2002/584/JAI du 13 juin 2002

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Émission par une autorité judiciaire belge - Condamnation par défaut portant sur des faits commis avant la remise et autres que ceux qui l'ont motivée - Signification de la condamnation portée à la connaissance de la personne remise - Effet - Règle de la spécialité - Applicabilité

- Art. 37 L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen
- Art. 27, 3, c Décision-cadre 2002/584/JAI du 13 juin 2002

Krachtens artikel 828, 1°, Gerechtelijk Wetboek kan iedere rechter worden gewraakt wegens gewettigde verdenking; er is gewettigde verdenking indien de aangevoerde feiten bij de partijen of derden de indruk kunnen wekken dat de rechter wiens wraking wordt gevorderd zijn ambt niet met de nodige onafhankelijkheid en onpartijdigheid kan uitoefenen en dat, daarenboven, die indruk als objectief verantwoord kan worden aangenomen (1). (1) Cass. 15 januari 2019, AR P.18.1214.N, AC 2019, nr. 25.

WRAKING - Strafzaken - Gewettigde verdenking
- Art. 828, 1° Gerechtelijk Wetboek

De gewettigde verdenking kan niet worden afgeleid uit het loutere feit dat een rechter zich verbaast over de door een partij ingestelde vordering (1). (1) Cass. 14 juni 2016, AR P.16.0586.N, AC 2016, nr. 402.

WRAKING - Strafzaken - Gewettigde verdenking - Begrip - Rechter die verbazing uitdrukt over de door een partij ingestelde vordering
- Art. 828, 1° Gerechtelijk Wetboek

De voorzitter van het hof van assisen moet op de rechtszitting de orde handhaven; hij is persoonlijk belast met het toezicht op het gehele onderzoek en hij moet de volgorde bepalen waarin het woord zal worden verleend aan degenen die het vragen (1). (1) M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brussel, Die Keure, 9de uitg., 2021, p. 1616.

HOF VAN ASSISEN - Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Behandeling ter zitting - Rol van de voorzitter
- Art. 281, § 1 Wetboek van Strafvordering

En vertu de l'article 828, 1°, du Code judiciaire, tout juge peut être récusé s'il y a suspicion légitime; la suspicion légitime suppose que les faits allégués puissent susciter l'impression, dans le chef des parties ou de tiers, que le juge dont la récusation est demandée n'est pas en mesure d'exercer ses fonctions avec l'indépendance et l'impartialité nécessaires et que, en outre, cette impression puisse passer pour objectivement justifiée (1). (1) Cass. 15 janvier 2019, RG P.18.1214.F, Pas. 2019, n° 25.

RECUSATION - Matière répressive - Suspicion légitime
- Art. 828, 1° Code judiciaire

La suspicion légitime ne se déduit pas du seul fait qu'un juge exprime son étonnement quant à la demande formée par une partie (1). (1) Cass. 14 juin 2016, RG P.16.0586.F, Pas. 2016, n° 402.

RECUSATION - Matière répressive - Suspicion légitime - Notion - Juge exprimant un étonnement quant à la demande d'une partie
- Art. 828, 1° Code judiciaire

Le président de la cour d'assises a la police de l'audience; il est personnellement chargé de présider à toute l'instruction et de déterminer l'ordre dans lequel la parole est donnée à ceux qui la demandent (1). (1) M.-A. Beernaert, H.-D. Bosly et D. Vandermeersch, Droit de la procédure pénale, Bruxelles, La Charte, 9ième éd., 2021, p. 1616.

COUR D'ASSISES - Procédure à l'audience. arrêts interlocutoires. déclaration du jury - Procédure à l'audience - Rôle du président
- Art. 281, § 1er Code d'Instruction criminelle

De onderzoeksgerechten die de voorlopige hechtenis van een inverdenkinggestelde handhaven, moeten het voortbestaan van ernstige aanwijzingen van schuld onderzoeken en melding maken van de feitelijke omstandigheden van de zaak en die eigen aan de persoonlijkheid van de inverdenkinggestelde die deze hechtenis volstrekt noodzakelijk maken voor de openbare veiligheid; die omstandigheden kunnen onder meer bestaan in het feit dat naast de gronden die de uitvaardiging van het aanhoudingsbevel hebben verantwoord, het onderzoek uitwijst dat de inverdenkinggestelde andere misdrijven zou hebben kunnen gepleegd dan deze die in de inverdenkingstelling worden vermeld (1). (1) Cass. 26 november 2008, AR P.08.1672.F, AC 2008, nr. 675.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Onderzoeksgerechten - Volstreckte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid - Motivering - Feitelijke omstandigheden van de zaak en omstandigheden die eigen zijn aan de persoonlijkheid - In aanmerking nemen van nieuwe feiten - Wettigheid

- Artt. 22, zesde lid, 23, 4°, en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Wanneer de eiser de middelen die de appelrechters onbeantwoord zouden hebben gelaten niet verduidelijkt, is het middel dat het gebrek aan antwoord op de conclusie aanvoert, onnauwkeurig, en bijgevolg niet ontvankelijk (1). (1) Cass. 23 oktober 2013, AR P.13.1601.F, AC 2013, nr. 544.

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Onduidelijk middel - Middel dat een gebrek aan antwoord op de neergelegde conclusie aanvoert - Gebrek aan precisering

- Art. 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Les juridictions d'instruction qui maintiennent la détention préventive d'un inculpé doivent vérifier la subsistance d'indices sérieux de culpabilité et spécifier les circonstances de fait de la cause et celles liées à la personnalité de l'inculpé qui rendent cette détention absolument nécessaire pour la sécurité publique; ces circonstances peuvent consister notamment dans le fait qu'outre les motifs ayant justifié la délivrance du mandat d'arrêt, l'instruction fait apparaître que l'inculpé pourrait avoir commis d'autres infractions que celles visées par l'inculpation (1). (1) Cass. 26 novembre 2008, RG P.08.1672.F, Pas. 2008, n° 675.

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Juridictions d'instruction - Absolue nécessité pour la sécurité publique - Motivation - Circonstances de fait de la cause et celles liées à la personnalité - Prise en compte de faits nouveaux - Légalité

- Art. 22, al. 6, 23, 4°, et 30, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Lorsque le demandeur ne précise pas quels moyens les juges d'appel auraient laissés sans réponse, le moyen invoquant le défaut de réponse aux conclusions est imprécis et, partant, irrecevable (1). (1) Cass. 23 octobre 2013, RG P.13.1601.F, Pas. 2013, n° 544.

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Moyen imprécis - Moyen invoquant le défaut de réponse aux conclusions déposées devant les juges d'appel - Défaut de précision

- Art. 429, al. 1er Code d'Instruction criminelle

Wanneer de bevoegdheid van het onderzoeksgerecht wordt bepaald door de verblijfplaats van de vreemdeling overeenkomstig artikel 71, eerste lid, Vreemdelingenwet, dient daaronder begrepen te worden de plaats waar hij effectief woont op het ogenblik waarop de administratieve maatregel wordt genomen en niet die waarvan de vreemdeling verklaart er daarna zijn verblijfplaats te willen vestigen; het feit dat de vasthouding van de vreemdeling wordt verlengd met toepassing van artikel 7, vijfde lid, Vreemdelingenwet, heeft daarop geen invloed (1). (1) Cass. 12 september 2012, AR P.12.1502.F, AC 2012, nr. 460.

ONDERZOEKSGERECHTEN - Raadkamer - Vreemdelingen - Vrijheidsberoving - Beroep bij de raadkamer - Territoriale bevoegdheid - Criterium van de verblijfplaats van de vreemdeling

- Art. 71, eerste lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Beroep bij de raadkamer - Territoriale bevoegdheid - Criterium van de verblijfplaats van de vreemdeling

- Art. 71, eerste lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Bevoegdheid - Territoriale bevoegdheid - Onderzoeksgerechten - Vreemdelingen - Vrijheidsberoving - Beroep bij de raadkamer - Criterium van de verblijfplaats van de vreemdeling

- Art. 71, eerste lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Lorsque la compétence de la juridiction d'instruction est déterminée par la résidence de l'étranger conformément à l'article 71, alinéa 1er, de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers, celle-ci s'entend du lieu de son habitation effective au moment où la mesure administrative est prise et non de celui où l'étranger déclare ensuite vouloir établir sa résidence; la circonstance que la rétention de l'étranger se trouve prolongée en application de l'article 7, alinéa 5, de la loi du 15 décembre 1980 est sans incidence à cet égard (1). (1) Cass. 12 septembre 2012, RG P.12.1502.F, Pas. 2012, n° 460.

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Chambre du conseil - Etrangers - Privation de liberté - Recours devant la chambre du conseil - Compétence territoriale - Critère de la résidence de l'étranger

- Art. 71, al. 1er L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ETRANGERS - Privation de liberté - Mesure administrative - Recours devant la chambre du conseil - Compétence territoriale - Critère de la résidence de l'étranger

- Art. 71, al. 1er L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Compétence - Compétence territoriale - Juridictions d'instruction - Etrangers - Privation de liberté - Recours devant la chambre du conseil - Critère de la résidence de l'étranger

- Art. 71, al. 1er L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

Geen enkele wettelijke bepaling verbiedt de kamer van inbeschuldigingstelling een middel dat bij conclusie door de vreemdeling werd aangevoerd te beantwoorden door te verwijzen naar gegevens uit de conclusie van de tegenpartij, voor zover die verwijzing met voldoende nauwkeurigheid geschiedt; de verwijzing naar die redenen houdt in dat het rechtscollege de relevantie ervan ten aanzien van het haar voorgelegde verweer heeft erkend (1). (1) Noch een miskennis van het recht op een eerlijk proces noch een schending van een verdragsbepaling of van een wettelijke bepaling kan worden afgeleid uit de loutere omstandigheid dat het onderzoeksgerecht, bij het motiveren van zijn beslissing die het hoger beroep gegrond verklaart dat de Belgische Staat heeft ingesteld tegen een beschikking die het verzoek van de vreemdeling tot invrijheidstelling heeft toegewezen, de redenen van het advies van het openbaar ministerie verklaart over te nemen" (Cass. 8 januari 2020, AR P.19.1302.F, AC 2020, nr. 17; Cass. 23 oktober 2013, AR P.13.1601.F, AC 2013, nr. 544). Evenzogoed, in strafzaken – waar het openbaar ministerie zeker een partij is, zoals in deze zaak de Staat een partij is, – "verplicht geen enkele wettelijke bepaling de kamer van inbeschuldigingstelling ertoe om in haar arrest de redenen van de vordering van het openbaar ministerie weer te geven die zij verklaart over te nemen" (Cass. 6 februari 2008, AR P.07.1533.F, AC 2008, nr. 88). De eiser heeft verwezen naar volgende redenen uit een arrest van het Hof van Cassatie van Frankrijk: "Attendu que, pour rejeter les demandes de M. X..., l'arrêt se borne, au titre de sa motivation, à reproduire sur tous les points en litige, à l'exception de quelques adaptations de style, les conclusions d'appel de M. Y... et de la société HDI; Qu'en statuant ainsi, par une apparence de motivation pouvant faire peser un doute légitime sur l'impartialité de la juridiction, la cour d'appel a violé les [articles 6, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales et 455 du Code de procédure civile]" (Cass. (FR), 3ème ch. civ., 29 oktober 2015, nrs. 14-15455 en 14-18872). Het OM heeft evenwel erop gewezen dat, in deze zaak, het arrest de appelconclusie van de Belgische Staat niet op alle geschilpunten overneemt maar op de welomlijnde punten die het aanwijst. Het OM heeft

Aucune disposition légale n'interdit à la chambre des mises en accusation de répondre à un moyen invoqué en conclusions par l'étranger, en se référant à des éléments figurant dans les conclusions de la partie adverse, pour autant que ce renvoi soit effectué avec une précision suffisante ; la référence à ces motifs implique que la juridiction a reconnu leur pertinence par rapport à la défense proposée devant elle (1). (1) Et « ni une méconnaissance du droit à un procès équitable ni une violation d'aucune disposition conventionnelle ou légale ne saurait se déduire de la seule circonstance que, pour motiver sa décision déclarant fondé l'appel de l'État belge contre une ordonnance qui a fait droit à la requête de mise en liberté de l'étranger, la juridiction d'instruction déclare adopter les motifs de l'avis du ministère public » (Cass. 8 janvier 2020, RG P.19.1302.F, Pas. 2020, n° 17 ; Cass. 23 octobre 2013, RG P.13.1601.F, Pas. 2013, n° 544). De même, en matière répressive - où le ministère public est indubitablement une partie, comme l'État l'est dans la présente cause - « aucune disposition légale n'oblige la chambre des mises en accusation à reproduire dans son arrêt les motifs du réquisitoire du ministère public qu'elle a déclaré adopter » (Cass. 6 février 2008, RG P.07.1533.F, Pas. 2008, n° 88). Le demandeur s'est référé aux motifs suivants d'un arrêt de la Cour de cassation de France : « Attendu que, pour rejeter les demandes de M. X..., l'arrêt se borne, au titre de sa motivation, à reproduire sur tous les points en litige, à l'exception de quelques adaptations de style, les conclusions d'appel de M. Y... et de la société HDI ; Qu'en statuant ainsi, par une apparence de motivation pouvant faire peser un doute légitime sur l'impartialité de la juridiction, la cour d'appel a violé les [articles 6, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales et 455 du Code de procédure civile] » (Cass. fr., 3ème ch. civ., 29 octobre 2015, nos 14-15455 et 14-18872). Mais le MP a relevé que dans la présente espèce, l'arrêt ne reproduit pas les conclusions d'appel de l'État belge sur tous les points en litige mais sur les points précis qu'il indique. Il en a déduit qu'à supposer que la Cour estimerait devoir se rallier au principe juridique qui ressort de cette jurisprudence étrangère, celui-ci ne paraît pas s'appliquer ici. (M.N.B.)

hieruit afgeleid dat in de veronderstelling dat het Hof van oordeel zou zijn dat het zich moet aansluiten bij het rechtsbeginsel dat uit die buitenlandse rechtspraak voortvloeit, dat beginsel hier niet van toepassing lijkt.

ONDERZOEKSGERECHTEN - Vreemdelingen - Vasthouding - Beroep voor de raadkamer - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Motivering van de beslissing - Overneming van redenen die in de conclusie van de tegenpartij zijn vermeld - Wettigheid

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Vreemdelingen - Vasthouding - Beroep voor de raadkamer - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Motivering van de beslissing - Overneming van redenen die in de conclusie van de tegenpartij zijn vermeld - Wettigheid

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Administratieve maatregel - Beroep voor de raadkamer - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Motivering van de beslissing - Overneming van redenen die in de conclusie van de tegenpartij zijn vermeld - Wettigheid - Vrijheidsberoving

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Krachtens artikel 72 Vreemdelingenwet kan de raadsman van de vreemdeling het dossier ter griffie van de bevoegde rechtbank raadplegen gedurende de twee werkdagen die aan de terechtzitting voorafgaan; die bepaling, die ertoe strekt het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel te waarborgen, schendt artikel 47 van het Handvest Grondrechten EU niet.

ONDERZOEKSGERECHTEN - Vreemdelingen - Vasthouding - Toezicht - Recht van de raadsman van de vreemdeling om het dossier ter griffie van de bevoegde rechtbank te raadplegen gedurende de twee werkdagen die aan de terechtzitting voorafgaan - Bestaanbaarheid met artikel 47 Handvest Grondrechten EU

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 47 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

VREEMDELINGEN - Vasthouding - Toezicht - Recht van de raadsman van de vreemdeling om het dossier ter griffie van de bevoegde rechtbank te raadplegen gedurende de twee

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Etrangers - Réention - Recours devant la chambre du conseil - Appel - Chambre des mises en accusation - Motivation de la décision - Adoption de motifs figurant dans les conclusions de la partie adverse - Légalité

- Art. 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Etrangers - Réention - Recours devant la chambre du conseil - Appel - Chambre des mises en accusation - Motivation de la décision - Adoption de motifs figurant dans les conclusions de la partie adverse - Légalité

- Art. 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ETRANGERS - Mesure administrative - Recours devant la chambre du conseil - Appel - Chambre des mises en accusation - Motivation de la décision - Adoption de motifs figurant dans les conclusions de la partie adverse - Légalité - Privation de liberté

- Art. 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

Aux termes de l'article 72 de la loi du 15 décembre 1980, le conseil de l'étranger peut consulter le dossier au greffe du tribunal compétent pendant les deux jours ouvrables qui précèdent l'audience ; cette disposition, qui a pour but de garantir le droit à un recours effectif, ne viole pas l'article 47 de la Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne.

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Etrangers - Réention - Contrôle - Droit du conseil de l'étranger de consulter le dossier au greffe du tribunal compétent pendant les deux jours ouvrables qui précèdent l'audience - Conformité avec l'article 47 de la Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne

- Art. 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 47 Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne du 12 décembre 2007

ETRANGERS - Réention - Contrôle - Droit du conseil de l'étranger de consulter le dossier au greffe du tribunal compétent pendant les deux jours ouvrables qui précèdent l'audience - Conformité avec l'article 47 de la Charte des droits fondamentaux de l'Union

werkdagen die aan de terechtzitting voorafgaan - Bestaanbaarheid met artikel 47 Handvest Grondrechten EU
- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 47 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

européenne
- Art. 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers
- Art. 47 Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne du 12 décembre 2007

Wanneer de minister, met toepassing van artikel 74, eerste lid, Vreemdelingenwet, de verlenging van de opsluiting of de vasthouding van de vreemdeling binnen vijf werkdagen bij verzoekschrift moet aanhangig maken voor de raadkamer van de verblijfplaats van de vreemdeling in het Rijk of van de plaats waar hij werd aangetroffen, opdat deze uitspraak zou doen over de wettigheid van de verlenging, gaat die termijn in op de dag waarop de verlenging van de vasthouding van de vreemdeling uitwerking heeft en niet op de datum van de verlengingsbeslissing.

Lorsque, en application de l'article 74, alinéa 1er, de la loi du 15 décembre 1980, le ministre doit saisir par requête, dans les cinq jours ouvrables de la prolongation de la détention ou du maintien de l'étranger, la chambre du conseil du lieu de la résidence de l'étranger dans le Royaume ou du lieu où il a été trouvé, afin que celle-ci se prononce sur la légalité de la prolongation, ce délai de cinq jours prend cours à compter du jour où la prolongation de la rétention de l'étranger prend effet et non de la date de la décision de prolongation.

VREEMDELINGEN - Verlenging - Aanhangigmaking voor de raadkamer bij door de minister ingesteld verzoekschrift binnen vijf werkdagen na de verlenging - Aanvang van de termijn - Vasthouding

- Art. 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

ONDERZOEKSGERECHTEN - Vreemdelingen - Vasthouding - Verlenging - Aanhangigmaking voor de raadkamer bij door de minister ingesteld verzoekschrift binnen vijf werkdagen na de verlenging - Aanvang van de termijn

- Art. 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

ETRANGERS - Prolongation - Saisine de la chambre du conseil par requête formée par le ministre dans les cinq jours ouvrables de la prolongation - Prise de cours du délai - Rétention

- Art. 74 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Etrangers - Rétention - Prolongation - Saisine de la chambre du conseil par requête formée par le ministre dans les cinq jours ouvrables de la prolongation - Prise de cours du délai

- Art. 74 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

Gelet op de omschrijving van artikel 4bis, § 1, a, i), van het kaderbesluit 2002/584 van de Raad van 13 juni 2002 dat op ondubbelzinnige wijze moet vaststaan dat de gezochte persoon "op de hoogte was van het voorgenomen proces", kan de omstandigheid dat een dagvaarding werd overhandigd aan een derde, zelfs aan zijn advocaat die hem vervolgens heeft vertegenwoordigd, als dusdanig niet aan die vereisten voldoen; een dergelijke modaliteit laat immers niet toe om ondubbelzinnig vast te stellen dat de betrokkene "daadwerkelijk" de informatie over het tijdstip en de plaats van het proces heeft ontvangen, evenmin als, in voorkomend geval, het precieze tijdstip van die ontvangst of de inhoud van de meegedeelde informatie over de gevolgen van de niet-verschijning.

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Europees aanhoudingsbevel op grond van een veroordeling bij verstek - Facultatieve weigeringsgrond - Uitsluiting van de facultatieve grond - Voorwaarden - Aan de advocaat overhandigde dagvaarding - Advocaat die de gezochte persoon vervolgens heeft vertegenwoordigd

- Art. 4bis, § 1, a Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

- Art. 7, § 1, 1° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Europees aanhoudingsbevel op grond van een veroordeling bij verstek - Facultatieve weigeringsgrond - Uitsluiting van de facultatieve grond - Voorwaarden - Aan de advocaat overhandigde dagvaarding - Advocaat die de gezochte persoon vervolgens heeft vertegenwoordigd

- Art. 4bis, § 1, a Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

- Art. 7, § 1, 1° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Eu égard au libellé de l'article 4bis, § 1er, a), i), de la décision-cadre 2002/584 du Conseil du 13 juin 2002 selon lequel il doit être établi de manière non équivoque que la personne recherchée « a eu connaissance du procès prévu », la circonstance qu'une citation a été remise à un tiers, fût-il son avocat qui l'a ensuite représentée, ne saurait, à elle seule, satisfaire à ces exigences; une telle modalité ne permet en effet d'établir sans équivoque ni le fait que l'intéressé a « effectivement » reçu l'information relative à la date et au lieu de son procès, ni, le cas échéant, le moment précis de cette réception, ni le contenu de l'information communiquée, quant aux conséquences de la non-comparution.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Mandat d'arrêt européen - Exécution demandée à la Belgique - Mandat d'arrêt européen fondé sur une condamnation par défaut - Cause de refus facultative - Exclusion de la cause facultative - Conditions - Citation remise à l'avocat - Avocat ayant représenté la personne recherchée par la suite

- Art. 4bis, § 1er, a Décision-cadre du Conseil de l'UE du 13 juin 2002 relative au mandat d'arrêt européen et aux procédures de remise entre les pays de l'UE

- Art. 7, § 1er, 1° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Exécution demandée à la Belgique - Mandat d'arrêt européen fondé sur une condamnation par défaut - Cause de refus facultative - Exclusion de la cause facultative - Conditions - Citation remise à l'avocat - Avocat ayant représenté la personne recherchée par la suite

- Art. 4bis, § 1er, a Décision-cadre du Conseil de l'UE du 13 juin 2002 relative au mandat d'arrêt européen et aux procédures de remise entre les pays de l'UE

- Art. 7, § 1er, 1° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

Artikel 4bis, § 1, a, van het gewijzigde kaderbesluit 2002/584 van de Raad van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten bepaalt dat wanneer de gezochte persoon niet in persoon is verschenen op het proces dat tot de beslissing heeft geleid, de uitvoerende Staat voorsnog moet voorbijgaan aan de facultatieve weigering van de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel indien de betrokkene, hetzij persoonlijk werd gedagvaard en daarbij op de hoogte werd gebracht van het tijdstip en de plaats van het proces, hetzij via andere middelen officieel en daadwerkelijk van die modaliteiten in kennis is gesteld, zodat op ondubbelzinnige wijze vaststond dat hij op de hoogte was van het voorgenomen proces, waarbij het in die gevallen ook is vereist dat die informatie tijdig is verstrekt en dat ze preciseert dat bij niet-verschijning een beslissing kan worden genomen; de naleving van de voorwaarden van de voormelde bepaling en van artikel 7, § 1, 1°, Wet Europees Aanhoudingsbevel, dat die bepaling omzet, moet waarborgen dat de gezochte persoon de informatie betreffende het tijdstip en de plaats van zijn proces en de gevolgen van een eventuele niet-verschijning snel genoeg heeft ontvangen en stelt aldus de uitvoerende autoriteit in staat te onderzoeken of het recht van verdediging werd geëerbiedigd (1). (1) Cass. 20 januari 2021, AR P.21.0032.F, AC 2021, nr. 45.

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Europees aanhoudingsbevel op grond van een veroordeling bij verstek - Facultatieve weigeringsgrond - Uitsluiting van de facultatieve grond

- Art. 4bis, § 1, a Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

- Art. 7, § 1, 1° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Europees aanhoudingsbevel op grond van een veroordeling bij verstek - Facultatieve weigeringsgrond - Uitsluiting van de facultatieve grond

- Art. 4bis, § 1, a Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen

L'article 4bis, § 1er, a, de la décision-cadre 2002/584 du Conseil du 13 juin 2002, modifiée, relative au mandat d'arrêt européen et aux procédures de remise entre Etats membres prévoit que, lorsque la personne recherchée n'a pas comparu en personne au procès qui a mené à la décision, il doit malgré tout être passé outre, dans l'Etat d'exécution, au refus facultatif de l'exécution du mandat d'arrêt européen si l'intéressé a soit été cité à personne et a ainsi été informé de la date et du lieu fixés pour le procès, soit été informé officiellement et effectivement par d'autres moyens de ces modalités, de telle sorte qu'il a été établi de manière non équivoque qu'il a eu connaissance du procès prévu, étant en outre requis que cette information ait été donnée en temps utile et qu'elle ait inclus la précision qu'une décision pouvait être rendue en cas de non-comparution; le respect des conditions visées à cette disposition et à l'article 7, § 1er, 1°, de de la loi du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen qui en assure la transposition est de nature à garantir que la personne recherchée a reçu suffisamment tôt l'information relative à la date et au lieu de son procès, ainsi que quant aux conséquences d'un éventuel défaut et permet ainsi à l'autorité d'exécution de considérer que les droits de la défense ont été respectés (1). (1) Cass. 20 janvier 2021, RG P.21.0032.F, Pas. 2021, n° 45.

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Exécution demandée à la Belgique - Mandat d'arrêt européen fondé sur une condamnation par défaut - Cause de refus facultative - Exclusion de la cause facultative

- Art. 4bis, § 1er, a Décision-cadre du Conseil de l'UE du 13 juin 2002 relative au mandat d'arrêt européen et aux procédure de remise entre les pays de l'UE

- Art. 7, § 1er, 1° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Mandat d'arrêt européen - Exécution demandée à la Belgique - Mandat d'arrêt européen fondé sur une condamnation par défaut - Cause de refus facultative - Exclusion de la cause facultative

- Art. 4bis, § 1er, a Décision-cadre du Conseil de l'UE du 13 juin 2002 relative au mandat d'arrêt européen et aux procédure de remise entre les pays de l'UE

de lidstaten

- Art. 7, § 1, 1° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 7, § 1er, 1° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

P.21.0666.F

9 juni 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210609.2F.7](#)

AC nr. ...

Artikel 28, § 1, Wet Onwerkzame Voorhechtenis bepaalt dat elke persoon die in voorlopige hechtenis werd genomen gedurende meer dan acht dagen, zonder dat deze hechtenis of de handhaving ervan te wijten is aan zijn persoonlijke gedraging, aanspraak kan maken op een vergoeding indien hij bij een in kracht van gewijsde gegane rechterlijke beslissing buiten de zaak is gesteld; volgens artikel 28, § 2, tweede lid, van de wet geschiedt het herstel, ingeval de persoon nog lopende vrijheidsstraffen heeft, niet door het betalen van een vergoeding maar door de dagen van de voorlopige hechtenis die in aanmerking komen eerst op de nog lopende vrijheidsstraffen toe te rekenen.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Onwettige en onwerkzame hechtenis - Schadeloosstelling - Onwerkzame hechtenis - Persoon die nog lopende vrijheidsstraffen heeft - Herstel door toerekening van de dagen van de onwerkzame voorlopige hechtenis op die straffen

- Art. 28, § 1er et § 2, lid. 2 Wet 13 maart 1973 betreffende de vergoeding voor onwerkzame voorlopige hechtenis

STRAFUITVOERING - Uitvoering van de vrijheidsstraffen - Onwerkzame hechtenis in een andere zaak - Schadeloosstelling - Herstel door toerekening van de dagen van de onwerkzame voorlopige hechtenis op de lopende vrijheidsstraffen

- Art. 28, § 1er et § 2, lid. 2 Wet 13 maart 1973 betreffende de vergoeding voor onwerkzame voorlopige hechtenis

De minister van Justitie beslist over de vergoeding voor onwerkzame hechtenis of de toerekening van de dagen van de onwerkzame voorlopige hechtenis op de nog lopende vrijheidsstraffen met, in geval van weigering, de mogelijkheid om beroep in te stellen bij de door de Wet Onwerkzame Hechtenis opgerichte commissie.

STRAFUITVOERING - Uitvoering van de vrijheidsstraffen - Onwerkzame hechtenis in een andere zaak - Schadeloosstelling - Herstel door toerekening van de dagen van de onwerkzame voorlopige hechtenis op de lopende vrijheidsstraffen - Overheden bevoegd om die toerekening te bevelen

L'article 28, § 1er, de la loi du 13 mars 1973 relative à l'indemnité en cas de détention préventive inopérante prévoit l'indemnisation de toute personne qui, pendant plus de huit jours, aura été privée de liberté, sans que cette détention ait été provoquée par son propre comportement, si elle a été mise hors de cause par une décision judiciaire passée en force de chose jugée; selon l'article 28, § 2, alinéa 2, de la loi, lorsque la personne a encore des peines privatives de liberté en cours, la réparation s'effectue non pas par le paiement d'une indemnité mais par l'imputation des jours de détention préventive entrant en ligne de compte sur les peines privatives de liberté encore en cours.

DETENTION PREVENTIVE - Detention illegale et inopérante - Indemnisation - Détention inopérante - Personne ayant encore des peines privatives de liberté en cours - Réparation par l'imputation des jours de détention préventive inopérante sur ces peines

- Art. 28, § 1er et § 2, al. 2 L. du 13 mars 1973

APPLICATION DES PEINES - Exécution des peines privatives de liberté - Détention inopérante dans une autre cause - Indemnisation - Réparation par l'imputation des jours de détention préventive inopérante sur les peines privatives de liberté en cours

- Art. 28, § 1er et § 2, al. 2 L. du 13 mars 1973

L'indemnité pour détention inopérante ou l'imputation des jours de détention préventive inopérante sur les peines privatives de liberté encore en cours sont décidées par le ministre de la Justice avec, en cas de refus, un recours ouvert auprès de la Commission instituée par la loi du 13 mars 1973 relative à l'indemnité en cas de détention préventive inopérante.

APPLICATION DES PEINES - Exécution des peines privatives de liberté - Détention inopérante dans une autre cause - Indemnisation - Réparation par l'imputation des jours de détention préventive inopérante sur les peines privatives de liberté en cours - Autorités compétentes pour ordonner cette imputation

- Art. 28, § 3 en 4 Wet 13 maart 1973 betreffende de vergoeding voor onwerkzame voorlopige hechtenis
VOORLOPIGE HECHTENIS - Onwettige en onwerkzame hechtenis - Schadeloosstelling - Onwerkzame hechtenis - Persoon die nog lopende vrijheidsstraffen heeft - Herstel door toerekening van de dagen van de onwerkzame voorlopige hechtenis op die straffen - Overheden bevoegd om die toerekening te bevelen

- Art. 28, § 3 en 4 Wet 13 maart 1973 betreffende de vergoeding voor onwerkzame voorlopige hechtenis

Het aan de strafuitvoeringsrechtbank opgedragen toezicht is beperkt tot de strafuitvoeringsvoorwaarden en -modaliteiten en strekt zich niet uit tot de bevoegdheid die de Wet Onwerkzame Hechtenis, aangevuld door de wet van 25 december 2016, aan de minister van Justitie en, in geval van beroep, aan de door die wet opgerichte commissie toekent.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Onwettige en onwerkzame hechtenis - Schadeloosstelling - Onwerkzame hechtenis - Persoon die nog lopende vrijheidsstraffen heeft - Herstel door toerekening van de dagen van de onwerkzame voorlopige hechtenis op die straffen - Overheden bevoegd om die toerekening te bevelen - Strafwitvoeringsrechtbank
STRAFUITVOERING - Strafwitvoeringsrechtbank - Uitvoering van de vrijheidsstraffen - Onwerkzame hechtenis in een andere zaak - Schadeloosstelling - Herstel door toerekening van de dagen van de onwerkzame voorlopige hechtenis op de lopende vrijheidsstraffen - Overheden bevoegd om die toerekening te bevelen

- Art. 28, §§ 3 en 4 Wet 13 maart 1973 betreffende de vergoeding voor onwerkzame voorlopige hechtenis

- Art. 28, §§ 3 en 4 Wet 13 maart 1973 betreffende de vergoeding voor onwerkzame voorlopige hechtenis

- Art. 28, §§ 3 en 4 Wet 13 maart 1973 betreffende de vergoeding voor onwerkzame voorlopige hechtenis

- Art. 28, §§ 3 en 4 Wet 13 maart 1973 betreffende de vergoeding voor onwerkzame voorlopige hechtenis

- Art. 28, § 3 et 4 L. du 13 mars 1973

DETENTION PREVENTIVE - Detention illegale et inopérante - Indemnisation - Détention inopérante - Personne ayant encore des peines privatives de liberté en cours - Réparation par l'imputation des jours de détention préventive inopérante sur ces peines - Autorités compétentes pour ordonner cette imputation

- Art. 28, § 3 et 4 L. du 13 mars 1973

Le contrôle déferé au tribunal de l'application des peines est limité aux conditions et modalités de l'exécution de la peine et ne s'étend pas aux prérogatives que la loi du 13 mars 1973 relative à l'indemnité en cas de détention préventive inopérante, complétée par celle du 25 décembre 2016, attribue au ministre de la Justice et, en cas de recours, à la Commission instituée par cette loi.

DETENTION PREVENTIVE - Detention illegale et inopérante - Indemnisation - Détention inopérante - Personne ayant encore des peines privatives de liberté en cours - Réparation par l'imputation des jours de détention préventive inopérante sur ces peines - Autorités compétentes pour ordonner cette imputation - Tribunal de l'application des peines

- Art. 28, § 3 et 4 L. du 13 mars 1973

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Exécution des peines privatives de liberté - Détention inopérante dans une autre cause - Indemnisation - Réparation par l'imputation des jours de détention préventive inopérante sur les peines privatives de liberté en cours - Autorités compétentes pour ordonner cette imputation

- Art. 28, § 3 et 4 L. du 13 mars 1973

- Art. 28, § 3 et 4 L. du 13 mars 1973

- Art. 28, § 3 et 4 L. du 13 mars 1973

- Art. 28, § 3 et 4 L. du 13 mars 1973

De beslissing om het verzoek van de veroordeelde tot heropening van het debat, gestoeld op het feit dat zijn advocaat niet was opgeroepen op de rechtszitting, dat hij steeds door hem was bijgestaan in de procedures die hem aanbelangden en dat uit de onmiddellijke contactopname na de rechtszitting kon worden afgeleid dat de veroordeelde zijn aanwezigheid op die rechtszitting had gewenst, niet in te willigen is niet naar recht verantwoord wanneer het vonnis niet vaststelt dat de veroordeelde, gelet op de door hem aangevoerde omstandigheden, heeft afgezien van de bijstand van een advocaat op de rechtszitting van de strafuitvoeringsrechtbank (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 431.

STRAFUITVOERING - Strafvuivierungsrechtbank - Verzoek tot toekenning van een strafvuitvierungsmodaliteit - Behandeling ter zitting - Recht op bijstand van advocaat

- Art. 53, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafvuitvierungsmodaliteiten

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Strafvuivierungsrechtbank - Verzoek tot toekenning van een strafvuitvierungsmodaliteit - Behandeling ter zitting - Recht op bijstand van een advocaat

- Art. 53, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafvuitvierungsmodaliteiten

Lorsqu'il ne constate pas que, eu égard aux circonstances invoquées par le condamné, celui-ci a renoncé à l'assistance d'un avocat à l'audience du tribunal de l'application des peines, le jugement ne justifie pas légalement sa décision de ne pas accueillir la demande du condamné d'ordonner la réouverture des débats, motivée par la circonstance que son avocat n'avait pas été convoqué à l'audience, qu'il avait toujours été assisté par lui dans les procédures le concernant et qu'il se déduisait de la prise de contact immédiate après l'audience que le condamné avait souhaité sa présence à ladite audience (1). (1) Voir les concl. du MP.

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Demande d'octroi d'une modalité d'exécution de la peine - Procédure à l'audience - Droit à l'assistance d'un avocat

- Art. 53, al. 1er L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Tribunal de l'application des peines - Demande d'octroi d'une modalité d'exécution de la peine - Procédure à l'audience - Droit à l'assistance d'un avocat

- Art. 53, al. 1er L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

Wanneer cassatieberoep wordt ingesteld tegen een arrest waardoor de voorlopige hechtenis wordt gehandhaafd en het dossier pas daags vóór de uiterste datum om uitspraak te doen op de griffie van het Hof is ontvangen, de inverdenkinggestelde en zijn raadsliden, die nog diezelfde dag zijn opgeroepen, niet op de rechtszitting zijn verschenen en het Hof, wegens die vertraging in de toezending van de stukken en in de verzending van de oproepingen, zich niet ervan kan verzekeren dat het recht van verdediging ten volle werd geëerbiedigd, moet de uitoefening van dat recht worden hersteld door het onderzoek van de zaak te verdagen naar de eerstvolgende rechtszitting van de tweede kamer (1). (1) En dit ook als blijkt dat het Hof dus niet binnen de wettelijke termijn uitspraak zal kunnen doen. In dit geval werden de diensten van het Hof pas in de loop van de namiddag van woensdag 19 mei in kennis gesteld van het bestaan van het cassatieberoep. Aangezien ten laatste daags erna, op donderdag 20 mei, uitspraak kon worden gedaan, werd de behandeling van het dossier vastgesteld op de buitengewone rechtszitting die dus op die datum werd gehouden, al houdt de tweede Franstalige kamer gewoonlijk zitting op woensdag. Het openbaar ministerie heeft enkel geconcludeerd dat de bestreden beslissing zijns inziens overeenkomstig de wet was geweest. Het eindarrest dat op 26 mei 2021 werd gewezen en eveneens op die datum werd gepubliceerd, stelt vast dat "het Hof, wegens een vertraging in de toezending van de stukken, geen uitspraak heeft kunnen doen binnen de vijftien dagen na het instellen van het cassatieberoep, zoals voorgeschreven door artikel 31, § 3, tweede lid, Voorlopige Hechteniswet, [en dat] hieruit volgt dat de eiser krachtens de wet vrij is en dat zijn cassatieberoep geen bestaansreden meer heeft". (M.N.B.)

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Allerlei - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Cassatieberoep - Dossier dat daags vóór de uiterste datum om uitspraak te doen op de griffie is ontvangen

- Art. 31, § 3, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

En cas de pourvoi contre un arrêt par lequel la détention préventive est maintenue, lorsque le dossier n'est parvenu au greffe de la Cour que la veille du dernier jour pour statuer, que, convoqués le même jour, l'inculpé et ses conseils n'ont pas comparu à l'audience, et que pareil retard dans l'acheminement des pièces et dans l'envoi des convocations ne permet pas à la Cour de s'assurer du plein respect des droits de la défense, il y a lieu, afin d'en restaurer l'exercice, d'ajourner l'examen de la cause à la plus prochaine audience de la deuxième chambre (1). (1) Et ce, alors même qu'il apparaît que la Cour ne pourra dès lors statuer dans le délai légal. Dans cette espèce, les services de la Cour n'ont été avisés de l'existence du pourvoi qu'au cours de l'après-midi du mercredi 19 mai. Le dernier jour pour statuer étant le lendemain, jeudi 20 mai, le dossier a été fixé à l'audience extraordinaire tenue dès lors ce jour, la 2ème chambre francophone de la Cour siégeant ordinairement le mercredi. Le ministère public s'est borné à conclure que la décision attaquée lui paraissait conforme à la loi. Également publié à sa date, l'arrêt définitif, rendu le 26 mai 2021, constate que « le retard dans l'acheminement des pièces n'a pas permis à la Cour de statuer dans les quinze jours du pourvoi, comme prescrit par l'article 31, § 3, alinéa 2, de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive [et qu'il] en résulte que le demandeur est libre par l'effet de la loi et que son pourvoi est devenu sans objet ». (M.N.B.)

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Divers - Détention préventive - Maintien - Pourvoi - Dossier parvenu au greffe de la Cour la veille du dernier jour pour statuer

- Art. 31, § 3, al. 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 31, § 3, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Allerlei - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Cassatieberoep - Dossier dat daags vóór de uiterste datum om uitspraak te doen op de griffie is ontvangen

- Art. 31, § 3, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 31, § 3, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Cassatieberoep - Dossier dat daags vóór de uiterste datum om uitspraak te doen op de griffie is ontvangen

- Art. 31, § 3, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 31, § 3, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Cassatieberoep - Dossier dat daags vóór de uiterste datum om uitspraak te doen op de griffie is ontvangen

- Art. 31, § 3, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 31, § 3, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Cassatieberoep - Handhaving - Cassatieberoep - Dossier dat daags vóór de uiterste datum om uitspraak te doen op de griffie is ontvangen

- Art. 31, § 3, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 31, § 3, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Cassatieberoep - Handhaving - Cassatieberoep - Dossier dat daags vóór de uiterste datum om uitspraak te doen op de griffie is ontvangen

- Art. 31, § 3, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 31, § 3, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 31, § 3, al. 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Divers - Détention préventive - Maintien - Pourvoi - Dossier parvenu au greffe de la Cour la veille du dernier jour pour statuer

- Art. 31, § 3, al. 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 31, § 3, al. 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Détention préventive - Maintien - Pourvoi - Dossier parvenu au greffe de la Cour la veille du dernier jour pour statuer

- Art. 31, § 3, al. 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 31, § 3, al. 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Détention préventive - Maintien - Pourvoi - Dossier parvenu au greffe de la Cour la veille du dernier jour pour statuer

- Art. 31, § 3, al. 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 31, § 3, al. 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Pourvoi en cassation - Maintien - Pourvoi - Dossier parvenu au greffe de la Cour la veille du dernier jour pour statuer

- Art. 31, § 3, al. 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 31, § 3, al. 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Pourvoi en cassation - Maintien - Pourvoi - Dossier parvenu au greffe de la Cour la veille du dernier jour pour statuer

- Art. 31, § 3, al. 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 31, § 3, al. 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Wanneer het Hof wegens een vertraging in de toezending van de stukken geen uitspraak heeft kunnen doen binnen vijftien dagen te rekenen van het instellen van het cassatieberoep, zoals voorgeschreven door artikel 31, § 3, tweede lid, Voorlopige Hechteniswet, volgt hieruit dat de eiser vrij is krachtens de wet en dat zijn cassatieberoep geen bestaansreden meer heeft (1). (1) Zie Cass. 16 maart 1994, AR P.94.0216.F, AC 1994, nr. 130, en de noot van M.N.B. ; R. DECLERCQ, «Pourvoi en cassation en matière répressive », R.P.D.B., 2015, nr. 149, p. 108, en noot 627. Het tussenarrest van 20 mei 2021 dat de zaak verdaagt, werd eveneens op dezelfde datum gepubliceerd.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Allerlei - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Cassatieberoep - Vertraging in de toezending van de stukken - Geen arrest binnen vijftien dagen te rekenen van het instellen van het cassatieberoep

- Art. 31, § 3, tweede lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 31, § 3, tweede lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Allerlei - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Cassatieberoep - Vertraging in de toezending van de stukken - Geen arrest binnen vijftien dagen te rekenen van het instellen van het cassatieberoep

- Art. 31, § 3, tweede lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 31, § 3, tweede lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Cassatieberoep - Handhaving - Cassatieberoep - Vertraging in de toezending van de stukken - Geen arrest binnen vijftien dagen te rekenen van het instellen van het cassatieberoep

- Art. 31, § 3, tweede lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 31, § 3, tweede lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Cassatieberoep - Handhaving - Cassatieberoep - Vertraging in de toezending van de stukken - Geen arrest binnen vijftien dagen te rekenen van het instellen van het cassatieberoep

- Art. 31, § 3, tweede lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 31, § 3, tweede lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Lorsque le retard dans l'acheminement des pièces n'a pas permis à la Cour de statuer dans les quinze jours du pourvoi, comme prescrit par l'article 31, § 3, alinéa 2, de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive, il en résulte que le demandeur est libre par l'effet de la loi et que son pourvoi est devenu sans objet (1). (1) Voir Cass. 16 mars 1994, RG P.94.0216.F, Pas. 1994, I, n° 130, et note signée M.N.B. ; R. DECLERCQ, « Pourvoi en cassation en matière répressive », R.P.D.B., 2015, n° 149, p. 108 et note 627. L'arrêt interlocutoire d'ajournement, rendu le 20 mai 2021, a également été publié à sa date.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Divers - Détention préventive - Maintien - Pourvoi - Retard dans l'acheminement des pièces - Pas d'arrêt dans les quinze jours du pourvoi

- Art. 31, § 3, al. 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 31, § 3, al. 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Divers - Détention préventive - Maintien - Pourvoi - Retard dans l'acheminement des pièces - Pas d'arrêt dans les quinze jours du pourvoi

- Art. 31, § 3, al. 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 31, § 3, al. 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Pourvoi en cassation - Maintien - Pourvoi - Retard dans l'acheminement des pièces - Pas d'arrêt dans les quinze jours du pourvoi

- Art. 31, § 3, al. 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 31, § 3, al. 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Pourvoi en cassation - Maintien - Pourvoi - Retard dans l'acheminement des pièces - Pas d'arrêt dans les quinze jours du pourvoi

- Art. 31, § 3, al. 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 31, § 3, al. 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Enkel tegen arresten en vonnissen waardoor de voorlopige hechtenis wordt gehandhaafd kan cassatieberoep worden ingesteld ; het arrest dat uitspraak doet over het hoger beroep van de inverdenkinggestelde tegen de beschikking van de raadkamer die zijn verzoek tot opheffing van de voorwaarden die de onderzoeksrechter aan zijn invrijheidstelling heeft verbonden ongegrond verklaart, en dat beslist dat het voormelde verzoek niet ontvankelijk is, aangezien het niet op de griffie werd neergelegd, maar enkel per e-mail is verzonden, vormt geen hechtenistitel; derhalve is het cassatieberoep tegen een dergelijk arrest niet ontvankelijk.

ONDERZOEKSGERECHTEN - Voorlopige hechtenis - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Verzoek van de inverdenkinggestelde tot opheffing van de voorwaarden die de onderzoeksrechter aan zijn invrijheidstelling heeft verbonden - Afwijzing - Hoger beroep - Arrest dat het verzoek niet-ontvankelijk verklaart - Beslissing die geen hechtenistitel vormt

- Art. 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Voorlopige hechtenis - Verzoek van de inverdenkinggestelde tot opheffing van de voorwaarden die de onderzoeksrechter aan zijn invrijheidstelling heeft verbonden - Afwijzing - Hoger beroep - Arrest dat het verzoek niet-ontvankelijk verklaart - Beslissing die geen hechtenistitel vormt

- Art. 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Cassatieberoep - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Verzoek van de inverdenkinggestelde tot opheffing van de voorwaarden die de onderzoeksrechter aan zijn invrijheidstelling heeft verbonden - Afwijzing - Hoger beroep - Arrest dat het verzoek niet-ontvankelijk verklaart - Beslissing die geen hechtenistitel vormt

- Art. 31, § 1er et 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Seuls les arrêts et jugements par lesquels la détention préventive est maintenue peuvent faire l'objet d'un pourvoi en cassation (1); l'arrêt qui statue sur l'appel formé par l'inculpé contre l'ordonnance de la chambre du conseil disant non fondée la requête de celui-ci sollicitant le retrait des conditions mises à sa libération par le juge d'instruction, et qui décide que la requête précitée n'était pas recevable dès lors qu'elle n'avait pas été déposée au greffe, mais seulement adressée par courriel, ne constitue pas un titre de détention ; partant, le pourvoi formé contre un tel arrêt est irrecevable. (1) Cass. 27 juin 2007, RG P.07.0904.F, Pas. 2007, n° 364 ; voir Cass. 16 juillet 2002, RG P.02.1036.F, Pas. 2002, n° 401.

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Détention préventive - Décisions contre lesquelles on ne peut pas se pourvoir en raison de leur nature - Requête de l'inculpé sollicitant le retrait des conditions mises à sa libération par le juge d'instruction - Rejet - Appel - Arrêt déclarant la requête irrecevable - Décision ne constituant pas un titre de détention

- Art. 31 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Action publique - Décisions contre lesquelles on ne peut pas se pourvoir en raison de leur nature - Détention préventive - Requête de l'inculpé sollicitant le retrait des conditions mises à sa libération par le juge d'instruction - Rejet - Appel - Arrêt déclarant la requête irrecevable - Décision ne constituant pas un titre de détention

- Art. 31 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Pourvoi en cassation - Décisions contre lesquelles on ne peut pas se pourvoir en raison de leur nature - Requête de l'inculpé sollicitant le retrait des conditions mises à sa libération par le juge d'instruction - Rejet - Appel - Arrêt déclarant la requête irrecevable - Décision ne constituant pas un titre de détention

- Art. 31, § 1er et 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Geen enkele wettelijke bepaling legt de strafuitvoeringsrechtbank een bijzondere motivering op in geval van weigering van de strafuitvoeringsmodaliteit waarvoor de gevangenisdirectie een gunstig advies heeft uitgebracht (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2021, nr. 474.

STRAFUITVOERING - Strafvuivvoeringsrechtbank - Strafvuivvoeringsmodaliteit - Gunstig advies van de gevangenisdirectie - Weigering tot toekenning - Motiveringsplicht

- Art. 54 en 57 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Artikel 47, § 2, Wet Strafvuivvoering, bepaalt dat de voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied of met het oog op overlevering aan de veroordeelde kan worden toegekend voor zover er ten aanzien van de veroordeelde geen tegenaanwijzingen bestaan waaraan men niet tegemoet kan komen door het opleggen van bijzondere voorwaarden en, volgens paragraaf 2, 4°, van die bepaling, hebben die tegenaanwijzingen betrekking op de door de veroordeelde geleverde inspanningen om de burgerlijke partijen te vergoeden, rekening houdend met de vermogenstoestand van de veroordeelde zoals die door zijn toedoen is gewijzigd sinds het plegen van de feiten waarvoor hij is veroordeeld; het ontbreken van de voormelde tegenaanwijzing houdt dus in dat de veroordeelde inspanningen met het oog op de vergoeding heeft geleverd of bereid is deze te leveren en dat die inspanningen in verhouding staan tot zijn huidige financiële toestand (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2021, nr. 474.

STRAFUITVOERING - Strafvuivvoeringsrechtbank - Strafvuivvoeringsmodaliteit - Voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied of overlevering - Toekenningsvoorwaarden - Tegenaanwijzing met betrekking tot de geleverde inspanningen om de burgerlijke partijen te vergoeden

- Art. 47, § 2, 4° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Aucune disposition légale n'impose au tribunal de l'application des peines une motivation particulière en cas de refus de la modalité d'exécution de la peine qui a fait l'objet d'un avis favorable de la direction de la prison (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Modalité d'exécution de la peine - Avis favorable de la direction de la prison - Décision de refus d'octroi - Obligation de motivation

- Art. 54 et 57 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

L'article 47, § 2, de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté prévoit que la mise en liberté provisoire en vue de l'éloignement du territoire ou de la remise peut être accordée au condamné pour autant qu'il n'existe pas de contre-indications dans le chef de celui-ci auxquelles la fixation de conditions particulières ne puisse répondre et selon le paragraphe 2, 4°, de cette disposition, ces contre-indications portent sur les efforts fournis par le condamné pour indemniser les parties civiles, compte tenu de sa situation patrimoniale telle qu'elle a évolué par son fait depuis la perpétration des faits pour lesquels il a été condamné; l'absence de cette contre-indication suppose donc que le condamné ait accompli et soit encore disposé à accomplir des efforts de réparation, et que ces efforts soient proportionnés à sa situation financière actuelle (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Modalité d'exécution de la peine - Mise en liberté provisoire en vue de l'éloignement du territoire ou de la remise - Conditions d'octroi - Contre-indication portant sur les efforts fournis par le condamné pour indemniser les parties civiles

- Art. 47, § 2, 4° L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

P.21.0819.F

30 juni 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210630.2F.11](#)

AC nr. ...

Wanneer het bevel om het grondgebied te verlaten een bijkomende beslissing is bij een beslissing tot weigering van verblijf, impliceert artikel 41, § 1, Taalwet Bestuurszaken dat de administratie in dat geval de taal gebruikt waarvan de vreemdeling zich heeft bediend tijdens de procedure die hij heeft ingeleid om tot een verblijf in België te worden gemachtigd; die bepaling is niet van toepassing wanneer het bevel om het grondgebied te verlaten, dat gepaard gaat met een vasthoudingsmaatregel, volgt op de vaststelling dat de vreemdeling niettegenstaande een weigering tot verblijf volhardt in zijn onregelmatig verblijf op het grondgebied (1). (1) Cass. 28 juni 2017, AR P.17.0670.F, AC 2017, nr. 429, met concl. "in hoofdzaak" OM op datum in Pas.

VREEMDELINGEN - Taalgebruik - Voortzetting van het illegaal verblijf na een weigering van verblijf - Bevel om het grondgebied te verlaten dat gepaard gaat met een vasthoudingsmaatregel

- Art. 41, § 1 Wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd bij KB 18 juli 1966
- Art. 7 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

TAALGEBRUIK - Bestuurszaken - Vreemdeling - Voortzetting van het illegaal verblijf na een weigering van verblijf - Bevel om het grondgebied te verlaten dat gepaard gaat met een vasthoudingsmaatregel

- Art. 41, § 1 Wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd bij KB 18 juli 1966
- Art. 7 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Lorsque l'ordre de quitter le territoire constitue l'accessoire d'une décision de refus de séjour, l'article 41, § 1er, des lois coordonnées du 18 juillet 1966 sur l'emploi des langues en matière administrative implique que l'administration utilise à cet effet la langue dont l'étranger a fait usage dans la procédure initiée en vue d'être autorisé à séjourner en Belgique; cette disposition ne s'applique pas lorsque l'ordre de quitter le territoire assorti d'une mesure de rétention fait suite au constat que l'étranger persiste à demeurer irrégulièrement sur le territoire malgré un refus de séjour (1). (1) Cass. 28 juin 2017, RG P.17.0670.F, Pas. 2017, n° 429, avec concl. « dit en substance » du MP.

ETRANGERS - Emploi des langues - Persistance du séjour illégal après un refus de séjour - Ordre de quitter le territoire assorti d'une mesure de rétention

- Art. 41, § 1er Lois sur l'emploi des langues en matière administrative, coordonnées le 18 juillet 1966
- Art. 7 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

LANGUES (EMPLOI DES) - Matière administrative - Etranger - Persistance du séjour illégal après un refus de séjour - Ordre de quitter le territoire assorti d'une mesure de rétention

- Art. 41, § 1er Lois sur l'emploi des langues en matière administrative, coordonnées le 18 juillet 1966
- Art. 7 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

P.21.0839.F

20 juli 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210720.VAC.1](#)

AC nr. ...

De gedeeltelijke uitvoering van een werkstraf stuit, voor zover ze daadwerkelijk plaatsheeft, de verjaring.

STRAF - Andere straffen - Werkstraf - Verjaringstermijn - Stuiting - Daadwerkelijke gedeeltelijke uitvoering

- Art. 96 Strafwetboek
- VERJARING - Strafzaken - Straf - Stuiting - Werkstraf - Daadwerkelijke gedeeltelijke uitvoering*
- Art. 96 Strafwetboek

L'exécution partielle d'une peine de travail, pour autant qu'elle soit effective, interrompt la prescription.

PEINE - Autres Peines - Peine de Travail - Délai de prescription - Interruption - Exécution partielle effective

- Art. 96 Code pénal
- PRESCRIPTION - Matière répressive - Peine - Interruption - Peine de travail - Exécution partielle effective*
- Art. 96 Code pénal

Wanneer de gevangenisstraf wordt opgelegd ter vervanging van de werkstraf, verjaart ze binnen dezelfde termijn als die werkstraf.

STRAF - Vervangende gevangenisstraf - Verjaringstermijn - Werkstrafvervangende gevangenisstraf

- Art. 92, eerste lid Strafwetboek

VERJARING - Strafzaken - Straf - Termijnen - Correctionele werkstraf - Werkstrafvervangende gevangenisstraf

- Art. 92, eerste lid Strafwetboek

Wanneer de in artikel 37quinquies, § 2, tweede lid, Strafwetboek bedoelde uitvoeringstermijn werd verlengd, verjaart de correctionele werkstraf na vijf jaar te rekenen van de in artikel 92, eerste lid, Strafwetboek bedoelde datum.

STRAF - Andere straffen - Werkstraf - Correctionele werkstraf - Verjaringstermijn - Verlenging van de uitvoeringstermijn - Invloed

- Artt. 37quinquies, § 2, tweede lid, en 92, eerste lid Strafwetboek

VERJARING - Strafzaken - Straf - Termijnen - Correctionele werkstraf - Verlenging van de uitvoeringstermijn

- Artt. 37quinquies, § 2, tweede lid, en 92, eerste lid Strafwetboek

Lorsque la peine d'emprisonnement est une peine de substitution à la peine de travail, elle se prescrit dans le même délai que cette dernière.

PEINE - Emprisonnement subsidiaire - Délai de prescription - Emprisonnement substitué à la peine de travail

- Art. 92, al. 1er Code pénal

PRESCRIPTION - Matière répressive - Peine - Délais - Peine de travail correctionnelle - Peine d'emprisonnement substituée à la peine de travail

- Art. 92, al. 1er Code pénal

Lorsque le délai d'exécution visé à l'article 37quinquies, § 2, alinéa 2, du Code pénal a été prolongé, la peine de travail correctionnelle se prescrit par cinq ans à partir de la date visée à l'article 92, alinéa 1er du Code pénal.

PEINE - Autres Peines - Peine de Travail - Peine de travail correctionnelle - Délai de prescription - Prolongation du délai d'exécution - Incidence

- Art. 37quinquies, § 2, al. 2, et 92, al. 1er Code pénal

PRESCRIPTION - Matière répressive - Peine - Délais - Peine de travail correctionnelle - Prolongation du délai d'exécution

- Art. 37quinquies, § 2, al. 2, et 92, al. 1er Code pénal

P.21.0890.F

28 juli 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210728.VAC.2](#)

AC nr. ...

De beslissing van de strafuitvoeringsrechtbank tot weigering van de toekenning van de strafuitvoeringsmodaliteit die niet de bijzondere redenen kenbaar maakt die de rechters ertoe hebben gebracht van het gunstige advies van de gevangenisdirecteur af te wijken, is niet regelmatig met redenen omkleed.

STRAFUITVOERING - Gunstig advies - Weigering van toekenning - Bijzondere redenen - Geen vermelding - Gebrek aan motivering - Strafwetboek - Strafwetboek - Strafwetboek - Strafwetboek

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 56, § 2 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

N'est pas régulièrement motivée la décision du Tribunal d'application des peines de refuser l'octroi de la modalité d'exécution de la peine qui ne laisse pas apparaître les raisons particulières ayant conduit les juges à s'écarter de l'avis favorable du directeur de la prison.

APPLICATION DES PEINES - Avis favorable - Refus d'octroi - Raisons particulières - Absence d'indication - Défaut de motivation - Tribunal de l'application des peines - Modalité d'exécution de la peine - Directeur de la prison

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 56, § 2 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

P.21.0904.F

20 juli 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210720.VAC.3](#)

AC nr. ...

De verweerder kan zijn antwoord slechts aanvoeren in een memorie die ondertekend is door een advocaat die houder is van het in artikel 425, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde getuigschrift en die uiterlijk acht dagen vóór de rechtszitting op de griffie van het Hof van Cassatie wordt ingediend.

—————
CASSATIEBEROEP - Strafvonden - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Verweerder - Memorie van antwoord - Neerlegging
- Art. 429, derde lid Wetboek van Strafvordering

Le défendeur en cassation ne peut indiquer sa réponse que dans un mémoire signé par un avocat titulaire de l'attestation visée à l'article 425, § 1er, alinéa 2 du Code d'instruction criminelle et remis au greffe de la Cour de cassation, au plus tard huit jours avant l'audience.

—————
POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Défendeur en cassation - Mémoire en réponse - Dépôt
- Art. 429, al. 3 Code d'Instruction criminelle

P.21.0925.F

20 oktober 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211020.2F.14](#)

AC nr. ...

Aangezien de strafwetten van openbare orde zijn, kan hieraan geen afbreuk worden gedaan door bijzondere overeenkomsten en kan aan een overeenkomst die ertoe strekt de draagwijdte van een strafwet te wijzigen of het toepassingsgebied ervan te beperken, in rechte geen dergelijke uitwerking worden verleend (1). (1) Cass. 6 september 2006, AR P.06.0492.F, AC 2006, nr. 392.

—————
WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Algemeen - Strafwetten - Openbare orde-karakter
WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Algemeen - Strafwetten - Openbare orde-karakter

De artikelen 3, eerste lid, en 35, § 1, eerste en derde lid, van de ordonnantie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 27 april 1995, alsook de artikelen 42 van het besluit van de Vlaamse regering van 18 juli 2003 betreffende de taxidiensten en de diensten voor het verhuren van voertuigen met bestuurder en 63, § 2, van het decreet van het Vlaams parlement van 20 april 2001 betreffende de organisatie van het personenvervoer over de weg en tot oprichting van de Mobiliteitsraad van Vlaanderen bepalen niet dat de daarin strafbaar gestelde handelingen niet langer strafbaar zijn in hoofde van de exploitant of diens aangestelde om de enige reden zij zich op een overeenkomst betreffende de toetreding tot "een radio die de dispatching van de ritten verzorgt" op het grondgebied van het Brussels gewest kunnen beroepen.

Dès lors que les lois pénales sont d'ordre public, il n'est pas permis d'y déroger par des conventions particulières et un contrat ayant pour objet de modifier la portée d'une loi pénale ou d'en restreindre le champ d'application ne peut se voir reconnaître judiciairement un tel effet (1). (1) Cass. 6 septembre 2006, RG P.06.0492.F, Pas. 2006, n° 392.

—————
LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Généralités - Lois pénales - Caractère d'ordre public
LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Généralités - Lois pénales - Caractère d'ordre public

Les articles 3, alinéa 1er, et 35, § 1er, alinéas 1er et 3, de l'ordonnance de la Région de Bruxelles-Capitale du 27 avril 1995 relative aux services de taxis et aux services de location de véhicules avec chauffeur ainsi que les articles 42 de l'arrêté du gouvernement flamand du 18 juillet 2003 relatif aux services de taxis et aux services de location de véhicules avec chauffeur, et 63, § 2, du décret du parlement flamand du 20 avril 2001 relatif à l'organisation du transport de personnes par la route et à la création du Conseil de la Mobilité de la Flandre ne prévoient pas que les actes que ces dispositions incriminent cessent d'être punissables dans le chef de l'exploitant ou de son préposé au seul motif qu'ils peuvent se prévaloir d'une convention d'adhésion à « une radio qui dispatche des courses » sur le territoire régional bruxellois.

VERVOER - Personenvervoer - Taxi - Brussels Gewest - Ordonnantie 27 april 1995 - Strafbarestellingen - In het Vlaams Gewest gevestigd taxibedrijf - Overeenkomst betreffende de toetreding tot "een radio die de dispatching van de ritten" op het grondgebied van het Brussels Gewest verzorgt

- Artt. 3, eerste lid, en 35, § 1, eerste en derde lid Ordonnantie Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 27 april 1995 betreffende de taxidiensten en de diensten voor het verhuren van voertuigen met chauffeur

- Artt. 3, eerste lid, en 35, § 1, eerste en derde lid Ordonnantie Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 27 april 1995 betreffende de taxidiensten en de diensten voor het verhuren van voertuigen met chauffeur

VERVOER - Personenvervoer - Taxi - Brussels Gewest - Ordonnantie 27 april 1995 - Strafbarestellingen - In het Vlaams Gewest gevestigd taxibedrijf - Overeenkomst betreffende de toetreding tot "een radio die de dispatching van de ritten" op het grondgebied van het Brussels Gewest verzorgt

- Artt. 3, eerste lid, en 35, § 1, eerste en derde lid Ordonnantie Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 27 april 1995 betreffende de taxidiensten en de diensten voor het verhuren van voertuigen met chauffeur

- Artt. 3, eerste lid, en 35, § 1, eerste en derde lid Ordonnantie Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 27 april 1995 betreffende de taxidiensten en de diensten voor het verhuren van voertuigen met chauffeur

TRANSPORT - Transport de personnes - Taxi - Région bruxelloise - Ordonnance du 27 avril 1995 - Incriminations - Société de taxis établie en région flamande - Convention d'adhésion à « une radio qui dispatche des courses » sur le territoire régional bruxellois

- Art. 3, al. 1er, et 35, § 1er, al. 1er et 3 Ordonnance du Conseil de la région de Bruxelles-Capitale du 27 avril 1995 relative aux services de taxis et aux services de location de voitures avec chauffeur

- Art. 3, al. 1er, et 35, § 1er, al. 1er et 3 Ordonnance du Conseil de la région de Bruxelles-Capitale du 27 avril 1995 relative aux services de taxis et aux services de location de voitures avec chauffeur

TRANSPORT - Transport de personnes - Taxi - Région bruxelloise - Ordonnance du 27 avril 1995 - Incriminations - Société de taxis établie en région flamande - Convention d'adhésion à « une radio qui dispatche des courses » sur le territoire régional bruxellois

- Art. 3, al. 1er, et 35, § 1er, al. 1er et 3 Ordonnance du Conseil de la région de Bruxelles-Capitale du 27 avril 1995 relative aux services de taxis et aux services de location de voitures avec chauffeur

- Art. 3, al. 1er, et 35, § 1er, al. 1er et 3 Ordonnance du Conseil de la région de Bruxelles-Capitale du 27 avril 1995 relative aux services de taxis et aux services de location de voitures avec chauffeur

P.21.1078.F

1 september 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210901.2F.3](#)

AC nr. ...

Aangezien de justitieassistent geen vervolgende of rechtsprekende autoriteit is, beschikt de onder zijn begeleiding geplaatste veroordeelde niet over een zwijgrecht waardoor de laatstgenoemde zich aan de onder de voorwaarden voor zijn vrijlating vermelde loyauiteitsverplichting kan onttrekken.

RECHTEN VAN DE MENS - Internationaal verdrag inzake economische, sociale en culture rechten - Artikel 14.3.g - Zwijgrecht - Strafvuivering - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Begeleiding door een justitieassistent - Loyauiteitsverplichting

- Art. 14.3, g) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Zwijgrecht - Strafvuivering - Begeleiding door een justitieassistent - Loyauiteitsverplichting

- Art. 14.3, g) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

STRAFUITVOERING - Zwijgrecht - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Begeleiding door een justitieassistent - Loyauiteitsverplichting

- Art. 14.3, g) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en

3/10/2023

L'assistant de justice n'étant pas une autorité de poursuite ou de jugement, il n'existe pas, dans le chef du condamné placé sous sa guidance, de droit au silence qui puisse éluder l'obligation de loyauté stipulée parmi les conditions mises à sa libération.

DROITS DE L'HOMME - Pacte international relatif aux droits économiques sociaux et culturels - Article 14, 3°, g) - Droit au silence - Application des peines - Libération conditionnelle - Guidance par un assistant de justice - Obligation de loyauté

- Art. 14, § 3, g) Pacte international relatif aux droits civils et politiques

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Libération conditionnelle - Droit au silence - Application des peines - Guidance par un assistant de justice - Obligation de loyauté

- Art. 14, § 3, g) Pacte international relatif aux droits civils et politiques

APPLICATION DES PEINES - Droit au silence - Libération conditionnelle - Guidance par un assistant de justice - Obligation de loyauté

- Art. 14, § 3, g) Pacte international relatif aux droits civils et

P. 461/502

politieke rechten

VOORWAARDELIJKE INVRIJHEIDSTELLING - Zwijgrecht - Begeleiding door een justitieassistent - Loyauteitsverplichting

- Art. 14.3, g) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

Het zwijgrecht, namelijk het recht om niet aan zijn eigen beschuldiging mee te werken, betekent dat de vervolgende partij haar bewijsvoering niet mag baseren op bewijselementen die onder dwang of onder druk, in weerwil van de betrokken persoon, zijn verkregen.

RECHTEN VAN DE MENS - Internationaal verdrag inzake economische, sociale en culture rechten - Artikel 14.3.g - Zwijgrecht

- Art. 14.3, g) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Zwijgrecht

- Art. 14.3, g) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

Wanneer de strafuitvoeringsrechtbank, om redenen die geen verband houden met de in het middel bekritiseerde overwegingen, vaststelt dat de eiser elk van de opgelegde bijzondere voorwaarden heeft overtreden, zoals zich onthouden van het besturen van een voertuig spijs verval, miskent ze het vermoeden van onschuld niet maar verantwoordt ze haar beslissing tot herroeping van de strafuitvoeringsmodaliteiten naar recht in het licht van artikel 64, 3°, Wet Strafwitvoering (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2021, nr. 508.

VOORWAARDELIJKE INVRIJHEIDSTELLING - Strafwitvoeringsrechtbank - Herroeping - Niet-naleving van de voorwaarden - Beoordeling - Eerbiediging van het vermoeden van onschuld

- Art. 64, 3° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

STRAFUITVOERING - Strafwitvoeringsrechtbank - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Herroeping - Niet-naleving van de voorwaarden - Beoordeling - Eerbiediging van het vermoeden van onschuld

- Art. 64, 3° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de

politiques

LIBERATION CONDITIONNELLE - Droit au silence - Guidance par un assistant de justice - Obligation de loyauté

- Art. 14, § 3, g) Pacte international relatif aux droits civils et politiques

Le droit au silence, qui est celui de ne pas devoir contribuer à sa propre incrimination, signifie que l'accusation ne peut pas fonder son argumentation en recourant à des éléments de preuve obtenus par la contrainte ou la pression au mépris de la volonté de la personne concernée.

DROITS DE L'HOMME - Pacte international relatif aux droits économiques sociaux et culturels - Article 14, 3°, g) - Droit au silence

- Art. 14, § 3, g) Pacte international relatif aux droits civils et politiques

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Droit au silence

- Art. 14, § 3, g) Pacte international relatif aux droits civils et politiques

Lorsque, par des motifs indépendants des considérations critiquées au moyen, il constate que le condamné n'a pas respecté chacune des conditions particulières imposées lors de sa libération conditionnelle, dont celle de s'abstenir de conduire un véhicule en dépit d'une déchéance, le tribunal de l'application des peines ne viole pas la présomption d'innocence mais justifie légalement sa décision de révocation de la modalité d'exécution de la peine au regard de l'article 64, 3°, de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté (1). (1) Voir les concl. du MP.

LIBERATION CONDITIONNELLE - Tribunal de l'application des peines - Révocation - Non-respect des conditions - Appréciation - Respect de la présomption d'innocence

- Art. 64, 3° L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Libération conditionnelle - Révocation - Non-respect des conditions - Appréciation - Respect de la présomption d'innocence

- Art. 64, 3° L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des

strafuitvoeringsmodaliteiten

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Strafvueroeringsrechtbank - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Herroeping - Niet-naleving van de voorwaarden - Beoordeling - Eerbiediging van het vermoeden van onschuld

- Art. 64, 3° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

modalités d'exécution de la peine

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.2 - Tribunal de l'application des peines - Libération conditionnelle - Révocation - Non-respect des conditions - Appréciation - Respect de la présomption d'innocence

- Art. 64, 3° L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

P.21.1124.F

1 september 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210901.2F.4](#)

AC nr. ...

Wanneer de vreemdeling aanvoert dat, ondanks het afleveren van een nieuwe titel, het beroep zijn voorwerp behoudt omdat de onwettigheid van de eerste opsluiting zich op identieke wijze aan de basis van de tweede opsluiting bevindt, is het onderzoeksgerecht verplicht om op dit verweer te antwoorden (1). (1) Zie Cass. 23 januari 2018, AR P.17.1318.N, AC 2018, nr. 50; Cass. 10 mei 2017, AR P.17.0447.F, AC 2017, nr. 324.

ONDERZOEKSGERECHTEN - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Wettigheidscontrole - Nieuwe titel van hechtenis - Verweer dat een onwettigheid aanvoert die voor de twee beslissingen tot vrijheidsberoving geldt - Verplichting om te antwoorden

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidscontrole - Nieuwe titel van hechtenis - Verweer dat een onwettigheid aanvoert die voor de twee beslissingen tot vrijheidsberoving geldt - Verplichting om te antwoorden

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Lorsque l'étranger fait valoir qu'en dépit de la délivrance d'un nouveau titre, le recours conserve son objet parce que l'illégalité qui entache le premier écrou se retrouve, de manière identique, à la base du second, la juridiction d'instruction est tenue de répondre à cette défense (1). (1) Voir Cass. 23 janvier 2018, RG P.17.1318.N, Pas. 2018, n° 50; Cass. 10 mai 2017, RG P.17.0447.F, Pas. 2017, n° 324.

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Etrangers - Mesure de rétention - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Contrôle de légalité - Nouveau titre de détention - Défense invoquant une illégalité commune aux deux décisions privatives de liberté - Obligation de répondre

- Art. 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ETRANGERS - Mesure de rétention - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Juridictions d'instruction - Contrôle de légalité - Nouveau titre de détention - Défense invoquant une illégalité commune aux deux décisions privatives de liberté - Obligation de répondre

- Art. 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

P.21.1191.F

29 september 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210929.2F.9](#)

AC nr. ...

De door artikel 8 EVRM gewaarborgde rechten zijn geen absolute rechten (1); die bepaling verbiedt de Staten niet de vreemdeling terug te drijven die niet voldoet aan een van de voorwaarden die op zijn recht van terugkeer zijn gesteld na een afwezigheid van méér dan een jaar, zoals het feit dat hij het grondgebied heeft verlaten zonder te vermelden dat hij er zijn hoofdbelangen behield en zijn verblijfstitel heeft laten verstrijken; de vaststelling volgens welke de wettelijke en reglementaire voorwaarden voor het verkrijgen van het recht van terugkeer niet zijn vervuld, vormt dus een regelmatige motivering voor de beslissing tot teruggrijving en bijgevolg ook voor de daaraan gekoppelde maatregel van vrijheidsberoving, die genomen is op grond van de vaststelling dat de verweerder zich tegen zijn verwijdering verzet (2). (1) Zo kent het Europees Hof voor de Rechten van de Mens de Staten het recht toe "de contrôle l'entrée et le séjour des étrangers sur leur territoire. La Convention ne garantit pas le droit pour un étranger d'entrer ou de résider dans un pays particulier" (Europees Hof voor de Rechten van de Mens, Guide sur l'article 8 de la Convention européenne des droits de l'homme - Droit au respect de la vie privée et familiale, du domicile et de la correspondance, bijgewerkt op 31 augustus 2020, nr. 272). (2) Weliswaar blijkt, zoals het arrest eraan herinnert, "uit de samenhang van de artikelen 62, § 2, en 74/5, § 1, 1°, Vreemdelingenwet – dat betrekking heeft op "de vreemdeling die, met toepassing van de bepalingen van deze wet, door de met grenscontrole belaste overheden kan worden teruggedreven" – dat de vasthouding van een vreemdeling in een welbepaalde plaats niet enkel onderworpen is aan de in voormeld artikel 74, § 1, 1°, bepaalde voorwaarden, maar ook het voorwerp moet hebben uitgemaakt van een geïndividualiseerd onderzoek van de toestand van die persoon, waarvan vervolgens in de motivering van de akte melding wordt gemaakt; de beslissing tot vasthouding mag zich niet beperken tot de vaststelling dat de vreemdeling in kennis werd gesteld van een beslissing tot teruggrijving aan de grens" (Cass. 29 april 2020, AR P.20.0378.F, AC 2020, nr. 256, met andersluidende concl. OM op datum in Pas.). En wat de draagwijdte van die geïndividualiseerde motiveringsplicht betreft, heeft

Les droits garantis par l'article 8 de la Convention ne sont pas absolus (1) ; cette disposition n'interdit pas aux États de refouler l'étranger qui ne remplit pas une des conditions fixées pour pouvoir bénéficier du droit de retour après une absence de plus d'un an, tel le fait d'avoir quitté le territoire sans mentionner qu'il y conserve le centre de ses intérêts, et d'avoir laissé son titre de séjour se périmé; en conséquence, le constat suivant lequel les conditions légales et réglementaires à l'obtention d'un droit de retour ne sont pas réunies constitue une motivation régulière de la décision de refoulement et, partant, de la mesure privative de liberté qui en est l'accessoire, laquelle prend appui sur le constat que le défendeur s'oppose à l'éloignement (2). (1) Ainsi, la Cour européenne des droits de l'Homme reconnaît aux États « le droit de contrôler l'entrée et le séjour des étrangers sur leur territoire. La Convention ne garantit pas le droit pour un étranger d'entrer ou de résider dans un pays particulier » (Cour européenne des droits de l'Homme, Guide sur l'article 8 de la Convention européenne des droits de l'homme - Droit au respect de la vie privée et familiale, du domicile et de la correspondance, mis à jour au 31 août 2020, n° 272). (2) Certes, comme l'arrêt le rappelle, « il ressort de la lecture combinée des articles 62, § 2, et 74/5, § 1er, 1°, de la loi du 15 décembre 1980 - qui vise « l'étranger qui, en application des dispositions de la présente loi, peut être refoulé par les autorités chargées du contrôle aux frontières » - que le maintien d'un étranger dans un lieu déterminé est non seulement soumis aux conditions prévues à l'article 74/5, § 1er, 1°, précité, mais doit aussi avoir donné lieu à un examen individualisé de la situation de cette personne, examen dont la motivation de l'acte rend ensuite compte ; la décision de maintien ne peut se borner à constater que l'étranger s'est vu notifier une décision de refoulement aux frontières » (Cass. 29 avril 2020, RG P.20.0378.F, Pas. 2020, n° 256, avec concl. contraires du MP.). Et quant à la portée de cette obligation de motivation individuelle, la Cour a précisé qu'une telle décision de maintien doit indiquer « les faits susceptibles de constituer, dans [le] chef [de l'étranger privé de liberté], un cas de refoulement » (Cass. 5 mai 2021, RG P.21.0458.F, Pas. 2021, n° 328, avec concl. contraires du MP.), ce qui, à lire l'arrêt attaqué, apparaît bel et bien du

het Hof verduidelijkt dat een dergelijke beslissing tot vasthouding “de feiten moet vermelden die, in [het] geval [van de vastgehouden vreemdeling], de terugdrijving kunnen verantwoorden” (Cass. 5 mei 2021, AR P.21.0458.F, AC 2021, nr. 328, met andersluidende concl. OM op datum in Pas.), wat, na lezing van het bestreden arrest, wel degelijk uit de betwiste titel blijkt. Het bestreden arrest oordeelt dat de betwiste titel niet naar recht is verantwoord, omdat hieruit niet blijkt “dat de administratie de persoonlijke toestand [van de eiser] in aanmerking heeft genomen en een proportionaliteitsonderzoek heeft verricht tussen [enerzijds] de gevolgen van [zijn] vasthouding met het oog op zijn terugdrijving, wat een inmenging in [zijn] recht op gezinsleven inhoudt, [en anderzijds] het doel dat de administratie” met die vasthouding beoogt. Het miskent aldus de draagwijdte van de motiveringsplicht die op de administratie rust (zie, in die zin, Cass. 11 april 2018, AR P.18.0326.F, AC 2018, nr. 227, met concl. OM op datum in Pas.). De eiser heeft er bovendien op gewezen dat de verweerder de op 15 juli 2021 genomen administratieve beslissingen tot weigering van toegang tot het grondgebied en tot terugdrijving niet heeft betwist en dat het bestreden arrest de wettigheid van die beslissingen niet in vraag stelt. Hij verwijst wat dat betreft naar een arrest van de Raad van State, dat het volgende vermeldt: “indien [de vreemdeling] niet voldeed aan een van de voorwaarden om het in artikel 19 [Vreemdelingenwet] bepaalde recht op terugkeer te kunnen genieten, zoals het feit dat hij het grondgebied heeft verlaten en zijn verblijfstitel heeft laten verstrijken (...), kon [de Belgische Staat] hem het gevraagde “retour”-visum weigeren, zonder de in het geding zijnde belangen te moeten afwegen [tegen artikel 8 EVRM], [een afweging] die reeds door de wetgever en door de Koning werd gemaakt” (AR RvS 14 maart 2019, nr. 243.936). (M.N.B.)

titre querellé. L'arrêt attaqué considère que le titre querellé n'est pas légalement justifié, au motif qu'il n'en ressort pas « que l'administration a pris en considération la situation personnelle [du demandeur] et procédé à un examen de proportionnalité entre [d'une part] les conséquences de [sa] privation de liberté en vue de son refoulement, ce qui constitue une ingérence dans [son] droit à sa vie familiale, [et d'autre part] l'objectif qu'elle poursuit » à travers cette rétention. Il méconnaît ainsi la portée de l'obligation de motivation qui pèse sur l'administration (voir en ce sens Cass. 11 avril 2018, RG P.18.0326.F, Pas. 2018, n° 227, avec concl. du MP). Le demandeur a relevé en outre que le défendeur n'a pas contesté les décisions administratives de refus d'entrée et de refoulement décernées le 15 juillet 2021, et que l'arrêt attaqué ne remet pas en cause la légalité de ces décisions. Et il s'est référé à un arrêt du Conseil d'État, qui énonce : « si [l'étranger] ne remplissait pas une des conditions fixées pour pouvoir bénéficier du droit de retour prévu par l'article 19 [de la loi sur les étrangers], tel le fait d'avoir quitté le territoire et laissé son titre de séjour se périmer, (...), [l'État belge] pouvait refuser d'octroyer le visa “retour” sollicité sans devoir effectuer une mise en balance des intérêts en présence [au regard de l'article 8 de la Convention], [balance] à laquelle le législateur et le Roi ont déjà procédé » (C.E. 14 mars 2019, n° 243.936). (M.N.B.)

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Recht op eerbiediging van het privé- en gezinsleven - Vreemdeling - Afwezigheid van méér dan een jaar - Verval van het recht op terugkeer - Terugdrijving en vasthouding in een welbepaalde plaats aan de grens - Verenigbaarheid met artikel

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 8 - Droit au respect de la vie privée et familiale - Etranger - Absence de plus d'un an - Péremption du droit de retour - Refoulement et maintien dans un lieu déterminé situé aux frontières - Compatibilité avec l'article 8 de la Conv. D.H. - Opposition à l'éloignement - Nouveau titre de

8 EVRM - Verzet tegen de verwijdering - Nieuwe vasthoudingstitel - Motiveringsplicht

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 62, § 2 en 74/5 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Afwezigheid van méér dan een jaar - Verval van het recht op terugkeer - Terugdrijving en vasthouding in een welbepaalde plaats aan de grens - Verenigbaarheid met artikel 8 EVRM, dat het recht op eerbiediging van het privé- en gezinsleven waarborgt - Verzet tegen de verwijdering - Nieuwe vasthoudingstitel - Motiveringsplicht

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 62, § 2 en 74/5 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

rétenion - Obligation de motivation

- Art. 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 62, § 2 et 74/5 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ETRANGERS - Absence de plus d'un an - Péremption du droit de retour - Refoulement et maintien dans un lieu déterminé situé aux frontières - Compatibilité avec l'article 8 de la Conv. D.H., qui garantit le droit au respect de la vie privée et familiale - Opposition à l'éloignement - Nouveau titre de rétenion - Obligation de motivation

- Art. 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 62, § 2 et 74/5 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

Wanneer de Belgische Staat de hoedanigheid heeft om tegen een arrest cassatieberoep in te stellen en de verklaring van cassatieberoep werd opgemaakt in zijn naam door verschijning, op de griffie van het hof van beroep, van de advocaat die hem vertegenwoordigt, komt het aan de griffie die de verklaring van cassatieberoep in ontvangst neemt niet toe daarenboven te onderzoeken wie van het administratief personeel van de Belgische Staat bevoegd is om de zaak bij het Hof aanhangig te maken (1). (1) In zijn tweede middel van niet-ontvankelijkheid voerde de verweerder aan dat geen enkele bepaling de voor deze aangelegenheid bevoegde minister toestond de bevoegdheid om cassatieberoep in te stellen tegen de op grond van artikel 72, derde lid, Vreemdelingenwet gewezen arresten over te dragen. Hij leidde hieruit af dat een administratief deskundige van de Dienst Vreemdelingenzaken die bevoegdheid niet kon uitoefenen en wees erop dat een brief die door een dergelijke ambtenaar was ondertekend en aan de raadsman van de Belgische Staat was gericht, "[die advocaat] verzocht om tegen [het arrest] cassatieberoep in te stellen". Het OM heeft wat dat betreft benadrukt dat, behalve wanneer de wet een bijzondere lastgeving vereist, "krachtens artikel 440, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, de eenvoudige verklaring van de advocaat geldt als vermoeden van zijn bevoegdheid om een partij in een procedure te vertegenwoordigen; voor de strafgerichten kan dit vermoeden niet worden omgekeerd, aangezien de artikelen 848 en 849 Gerechtelijk Wetboek niet van toepassing zijn" (Cass. 3 juni 2020, AR P.20.0302.F, AC 2020, nr. 354, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; er dient te worden opgemerkt dat er in dit geval geen sprake is van een ontkenning zoals bedoeld in de artikelen 848 en 849 Gerechtelijk Wetboek). Welnu, uit de verklaring van cassatieberoep blijkt dat ze is ondertekend door "Mr. (...), advocaat, voor en in naam van de Belgische Staat (...), vertegenwoordigd door de Staatssecretaris voor Asiel en Migratie", en niet voor en in naam van de voormelde ambtenaar. Bovendien, merkt het OM op, blijkt niet, gesteld dat het in artikel 440, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalde vermoeden in dergelijke aangelegenheden weerlegbaar zou zijn, dat de

Lorsque l'État belge a qualité pour se pourvoir contre un arrêt et que la déclaration de pourvoi a été établie en son nom sur la comparution, au greffe de la cour d'appel, de l'avocat qui le représente, il n'appartient pas au greffe qui reçoit la déclaration de pourvoi de rechercher en outre qui, au sein du personnel administratif de l'État belge, a compétence pour décider de saisir la Cour (1). (1) Au titre de deuxième fin de non-recevoir, le défendeur a fait valoir qu'aucune disposition ne permet au ministre compétent en la matière de déléguer la compétence de se pourvoir en cassation contre les arrêts rendus sur pied de l'article 72, al. 3, de la loi sur les étrangers. Il en a déduit qu'un expert administratif au sein de l'Office des Étrangers ne pouvait exercer cette compétence, et relève qu'un courrier signé par un tel fonctionnaire, adressé au conseil de l'État belge, « remercie [cet avocat] de bien vouloir former un pourvoi en cassation à l'encontre de [l'arrêt] ». Le M.P. a souligné à cet égard que, sauf lorsque la loi exige un mandat spécial, « en vertu de l'article 440, alinéa 2, du Code judiciaire, la simple affirmation de l'avocat vaut présomption de son pouvoir de représenter une partie dans le cadre d'une procédure ; devant les juridictions répressives, cette présomption ne peut être renversée, les articles 848 et 849 du Code judiciaire n'étant pas applicables » (Cass. 3 juin 2020, RG P.20.0302.F, Pas. 2020, n° 354, avec concl. « dit en substance » de M. VANDERMEERSCH, avocat général ; à noter qu'il n'est pas question dans la présente espèce d'un désaveu, visé aux articles 848 et 849 C. jud.). Or, il apparaît de la déclaration de pourvoi qu'elle a été signée par « Me (...), avocat, pour et au nom de l'État belge (...), représenté en la personne du secrétaire d'État à l'Asile et la Migration », et non pour et au nom de la fonctionnaire précitée. Et, selon le M.P., à supposer que la présomption prévue à l'article 440, alinéa 2, du Code judiciaire soit réfragable en cette matière, le courrier produit par le défendeur ne paraît pas de nature à la renverser. (M.N.B.)

door de verweerder overgelegde brief dat vermoeden zou kunnen omkeren. (M.N.B.)

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Allerlei - Vreemdelingen - Administratieve maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Handhaving - Cassatieberoep in naam van de Belgische Staat - Bevoegdheid om over het instellen van het cassatieberoep te beslissen - Toetsing

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 440 Gerechtelijk Wetboek

VREEMDELINGEN - Administratieve maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Handhaving - Cassatieberoep in naam van de Belgische Staat - Bevoegdheid om over het instellen van het cassatieberoep te beslissen - Toetsing

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 440 Gerechtelijk Wetboek

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Personnes ayant qualité pour se pourvoir ou contre lesquelles on peut ou on doit se pourvoir - Divers - Etrangers - Mesure administrative privative de liberté - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Juridictions d'instruction - Maintien - Pourvoi en cassation au nom de l'État belge - Compétence pour décider de former le pourvoi - Vérification

- Art. 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 440 Code judiciaire

ETRANGERS - Mesure administrative de privation de liberté - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Juridictions d'instruction - Maintien - Pourvoi en cassation au nom de l'État belge - Compétence pour décider de former le pourvoi - Vérification

- Art. 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 440 Code judiciaire

S.15.0079.F

29 november 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211129.3F.72](#)

AC nr. ...

Krachtens artikel 4, 3°, van de wet van 20 december 2002 betreffende de bescherming van de preventieadviseurs zijn de in deze wet bepaalde procedures in geval van beëindiging van de arbeidsovereenkomst van de preventieadviseur niet van toepassing in geval van collectief ontslag waarop de procedures van toepassing zijn die zijn vastgesteld krachtens hoofdstuk VII van de wet van 13 februari 1998 houdende bepalingen tot bevordering van de tewerkstelling.

ONDERNEMINGSRAAD EN VEILIGHEIDSCOMITE - Beschermde werknemers - Preventieadviseur - Collectief ontslag - Beschermingsprocedure - Geen toepassing

- Art. 4, 3° Wet 20 december 2002 betreffende de bescherming van de preventieadviseurs

- Art. 4, 3° Wet 20 december 2002 betreffende de bescherming van de preventieadviseurs

ONDERNEMINGSRAAD EN VEILIGHEIDSCOMITE - Beschermde werknemers - Preventieadviseur - Collectief ontslag - Beschermingsprocedure - Geen toepassing

- Art. 4, 3° Wet 20 december 2002 betreffende de bescherming van de preventieadviseurs

- Art. 4, 3° Wet 20 december 2002 betreffende de bescherming van de preventieadviseurs

En vertu de l'article 4, 3°, de la loi du 20 décembre 2002 portant protection des conseillers en prévention, les procédures de protection prévues par cette loi en cas de rupture du contrat de travail du conseiller en prévention ne s'appliquent pas dans le cas d'un licenciement collectif soumis aux procédures fixées en vertu du chapitre VII de la loi du 13 février 1998 portant des dispositions en faveur de l'emploi.

CONSEIL D'ENTREPRISE ET COMITE DE SECURITE ET D'HY - Travailleurs protégés - Conseiller en prévention - Licenciement collectif - Procédure de protection - Absence d'application

- Art. 4, 3° L. du 20 décembre 2002 portant protection des conseillers en prévention

- Art. 4, 3° L. du 20 décembre 2002 portant protection des conseillers en prévention

CONSEIL D'ENTREPRISE ET COMITE DE SECURITE ET D'HY - Travailleurs protégés - Conseiller en prévention - Licenciement collectif - Procédure de protection - Absence d'application

- Art. 4, 3° L. du 20 décembre 2002 portant protection des conseillers en prévention

- Art. 4, 3° L. du 20 décembre 2002 portant protection des conseillers en prévention

Het Hof is verplicht om aan het Grondwettelijk Hof de vraag stellen over de schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet door artikel 4, 3°, van de wet van 20 december 2002, in zoverre het de toepassing uitsluit van de beschermingsprocedures ten aanzien van elke preventieadviseur die ontslagen wordt in het kader van een collectief ontslag, ongeacht of de werkgever al dan niet verplicht is om na het collectief ontslag binnen zijn personeel over een preventieadviseur te beschikken, al naargelang hij op dat tijdstip ten minste twintig of, integendeel, minder dan twintig werknemers in dienst heeft.

ONDERNEMINGSRAAD EN VEILIGHEIDSCOMITE - Beschermde werknemers - Preventieadviseur - Collectief ontslag - Verplichting om binnen het personeel over een preventieadviseur te beschikken

- Art. 2, § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Art. 2, § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

ONDERNEMINGSRAAD EN VEILIGHEIDSCOMITE - Beschermde werknemers - Preventieadviseur - Collectief ontslag - Verplichting om binnen het personeel over een preventieadviseur te beschikken

- Art. 2, § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Art. 2, § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

GRONDWETTELIJK HOF - Prejudiciële vraag - Ondernemingsraad en veiligheidscomité - Beschermde werknemers - Preventieadviseur - Collectief ontslag - Verplichting om binnen het personeel over een preventieadviseur te beschikken

- Art. 2, § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Art. 2, § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

GRONDWETTELIJK HOF - Prejudiciële vraag - Ondernemingsraad en veiligheidscomité - Beschermde werknemers - Preventieadviseur - Collectief ontslag - Verplichting om binnen het personeel over een preventieadviseur te beschikken

- Art. 2, § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Art. 2, § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

La Cour est tenue de poser à la Cour constitutionnelle la question de la violation des articles 10 et 11 de la Constitution par l'article 4, 3° de la loi du 20 décembre 2002 excluant à l'application des procédures de protection à l'égard de tout conseiller en prévention licencié dans le cas de licenciement collectif, sans distinguer selon que l'employeur reste ou non tenu de disposer d'un conseiller en prévention au sein du personnel après le licenciement collectif, suivant qu'il occupe à ce moment au moins vingt ou, au contraire, moins de vingt travailleurs.

CONSEIL D'ENTREPRISE ET COMITE DE SECURITE ET D'HY - Travailleurs protégés - Conseiller en prévention - Licenciement collectif - Obligation de disposer d'un conseiller en prévention au sein du personnel

- Art. 2, § 2 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

- Art. 2, § 2 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

CONSEIL D'ENTREPRISE ET COMITE DE SECURITE ET D'HY - Travailleurs protégés - Conseiller en prévention - Licenciement collectif - Obligation de disposer d'un conseiller en prévention au sein du personnel

- Art. 2, § 2 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

- Art. 2, § 2 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

COUR CONSTITUTIONNELLE - Question préjudicielle - Conseil d'entreprise et comité de sécurité et d'hygiène - Travailleurs protégés - Conseiller en prévention - Licenciement collectif - Obligation de disposer d'un conseiller en prévention au sein du personnel

- Art. 2, § 2 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

- Art. 2, § 2 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

COUR CONSTITUTIONNELLE - Question préjudicielle - Conseil d'entreprise et comité de sécurité et d'hygiène - Travailleurs protégés - Conseiller en prévention - Licenciement collectif - Obligation de disposer d'un conseiller en prévention au sein du personnel

- Art. 2, § 2 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

- Art. 2, § 2 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

Het Hof is verplicht om aan het Grondwettelijk Hof de vraag stellen over de schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet door artikel 4, 3°, van de wet van 20 december 2002 in zoverre het, ten aanzien van de preventieadviseur die ontslagen is in het kader van een collectief ontslag, waarop de procedures van toepassing zijn die zijn vastgesteld krachtens hoofdstuk VII van de wet van 13 februari 1998 houdende bepalingen tot bevordering van de tewerkstelling, de toepassing uitsluit van de door de wet van 20 december 2002 voorgeschreven procedures op de preventieadviseur van wie het individueel ontslag wordt overwogen.

ONDERNEMINGSRAAD EN VEILIGHEIDSCOMITE - Beschermde werknemers - Preventieadviseur - Individueel ontslag - Beschermingsprocedure - Collectief ontslag - Ontstentenis van beschermingsprocedure - Discriminatie

- Art. 2, § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Art. 2, § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

ONDERNEMINGSRAAD EN VEILIGHEIDSCOMITE - Beschermde werknemers - Preventieadviseur - Individueel ontslag - Beschermingsprocedure - Collectief ontslag - Ontstentenis van beschermingsprocedure - Discriminatie

- Art. 2, § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Art. 2, § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

GRONDWETTELIJK HOF - Prejudiciële vraag - Ondernemingsraad en veiligheidscomité - Beschermde werknemers - Preventieadviseur - Individueel ontslag - Beschermingsprocedure - Collectief ontslag - Ontstentenis van beschermingsprocedure - Discriminatie

- Art. 2, § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Art. 2, § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

GRONDWETTELIJK HOF - Prejudiciële vraag - Ondernemingsraad en veiligheidscomité - Beschermde werknemers - Preventieadviseur - Individueel ontslag - Beschermingsprocedure - Collectief ontslag - Ontstentenis van beschermingsprocedure - Discriminatie

- Art. 2, § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Art. 2, § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

La Cour est tenue de poser à la Cour constitutionnelle la question de la violation des articles 10 et 11 de la Constitution par l'article 4, 3° de la loi du 20 décembre 2002 excluant à l'égard du conseiller en prévention licencié dans le cas de licenciement collectif, auquel s'appliquent les procédures fixées en vertu du Chapitre VII de la loi du 13 février 1998 portant dispositions en faveur de l'emploi, l'application des procédures prévues par la loi du 20 décembre 2002 pour le conseiller en prévention dont le licenciement individuel est envisagé.

CONSEIL D'ENTREPRISE ET COMITE DE SECURITE ET D'HY - Travailleurs protégés - Conseiller en prévention - Licenciement individuel - Procédure de protection - Licenciement collectif - Absence de procédure de protection - Discrimination

- Art. 2, § 2 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

- Art. 2, § 2 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

CONSEIL D'ENTREPRISE ET COMITE DE SECURITE ET D'HY - Travailleurs protégés - Conseiller en prévention - Licenciement individuel - Procédure de protection - Licenciement collectif - Absence de procédure de protection - Discrimination

- Art. 2, § 2 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

- Art. 2, § 2 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

COUR CONSTITUTIONNELLE - Question préjudicielle - Conseil d'entreprise et comité de sécurité et d'hygiène - Travailleurs protégés - Conseiller en prévention - Licenciement individuel - Procédure de protection - Licenciement collectif - Absence de procédure de protection - Discrimination

- Art. 2, § 2 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

- Art. 2, § 2 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

COUR CONSTITUTIONNELLE - Question préjudicielle - Conseil d'entreprise et comité de sécurité et d'hygiène - Travailleurs protégés - Conseiller en prévention - Licenciement individuel - Procédure de protection - Licenciement collectif - Absence de procédure de protection - Discrimination

- Art. 2, § 2 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

- Art. 2, § 2 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

Hoewel de informatie- en raadplegingsprocedure die moet worden gevolgd bij een collectief ontslag en die een hoofdzakelijk collectieve procedure is, op zich niet waarborgt dat de werkgever een collectief ontslag zou kunnen aangrijpen om de arbeidsverhouding met een preventieadviseur te beëindigen om redenen die verband houden met diens onafhankelijkheid, staat het aan de bevoegde rechter, die in voorkomend geval in kort geding uitspraak doet, om op verzoek van de preventieadviseur een toetsing te verrichten van de werkelijkheid van de redenen voor het ontslag op basis van de aan hem voorgelegde feiten van de zaak; een dergelijke toetsing volstaat om de evenredigheid van de in het geding zijnde bepaling te waarborgen.

ONDERNEMINGSRAAD EN VEILIGHEIDSCOMITE - Beschermde werknemers - Collectief ontslag - Preventieadviseur - Redenen die verband houden met zijn onafhankelijkheid - Geen verband - Evenredigheidstoezicht door de bevoegde rechter

- Art. 4, 3° Wet 20 december 2002 betreffende de bescherming van de preventieadviseurs

- Art. 4, 3° Wet 20 december 2002 betreffende de bescherming van de preventieadviseurs

ONDERNEMINGSRAAD EN VEILIGHEIDSCOMITE - Beschermde werknemers - Collectief ontslag - Preventieadviseur - Redenen die verband houden met zijn onafhankelijkheid - Geen verband - Evenredigheidstoezicht door de bevoegde rechter

- Art. 4, 3° Wet 20 december 2002 betreffende de bescherming van de preventieadviseurs

- Art. 4, 3° Wet 20 december 2002 betreffende de bescherming van de preventieadviseurs

Si la procédure d'information et de consultation à suivre lors d'un licenciement collectif, qui est une procédure essentiellement collective, ne garantit pas en soi qu'un employeur ne profite pas d'un licenciement collectif pour mettre un terme à la relation de travail avec un conseiller en prévention pour des motifs liés à son indépendance, il appartient au juge compétent, statuant le cas échéant en référé, d'opérer à la demande du conseiller en prévention un contrôle quant à la réalité des motifs du licenciement sur la base des faits de la cause qui lui sont soumis; un tel contrôle est suffisant pour garantir la proportionnalité de la disposition en cause.

CONSEIL D'ENTREPRISE ET COMITE DE SECURITE ET D'HY - Travailleurs protégés - Licenciement collectif - Conseiller en prévention - Motifs liés à son indépendance - Absence - Contrôle de proportionnalité par le juge compétent

- Art. 4, 3° L. du 20 décembre 2002 portant protection des conseillers en prévention

- Art. 4, 3° L. du 20 décembre 2002 portant protection des conseillers en prévention

CONSEIL D'ENTREPRISE ET COMITE DE SECURITE ET D'HY - Travailleurs protégés - Licenciement collectif - Conseiller en prévention - Motifs liés à son indépendance - Absence - Contrôle de proportionnalité par le juge compétent

- Art. 4, 3° L. du 20 décembre 2002 portant protection des conseillers en prévention

- Art. 4, 3° L. du 20 décembre 2002 portant protection des conseillers en prévention

S.18.0089.N

20 december 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211220.3N.6](#)

AC nr. ...

De omstandigheid dat een partij een gevolg van de overeenkomst miskent en aldus de overeenkomst niet te goeder trouw uitvoert, laat de rechter niet toe te oordelen, in strijd met artikel 1134, eerste lid, Oud Burgerlijk Wetboek, dat de wederpartij als sanctie aanspraak kan maken op een voordeel uit de overeenkomst zonder vast te stellen dat aan de voorwaarden die de overeenkomst aan de toekenning van dat voordeel stelt, is voldaan.

OVEREENKOMST - Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Goede trouw - Miskennning

La circonstance qu'une partie méconnaît un effet de la convention et n'exécute donc pas celle-ci de bonne foi ne permet pas au juge de décider, en violation de l'article 1134, alinéa 1er, de l'ancien Code civil, que l'autre partie peut prétendre, à titre de sanction, à un avantage tiré de la convention, sans constater que les conditions posées par la convention pour l'octroi de cet avantage sont réunies.

CONVENTION - Droits et obligations des parties - Entre parties - Bonne foi - Méconnaissance

- Art. 1134, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 1134, al. 1er Ancien Code civil

Krachtens het algemeen rechtsbeginsel dat rechtsmisbruik verbiedt dat voor overeenkomsten is neergelegd in artikel 1134, derde lid, Oud Burgerlijk Wetboek, kan de rechter die vaststelt dat een partij die een recht dat de overeenkomst haar toekent heeft uitgeoefend op een wijze die kennelijk de grenzen te buiten gaat van de uitoefening van dat recht door een bedachtzaam en voorzichtig persoon, het recht tot zijn normale uitoefening herleiden of het herstel opleggen van de schade die door het misbruik is teweeggebracht (1). (1) Cass. 19 oktober 2018, AR C.15.0086.N, AC 2018, nr. 570.

En vertu du principe général du droit interdisant, s'agissant des conventions, l'abus de droit consacré à l'article 1134, alinéa 3, de l'ancien Code civil, le juge qui constate que la partie qui a exercé un droit conféré par la convention d'une manière qui excède manifestement les limites de l'exercice de ce droit par une personne prudente et diligente peut réduire ce droit à son exercice normal ou imposer la réparation du préjudice causé par l'abus (1). (1) Cass. 19 octobre 2018, RG C.15.0086.N, Pas. 2018, n° 570.

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Verbod van rechtsmisbruik - Sanctie

- Art. 1134, derde lid Oud Burgerlijk Wetboek

RECHTSMISBRUIK - Sanctie

- Art. 1134, derde lid Oud Burgerlijk Wetboek

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Interdiction de l'abus de droit - Sanction]

- Art. 1134, al. 3 Ancien Code civil

ABUS DE DROIT - Sanction

- Art. 1134, al. 3 Ancien Code civil

S.18.0090.F

15 maart 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210315.3F.2](#)

AC nr. ...

De vordering tot bindendverklaring van de rechterlijke beslissing heeft een louter bewarend karakter; de rechter die over die vordering uitspraak doet, vermag geen betwistingen te beslechten waarover de partijen in een andere procedure tegenspraak zouden kunnen voeren, zelfs als uit de oplossing van die betwistingen zou blijken dat de eiser geen belang heeft bij de bindendverklaring van de rechterlijke beslissing (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 186.

TUSSENKOMST - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Vordering tot bindendverklaring van een rechterlijke beslissing - Aard - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 812 Gerechtelijk Wetboek

La demande en déclaration de décision judiciaire commune a un caractère purement conservatoire; il n'appartient pas au juge qui se prononce sur cette demande de trancher des contestations que les parties pourraient éventuellement débattre au cours d'une autre procédure, même si la solution donnée à ces contestations devait faire apparaître que le demandeur est sans intérêt à entendre déclarer la décision judiciaire commune (1). (1) Voir les concl. du MP.

INTERVENTION - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Demande en déclaration d'une décision judiciaire commune - Caractère - Pouvoir du juge

- Art. 812 Code judiciaire

De vordering tot bindendverklaring van een rechterlijke beslissing heeft enkel tot doel te voorkomen dat de verweerder in die vordering, in een ander geschil tegen de eiser, eventueel zou aanvoeren dat die beslissing hem niet kan worden tegengeworpen; het is voldoende dat die mogelijkheid bestaat opdat de eiser van het vereiste belang doet blijken om de te wijzen beslissing jegens de verweerder bindend te doen verklaren (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 186.

TUSSENKOMST - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Vordering tot bindendverklaring van een rechterlijke beslissing - Voorwerp - Ontvankelijkheid

- Artt. 15, 16, 17, 18 en 812 Gerechtelijk Wetboek

Het recht van verdediging van de tot bindendverklaring van het vonnis opgeroepen partij wordt niet miskend wanneer zij haar argumenten kan aanvoeren in het tegensprekelijk debat over de uitvoering van een deskundigenonderzoek dat nog niet is opgestart en in het daaropvolgend debat voor de rechter (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 186.

RECHT VAN VERDEDIGING - Burgerlijke zaken - Vonnis dat een deskundigenonderzoek beveelt - Oproeping tot bindendverklaring van het vonnis - Ontvankelijkheid

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Recht van verdediging - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Vonnis dat een deskundigenonderzoek beveelt - Oproeping tot bindendverklaring van het vonnis - Ontvankelijkheid

La demande en déclaration d'une décision judiciaire commune a pour seul objet d'empêcher que le défendeur à cette demande puisse éventuellement objecter, dans un autre litige l'opposant au demandeur, que cette décision ne lui est pas opposable; il suffit que cette possibilité existe pour que le demandeur démontre qu'il a intérêt à entendre déclarer la décision à intervenir commune au défendeur (1). (1) Voir les concl. du MP.

INTERVENTION - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Demande en déclaration d'une décision judiciaire commune - Objet - Recevabilité

- Art. 15, 16, 17, 18 et 812 Code judiciaire

Le droit de défense de la partie appelée en déclaration de jugement commun n'est pas méconnu lorsqu'elle peut faire valoir ses arguments dans le cadre contradictoire de la mise en œuvre d'une expertise qui n'est pas encore entamée et de la discussion judiciaire ultérieure (1). (1) Voir les concl. du MP.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière civile - Jugement ordonnant une expertise - Appel en déclaration de jugement commun - Recevabilité

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Droits de la défense - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Jugement ordonnant une expertise - Appel en déclaration de jugement commun - Recevabilité

S.19.0022.N

12 april 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210412.3N.4](#)

AC nr. ...

De Belgische Staat heeft niet de vereiste hoedanigheid om als verweerder op te treden in vorderingen gericht tegen beslissingen van de paritaire comités, subcomités en de organen opgericht in de schoot van die comités en subcomités (1). (1) Zie concl. OM.

PARITAIR COMITE - Verzoeningsbureau - Vertegenwoordiging in rechte - Belgische Staat

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 35, 37, 38, eerste lid, 2°, 39, 40, 44, 46, 47 en 49 Wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités

L'État belge n'a pas la qualité requise pour agir en tant que défendeur dans des demandes dirigées contre des décisions des commissions et sous-commissions paritaires et des organes créés au sein de ceux-ci.

COMMISSION PARITAIRE - Bureau de conciliation - Représentation en justice - Etat belge

- Art. 17 Code judiciaire

- Art. 35, 37, 38, al 1er, 2°, 39, 40, 44, 46, 47 et 49 L. du 5 décembre 1968 sur les conventions collectives de travail et les commissions paritaires

- Artt. 19 en 20 KB 6 november 1969 tot vaststelling van de algemene regels voor de werking van de paritaire comités en paritaire subcomités

- Art. 19 et 20 A.R. du 6 novembre 1969

De Belgische Staat staat in voor de instelling en goede werking van de paritaire comités en subcomités en de verzoeningsbureaus binnen die comités, maar het zijn de vertegenwoordigers van de in die organen vertegenwoordigde werknemers- en werkgeversorganisaties die in de schoot van die organen de beslissingen nemen, zodat die niet aan de Belgische Staat kunnen worden toegerekend (1). (1) Zie concl. OM.

L'État belge assure l'institution et le bon fonctionnement des commissions paritaires et sous-commissions paritaires et des bureaux au sein de ces commissions mais ce sont les représentants des organisations de travailleurs et d'employeurs représentés dans ces organes qui prennent les décisions au sein de ceux-ci, de sorte qu'elles ne peuvent être imputées à l'État belge (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

PARITAIR COMITE - Instelling - Werking - Beslissingen

- Artt. 35, 37, 38, eerste lid, 2°, 39, 40, 44, 46, 47 en 49 Wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités
- Artt. 19 en 20 KB 6 november 1969 tot vaststelling van de algemene regels voor de werking van de paritaire comités en paritaire subcomités

COMMISSION PARITAIRE - Institution - Fonctionnement - Décisions

- Art. 35, 37, 38, al 1er, 2°, 39, 40, 44, 46, 47 et 49 L. du 5 décembre 1968 sur les conventions collectives de travail et les commissions paritaires
- Art. 19 et 20 A.R. du 6 novembre 1969

S.19.0057.N

18 oktober 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211018.3N.2](#)

AC nr. ...

Het Taaldecreet is alleen van toepassing op de sociale betrekkingen, de wettelijk voorgeschreven akten en bescheiden en alle documenten uitgaande van werkgevers, die kaderen in het ondergeschikt verband tussen de personen die in naam van de werkgever geheel of gedeeltelijk belast zijn met de uitoefening van het werkgeversgezag over de werknemer en de werknemer (1). (1) Zie Cass. 22 april 2002, AR S.01.0090.N, AC 2002, nr. 244.

Le décret du 19 juillet 1973 réglant l'emploi des langues en matière de relations sociales entre employeurs et travailleurs, ainsi qu'en matière d'actes et de documents d'entreprise prescrits par la loi et les règlements ne s'applique qu'aux relations sociales, aux actes et documents prescrits par la loi et à tous les documents émanant des employeurs, qui s'inscrivent dans le cadre du lien de subordination entre les personnes qui, au nom de l'employeur, sont chargées en tout ou en partie d'exercer l'autorité de l'employeur sur le travailleur et le travailleur (1). (1) Voir Cass. 22 avril 2002, AR S.01.0090.N, Pas. 2002, n° 244.

TAAALGEBRUIK - Sociale betrekkingen - Taaldecreet - Toepassingsgebied - Werkgever - Werknemer

- Artt. 2, eerste lid, 3 en 5, § 1 Decreet van 19 juli 1973 tot regeling van het gebruik der talen voor de sociale betrekking tussen de werkgevers en de werknemers, alsmede van de door de wet en de verordeningen voorgeschreven akten en bescheiden van de onderneming

LANGUES (EMPLOI DES) - Relations sociales - Décret du 19 juillet 1973 - Champ d'application - Employeur - Travailleur

- Art. 2, al. 1er, 3 et 5, § 1 Décret du 19 juillet 1973 du Conseil culturel de la Communauté culturelle néerlandaise réglant l'emploi des langues en matière de relations sociales entre employeurs et travailleurs, ainsi qu'en matière d'actes et de documents d'entreprise prescrits par

S.19.0071.F

21 juni 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210621.3F.6](#)

AC nr. ...

Artikel 2 van de richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003 moet in die zin worden uitgelegd dat het de lidstaten niet verplicht de bezoldiging van de thuiswachtdiensten te bepalen op grond van de voorafgaande omschrijving van die periodes als "wachttijd" of "rusttijd"; noch die bepaling, noch artikel 8, § 1, tweede lid, van de wet 14 december 2000, noch artikel 24/1 van het modelreglement verbieden om een verschillende vergoeding te bepalen voor de periodes waarin de brandweervrijwilliger in oproepbaarheidsdienst onderworpen is aan de voormelde verplichtingen, die hem door de werkgever zijn opgelegd, en voor de periodes van de interventies (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr 460.

LOON - Recht op loon - Inrichting van de Gemeentelijke brandweerdiensten - Brandweervrijwilliger - In oproepbaarheidsdienst - In interventie - Verschillende bezoldiging

- Art. 2, punt 1 Richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003
- Art. 8, § 1, tweede lid Wet 14 december 2000 tot vaststelling van sommige aspecten van de organisatie van de arbeidstijd in de openbare sector
- Art. 1, bijlage 3, art. 24/1, 1°, 2° en 4° KB 6 mei 1971 tot vaststelling van de modellen van gemeentelijke reglementen betreffende de organisatie van de gemeentelijke brandweerdiensten

GEMEENTE - Loon - Recht op loon - Inrichting van de Gemeentelijke brandweerdiensten - Brandweervrijwilliger - In oproepbaarheidsdienst - In interventie

- Art. 2, punt 1 Richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003
- Art. 8, § 1, tweede lid Wet 14 december 2000 tot vaststelling van sommige aspecten van de organisatie van de arbeidstijd in de openbare sector
- Art. 1, bijlage 3, art. 24/1, 1°, 2° en 4° KB 6 mei 1971 tot vaststelling van de modellen van gemeentelijke reglementen betreffende de organisatie van de gemeentelijke brandweerdiensten

L'article 2 de la directive 2003/88/CE du Parlement et du Conseil du 4 novembre 2003 doit être interprété en ce sens qu'il n'impose pas aux États membres de déterminer la rémunération des périodes de garde à domicile en fonction de la qualification préalable de ces périodes en tant que « temps de travail » ou « période de repos »; ni cette disposition, ni l'article 8, §1er, alinéa 2, de la loi du 14 décembre 2000, ni l'article 24/1 du règlement-type n'interdisent de prévoir une rémunération différente pour les périodes pendant lesquelles le pompier volontaire en service de rappel est soumis aux obligations précitées, imposées par l'employeur, et les périodes relatives aux interventions (1). (1) Voir les concl. du MP.

REMUNERATION - Droit a la rémunération - Organisation des services communaux d'incendie - Pompier volontaire - En service de rappel - En intervention - Rémunération différente

- Art. 2, point 1 Directive 2003/88/CE du Parlement européen et du Conseil du 4 novembre 2003
- Art. 8, § 1er, al. 2 L. du 14 décembre 2000 fixant certains aspects de l'aménagement du temps de travail dans le secteur public
- Art. 1er, annexe 3, art. 24/1, 1°, 2° et 4° A.R. du 6 mai 1971

COMMUNE - Rémunération - Droit à la rémunération - Organisation des services communaux d'incendie - Pompier volontaire - En service de rappel - En intervention

- Art. 2, point 1 Directive 2003/88/CE du Parlement européen et du Conseil du 4 novembre 2003
- Art. 8, § 1er, al. 2 L. du 14 décembre 2000 fixant certains aspects de l'aménagement du temps de travail dans le secteur public
- Art. 1er, annexe 3, art. 24/1, 1°, 2° et 4° A.R. du 6 mai 1971

Artikel 2.1 van de richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003 moet in die zin worden uitgelegd dat, zelfs als de werknemer niet op zijn arbeidsplaats, zijn woonplaats of een andere verblijfplaats dient te verblijven, de wachttijd tijdens welke hij permanent beschikbaar moet zijn en onderworpen is aan verplichtingen die hem door de werkgever worden opgelegd, waaronder met name het tijdsbestek waarbinnen hij het werk moet hervatten, en die hem op een objectieve en zeer ingrijpende wijze beperken in het vrije tijdsbeheer van de periodes waarin er op hem geen beroep wordt gedaan, moet worden beschouwd als "arbeidstijd"; artikel 8, § 1, tweede lid, van de wet van 14 december 2000 kan niet anders worden uitgelegd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr 460.

L'article 2, point 1, de la Directive 2003/88/CE du Parlement et du Conseil du 4 novembre 2003 doit être interprété en ce sens que, même s'il n'est pas tenu de demeurer sur le lieu de travail, à son domicile ou en un autre lieu de séjour, le temps de garde au cours duquel le travailleur doit être disponible en permanence et est soumis à des obligations, imposées par l'employeur, notamment de délai pour reprendre le travail, qui restreignent d'une manière objective et très significative la faculté qu'il a de gérer librement le temps de ces périodes pendant lequel les services professionnels ne sont pas sollicités, doit être considéré comme « temps de travail »; l'article 8, § 1er, alinéa 2, de la loi du 14 décembre 2000 n'appelle pas une autre interprétation (1). (1) Voir les concl. du MP.

ARBEID - Arbeidstijden en rusttijden - Richtlijn 2003/88/EG van het Europese Parlement en de Raad van 4 november 2003 - Arbeidstijd - Begrip

- Art. 2, punt 1 Richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003
- Art. 8, § 1, tweede lid Wet 14 december 2000 tot vaststelling van sommige aspecten van de organisatie van de arbeidstijd in de openbare sector

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Algemeen - Richtlijn 2003/88/EG van het Europese Parlement en de Raad van 4 november 2003 - Arbeidstijd - Begrip

- Art. 2, punt 1 Richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003
- Art. 8, § 1, tweede lid Wet 14 december 2000 tot vaststelling van sommige aspecten van de organisatie van de arbeidstijd in de openbare sector

TRAVAIL - Durée du travail et repos - Directive 2003/88/CE du Parlement et du Conseil du 4 novembre 2003 - Temps de travail - Notion

- Art. 2, point 1 Directive 2003/88/CE du Parlement européen et du Conseil du 4 novembre 2003
- Art. 8, § 1er, al. 2 L. du 14 décembre 2000 fixant certains aspects de l'aménagement du temps de travail dans le secteur public

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Généralités - Directive 2003/88/CE du Parlement et du Conseil du 4 novembre 2003 - Temps de travail - Notion

- Art. 2, point 1 Directive 2003/88/CE du Parlement européen et du Conseil du 4 novembre 2003
- Art. 8, § 1er, al. 2 L. du 14 décembre 2000 fixant certains aspects de l'aménagement du temps de travail dans le secteur public

Artikel 41, 1°, 4°, 5°, 6°, 7°, 10° en 12°, van het organieke reglement van de gemeentelijke brandweerdienst van de eiseres voorziet in een verschillende vergoeding voor verschillende categorieën van prestaties van de brandweervrijwilligers, die omschreven worden als interventie, interventie voor het verwijderen van wespennesten of bijennesten, brandweeroefening, theorie, wachtdienst in het kazernement, administratieve prestaties, telefoonpermanentie voor hulpoproepen en mobilisatie van de brandweervrijwilligers of thuiswachtdiensten van de officieren-vrijwilligers; hieruit volgt dat niet alle periodes die arbeidstijd vormen in de zin van artikel 8, § 1, tweede lid, van de wet van 14 december 2000, uitgelegd overeenkomstig de artikelen 2 van de richtlijn 2003/88/EG, en 24/1 van het modelreglement, overeenkomstig artikel 41, 1°, van het modelreglement bezoldigd worden met een salaris dat is vastgesteld op minimum 1/1976ste van de jaarlijkse brutobezoldiging bepaald bij de weddeschaal van de overeenstemmende graad van het beroepspersoneel (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr 460.

GEMEENTE - Loon - Recht op loon - Inrichting van de Gemeentelijke brandweerdiensten - Brandweervrijwilliger - Periodes die arbeidstijd vormen in de zin van de artikelen 8, § 1, tweede lid, van de wet van 14 december 2000 en 24/1 van het modelreglement - Bedrag van de bezoldiging

- Art. 8, § 1, tweede lid Wet 14 december 2000 tot vaststelling van sommige aspecten van de organisatie van de arbeidstijd in de openbare sector

- Art. 2, punt 1 Richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003

LOON - Recht op loon - Inrichting van de Gemeentelijke brandweerdiensten - Brandweervrijwilliger - Periodes die arbeidstijd vormen in de zin van de artikelen 8, § 1, tweede lid, van de wet van 14 december 2000 en 24/1 van het modelreglement - Bedrag van de bezoldiging

- Art. 8, § 1, tweede lid Wet 14 december 2000 tot vaststelling van sommige aspecten van de organisatie van de arbeidstijd in de openbare sector

- Art. 2, punt 1 Richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003

L'article 41, 1°, 4°, 5°, 6°, 7°, 10° et 12°, du règlement d'organisation du service communal d'incendie de la demanderesse prévoit une rémunération différente pour différentes catégories de prestations des pompiers volontaires, désignées comme intervention, intervention pour destruction de nids de guêpes ou d'abeilles, exercice, théorie, garde au casernement, prestations administratives, permanence téléphonique pour les demandes de secours et leur mobilisation, ou gardes à domicile des officiers volontaires; il s'ensuit que les périodes constituant du temps de travail au sens des articles 8, § 1er, alinéa 2, de la loi du 14 décembre 2000, interprété conformément à l'article 2 de la directive 2003/88/CE, et 24/1 du règlement-type ne sont pas toutes rémunérées conformément à l'article 41, 1°, du règlement organique à un salaire fixé au minimum à 1/1976e de la rémunération annuelle brute établie sur la base du barème du grade correspondant du personnel professionnel (1). (1) Voir les concl. du MP.

COMMUNE - Rémunération - Droit à la rémunération - Organisation des services communaux d'incendie - Pompier volontaire - Périodes constituant du temps de travail au sens des articles 8, § 1er, alinéa 2, de la loi du 14 décembre 2000 et 24/1 du règlement-type. - Montant de la rémunération

- Art. 8, § 1er, al. 2 L. du 14 décembre 2000 fixant certains aspects de l'aménagement du temps de travail dans le secteur public

- Art. 2, point 1 Directive 2003/88/CE du Parlement européen et du Conseil du 4 novembre 2003

REMUNERATION - Droit à la rémunération - Organisation des services communaux d'incendie - Pompier volontaire - Périodes constituant du temps de travail au sens des articles 8, § 1er, alinéa 2, de la loi du 14 décembre 2000 et 24/1 du règlement-type. - Montant de la rémunération

- Art. 8, § 1er, al. 2 L. du 14 décembre 2000 fixant certains aspects de l'aménagement du temps de travail dans le secteur public

- Art. 2, point 1 Directive 2003/88/CE du Parlement européen et du Conseil du 4 novembre 2003

De gemeente blijft de werkgever van de brandweervrijwilligers tot op de datum waarop de brandweerdienst geïntegreerd wordt in de hulpverleningszone en laatstgenoemde wordt op die datum hun werkgever; de gemeente blijft dus gehouden tot betaling van de verschuldigde bezoldigingen tot op de datum waarop de brandweerdienst geïntegreerd wordt in de hulpverleningszone (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr 460.

GEMEENTE - Brandweervrijwilligers in dienst bij een gemeente - Brandweerlieden - Integratie van de brandweerdiensten in de hulpverleningszones - Uitwerking op de hoedanigheid van werkgever - Gevolg - Vóór de integratie verschuldigde bezoldiging

- Artt. 18, 220, § 1, en 204 Wet 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid

LOON - Recht op loon - Brandweervrijwilligers in dienst bij een gemeente - Brandweerlieden - Integratie van de brandweerdiensten in de hulpverleningszones - Uitwerking op de hoedanigheid van werkgever - Gevolg - Vóór de integratie verschuldigde bezoldiging

- Artt. 18, 220, § 1, en 204 Wet 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid

ARBEIDSOVEREENKOMST - Verplichtingen - Brandweervrijwilligers in dienst bij een gemeente - Brandweerlieden - Integratie van de brandweerdiensten in de hulpverleningszones - Uitwerking op de hoedanigheid van werkgever - Gevolg - Vóór de integratie verschuldigde bezoldiging

- Artt. 18, 220, § 1, en 204 Wet 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid

ARBEID - Algemeen - Brandweervrijwilligers in dienst bij een gemeente - Brandweerlieden - Integratie van de brandweerdiensten in de hulpverleningszones - Uitwerking op de hoedanigheid van werkgever - Gevolg - Vóór de integratie verschuldigde bezoldiging

- Artt. 18, 220, § 1, en 204 Wet 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid

La commune reste l'employeur des pompiers volontaires jusqu'à la date à laquelle le service d'incendie est intégré dans la zone de secours et cette dernière devient leur employeur à cette date; la commune reste donc tenue au paiement des dettes de rémunération existant à la date à laquelle le service d'incendie est intégré dans la zone de secours (1). (1) Voir les concl. du MP.

COMMUNE - Sapeurs-pompiers volontaires en service auprès d'une commune - Membres des services d'incendie - Intégration des services d'incendie dans les zones de secours - Effet sur la qualité d'employeur - Conséquence - Rémunération due avant l'intégration

- Art. 18, 220, § 1er, et 204 L. du 15 mai 2007

REMUNERATION - Droit à la rémunération - Sapeurs-pompiers volontaires en service auprès d'une commune - Membres des services d'incendie - Intégration des services d'incendie dans les zones de secours - Effet sur la qualité d'employeur - Conséquence - Rémunération due avant l'intégration

- Art. 18, 220, § 1er, et 204 L. du 15 mai 2007

CONTRAT DE TRAVAIL - Obligations - Sapeurs-pompiers volontaires en service auprès d'une commune - Membres des services d'incendie - Intégration des services d'incendie dans les zones de secours - Effet sur la qualité d'employeur - Conséquence - Rémunération due avant l'intégration

- Art. 18, 220, § 1er, et 204 L. du 15 mai 2007

TRAVAIL - Généralités - Sapeurs-pompiers volontaires en service auprès d'une commune - Membres des services d'incendie - Intégration des services d'incendie dans les zones de secours - Effet sur la qualité d'employeur - Conséquence - Rémunération due avant l'intégration

- Art. 18, 220, § 1er, et 204 L. du 15 mai 2007

De periodes waarin de brandweervrijwilliger in oproepbaarheidsdienst onderworpen is aan verplichtingen die hem door de werkgever worden opgelegd, waaronder met name het tijdsbestek waarbinnen hij het werk moet hervatten, en die hem op een objectieve en zeer ingrijpende wijze beperken in het vrije tijdsbeheer van de periodes waarin er op hem geen beroep wordt gedaan, vormen arbeidstijd; artikel 24/1, 4°, van het modelreglement dat, wat betreft de oproepbaarheidsdienst, enkel de periode van de interventie aanrekent als dienstdienst en niet de periode waarin de brandweervrijwilliger aan de voormelde verplichtingen is onderworpen, is in strijd met artikel 8, § 1, tweede lid, van de wet, uitgelegd overeenkomstig artikel 2, van de richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003 (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr 460.

ARBEID - Arbeidstijden en rusttijden - Inrichting van de Gemeentelijke brandweerdiensten - Brandweervrijwilligers - Oproepbaarheidsdienst - Omschrijving

- Art. 2, punt 1 Richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003
- Art. 8, § 1, tweede lid Wet 14 december 2000 tot vaststelling van sommige aspecten van de organisatie van de arbeidstijd in de openbare sector
- Art. 1, bijlage 3, art. 24/1, 1°, 2° en 4° KB 6 mei 1971 tot vaststelling van de modellen van gemeentelijke reglementen betreffende de organisatie van de gemeentelijke brandweerdiensten

GEMEENTE - Inrichting van de Gemeentelijke brandweerdiensten - Brandweervrijwilligers - Oproepbaarheidsdienst - Omschrijving - Arbeid - Arbeidstijden en rusttijden

- Art. 2, punt 1 Richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003
- Art. 8, § 1, tweede lid Wet 14 december 2000 tot vaststelling van sommige aspecten van de organisatie van de arbeidstijd in de openbare sector
- Art. 1, bijlage 3, art. 24/1, 1°, 2° en 4° KB 6 mei 1971 tot vaststelling van de modellen van gemeentelijke reglementen betreffende de organisatie van de gemeentelijke brandweerdiensten

Les périodes au cours desquelles le pompier volontaire en service de rappel est soumis à des obligations imposées par l'employeur, notamment de délai pour reprendre le travail, qui restreignent d'une manière objective et très significative la faculté qu'il a de gérer librement le temps de ces périodes pendant lequel les services professionnels ne sont pas sollicités, constituent du temps de travail; l'article 24/1, 4°, du règlement-type, qui, en service de rappel, compte comme temps de service la seule période relative à l'intervention et non celle pendant laquelle le pompier volontaire est soumis aux obligations précitées, est contraire à l'article 8, § 1er, alinéa 2, de la loi interprété conformément à l'article 2 de la directive 2003/88/CE du Parlement et du Conseil du 4 novembre 2003 (1). (1) Voir les concl. du MP.

TRAVAIL - Durée du travail et repos - Organisation des services communaux d'incendie - Pompiers volontaires - Service de rappel - Qualification

- Art. 2, point 1 Directive 2003/88/CE du Parlement européen et du Conseil du 4 novembre 2003
- Art. 8, § 1er, al. 2 L. du 14 décembre 2000 fixant certains aspects de l'aménagement du temps de travail dans le secteur public
- Art. 1er, annexe 3, art. 24/1, 1°, 2° et 4° A.R. du 6 mai 1971

COMMUNE - Organisation des services communaux d'incendie - Pompiers volontaires - Service de rappel - Qualification - Travail - Durée du travail et du repos

- Art. 2, point 1 Directive 2003/88/CE du Parlement européen et du Conseil du 4 novembre 2003
- Art. 8, § 1er, al. 2 L. du 14 décembre 2000 fixant certains aspects de l'aménagement du temps de travail dans le secteur public
- Art. 1er, annexe 3, art. 24/1, 1°, 2° et 4° A.R. du 6 mai 1971

Artikel 62 van de wet van 28 december 1983 houdende fiscale en begrotingsbepalingen, gewijzigd door de wet van 7 november 1987, wijkt inzake de verschuldigde nalatigheidsinterest op de bijzondere bijdrage voor sociale zekerheid uitdrukkelijk af van de wettelijke rentevoet in sociale zaken bepaald in artikel 2, § 3, van de wet van 5 mei 1865 betreffende de lening tegen interest (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 280.

INTEREST - Allerlei - Bijzondere bijdrage voor sociale zekerheid - Geen of ontoereikende provisionele storting - Nalatigheidsinteressen - Rentevoet

- Art. 62 Wet 28 december 1983 houdende fiscale en begrotingsbepalingen
- Art. 2, § 3 Wet 5 mei 1865 betreffende de lening tegen interest

WERKLOOSHEID - Allerlei - Bijzondere bijdrage voor sociale zekerheid - Geen of ontoereikende provisionele storting - Nalatigheidsinteressen - Rentevoet

- Art. 62 Wet 28 december 1983 houdende fiscale en begrotingsbepalingen
- Art. 2, § 3 Wet 5 mei 1865 betreffende de lening tegen interest

Het verschil in behandeling tussen de wettelijke rentevoet in sociale zaken, bepaald in artikel 2, § 3, van de wet van 5 mei 1865, en de rentevoet van de nalatigheidsinterest bepaald in geval van ontoereikendheid van de voor de bijzondere bijdrage voor sociale zekerheid te verrichten provisionele storting, vloeit voort uit artikel 62 van de wet van 28 december 1983 (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 280.

WERKLOOSHEID - Allerlei - Bijzondere bijdrage voor sociale zekerheid - Geen of ontoereikende provisionele storting - Nalatigheidsinteressen - Rentevoet - Gewone sociale bijdragen voor werknemers en zelfstandigen - Interestvoet - Verschil in behandeling - Oorsprong

- Art. 62 Wet 28 december 1983 houdende fiscale en begrotingsbepalingen

INTEREST - Allerlei - Bijzondere bijdrage voor sociale zekerheid - Geen of ontoereikende provisionele storting - Nalatigheidsinteressen - Rentevoet - Gewone sociale bijdragen voor werknemers en zelfstandigen - Interestvoet - Verschil in behandeling - Oorsprong

- Art. 62 Wet 28 december 1983 houdende fiscale en begrotingsbepalingen

L'article 62 de la loi du 28 décembre 1983 portant des dispositions fiscales et budgétaires, modifié par la loi du 7 novembre 1987, déroge expressément, en ce qui concerne l'intérêt de retard dû en matière de cotisation spéciale de sécurité sociale, au taux d'intérêt légal en matière sociale prévu à l'article 2, § 3, de la loi du 5 mai 1865 relative au prêt à intérêt (1). (1) Voir les concl. du MP.

INTERETS - Divers - Cotisation spéciale de sécurité sociale - Défaut ou insuffisance de versement provisionnel - Intérêts de retard - Taux

- Art. 62 L. du 28 décembre 1983
- Art. 2, § 3 L. du 5 mai 1865 relative au prêt à l'intérêt

CHOMAGE - Divers - Cotisation spéciale de sécurité sociale - Défaut ou insuffisance de versement provisionnel - Intérêts de retard - Taux

- Art. 62 L. du 28 décembre 1983
- Art. 2, § 3 L. du 5 mai 1865 relative au prêt à l'intérêt

La différence de traitement entre le taux d'intérêt légal en matière sociale, prévu à l'article 2, § 3, de la loi du 5 mai 1865, et celui de l'intérêt de retard prévu en cas d'insuffisance de versement provisionnel dont la cotisation spéciale de sécurité sociale doit faire l'objet, résulte de l'article 62 de la loi du 28 décembre 1983 (1). (1) Voir les concl. du MP.

CHOMAGE - Divers - Cotisation spéciale de sécurité sociale - Défaut ou insuffisance de versement provisionnel - Intérêts de retard - Taux - Cotisations sociales ordinaires des travailleurs salariés et indépendants - Taux d'intérêt - Différence de traitement - Origine

- Art. 62 L. du 28 décembre 1983

INTERETS - Divers - Cotisation spéciale de sécurité sociale - Défaut ou insuffisance de versement provisionnel - Intérêts de retard - Taux - Cotisations sociales ordinaires des travailleurs salariés et indépendants - Taux d'intérêt - Différence de traitement - Origine

- Art. 62 L. du 28 décembre 1983

Misbruik van recht wordt gesanctioneerd, niet door het verbeuren van het recht, maar door het recht tot zijn normale uitoefening te herleiden of door het opleggen van het herstel van de schade die door het misbruik is teweeggebracht; de herleiding van het recht tot zijn normale uitoefening kan zover gaan dat de rechter aan de houder van het recht de mogelijkheid ontzegt om zich erop te beroepen in de gegeven omstandigheden (1). (1) Het recht dat in deze wordt ontzegt betreft het invoeren van de verjaring. Het openbaar ministerie heeft geconcludeerd dat het enkel in de concrete omstandigheden, die de appelrechters hebben vastgesteld, is dat de desbetreffende exceptie niet kan worden aangevoerd. Dit verhindert deze partij niet om, in gewijzigde omstandigheden, zich alsnog hierop te beroepen. Het recht is dus niet verbeurd. Het is gelet op dit laatste dat de stelling, inzake de verlening van de verjaringstermijn als sanctie, niet kan worden onderschreven. Indien zo gehandeld wordt dan verbeurd de eiser effectief zijn recht om de exceptie in te roepen. De verlening van de termijn wil zeggen dat er geen verjaring is. Eénmaal dit is vastgelegd dan kan de partij, zelfs in gewijzigde omstandigheden, niet meer de verjaring aanvoeren. Inderdaad de vordering is wel of niet verjaard. Het kan niet de twee zijn. HV

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Verbod op rechtsmisbruik - Sanctie

RECHTSMISBRUIK - Sanctie

L'abus de droit n'est pas sanctionné par la déchéance du droit, mais par la réduction du droit à son exercice normal ou par la réparation du préjudice causé par cet abus; la réduction du droit à son exercice normal peut aller jusqu'à ce que le juge prive le titulaire du droit de la possibilité de s'en prévaloir dans les circonstances données (1). (1) Le droit refusé en l'espèce est celui d'invoquer la prescription. Le ministère public a conclu que ce n'est que dans les circonstances concrètes établies par les juges d'appel que l'exception en question ne peut être invoquée. Cela n'empêche pas cette partie, en cas de changement des circonstances, de s'en prévaloir. Ce droit n'est donc pas déchu. C'est au vu de ce dernier point que l'on ne saurait souscrire à la thèse concernant l'allongement du délai de prescription au titre de sanction. Si l'on agit ainsi, le demandeur perd effectivement le droit d'invoquer l'exception. L'allongement du délai signifie qu'il n'y a pas de prescription. Une fois que cela a été déterminé, la partie ne peut plus, même en cas de changement des circonstances, invoquer la prescription. En effet, soit la créance est soit prescrite, soit elle ne l'est pas. Elle ne peut être les deux à la fois. HV

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Interdiction de l'abus de droit - Sanction

ABUS DE DROIT - Sanction

S.20.0019.N

20 december 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211220.3N.12](#)

AC nr. ...

De werknemer die aanvoert dat hij kennelijk onredelijk werd ontslagen en op die grond de toekenning van een schadevergoeding in het kader van artikel 9, § 2, CAO nr. 109 betreffende de motivering van het ontslag vordert, stelt geen vordering in wegens inbreuk op CAO nr. 109, maar vraagt slechts toepassing te maken van die collectieve arbeidsovereenkomst, zodat de betreffende vordering niet gegrond is op artikel 189 Sociaal Strafwetboek (1). (1) Zie concl. OM.

Le travailleur qui fait valoir qu'il a été licencié de manière manifestement déraisonnable et demande pour ce motif l'octroi d'une indemnisation dans le cadre de l'article 9, § 2, de la CCT n° 109 n'intente pas une action en violation de la CCT n° 109, mais se borne à demander l'application de cette convention collective, de sorte que la demande en question n'est pas fondée sur l'article 189 du Code pénal social (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

ARBEIDSOVEREENKOMST - Einde - Allerlei - Kennelijk onredelijk ontslag - Schadevergoeding - Rechtsgrond

- Art. 189 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek
- Art. 189 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek
- Artt. 1, tweede lid, 8 en 9 CAO nr. 109 van 12 februari 2014, gesloten in de Nationale Arbeidsraad, betreffende de motivering van het ontslag
- Artt. 1, tweede lid, 8 en 9 CAO nr. 109 van 12 februari 2014, gesloten in de Nationale Arbeidsraad, betreffende de motivering van het ontslag

ARBEIDSOVEREENKOMST - Einde - Allerlei - Kennelijk onredelijk ontslag - Schadevergoeding - Rechtsgrond

- Art. 189 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek
- Art. 189 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek
- Artt. 1, tweede lid, 8 en 9 CAO nr. 109 van 12 februari 2014, gesloten in de Nationale Arbeidsraad, betreffende de motivering van het ontslag
- Artt. 1, tweede lid, 8 en 9 CAO nr. 109 van 12 februari 2014, gesloten in de Nationale Arbeidsraad, betreffende de motivering van het ontslag

Uit de bepalingen van CAO nr. 109 betreffende de motivering van het ontslag volgt dat die CAO als dusdanig geen verbod van kennelijk onredelijk ontslag inhoudt en dat de werkgever zich niet eerder schuldig maakt aan het niet of niet volledig betalen van de in de CAO nr. 109 bedoelde schadevergoeding wegens kennelijk onredelijk ontslag dan nadat de rechter op vordering van de ontslagen werknemer heeft geoordeeld dat het ontslag kennelijk onredelijk is en aan de werknemer op die grond een gepaste schadevergoeding heeft toegekend die overeenstemt met minimaal 3 en maximaal 17 weken loon (1). (1) Zie concl. OM.

ARBEIDSOVEREENKOMST - Einde - Allerlei - Kennelijk onredelijk ontslag - Verbod - Miskenning

- Artt. 1, tweede lid, 8 en 9 CAO nr. 109 van 12 februari 2014, gesloten in de Nationale Arbeidsraad, betreffende de motivering van het ontslag
- Artt. 1, tweede lid, 8 en 9 CAO nr. 109 van 12 februari 2014, gesloten in de Nationale Arbeidsraad, betreffende de motivering van het ontslag

ARBEIDSOVEREENKOMST - Einde - Allerlei - Kennelijk onredelijk ontslag - Verbod - Miskenning

- Artt. 1, tweede lid, 8 en 9 CAO nr. 109 van 12 februari 2014,

CONTRAT DE TRAVAIL - Fin - Divers - Licenciement manifestement déraisonnable - Indemnisation - Fondement juridique

- Art. 189 L. du 6 juin 2010
- Art. 189 L. du 6 juin 2010
- Art. 1er, al. 2, 8 en 9 C.C.T. n° 109 du 12 février 2014, conclue au sein du Conseil national du Travail, concernant la motivation du licenciement
- Art. 1er, al. 2, 8 en 9 C.C.T. n° 109 du 12 février 2014, conclue au sein du Conseil national du Travail, concernant la motivation du licenciement

CONTRAT DE TRAVAIL - Fin - Divers - Licenciement manifestement déraisonnable - Indemnisation - Fondement juridique

- Art. 189 L. du 6 juin 2010
- Art. 189 L. du 6 juin 2010
- Art. 1er, al. 2, 8 en 9 C.C.T. n° 109 du 12 février 2014, conclue au sein du Conseil national du Travail, concernant la motivation du licenciement
- Art. 1er, al. 2, 8 en 9 C.C.T. n° 109 du 12 février 2014, conclue au sein du Conseil national du Travail, concernant la motivation du licenciement

Il résulte des dispositions de la CCT n° 109 que cette dernière ne comporte pas, en tant que telle, d'interdiction du licenciement manifestement déraisonnable et que l'employeur ne se rend coupable de ne pas verser l'indemnité pour licenciement manifestement déraisonnable prévue par la CCT n° 109 ou de ne pas la verser intégralement qu'après que le juge a considéré, à la demande du travailleur licencié, que le licenciement est manifestement déraisonnable et a, pour ce motif, accordé au travailleur une indemnisation appropriée correspondant au minimum à 3 et au maximum à 17 semaines de rémunération (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

CONTRAT DE TRAVAIL - Fin - Divers - Licenciement manifestement déraisonnable - Interdiction - Méconnaissance

- Art. 1er, al. 2, 8 en 9 C.C.T. n° 109 du 12 février 2014, conclue au sein du Conseil national du Travail, concernant la motivation du licenciement
- Art. 1er, al. 2, 8 en 9 C.C.T. n° 109 du 12 février 2014, conclue au sein du Conseil national du Travail, concernant la motivation du licenciement

CONTRAT DE TRAVAIL - Fin - Divers - Licenciement manifestement déraisonnable - Interdiction - Méconnaissance

- Art. 1er, al. 2, 8 en 9 C.C.T. n° 109 du 12 février 2014, conclue

gesloten in de Nationale Arbeidsraad, betreffende de motivering van het ontslag

- Artt. 1, tweede lid, 8 en 9 CAO nr. 109 van 12 februari 2014, gesloten in de Nationale Arbeidsraad, betreffende de motivering van het ontslag

Uit de structuur en bewoordingen van de bepalingen van het Sociaal Strafwetboek, samen gelezen met de wetsgeschiedenis, blijkt dat artikel 162, eerste lid, 1° Sociaal Strafwetboek wel van toepassing is op wat als loon verschuldigd is wegens de uitvoering of de schorsing van de dienstbetrekking, maar niet op vergoedingen die verschuldigd zijn omdat de dienstbetrekking een einde neemt (1). (1) Zie concl. OM.

LOON - Bescherming - Sociaal Strafwetboek - Artikel 162, eerste lid, 1° - Vergoedingen einde dienstbetrekking

- Art. 162, eerste lid, 1° Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

au sein du Conseil national du Travail, concernant la motivation du licenciement

- Art. 1er, al. 2, 8 en 9 C.C.T. n° 109 du 12 février 2014, conclue au sein du Conseil national du Travail, concernant la motivation du licenciement

Il ressort de la structure et du libellé des dispositions du Code pénal social, lues conjointement avec les travaux préparatoires, que cette disposition s'applique à ce qui est dû comme rémunération en raison de l'exécution ou de la suspension de la relation de travail, mais non aux indemnités dues en raison de la fin de la relation de travail (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

REMUNERATION - Protection - Code pénal social - Article 162, alinéa 1er, 1° - Indemnités de fin de relation de travail

- Art. 162, al. 1er, 1° L. du 6 juin 2010

S.20.0020.N

8 februari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210208.3N.3](#)

AC nr. ...

Een tegenstrijdigheid tussen het motiverend en het beschikkend gedeelte van een beslissing kan aanleiding geven tot verbetering wanneer uit het geheel van de elementen die de rechter in aanmerking kan nemen in het raam van een procedure tot verbetering duidelijk blijkt dat die tegenstrijdigheid op een kennelijke verschrijving berust.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Algemeen - Vordering tot verbetering

- Art. 794, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Une contradiction entre les motifs et le dispositif d'une décision peut donner lieu à rectification s'il ressort de l'ensemble des éléments que le juge peut prendre en considération dans le cadre d'une procédure en rectification que la contradiction repose sur une erreur matérielle manifeste.

JUGEMENTS ET ARRETS - Généralités - Demande en rectification

- Art. 794, al. 1er Code judiciaire

S.20.0022.N

12 april 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210412.3N.3](#)

AC nr. ...

De arbeidsovereenkomst kan na 31 december 2013 nog met toepassing van een op die datum lopend beding bedoeld in artikel 60 Arbeidsovereenkomstenwet worden beëindigd met de in dat beding bepaalde verkorte opzeggingstermijn, indien de opzegging wordt gegeven vooraleer de werknemer zes maanden ononderbroken in dienst is van de onderneming; indien de werknemer evenwel wordt ontslagen nadat hij zes maanden ononderbroken in dienst is van de onderneming, geldt, voor de berekening van het bij artikel 68 van de wet van 26 december 2013 betreffende de invoering van een eenheidsstatuut tussen arbeiders en bedienden inzake de opzeggingstermijnen en de carenzdag en begeleidende maatregelen bedoelde eerste deel van de opzeggingstermijn, de bij voormeld artikel 59, tweede lid, Arbeidsovereenkomstenwet bepaalde opzeggingstermijn en niet de overeenkomstig artikel 60 Arbeidsovereenkomstenwet bedongen verkorte opzeggingstermijn (1). (1) Zie concl. OM.

ARBEIDSOVEREENKOMST - Einde - Opzegging - Eenheidsstatuut - Overgangsbepalingen

- Artt. 59, tweede lid, en 60 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten
- Artt. 67, 68, eerste en tweede lid, en 72 Wet 26 december 2013 betreffende de invoering van een eenheidsstatuut tussen arbeiders en bedienden inzake de opzeggingstermijnen en de carenzdag en begeleidende maatregelen

Le contrat de travail peut encore être résilié, après le 31 décembre 2013, en application d'une clause visée à l'article 60 de la loi du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail, en vigueur à cette date, moyennant le délai de préavis réduit prévu dans cette clause, si le préavis est donné avant que le travailleur compte six mois de service ininterrompu dans l'entreprise; toutefois, si le travailleur est licencié après six mois de service ininterrompu dans l'entreprise, le délai de préavis prévu à l'article 59, alinéa 2, de la loi du 3 juillet 1978 s'applique au calcul de la première partie du délai de préavis visée à l'article 68 de la loi du 26 décembre 2013 concernant l'introduction d'un statut unique entre ouvriers et employés en ce qui concerne les délais de préavis et le jour de carence ainsi que de mesures d'accompagnement et non le délai de préavis réduit stipulé conformément à l'article 60 de la loi du 3 juillet 1978 (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

CONTRAT DE TRAVAIL - Fin - Préavis - Statut unique - Dispositions transitoires

- Art. 59, al. 2 et 60 L. du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail
- Art. 67, 68, al. 1er et 2, et 72 L. du 26 décembre 2013

S.20.0031.F

18 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210118.3F.2](#)

AC nr. ...

De volstreckte bevoegdheid die bepaald is naar het onderwerp van de vordering, moet worden beoordeeld op grond van de vordering zoals ze door de eiser in de gedinginleidende akte is gesteld.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Volstreckte bevoegdheid (materiële - persoonlijke) - Criterium - Vordering in rechte

- Art. 9 Gerechtelijk Wetboek

RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Bevoegdheid - Volstreckte bevoegdheid (Materiële. Persoonlijke) - Criterium - Vordering in rechte

- Art. 9 Gerechtelijk Wetboek

La compétence d'attribution déterminée en raison de l'objet de la demande s'apprécie en fonction de la demande telle qu'elle est formulée par le demandeur dans l'acte introductif d'instance.

COMPETENCE ET RESSORT - Matière civile - Compétence - Compétence d'attribution - Critère - Demande en justice

- Art. 9 Code judiciaire

TRIBUNAUX - Matière civile - Généralités - Compétence - Compétence d'attribution - Critère - Demande en justice

- Art. 9 Code judiciaire

S.20.0036.N

4 oktober 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211004.3N.1](#)

AC nr. ...

Het OCMW dient dringende medische hulp te verstrekken aan de vreemdeling die illegaal in het Rijk verblijft, indien blijkt dat deze zonder die tussenkomst geen leven kan leiden dat beantwoordt aan de menselijke waardigheid; bij de beoordeling van de mogelijkheid een leven te leiden dat beantwoordt aan de menselijke waardigheid kunnen de bestaansmiddelen van bepaalde gezins- en familieleden met wie hij samenwoont in aanmerking worden genomen (1). (1) Zie concl. OM.

MAATSCHAPPELIJK WELZIJN (OPENBARE CENTRA VOOR) - Vreemdeling - Dringende medische hulp - Menselijke waardigheid - Globalisering van het inkomen

- Artt. 1, eerste lid, 57, § 1, eerste lid, en § 2, 1° Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

- Art. 5 KB 1 december 2013 betreffende de minimumvoorwaarden voor het sociaal onderzoek verricht overeenkomstig artikel 9bis van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

- Art. 9bis Wet 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

Onder samenwoning wordt verstaan het onder hetzelfde dak wonen van personen die hun huishoudelijke aangelegenheden hoofdzakelijk gemeenschappelijk regelen; het begrip "samenwonen" houdt een zekere duurzaamheid in (1). (1) Zie concl. OM.

MAATSCHAPPELIJK WELZIJN (OPENBARE CENTRA VOOR) - Menselijke waardigheid - Globalisering van het inkomen - Samenwoning

- Artt. 1, eerste lid, 57, § 1, eerste lid, en § 2, 1° Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

- Art. 5 KB 1 december 2013 betreffende de minimumvoorwaarden voor het sociaal onderzoek verricht overeenkomstig artikel 9bis van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

- Art. 9bis Wet 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

Le centre public d'action sociale est tenu d'octroyer une aide médicale urgente à l'étranger séjournant illégalement dans le Royaume s'il s'avère qu'à défaut de cette intervention, celui-ci ne peut mener une vie conforme à la dignité humaine ; s'agissant de l'appréciation de la possibilité de mener une vie conforme à la dignité humaine, les ressources de certains membres du ménage et de la famille avec qui il cohabite peuvent être pris en considération (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

AIDE SOCIALE (CENTRES PUBLICS D') - Etranger - Aide médicale urgente - Dignité humaine - Globalisation du revenu

- Art. 1er, al. 1er, 57, § 1er, al. 1er, et § 2, 1° Loi organique du 8 juillet 1976 des centres publics d'aide sociale

- Art. 5 A.R. du 1er décembre 2013

- Art. 9bis L. du 2 avril 1965

On entend par cohabitation le fait que des personnes vivent sous le même toit et règlent principalement en commun leurs questions ménagères ; la notion de « cohabitation » implique une certaine durée (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

AIDE SOCIALE (CENTRES PUBLICS D') - Dignité humaine - Globalisation du revenu - Cohabitation

- Art. 1er, al. 1er, 57, § 1er, al. 1er, et § 2, 1° Loi organique du 8 juillet 1976 des centres publics d'aide sociale

- Art. 5 A.R. du 1er décembre 2013

- Art. 9bis L. du 2 avril 1965

S.20.0038.N

12 april 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210412.3N.2](#)

AC nr. ...

Artikel 58/9, § 1, Werkloosheidsbesluit heeft enkel betrekking op het gevolg dat kan worden gegeven aan een eerste negatieve evaluatie van een volledig werkloze.

WERKLOOSHEID - Algemeen - Actieve beschikbaarheid - Evaluatie

- Artt. 58/1, eerste lid, 58/8, eerste lid, 58/9 KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

- Artt. 111/6, § 1, eerste lid, 111/9, eerste lid, 111/10, eerste en tweede zin, 111/12, en 111/16 Besluit van de Vlaamse Regering 5 juni 2009 houdende de organisatie van de arbeidsbemiddeling en de beroepsopleiding

Met de in artikel 58/9, § 1, tweede lid, Werkloosheidsbesluit bedoelde formele schriftelijke verwittiging wordt niet de in het eerste lid bedoelde verwittiging beoogd, maar wel elke formele verwittiging die aan de werkloze wordt gegeven in het kader van de controle op zijn of haar actieve beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt, zoals onder meer wordt gegeven door middel van het ultieme afsprakenblad dat overeenkomstig artikel 111/12 Besluit Vlaamse regeling arbeidsbemiddeling en beroepsopleiding wordt opgesteld door de aangestelde bemiddelaar.

WERKLOOSHEID - Algemeen - Actieve beschikbaarheid - Formele schriftelijke verwittiging

- Art. 58/9, § 1, tweede lid KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

- Art. 111/12 Besluit van de Vlaamse Regering 5 juni 2009 houdende de organisatie van de arbeidsbemiddeling en de beroepsopleiding

Uit artikel 58/9, § 2, Werkloosheidsbesluit volgt dat om de erin bedoelde sanctie op te leggen, naast de vaststelling dat de volledig werkloze het voorwerp is geweest van een eerdere negatieve evaluatie, niet vereist is dat hem reeds een sanctie werd opgelegd zoals bedoeld bij artikel 58/9, § 1, tweede lid, Werkloosheidsbesluit.

WERKLOOSHEID - Recht op uitkering - Actieve beschikbaarheid - Tweede negatieve evaluatie - Sanctie

- Artt. 58/9, § 1, tweede lid, en 58/9, § 2 KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

L'article 58/9, § 1er, de l'arrêté royal du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage porte sur une conséquence susceptible d'être donnée à une première évaluation négative d'un chômeur complet.

CHOMAGE - Généralités - Disponibilité active - Evaluation

- art. 58/1, al. 1er, 58/8, al. 1er, 58/9 A.R. du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage

- Art. 111/6, § 1er, al. 1er, 111/9, al. 1er, 111/10, première et deuxième phrase, 111/12, 111/16 et 111/16 Arrêté du Gouvernement flamand du 5 juin 2009 portant organisation de l'emploi et de la formation professionnelle

L'avertissement écrit formel dont question à l'article 58/9, § 1er, alinéa 2, de l'arrêté royal du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage ne vise pas l'avertissement visé au premier alinéa, mais tout avertissement formel notifié au chômeur dans le cadre du contrôle de sa disponibilité active pour le marché de l'emploi, notamment au moyen de la feuille d'accord ultime établie par le médiateur désigné conformément à l'article 111/12 de l'arrêté du gouvernement flamand du 5 juin 2009 portant organisation de l'emploi et de la formation professionnelle.

CHOMAGE - Généralités - Disponibilité active - Avertissement écrit formel

- art. 58/9, § 1, al. 2 A.R. du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage

- Art. 111/12 Arrêté du Gouvernement flamand du 5 juin 2009 portant organisation de l'emploi et de la formation professionnelle

Il suit de article 58/9, § 2, de l'arrêté royal du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage qu'afin d'imposer la sanction qui y est visée, il n'est pas requis, hormis la constatation que le chômeur complet a fait l'objet d'une précédente évaluation négative, qu'une sanction lui ait déjà été infligée au sens de l'article 58/9, § 1er, alinéa 2, de l'arrêté royal du 25 novembre 1991.

CHOMAGE - Droit aux allocations de chômage - Disponibilité active - Deuxième évaluation négative - Sanction

- art. 58/9, § 1, al. 2, et 58/9, § 2 A.R. du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage

S.20.0042.N

10 mei 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210510.3N.4](#)

AC nr. ...

De schuldenaar die een door schuldvergelijking geheel of gedeeltelijk tenietgegane schuld betaalt, heeft het recht om de schuldvordering die hij niet in vergelijking gebracht heeft, op zijn wederpartij te verhalen, met dien verstande dat de schuldenaar die van zijn schuldvordering en de schuldvergelijking kennis had of hiervan behoorde kennis te hebben, zich bij het verhalen van zijn schuldvordering niet ten nadele van derden kan beroepen op de zekerheden die aan die vordering verbonden waren.

SCHULDVERGELIJKING - Wettelijke schuldvergelijking - Intreden - Kennis van het intreden - Latere betaling - Zekerheden

- Artt. 1290 en 1299 Oud Burgerlijk Wetboek

Uit de artikelen 1290 en 1299 Oud Burgerlijk Wetboek volgt dat, indien de schuldenaar na het intreden van rechtswege van de wettelijke schuldvergelijking zijn schuld betaalt zonder zijn eigen schuldvordering hiermee in vergelijking te brengen, de schuldvergelijking wordt geacht niet te hebben plaatsgevonden en de wederzijdse schulden worden geacht niet als gevolg van schuldvergelijking te zijn tenietgegaan.

SCHULDVERGELIJKING - Wettelijke schuldvergelijking - Intreden - Latere betaling

- Artt. 1290 en 1299 Oud Burgerlijk Wetboek

Le débiteur qui paie une dette éteinte en tout ou en partie par compensation est en droit d'exercer auprès de son cocontractant la créance dont il n'a pas opposé la compensation, étant entendu que le débiteur qui connaissait ou aurait dû connaître sa créance et la compensation ne peut, pour exercer sa créance, se prévaloir au détriment des tiers des sûretés attachées à cette créance.

COMPENSATION - Compensation légale - Mise en oeuvre - Connaissance de la mise en oeuvre - Paiement ultérieur - Sûretés

- Art. 1290 et 1299 Ancien Code civil

Il résulte des articles que si, après que la compensation légale est intervenue de plein droit, le débiteur paie sa dette sans compenser sa propre créance avec elle, la compensation est réputée ne pas avoir eu lieu et les dettes réciproques sont réputées ne pas avoir été éteintes ensuite de la compensation.

COMPENSATION - Compensation légale - Mise en oeuvre - Paiement ultérieur

- Art. 1290 et 1299 Ancien Code civil

S.20.0043.F

18 januari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210118.3F.4](#)

AC nr. ...

Uit artikel 1675/7, §§ 1, 3 en 6, Gerechtelijk Wetboek en artikel 8 Hypotheekwet volgt niet dat de beslissing van toelaatbaarheid tot de collectieve schuldenregeling de ontbinding van rechtswege van de met de schuldenaar gesloten kredietovereenkomst tot gevolg heeft.

COLLECTIEVE SCHULDENREGELING - Kredietovereenkomst - Beslissing tot toelaatbaarheid

- Art. 1675/7, §§ 1, 3 en 6 Gerechtelijk Wetboek

Il ne suit pas de l'article 1675/7, § 1er, 3 et 6, du Code judiciaire et de l'article 8 de la loi du 16 décembre 1851 que la décision d'admissibilité au règlement collectif de dettes entraîne la résolution de plein droit du contrat de crédit conclu avec le débiteur.

REGLEMENT COLLECTIF DE DETTES - Contrat de crédit - Décision d'admissibilité

- Art. 1675/7, §§ 1er, 3 et 6 Code judiciaire

S.20.0049.N

4 oktober 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211004.3N.2](#)

AC nr. ...

Het volstaat dat het statutaire personeelslid zijn ziektekredietdagen heeft opgebruikt opdat het, bij verdere afwezigheid wegens ziekte of invaliditeit, in disponibiteit kan worden gesteld; daartoe is geenszins vereist dat dit statutaire personeelslid definitief arbeidsongeschikt is voor de functie waarin het is aangesteld (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Artt. 239, eerste lid, 242, § 1, 256, § 1, en 257, § 1, Vlaams Rechtspositiebesluit Gemeentepersoneel, zoals goedgekeurd in de gemeenteraad van 16 december 2008.

ARBEID - Arbeidsbescherming - Wet Welzijn Werknemers - Statutair ambtenaar - Ziekte - Disponibiliteit

- Artt. 184, 187, § 1, 196, § 1, en 197, § 1 Besluit van de Vlaamse Regering 7 december 2007 houdende de minimale voorwaarden voor de personeelsformatie, de rechtspositieregeling en het mandaatsstelsel van het gemeentepersoneel en het provinciepersoneel en houdende enkele bepalingen betreffende de r

Voor de in disponibiteitstelling is niet vereist dat de aanstellende overheid een reïntegratietraject "van een werknemer die het overeengekomen werk tijdelijk of definitief niet kan uitoefenen" heeft gevolgd (1). (1) Zie concl. OM.

ARBEID - Arbeidsbescherming - Wet Welzijn Werknemers - Statutair ambtenaar - Ziekte - Disponibiliteit - Reïntegratietraject - Toepassingsvoorwaarden

- Afdeling 6/1 KB 28 mei 2003 betreffende het gezondheidstoezicht op de werknemers

Il suffit que le membre du personnel statutaire ait épuisé ses jours de crédit maladie pour qu'il puisse être mis en disponibilité en cas de prolongation de son absence pour cause de maladie ou d'invalidité ; il n'est nullement requis à cette fin que ce membre du personnel statutaire soit définitivement inapte au travail pour la fonction à laquelle il est affecté (1) (2). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC. (2) A. Gouv. fl. du 7 décembre 2007, art. 239, al. 1er, 242, § 1er, 256, § 1er, et 257, § 1er, approuvé par le Règl. comm. de la ville de Gand du 16 décembre 2008

TRAVAIL - Protection du travail - Loi du 4 août 1996 relative au bien-être des travailleurs lors de l'exécution de leur travail - Agent statutaire - Maladie - Disponibilité

- Art. 184, 187, § 1er, 196, § 1er, et 197, § 1er Arrêté du Gouvernement flamand 7 décembre 2007 portant les conditions minimales pour le cadre organique, le statut et le régime de mandats du personnel communal et du personnel provincial, et portant quelques dispositions relatives au statut du secrétaire

Pour la mise en disponibilité, il n'est pas requis que l'autorité de désignation ait suivi un trajet de réintégration « d'un travailleur qui ne peut effectuer le travail convenu temporairement ou définitivement » (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

TRAVAIL - Protection du travail - Loi du 4 août 1996 relative au bien-être des travailleurs lors de l'exécution de leur travail - Agent statutaire - Maladie - Disponibilité - Trajet de réintégration - Conditions d'application

- Section 6/1 A.R. du 28 mai 2003

In geval van een ontslag om dringende redenen dat niet door de arbeidsrechtbank of het arbeidshof is aanvaard, is de in artikel 10 van de wet van 20 december 2002 betreffende de bescherming van de preventieadviseurs bedoelde vergoeding verschuldigd indien de rechter vaststelt, ofwel, dat de redenen die de werkgever aanvoert voor het ontslag niet vreemd zijn aan de onafhankelijkheid van de preventieadviseur ofwel, indien als reden voor het ontslag de onbekwaamheid wordt aangevoerd van de preventieadviseur om zijn taken als preventieadviseur uit te oefenen, de werkgever die onbekwaamheid niet bewijst (1). (1) Zie concl. OM.

ARBEIDSOVEREENKOMST - Einde - Ontslag om dringende redenen - Preventieadviseur - Beschermingsvergoeding
- Artt. 3, 4, 10, eerste lid en 11 Wet 20 december 2002 betreffende de bescherming van de preventieadviseurs

Lorsque le tribunal du travail ou la cour du travail a refusé d'admettre un licenciement pour motif grave, l'indemnité visée à l'article 10 de la loi du 20 décembre 2002 portant protection des conseillers en prévention est due si le juge constate, soit que les motifs invoqués par l'employeur ne sont pas étrangers à l'indépendance du conseiller en prévention, soit, lorsque le motif invoqué pour le licenciement du conseiller en prévention est l'incompétence à exercer les missions, lorsque l'employeur ne prouve pas cette incompétence (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

CONTRAT DE TRAVAIL - Fin - Motif grave - Conseiller en prévention - Indemnité de protection
- Art. 3, 4, 10, al. 1er et 11 L. du 20 décembre 2002 portant protection des conseillers en prévention

S.20.0051.N

4 oktober 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211004.3N.4](#)

AC nr. ...

Onder sluiting wordt verstaan, de definitieve stopzetting van de hoofdactiviteit van de onderneming of van een afdeling ervan (1). (1) Zie concl. OM.

ONDERNEMINGSRAAD EN VEILIGHEIDSCOMITE - Beschermd werknemers - Ontslag om technische of economische redenen - Sluiting van afdeling

- Art. 1, § 2, 6° Wet 19 maart 1991 houdende bijzondere ontslagregeling voor de personeelsafgevaardigden in de ondernemingsraden en in de comités voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing van de werkplaatsen alsmede voor de kandidaat-personeelsafgevaardigden

On entend par fermeture la cessation définitive de l'activité principale de l'entreprise ou d'une division de celle-ci (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

CONSEIL D'ENTREPRISE ET COMITE DE SECURITE ET D'HY - Travailleurs protégés - Licenciement pour des raisons d'ordre technique ou économique - Fermeture d'une division

- Art. 1er, § 2, 6° L. du 19 mars 1991

S.20.0060.N

6 september 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210906.3N.2](#)

AC nr. ...

De enkele omstandigheid dat de partij die het hoger beroep instelde uitvoering heeft gegeven aan de bij voorraad uitvoerbare beslissing van de eerste rechter, heeft niet tot gevolg dat die partij geen belang heeft bij het hoger beroep dat zij instelde, noch dat haar hoger beroep zonder voorwerp wordt.

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Vrijwillige uitvoering beroepen vonnis

- Artt. 17, eerste lid, 18, 23 en 1060, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

La seule circonstance que la partie qui a interjeté appel a exécuté la décision exécutoire par provision du premier juge n'entraîne ni que cette partie n'ait plus d'intérêt à l'appel qu'elle a interjeté, ni que son appel soit sans objet.

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Décisions et parties - Exécution volontaire du jugement dont appel

- Art. 17, al. 1er, 18, 23 et 1060, al. 1er Code judiciaire

S.20.0063.F

15 februari 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210215.3F.7](#)

AC nr. ...

De omstandigheid dat de betrokkene werd ingeschreven in het bevolkingsregister van een gemeente omdat hij daar zijn hoofdverblijfplaats had vanwege zijn opneming in een instelling beoogd in artikel 2, §§ 1 en 3, van de wet van 2 april 1965, en daarna achtereenvolgens en zonder onderbreking werd opgenomen door verscheidene van die instellingen gelegen in andere gemeenten, sluit de tenlasteneming van de steun door het centrum van de gemeente waarin de betrokkene bij zijn eerste opneming is ingeschreven, niet uit (1).
(1) Zie concl. OM op datum in Pas. 2021, nr. 117.

MAATSCHAPPELIJK WELZIJN (OPENBARE CENTRA VOOR) - Territoriale bevoegdheid - Tenlasteneming van de steun - Instelling bedoeld in artikel 2, § 1, 1° van de wet van 2 april 1965 - Opneming van de betrokkene - Inschrijving in het bevolkingsregister van de gemeente waar de instelling is gelegen - Bevoegdheid van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van die gemeente - Opeenvolgende en ononderbroken opnemingen door andere instellingen gelegen in andere gemeenten - Inschrijvingen in de bevolkingsregisters van die gemeenten

- Artt. 1, 1°, 2, § 1, 1° en 3° Wet 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

- Art. 1, § 1 Wet 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen

La circonstance que l'intéressé a été inscrit au registre de la population d'une commune parce qu'il y avait sa résidence principale en raison de son admission dans un établissement visé à l'article 2, §§ 1er et 3, de la loi du 2 avril 1965, et qu'il a ensuite été admis successivement et sans interruption par plusieurs de ces établissements situés dans d'autres communes, ne fait pas obstacle à la prise en charge des secours par le centre de la commune où l'intéressé a été inscrit après sa première admission (1). (1) Voir les concl. du MP.

AIDE SOCIALE (CENTRES PUBLICS D') - Compétence territoriale - Prise en charge des secours - Etablissement visé par l'article 2, § 1er, 1° de la loi du 2 avril 1965 - Admission de l'intéressé - Inscription au registre de la population de la commune où est situé l'établissement - Compétence du centre public d'aide sociale de cette commune - Admissions successives et sans interruption par d'autres établissements situés dans d'autres communes - Inscriptions au registre de la population de ces communes

- Art. 1er, 1°, 2, § 1er, 1° et 3° L. du 2 avril 1965

- Art. 1er, § 1er L. du 19 juillet 1991

S.20.0065.N

18 oktober 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211018.3N.6](#)

AC nr. ...

Uit artikel 1675/2 Gerechtelijk Wetboek en zijn wetsgeschiedenis volgt dat de termijn van vijf jaar om een nieuw verzoek in te dienen die ingeval van herroeping aan de schuldenaar wordt opgelegd, een wachttermijn is waarbinnen de schuldenaar geen ontvankelijk verzoek tot het verkrijgen van een collectieve schuldenregeling kan indienen; deze termijn kan door de rechter dan ook niet worden verlengd of verkort.

COLLECTIEVE SCHULDENREGELING - Herroeping - Nieuw verzoek - Termijn - Aard - Wachttermijn

3/10/2023

Il résulte de l'article 1675/2 du Code judiciaire et de sa genèse que le délai de cinq ans pour l'introduction d'une nouvelle demande imposé au débiteur en cas de révocation est un délai d'attente pendant lequel le débiteur ne peut pas déposer une demande recevable de règlement collectif de dettes; ce délai ne peut dès lors être prolongé ou abrégé par le juge.

REGLEMENT COLLECTIF DE DETTES - Révocation - Nouvelle requête - Délai - Nature - Délai d'attente

P. 490/502

S.20.0066.F

17 mei 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210517.3F.2](#)

AC nr. ...

Die overeenkomst kan niet tegen de verzekeringsinstelling worden aangevoerd zonder haar instemming en de beslissing van het centrum die de overeenkomst uitvoert, heeft evenmin gevolg voor de verzekeringsinstelling (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 354.

ARBEIDSONGEVAL - Overheidspersoneel - Bijzondere regels - Schadeloosstelling - Rechthebbend slachtoffer op de prestaties van de verzekering voor geneeskundige verzorging - Beslissing van de medische dienst over de graad van blijvende arbeidsongeschiktheid - Rentevoorstel van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn - Akkoord van het slachtoffer - Verzekeringsinstelling - Tegenstelbaarheid

- Art. 136, § 2, vijfde lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

- Art. 136, § 2, vijfde lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

- Artt. 1, eerste lid, 9°, 3, eerste lid, 1°, b), et 16, tweede lid Wet van 3 juli 1967 betreffende (de preventie van of) de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector

- Artt. 1, eerste lid, 9°, 3, eerste lid, 1°, b), et 16, tweede lid Wet van 3 juli 1967 betreffende (de preventie van of) de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector

- Artt. 1, eerste lid, 1°, 4, 1), 8, eerste lid, 9, § 1 et 3, eerste lid en 2, 10 en 26, § 1 KB 13 juli 1970 betreffende de schadevergoeding, ten gunste van sommige personeelsleden van overheidsdiensten of overheidsinstellingen van de lokale sector, voor arbeidsongevallen en voor ongevallen op de weg naar en van het werk

- Artt. 1, eerste lid, 1°, 4, 1), 8, eerste lid, 9, § 1 et 3, eerste lid en 2, 10 en 26, § 1 KB 13 juli 1970 betreffende de schadevergoeding, ten gunste van sommige personeelsleden van overheidsdiensten of overheidsinstellingen van de lokale sector, voor arbeidsongevallen en voor ongevallen op de weg naar en van het werk

ARBEIDSONGEVAL - Overheidspersoneel - Bijzondere regels - Schadeloosstelling - Rechthebbend slachtoffer op de prestaties van de verzekering voor geneeskundige verzorging - Beslissing van de medische dienst over de graad van blijvende arbeidsongeschiktheid - Rentevoorstel van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn - Akkoord van het slachtoffer - Verzekeringsinstelling - Tegenstelbaarheid

Cette convention est inopposable à l'organisme assureur sans l'accord de ce dernier et la décision du centre qui la met en œuvre est, de même, sans effet à l'égard de l'organisme assureur (1). (1) Voir les concl. du MP.

ACCIDENT DU TRAVAIL - Secteur public. règles particulières - Réparation - Victime bénéficiaire des prestations de l'assurance soins de santé - Décision du service médical sur le pourcentage d'incapacité permanente - Proposition de rente du centre public d'action sociale - Accord de la victime - Organisme assureur - Opposabilité

- Art. 136, § 2, al. 5 Loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994

- Art. 136, § 2, al. 5 Loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994

- Art. 1er, al. 1er, 9°, 3, al. 1er, 1°, b), et 16, al. 2 L. du 3 juillet 1967 sur (la prévention ou) la réparation des dommages résultant des accidents du travail, des accidents survenus sur le chemin du travail et des maladies professionnelles dans le secteur public

- Art. 1er, al. 1er, 9°, 3, al. 1er, 1°, b), et 16, al. 2 L. du 3 juillet 1967 sur (la prévention ou) la réparation des dommages résultant des accidents du travail, des accidents survenus sur le chemin du travail et des maladies professionnelles dans le secteur public

- Art. 1er, al. 1er, 1°, 4, 1), 8, al. 1er, 9, § 1er et 3, al. 1er et 2, 10 et 26, § 1er A.R. du 13 juillet 1970

- Art. 1er, al. 1er, 1°, 4, 1), 8, al. 1er, 9, § 1er et 3, al. 1er et 2, 10 et 26, § 1er A.R. du 13 juillet 1970

ACCIDENT DU TRAVAIL - Secteur public. règles particulières - Réparation - Victime bénéficiaire des prestations de l'assurance soins de santé - Décision du service médical sur le pourcentage d'incapacité permanente - Proposition de rente du centre public d'action sociale - Accord de la victime - Organisme assureur - Opposabilité

- Art. 136, § 2, vijfde lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen
 - Art. 136, § 2, vijfde lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen
 - Artt. 1, eerste lid, 9°, 3, eerste lid, 1°, b), et 16, tweede lid Wet van 3 juli 1967 betreffende (de preventie van of) de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector
 - Artt. 1, eerste lid, 9°, 3, eerste lid, 1°, b), et 16, tweede lid Wet van 3 juli 1967 betreffende (de preventie van of) de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector
 - Artt. 1, eerste lid, 1°, 4, 1), 8, eerste lid, 9, § 1 et 3, eerste lid en 2, 10 en 26, § 1 KB 13 juli 1970 betreffende de schadevergoeding, ten gunste van sommige personeelsleden van overheidsdiensten of overheidsinstellingen van de lokale sector, voor arbeidsongevallen en voor ongevallen op de weg naar en van het werk
 - Artt. 1, eerste lid, 1°, 4, 1), 8, eerste lid, 9, § 1 et 3, eerste lid en 2, 10 en 26, § 1 KB 13 juli 1970 betreffende de schadevergoeding, ten gunste van sommige personeelsleden van overheidsdiensten of overheidsinstellingen van de lokale sector, voor arbeidsongevallen en voor ongevallen op de weg naar en van het werk
- ZIEKTE- EN INVALIDITEITSVERZEKERING - Algemeen - Arbeidsongeval - Overheidspersoneel - Schadeloosstelling - Rechthebbend slachtoffer op de prestaties van de verzekering voor geneeskundige verzorging - Beslissing van de medische dienst over de graad van blijvende arbeidsongeschiktheid - Rentevoorstel van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn - Akkoord van het slachtoffer - Verzekeringsinstelling - Tegenstelbaarheid*
- Art. 136, § 2, vijfde lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen
 - Art. 136, § 2, vijfde lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen
 - Artt. 1, eerste lid, 9°, 3, eerste lid, 1°, b), et 16, tweede lid Wet van 3 juli 1967 betreffende (de preventie van of) de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector
 - Artt. 1, eerste lid, 9°, 3, eerste lid, 1°, b), et 16, tweede lid Wet van 3 juli 1967 betreffende (de preventie van of) de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector
 - Artt. 1, eerste lid, 1°, 4, 1), 8, eerste lid, 9, § 1 et 3, eerste lid en 2, 10 en 26, § 1 KB 13 juli 1970 betreffende de schadevergoeding, ten gunste van sommige personeelsleden van overheidsdiensten of overheidsinstellingen van de lokale sector, voor arbeidsongevallen en voor ongevallen op de weg naar en van het werk

- Art. 136, § 2, al. 5 Loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994
- Art. 136, § 2, al. 5 Loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994
- Art. 1er, al. 1er, 9°, 3, al. 1er, 1°, b), et 16, al. 2 L. du 3 juillet 1967 sur (la prévention ou) la réparation des dommages résultant des accidents du travail, des accidents survenus sur le chemin du travail et des maladies professionnelles dans le secteur public
- Art. 1er, al. 1er, 9°, 3, al. 1er, 1°, b), et 16, al. 2 L. du 3 juillet 1967 sur (la prévention ou) la réparation des dommages résultant des accidents du travail, des accidents survenus sur le chemin du travail et des maladies professionnelles dans le secteur public
- Art. 1er, al. 1er, 1°, 4, 1), 8, al. 1er, 9, § 1er et 3, al. 1er et 2, 10 et 26, § 1er A.R. du 13 juillet 1970
- Art. 1er, al. 1er, 1°, 4, 1), 8, al. 1er, 9, § 1er et 3, al. 1er et 2, 10 et 26, § 1er A.R. du 13 juillet 1970

ASSURANCE MALADIEINVALIDITE - Généralités - Accident du travail - Secteur public - Réparation - Victime bénéficiaire des prestations de l'assurance soins de santé - Décision du service médical sur le pourcentage d'incapacité permanente - Proposition de rente du centre public d'action sociale - Accord de la victime - Organisme assureur - Opposabilité

- Art. 136, § 2, al. 5 Loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994
- Art. 136, § 2, al. 5 Loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994
- Art. 1er, al. 1er, 9°, 3, al. 1er, 1°, b), et 16, al. 2 L. du 3 juillet 1967 sur (la prévention ou) la réparation des dommages résultant des accidents du travail, des accidents survenus sur le chemin du travail et des maladies professionnelles dans le secteur public
- Art. 1er, al. 1er, 9°, 3, al. 1er, 1°, b), et 16, al. 2 L. du 3 juillet 1967 sur (la prévention ou) la réparation des dommages résultant des accidents du travail, des accidents survenus sur le chemin du travail et des maladies professionnelles dans le secteur public
- Art. 1er, al. 1er, 1°, 4, 1), 8, al. 1er, 9, § 1er et 3, al. 1er et 2, 10 et 26, § 1er A.R. du 13 juillet 1970

- Artt. 1, eerste lid, 1°, 4, 1), 8, eerste lid, 9, § 1 et 3, eerste lid en 2, 10 en 26, § 1 KB 13 juli 1970 betreffende de schadevergoeding, ten gunste van sommige personeelsleden van overheidsdiensten of overheidsinstellingen van de lokale sector, voor arbeidsongevallen en voor ongevallen op de weg naar en van het werk

ZIEKTE- EN INVALIDITEITSVERZEKERING - Algemeen - Arbeidsongeval - Overheidspersoneel - Schadeloosstelling - Rechthebbend slachtoffer op de prestaties van de verzekering voor geneeskundige verzorging - Beslissing van de medische dienst over de graad van blijvende arbeidsongeschiktheid - Rentevoorstel van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn - Akkoord van het slachtoffer - Verzekeringsinstelling - Tegenstelbaarheid

- Art. 136, § 2, vijfde lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

- Art. 136, § 2, vijfde lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

- Artt. 1, eerste lid, 9°, 3, eerste lid, 1°, b), et 16, tweede lid Wet van 3 juli 1967 betreffende (de preventie van of) de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector

- Artt. 1, eerste lid, 9°, 3, eerste lid, 1°, b), et 16, tweede lid Wet van 3 juli 1967 betreffende (de preventie van of) de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector

- Artt. 1, eerste lid, 1°, 4, 1), 8, eerste lid, 9, § 1 et 3, eerste lid en 2, 10 en 26, § 1 KB 13 juli 1970 betreffende de schadevergoeding, ten gunste van sommige personeelsleden van overheidsdiensten of overheidsinstellingen van de lokale sector, voor arbeidsongevallen en voor ongevallen op de weg naar en van het werk

- Artt. 1, eerste lid, 1°, 4, 1), 8, eerste lid, 9, § 1 et 3, eerste lid en 2, 10 en 26, § 1 KB 13 juli 1970 betreffende de schadevergoeding, ten gunste van sommige personeelsleden van overheidsdiensten of overheidsinstellingen van de lokale sector, voor arbeidsongevallen en voor ongevallen op de weg naar en van het werk

- Art. 1er, al. 1er, 1°, 4, 1), 8, al. 1er, 9, § 1er et 3, al. 1er et 2, 10 et 26, § 1er A.R. du 13 juillet 1970

ASSURANCE MALADIEINVALIDITE - Généralités - Accident du travail - Secteur public - Réparation - Victime bénéficiaire des prestations de l'assurance soins de santé - Décision du service médical sur le pourcentage d'incapacité permanente - Proposition de rente du centre public d'action sociale - Accord de la victime - Organisme assureur - Opposabilité

- Art. 136, § 2, al. 5 Loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994

- Art. 136, § 2, al. 5 Loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994

- Art. 1er, al. 1er, 9°, 3, al. 1er, 1°, b), et 16, al. 2 L. du 3 juillet 1967 sur (la prévention ou) la réparation des dommages résultant des accidents du travail, des accidents survenus sur le chemin du travail et des maladies professionnelles dans le secteur public

- Art. 1er, al. 1er, 9°, 3, al. 1er, 1°, b), et 16, al. 2 L. du 3 juillet 1967 sur (la prévention ou) la réparation des dommages résultant des accidents du travail, des accidents survenus sur le chemin du travail et des maladies professionnelles dans le secteur public

- Art. 1er, al. 1er, 1°, 4, 1), 8, al. 1er, 9, § 1er et 3, al. 1er et 2, 10 et 26, § 1er A.R. du 13 juillet 1970

- Art. 1er, al. 1er, 1°, 4, 1), 8, al. 1er, 9, § 1er et 3, al. 1er et 2, 10 et 26, § 1er A.R. du 13 juillet 1970

Het akkoord van het slachtoffer over het rentevoorstel van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn dat hem op het tijdstip van het ongeval in dienst had, vormt een overeenkomst tussen de schuldenaar van de schadeloosstelling en de rechthebbende op de prestaties van de verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen in de zin van artikel 136, § 2, vijfde lid, ZIV-wet, zelfs als het centrum gedeeltelijk gebonden is door de beslissing van de medische dienst over de graad van blijvende arbeidsongeschiktheid en, in geval van een dergelijk akkoord, het rentevoorstel is opgenomen in een beslissing van het centrum die aan het slachtoffer is meegedeeld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 354.

ARBEIDSONGEVAL - Overheidspersoneel - Bijzondere regels - Schadevergoeding - Rechthebbend slachtoffer op de prestaties van de verzekering voor geneeskundige verzorging - Beslissing van de medische dienst over de graad van blijvende arbeidsongeschiktheid - Rentevoorstel van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn - Akkoord van het slachtoffer

- Art. 136, § 2, vijfde lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen
- Art. 136, § 2, vijfde lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen
- Artt. 1, eerste lid, 9°, 3, eerste lid, 1°, b), et 16, tweede lid Wet van 3 juli 1967 betreffende (de preventie van of) de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector
- Artt. 1, eerste lid, 9°, 3, eerste lid, 1°, b), et 16, tweede lid Wet van 3 juli 1967 betreffende (de preventie van of) de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector
- Artt. 1, eerste lid, 1°, 4, 1), 8, eerste lid, 9, § 1 et 3, eerste lid en 2, 10 en 26, § 1 KB 13 juli 1970 betreffende de schadevergoeding, ten gunste van sommige personeelsleden van overheidsdiensten of overheidsinstellingen van de lokale sector, voor arbeidsongevallen en voor ongevallen op de weg naar en van het werk
- Artt. 1, eerste lid, 1°, 4, 1), 8, eerste lid, 9, § 1 et 3, eerste lid en 2, 10 en 26, § 1 KB 13 juli 1970 betreffende de schadevergoeding, ten gunste van sommige personeelsleden van overheidsdiensten of overheidsinstellingen van de lokale sector, voor arbeidsongevallen en voor ongevallen op de weg naar en van het werk

ARBEIDSONGEVAL - Overheidspersoneel - Bijzondere regels - Schadevergoeding - Rechthebbend slachtoffer op de prestaties

L'accord de la victime sur la proposition de rente du centre public d'action sociale qui l'occupait au moment de l'accident forme une convention entre ce débiteur de la réparation et le bénéficiaire des prestations de l'assurance soins de santé et indemnités, au sens de l'article 136, § 2, alinéa 5, de la loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités, coordonnée le 14 juillet 1994, même si la volonté du centre est partiellement liée par la décision du service médical sur le pourcentage d'incapacité permanente et si, dans ce cas d'accord, la proposition de rente est reprise dans une décision du centre notifiée à la victime (1). (1) Voir les concl. du MP.

ACCIDENT DU TRAVAIL - Secteur public. règles particulières - Réparation - Victime bénéficiaire des prestations de l'assurance soins de santé - Décision du service médical sur le pourcentage d'incapacité permanente - Proposition de rente du centre public d'action sociale - Accord de la victime

- Art. 136, § 2, al. 5 Loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994
- Art. 136, § 2, al. 5 Loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994
- Art. 1er, al. 1er, 9°, 3, al. 1er, 1°, b), et 16, al. 2 L. du 3 juillet 1967 sur (la prévention ou) la réparation des dommages résultant des accidents du travail, des accidents survenus sur le chemin du travail et des maladies professionnelles dans le secteur public
- Art. 1er, al. 1er, 9°, 3, al. 1er, 1°, b), et 16, al. 2 L. du 3 juillet 1967 sur (la prévention ou) la réparation des dommages résultant des accidents du travail, des accidents survenus sur le chemin du travail et des maladies professionnelles dans le secteur public
- Art. 1er, al. 1er, 1°, 4, 1), 8, al. 1er, 9, § 1er et 3, al. 1er et 2, 10 et 26, § 1er A.R. du 13 juillet 1970
- Art. 1er, al. 1er, 1°, 4, 1), 8, al. 1er, 9, § 1er et 3, al. 1er et 2, 10 et 26, § 1er A.R. du 13 juillet 1970

ACCIDENT DU TRAVAIL - Secteur public. règles particulières - Réparation - Victime bénéficiaire des prestations de l'assurance soins de santé - Décision du service médical sur le pourcentage

van de verzekering voor geneeskundige verzorging - Beslissing van de medische dienst over de graad van blijvende arbeidsongeschiktheid - Rentevorstel van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn - Akkoord van het slachtoffer

- Art. 136, § 2, vijfde lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen
- Art. 136, § 2, vijfde lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen
- Artt. 1, eerste lid, 9°, 3, eerste lid, 1°, b), et 16, tweede lid Wet van 3 juli 1967 betreffende (de preventie van of) de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector
- Artt. 1, eerste lid, 9°, 3, eerste lid, 1°, b), et 16, tweede lid Wet van 3 juli 1967 betreffende (de preventie van of) de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector
- Artt. 1, eerste lid, 1°, 4, 1), 8, eerste lid, 9, § 1 et 3, eerste lid en 2, 10 en 26, § 1 KB 13 juli 1970 betreffende de schadevergoeding, ten gunste van sommige personeelsleden van overheidsdiensten of overheidsinstellingen van de lokale sector, voor arbeidsongevallen en voor ongevallen op de weg naar en van het werk
- Artt. 1, eerste lid, 1°, 4, 1), 8, eerste lid, 9, § 1 et 3, eerste lid en 2, 10 en 26, § 1 KB 13 juli 1970 betreffende de schadevergoeding, ten gunste van sommige personeelsleden van overheidsdiensten of overheidsinstellingen van de lokale sector, voor arbeidsongevallen en voor ongevallen op de weg naar en van het werk

ZIJKTE- EN INVALIDITEITSVERZEKERING - Algemeen - Arbeidsongeval - Overheidssector - Schadevergoeding - Rechthebbend slachtoffer op de prestaties van de verzekering voor geneeskundige verzorging - Beslissing van de medische dienst over de graad van blijvende arbeidsongeschiktheid - Rentevorstel van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn - Akkoord van het slachtoffer

- Art. 136, § 2, vijfde lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen
- Art. 136, § 2, vijfde lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen
- Artt. 1, eerste lid, 9°, 3, eerste lid, 1°, b), et 16, tweede lid Wet van 3 juli 1967 betreffende (de preventie van of) de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector
- Artt. 1, eerste lid, 9°, 3, eerste lid, 1°, b), et 16, tweede lid Wet van 3 juli 1967 betreffende (de preventie van of) de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector

d'incapacité permanente - Proposition de rente du centre public d'action sociale - Accord de la victime

- Art. 136, § 2, al. 5 Loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994
- Art. 136, § 2, al. 5 Loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994
- Art. 1er, al. 1er, 9°, 3, al. 1er, 1°, b), et 16, al. 2 L. du 3 juillet 1967 sur (la prévention ou) la réparation des dommages résultant des accidents du travail, des accidents survenus sur le chemin du travail et des maladies professionnelles dans le secteur public
- Art. 1er, al. 1er, 9°, 3, al. 1er, 1°, b), et 16, al. 2 L. du 3 juillet 1967 sur (la prévention ou) la réparation des dommages résultant des accidents du travail, des accidents survenus sur le chemin du travail et des maladies professionnelles dans le secteur public
- Art. 1er, al. 1er, 1°, 4, 1), 8, al. 1er, 9, § 1er et 3, al. 1er et 2, 10 et 26, § 1er A.R. du 13 juillet 1970
- Art. 1er, al. 1er, 1°, 4, 1), 8, al. 1er, 9, § 1er et 3, al. 1er et 2, 10 et 26, § 1er A.R. du 13 juillet 1970

ASSURANCE MALADIEINVALIDITE - Généralités - Accident du travail - Secteur public - Réparation - Victime bénéficiaire des prestations de l'assurance soins de santé - Décision du service médical sur le pourcentage d'incapacité permanente - Proposition de rente du centre public d'action sociale - Accord de la victime

- Art. 136, § 2, al. 5 Loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994
- Art. 136, § 2, al. 5 Loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994
- Art. 1er, al. 1er, 9°, 3, al. 1er, 1°, b), et 16, al. 2 L. du 3 juillet 1967 sur (la prévention ou) la réparation des dommages résultant des accidents du travail, des accidents survenus sur le chemin du travail et des maladies professionnelles dans le secteur public
- Art. 1er, al. 1er, 9°, 3, al. 1er, 1°, b), et 16, al. 2 L. du 3 juillet 1967 sur (la prévention ou) la réparation des dommages résultant des accidents du travail, des accidents survenus sur le chemin du travail et des maladies professionnelles dans le secteur public

- Artt. 1, eerste lid, 1°, 4, 1), 8, eerste lid, 9, § 1 et 3, eerste lid en 2, 10 en 26, § 1 KB 13 juli 1970 betreffende de schadevergoeding, ten gunste van sommige personeelsleden van overheidsdiensten of overheidsinstellingen van de lokale sector, voor arbeidsongevallen en voor ongevallen op de weg naar en van het werk

- Artt. 1, eerste lid, 1°, 4, 1), 8, eerste lid, 9, § 1 et 3, eerste lid en 2, 10 en 26, § 1 KB 13 juli 1970 betreffende de schadevergoeding, ten gunste van sommige personeelsleden van overheidsdiensten of overheidsinstellingen van de lokale sector, voor arbeidsongevallen en voor ongevallen op de weg naar en van het werk

ZIEKTE- EN INVALIDITEITSVERZEKERING - Algemeen - Arbeidsongeval - Overheidssector - Schadevergoeding - Rechthebbend slachtoffer op de prestaties van de verzekering voor geneeskundige verzorging - Beslissing van de medische dienst over de graad van blijvende arbeidsongeschiktheid - Rentevoorstel van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn - Akkoord van het slachtoffer

- Art. 136, § 2, vijfde lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

- Art. 136, § 2, vijfde lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

- Artt. 1, eerste lid, 9°, 3, eerste lid, 1°, b), et 16, tweede lid Wet van 3 juli 1967 betreffende (de preventie van of) de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector

- Artt. 1, eerste lid, 9°, 3, eerste lid, 1°, b), et 16, tweede lid Wet van 3 juli 1967 betreffende (de preventie van of) de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector

- Artt. 1, eerste lid, 1°, 4, 1), 8, eerste lid, 9, § 1 et 3, eerste lid en 2, 10 en 26, § 1 KB 13 juli 1970 betreffende de schadevergoeding, ten gunste van sommige personeelsleden van overheidsdiensten of overheidsinstellingen van de lokale sector, voor arbeidsongevallen en voor ongevallen op de weg naar en van het werk

- Artt. 1, eerste lid, 1°, 4, 1), 8, eerste lid, 9, § 1 et 3, eerste lid en 2, 10 en 26, § 1 KB 13 juli 1970 betreffende de schadevergoeding, ten gunste van sommige personeelsleden van overheidsdiensten of overheidsinstellingen van de lokale sector, voor arbeidsongevallen en voor ongevallen op de weg naar en van het werk

- Art. 1er, al. 1er, 1°, 4, 1), 8, al. 1er, 9, § 1er et 3, al. 1er et 2, 10 et 26, § 1er A.R. du 13 juillet 1970

- Art. 1er, al. 1er, 1°, 4, 1), 8, al. 1er, 9, § 1er et 3, al. 1er et 2, 10 et 26, § 1er A.R. du 13 juillet 1970

ASSURANCE MALADIEINVALIDITE - Généralités - Accident du travail - Secteur public - Réparation - Victime bénéficiaire des prestations de l'assurance soins de santé - Décision du service médical sur le pourcentage d'incapacité permanente - Proposition de rente du centre public d'action sociale - Accord de la victime

- Art. 136, § 2, al. 5 Loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994

- Art. 136, § 2, al. 5 Loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994

- Art. 1er, al. 1er, 9°, 3, al. 1er, 1°, b), et 16, al. 2 L. du 3 juillet 1967 sur (la prévention ou) la réparation des dommages résultant des accidents du travail, des accidents survenus sur le chemin du travail et des maladies professionnelles dans le secteur public

- Art. 1er, al. 1er, 9°, 3, al. 1er, 1°, b), et 16, al. 2 L. du 3 juillet 1967 sur (la prévention ou) la réparation des dommages résultant des accidents du travail, des accidents survenus sur le chemin du travail et des maladies professionnelles dans le secteur public

- Art. 1er, al. 1er, 1°, 4, 1), 8, al. 1er, 9, § 1er et 3, al. 1er et 2, 10 et 26, § 1er A.R. du 13 juillet 1970

- Art. 1er, al. 1er, 1°, 4, 1), 8, al. 1er, 9, § 1er et 3, al. 1er et 2, 10 et 26, § 1er A.R. du 13 juillet 1970

De bepalingen in de sociale wetten die de wettelijke verplichtingen van de werkgevers omschrijven zijn geen strafbepalingen, zodat de strafrechter aan die bepalingen en de begrippen die ze bevatten geen eigen betekenis kan geven, maar voor de interpretatie ervan integendeel toepassing moet maken van sociaalrechtelijke bepalingen en artikel 16, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering.

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Autonomie van het strafrecht - Sociaal strafrecht - Sociaalrechtelijke verplichtingen - Bepaling

- Art. 16, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 16, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Autonomie van het strafrecht - Sociaal strafrecht - Sociaalrechtelijke verplichtingen - Bepaling

- Art. 16, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 16, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Om te bepalen of een inbreuk werd gepleegd op een sociaalrechtelijke verplichting die het bestaan van een arbeidsovereenkomst en de hoedanigheid van werknemer vereist, moet de rechter het bewijs van het bestaan van die overeenkomst beoordelen overeenkomstig de regels van het sociaal recht.

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Autonomie van het strafrecht - Sociaal strafrecht - Sociaalrechtelijke verplichtingen - Inbreuk - Bepaling

- Art. 16, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 16, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Autonomie van het strafrecht - Sociaal strafrecht - Sociaalrechtelijke verplichtingen - Inbreuk - Bepaling

- Art. 16, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 16, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Les dispositions contenues dans les lois sociales qui définissent les obligations légales des employeurs ne sont pas des dispositions pénales, de sorte que le juge répressif ne peut donner une signification propre à ces dispositions et aux notions qu'elles renferment mais doit, au contraire, les interpréter en appliquant les dispositions de droit social ainsi que l'article 16, alinéa 1er, du titre préliminaire du Code de procédure pénale.

INFRACTION - Généralités. notion. element matériel. element moral. unite d'intention - Autonomie du droit pénal - Droit pénal social - Obligations du droit social - Détermination

- Art. 16, al. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 16, al. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

INFRACTION - Généralités. notion. element matériel. element moral. unite d'intention - Autonomie du droit pénal - Droit pénal social - Obligations du droit social - Détermination

- Art. 16, al. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 16, al. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

Afin de déterminer s'il y a eu infraction à une obligation du droit social qui requiert l'existence d'un contrat de travail et la qualité de travailleur, le juge doit apprécier la preuve de l'existence de ce contrat conformément aux règles du droit social.

INFRACTION - Généralités. notion. element matériel. element moral. unite d'intention - Autonomie du droit pénal - Droit pénal social - Obligations du droit social - Infraction - Détermination

- Art. 16, al. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 16, al. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

INFRACTION - Généralités. notion. element matériel. element moral. unite d'intention - Autonomie du droit pénal - Droit pénal social - Obligations du droit social - Infraction - Détermination

- Art. 16, al. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 16, al. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

Om vast te stellen dat een natuurlijke persoon, lasthebber van een rechtspersoon, de werkgever is van een ander persoon, is niet vereist dat het arrest ook uitdrukkelijk vaststelt dat een formele tewerkstelling van diezelfde arbeidskracht door de rechtspersoon niet met de realiteit overeenstemt en dus geveinsd is; de rechter moet enkel vaststellen dat er in werkelijkheid een arbeidsovereenkomst bestaat tussen die natuurlijke persoon en de bedoelde werknemer.

ARBEIDSOVEREENKOMST - Begrip - Bestaansvereisten - Vorm - Algemeen - Rechtspersoon - Veinzing - Natuurlijke persoon - Werkgever - Toepassing

- Artt. 2 en 3 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

- Artt. 2 en 3 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

ARBEIDSOVEREENKOMST - Begrip - Bestaansvereisten - Vorm - Algemeen - Rechtspersoon - Veinzing - Natuurlijke persoon - Werkgever - Toepassing

- Artt. 2 en 3 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

- Artt. 2 en 3 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

Op grond van de autonomie van het strafrecht mag de strafrechter bij de interpretatie en toepassing van strafbepalingen aan begrippen uit andere rechtstakken weliswaar een betekenis geven die afwijkt van de betekenis die geldt in de rechtstak waaruit het begrip afkomstig is; bepalingen uit de sociale wetten of uit het sociaal strafrecht die bepalen wat strafbaar is en wie strafbaar is, zijn strafbepalingen (1). (1) Zie Cass. 4 september 2018, AR P.17.1273.N, AC 2018, nr. 440.

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Autonomie van het strafrecht - Sociaal strafrecht - Dader - Bepaling

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Autonomie van het strafrecht - Sociaal strafrecht - Dader - Bepaling

Pour constater qu'une personne physique, mandataire d'une personne morale, est l'employeur d'une autre personne, il n'est pas requis que l'arrêt constate également de manière expresse qu'une occupation formelle de ce même travailleur par la personne morale ne correspond pas à la réalité et est donc simulée ; l'employeur doit uniquement constater qu'il existe en réalité un contrat de travail unissant cette personne physique au travailleur visé.

CONTRAT DE TRAVAIL - Notion. éléments constitutifs. forme - Généralités - Personne morale - Simulation - Personne physique - Employeur - Application

- Art. 2 et 3 L. du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail

- Art. 2 et 3 L. du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail

CONTRAT DE TRAVAIL - Notion. éléments constitutifs. forme - Généralités - Personne morale - Simulation - Personne physique - Employeur - Application

- Art. 2 et 3 L. du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail

- Art. 2 et 3 L. du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail

Eu égard à l'autonomie du droit pénal, le juge répressif peut, dans son interprétation de dispositions pénales et leur application, donner à des notions issues d'autres branches du droit un sens qui s'écarte de celui retenu dans la branche du droit dont la notion est issue; des dispositions tirées des lois sociales ou du droit pénal social qui déterminent ce qui est punissable et qui est punissable sont des dispositions pénales (1). (1) Voir Cass. 4 septembre 2018, RG P.17.1273.N, Pas. 2018, n° 440.

INFRACTION - Généralités. notion. élément matériel. élément moral. unité d'intention - Autonomie du droit pénal - Droit pénal social - Auteur - Détermination

INFRACTION - Généralités. notion. élément matériel. élément moral. unité d'intention - Autonomie du droit pénal - Droit pénal social - Auteur - Détermination

De ontvankelijkheid van de aanvraag voor een machtiging tot verblijf, op grond van artikel 9ter, § 1, eerste lid, Vreemdelingenwet, wordt beoordeeld door de gemachtigde van de minister en de aanvraag zal bijgevolg slechts ontvankelijk zijn nadat de gemachtigde van de minister daartoe heeft beslist (1). (1) Zie concl. OM.

VREEMDELINGEN - Vreemdelingenwet - Artikel 9ter, § 3 - Machtiging tot verblijf - Ontvankelijkheid - Beslissing

- Art. 9ter, § 1, eerste lid, § 3 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 7, tweede lid KB 17 mei 2007 tot vaststelling van de uitvoeringsmodaliteiten van de wet van 15 september 2006 tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

La recevabilité de la demande d'une autorisation de séjour, sur la base de l'article 9ter, § 1er, alinéa 1er, de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers est appréciée par le délégué du ministre et, par conséquent, la demande ne sera recevable qu'après que le délégué du ministre en aura décidé ainsi (1). (1) Voir les concl. du MP, publiées à leur date dans AC.

ETRANGERS - Loi du 15 décembre 1980 - Article 9ter, § 3 - Autorisation de séjour - Recevabilité - Décision

- Art. 9ter, § 1er, al. 1er, § 3 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers
- Art. 7, al. 2 A.R. du 17 mai 2007

S.21.0009.N

4 oktober 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211004.3N.5](#)

AC nr. ...

Wanneer een werkgever vóór het verstrijken van de in artikel 4, § 1, Wet Ontslagregeling Personeelsafgevaardigden bedoelde termijn van drie werkdagen zijn zaak bij de voorzitter van de arbeidsrechtbank aanhangig maakt door middel van het bij artikel 4, § 2, bedoelde verzoekschrift en dit verzoekschrift op grond van artikel 40, eerste lid, Taalwet Gerechtszaken nietig wordt verklaard, heeft dit nietig verzoekschrift de bedoelde termijn gestuit, zodat de betrokken werkgever beschikt over een nieuwe termijn, die overeenstemt met de oorspronkelijke termijn waarover hij beschikte, om zijn zaak met naleving van de Taalwet Gerechtszaken bij de voorzitter van de arbeidsrechtbank aanhangig te maken (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Het Hof komt hiermee terug op zijn eerdere rechtspraak van 21 november 1994 (Cass. 21 november 1994, AR S.94.0054, AC 1994, nr. 503).

ONDERNEMINGSRAAD EN VEILIGHEIDSCOMITE - Beschermd werknemers - Ontslag om dringende redenen - Verzoekschrift - Taalgebruik - Schending

Lorsqu'un employeur saisit, avant l'expiration du délai de trois jours ouvrables visé à l'article 4, § 1er, de la loi du 19 mars 1991 portant un régime de licenciement particulier pour les délégués du personnel aux conseils d'entreprise et aux comités de sécurité, d'hygiène et d'embellissement des lieux de travail, ainsi que pour les candidats délégués du personnel, le président du tribunal du travail au moyen de la requête visée à l'article 4, § 2, et que cette requête est déclarée nulle sur la base de l'article 40, alinéa 1er, de la loi du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire, cette requête nulle a interrompu le délai visé, de sorte que l'employeur concerné dispose d'un nouveau délai, correspondant au délai initial imparti, pour saisir le président du tribunal du travail dans le respect de la loi du 15 juin 1935 (1) (2). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC. (2) Ce faisant, la Cour revient sur sa jurisprudence antérieure du 21 novembre 1994 (Cass. 21 novembre 1994, RG. S.94.0054.N, Pas. 1994, n° 503).

CONSEIL D'ENTREPRISE ET COMITE DE SECURITE ET D'HY - Travailleurs protégés - Licenciement pour motif grave - Requête - Emploi des langues - Violation

- Artt. 4, § 1, en 40, eerste en tweede lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

- Art. 4, § 1, et 40, al. 1er et 2 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

S.21.0013.N

18 oktober 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211018.3N.4](#)

AC nr. ...

Ingeval van een indienstneming door een onderneming die is ontstaan uit een splitsing van een vennootschap dient het bestaan van eenzelfde technische bedrijfseenheid tussen de afgesplitste ondernemingen in de regel te worden onderzocht volgens de toestand van de entiteiten zoals die na de splitsing bestaat.

SOCIALE ZEKERHEID - Werknemers - Werkgevers - Technische bedrijfseenheid - Vennootschap - Splitsing

- Art. 344 Programmawet (I) 24 december 2002

En cas d'engagement par une entreprise issue de la scission d'une société, l'existence d'une même unité technique d'exploitation entre les sociétés scindées doit généralement être examinée en fonction de la situation des entités telle qu'elle existe après la scission.

SECURITE SOCIALE - Travailleurs salariés - Employeurs - Unité technique d'exploitation - Société - Scission

- Art. 344 L.-programme (I) du 24 décembre 2002

Of twee entiteiten eenzelfde technische bedrijfseenheid vormen dient te worden onderzocht op het ogenblik dat de werknemer voor wie een werkgever de doelgroepvermindering aanvraagt in dienst wordt genomen door die werkgever.

SOCIALE ZEKERHEID - Werknemers - Werkgevers - Technische bedrijfseenheid - Vennootschap - Splitsing - Doelgroepvermindering - Tijdstip

- Art. 344 Programmawet (I) 24 december 2002

La question de savoir si deux entités constituent une même unité technique d'exploitation doit être examinée au moment où le travailleur pour lequel un employeur demande la réduction groupe-cible est engagé par cet employeur.

SECURITE SOCIALE - Travailleurs salariés - Employeurs - Unité technique d'exploitation - Société - Scission - Réduction groupe-cible - Moment

- Art. 344 L.-programme (I) du 24 décembre 2002

S.21.0041.N

20 december 2021

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211220.3N.10](#)

AC nr. ...

Een niet door Fedris bekrachtigde overeenkomst geldt niet als wet tussen partijen, heeft geen bindende kracht en alle eenzijdige engagementen of akkoorden die aan de bekrachtiging voorafgaan, steeds kunnen worden betwist (1). (1) Zie Cass. 4 februari 1943, AC 1941-1944, 34.

ARBEIDSONGEVAL - Vergoeding - Algemeen - Fedris - Overeenkomst - Weigering bekrachtiging - Bindende kracht bepalingen

- Art. 1134 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 65, eerste, tweede, zesde en achtste lid Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971

Un accord non entériné par Fedris n'a pas de valeur de loi entre parties, n'a pas force obligatoire et tous les engagements unilatéraux ou les accords antérieurs à l'entérinement peuvent toujours être contestés (1). (1) Voir Cass. 4 février 1943, Bull. et Pas. 1943, I, 51.

ACCIDENT DU TRAVAIL - Réparation - Généralités - Fedris - Accord - Refus d'entériner - Force obligatoire des dispositions

- Art. 1134 Ancien Code civil

- Art. 65, al. 1er, 2, 6 et 8 L. du 10 avril 1971 sur les accidents du travail

Indien Fedris de bekrachtiging weigert van een overeenkomst tussen de arbeidsongevallenverzekeraar en het slachtoffer van een arbeidsongeval, heeft de bedoelde overeenkomst geen uitwerking en zal de meest gerede partij het geschil met betrekking tot de regeling van de gevolgen van het arbeidsongeval voorleggen aan de arbeidsrechtbank; de arbeidsrechtbank is daarbij niet gebonden aan het akkoord tussen de partijen opgenomen in die overeenkomst; tot de bekrachtiging van de bedoelde overeenkomst is het slechts te aanzien als een ontwerp van overeenkomst (1). (1) Zie Cass. 4 februari 1943, AC 1941-1944, 34.

ARBEIDSONGEVAL - Vergoeding - Algemeen - Fedris - Overeenkomst - Weigering bekrachtiging

- Art. 65, eerste, tweede, zesde en achtste lid
Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971

Si Fedris refuse d'entériner un accord entre l'assureur contre les accidents du travail et la victime d'un accident du travail, ledit accord est sans effet et la partie la plus diligente doit soumettre au tribunal du travail le litige relatif au règlement des conséquences de l'accident du travail; à cet égard, le tribunal du travail n'est pas lié par l'accord entre les parties contenu dans cet accord; tant que l'accord visé n'est pas entériné, il ne peut être considéré que comme un projet d'accord (1). (1) Voir Cass. 4 février 1943, Bull. et Pas. 1943, I, 51.

ACCIDENT DU TRAVAIL - Réparation - Généralités - Fedris - Accord - Refus d'entériner

- Art. 65, al. 1er, 2, 6 et 8 L. du 10 avril 1971 sur les accidents du travail